Stadsfullmäktiges i Västerås

Handlingar

år

1908

ARKIVET
Acc. 1422 : 1963
Odcz
Västerås

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

År 1908.

Redogörelse

för de beslut, Stadsfullmäktige i Västerås under år 1908 fattat, med uppgift å dag, då hvarje beslut fattats.

Under år 1908 hafva hållits 15 sammanträden.

Stadsfullmäktige hafva beslutat:

Dag och § i protokollet.	
30/1 § 9.	ang. *gratifikation åt Hälsovårdspolisen C. A. Holtz,* att af köttbesiktningsbyråns öfverskottsmedel anvisa till Holtz för hvartdera af åren 1907 och 1908 ett belopp af 200 kronor (se Stfm:s handl. sid 6);
30/1 § 11.	ang. *afhjälpande af de sanitära olägenheterna af de i Lillån utmynnande afloppsledningarne,* att några särskilda åtgärder uti förevarande afseende icke skulle för det dåvarande vidtagas (se Stfm:s handl. sid. 8);
30/1 § 14.	ang. *anläggande af vattenledning till samt tillhandahållande af vatten å Västmanlands läns 31:sta landtbruksmötes utställningsfält i Västerås,* att staden utan beräknande af vattenafgift skulle tillhandahålla bestyrelsen för landtbruksmötet för utställningsfältet erforderligt vatten mot erläggande till staden af ersättning för den verkliga arbetskostnaden för vattenledningsnätets nedläggande och borttagande genom vattenverkets försorg (se Stfm:s handl. sid. 11);
27/2 § 22.	ang. *lösningsrätt till tomten N:o 2 i kvarteret Jonas,* att låta vid Drätselkammarens anmälan, att lagfart den 16 December 1907 beviljats å köp af ifrågavarande fastighet, hvaraf en del vore belägen å stadens grund, bero (se Stfm:s handl. sid. 17);
27/2 § 23.	ang. *reserverande af mark för ett vattentorn,* att för uppförande af ett i framtiden möjligen behöfligt vattentorn skulle reserveras ett område intill 30 meter söder om vattenborgens nuvarande inhägnad och med samma bredd som vattenborgsområdet, eller 40 meter, med en areal af 1,200 kvadratmeter (se Stfm:s handl. sid. 5 och 17);
27/2 § 24.	ang. *skötseln af köttbesiktningsbyråns kassa och bokföring, att* byråns kassa och bokföring i första hand skulle ombesörjas af en å byrån

Dag och § i protokollet.	
	särskildt anställd person, som till säkerhet för omhänderhafda medel skulle ställa af Drätselkammaren godkänd borgen, *att* nämnde bokförare skulle vara skyldig att omedelbart efter slutet af hvarje månad å Drätselkammaren aflämna fullständig rapport öfver inkomster och utgifter under månaden, åtföljd af nödiga verifikationer samt befintlig kassabehållning, samt *att* fullständig bokföring af köttbesiktningsbyråns räkenskaper skulle ske å Drätselkammarekontoret (se Stfm:s handl. sid. 18);
27/2 § 26.	ang. *fråga om inlösen af Domkapitelshuset,* att ej för det dåvarande vidtaga någon åtgärd för att förvärfva ifrågavarande byggnad (se Stfm:s handl. år 1907 sid. 203 och 1908 sid. 21);
27/2 § 30.	ang. *anslag till Städernas pensionskommitté,* att mot redovisningsskyldighet bevilja ett anslag af 200 kronor till bestridande af kostnaden för kommitténs arbeten;
27/2 § 32.	ang. *utskänkning af öl,* att tillstyrka bifall till en af Löjtnanten L. Aug. Schenström m fl. hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord ansökning om tillstånd att fortfarande efter den 1 April 1908 få i huset N:o 4 vid Stora gatan utöfva den rätt till utskänkning af öl medelst automat, som blifvit dem beviljad till utöfning å annan plats i staden;
26/3 § 36.	ang. *anvisande af medel till påbörjande af varmbadhusbyggnaden,* *att* tillåta Badhusbyggnadskommitterade att utlysa entreprenad å det nya varmbadhusets uppförande och därefter låta påbörja arbetet samt att för innevarande år af det redan beviljade anslaget till badhusbyggnaden anvisa ytterligare 50,000 kronor (se Stfm:s handl. sid. 19);
26/3 § 37.	ang. *yttrande öfver väckt fråga om Majoren Gösta Palms mantalsskrifningsort,* att uttala sig för, att Majoren Palm måtte förklaras vara här i staden rätteligen mantalsskrifven;
26/3 § 38.	ang. *understöd från Sundinska understödsfonderna,* att sådana understöd skulle utgå ur fonden för pauvres honteux och medelklassen till 10 personer med 150 kronor åt hvarje och ur fonden för arbetsklassen likaledes till 10 personer med 75 kr. åt hvarje;
26/3 § 39.	ang. *fråga om uppförande af landtmannabyggnader å stadens utmarker,* att afslå en af Direktören Frans Johansson i denna fråga väckt motion (se Stfm:s handl. sid. 23);

Dag och § i protokollet.	
26/3 § 40.	ang. *fråga om anläggande af promenadvägar å ön Elba m. m.,* att afslå såväl en af Direktören Frans Johansson härom väckt motion som ock ett af Drätselkammaren i anledning däraf framställdt förslag om anslag till rödjningsarbeten och underhåll af anläggningar och byggnader å Elba (se Stfm:s handl. sid. 28);
26/3 § 41.	ang. *inrättande af vattenklosetter i nya varmbadhuset,* att gifva tillstånd till inrättande af vattenklosetter i stadens nya varmbadhus under villkor, att kloakledningen från badhuset komme att framdragas genom Trädgårdsgatan, Kopparbergsvägen och Södra Esplanaden till Svartån samt att å badhustomten reserverades plats för en septic tank, för den händelse olägenhet af vattenklosetterna skulle komma att yppa sig (se Stfm:s handl. sid. 29);
26/3 § 42.	ang. *gatubelysningen å Norrmalm,* att i bidrag till den elektriska belysningen å gatorna inom byggnadsområdet Norrmalm anslå ett belopp af 300 kronor (se Stfm:s handl. sid. 31);
26/3 § 43.	ang. *inrättande af en andre stadsläkaretjänst,* att en sådan tjänst skulle inrättas i staden, äfvensom att *antaga särskild instruktion för stadsläkarne i Västerås* (se Stfm:s handl. år 1907 sid. 205 och år 1908 sid. 32);
26/3 § 44.	ang. *Svenska Stadsförbundet,* att Västerås stad skulle ingå som medlem i förbundet samt att till stadens ombud vid konstituerande sammanträde af förbundet utse Herrar Häradshöfdingarne M. Schenström och C. Uggla samt till deras suppleanter vice Häradshöfdingen G. Enhörning och Apotekaren O. Oest (se Stfm:s handl. sid. 36);
26/3 § 45.	ang. *tillhandahållande af gas för lägenheterna N:ris 1 och 2 Jakobsberg i St. Ilians socken,* att bifalla en af ägarne till berörda lägenheter Guldsmeden A. Sundberg och Gårdsägaren A. Hedrén hos Vatten- och Gasverksstyrelsen gjord ansökning om rättighet till inledande af gasledningar samt erhållande af gas till nämnda fastigheter från stadens gasverk, på det sätt, att sökandena berättigades erhålla gas till ifrågavarande fastigheter under villkor, att de i dess helhet bekostade den härför erforderliga anläggningen, hvilken skulle utföras genom Vatten- och Gasverksstyrelsens försorg, samt att tillståndet skulle gälla endast tills vidare (se Stfm:s handl. sid 48);
15/4 § 52.	ang. *inköp af egendomen Hesslö,* att såsom infordradt underdånigt yttrande i detta ärende förklara, att, i händelse stadens framställning om inköp af hela egendomen Hesslö vunne bifall, staden vore villig att bland köpevillkoren intaga de villkor:

Dag och § i protokollet.	
	att från upplåtelsen undantoges af domänintendenten föreslagen mark af sex hektar till grustäkt,
	att med ändring af nu gällande aftal mellan Kungl. Arméförvaltningens fortifikationsdepartement och staden, denna förbunde sig att från den dag, egendomen Hesslö af staden tillträddes, tillhandahålla för Kungl. Västmanlands regemente inom dess kasernetablissement erforderligt vatten till ett pris af 15 öre för hvarje kubikmeter, med iakttagande däraf, att priset ej finge öfverstiga, hvad andra större afnämare i allmänhet inom staden erlade för samma mått; dock under hemställan, att vid den blifvande prissättningen af egendomen, nödig hänsyn toges till den minskning i inkomsterna från vattenverket, staden genom berörda prisnedsättning komme att lida, samt
	att staden medgåfve regementet rätt att företaga öfningar å den till egendomen hörande mark, med skyldighet likväl för regementet att ersätta skada, som därigenom kunde tillskyndas markens innehafvare (se Stfm:s handl. sid. 49);
15/4 § 54.	ang. *afskiljande af tomt för den nya badhusbyggnaden,* att oberoende af den tomtindelning, som kunde komma att ske af återstående området af tomterna N:ris 111 och 112 i Södra kvarteret, afskilja af samma tomter det för badhusbyggnaden erforderliga östra området, innehållande enligt af stadsingeniören upprättad planritning 1,400 kvadratmeter och låta sistnämnda område bilda en byggnadstomt, benämnd 112 B, samt att lämna Byggnadsnämnden i uppdrag att söka Konungens Befallningshafvandes i länet fastställelse å ofvanberörda tomtreglering;
15/4 § 55.	ang. *läget för en blifvande byggnad för post- och riksbankskontor i staden,* att uppdraga åt en deputation af tre personer att å Stadsfullmäktiges vägnar öfverlämna en vördsam framställning till fullmäktige för Riksbanken och Kungl. Generalpoststyrelsen, att ifrågavarande kontor icke måtte, såsom vederbörande hade för afsikt, förläggas i stadens nordligaste del, utan på en mera centralt belägen plats i staden;
30/4 § 57.	ang. *upplåtande åt statsverket af tomt för riksbank m. m.,* att bemyndiga Drätselkammaren att erbjuda statsverket och med statsverket träffa aftal om *antingen* byte af tomter sålunda, att staten mot afstående till staden af tomterna N:ris 93—95 i Södra kvarteret jämte byggnader och mot erläggande af en mellangift af 25,000 kronor erhölle västra delen af tomterna N:ris 111 och 112 i samma kvarter, som icke upptoges af det nya varmbadhusets tomt, och hvilket tomtområde innehölle 2,202,7 kvadratmeter, med förbehåll

Dag och § i protokollet.	
	likväl för staden af fri dispositionsrätt till å det erbjudna tomtområdet uppförda hus, *eller ock* försäljning till staten af sistberörda tomtområde mot en köpeskilling efter 25 kronor pr kvadratmeter, med förbehållen rätt för staden att disponera å tomten uppförda hus;
30/4 § 59	ang. *yttrande öfver en af P. O. Flodins sterbhus hos Domkapitlet i Västerås gjord ansökning angående inlösen af från sterbhuset tillhörig jord i Papegojvreten å Västerås stads område utgående sädesafrad,* att förklara, att, då stadens rätt icke torde vara af ansökningen beroende, staden icke hade något att erinra emot bifall till densamma (se Stfm:s handl. sid. 61);
30/4 § 61.	ang. *anläggande af bryggor vid Östra och Västra holmen m. m.,* att afslå en af Direktören J. S. Edström härom väckt motion (se Stfm:s handl. sid. 64);
30/4 § 62.	ang. *befrielse från kommunalutskylder,* att i enlighet med Drätselkammarens förslag bifalla en af verkstadsarbetaren K. G. Gustafsson Bergström hos Drätselkammaren gjord ansökan om befrielse från utskylder till staden för år 1907, utgörande 45 kronor 63 öre (se Stfm:s handl. sid. 64);
30/4 § 63.	ang. *befrielse från kommunalutskylder,* att afslå Drätselkammarens förslag, att arbetaren vid stadens gasverk P. J. Hedqvist måtte befrias från utgifvandet af resterande utskylder till staden för år 1906, 19 kronor 47 öre samt uppdebiterade utskylder för år 1907, 72 kronor 24 öre, eller tillhopa 91 kronor 71 öre (se Stfm:s handl. sid. 65);
30/4 § 64.	ang. *försäljning af obligationer af 1907 års amorteringslån,* att uppdraga åt Drätselkammaren att *dels* hos Kungl. Maj:t söka nådigt tillstånd för staden att försälja obligationer för å lånet återstående 650,000 kronor, *dels ock* i händelse af nådigt bifall till förenämnda ansökan, försälja sagda obligationer till kurs, som Drätselkammaren kunde finna för staden förmånlig (se Stfm:s handl. sid. 67);
30/4 § 65.	ang. *utskänkning af brännvin,* att tillstyrka bifall till en af Fabrikören C. A. Palmén och Apotekaren O. Oest hos Konungens Befallningshafvande i länet gjord ansökning om tillstånd att i restaurationsbyggnad inom handt[illegible] och industriutställningens område utskänka brännvin under tiden från och med den 15 Juni till och med den 31 Augusti 1908;
30/4 § 66.	ang. *fråga om indragande af vattenledning och tillhandahållande af vatten från stadens vattenledningsverk till lägenheten N:o 13 B Jakobsberg inom St. Ilians socken,* att afslå en af Ingeniören Lars Blume härom väckt motion (se Stfm:s handl. sid. 69);

Dag och § i protokollet.	
30/4 § 67.	ang. *anläggande af vattenklosetter,* att tillåta anordnande af vattenklosetter dels i Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets nybyggnad å tomterna N:ris 4, 5 och 6 i kvarteret Palma, dels ock inom lägenheten Nyro under villkor, att anläggningarne utfördes i öfverensstämmelse med de närmare föreskrifter, som Hälsovårdsnämnden kunde finna nödigt meddela, att arbetena utfördes under Hälsovårdsnämndens tillsyn samt att anläggningarne icke finge tagas i bruk, innan de blifvit af Hälsovårdsnämnden afsynade och godkända (se Stfm:s handl. sid. 70);
30/4 § 68.	ang. *anläggande af vatten- och afloppsledningar samt tillhandahållande af vatten å 1908 års Handtverks- och Industriutställningsområde i Västerås,* att staden utan beräknande af vattenafgift skulle tillhandahålla å utställningsområdet erforderligt vatten samt nedlägga nödiga vatten- och afloppsledningar mot ersättning för den verkliga arbetskostnaden för ledningarnes nedläggande och borttagande genom vattenverkets försorg (se Stfm:s handl. sid. 72);
5/5 § 72.	ang. *försäljning till statsverket af tomt för riksbank m, m.,* att bemyndiga Drätselkammaren att med statsverket träffa aftal *antingen* om försäljning till statsverket för ett pris af 33,500 kronor af tomten N:o 9 a i Norra kvarteret om 1,742 kvadratmeter med undantag af den del af densamma om 322 kvadratmeter, som för staden behöfdes för utläggande af det s. k. Svartåtorget, men med tillägg af ett område om 593,2 kvadratmeter af nuvarande Biskopsgränd och Biskopsträdgården samt med förbehåll likväl för staden af fri dispositionsrätt till de byggnader, som vore uppförda delvis å den del af tomten, som staden icke skulle afstå; att af statsverket tillträdas den 1 Oktober 1909, *eller ock,* därest lokaler för Riksbank och Postkontor eller någondera af dem förlades till Fiskartorget, om byte af tomter sålunda att statsverket mot afstående till staden af tomterna N:ris 93—95 i Södra kvarteret jämte byggnader och erläggande af en mellangift af 15,000 kronor erhölle västra delen af tomterna N:ris 111 och 112 i samma kvarter, som icke upptoges af det nya varmbadhusets tomt, eller ett tomtområde om 2,202,7 kvadratmeter, med förbehåll likväl för staden af fri dispositionsrätt till de å det erbjudna tomtområdet uppförda hus; att å ömse sidor tillträdas den 1 Oktober 1908; allt under villkor, att aftal i ena eller andra hänseendet med statsverket träffades före den 28 Juni 1908;
5/5 § 73.	ang. *yttrande öfver en af bestyrelsen för Handtverks- och Industriutställningen härstädes år 1908 till Konungen ställd underdånig ansökan om tillstånd att anordna ett tombolalotteri vid utställningen,* att i underdånighet tillstyrka bifall till ansökningen;

Dag och § i protokollet.	
29/5 § 76.	ang. *revision af spritbolagets räkenskaper och förvaltning under försäljningsåret 1/10 1906—1/10 1907,* att bevilja bolagets styrelse ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade (se Stfm:s handl. sid. 85);
29/5 § 77.	ang. *omändring af tvättstugubyggnaden vid epidemisjukhuset,* att för ändamålet bevilja ett förslagsanslag å 1,600 kronor (se Stfm:s handl. sid. 88);
29/5 § 79.	ang. *fråga om inlösen af gården N:o 89 i Södra kvarteret,* att icke göra stadens lösningsrätt i anledning af beviljad lagfart å köp af samma gård till ett pris af 40,000 kronor gällande (se Stfm:s handl. sid. 90);
29/5 § 80.	ang. *inköp af tomterna N:ris 2 och 8 Kungsängen,* att bemyndiga Drätselkammaren att med ägarna af ifrågavarande tomter Fabrikören C. A. Palmén och Smeden P. A. Bergman träffa aftal om förvärfvande för stadens räkning af berörda tomter till pris af respektive 4,100 och 3,500 kronor att tillträdas den 1 Januari 1909 samt att köpeskillingarne skulle gäldas af lånemedel (se Stfm:s handl. sid. 91);
29/5 § 82.	ang. *inköp af tomten N:o 75 a i Södra kvarteret med därå uppförd magasinsbyggnad,* att af Bankdirektören Axel Sundström inköpa ifrågavarande fastighet till ett pris af 3,500 kronor att gäldas af lånemedel (se Stfm:s handl. sid. 94);
29/5 § 83.	ang. *underhållsskyldigheten af den s. k. Kvarnbron,* att såsom infordradt yttrande i detta ärende förklara, att staden vore villig att tillsvidare öfvertaga underhållet af bron (se Stfm:s handl. sid. 95);
16/6 § 88.	ang. *telegram till Konungen,* att i anledning af Hans Maj:t Konungens femtioåriga födelsedag till Konungen aflåta ett telegram;
16/6 § 90.	ang. *pensionering af städerskan i stadens rådhus Fröken Lovisa Almström,* att enligt hennes därom gjorda framställning entlediga fröken Almström från ifrågavarande befattning från och med den 1 Oktober 1908 samt att åt henne bevilja dels en årlig pension å 300 kronor och dels i hyresbidrag 150 kronor om året från och med nämnda dag under hennes återstående lifstid (se Stfm:s handl. sid. 92);
16/6 § 92.	ang. *ordnande af Källgatan mellan Kungsgatan och Kristinagatan,* att — med ändring af ett vid fastställande af utgifts- och inkomststaten år 1906 fattadt beslut — låta ordna ifrågavarande gatudel så, att körbanan makadamiserades och rännstenarne sattes med fältsten (se Stfm:s handl. sid. 108);
16/6 § 94.	ang. *Kungl. Brefvet den 3 April 1908 angående tillämpning i vissa fall af lagen om stadsplan och tomtindelning,* att remittera en till Stadsfullmäktige öfverlämnad afskrift af samma Kungl. Bref till Stadsplanekommitterade för kännedom och efterrättelse;

Dag och § i protokollet.	
16/6 § 95.	ang. *utsträckt tid för utskänkning af brännvin,* att tillstyrka bifall till en af Fabrikören C. A. Palmén hos Konungens Befallningshafvande gjord framställning att låta utskänkningen af brännvin å härvarande Handtverks- och Industriutställning pågå till kl. 11 e. m. dagligen;
16/6 § 96.	ang. *utsträckt tid för utskänkning af brännvin,* att såsom infordradt yttrande öfver en af Källarmästaren E. Hentzell hos Konungens Befallningshafvande gjord framställning om tillstånd att under tiden för härvarande Handtverks- och Industriutställning få hålla Stadshotellets lokaler öppna för servering af spirituosa till klockan 12 på natten, i så måtto tillstyrka bifall till ansökningen, att sökanden tillätes hålla Stadshotellets matsalar öppna för servering af spirituosa till kl. 12 på natten under den i ansökningen angifna tiden, men däremot i öfrigt afstyrka bifall till ansökningen;
16/6 § 97.	ang. *utsträckt tid för utskänkning af brännvin,* att afstyrka bifall till en af Fru Therese Möller hos Konungens Befallningshafvande gjord framställning om tillstånd till förlängd tid för servering å restauranten Klippan af spirituösa drycker till kl. 12 på natten hela den tid, som Landtbruks- och Industriutställningarne härstädes varade;
16/6 § 98.	ang. *utsträckt tid för servering å kroglokalen i Stadshotellet,* att såsom infordradt yttrande öfver en af Restauratören Aug. Eriksson hos Konungens Befallningshafvande gjord framställning om tillstånd att under den tid Industriutställningen härstädes påginge få under söndagar, med undantag af tid för allmän gudstjänst, hålla kroglokalerna i Stadshotellet öppna för servering af mat, kaffe och läskedrycker äfvensom öl till spisande gäster, tillstyrka bifall till ansökningen, utom hvad anginge servering af öl till spisande gäster, i hvilket afseende ansökningen afstyrktes;
16/6 § 100.	ang. *anvisande af medel till hamnbyggnaden,* att för påbörjande af de till hamnutvidgningen hörande muddringsarbetena redan under innevarande år utöfver förut anvisade medel af anslaget till hamnutvidgningen anvisa ytterligare 30,000 kronor;
27/8 § 103.	ang. *revision af stadens m. fl. räkenskaper för år 1907,* att bevilja Drätselkammaren, Vatten- och Gasverksstyrelsen samt Hamnstyrelsen för Strömsholms våg äfvensom vederbörande tjänstemän ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade;
27/8 § 104.	ang. *revision af fattigvårdens räkenskaper för år 1907,* att bevilja Fattigvårdsstyrelsen och dess tjänstemän full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade;

Dag och § i protokollet.	
27/8 § 105.	ang. *befrielse från kommunalutskylder,* att afslå en genom Drätselkammaren inkommen framställning från Elektrikern J. E. Sandberg om befrielse från 1907 års kommunalutskylder, utgörande kronor 84: 24 (se Stfm:s handl. sid. 113);
27/8 § 106.	ang. *restitution af kommunalutskylder till Köpings socken,* att såsom infordradt yttrande öfver Skomakaren V. Alms ansökning hos Konungens Befallningshafvande om restitution af till Köpings socken för år 1906 erlagda kommunalutskylder förklara, att Västerås stad icke hade något att erinra mot bifall till ansökningen;
27/8 § 107.	ang. *utsträckt tid för utskänkning af alkoholfria drycker,* att såsom infordradt yttrande öfver en ansökning till Konungens Befallningshafvande från Aktiebolaget Västerås Nykterhetsautomat om tillstånd att i automatrestauranten i gården N:o 1 vid Köpmangatan bedrifva utskänkning af tillagade alkoholfria drycker till kl. 11 på aftonen, förklara, att Stadsfullmäktige icke hade något att emot bifall till ifrågavarande ansökning erinra;
27/8 § 108.	ang. *utskänkning af brännvin,* att såsom infordradt yttrande öfver en af direktionen för Sällskapet i Västerås hos Konungens Befallningshafvande gjord ansökning om rätt att under år 1909 till ledamöter och inbjudna gäster utskänka brännvin förklara, att Stadsfullmäktige icke hade något att emot ifrågavarande ansökning erinra;
27/8 § 109.	ang. *stadens bidrag till högre elementarläroverket för flickor i Västerås,* *dels* att för åren 1909, 1910 och 1911 afstå från ränta på stadens fordran å 30,000 kronor hos flickläroverket, *dels ock* att såväl berörda förmån som ock de förmåner i öfrigt, läroverket af staden åtnjöt, skulle från och med år 1909 utgå efter en beräkningsgrund af 5½ % ränta å nedannämnda belopp, nämligen: Stadens utgifter för skolhusbyggnaden . . . . 115,000: — den staden tillhöriga skolhustomten, i värde . . 15,400: — stadens tomt, hvarå gymnastikhuset till flickskolan vore uppfördt, i värde . . . . . 5,000: — flickskolans skuld till staden . . . . . 30,000: — Summa Kronor 165,400: — eller med 9,097 kronor (se Stfm:s handl. sid. 114);
27/8 § 110.	ang. *vissa utvidgningar af stadens vatten- och afloppsledningss- samt gasrörnät,* *att* låta under år 1909 anlägga vatten- och afloppsledningar jämte brandposter dels i Pilgatan och Malmabergsgatan till sist-

Dag och § i protokollet.	
	nämnda gatas korsning med Mälaregatan, dels ock i Allégatan genom Nygårdsområdet till korsningen med Johanneslundsgatan för en kostnad af tillhopa 13,520 kronor, *att* låta under år 1908 anlägga vatten- och gasledningar från hörnet af Västra Bergsgatan och Västra Esplanaden genom samma esplanad till Köpingsvägen och vidare 130 meter utåt denna väg för en beräknad kostnad af 4,590 kronor med afdrag af 800 kronor, som gårdsägarne A. Andersson, Vikt. Eriksson och P. E. Smedberg åtagit sig att gälda, eller sålunda en kostnad för staden af 3,790 kronor, samt *att* uppdraga åt Drätselkammaren att dels i sammanhang med sitt förslag till utgifts- och inkomststat för år 1909 inkomma till Stadsfullmäktige med förslag, på hvad sätt ofvanberörda kostnader tillhopa 17,310 kronor skulle gäldas, dels ock vidtaga de åtgärder, Hälsovårdsnämnden föreskrifvit angående afloppet från de lägenheter, som genom utsträckningen af vattenledningen utåt Köpingsvägen skulle komma i förbindelse med stadens vattenledningsnät (se Stfm:s handl. år 1907 sid. 61 och 157 samt år 1908 sid. 1 och 116);
$^{27}/_{8}$ § 111.	ang. *försäljning af stadens aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag,* att afslå en af Herr A. Sundström väckt motion rörande uppdrag för Drätselkammaren att preliminärt träffa aftal om sådan försäljning (se Stfm:s handl. sid. 125);
$^{27}/_{8}$ § 112.	ang. *anställande af en vaktmästare,* att uppdraga åt Drätselkammaren att från och med den 1 Oktober 1908 anställa i stadens tjänst en lämplig person med skyldighet att ombesörja eldning och städning i Rådhuset samt dessutom tjänstgöra som vaktmästare åt Stadsfullmäktige och Drätselkammaren i enlighet med de närmare föreskrifter för hans tjänstgöring, som Stadsfullmäktige komme att efter förslag af Drätselkammaren meddela (se Stfm:s handl. sid. 126);
$^{27}/_{8}$ § 113.	ang. *gatuläggning,* att låta omlägga Stora gatan mellan Källgatan och Hållgatan med nubbsten samt att kostnaden härför, 19,000 kronor, skulle af lånemedel gäldas (se Stfm:s handl. sid. 127);
$^{27}/_{8}$ § 114.	ang. *Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets kraftledning mellan Nordiska Metallaktiebolaget och dess egna verkstäder,* att med ändring af sitt beslut den 29 Augusti 1907 medgifva Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget rätt att under en tid af fem år, räknadt från nämnda dag, genom sagda kraftledning under tillgodogörande af den af Stadsfullmäktige genom berörda beslut medgifna högre spänningen framleda äfven den strömmängd, som bolaget utlämnade till sina elektriska kraftafnämare här på platsen (se Stfm:s handl. sid. 128);

Dag och § i protokollet.	
	en af e. Jägmästaren Gustaf Rehlin år 1908 upprättad karta utmärkt område å stadens östra utmark intill det s. k. Högby skogsfjäll om 12,40 hektar under villkor, att ett tuberkulossjukhus med minst 107 sängar blefve på området uppfördt, att området icke finge till något annat ändamål användas samt att landstinget svarade för kostnaden för uppförande och underhåll af stängsel omkring platsen, hvilket beslut dock skulle, då området utgjorde till staden donerad mark, för att blifva gällande underställas Kungl. Maj:ts pröfning och af Kungl. Maj:t godkännas (se Stfm:s handl. sid. 135);
24/9 § 124.	ang. *uppförande af det nya varmbadhuset,* *att* med ändring af och såsom tillägg till sitt beslut den 26 September 1907 uppdraga åt Badhusbyggnadskommitterade att låta utföra det nya varmbadhuset i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af kommitterade i skrifvelse den 9 September 1908 framställdt förslag — innefattande utförande af badhusets hufvudbyggnad åt Trädgårdsgatan enligt af Aktiebolaget Arkitekt- och Byggnadsbyrån uppgjorda skisser, märkta alternativ B, men med bibehållande af simhallsafdelningen åt Vasagatan i öfverensstämmelse med det ursprungliga af Stadsfullmäktige den 26 September 1907 antagna förslaget — för en beräknad kostnad af 250,000 kronor, däri inbegripet jämväl badhusets lösa inredning jämte linneförråd och möblering med mera, *samt att* för ändamålet bevilja ett ytterligare anslag å 50,000 kronor att i likhet med föregående anslag till badhusbyggnaden gäldas af lånemedel (se Stfm:s handl. sid. 138);
24/9 § 125.	ang. *anslag till Arbetareinstitutets föreläsningsverksamhet,* att till anordnande af populärvetenskapliga föreläsningskurser i folkbildningssyfte bevilja Västerås Arbetareinstitut ett anslag för år 1909 å 800 kronor;
24/9 § 126.	ang. *ny plankläggning å Kvarnbron,* att för ändamålet anslå ett belopp af 500 kronor;
24/9 § 127.	ang. *tillfälliga lån,* att bemyndiga Drätselkammaren att i mån af behof för stadens räkning genom utfärdande af växlar eller på annat sätt upptaga tillfälliga lån (se Stfm:s handl. sid. 149);
24/9 § 128.	ang. *andre stadsläkaretjänsten,* att ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning därom, att blifvande innehafvare af andre stadsläkaretjänsten måtte få för sin tjänstgöring som sådan beräkna tjänsteår (se Stfm:s handl. sid. 149);

Dag och § i protokollet.	
27/8 § 116.	ang. *utredning om ett nytt elektricitetsverk,* att för sakkunnig granskning af ett från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget införväntadt förslag till nytt elektricitetsverk äfvensom till de förberedande åtgärder, som i öfrigt erfordrades för att inkomma till Stadsfullmäktige med förslag härutinnan, till styrelsens förfogande af tillgängliga medel ställa intill ett belopp af 5,000 kronor (se Stfm:s handl. sid. 130);
27/8 § 117.	ang. *möblering m. m. i Rådhuset,* att för nyanskaffning af dels möbler och inredning af Stadsfullmäktiges sessionsrum och förmak — utom pulpeter åt Stadsfullmäktige — dels ock möbler med mera till Rådstufvu Rättens sessionsrum äfvensom till anordnande af en dekorering i Stadsfullmäktiges sessionssal invid ordförandeplatsen samt reparation och komplettering af staden förut tillhöriga möbler vid återinflyttningen till Rådhuset anslå ett belopp af förslagsvis 6,200 kronor;
27/8 § 118.	ang. *omläggning af afloppsledning,* att i samband med omläggningen af Stora gatan mellan Källgatan och Hållgatan med nubbsten låta omlägga afloppsledningen i Källgatan, utsträcka densamma mellan Västgötagatan och Stora gatan samt omlägga afloppsledningen i Stora gatan från Källgatan till Hållgatan samt att för ändamålet anslå ett belopp af 2,300 kronor;
24/9 § 121.	ang. *afloppsledning i Östermalmsgatan,* att uppdraga åt Vatten- och Gasverksstyrelsen att i samband med anläggandet af den 7" vattenledning, som enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 28 November 1907 skulle under 1908 års sommar framdragas från Pilgatan genom Emausgatan och Östermalmsgatan till Allégatan, låta anlägga afloppsledning genom Östermalmsgatan samt medgifva Vatten- och Gasverksstyrelsen rätt att till betäckande af anläggningskostnaden för densamma, 1,000 kronor, få anlita det öfverskott, som beräknades skola uppstå å det till nya serviser med mera för år 1908 af Stadsfullmäktige redan beviljade anslaget å 3,250 kronor, allt under förutsättning att öfverenskommelse kunde träffas med vederbörande markägare om afstående till staden af den gatumark, hvarigenom ledningen skulle framdragas (se Stfm:s handl. sid. 129);
24/9 § 122.	ang *anslag till en folkhögskolekurs,* att anslå 500 kronor till en folkhögskolekurs härstädes att anordnas af Västerås Arbetareinstitut under samarbete med af goodtemplarelogerna här i staden utsedde delegerade (se Stfm:s handl. sid. 109 och 135);
24/9 § 123.	ang. *upplåtande af mark till ett tuberkulossjukhus,* att till Västmanlands läns landsting utan ersättning med äganderätt öfverlåta ett å

Dag och § i protokollet.	
24/9 § 129.	ang. *utskänkning af öl,* att såsom infordradt yttrande öfver en af Anna Sofia Levin till Konungens Befallningshafvande ingifven ansökan om rätt att i gården N:o 56 Södra kvarteret få fortfarande under åren 1909—1911 utskänka öl åt spisande gäster förklara, att Stadsfullmäktige icke hade något att erinra emot bifall till ansökningen under villkor, att utskänkningen endast finge ske på så sätt, att öl till myckenhet af högst 1/3 liter finge tillhandahållas den, som intoge mat till värde af minst 25 öre;
24/9 § 131.	ang. *utskänkning af öl,* att såsom infordradt yttrande öfver en af Olga Gustafva Carolina Forsberg till Konungens Befallningshafvande ingifven ansökning om rätt att i huset N:o 18 vid Hamngatan få fortfarande under åren 1909—1911 utskänka öl åt spisande gäster förklara, att Stadsfullmäktige icke hade något att erinra emot bifall till ansökningen, under villkor att utskänkningen endast finge ske på så sätt, att öl till myckenhet af högst 1/3 liter finge tillhandahållas den, som intoge mat till värde af minst 25 öre;
24/9 § 132.	ang. *fråga om förflyttning af den väster om staden vid allmänna landsvägen å stadens område befintliga milstolpen till Skansen i Stockholm,* att afslå en af Magistraten härom gjord framställning;
24/9 § 138.	ang. *undantag från bestämmelse i stadens byggnadsordning*, att medgifva Byggmästaren K. J. Karlsson och Rådmannen F. C. Hennichs att utan hinder af 38 § i stadens byggnadsordning uti bostadshuset å tomten N:o 4 i kvarteret Klara anbringa eldstad i ett vindsrum, oaktadt uti ifrågavarande byggnad vindsgolfvets yta redan vore till en fjärdedel upptagen af rum med eldstäder;
24/9 § 140.	ang *revision af Centralslöjdskolans och Tekniska skolans räkenskaper för år 1907,* att bevilja styrelsen för skolan ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade;
29/10 § 145.	ang. *utskänkning af vin,* att såsom infordradt yttrande öfver en af L. August Schenström m. fl. till Konungens Befallningshafvande ingifven ansökning om rätt att få uti förhyrd lokal i gården N:o 22 Södra kvarteret under åren 1909 och 1910 utskänka vin afstyrka bifall till ansökningen af de skäl, att intet behof af ytterligare vinutskänkning utan snarare anledning till sådan utskänknings inskränkande här i staden förelåge samt att ett beviljande af den begärda utskänkningsrättigheten skulle komma att medföra stor våda, särskildt för den ungdom, som företrädesvis skulle komma att begagna sig af utskänkningen;

Dag och § i protokollet.	
29/10 § 147.	ang. *anläggande af koloniträdgårdar,* att afslå en af Drätselkammaren gjord framställning om uttörande af en dylik anläggning i Borgmästarevreten samt uppdraga åt Drätselkammaren att inkomma med ny utredning i frågan (se Stfm:s handl. sid. 57 och 155);
29/10 § 149.	ang. *köttbesiktning,* att antaga den för år 1908 gällande taxan å afgifter för köttbesiktning att gälla tills vidare, dock ej för kortare tid än under år 1909 (se Stfm:s handl. sid. 157);
29/10 § 150.	ang. *årsafgifter till Svenska Stadsförbundet,* att till förbundet inbetala, utom stadens årsafgift för 1909, utgörande 2 kronor för hvarje hundratal af stadens invånareantal, jämväl full årsafgift för 1908 efter enahanda beräkningsgrund (se Stfm:s handl. sid. 158);
29/10 § 151.	ang. *yttrande öfver föreslagen ändring i bestämmelserna om hundskatt m. m.,* att såsom infordradt yttrande öfver en af Stadsfullmäktige i Stockholm hos Kungl. Maj:t gjord underdånig framställning om sådan ändring af Kungl. Kungörelsen den 1 Juni 1877, att hundskatt i Stockholm måtte kunna sättas till högst 30 kronor för hvarje djur, samt af § 5 af nådiga ordningsstadgan för rikets städer den 24 Mars 1868, att underlåtenhet att iakttaga, hvad vederbörande magistrat med afseende å sådant kreaturs utelöpande i stad till förekommande af olägenheter däraf förordnade, hvilken förseelse nu vore belagd med böter från och med 2 till och med 20 kronor, måtte beläggas med böter högst 50 kronor, jämväl för Västerås stads vidkommande uttala sig i öfverensstämmelse med, hvad Stadsfullmäktige i Stockholm sålunda hemställt med ett af Öfverståthållareämbetet gjordt tillägg, att ofvannämnda § af nådiga ordningsstadgan för rikets städer jämväl ändrades så, att hvad i §:en stadgades rörande ägare af hund, i stället måtte komma att gälla innehafvare af hund (se Stfm:s handl. sid. 159);
29/10 § 152.	ang. *tillhandahållande af polismän för tjänstgöring å rikets landsbygd, dels* att såsom svar å en från Kungl Civildepartementet gjord framställning i ämnet förklara, *att* staden vore villig att för i framställningen afsedda ändamål tillhandahålla af stadens ordinarie poliskår en öfver- eller inspektionskonstapel och fem man mot ersättning från statsverket af 500 kronor för en hvar af de menige polismännen och 650 kronor för öfver- eller inspektionskonstapeln, allt för år räknadt, *samt att* staden icke hade något att erinra emot de i framställningen angifna kontraktsvillkoren, likväl med det tillägg, att i kontraktet infördes den bestämmelse, att staden icke vore skyldig tillhandahålla den ifrågavarande polisstyrkan för tjänstgöring utom

Dag och § i protokollet.	
	staden längre tid än högst fyra månader för hvarje år, *dels ock* att uppdraga åt Magistraten att, då det påkallades, för stadens räkning underteckna blifvande kontrakt (se Stfm:s handl. sid. 161);
29/10 § 153.	ang. *anslag till Stadsingeniören Gewalt,* att i bidrag till kostnaden för Ingeniör Gewalts bevistande af kommunaltekniska föreningens årsmöte i Hälsingborg år 1908 bevilja ett tillfälligt anslag å 100 kronor;
29/10 § 154.	att *antaga Drätselkammarens förslag till instruktion för rådhusvaktmästarne* (se Stfm:s handl. sid. 163);
29/10 § 155.	ang. *belägenheten af stadens båda apotek,* att såsom infordradt yttrande i detta ämne tillstyrka bifall till förste provinsialläkarens förslag eller att apoteket Bäfvern finge förläggas hvar som hälst vid Stora torget och inom ett plan, som i öster begränsades af Österlånggatan, i söder af Stora torgets södra del och Nedre Kungsgatan samt i väster af Källgatan, och att apoteket Hjorten ej finge ligga nordligare än vid Stora gatan och med Svartån som yttersta gräns åt väster och Allégatan åt öster (se Stfm:s handl. sid. 165);
29/10 § 158.	ang. *inlösen af gården N:o 48 Norra kvarteret,* att bemyndiga Drätselkammaren att under hand öfverenskomma med Handlanden Fritz Johansson, hvilken den 18 Maj 1908 erhållit lagfart å ifrågavarande å stadens grund belägna fastighet, som han tillhandlat sig för 22,000 kronor, om köpets öfverlåtande på staden eller, därest sådant ej kunde ske, vid laga domstol anhängiggöra och utföra rättegång mot bemälde Johansson med yrkande om lösningsrätt för staden till fastigheten äfvensom att eventuellt jämväl i högre instanser fullfölja eller utföra stadens talan i saken;
26/11 § 163.	ang. *fråga om inlösen af fastigheter,* att icke göra stadens lösningsrätt gällande till nedannämnda å stadens grund belägna fastigheter, hvarå lagfart meddelats följande dagar år 1908, nämligen: *den 13 Juli* å gården och tomten N:o 87 och 88 Norra kvarteret, som gått i försäljning för 12,500 kronor, *den 27 Juli* å gårdarne och tomterna N:ris 74 och 75 Norra kvarteret, däraf tomten N:o 74 med en areal af 345,4 kvadratmeter på stadens grund, hvilka fastigheter gått i försäljning för 42,500 kronor, och *den 17 Augusti* å gården och tomten N:o 94 Västra kvarteret, som gått i försäljning för 7,000 kronor (se Stfm:s handl. sid. 191);

Dag och § i protokollet.	
26/11 § 164.	ang. *fråga om uthyrning af lokal i Sundinska huset till biograf,* att afslå Drätselkammarens förslag att för berörda ändamål uthyra f. d. matsalsafdelningen i Sundinska huset till Redaktörerna Karl Ågren och Lars Bergström i Stockholm mot en årlig hyra af 2,000 kronor (se Stfm:s handl sid. 192);
26/11 § 165.	ang. *tillhandahållande af läroverkshus samt bostad eller hyresersättning åt rektor,* att såsom svar å Kungl. Öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk skrifvelse den 25 September 1908 med anmodan till Stadsfullmäktige att förklara, huruvida de beslut, Stadsfullmäktige i Västerås fattat i ofvanberörda afseenden borde anses innebära uttryckligt åtagande att tillhandahålla läroverkshus samt bostad eller hyresersättning åt rektor, eller därest så icke vore fallet, upplysa, huruvida kommunen vore villig att nu ikläda sig ifrågarande skyldigheter — förklara, *dels* att Stadsfullmäktige, som den 21 Juni 1901 beslutat att anskaffa och för framtiden underhålla de för utsträckningen af undervisningen vid Västerås högre allmänna läroverk till och med sjunde klassen å reallinien och för upprättandet af nödiga parallellafdelningar tillräckliga och ändamålsenliga lokaler samt i enlighet med detta beslut nyligen låtit uppföra en flygelbyggnad till det ursprungliga läroverkshuset, med vidhållande af detta beslut, voro villiga att ikläda sig skyldighet att jämväl för framtiden verkställa de ny- och tillbyggnader, som af Stadsfullmäktige pröfvades vara erforderliga för undervisningen vid läroverket, äfvensom att för framtiden underhålla till läroverket hörande byggnader, i den mån läroverkets byggnadsfond och andra för tillgodoseende af läroverkets byggnadsbehof afsedda kassor eller andra tillgångar ej därtill kunde lämna bidrag, *och dels* att Stadsfullmäktige med afseende å bostad eller hyresersättning åt rektor åtogo sig den skyldighet, som härutinnan kunde åligga staden enligt 216 § af nådiga stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 Februari 1905 (se Stfm:s handl. sid. 155 och 184);
26/11 § 166.	ang. *anslag till Stadsplanekommitterade,* att till gäldande af de med kommitterades uppdrag förenade kostnader såsom för mätnings- och kartläggningsarbeten ävensom blifvande arvode till sakkunnigt biträde till kommitterades förfogande ställa ett förslagsanslag å 5,000 kronor att upptagas till uttaxering under år 1909;
26/11 § 167.	ang *Arbetareinstitutets biblioteksverksamhet,* att för år 1909 bevilja Västerås Arbetareinstitut ett anslag å 1,500 kronor till biblioteksverksamhetens uopehållande;

Dag och § i protokollet.	
26/11 § 168.	ang. *lönereglering för de flesta af stadens tjänstemän och betjänte,* att preliminärt antaga nya lönestater med en del därtill hörande villkor och bestämmelser för de flesta af stadens tjänstemän och betjänte (se Stfm:s handl. sid. 167 och 199);
26/11 § 169.	ang. *Byggmästaren Otto Lönnqvists taxering år 1906,* att bemyndiga stadens ombudsman att hos Kungl. Maj:t å stadens vägnar anföra underdåniga besvär öfver Kungl. Kammarrättens utslag, hvarigenom Lönnqvist befriats från honom påförd taxering till bevillning för inkomst af kapital och arbete för år 1906;
26/11 § 170.	ang. *upplåtande af mark till ett tuberkulossjukhus,* att, med ändring af sitt beslut i ämnet den 24 September 1908, under förutsättning af Kungl. Maj:ts godkännande af beslutet, till Västmanlands läns landsting utan ersättning med äganderätt öfverlåta i nyssberörda beslut omförmälda markområde under villkor, att ett tuberkulossjukhus med minst 70 sängar blefve på området uppfördt, samt på de öfriga villkor, Stadsfullmäktiges beslut den 24 September 1908 innehölle, samt att, då området ifråga vore donationsjord, göra underdånig framställning hos Kungl. Maj:t om tillstånd att för ifrågavarande ändamål och på de villkor Stadsfullmäktige beslutat afhända staden samma område;
26/11 § 175.	ang. *det s. k. kommunala vetot,* att icke upptaga till behandling en af Grosshandlaren Erik Andersson väckt motion, att Stadsfullmäktige ville göra ett uttalande till förmån för det s. k. kommunala vetot i fråga om tillstånd till detaljhandel med brännvin samt försäljning af öl och vin;
26/11 § 176.	ang. *begrafningskrans,* att uppdraga åt ordföranden att på stadens bekostnad anskaffa en krans från Stadsfullmäktige till aflidne Domprosten och Kommendören Johan Herman Björnströms bår;
21/12 § 178.	ang. *revision af stadsplanen,* att i anledning af nådig cirkulärskrifvelse den 3 April 1908 hos Konungens Befallningshafvande i länet göra anmälan därom, att Stadsfullmäktige icke vore i tillfälle att inom 1908 års utgång till slutligt afgörande bringa frågan om revision af den för staden gällande stadsplanen (se Stfm:s handl. sid. 207);
21/12 § 179.	ang. *fråga om ändring af stadsplanen vid Biskopsvägen och Västra Ågatan,* att ett af Drätselkammaren härutinnan väckt förslag icke skulle till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda;

Dag och § i protokollet.	
$^{21}/_{12}$ § 180.	ang. *medgifvande af undantag från stadens byggnadsordning,* att i anledning däraf, att enligt de jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 24 September 1908 ändrade ritningarne till badhusbyggnaden byggnadens båda gaflar — i norr mot tomten N:o 110 och i väster mot tomten N:o 112 A Södra kvarteret — indragits något från tomtgränserna eller 3,8 meter från tomten N:o 110 och 3,2 meter från tomten N:o 112 A, medgifva Byggnadsnämnden rätt att utan hinder af bestämmelsen i 15 § af den för Västerås gällande byggnadsordning, att för obebyggd tomt i äldre stadsdel skulle tillämpas den i 23 § af Byggnadsstadgan för rikets städer gifna föreskrift, att byggnad mot grannes tomt, hvilken ej uppfördes i tomtlinien, skulle indragas minst 4 $^1/_2$ meter därifrån, lämna Badhusbyggnadskommitterade tillstånd att i enlighet med till Byggnadsnämnden ingifna ritningar låta uppföra badhusbyggnaden;
$^{21}/_{12}$ § 181.	ang. *åtgärder i anledning af i staden rådande epidemi af skarlakansfeber och difteri,* att till bestridande af kostnaderna för af Hälsovårdsnämnden vidtagna särskilda åtgärder i anledning af berörda epidemi ställa till Nämndens förfogande ett förslagsanslag å 5,000 kronor;
$^{21}/_{12}$ § 182.	ang. *anslag till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan,* att för år 1909 dels ur stadskassan anslå ett belopp af 2,500 kronor till främjande af undervisningen i Tekniska skolan härstädes, dels ock ur Zimmermanska fonden lämna ett anslag af äfvenledes 2,500 kronor till Centralslöjdskolan och Tekniska skolan;
$^{21}/_{12}$ § 183.	ang. *understöd åt e. poliskonstapeln K. H. Lundberg,* att åt Lundberg, hvilken på grund af iråkad sjukdom blifvit uppsagd från sin anställning i och med 1908 års slut, bevilja ett understöd för år 1909 å 300 kronor;
$^{21}/_{12}$ § 184.	ang. *fråga om nödhjälpsarbeten,* att efter inhämtande af Drätselkammarens yttrande öfver en af Direktören J. S. Edström i ämnet väckt motion låta vid hvad i ärendet förekommit bero;
$^{21}/_{12}$ § 185.	ang. *lönereglering för de flesta af stadens tjänstemän och betjänte,* att definitivt antaga nya lönestater med därtill hörande villkor och bestämmelser för de fleste af stadens tjänstemän och betjänte att lända till efterrättelse från ingången af af år 1909 (se Stfm:s handl. sid. 167, 199 och 210);

Dag och § i protokollet.	
21/12 § 186.	ang. *utgifts- och inkomststat för år 1909,* att med åtskilliga förändringar antaga af Drätselkammaren och Magistraten uppgjordt förslag härtill samt att bestämma uttaxeringen, beräknad efter 1908 års halfva bevillning till staten, till *tretton (13) kronor 80 öre* pr bevillningskrona, motsvarande för vanlig bevillning *sex (6) kronor 90 öre* pr bevillningskrona (särskildt tryckt förslag);
21/12 § 186.	ang. *större gatuläggningsarbeten,* att af lånemedel bevilja följande belopp för omläggning med tuktad sten af nedannämnda gatudelar: *Köpmangatan* från Stora gatan till och med korsningen af Munkgatan . . . . . 16,600: — *Fiskartorgets* västra sida från Munkgatan till Slottsbron . . . . . 10,300: — Kronor 26,900: — (se utgifts- och inkomstförslaget);
21/12 § 186.	ang. *nyanläggningar vid vatten-, gas- och elektricitetsverken,* att till utförande af nedannämnda nyanläggningar af lånemedel bevilja följande belopp: Utsträckning af stadens allmänna ledningar utom stadsplanen, förslagsvis . . . . . 5,000: — Anläggning af afloppsledningar från Svartån till Stora gatan med biledningar jämte pumpstation 60,500: — samt i Pilgatan . . . . . 4,125: — Anläggning af vattenledning i Kopparbergsvägen . 2,900: — Anläggning af gasledning i Kopparbergsvägen . . 475: — Kronor 73,000: — (se utgifts- och inkomstförslaget);
21/12 § 186.	ang. *de af Stadsfullmäktige den 27 Augusti 1908 beslutade nyanläggningar af vatten-, afloppe- och gasledningar,* att kostnaderna för samma ledningar, tillhopa 17,310 kronor, skulle gäldas af lånemedel (se utgifts- och inkomstförslaget);
21/12 § 186.	ang. *vatten-, gas- och elektricitetsverkens vinstöfverskott från år 1907,* att af samma vinstöfverskott 26,250 kronor 86 öre skulle bestridas — förutom en del utgifter, som Stadsfullmäktige beslutat skola utgå af verkens vinstmedel, nämligen till uppförande af kol- och reningsmassehus 5,367 kronor 67 öre och till anskaffande af nya mätare 2,228 kronor 88 öre — dels betalning af det utaf Stadsfullmäktige beviljade arvodet åt Löjtnant H. G. Torulf för utarbetande af för-

Dag och § i protokollet.	
	slag till nya afloppsledningar 3,000 kronor, och dels kostnaden för en af Vatten- och Gasverksstyrelsen beslutad ytterligare utvidgning af gasverket, hvilka utvidgning dragit en kostnad af 15,654 kronor 31 öre utöfver det anslag, som af Stadsfullmäktige beviljats för samma ändamål (se utgifts- och inkomstförslaget samt Stfm:s handl. sid. 208).
$^{21}/_{12}$ § 186.	ang. *vatten-, gas- och elektricitetsverkens räkenskaper,* att dessa räkenskaper skulle från och med år 1910 göras fullt självständiga, så att endast vinsten från verken skulle ingå i stadens allmänna budget, dock att Stadsfullmäktige skulle bibehålla sin granskning- och beslutanderätt öfver medlens användning (se utgifts- och inkomstförslaget), och
$^{21}/_{12}$ § 187.	ang. *disposition af Sundinska donationsfondens öfverskottsmedel,* att för år 1909 anvisa till två församlingsdiakonissor 2,550 kronor, till arbetsstugan 2,500 kronor, till barnhemmet 500 kronor, till barnkrubban 600 kronor, till nattherberget 300 kronor och att till framtida behof reservera 7.450 kronor.

Västerås i Januari 1909.

Theofil Öberg.

Västerås 1909, Vestm. Allehandas tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1908. Den 30 Januari. I.

Vatten- och Gasverksstyrelsens samt Brandstyrelsens bordlagda förnyade utlåtanden i fråga om vissa af Brandstyrelsen föreslagna utvidgningar af stadens vattenledningar samt inrättande af nya brandposter i aflägsnare delar af staden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse af den 21 september detta år afgaf Vatten- och Gasverksstyrelsen yttrande öfver Brandnämndens hemställan om vissa utsträckningar af stadens vattenledningsnät till en del platser utom stadens planlagda område samt anordnande af brandposter å ifrågasatta platser. Styrelsen erinrade därvid, att genomgripande förändringar och utvidgningar måste efter hand och under närmaste tider genomföras med afseende på stadens vatten- och afloppsledningar och framhölls den stora önskvärdheten af att såväl afloppsledningar som ock gasrörnätets utsträckning verkställdes i samband med ifrågakommande ändringar och utvidgningar af vattenledningsnätet, hvarför af största betydelse vore, att utsträckningen af ledningarna inskränktes till hvad oundgängligen kunde anses nödigt för att med vatten förse den för Brandverkets räkning nyligen inköpta mindre ångsprutan.

Med anledning häraf återremitterade Herrar Stadsfullmäktige ärendet till förnyad behandling af Brandstyrelsen samt Vatten- och Gasverksstyrelsen; och har i skrifvelse af den 4 sistlidne November brandstyrelsen uttalat såsom *nödvändigt*, att två brandposter måtte utläggas å Malmbergsgatan mellan Mälare- och Pilgatorna samt att en brandpost nedlägges vid Johanneslundsgatan N:o 18. Tillika har Brandstyrelsen såsom *önskvärdt* framhållit, att ledning af omkring 130 meters längd utlägges från Västra Esplanaden utåt Köpingsvägen.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får i saken anföra följande:

Inom de byggnadsområden, Brandstyrelsens sista skrifvelse omnämner såsom nödvändiga att bättre tillgodose i eldsläckningshänseende, finnes för närvarande vattenledningar utdragna på lägenhetsägarnes egen bekostnad, men dessa ledningar äro lagda blott för hushållsbehof; deras dimensioner äro alldeles otillräckliga för att kunna lämna den vattenmängd, som är af nöden vid eldsolyckor. Det erfordras alltså att för nu ifrågavarande ändamål framdraga nya ledningar.

I samband med vattenledningars framdragande till dessa områden bör enligt styrelsens åsikt samtidigt läggas afloppsledning. För ledningars framdragande i dessa sträckningar har framställningar förut gjorts af Hälsovårdsnämnden. Enskilda egare söka tid efter annan utöfva påtryckningar för att staden må bättre tillgodose dessa områdens behof af bättre aflopp och jämväl bättre belysning. Helt nyligen har staden af Kronolänsman Rubenius inköpt mark intill Malmabergsgatan, och torde möjligen komma ifråga att där bygga ett nytt folkskolehus. Besinnar man dessutom den besparing i gräfnings-, igenfyllnings- och planeringskostnader, som vinnes genom samtidig läggning af vatten- och afloppsledning, vidare svårigheten att behörigen afleda vatten, som samlas i en vatten-

ledningsgraf, där afloppsledning icke finnes anordnad, än vidare svårigheten att utan rubbning och skada å redan lagd vattenledning efteråt nedlägga afloppsledning, så framstår tydligen olämpligheten af att nedlägga enbart vattenledningsrör på sträckor, där inom jämförelsevis kort tid kan komma i fråga att jämväl nedlägga afloppsledningar.

Styrelsen har därför af ekonomiska skäl pröfvat icke blott önskvärdt utan nästan nödvändigt, att ny vattenlednings framdragande i Malmabergsgatan utföres i sammanhang med ny afloppslednings läggande från nya landsvägsbron i Pilgatan strax bortom järnvägen och upp till korsningen af Malmabergsgatan och Mälargatan. Kostnaden härför har beräknats till 10,035 kronor, då arbetena afses verkställda i anslutning till de af Herrar Stadsfullmäktige i hufvudsak godkända och af styrelsen framlagda förslagen till utsträckning och förbättring af stadens allmänna ledningar. Kostnaden för anläggande af vattenledning enbart har beräknats till 7,600 kronor.

Likaledes har Styrelsen ansett nödvändigt, att den af Brandstyrelsen nu yrkade utsträckningen af vattenledningsnätet till Johanneslundsgatan N:o 18, d. v. s. genom Nygårds område midt för Karlsdals- och Katrinelunds-områdenas södra gräns i linie med Allégatan, åtföljes af samtidig läggning af afloppsledning enligt de i hufvudsak fastställda planerna. Kostnaderna för denna vatten- och afloppsledning har beräknats till 3,485 kronor och för enbart vattenledning till 1,950 kronor.

Hvad åter beträffar områdena västerut utåt Köpingsvägen så afser den af Herrar Stadsfullmäktige fastställda afloppsplanen, att äfven i denna sträckning skulle läggas afloppsledning, hvilken skulle fortsättas ända ned till Mälaren med utlopp vid Gästgifvarevreten.

Brandstyrelsen har icke funnit vattenledningens utsträckande åt detta håll nödvändigt utan endast önskvärdt. Kostnaden för vattenledningens utsträckande utan afloppsledning har beräknats till 2,950 kronor. Då emellertid säkerligen för åtskilliga andra byggnadsområden utom stadsplanen samma önskemål om bättre vattentillgång torde göra sig gällande och då kostnaderna för tillgodoseendet af de kraf, Brandstyrelsen pröfvat alldeles nödvändiga, stiga till så betydande belopp, anser Vatten- och Gasverksstyrelsen af största vikt och önskvärdhet för staden, att de arbeten, som komma till utförande, göras med sådan omsorg och framsynthet, att de tillfredsställa de kraf, som under närmaste tid kan anses ställas på desamma. Därför nödgas styrelsen afstyrka Brandstyrelsens yrkande om vattenledningens utsträckning västerut utåt Köpingsvägen.

Herrar Stadsfullmäktige hafva den 28 sistlidne November fastställt vissa af styrelsen föreslagna bestämmelser i fråga om utsträckning af stadens allmänna ledningar till byggnadsplatser utom stadens planlagda område.

Dessa bestämmelser innehöllo bland annat,

att för ändamålet lämpligt vägområde eller annat markområde skall vara upplåtet åt staden genom dess Drätselkammare samt

att sökandena skola erlägga $^2/_3$ af den verkliga kostnaden för anläggningen.

Från dessa allmänna bestämmelser skulle emellertid i vissa fall kunna medgifvas undantag och beviljas lindring i bidrag, allt efter Stadsfullmäktiges särskilda pröfning.

I detta fall är Brandstyrelsen den sökande. De begärda arbetenas utförande länder emellertid de på ifrågavarande byggnadsområden boende till fördel i flera hänseenden, möjlighet till bättre afloppsförhållanden och så väsentligt större vattentillgång, att en lindring i brandförsäkringsafgifterna väl ock borde kunna tänkas följa däraf.

Huruvida och i sådant fall i hvilken mån bidrag från de på dessa platser boende kan eller bör ifrågasättas med afseende på nu ifrågavarande arbeten, är väl Herrar Stadsfullmäktiges sak att pröfva och bestämma.

Det synes emellertid, som om åtminstone villkoret om behörig markupplåtelse för ändamålet borde af staden vidhållas.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får sammanfatta sitt yttrande i saken sålunda:

Styrelsen förordar till utförande de af Brandstyrelsen såsom nödvändiga ansedda anläggningarna å Ängsgärdet i Malmabergsgatan och genom Nygård till Johannelundsgatan, dock under förutsättning att afloppsledningar samtidigt anläggas, varande dessa kostnader beräknade till 10,035 kronor för Ängsgärdet och till 3,485 kronor för Nygård. Såsom villkor för anläggandet af dessa ledningar bör vederbörande markegare, där så redan icke skett, till staden med eganderätt upplåta de vägområden, där dessa ledningar skola läggas, börande kostnadernas erläggande blifva föremål för Herrar Stadsfullmäktiges särskilda pröfning.

Brandstyrelsens förslag till vattenledningens utsträckning västerut från Västra Esplanaden utåt Köpings-vägen anser sig styrelsen icke kunna förorda.

Västerås den 11 December 1907.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Axel Wilh. Nordin.

Gerh. Gustafson.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 31 sistlidne Oktober till Vatten- & Gasverks- samt Brandstyrelserna remitterat Brandstyrelsens förslag rörande utvidgning och ökande af vattnnledningsnätet samt brandposternas antal i vissa utom stadens planlagda område belägna delar, får Brandstyrelsen för sin del afgifva följande yttrande i frågan:

Utgående från Vatten- & Gasverksstyrelsens yttrande till Stadsfullmäktige, att «ingen annan ökning af vattenledningsnätet och brandposternas antal f. n. skulle äga rum än hvad som oundgängligen fordrades för att i brandhänseende anskaffa vatten åt den nya ångsprutan», har Brandstyrelsen vid granskande af de 5 förslagspunkter, som dess skrifvelse af den 6 Maj till Magistraten innehåller, funnit

nödvändigheten af

att i st. för hvad som föreslås i 1:sta punkten å sagde skrifvelse, dock 2 brandposter måtte utläggas å Malmabergsgatan emellan Mälare- och Pilgatorna;

att i st. för hvad som föreslås i 5:te punkten i samma skrifvelse, 1 brandpost nedlägges å Johanneslundsgatan N:o 18;

samt *önskvärdheten* af

att då det område, som omnämnes i punkt 4 af skrifvelsen, f. n., när tillräcklig vattentillgång där ej finnes, svårligen kan skyddas vid brandtillfälle, en ledning af kortare längd, exempelvis 130 mtr, utlägges från Västra Bergsgatan eller Västra Esplanaden.

De förslag åter, som framlades i punkterna 2 och 3 i ofvanberörda skrifvelse till Magistraten, ansåg Brandstyrelsen borde tills vidare uppskjutas.

Västerås den 4 November 1907.

Å Brandstyrelsens vägnar:

Petrus Tersmeden.

Herrar J. S. Edströms och Lars Blumes bordlagda motion med förslag om tillsättande af en aflönad verkställande ledamot i Drätselkammaren.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Då med stadens utveckling nödvändigtvis följer, att de göromål, som komma på Drätselkammaren, alltmera ökas, på samma gång som de fordra en den sorgfälligaste undersökning och pröfning, så få undertecknade härmed såsom sin åsikt framhålla, att tiden nu är inne för staden att anställa en verkställande, aflönad ledamot i Drätselkammaren.

Det är ju orimligt begära att någon person, upptagen af sitt eget yrke eller arbete, skall kunna ägna obegränsad tid åt de pröfvande göromål, som kunna falla på honom såsom ledamot i Drätselkammaren. En aflönad Drätselkammaredirektör kan däremot med oafbrutet intresse följa alla för stadens utveckling nödvändiga och viktiga företag, och är det vår fulla öfvertygelse, att kostnaden för en sådan direktör till fullo skall ersättas genom de besparingar, som han genom sitt arbete kan göra i stadens utgifter.

Med ofvanstående vårt förslag hafva vi icke på något sätt velat kritisera hittillsvarande system, men kan man ju icke vänta sig att i längden finna personer, som med uppoffrande af egna intressen vilja ägna så godt som all sin arbetstid och förmåga åt staden.

Vi få därför härmed vördsamt föreslå, att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta om tillsättandet af en aflönad verkställande ledamot i Drätselkammaren.

Västerås den 9 December 1907.

J. S. Edström. ***Lars Blume.***

Vatten- och Gasverksstyrelsens bordlagda skrifvelse med förslag angående reserverande af plats för ett i framtiden möjligen behöfligt vattentorn.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed öfverlämnas hosföljande protokollsutdrag angående reserverande af plats för möjligen framtida behof af ett vattentorn å berget invid vattenborgen.

Västerås den 11 December 1907.

På Vatten och Gasverksstyrelsens vägnar:

Axel Wilh. Nordin.

Gerh. Gustafson.

Utdrag ur Vatten- och Gasverksstyrelsens protokoll.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 58.

Med anledning af väckt förslag om införlifvande af St. Ilian eller åtminstone i St. Ilian belägna Jakobsbergsområdet med staden framhöll föreståndaren, att, i händelse detta komme till stånd och staden sålunda blefve skyldig att förse det högt belägna Jakobsbergsområdet med vatten, ett vattentorn måste anordnas, emedan nuvarande bassäng icke ligger högt nog för att från denna kunna tillföra nämnda område vatten. Uppdrogs därför åt löjtnant Malm att vid sitt besök härstädes undersöka, huruvida en af föreståndaren föreslagen bergshöjd, belägen strax söder om vattenborgen, kunde anses vara lämplig plats för ett vattentorn.

Löjtnant Malm, som besett platsen, hade till dagen för sammanträdet afgifvit ett utlåtande, så lydande:

«Till Styrelsen för Västerås Vatten- och Gasverk.

Anmodad af Herr Ingeniör G. Gustafson att afgifva yttrande angående lämpligaste platsen för eventuellt vattentorn för högre belägna delar af Västerås får jag härmed som min åsikt framhålla, att, såvidt jag genom okulär besiktning på platsen kunnat utröna, den lämpligaste platsen för ett dylikt vattentorn är den omedelbart söder om vattenborgen belägna bergshöjden. Trollhättan den 27 Juli 1907. G. Malm. Löjtnant i Kungl. V. V. kåren.»

Med anledning af detta utlåtande beslöt styrelsen göra framställniug om reserverande för möjligen framtida behof af denna bergshöjd, som sålunda icke borde rubbas genom att från berget uttaga sten till makadam etc.

Uppdrogs åt föreståndaren att utreda, hvilken areal som erfordrades för ett dylikt vattentorn; och skulle styrelsen sedermera ingå till vederbörande myndigheter med detaljerade uppgifter.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

§ 70.

Beträffande den i § 58 behandlade frågan, nämligen att reservera den söder om vattenborgen befintliga bergshöjden såsom lämplig plats för ett ev. vattentorn, så beslöt styrelsen efter att hafva besett området ifråga och funnit detsamma vara lämpligt för omnämnda ändamål att hos Herrar Stadsfullmäktige göra framställning om reserverande af ett område intill 30 mtr söder om vattenborgens nuvarande inhägnad och med samma bredd som vattenborgsområdet, hvadan ytan komme att motsvara 40×30 = 1,200 kvm., som ansågs vara tillräckligt stort för ändamålet ifråga.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Justeradt
Axel Wilh. Nordin.

Vid protokollet
Gerh. Gustafson.

Rätt utdraget betygar:
Gerh. Gustafson.

Hälsovårdsnämndens skrifvelse med framställning om anslag till löneförbättring åt Hälsopolisen C. A. Holtz att utgå af köttbesiktningsbyråns öfverskottsmedel.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Efter det Hälsovårdsnämnden uppgjort och till Magistraten öfverlämnat sitt specialförslag till utgifts- och inkomststat för nästkommande år, har hälsovårdspolisen C. A. Holtz hos Nämnden gjort framställning om förbättring i sina inkomster på sätt, bifogade skrifvelse från Holtz närmare utvisar.

Ehuru Stadsfullmäktige redan fastställt utgifts- och inkomststat för år 1908, tilltror sig Nämnden, särskildt i betraktande af det tillmötesgående, hvarmed Stadsfullmäktige i de flesta fall behandlat i sammanhang med budgeten inkomna ansökningar från i stadens tjänst anställde personer om löneförbättring, att på grund af ifrågavarande ansökan hos Stadsfullmäktige göra framställning om anvisande af medel till förbättring af Holtz' löneförmåner.

De skäl, som anförts för polis- och brandkårernas ansökningar om löneförhöjningar och som otvifvelaktigt äfven af Stadsfullmäktige vnnnit beaktande, gälla äfven för nu ifrågavarande ansökan och särskildt torde det i fråga om polismännen anförda skälet, att deras inkomster från staden böra tillförsäkra dem en fullt självständig och af öfriga samhällsmedlemmar oberoende ställning, i än högre grad gälla uti nu ifrågavarande fall.

Någon förändring af den fastställda utgifts- och inkomststaten kan ej heller behöfva ske genom ett bifall till Holtz' begäran, om, såsom Holtz föreslagit, och som äfven Hälsovårdsnämnden funnit lämpligt, det behöfliga anslaget utgår af

köttbesiktningsbyråns öfverskottsmedel, hvilka ock med all säkerhet lämna tillgång därtill.

Härtill kommer att Holtz dagligen tjänstgör vid köttbesiktningsbyrån.

På grund af det anförda får Hälsovårdsnämnden sålunda föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte af köttbesiktningsbyråns öfverskottsmedel anvisa till hälsopolisen C. A. Holtz för hvartdera af åren 1907 och 1908 ett belopp af 200 kronor.

Västerås den 31 December 1907.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Under de senaste åren och särskildt under innevarande år hafva lifsförnödenheter och hyrorna i betydlig grad stigit, utan att löneförmånerna i proportion därefter för hälsovårdspolisen ökats.

Då jag år 1885 tillträdde min plats som hälsovårdspolis härstädes, var min lön 850 kronor, hvilken syntes vara synnerligen liten tilltagen, men jag kan med skäl påstå, att under då varande lefnadsförhållanden denna lön var nästan mera värd än min nuvarande lön.

På grund af ofvanstående får jag härmed hos Hälsovårdsnämnden ödmjukast anhålla det nämnden för innevarande år ville bevilja mig en summa af 200 kronor, att utgå af medel från härvarande köttbesiktningsbyrå, samt i afvaktan på herrar kommitterade för Västerås stads ämbets- och tjänstemäns lönereglering äfven för kommande år af samma medel beviljade mig något större anslag än för innevarande år.

Västerås den 18 November 1907.

C. A. Holtz.

Drätselkammarens utlåtande öfver Hälsovårdsnämndens skrifvelse angående åtgärders vidtagande för afhjälpande af olägenheter från de i Lillån utmynnande afloppsledningarna.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 November 1905 till Drätselkammaren remitterat en skrifvelse från Hälsovårdsnämnden af den 2 i samma månad och år angående åtgärder för afhjälpande af olägenheterna från de i Lillån utmynnande kloakerna, får Drätselkammaren med återställande af berörda skrifvelse samt under åberopande af innehållet af bilagda utlåtande i frågan från Vatten- och Gasverksstyrelsen, såsom eget yttrande anföra följande:

Såsom bilagda kostnadsberäkning utvisar skulle anläggningen af en kulvert i Lillån draga en kostnad af 16,000 kronor och ändock skulle samma kulvert icke sträckas längre än till järnvägsbron öfver Lillån. Då Stadsfullmäktige numera i hufvudsak godkänt den af Vatten- och Gasverksstyrelsen utarbetade planen för omläggning och förbättring af stadens kloaksystem, om ock nämnda styrelses förslag, att redan under innevarande år skulle utföras den del af ifrågavarande omläggningsarbeten, som just skulle afhjälpa de af Hälsovårdsnämnden påpekade olägenheterna, icke vunnit Stadsfullmäktiges bifall, hufvudsakligen af det skäl, att dessa arbeten icke lämpligen borde utföras under tiden för utställningen härstädes detta års sommar, och på grund häraf kan antagas, att sagda arbeten i stället komma till utförande under år 1909, anser drätselkammaren att den dryga kostnad, som en anordning med en kulvert i Lillån, hvilken kulvert genom omläggningen af kloaksystemet sedermera skulle blifva obehöflig, är relativt onödig; och får Drätselkammaren på grund häraf hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att några särskilda åtgärder uti förevarande afseende icke för närvarande skola vidtagas.

Västerås den 9 Januari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Under återställande af Hälsovårdsnämndens till Vatten- och Gasverksstyrelsen remitterade skrifvelse beträffande afhjälpande af de sanitära olägenheter, som förorsakas af i Lillån utmynnande kloaker, får styrelsen meddela följande:

att styrelsen med stöd af löjtnant Torulfs utredning för ordnande af stadens kloaksystem till Herrar Stadsfullmäktige ingifvit förslag, afseende att under sommaren 1908 verkställa nedannämnda arbeten:

1) från Svartån till Stora gatan skulle genom Hamngatan, Södra Esplanaden och Kopparbergsvägen läggas en större ledning (kulvert),

2) nu i Lillån utmynnande kloaker skulle med undantag af den genom Munkgatan från Svartån gående kulverten sammanföras till en gemensam ledning, som framdrages till Järnvägstorget,
3) vid Järnvägstorget skulle en mindre pumpstation anordnas för att medelst pumpning transportera vätskan ur den på större djup liggande ledningen från Lillån in i den högre belägna kulverten, hvilken redan vid Stora gatan komme att upptaga en mycket stor del af den afloppsvätska, som nu tillflyter Lillån;

att sedan dessa åtgärder vidtagits, någon fortsättning af kulverten i Lillån icke behöfde förekomma, utan kunde härför beräknad kostnad, uppgående till 15 à 16 tusen kronor, inbesparas,

att de sanitära olägenheter, som Hälsovårdsnämnden i sin skrifvelse framhåller, genom ifrågasatta anläggningar komme att afhjälpas.

Västerås den 29 Oktober 1907.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Axel Wilh. Nordin.

Gerh. Gustafson.

KOSTNADSBERÄKNING

å kulvert i Lillån från Kaserngatan till Järnvägsbron.

320 meter gjutna 80×110 cm. cementrör à 30 kr	9,600
Beredning af undergrund (grus och pålning)	1,600
Anordning för pumpning af grund- och kloakvatten jämte drifkraft	900
Sprängning i åbotten, cirka	700
Spåntpålning och damm-anordning jämte materiel	600
Sammanbindning med äldre afloppsledningarne	100
Delvis fyllning öfver rören mot kyla, och planering	1,200
Oförutsedda omkostnader, utjämning	1,300
Kronor	16,000

Anm. Fullständig fyllning torde kunna ske i mån af tillgång på fyllnadsämnen från närbelägna nybyggnader och blifvande schaktningar vid gatureglering, på sätt öfre delen af Lillån småningom utfylldes, hvarigenom en betydlig kostnad kan undvikas i jämförelse med anskaffning af fyllning från stadens utmarker.

Västerås i April 1906.

F. G. Lönnquist.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Då särskildt under den varmare årstiden en i hög grad besvärande stank sprider sig från de kloaker, som utmynna i den ännu kvarvarande öppna delen af Lillån mellan Kaserngatan och Järnvägsbron, får Hälsovårdsnämnden härmed till Stadsfullmäktige hemställa, det Fullmäktige ville åt den blifvande vattenledningsstyrelsen uppdraga att verkställa utredning om, på hvad sätt ifrågavarande sanitära olägenheter skulle kunna afhjälpas, äfvensom anvisa erforderliga medel för åtgärders vidtagande i antydda syftet.

Västerås den 2 November 1907.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Gustaf Qvarfott.

Drätselkammarens skrifvelse rörande uppskjutna ärendet angående inköp af egendomen Hammarby.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 13 nästlidne December vid behandling af ett från Grefve Fr. W. Cronstedt å Fullerö inkommet anbud att till staden försälja egendomen Hammarby för 243,000 kronor i anledning af en vid sammanträdet inlämnad skrifvelse från Grefve Cronstedt, däri denne förklarat sig villig för egen del åtnöja sig med en köpeskilling af 200,000 kronor för egendomen samt anhållit, att Stadsfullmäktige ville uppskjuta afgörandet af detta ärende, på det Grefven måtte blifva i tillfälle ånya underställa köpeskillingens godkännande af dem, som stode honom närmast i fideikommissrätten, beslutat uppskjuta ärendet i afvaktan på vidare meddelanden från Grefve Cronstedt, har Grefve Cronstedt under den 2 innevarande Januari till Drätselkammaren inlämnat en af hans söner, Grefvarne Axel, Erik och Carl Cronstedt, underskrifven handling af den 26 December 1907, hvarigenom de förklarat sig numera godkänna försäljning af ifrågavarande egendom till Västerås stad för en köpeskilling af 200,000 kronor samt att de vid ansökan till Kungl. Maj:t om bifall till egendomens afskiljande och försäljning från Fullerö fideikommiss därtill skulle gifva sitt medgifvande.

Med anmälan om berörda förhållande får Drätselkammaren härmed öfverlämna ofvanberörda af Grefvarne Axel, Erik och Carl Cronstedt undertecknade handling.

Västerås den 9 Januari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

På för oss uppgifna skäl förklara vi oss numera godkänna Hammarbys försäljning till Västerås stad för en köpeskilling af 200,000 kronor, och skola vi vid ansökan till Kungl. Maj:t om bifall till förenämnda egendoms afskiljande och försäljning från Fullerö fideikommiss därtill gifva vårt medgifvande.

Fullerö den 26 December 1907.

Axel Cronstedt,
Underlöjtnant vid Kungl. Lifgardet till häst.

Eric Cronstedt.
Jur. Stud.

Carl Cronstedt.
Löjtnant vid Kungl. Lifregementets husarer.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Uti skrifvelse af den 9 Dec. till Drätselkammaren har jag, under förutsättning, att staden ville inköpa Hammarby för 243,000 kronor, för underlättande af köpets uppgörelse gjort vissa erbjudanden rörande köpets likviderande; men då till min kännedom kommit, att Drätselkammaren ändock ansett sig böra afstyrka köpet, får jag, som för egen del är villig åtnöja mig med en köpeskilling af 200,000 kronor för Hammarby och 5,000 kronor för Lugnet att kontant likvideras vid tillträde den 14 Mars 1909 härmed äran anhålla, att Herrar Stadsfullmäktige ville uppskjuta afgörandet af detta ärende på det jag måtte blifva i tillfälle att ånyo underställa köpeskillingens godkännande af dem, som stå mig närmast till fideikommissrätten.

Fullerö den 13 December 1907.

Fr. W. Cronstedt.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse angående bestyrelsens för Västmanlands läns 31:sta Landtbruksmöte i Västerås framställning om vattenlednings framdragande till utställningsområdet m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed öfverlämna en till styrelsen ingifven framställning från bestyrelsen för Västmanlands läns 31:a landtbruksmöte angående förseende af mötets utställningsfält med vatten från stadens vattenledningsverk jämte en vid framställningen fogad plan öfver det därför erforderliga ledningsnätet.

Vid beräknandet af kostnaderna för ifrågavarande arbetes utförande har Vatten- och Gasverksstyrelsen utgått från den sålunda af bestyrelsen för landtbruksmötet uppgjorda plan, dock med den ändring för anknytningen till stadens vattenledningsnät, som betingas af tekniska skäl (å planen utmärkt med grön färg).

För arbetets utförande har styrelsen tänkt sig två alternativ:

alternativ I: afser anordnandet af en brandpost på lämpligt ställe å utställningsfältet, hvaremot i *alternativ II* kostnaden för brandpost och för till sådan behöflig gröfre ledning icke är medräknad.

Verkets självkostnad för den material, som skulle blifva nödvändig för den ifrågasatta vattenledningsanläggningen, utgör enligt

alternativ I: (material: 940 meter ledning, häraf 140 meter 4″ gjutna rör, resten 2″, $1\frac{1}{2}$″, 1″, $\frac{3}{4}$″ och $\frac{1}{2}$″ smidda rör, 40 st. tappkranar och diverse rördelar, samt 1 st. brandpost) kronor 2,000: —, samt

alternativ II: (material: 940 meter smidda rör af dimensionerna 2″, $1\frac{1}{2}$″, 1″, $\frac{3}{4}$″ och $\frac{1}{2}$″ samt 40 st. tappkranar, diverse rördelar, men utan brandpost) kr. 1,725: —.

Verkliga kostnaden för anläggningen skulle med beräknande af skadan å den därför använda materialen till 20 % af dess självkostnadsvärde utgöra

enligt alternativ I:

20 % af 2,000 kronor	400: —
arbetskostnaden (självkostnad)	1,070: —
S:a Kronor	1,470: —

enligt alternativ II:

20 % af 1,725 kronor	345: —
arbetskostnaden (självkostnad)	1,030: —
S:a Kronor	1,375: —

Styrelsen anser sig icke kunna tillstyrka, att staden utan någon som helst ersättning ikläder sig kostnaden för den ifrågasatta vattenledningsanläggningen. Däremot anser sig styrelsen böra förorda, att vattenafgift icke beräknas för det vatten, som för utställningen användes samt att staden genom vattenverkets försorg låter verkställa ifrågasatta arbete utan beräknande af vinst på arbetets utförande. Skulle således arbetskostnaden understiga den här förut beräknade, skulle den verkliga kostnaden läggas till grund för ersättningens bestämmande. Med hänsyn till eldfaran å utställningsområdet vill styrelsen förorda alternativ I till utförande.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får därför hos Stadsfullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att staden utan beräknande af vattenafgift tillhandahåller bestyrelsen för innevarande års landtbruksmöte i Västerås för utställningsfältet erforderligt vatten, mot erläggande till staden af ersättning för den verkliga arbetskostnaden för vattenledningsnätets nedläggande och borttagande genom vattenverkets försorg samt för skada å använd material efter 20 % af dess inköpsvärde.

Västerås den 24 Januari 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Viktor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Till Styrelsen för Västerås stads Vatten- och Gasverk.

Bestyrelsen för Västmanlands Läns 31:sta Landtbruksmöte i Västerås anhåller härmed vördsamt, att styrelsen för Västerås Vatten- och Gasverk måtte verkställa utredning af kostnaden för anläggning af vattenledningar för landtbruksmötets behof.

Såsom af bifogade plan öfver utställningsfältet framgår, torde det erfordras c:a 800 sträckmeter rörledningar för vatten samt c:a 40 st. kranar.

Bestyrelsen vill härjämte fästa styrelsens uppmärksamhet på, att afhållandet af ett länslandtbruksmöte i Västerås torde blifva till ej ringa fördel för detta samhälle, som för den skull måhända är villigt att vidkännas någon uppoffring till förmån för landtbruksmötet.

Staden kommer genom detta möte att tillföras besökande i tusental, hvarigenom icke blott stadens hotell- och värdshusvärdar, utan också en stor del af dess handlande torde komma att få ekonomisk fördel. Äfven en mängd andra, inom staden boende personer, såsom åkare, handtverkare m. fl., få genom landtbruksmötet arbete eller förtjänst en längre eller kortare tid.

Med särskild hänsyn därtill, att mötet afhålles under en tid, då stadens skolor äro stängda och en del af dess innevånare vistas å annan plats, torde staden kunna tillföras ej obetydliga pänningebelopp endast genom uthyrning af rum till mötesbesökande.

De anförda och andra omständigheter hafva också på andra håll, hvarest landtbruksmöten afhållits, blifvit tillfullo uppskattade. Så t. ex. ställde Eskilstuna stad år 1899 ett större område kostnadsfritt till förfogande för det samma år därstädes afhållna länslandtbruksmötet, samt tillhandahöll afgiftsfritt mötets vattenbehof från stadens ledningar. Samma tillmötesgående visade Norrköpings stad vid det i fjol därstädes afhållna Allmänna Svenska landtbruksmötet, i det att staden kostnadsfritt upplät hela utställningsområdet, som på dess bekostnad försågs med alla behöfliga vatten- och afloppsledningar samt fyra st. brandposter. Norrköpings stad beviljade dessutom landtbruksmötet ett anslag af 30,000 kronor.

Äfven mindre samhällen, såsom det i Katrineholm, hvarest år 1904 af enskilda personer bildades en garantifond å öfver 3,000 kronor för landtbruksmötet därstädes, hafva visat sig vara villiga att vid dylika tillfällen göra uppoffringar.

Det blifvande länslandtbruksmötet härstädes ingår vidare såsom ett viktigt led i arbetet på främjandet af den för Västmanlands län synnerligen betydelsefulla jordbruksnäringen, hvars utveckling äfven torde komma dess städer, kanske särskildt länets residensstad till godo.

Bestyrelsen vill därför uttala den förhoppningen, att Västerås stad kommer att understödja landtbruksmötet och föreslår, att detta sker genom bifall till nedanstående framställning, som af Vatten- och Gasverksstyrelsen såsom egen motion till herrar Stadsfullmäktige måtte upptagas, nämligen,

att staden på egen bekostnad vidtager alla anordningar och utför alla arbeten för utställningsfältets förseende med nödiga vattenledningar; eller, om detta af någon anledning ej skulle af herrar Stadsfullmäktige bifallas, att staden kostnadsfritt och mot återlämningsskyldighet tillhandahåller all den materiel, som för ifrågavarande ändamål erfordras, samt medgifver, att mötesfältets rörledningar för vatten få ställas i förbindelse med stadens vattenledning och att af stadens vattenledningsverk anställd personal får utföra allt arbete med ledningsrörens nedläggning och iordningsställande, utan att staden på dessa arbeten beräknar någon förtjänst.

I båda fallen förutsättes att den behöfliga vattenmängden afgiftsfritt tillhandahålles.

Västerås den 14 December 1907.

Å Landtbruksmötets bestyrelses vägnar:

Claës Wersäll.

Erik Abramson.

Västerås,
A. F. Berghs Boktryckeri,
1908.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1908. **Den 27 Februari.** **II.**

Drätselkammarens skrifvelse ifråga om inlösen af mark å stadens grund i Kvarteret Jonas.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anmälan, att Rådstufvurätten i skrifvelse den 31 December 1907 meddelat, att lagfart den 16 samma månad och år beviljats å 1539,1 kvadratmeter å stadens grund af tomten N:o 2 i kvarteret Jonas, som föreningen Folkets hus i Västerås utan personlig ansvarighet enligt köpebref den 20 Augusti 1907 af Snickaren Nils Hedstrand tillika med annan mark för 12,014 kronor 40 öre tillhandlat sig, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige, enär kvarteret Jonas nyligen blifvit regleradt enligt gällande stadsplan samt ingen del af ifrågavarande tomt erfordras för utläggande af gata eller annat stadens ändamål, måtte låta vid Drätselkammarens sålunda gjorda anmälan bero.

Västerås den 13 Februari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Drätselkammarens utlåtande öfver Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse med förslag ang. reserverande af plats för ett i framtiden möjligen behöfligt vattentorn.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige till utlåtande af Drätselkammaren den 30 nästlidne Januari remitterat Vatten- och Gasverksstyrelsens bilagda framställning om reserverande af mark söder om nuvarande vattenborgen för ett möjligen i framtiden erforderligt vattentorn, får Drätselkammaren på de af Vatten- och Gasverksstyrelsen anförda skäl förorda bifall till ifrågavarande framställning.

Västerås den 13 Februari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om skötseln af köttbesiktningsbyråns kassa och bokföring.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige i samband med behandlingen af utgifts- och inkomststaten för innevarande år till utlåtande af Drätselkammaren remitterat frågan om skötseln af köttbesiktningsbyråns kassa och bokföring, får Drätselkammaren i ärendet anföra följande:

Då byråns föreståndare blifvit därtill förordnad af Konungens Befallningshafvande i länet och såsom sådan icke torde kunna af Stadsfullmäktige åläggas ansvara för skötseln af byråns ekonomiska angelägenheter, kan Drätselkammaren icke föreslå någon ändring i den härutinnan tillämpade ordningen, att dessa angelägenheter närmast handhafvas af en vid byrån särskild såsom bokförare och kassör anställd person. Den person, som för närvarande innehar detta uppdrag, har också hos Drätselkammaren ställt borgen för omhänderhafda medel.

Däremot har Drätselkammaren funnit det lämpligt, att köttbesiktningsbyråns bokföring ingår i stadens öfriga räkenskaper samt att möjligen blifvande öfverskottmedel förvaltas af drätselverket.

På grund häraf får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att köttbesiktningsbyråns kassa och bokföring i första hand ombesörjes af en å byrån särskildt anställd person, som till säkerhet för omhänderhafda medel ställer af Drätselkammaren godkänd borgen,

att nämnde bokförare är skyldig att omedelbart efter slutet af hvarje månad å Drätselkammaren aflämna fullständig rapport öfver inkomster och utgifter under månaden, åtföljd af nödiga verifikationer samt befintlig kassabehållning samt

att fullständig bokföring af köttbesiktningsbyråns räkenskaper skall ske å Drätselkammarekontoret.

Västerås den 13 Februari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om anvisande af medel till påbörjande af varmbadhusbyggnaden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I skrifvelse till Drätselkammaren af den 31 nästlidne Januari hafva Badhusbyggnadskommitterade på anförda skäl anhållit, att Drätselkammaren måtte hos Stadsfullmäktige göra framställning om tillstånd för kommitterade att utlysa entreprenad å uppförandet af det af Stadsfullmäktige beslutade nya varmbadhuset och därefter låta påbörja arbetet samt att Stadsfullmäktige ville för innevarande år af det för ändamålet redan beviljade anslaget anvisa ytterligare 50,000 kronor.

Ehuru Drätselkammaren i olikhet mot kommitterade anser, att förhållandena å penningemarknaden icke sedan slutet af nästlidne år undergått någon väsentlig förbättring, har Drätselkammaren likväl funnit, att behofvet af ett nytt varmbadhus gjort sig allt mera gällande, och i följd häraf samt på de öfriga skäl kommitterade anfört ansett sig icke böra påfordra ett vidare uppskof med badhusbyggnadens påbörjande.

Med öfverlämnande af Badhusbyggnadskommitterades ofvanberörda skrifvelse får Drätselkammaren sålunda hos Stadsfullmäktige anhålla om bifall till kommitterades ifrågavarande framställning.

Västerås den 13 Februari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Den 26 September 1907 beslöto Stadsfullmäktige som bekant att för en kostnad af högst 200,000 kronor att gäldas af lånemedel låta å tomterna N:ris 111 och 112 i stadens Södra kvarter uppföra ett varmbadhus samt att åt undertecknade såsom en särskild kommitté uppdraga att ombesörja verkställigheten af sagda beslut. Sedermera beslöto likväl Stadsfullmäktige vid sammanträde den 28 November 1907 på initiativ från Drätselkammaren att med badhusets uppförande skulle anstå tills vidare. Dock anvisade Stadsfullmäktige vid sistberörda sammanträde för förberedande arbeten såsom uppgörande af ritningar m. m. ett belopp af 4,000 kronor.

Drätselkammarens hemställan om anstånd med badhusbyggnadens liksom ock hamnbyggnadens utförande under innevarande år tillkom vid den tidpunkt, då den ekonomiska krisen i vårt land nådde sin kulmen, och helt visst under intryck af de då rådande mycket tryckta konjunkturerna på penningemarknaden.

Sedan denna tidpunkt hafva emellertid förhållanden inträdt, som hos kommitterade framkallat förhoppningar om ett snart förverkligande af det ur hela samhällets synpunkt så behjärtansvärda önskemål, som kommitterade fått i upp-

drag att realisera. Penningekrisen torde kunna sägas vara i det närmaste öfver. Räntorna hafva slag i slag sjunkit utomlands och äfven svenska bankerna hafva sett sig föranlåtna att följa exemplet.

Ytterligare räntenedsättningar i vårt land torde med säkerhet vara att förvänta inom icke allt för aflägsen tid. Ledigt kapital mot skälig ränta torde också kunna beräknas blifva tillgängligt i ganska stor utsträckning.

Det hufvudsakliga skälet för Stadsfullmäktiges omförmälda beslut den 28 sistlidne November synes kommitterade sålunda numera vara förfallet eller åtminstone kunna väntas inom några månader hafva förlorat sin giltighet.

Men om också penningemarknaden blifvit lättare, så äro dock konjunkturerna på en del öfriga affärslifvets områden, särskildt inom industrien och byggnadsverksamheten ännu ganska tryckta.

Det är bekant att särskildt inom vårt samhälle de nya byggnadsföretagen under innevarande år komma att blifva ytterst få.

En gifven följd af nyssnämnda förhållanden är, att priserna på såväl materialier som arbetskraft äro låga. Såsom exempel härpå kan nämnas, att priset på koppar har sedan slutet af förra året sjunkit med en tredjedel, och med detta prisfall hafva följt sjunkande priser på en mängd olika slags maskiner och industriprodukter. Kändt är också, att alla trävaror sedan förra året sjunkit högst väsentligt i pris. Såsom ett allmänt omdöme om såväl industri- som arbetsmarknadens närvarande läge kan sägas, att tillgången är stor, men efterfrågan ganska ringa.

På grund af nu anförda förhållanden hafva kommitterade funnit tidpunkten synnerligen lämplig att uppgöra entreprenad för och påbörja badhusbyggnaden. Under intryck af nu rådande konjunkturer inom industrien och arbetsmarknaden torde en afsevärd billigare entreprenadsumma, än den som förut beräknats, kunna erhållas. Och det är all utsikt, att då tiden för de större utbetalningarne kommer, räntorna hafva nedgått till normal nivå. En väntan på ytterligare räntesänkning kunde däremot vara ofördelaktig, då med billigare penningar torde följa höjda priser på arbetskraft och materialier.

Den summa, som kommitterade skulle behöfva under innevarande år för arbetets påbörjande så snart ske kan, torde stanna vid omkring 50,000 kronor att uttaga successivt under året från April månad. Någon svårighet att anskaffa dessa penningar till rimligt pris föreställa sig kommitterade ej skall möta.

Härtill kommer den synpunkten, att samhället till såväl sin egen som sina medlemmars fördel bör vid tider af brist på arbetstillgång bereda sådan.

Badhusbyggnadskommitterade få sålunda hemställa, att Drätselkammaren måtte hos Stadsfullmäktige göra framställning om tillstånd för kommitterade att utlysa entreprenad å badhusets uppförande och därefter låta påbörja arbetet samt att Stadsfullmäktige ville för innevarande år af det redan beviljade anslaget anvisa ytterligare 50,000 kronor.

Västerås den 31 Januari 1908.

Badhusbyggnadskommitterade:

Petrus Tersmeden.

Ernst Björkman. ***H. Larsson.***

J. Lundin. ***A. Danielsson.***

Theofil Öberg.

Drätselkammarens och stadsplanekommitterades utlåtanden angående ifrågasatt inlösen af Domkapitelshuset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige till utlåtande af Drätselkammaren den 28 sistlidne November remitterat Byggnadsnämndens skrifvelse med begäran om Stadsfullmäktiges yttranden i anledning af de ifrågasatta ändrings- och restaureringsarbetena i härvarande Domkapitelshus, får Drätselkammaren, enär någon afsevärd olägenhet icke torde förorsakas därigenom, att ifrågavarande byggnad får tills vidare kvarstå, samt fördelen af dess borttagande i och för Kyrkogatans utvidgning icke torde åtminstone för närvarande uppväga kostnaden för byggnadens förvärfvande, i likhet med Stadsplanekommitterade hemställa,

att Stadsfullmäktige ej för närvarande måtte vidtaga någon åtgärd för att förvärfva ifrågavarande byggnad.

Västerås den 13 Februari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remissresolution den 28 sistlidne November, tecknad å Byggnadsnämndens skrifvelse med begäran om Stadsfullmäktiges yttrande i anledning af de ifrågasatta ändrings- och restaureringsarbetena i Domkapitelshuset, få stadsplanekommitterade efter pröfning af frågan, och enär något trängande behof af Kyrkogatans utvidgning vid Domkapitelhuset ej för närvarande föreligger och, om en sådan utvidgning inom de närmaste åren skulle blifva af nöden, den erforderliga utvidningen kan ske å gatans västra sida genom intagande af mark af biskopsgårdens område, härmed för sin del föreslå,

att staden ej för närvarande måtte vidtaga någon åtgärd för att förvärfva ifrågavarande byggnad.

Västerås den 12 Februari 1908.

På Stadsplanekommitterades vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Drätselkammarens skrifvelse med anhållan om bemyndigande att försälja västra delen af tomterna N:ris 111 och 112 i Södra kvarteret.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Som det kommit till Drätselkammarens kännedom att spekulanter finnas till den del af tomterna N:ris 111 och 112 i Södra kvarteret, som icke upptages af det nya varmbadhusets tomt, och det torde vara för staden fördelaktigt att så snart som möjligt försälja ifrågavarande område, då räntan på en blifvande köpeskilling säkerligen kommer att vida öfverstiga stadens nuvarande inkomster däraf, får Drätselkammaren härmed anhålla om bemyndigande att försälja västra delen af tomterna N:ris 111 och 112 i Södra kvarteret, hvilket område innehåller 2202,7 kvadratmeter, till ett pris ej understigande 65,000 kronor och under villkor, att blifvande ritningar öfver ny- eller ombyggnad å området skola underställas Stadsfullmäktiges pröfning och godkännande, dock med frihet för köparen att söka och erhålla annan tomtindelning af området än den af Drätselkammaren förut hos Stadsfullmäktige föreslagna.

Härjämte får Drätselkammaren tillkännagifva, att vid denna frågas afgörande i Drätselkammaren Apotekaren Otto Oest yrkat, att vid försäljning af ifrågavarande område borde föreskrifvas jämväl de villkor, att nybyggnad å området skulle vara påbörjad inom två år från tillträdesdagen, samt sedan Drätselkammaren fattat beslut i ärendet i öfverensstämmelse med Drätselkammarens förestående framställning, emot samma beslut anmält sin reservation.

Västerås den 13 Februari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1908.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1908. Den 26 Mars. III.

Drätselkammarens utlåtande öfver Direktören Frans Johanssons motion angående uppförande af enkla tidsenliga landtmannabyggnader å stadens utmarker med mera.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 Januari 1906 till utlåtande af Drätselkammaren remitterat bilagda af Direktören Frans Johansson samma dag väckta motion angående uppförande af enkla tidsenliga landtmannabyggnader å stadens utmarker med mera, får Drätselkammaren såsom eget yttrande i frågan åberopa här bilagda på kammarens uppdrag af Veterinären M. Jonsson och Byggmästaren Edv. Karlsson afgifna utlåtande samt med stöd af den sålunda verkställda utredningen och de skäl, som af Herrar Jonsson och Karlsson anförts, afstyrka bifall till motionen.

Västerås den 12 Mars 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Västerås Stads Drätselkammare.

Sedan Drätselkammaren den 9 Januari innevarande år lämnat undertecknade i uppdrag att verkställa utredning angående en af Direktören Frans Johansson i Stadsfullmäktige väckt motion utmynnande i

> "*dels* förslag till uppförande af enkla tidsenliga landtmannabyggnader å den s. k. Sundinska utmarken, å gården Utmarken, som lämpligast delas i två lägenheter, å den jord, som är belägen mellan sistnämnda plats och Nordanby samt vid Grönbo;
>
> *dels* förslag till inlösen af byggnaderna vid lägenheterna Lilla Stenby, Andersbo och gården Utmarken samt eventuelt nybyggnader;
>
> *dels* ock i sammanhang härmed afgifva yttrande, huruvida nya odlingsmarker kunna upplåtas och tilläggas någon eller några af ofvannämnda lägenheter",

få vi härmed öfverlämna följande utlåtande:

Den staden tillhöriga odlade marken omfattar en areal af ungefär 192 tunnland fördelad på följande lägenheter:

Lilla eller den s. k. Sundinska utmarken . . .	13 tunnland,
Eriksdal	2 „
Grönbo	8 „
Lilla Stenby	24 „
Andersbo	25 „
Gustafsslätt	16 „
Från lägenheten Enbacken afsöndrad jord . .	10 „
Gården Stora Utmarken	67 „
Jord mellan Nordanby och Utmarken	27 „
Sima	192 tunnland.

Om Sundinska Utmarken och Grönbo sammanslås och gården Stora Utmarken delas i två lägenheter, skulle åtta lägenheter kunna erhållas med en areal af omkring 24 tunnland hvardera. Som Gustafsslätt är bebyggd med staden tillhöriga byggnader, skulle vid sju lägenheter antingen fullständiga nybyggnader behöfva uppföras eller inlösen äga rum af redan där befintliga byggnader. Byggnaderna vid Stenby och Stora Utmarken äro emellertid af så ytterst underhaltig beskaffenhet, att någon inlösen af desamma icke gärna kan ifrågakomma. Fullständiga nybyggnader skulle alltså behöfva uppföras vid sex lägenheter, äfvensom inlösen af byggnaderna vid Andersbo.

Enligt verkställda approximativa beräkningar skulle kostnaderna för nybyggnader vid hvarje lägenhet ställa sig sålunda:

Bostadshus bestående af 2 rum och kök jämte vindsrum .	4,500 kr.
Stall, ladugård och loge	5,000 „
Magasin och brunn	1,500 „
Sima	11,000 kr.

För fullständigt bebyggande af sex lägenheter skulle alltså 66 tusen kronor erfordras; lägges därtill kostnaderna för inlösen af byggnaderna vid Andersbo 4 tusen kronor och kostnaden för en del planeringsarbeten, torde totalkostnaden icke komma att understiga 75 tusen kronor.

Om arrendet för de sålunda bebyggda lägenheterna beräknas efter 20 kr. tunnlandet, det i orten för dylika lägenheter gällande, skulle totalinkomsten komma att uppgå till 3,840 kr. Samtliga de här ifrågasatta jordområdena lämna emellertid redan nu en afkastning af 3,330 kronor, hvadan en ökning af endast 540 kronor skulle uppstå eller ej fullt $^{8}/_{10}$ % å det nedlagda kapitalet.

Uppförandet af enkla tidsenliga landtmannabyggnader å stadens utmarker på sätt motionären föreslagit skulle sålunda komma att för staden medföra betydande kostnader, utan att några som hälst motsvarande fördelar därmed skulle vinnas. De ifrågasatta lägenheterna skulle icke i ringaste mån komma att sätta någon särskild prägel på stadens omgifningar till trefnad för stadens innevånare; ej häller skulle därmed något som hälst kommunalt behof blifva tillgodosedt, då ju endast några få familjer — sannolikt från landet — därigenom skulle erhålla bostad och bergning. Ett bebyggande i motionens syfte måste uppenbarligen hvila på den förutsättningen, att de tillämnade jordlägenheterna under en längre tid skulle förbli arrendegårdar. Härigenom skulle emellertid staden för en lång tid afhända sig dispositionsrätten öfver all eventuelt för annat ändamål behöflig mark. Den staden tillhöriga marken bör icke fördyras genom några onödiga byggnader, utan reserveras för att vid behof komma till användning för allmänna anläggningar, tomt-

upplåtelser, industri, egna hem, koloniträdgårdar m. m. hvarigenom allt viktiga kommunala intressen kunna befordras, då däremot jordbruk måste betraktas såsom något med stadens intressen mer oförenligt.

Beträffande slutligen förslaget om upplåtelse af nya odlingsmarker må nämnas, att någon för nyodling lämplig mark numera icke finnes å stadens utmarker, sedan den af motionären åberopade misslyckade skogsplanteringen vid Lilla Stenby ånyo med bättre resultat blifvit planterad med skog.

Västerås den 6 Mars 1908.

Martin Jonsson. ***E. Edv. Karlsson.***

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Hvar och en, som med intresse följt Västerås stads utveckling under de senaste 15 à 20 åren, har säkert med glädje hälsat tillkomsten af de många trefna arbetarehemmen i omgifningarna, ofta med väl vårdade planteringar, hvilka alla äro frukter af enskild företagsamhet.

Ju längre utom staden dessa nydaningar sträcka sig, ju skarpare framträder kontrasten mellan dem och de jordlotter hvilka ägas af Västerås stad, af hvilka några t. o. m. äro alldeles obebyggda.

Vore samtliga stadens jordegendomar bebyggda med staden tillhöriga hus och utarrenderade endast till sådana personer, hvilka där bodde och brukade jorden, skulle helt naturligt dessa egendomar hastigt stiga i värde och följaktligen gifva högre arrendeinkomster.

Smärre utvidgningar torde äfven kunna ske som t. ex. vid Lilla Stenby där en misslyckad skogsplantering å cirka 4 hektar åkerjord förekommer. Vid Grönbo m. fl. ställen finnas äfven mindre odlingsmarker.

Under erinran därom att arrendeaftalen med de flesta af stadens arrendatorer utgå dels den 14 Mars 1907, dels den 14 Mars 1908 och tiden således nu är inne att taga i öfvervägande huruvida några förändringar för nästa 20-årsperiod äro önskvärda, tager jag mig friheten härmed föreslå det Herrar Stadsfullmäktige behagade uppdraga åt Drätselkammaren att uppgöra:

dels förslag till uppförande af enkla tidsenliga landtmannabyggnader å den s. k. Sundinska utmarken, å gården Utmarken, hvilken lämpligast delas i två lägenheter, å den jord som är belägen mellan sistnämnda plats och Nordanby samt vid Grönbo,

dels förslag till inlösen af byggnaderna vid lägenheterna Lilla Stenby, Andersbo och gården Utmarken samt eventuelt nybyggnader,

dels ock i sammanhang härmed afgifva yttrande huruvida nya odlingsmarker kunna upplåtas och tilläggas någon eller några af ofvannämnda lägenheter.

Västerås den 25 Jan. 1906.

Vördsamt

Frans Johansson.

Drätselkammarens utlåtande i anledning af Direktören Frans Johanssons motion om anläggande af promenadvägar å ön Elba.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 27 nästlidne Februari för erhållande af Drätselkammarens utlåtande till kammaren remitterat bilagda af Direktören Frans Johansson vid Stadsfullmäktiges sammanträde ofvan nämnda dag väckta motion angående anläggande af promenadvägar inåt ön Elba, får Drätselkammaren, som i olikhet med motionären anser, att några ytterligare promenadvägar, utom de redan befintliga, icke äro behöfliga å Elba, utan fastmera håller före, att ön så vidt möjligt bör få bibehålla sin naturliga prägel, men likväl funnit en del mindre rödjningsarbeten, som icke förändra öns nuvarande karaktär, äfvensom åtskilliga arbeten för underhåll af redan gjorda anläggningar och byggnader erforderliga för innevarande år, härmed anhålla att Stadsfullmäktige måtte besluta

att, med afslag å motionen i öfrigt, för ofvan af Drätselkammaren angifna ändamål till kammarens förfogande ställa ett anslag för innevarande år å högst 500 kronor.

Västerås den 12 Mars 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Västerås stad har under en lång följd af år intagit ett framstående rum då det gällt att genom vårdade planteringar försköna samhället och därigenom främja dess invånares hälsa och trefnad. Med stadens utvidgning till de natursköna omgifningarne blifver ock ett fortsatt arbete, i samma goda syfte, ännu tacksammare.

Men stadens lyckliga belägenhet vid Mälarens strand lockar äfven till utflykter sjöledes och sedan staden blifvit ägare till den vackra ön Elba hafva Herrar Stadsfullmäktige för en kostnad af 1,000 kr. låtit anlägga en strandväg ön rundt, hvilken anordning äfven vunnit allmänhetens odelade bifall. Då emellertid naturen själf så rikt smyckat denna plats vore det högst otacksamt af dess besittare att ej genom anordnande af lämpliga vägar *inåt* bereda allmänheten tillfälle att få njuta af den vackra naturen i sin helhet.

Jag vågar därför föreslå att Herrar Stadsfullmäktige behagade uppdraga åt Drätselkammaren

att till Stadsfullmäktige inkomma med fullständig plan jämte kostnadsförslag för anläggning af promenadvägar å ön Elba i sin helhet, samt gifva kammaren i uppdrag att, i enlighet med denna plan, företaga anläggningar under innevarande år för en kostnad ej öfverstigande 500 kronor.

Västerås den 26 Febr. 1908.

Vördsamt

Frans Johansson.

Vatten- och Gasverksstyrelsens utlåtande öfver Hälsovårdsnämndens skrifvelse i fråga om inrättande af vattenklosetter i nya varmbadhuset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Till svar å stadsfullmäktiges remiss den 27 nästlidne Februari i anledning af en från badhuskommitterade gjord framställning om anordnande af vattenklosetter i nya varmbadhuset får Vatten- och Gasverksstyrelsen härmed meddela, att Styrelsen icke har något att erinra mot bifall till framställningen

för den händelse att den kloakledning, till hvilken ledningen från varmbadhuset skulle komma att inkopplas, eller ledningen från hörnet af Nedre Trädgårdsgatan och Kopparbergsvägen genom sistnämnda gata och Södra Esplanaden till Svartån kommer till utförande före den tid, då vattenklosetterna tagas i bruk.

I sammanhang härmed vill Styrelsen erinra, att Styrelsen under innevarande år torde komma att ingå till Stadsfullmäktige med begäran om anslag till bland annat berörda ledningsarbetes utförande under år 1909.

Västerås den 18 Mars 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af bifogade framställning den 14 innevarande Februari från Badhusbyggnadskommitterade angående anordnande af vattenklosetter i nya varmbadhuset får Hälsovårdsnämnden härmed anhålla om Stadsfullmäktiges bifall till densamma under villkor, att kloakledningen från badhuset kommer att framdragas i den föreslagna nya riktningen genom Trädgårdsgatan, Kopparbergsvägen och Södra Esplanaden till Svartån samt att å badhustomten reserveras plats för en septic tank, för den händelse olägenhet af vattenklosetterna skulle komma att yppa sig.

Västerås den 19 Februari 1908.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Badhusbyggnadskommitterade få härmed anhålla om tillstånd att i Västerås stads nya varmbadhus, till hvilket ritningar nu äro under utarbetande, få anordna vattenklosetter med direkt förbindelse till stadens kloakledning eller eventuelt i förening med anordnande af s. k. silbrunnar för upptagande af orenligheter.

En uppgift från stadens vattenledningsverk om afståndet från badhuset till kloakens mynning jämte därtill hörande kartskiss bifogas.

Västerås den 14 Februari 1908.

Å Kommitterades vägnar:

Petrus Tersmeden.

Theofil Öberg.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

På begäran får jag meddela, att den afloppsledning, till hvilken nya badhuset skulle anslutas, utmynnar i Lillån, men att denna ledning skulle inkopplas i den kulvert, som troligtvis kommer till utförande under sommaren 1909 och som skulle gå från Stora gatan genom Kopparbergsvägen och Södra Esplanaden fram till Svartån på sätt den å bifogade ritning inritade röda linie, som är svart streckad, utvisar.

Som af ritningen vidare framgår skulle denna kulvert icke komma i beröring med pumpstationen.

Längden af ledningen från nya badhusets tomt till Lillån motsvarar . 465 meter, till Svartån . . . . . 830 „

Skulle badhusledningen med tiden tillkopplas den kulvert, som skall gå förbi Fiskartorget, så blefve längden af ledningen från badhuset till Svartån 450 meter.

Denna anordning torde kunna ifrågasättas, om nämligen nuvarande ledningen i Nedre Trädgårdsgatan skulle visa sig vara otillräcklig för de behof, som måhända med tiden kunna göra sig gällande.

Västerås den 18 Februari 1908.

Gerh. Gustafson.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse, med öfverlämnande af Byggnadsföreningen Norrmalms ansökan om kostnadsfri elektrisk ström till föreningens belysningsnät, jämte eget yttrande i ämnet.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed under hänvisning till Styrelsens den 18 December 1906 i anledning af motion utaf Hr Viktor Larsson till Stadsfullmäktiges beredningsutskott afgifna utredning beträffande belysning å Norrmalm öfverlämna en den 6 innevarande Mars till Styrelsen ingifven ansökan från Västerås byggnadsförening Norrmalm, däri föreningen hemställt om att sedan Stadfullmäktige hösten 1906 bifallit gjord framställning om kostnadsfri elektrisk ström från stadens kraftstation till föreningens belysningsnät under år 1907, föreningen jämväl från och med innevarande år måtte erhålla kostnadsfri ström till ofvannämnda belysningsnät.

I anledning af framställningen får Vatten- och Gasverksstyrelsen hos Stadsfullmäktige hemställa

att Stadsfullmäktige måtte på det sätt bifalla framställningen att äfven för innevarande år, i likhet med hvad som skedde för år 1907, ett anslag om 300 kr. beviljas.

Västerås den 18 Mars 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Till Västerås stads Vatten- och Gasverksstyrelse, Västerås.

Västerås Byggnadsförening Norrmalm inlämnade hösten 1906 till Stadsfullmäktige en motiverad hemställan om kostnadsfri elektrisk ström från stadens kraftstation till föreningens å Norrmalm belägna belysningsnät och bifölls framställningen för år 1907.

Som denna tid nu utgått får föreningen härmed vördsamt hemställa om kostnadsfri ström till ofvannämnda belysningsnät jämväl från och med innevarande år.

Skulle eventuelt Vatten- och Gasverksstyrelsen ej anse sig behörig besluta i saken önskas den öfverlämnad till Stadsfullmäktige för behandling vid nästkommande sammanträde.

Vördsammast

Västerås den 2 Mars 1908.

Västerås Byggnadsförenings Norrmalm styrelse:

C. F. Öhman. *F. Emil Ohlsson.*

Joh. Södergren.
Ordförande.

Beredningsutskottets samt Drätselkammarens utlåtanden öfver Hälsovårdsnämndens förslag till inrättande af en andra stadsläkaretjänst för staden med mera.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 28 November 1907 till utlåtande af Drätselkammaren och Beredningsutskottet remitterat Hälsovårdsnämndens med skrifvelse den 5 samma månad och år afgifna förslag till inrättande af en andre stadsläkaretjänst för staden, till särskild instruktion för stadsläkarne samt till lönestat för dem, samt Drätselkammaren till Beredningsutskottet aflämnat sitt den 13 nästlidne Februari i ärendet afgifna yttrande, får Beredningsutskottet efter granskning af de till frågan hörande handlingarne anföra följande:

I fråga om inrättandet af en andre stadsläkaretjänst inskränker sig utskottet till att på de skäl, som af Hälsovårdsnämnden och Drätselkammaren blifvit anförda, tillstyrka Hälsovårdsnämndens förslag häruti nnan.

Beträffande förslaget till instruktion för stadsläkarne har utskottet funnit nödigt göra en del anmärkningar och tillägg och kommer i följd häraf instruktionsförslaget att här nedan behandlas paragrafvis.

§ 1.

Då något egentligt motsatsförhållande mellan innehållet i första och andra punkterna i §:ens 2:dra moment icke finnes, har utskottet ansett ordet "likväl" i andra punkten böra utgå. Utskottet har vidare funnit denna andra punkt i dess senare del otydlig, i det att däraf ej framgår, huruvida den ifrågavarande majoriteten afser två tredjedelar af samtliga Stadsfullmäktige eller af de i omröstningen deltagande. Som det emellertid torde vara af mindre betydelse, hvilketdera af dessa två sätt att bestämma majoriteten fastslås, blott stadgandet blir tydligt, har utskottet ansett lämpligast att föreslå, att, såsom i de flesta andra fall, den erforderliga majoriteten skall afse två tredjedelar af *de i omröstningen deltagande* Stadsfullmäktige.

Enligt utskottets förslag skulle 2:dra momentet i § 1 få följande ändrade lydelse:

"Dessa antagas af Stadsfullmäktige för obestämd tid med rätt att åtnjuta sex (6) månaders uppsägningstid. De kunna uppsägas från tjänsten, endast om Stadsfullmäktige på framställning af Hälsovårdsnämnden fatta beslut därom med minst två tredjedelar af de afgifna rösterna".

§ 2.

I fråga om denna § har utskottet icke funnit någon anledning till anmärkning, utan förordar bifall till §:ens antagande i oförändrad form.

§ 3.

Den fråga, som i denna och nästföljande § egentligen torde blifva föremål för delade meningar, är frågan, huruvida i stadsläkarnes tjänsteåligganden skall ingå skyldighet att ombesörja den sjukvård, som staden består en del i stadens tjänst anställde personer, samt huruvida en sådan skyldighet skall motsvaras af någon särskild inkomst för stadsläkarne eller ej.

I likhet med reservanterna i Hälsovårdsnämnden samt Drätselkammaren, anser jämväl utskottet det vara fördelaktigt för staden, om i instruktionen för stadsläkarne stadgas en sådan skyldighet för dem. Då emellertid den fria läkarevård, som nu ingår i löneförmånerna för en del stadens personal, jämväl omfattar familjerna, bör äfven stadsläkarnes ifrågavarande skyldighet utsträckas att afse sjukvård åt familjerna. Det vore nämligen olämpligt, å ena sidan att fråntaga en del stadens tjänstemän en förmån, som redan tillkommer dem, och å andra sidan att staden skulle vara hänvisad till särskildt aftal med läkare i fråga om personalens familjemedlemmar. Att nu ifrågavarande sjukvårdsskyldighet emellertid skall afse allenast den vid stadens af Drätselkammaren uppräknade verk *fast* anställda personalen med familjer, har utskottet funnit naturligt.

Beträffande frågan, huruvida ofvanberörda sjukvårdsskyldighet skall motsvaras af någon förmån för stadsläkarne, anser utskottet, att någon ersättning bör beredas dem för det ökade arbetet; detta hufvudsakligen af det skäl, att ifrågavarande arbete kan vara så väsentligt växlande och särskildt kan i och med en framtida utveckling af stadens industriella verksamhet och växande folkmängd blifva i afsevärd mån tillökadt. Denna ersättning till stadsläkarne skulle emellertid utgå efter en annan och lägre af stadsfullmäktige bestämd taxa, än den i öfrigt gällande, och ungefärligen motsvarande den ersättning, som för närvarande utgår för läkarevård åt en del stadens personal med familjer (t. ex. vid vatten-, gas- och elektricitetsverken 4 kr. om året per familj). Den nu ifrågavarande sjukvårdsskyldigheten har utskottet tänkt sig i regel böra fördelas mellan förste och andre stads-

läkaren; och bör denna fördelning verkställas af Hälsovårdsnämnden, hvarom stadgande lämpligast torde kunna införas i § 5. Detta stadgande bör dock icke utgöra hinder för Hälsovårdsnämnden att, där så i undantagsfall pröfvas nödigt, tilldela en af stadsläkarne hela ifrågavarande sjukvård.

Bland de åligganden, som enligt § 3 tillkommer förste stadsläkaren utan särskild ersättning, omnämnes skyldighet att utfärda alla *för sjukvård* erforderliga intyg etc. Då det kan tänkas att en medellös person behöfver ett intyg om sjuklighet för annat ändamål än för sjukvård (t. ex. för ansökning om pension eller understöd från välgörande stiftelse), och ett sådant intyg bör lämnas gratis, anser utskottet, att ändring i detta hänseende i §:en måste ske.

På grund af det anförda föreslår utskottet, att § 3 i Hälsovårdsnämndens förslag till instruktion måtte ändras sålunda:

att efter första punkten i 2:dra momentet ("Honom åligger — — — — — — besiktningar") inskjutes ett nytt moment af följande lydelse:

"Förste stadsläkaren är skyldig att handhafva sjukvården af vid stadens polis, brandkår, renhållningsverk samt gas-, elektricitets- och vattenledningsverk fast anställd personal med dess familjer enligt särskild bestämd taxa", samt

att bestämmelserna om den sjukvård som åligger förste stadsläkaren att meddela utan särskild ersättning upptagas i ett särskildt 3:dje moment af samma lydelse som Hälsovårdsnämnden föreslagit, med undantag af att orden: "och utfärda alla för sjukvård" uteslutas.

§ 4.

I öfverensstämmelse med hvad utskottet anfört och föreslagit beträffande § 3 föreslår utskottet att § 4 ändras sålunda:

att efter 1:sta momentet inskjutes ett nytt moment af följande lydelse:

"Andre stadsläkaren är skyldig att handhafva sjukvården af vid stadens polis, brandkår, renhållningsverk samt gas-, elektricitets- och vattenledningsverk fast anställd personal med dess familjer enligt särskild bestämd taxa", samt

att i nästföljande moment uti det stycke, som börjar med orden: "dels utfärda alla för sjukvård behöfliga intyg", uttrycket: "för sjukvård" uteslutes.

§ 5.

Med anledning af hvad under § 3 anförts rörande fördelningen mellan stadsläkarne af sjukvården af en del vid stadens verk och inrättningar anställd personal, föreslår utskottet för § 5 följande ändrade lydelse:

"Omfattningen af förste ock andre stadsläkarens olika tjänstedistrikt äfvensom fördelningen mellan förste och andre stadsläkaren af den i §§ 3 och 4 omförmälda sjukvård af i stadens tjänst anställd personal bestämmes af Hälsovårdsnämnden, som har att tillse, det förste stadsläkarens distrikt ej blir större, än att han, utan hinder af sjukvården inom sitt distrikt, kan handhafva den allmänna hälsovården inom staden.

Omreglering af distrikten samt fördelningen af ofvannämnda sjukvård verkställes i mån af behof".

§§ 6—8.

Beträffande dessa §§ hemställer utskottet om bifall till Hälsovårdsnämndens förslag.

§ 9.

Vidkommande § 9 föreslår utskottet följande ändringar:

att i 1:sta momentet orden: "som tjänstgjort i staden såsom sådan" utbytas mot orden: "hvilken såsom sådan tjänstgjort i staden", samt

att i 2:dra momentet efter orden: "eller bekosta bostad" inskjutas orden: "och mottagningsrum".

§ 10.

Då ett bifall till Hälsovårdsnämndens förslag i fråga om innehållet af denna § skulle föregripa den utredning, som lönereglerings- och pensionskommittén fått i uppdrag att verkställa beträffande pensioneringen af stadens tjänstemän i allmänhet, men Drätselkammarens förslag till ändrad lydelse af §:en lämnar såväl kommitterade som Stadsfullmäktige fria händer vid pensionsbeloppens bestämmande, får utskottet härutinnan förorda bifall till Drätselkammarens förslag.

I fråga om fastställande af lönestat för stadsläkarne hemställer utskottet, att afgörandet af denna del af ärendet måtte få anstå i afvaktan på löneregleringsoch pensionskommitténs utlåtande.

Västerås den 17 Mars 1908.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom infordradt utlåtande i anledning af Hälsovårdsnämndens bilagda förslag till inrättande af en andre stadsläkaretjänst för staden, till särskild instruktion för stadsläkarne samt till lönestat för stadsläkarne får Drätselkammaren anföra följande:

Beträffande först frågan om inrättande af en andre stadsläkaretjänst har nuvarande stadsläkaren anfört så talande skäl för behofvet af denna tjänst och torde detta behof för öfrigt vara så allmänt kändt, att Drätselkammaren ansett sig kunna utan vidare tillstyrka denna del af Hälsovårdsnämndens förslag. I sammanhang härmed tillstyrker Drätselkammaren jämväl förslaget, att nuvarande stadsläkaren skall utan särskild ansökan inträda som förste stadsläkare.

Vidkommande härefter Hälsovårdsnämndens förslag till instruktion för stadsläkarne har Drätselkammaren emot densamma intet annat att erinra än att kammaren för sin del biträder den af Mejerikonsulenten Per Rundgren och Byggmästaren K. J. Karlsson afgifna reservationen. Drätselkammaren har nämligen funnit skäligt att, då den nuvarande stadsläkarens göromål utan någon inskränkning i dennes löneförmåner fördelas på två läkare och då stadsläkarne skola utan särskild ersättning handhafva läkarvården vid epidemisjukhuset och fattiggården samt lämna vård åt obemedlade m. m., stadsläkarne äfven utan ersättning lämna läkarevård åt personalen vid stadens i ofvanberörda reservation omförmälda verk och inrättnin-

gar. Drätselkammaren har dock ansett, att detta bör gälla endast den vid dessa verk och inrättningar fast anställda personalen. På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte antaga Hälsovårdsnämndens förslag till instruktion för stadsläkarne i Västerås med de ändringar *att* i § 3 före sista stycket inskjutes följande tillägg:

"*dels* handhafva sjukvården af vid stadens polis, brandkår, renhållningsverk samt gas-, elektricitets- och vattenledningsverk fast anställd personal; förste stadsläkaren obetaget att till andre stadsläkaren öfverlämna denna sjukvård vid ett eller flere af nämnda stadens verk",

att i slutet af § 4 fogas ett så lydande tillägg:

"*dels* handhafva den sjukvård vid stadens i § 3 omförmälda verk, som förste stadsläkaren åt honom vill öfverlämna",

samt att § 10 ändras därhän, att orden: "som, därest han tjänstgjort såsom stadsläkare inom staden under minst 20 år, motsvarar hans fasta lön med ålderstillägg", utgå och ersättas med orden: "enligt de grunder, som äro eller blifva fastställda för pensionering af stadens tjänstemän".

Hvad slutligen frågan om lönestat för stadsläkarne angår, hafva Stadsfullmäktige remitterat denna del af förslaget till löne- och pensionskommittén; och anser sig Drätselkammaren åtminstone för närvarande, innan nämnda kommittés utlåtande föreligger, icke böra yttra sig härutinnan.

Västerås den 13 Februari 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Thcofil Öberg.

Beredningsutskottets utlåtande öfver Häradshöfdingen C. Ugglas motion, att Västerås stad måtte ingå som medlem i Svenska stadsförbundet med mera.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Häradshöfdingen Claes Ugglas bilagda till Beredningsutskottet remitterade motion med förslag, att Västerås stad måtte ingå som medlem i det s. k. Svenska Stadsförbundet med mera, får utskottet med stöd af den utredning, som förefinnes i den motionen bilagda, till Stadsfullmäktige ställda skrifvelsen från den vid kommunalkongressen i Oktober nästlidet år valda konstituerande kommittén samt i nämnda skrifvelse åberopade handlingar förorda bifall till ifrågavarande motion.

Till stadens ombud vid det konstituerande sammanträdet med Svenska stadsförbundet föreslår utskottet, att Stadsfullmäktige måtte utse motionären Härads-

höfdingen C. Uggla och Stadsfullmäktiges ordförande Häradshöfdingen M. Schenström.

Västerås den 17 Mars 1908.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med åberopande af bilagda till Stadsfullmäktige gjorda framställning får jag härmed föreslå:

att Stadsfullmäktige ville besluta att Västerås stad skall ingå såsom medlem i ett förbund emellan Sveriges städer, i hufvudsak organiseradt enligt de grunder, som angifvas i jämväl bifogade stadgeförslag,

samt att Stadsfullmäktige, därest hemställningen bifalles, ville såsom stadens ombud vid det konstituerande sammanträde, hvartill kallelse kommer att af utsedda kommitterade utfärdas, utse två personer.

Om remiss till beredningsutskottet anhålles.

Västerås den 9 januari 1908.

Claës Uggla.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 10 oktober detta år samlades i Stockholm mer än 700 personer, utgörande kommunalmän och representanter från ett flertal svenska städer, köpingar och municipalsamhällen, till öfverläggning uti för dessa samhällen betydelsefulla kommunala frågor.

Ett af de viktigaste ärenden, som därvid förekom, var det förslag till bildande af en samorganisation mellan Sveriges stadskommuner, som öfverlämnades till kongressen från Centralförbundets för Socialt Arbete kommunalkommitté. Förslaget innebar att samhällena själfva skulle ingå som *medlemmar* uti ett förbund som upprättade en för dem alla gemensam *kommunal centralbyrå*. Hvart tredje år skulle förbundets medlemmar kallas till *ordinarie kongress*, hvarvid samhällena företräddes af utsedda *ombud*. Kongressen, som i sista hand skulle utgöra förbundets beslutande myndighet, ägde välja *styrelse* och utse de samhällen i olika län, som senare skulle välja ledamöter i en årligen sammanträdande *representantförsamling*, med hufvuduppgift att öfverlägga om de vid riksdagen framlagda kungl. propositioner eller väckta motioner, som berörde kommunernas angelägenheter; och med anledning häraf i förbundets namn göra behöfliga framställningar.

Hela *förbundets syfte* angafs vara »att tillvarataga stadssamhällenas gemensamma intressen, främja samverkan dem emellan och sprida kunskap i kommunalpolitiska ämnen.»

Förslaget vann liflig anslutning och kongressen beslöt enhälligt att för sin del »uttala sig för bildandet af en samorganisation mellan svenska städer, köpingar och municipalsamhällen.»

Emedan kongressen icke hade något bemyndigande att å resp. samhällens vägnar fatta afgörande beslut i denna sak, kunde den blott uttala sig för de hufvudsakliga grunder, efter hvilka ett förbund lämpligen borde organiseras, hvarjämte den beslöt att genom en konstituerande kommitté bringa kongressens beslut till samhällenas kännedom.

Den konstituerande kommittén fick äfven i uppdrag att på lämpligt sätt söka bringa organisationsplanen till verkställighet och fördenskull sammankalla representanter för samhällen, som önska ingå i förbundet till *konstituerande möte* på tid, som öfverläts till kommittén att bestämma.

Under uttalande af vår säkra förhoppning att hrr stadsfullmäktige benäget ville taga denna betydelsefulla angelägenhet i öfvervägande får kommittén härmed öfverlämna det af kongressen godkända stadgeförslaget för Svenska stadsförbundet jämte protokollsutdrag öfver i ämnet fattade beslut.

En till kongressen uppgjord, kortfattad öfversikt af befintliga kommunala samorganisationer utomlands bifogas äfven.

Till fullgörande af det kommittén lämnade uppdraget får kommittén, under åberopande af hvad handlingarna innehålla, till sist hemställa:

att stadsfullmäktige ville besluta Västerås stads ingående som medlem i ett svenskt stadsförbund, i hufvudsak organiseradt enligt de grunder, som angifvas i bifogade stadgeförslag;

att stadsfullmäktige, därest ofvannämnda hemställan bifalles, ville såsom stadens ombud vid det konstituerande möte, hvartill kallelse af kommittén kommer att utfärdas, utse det antal personer, som angifves i stadgeförslaget.

Stockholm den 16 november 1907.

Sixten von Friesen.
Ordförande i stadsfullmäktige.
Stockholm.

A. Borgström.
F. d. ordförande i drätselkammaren
Kristianstad.

Emil Kinander.
Stadsfullmäktig.
Stockholm.

Pehr Swartz.
Stadsfullmäktig.
Norrköping.

Hj. Hulting.
Ordförande i municipalstämman,
Herrljunga.

R. F. Berg.
Vice ordf. i stadsfullmäktige,
Malmö.

Axel Carlander.
Vice ordf. i stadsfullmäktige.
Göteborg.

Victor Schneider.
Borgmästare,
Örebro.

Albin Ahlstrand.
Borgmästare.
Umeå.

E. Palmstierna.
Stockholm.

KOMMITTERADE.

Utdrag af protokoll, hållet vid kommunalkongressen i Stockholm den 10, 11 och 12 oktober 1907.

Ang. bildande af Svenska Stadsförbundet.

Med anledning af C. S. A:s kommunalkommittés förslag att kommunalkongressen skulle taga initiativ till bildande af ett Svenska Städers Förbund beslöt kongressen, sedan ärendet förevarit i beredning hos särskildt utsedd kommitté:

att för sin del uttala sig för bildandet af en *samorganisation* mellan svenska *städer, köpingar och municipalsamhällen;*

att denna organisation må benämnas *Svenska Stadsförbundet;*

att Svenska Stadsförbundet i hufvudsak organiseras efter de grunder, som angifvas i bifogade *stadgeförslag;*

att en *konstituerande kommitté* om sju (7) ledamöter jämte tre (3) suppleanter tillsättes för att till Sveriges stadssamhällen öfverlämna *meddelande* om de beslut, kongressen fattat i denna sak, samt

att den konstituerande kommittén erhåller kongressens uppdrag att på lämpligt sätt söka *bringa organisationsplanen till verkställighet* och fördenskull må sammankalla representanter för samhällen, som önska ingå uti Svenska Stadsförbundet, till *konstituerande möte* på tid, som kommittén äger bestämma.

Till *ledamöter* af den sålunda beslutade *konstituerande kommittén* utsågos med acklamation följande sju personer nämligen:

Stockholms stadsfullmäktiges ordförande d:r S. von Friesen;

Göteborgs stadsfullmäktiges vice ordförande grossh. C. A. Carlander;

Malmö stadsfullmäktiges vice ordförande ingeniör R. F. Berg;

Ordförande i drätselkammaren, hofrättsrådet A. Borgström, Kristianstad;

Borgmästaren i Örebro V. Schneider;

Ordföranden i municipalstämman, Herrljunga, disp. Hj. Hulting; samt

Frih. E. Palmstierna, Stockholm.

Suppleanter blefvo:

Stadsfullmäktigen, häradshöfding E. Kinander, Stockholm;
,, disp. P. Swartz, Norrköping; samt
Borgmästaren A. Ahlstrand, Umeå.

In fidem

G. C. A. Lindencrona. ***Pehr E. Widegren.***

Förslag till Stadgar
för
Svenska Stadsförbundet.

Ändamål. § 1. *Svenska Stadsförbundet* har till *ändamål* att tillvarataga stadssamhällenas gemensamma intressen, främja samverkan dem emellan och sprida kunskap i kommunalpolitiska ämnen.

Medlemskap. § 2. Berättigade till *inträde* såsom medlemmar i förbundet äro alla svenska städer, köpingar och municipalsamhällen. Medlem företrädes vid förbundets kongress genom valda *ombud*.

Samhälle med	5—10,000	inv. äger utse	1	ombud.
,, ,,	10—20,000	,, ,,	2	,,
,, ,,	20—30,000	,, ,,	3	,,
,, ,,	30—50,000	,, ,,	4	,,
,, ,,	50—100,000	,, ,,	5	,,
,, ,,	100—200,000	,, ,,	6	,,
,, ,,	öfver 200,000	,, ,,	7	,,

Medlemmar, hvilkas invånarantal understiger 5,000, sammanföras af förbundets styrelse, såvidt möjligt länsvis, till valkretsar med ett sammanlagdt invånarantal i hvarje valkrets af minst 5,000 inv. Hvarje sådan valkrets utser ett ombud, som väljes turvis af de valkretsen tillhörande förbundsmedlemmarna i den ordning styrelsen bestämmer.

Omreglering af valkretsar verkställes, då styrelsen så finner behöfligt, dock minst hvart nionde år.

Af ombuden för kommuner, som äga fullmäktigerepresentation, bör minst hälften tillhöra densamma och böra ombuden utses af fullmäktige. I samhälle med öfver 20,000 inv. må härvid, där stadsfullmäktige så anse lämpligt, proportionell valmetod användas.

Förbundets ledning. § 3. Förbundets angelägenheter handhafvas af en *styrelse* och en *representantförsamling*.

Förbundet sammanträder hvart tredje år till *ordinarie kongress*, som i sista hand beslutar öfver förbundets verksamhet.

Styrelseval. § 4. *Styrelsen* består af sju ledamöter och tre suppleanter, som väljas vid ordinarie kongress för tiden intill nästa ordinarie kongress.

Inom sig utser styrelsen *ordförande* och *vice ordförande*. Ordföranden, som tillika är ordförande i förbundet, representerar detta och leder förhandlingarna vid kongress och representantförsamling.

Styrelsens säte är Stockholm.

Styrelsens uppgift. § 5. *Styrelsen* bör taga initiativ till sådana åtgärder, som främja förbundets syfte. Det åligger styrelsen vidare att till verkställighet befordra af representantförsamlingen och kongressen fattade beslut, samt att i detta hänseende särskildt bringa till statsmakternas kännedom sådana förbundets beslut, som afse deras ingripande.

Till ordinarie kongress skall styrelsen utarbeta *berättelse* öfver förbundets verksamhet under de sist förflutna tre åren.

§ 6. Styrelsen utser inom eller utom sig *sekreterare* och *skattmästare* äfvensom de öfriga tjänstemän, som finnas erforderliga. Sekreterare och skattmästare m. fl.

Sekreteraren, som tillika är föreståndare för i följande paragraf omnämnd centralbyrå, redigerar förbundets mötesberättelser och publikationer, samt sköter byråns förvaltning och den dagliga expeditionen.

Skattmästaren handhar förbundets ekonomiska angelägenheter.

§ 7. Styrelsen anordnar en *kommunal centralbyrå*, hvilken har till uppgift Kommunal centralbyrå.
att följa den kommunala utvecklingen i Sverige och utlandet;
att samla för studier i kommunala ämnen behöfligt material;
att besvara till byrån inkomna förfrågningar och sköta förbundets löpande ärenden.

Vid byråns inrättande äger styrelsen, i mån lämpligen ske kan, samverka med Centralförbundet för Socialt Arbete.

§ 8. *Medlem* i förbundet, kommunernas fullmäktige, magistrater och tjänstemän, samt ledamöter i kommunala nämnder, styrelser och delegationer äga att kostnadsfritt använda centralbyrån och må till styrelsen göra de framställningar, som för egen kommuns räkning anses behöfliga, eller eljest kunna vara till nytta för förbundets verksamhet. Medlemmars m. fl. rättigheter.

§ 9. Medlem erlägger till förbundet en *årsafgift*, som med ledning af senaste befolkningsstatistik årligen bestämmes af styrelsen före 1 oktober för det följande kalenderåret med beräkning af högst *två krónors afgift för hvarje hundratal* af medlems invånareantal. Förbundets ekonomi.

§ 10. *Representantförsamlingen* består af en ledamot och en suppleant dels för hvarje län, i hvilket medlem uti förbundet finnes, samt dels för hvarje till förbundet ansluten stad med ett invånareantal öfver 50,000. Ledamot och suppleant väljas för en tid af tre kalenderår i sänder; och böra så vidt möjligt minst 12 ledamöter representera städer med öfver 10,000 inv. Samma läns ledamot och suppleant böra om möjligt tillhöra, en af dem stad och den andra köping eller municipalsamhälle. Val af representantförsamling.

Stad med invånareantal öfverstigande 50,000 väljer själf sin representant jämte dennes suppleant. I öfrigt sker valet sålunda, att vid ordinarie kongress utses i hvarje län två medlemmar, som skola välja, den ene ledamot och den andre suppleant. Finnes i något län endast en medlem, väljer densamma både ledamot och suppleant. Samtliga val skola verkställas före den 1 december det år kongressen hålles, och skall om valen underrättelse lämnas styrelsen.

§ 11. *Representantförsamlingen* kallas af styrelsen till sammanträde före den 1 april hvarje år för att med styrelsen öfverlägga om de vid årets riksdag framlagda kungl. propositioner eller väckta motioner, som beröra kommunernas angelägenheter, och med anledning häraf i förbundets namn göra behöfliga framställningar. Representantförsamlingens uppgift.

Till representantförsamlingen bör styrelsen äfven hänskjuta sådana frågor, som, utan att vara af den betydelse att kongressen behöfver sammankallas, likväl ej af styrelsen ensam böra afgöras.

Vid sammanträdet äger enhvar af styrelsens och representantförsamlingens medlemmar *en* röst.

Ordinarie kongress.

§ 12. Vid *ordinarie kongress* förekommer, förutom stadgade val, föredragning af styrelsens berättelse öfver verksamheten under perioden och beslut med anledning af revisorernas betänkande. För mötets öfriga förhandlingar följes af styrelsen uppgjordt program.

Rätt att deltaga i kongressens förhandlingar äga ledamöter af medlemmarnas fullmäktigekårer, magistrater, drätselkammare, nämnder, styrelser och delegationer samt i medlemmarnas tjänst varande personer och representanter för frivilliga kommunala organisationer, men *beslutanderätt* tillkommer endast samhällenas valda ombud.

På begäran af medlemmar, hvilka sammanlagdt äga minst 15 röster, eller när ärenden af stor vikt föranleda detsamma, skall styrelsen sammankalla *extra kongress*.

Vid besluts fattande har hvarje ombud *en* röst.

Kongressen hålles i stad, som af styrelsen bestämmes.

Arvoden.

§ 13. *Arvode* åt förbundets tjänstemän äfvensom godtgörelse åt ledamöter i styrelse och representantförsamling, i den mån sådan anses böra ifrågakomma, fastställes vid ordinarie kongress.

Revision.

§ 14. Vid ordinarie kongress utses tre revisorer jämte lika många suppleanter.

Revisionsberättelsen skall omfatta såväl räkenskaper som förvaltning i öfrigt och behandla tiden från föregående revisionsperiods slut intill början af det kalenderår, hvarunder ordinarie kongress skall sammanträda.

Kompletteringsval.

§ 15. Skulle under löpande valperiod ombud, ledamot eller suppleant i representantförsamling afgå, utser vederbörande medlem annan i hans ställe för återstående tiden.

Stadgeändring.

§ 16. Ändring af dessa stadgar kan ske vid ordinarie kongress efter med $^2/_3$ majoritet fattadt beslut.

Utdrag af programhäftet till Kommunalkongressen den 10, 11, 12 oktober 1907.

Kommunala samorganisationer.

Med stadssamhällenas snabba utveckling i förra seklet följde ett vaknande självständighetsbegär. Kommunalpolitiken, som sedan den medeltida städens glansdagar varit stadd i ständigt aftynande, väcktes till lif. En gräns måste sättas för statsmaktens sedan gammalt utöfvade administrativa godtycke och den ekonomiska liberalismen, som undergräft städernas särställning i samhället — i Frankrike strök den rent af benämningen stad ur författningarna — motsvarande ej längre tidens kraf.

Ur de äldre grusade organisationsformerna framväxa nya, som få allt säkrare rotfäste i samhällslifvet. Den moderna stadsbildningen inledes med lagstadganden, som tillerkänna städerna den rörelsefrihet inom förvaltningen och samhällets ekonomi som betingas af deras tillvaro som betydelsefulla lemmar med särskilda uppgifter i statskroppen.

Nya medborgarskaror kallas till deltagande i kommunalförvaltningen. Självstyrelsens princip vinner erkännande. Kommunernas ekonomiska befogenhet vidgas med deras initiativlust. Städerna börja åter spela en ledande roll i nationen och deras egen utveckling synes präglas af samma sträfvan mot självtillräcklighet, som en gång var karaktäristisk för medeltiden, ehuru den nu ger sig tillkänna på annat sätt än då.

Det finnes många yttringar i det kommunala lifvet, som lämna stöd för en sådan mening. En bland de märkligaste är det behof af samverkan och tillvaratagande af gemensamma intressen, som uppstår hos ett lands städer, när deras kommunalpolitik nått en viss grad af mognad. Tidigast märkes det hos föregångslandet England, men snart efteråt yppar sig samma benägenhet till sammanslutning hos Tysklands och flera andra länders stadssamhällen.

Redan 1873 organiseras den första kommunalkongressen i *England*. Sedan ha de pågått hvarje år en gång på våren efter parlamentets öppnande och vanligen äfven i oktober eller november på hösten. Resultatet af den första kongressen blef bildandet af "*The Association of Municipal Corporations*", en organisation som nu omsluter 16 städer med öfver 200,000 inv., 62 med minst 100,000, 71 med öfver 25,000 och 149 med lägre invånareantal ända ned till Hedon, som har 1,010 invånare.

"The Association" har till ändamål att inom lagstiftningen bevaka städernas intressen och företrädesrättigheter och tar i öfrigt del af hvarje förslag, som kan beröra kommunernas angelägenheter. Dess ekonomi bekostas af samtliga anslutna städer, så att afgiften är lägst 1 pund 1 sh. för samhällen under 10,000 inv. och högst 15 pund 15 sh. för storstäderna (200,000 inv.) pr år.

Hvarje ort företrädes af tvänne valda ombud, som föra dess talan vid kongresserna. Det är sålunda städerna själfva som äro samorganiserade. För att ej slitningar må uppkomma mellan Ordinary Boroughs och County Boroughs, som på detta sätt fått lika rösträtt, är stadgadt, att om meningsskiljaktighet skulle förekomma dem emellan, så skall ett fattadt beslut emot minoritetens önskan ej föranleda till någon åtgärd. En gemensam öfverstyrelse handhar förbundets angelägenheter mellan årskongresserna och utfärdar kallelse till dem.

Detta "*Council*" består af tvänne representanter för hvar trettionde County Borough och Ordinary Borough, två för London och två för hvar tredje Metropolitan Borough, som tillhör »The Association». Mindre samhällen bilda grupper om fem, som hvardera utse tvänne ledamöter.

Valen tillgå så, att förbundets sekreterare före 15 januari skickar ett cirkulär till alla medlammarna med en förfrågan om de vilja själfva bli företrädda i The Council och bekosta representanternas utgifter. Svaren ordnas sedan för hvarje olika slag af stadssamhällen och utsändas till dem med begäran att t. ex. County Boroughs, bland de enligt svaren villiga samhällena, välja så många städer, som County Boroughs ha rättighet att få representerade i the Council. Vid årskongressen på våren tillkännagifves hvilka samhällen som blifvit valda, och dessa utse sedan en eller högst två personer som sina ledamöter i öfverstyrelsen.

The Council tillsätter en aflönad sekreterare och ett juridiskt biträde och utser dessutom en ledamot i underhuset som bemyndigas tala å engelska städers vägnar framläggande deras önskningar och utlåtanden angående lagförslag, som behandlas. Man kan förstå med hvilken auktoritet denne mans ord skall göra sig gällande i parlamentet. Det är flera tiotal millioner människors talan han för.

Sekreteraren utger förbundets månatliga publikation, är den som i första hand anordnar kongresserna och sköter ekonomin. För hvarje år utgifves en berättelse, som ej blott afhandlar förbundets egen verksamhet och senaste kongressers arbete,

utan äfven genomgår alla de under året väckta lagförslag eller fattade beslut, som kunna beröra kommunerna.

Vid kongresserna, där hvarje samhälle blott har en röst, väljes förbundets ordförande, vice ordf. och skattmästare för året.

När så behöfves, tillsättas särskilda kommittéer. Så fick en nyligen i uppdrag att lämna utlåtande öfver regeringens skollagsförslag. Ett annat permanent utskott, "*the Municipal Law Committee*", väljes vid årskongressen och består af aderton Tow Clerks, 8 från County Boroughs, 8 från Ordinary Boroughs och 2 från Metropolitan Boroughs. Det utarbetar sådana af the Council eller kongresserna i princip beslutade lagförslag, som äro afsedda att framlämnas till regering och parlament.

Det finnes intet tvifvel om att denna organisation varit af oerhörd betydelse för Englands kommunala lif och mer än mycket annat främjat dess öfverlägsenhet i stadsförvaltningen. Den makt som ligger hos ett centralt organ för landets städer, har ej heller kunnat undgå att utöfva ett starkt inflytande på lagstiftningen. Man kan få en aning dörom vid genomläsandet af den mängd ärenden som behandlats inom the Council blott under sista året. Årsberättelsen ger ett bestämdt intryck af att detta är en styrelse, som arbetar intensivt och framgångsrikt.

Sex år efter Englands första kommunalkongress försökte Berlins öfverborgmästare v. Forckenbeck åstadkomma en sammanslutning mellan *Tyska* städer, men oöfvervinneliga svårigheter kommo i vägen och den storslagna planen strandade. Först långt senare blef den åter aktuell. Det var efter 1903 års "Deutsche Städteaustellung", hvartill Dresden tagit initiativ. I samband med denna hölls ett första möte mellan stadsrepresentanter. Dessa tillsatte en kommitté, som 1905 framlade ett utförligt motiveradt stadgeförslag som lades till grund för "*Der deutsche Städtetag*", som bildades 27 november samma år.

Organisationen utgör i första hand en sammanslutning mellan stora och medelstora städer. En kommun måste ha minst 25,000 invånare för att vara självständig (direkt) medlem i "der Städtetag". Indirekt kunna äfven mindre samhällen ansluta sig till densamma, men det sker genom bildandet af grupper "Städteverbände", hvilkas sammanlagda invånareantal uppgår till 25,000 invånare. Förutom Hansasstäderna och Schwerin tillhöra nu alla därtill berättigade tyska städer förbundet. Dessutom ha fem "Städteverbände" anslutit sig. De 146 direkta medlemmarna representerade 1905 $15^2/_3$ millioner människor och de indirekta $1^1/_2$ million. Årsbidragen äro 1,$_{50}$ M. för hvar 1,000 inv., en summa, som får anses mycket låg och möjliggöres af den stora tillslutning förbundet rönt.

Samma syfte uppbär denna organisation som England Association of Municipal Corporatiors. Agrarpolitikens stora makt gjorde det rent af nödvändigt för de tyska städerna att sammansluta sig till skydd för gemensamma intressen. Man kan med visst fog säga, att det var landtmannaprodukternas fördyrande, som framtvingat "der Städtetag". Åtminstone påskyndade det organisationens bildande, så att det skedde förr än man från början afsett.

Redan nu, efter att "der Städtetag" varat blott några få år kan man märka att den varit till gagn för landet. Bismarks farhåga att v. Forckenbecks förslag 1879 skulle visa sig revolutionärt och resultera i försök att utöfva kontroll öfver rikslagstiftningen var obehöflig. Förbundet fullföljer sitt mål på tvänne vägar; genom *kongresser*, som äga rum hvart tredje år i någon af landets större städer, och bildande af ett "*Zentralstelle*" med bibliotek.

Hittills har blott en kongress ägt rum, nämligen i Berlin 1905. Nästa år sammankallas den andra, troligen i Nürnberg. Vid den första kongressen, som blott varade en dag, konstituerades "der Städtetag" och orsakerna till köttets för-

dyrande blef föremål för en grundlig debatt, som slöt med framställning till statsmakterna.

Vid röstning har en medlem en röst. Städer med öfver 50,000 inv. få dessutom en tilläggsröst. Öfvergår invånarantalet 150,000 fås ytterligare *en* röst för hvarje nytt hundratusental invånare.

Af större framtida betydelse än kongresserna är det "Zentralstelle" man upprättat.

Enligt stadgarna skall detta

1) utgöra expedition för "der Städtetag" och förvalta dess medel;
2) upprätta ett bibliotek, innehållande för studieändamål lämplig litteratur angående kommunala angelägenheter;
3) utgifva periodiska meddelanden i kommunala ämnen till sina medlemmar, samt
4) tjänstgöra som upplysningsbyrå, verkställande behöfliga utredningar och besvara från städerna eller deras representanter framställda förfrågningar.

Staden Berlin upplät lokal kostnadsfritt åt byrån och dess verksamhnt kunde omedelbart börja under dr Schalhorns ledning.

Vid ett besök, som undertecknad i somras gjorde där, fick man ett bestämdt intryck af att «die Zentralstelle» kommer att bli den verkliga härden för det kommunala arbetet i Tyskland. Visserligen hade man ännu ej hunnit ordna det hopade materialet och fått fullständig reda i expeditionen, men att man redan värderar byrån framgår af dess arbetsberättelser. Blott under detta års första kvartal hade man att besvara 61 spörsmål från stadsrepresentanter. De rörde mest beskattningen bostadsfrågan, stadshygien och förvaltningsfrågor m. m. Likaledes har man börjat utlåna studiemateriel i uppgifna ämnen till städer, som begärt det. Biblioteket har äfven kommit till användning.

Byråns tidskrift utkommer t. v. hvarannan månad. Den följer med den kommunala utvecklingen och lämnar kortfattade redogörelser. Särskildt värdefull är dess noggranna litteraturöfversikt.

En icke oväsentlig del af arbetet består i tillkännagifvanden till landets städer om beslut som fattas i något samhälle, eller fördelning af nyutkomna berättelser öfver kommunala företag o. d.

"Der Städtetag" har en öfverstyrelse, "*der Vorstand*", bestående af 12 ledamöter med samma antal suppleanter, som väljas af kongressen för treårs-perioder. Styrelsen utser inom sig en ordförande, som vid alla tillfällen leder förhandlingarna och i öfrigt är hela förbundets representant. Skulle han finna det behöfligt att utan sammankallande af organisationens alla medlemmar höra flera städers åsikt kan han göra sammanträde med "*der Hauptausschus*". Detta har likaledes valts af kongressen och består utom ledamöterna i der Vorstand af en fullmäktig från hvarje af kongressen utsedda 24 städer.

Som man finner har tyskarna valt en annan organisationsform än engelsmännen.

Deras Association har hunnit pröfvas under snart en mansålder och befunnits utvecklingskraftig. Tyskarna ställa stora förhoppningar på sin "Städtetag", men ännu kan man ej fälla något säkert omdöme angående dess tjäntsbarhet.

I ***Belgien*** har man slagit in på en helt annan väg. Där äro icke städerna samorganiserade, utan de politiska partiernas kommunalfullmäktige ha hvar för sig slutit sig samman. Det skedde först genom det socialdemokratiska partiets beslut vid kongressen i Charleroi 1896 att tillsätta ett kommunalt sekretariat och låta detta sammankalla landets socialistiska kommunalmän för bildande af ett förbund, hvars speciella uppgift skulle vara att arbeta för genomförande af partiets kommunalprogram. Förbundet bildades, och sekretariatet utgör dess styrelse. Det

utöfvar på samma gång upplysningsverksamhet, som det har till uppgift att utreda sådana ekonomiska, administrativa och juridiska frågor, som särskildt beröra städernas arbetarbefolkning. De inom olika städer fattade besluten inregistreras af sekretariatet som tillställer socialdem. fullmäktige och kommunala ämbetsmän allt material, som de kunna behöfva. Tydligen underlättas deras möjlighet till initiativ och att erhålla fackkunskap i hög grad därigenom.

Man kunde förstå att de andra partierna ej skulle stå socialdemokraterna efter. Progressisterna besluta snart att följa deras exempel och i höstas blef deras organisation färdig. Den har till syfte att bevaka detta partis intressen i kommunalpolitiken.

Skilda länder ha så olika förutsättningar i sitt folklif, att vi sällan kunna fälla några tillförlitliga omdömen angående deras företeelser. Det är möjligt, att dessa mot hvarandra stridande organisationer, som tydligen framkallats af ögonblickets behof, kunna bli till bestående nytta där, men från svensk ståndpunkt sedt synes det vara till ringa glädje för det kommunala arbetet att i detsamma införa det politiska lifvets bittra fejder.

Af öfriga befintliga kommunala samorganisationer har "*Den Danske Kjøbstadsforening*" största intresset för oss. Den bildades redan 1889 på ett möte i Randers vid hvilket 52 städer voro företrädda af 115 ombud. Sin nuvarande organisation fick föreningen vid följande möte i Svendborg 1894. Hufvudstaden tillhör egendomligt nog ej föreningen, som i öfrigt innesluter de flesta danska städer. Efter så många års verksamhet har föreningen naturligtvis hunnit bli väl inarbetad i samhällslifvet. Regeringen har ofta tillgodogjort sig dess erfarenhet. Under 1906 anmodades den sålunda att afge utlåtande öfver flera viktiga lagförslag berörande lösdrifvarlagen, förfarandet vid koncessioner i och för elektriska anläggningar, sjukkassor m. m.

På så sätt har kommunerna redan under den första lagberedningen kunnat göra sina synpunkter gällande.

Bland andra ärenden, som föreningen behandlat 1906 märkas flera från städerna hänskjutna frågor berörande skattespörsmål, såsom reform af fastighetsbeskattningen, taxering af kommunala egendomar o. a.

Föreningens ledning utöfvas af ett "*Repræsentantskap*" om 27 personer, som inom sig utse en "*Bestyrelse*" med 5 ledamöter. Vid valet af "Repræsentantskap" dela sig föreningens kommuner i 3 afdelningar: 1) Själland med Bornholm och Möen, 2) Lolland, Falster och Fyen med kringliggande öar samt 3) Jylland. Afdelningarna välja resp. 9, 6 och 12 representanter genom proportionellt val vid ordinarie "*Kjøbstadsmøde*". Valbar till representant är hvarje medlem af kommunstyrelsen, som tillhör föreningen. Innan mötets slut skall Bestyrelsen ha blifvit vald. Så ofta "*Formanden*" anser behöfligt sammankallas "Bestyrelsen" och "Representantskapet" minst en gång årligen. En aflönad sekreterare, som tillika är kassör, sköter de löpande göromålen. Afgifterna äro 1 kr. för hvarje hundratal invånare.

Senast hvart femte år kallas medlemmarna till "et almindeligt dansk kjøbstadmøde". Till detta må kommunerna skicka hur många representanter de vilja men vid röstning är invånareantalet afgörande. Kommuner med 5,000 inv. ha *en* röst, med 5—10,000 *två* röster, 10—20,000 *tre* röster och kommun med öfver 20,000 inv. *fyra* röster. Hvar kommun bekostar sina ombuds deltagande i mötet.

En god bild af föreningens verksamhet får man af åttonde paragrafen i dess stadgar.

"Bestyrelsen forestaar alle løbende Forretninger, afgiver Betænkninger og Erklæringer i Fællesanliggender, ligesom den repræsenterer den danske Kjøbstadforening udadtil. Den forbereder Sager, der skulle forhandles paa Repræsentantskabsmøderne eller på de almindelige Kjøbstadmøder, afgifver paa disse sidste Beretning om sin Ledelse af Forretningerne i den siden sidste Møde forløbne Tid, og gjør iøvrigt Foreningens Medlemmar Meddelelser om Fællesanliggender samt fremsætter Forslag till Drøftelse.

Enhver af de kommunale Bestyrelser i Foreningen kan fremsætte Forslag till Foreningens Bestyrelse; denne er da pligtig at tage disse under Overvejelse, eventuelt i Forening med Repræsentantskabet, og, saasnart ske kan, meddele vedkommende Forslagsstiller Underretning om den tagne Bestemmelse.

Bestyrelsen kan, efter forud erhvervet Samstæmning fra et Flertal af de kommunale Bestyrelser i foreningen eller i paatrængende Tilfælde med Repræsentantskabets Billigelse, angaande Anliggender, der have almindelig interesse for Kjøbstæderne og Handelspladserne, indgive Andragende til Regjering og Rigsdag eller til begge i Forening. I Tilfælde, hvor Bestyrelsen med Repræsentantskabets Billigelse har ingivet ett saadant Andragende skal samtidig herom gjøres Meddelelse till samtlige kommunale Bestyrelser i Foreningen."

Senaste kjøbstadsmøde hölls i maj detta år. Där diskuterades frågan om införande af en kommunal värdestegringsskatt, ett ärende som Odense Byraad anhållit om, vidare butikstängningsfrågan, upprättandet af en gemensam statistisk byrå, behandlingen af tvister mellan stat och kommun vid järnvägsanläggningar och några skattefrågor samt från Randers Byraad hänskjutet ärende om revision af byggnadsstadgan.

Sedan 1899 utger föreningen en kvartalstidskrift, som redigeras af dess sekreterare.

* * *

Betydelsen af de kommunala samorganisationerna blir säkerligen större i den mån länderna industrialiseras och befolkningsagglomerationen suger till sig flertalet medborgare. Men det är likväl ej uteslutande ur inskränkt kommunal synpunkt, man bör betrakta dem. Hvarje band, som är ägnadt att förena ett lands inbyggare i gemensamt samarbete bör hopknytas. Det har ett nationellt värde, som ej får underskattas. Spridda krafters samverkan ger ett krafttillskott åt hela folket, som främjar ett rikare utbyte af dess stundom oanade, slumrande möjligheter.

E. Palmstierna.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse, med öfverlämnande af Axel Sundbergs och Aug. Hedréns ansökan om rättighet att inleda gasledningar samt erhålla gas till lägenheterna N:r 1 och 2 Jakobsberg, jämte eget yttrande i ärendet.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås får härmed till Stadsfullmäktiges afgörande öfverlämna en af guldsmeden Axel Sundberg och Gårdsägaren Aug. Hedrén såsom ägare till fastigheterna N:o 1 och 2 i Jakobsberg, S:t Ilians socken, gjord ansökan om rättighet till inledande af gasledningar, samt erhållande af gas till nämda fastigheter från stadens gasverk.

Styrelsen, som anser, att utlämnande af gas i största möjliga omfattning bör eftersträfvas, då staden därigenom beredes ökad vinst från gasverket får därför hemställa

att Stadsfullmäktige måtte bifalla ansökningen, med villkor att sökandena bekosta det gasledningsarbete, som för anläggningens utförande måste verkställas i den s. k. Vattenborgsvägen.

Mot detta styrelsens beslut har styrelseledamoten Byggmästaren K. J. Karlsson reserverat sig under åberopande af i hufvudsak samma skäl för afslag å ansökningen, som af honom uti skriftlig reservation den 19 november 1906 anförts mot styrelsens beslut sistnämnda dag angående Vatten- och afloppsledningars framdragande till lägenhetsägare i Jakobsberg. (Denna reservation är intagen i Stadsfullmäktiges handlingar för den 29 november 1906 sid. 145.)

Västerås den 18 mars 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Till Gas- och Vattenledningsstyrelsen i Västerås.

Undertecknade anhålla härmed vördsamt om rättighet att inleda gasledningar samt erhålla gas till undertecknades fastigheter N:ris 1 och 2 å Jakobsberg.

Västerås den 9 Mars 1908.

Axel Sundberg. ***Aug. Hedrén.***

VÄSTERÅS, A. F. BERGHS BOKTRYCKERI, 1908.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1908. Den 15 April. IV.

Drätselkammarens utlåtande i anledning af Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartements yttrande öfver stadens framställning hos Kungl. Maj:t om inköp af egendomen Hesslö.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 nästlidne Mars till Drätselkammaren remitterat bilagda handlingar angående stadens ifrågasatta förvärf af kronoegendomen Hesslö eller del däraf får kammaren såsom utlåtande i ärendet anföra följande:

Då tiden icke medgifver tryckning af de till ärendet hörande handlingar före Stadsfullmäktiges sammanträde, torde till en början en redogörelse af deras innehåll vara af nöden.

Sedan Kungl. Maj:t i anledning af stadens därom gjorda underdåniga framställning uti en till 1906 års Riksdag aflåten proposition föreslagit Riksdagen, bland annat, att medgifva, att förra militiebostället 4 mantal Hesslö i Badelunda socken finge till staden Västerås försäljas mot köpeskilling, hvilken på stadens bekostnad skulle bestämmas i den ordning, som ifråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof vore föreskrifven i nådiga förordningen den 14 April 1866, och mot öfvertagande af Kronans skyldigheter mot egendomens nuvarande arrendator samt under vissa angifna villkor i öfrigt, samt Riksdagen förklarat sig icke böra för det dåvarande bifalla den ifrågavarande framställningen af det skäl, att den i ärendet förebragta utredningen icke lämnade tillräcklig ledning för bedömande, huruvida icke ifrågavarande kronoegendom möjligen skulle till större eller mindre del behöfva till främjande af annat allmänt ändamål disponeras, ingick stadens Drätselkammare på uppdrag af Stadsfullmäktige genom skrifvelse den 25 Mars 1907 ånyo till Kungl. Maj:t med af magistraten tillstyrkt underdånig anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes i förnyad proposition föreslå Riksdagen, att egendomen Hesslö finge helst i sin helhet eller om detta ej kunde bifallas till i skrifvelsen närmare angifven del till Västerås stad försäljas på sätt och under villkor, som uti ofvanberörda Kungl. proposition föreslagits; och tillkännagaf Drätselkammaren tillika, att Västerås stad, om den medgåfves inköpa hela egendomen Hesslö, vore villig att afstå erforderliga grustag på Badelundaåsen åt Tuhundra och Siende härader.

Kungl. Maj:t infordrade häröfver genom nådig remiss den 9 April 1907 Kungl. Domänstyrelsens yttrande, och remitterades ärendet af Domänstyrelsen till utlåtande af arrendatorn å Hesslö Rob. Stephani, Domänintendenten Gösta Palm samt Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län. Arrendatorn Rob. Stephani har i underdånig skrifvelse den 25 April 1907 för sin del motsatt sig öfverlåtande till staden af större område än det, som nu af staden enligt öfverenskommelse med Stephani disponeras för vattenverkets behof, hufvudsakligen af det skäl, att Stephani för sig och sina efterkommande vore tryggare i sin besittnings- och optionsrätt till egendomen, om staten vore ägare till densamma, än om den öfverlätes till staden. Uti den 6 Maj 1907 afgifvet underdånigt utlåtande har Domänintendenten Gösta Palm på i öfrigt anförda skäl och då inga anspråk på egendomen för allmänt ändamål kunde förefinnas, tillstyrkt bifall till stadens an-

sökan om inköp af Hesslö egendom i sin helhet på sätt stadens ansökningshandlingar närmare angåfve, dock med det villkor, att en areal af *minst* 6 hektar af grusåsen vid Hesslö norra gräns undantoges för beredande af tillgång till väglagningsämnen för de allmänna vägarnes underhåll inom Siende och Tuhundra härader. Konungens Befallningshafvande i länet har genom underdånigt yttrande den 21 Juni 1907 tillstyrkt stadens ifrågavarande framställning, och har Kungl. Domänstyrelsen i underdånigt utlåtande den 30 Augusti 1907 förordat, att egendomen i sin helhet till staden försåldes på sätt och villkor, som i stadens underdåniga ansökning föreslagits, med det af domänintendenten gjorda tillägg om visst områdes undantagande till grustag; börande i händelse af bifall härtill åt denne öfverlämnas att närmare bestämma samma område.

Sedan ofvanberörda yttranden inkommit till Kungl. Maj:t blef emellertid ärendet den 14 September 1907 remitteradt till utlåtande af Kungl. Arméförvaltningen; och infordrade denna i sin ordning yttrande i frågan från chefen för femte arméfördelningen, hvilken återigen remittera ärendet till Kungl. Västmanlands regementes förvaltning. Regementsförvaltningen afgaf den 14 Oktober 1907 det äskade yttrandet, hvari anfördes hufvudsakligen, att förvaltningen emot den ifrågasatta försäljningen intet hade att erinra, men att vid det förhållande, att Västerås stad med vederbörligt tillstånd å Hesslö egendom anlagt för stadens vattenledning erforderliga verk och inrättningar samt därifrån öfver regementets öfningsplats förbi etablissementet till staden dragit vattenledningens hufvudrör, i hvilket ledningen till etablissementet på Kronans bekostnad vore inpassad, och staden sålunda ej haft några direkta kostnader för regementets vattenledning, samt för det regementet genom vattenledningen tillhandahållna vatten fastställts ett pris af 20 öre pr kbm, hvilket pris måste anses alldeles för högt dels därför, att vattenförbrukningen vid regementet syntes uppgå till den stora mängden af 30,000 à 33,000 kbm för år, dels därför att enligt vattenverkets egen egen uppgift stadens utgifter för vattnet ej kunde ställas högre än 7,5 öre pr kbm, förvaltningen ansåge, att staden ej måtte erhålla förmånen inköpa Hesslö egendom med mindre än att Kronan erhölle som ett vederlag nedsättning i vattenafgiften till skäligt pris, exempelvis 12 öre, hvarjämte förvaltningen vidare ansett, att det vore synnerligen förmånligt, att i blifvande köpekontrakt den bestämmelsen intoges, att regementet hade i öfningssyfte rätt att beträda marken dock mot skyldighet att ersätta all den skada, som härigenom kunde tillskyndas markens innehafvare.

I skrifvelse den 26 November 1907 till Kungl. Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har Chefen för femte arméfördelningen i ärendet anfört bland annat: *att* därest den ifrågasatta försäljningen komme till stånd, nedbringandet af det pris å vatten för regementets behof, som Kronan nu enligt kontrakt med staden nödgades betala syntes vara rättvist; *att* detta pris vore synnerligen högt, särskildt om man toge i betraktande, att stadens vattenledning ginge omedelbart förbi kasernetablissementet, och att på grund häraf stadens utgifter för framdragning dit af vattenledning varit synnerligen obetydliga eller inga alls; *att* man vid kontraktets afslutande icke syntes hafva tänkt sig, att etablissementets förseende med vatten komme att ske på detta för staden så bekväma sätt, i det att där talades om framdragning af vattenledningens hufvudrör till en viss, närmare angifven punkt öster om järnvägen; *att* då det för staden billiga sättet att förse regementet med vatten just möjliggjorts genom vattenverkets förläggande till Hesslö, i ett eventuellt köpekontrakt äfven borde införas det villkoret, att staden antingen så fort densamma blifvit ägare till den mark, hvarå vattenledningsverket vore förlagdt, eller senast efter utgången af nuvarande kontrakt rörande vattenförbrukningen vid Västmanlands regemente förbunde sig att för framtiden förse regementet med vatten till det själfpris å detsamma, som årligen uppkomme, men att, då det torde kunna anses olämpligt att helt och hållet upphäfva nuvarande kontrakt rörande vattenleveransen, ett maximipris af 15 öre för kbm syntes böra fastställas för kontraktets återstående giltighetstid; *att* önskvärdheten af, att i ett blifvande köpekontrakt bestämmelser intoges i ofvan angifna riktning, framstode så myc-

ket kraftigare, som det syntes stöta på omöjligheter att i en framtid förse etablissementet med egen vattenanläggning, då alla i sådant syfte hittills utförda undersökningar ledt till negativt resultat, samt *att* han till alla delar instämde i hvad regementschefen framställt rörande rätt för regementet att, utan annan ersättning än sådan för verklig skada, i öfningssyfte få beträda egendomens mark.

Slutligen har Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement å Arméförvaltningens vägnar i ärendet afgifvit underdånigt utlåtande den 19 Februari 1908. Däri anföres, bland annat, *att* Fortifikationsdepartementet genom nådigt bref den 3 Juli 1903 erhållit bemyndigande att sluta aftal med Västerås stad angående upplåtelse af mark m. m. för Västmanlands regemente under villkor, bland andra, att staden skulle efter därom framställd begäran hafva under loppet af nästpåföljande år kostnadsfritt för kronan framdragit vattenledningens hufvudledning från staden till den punkt öster om järnvägen, där vägen till Viksäng träffade den så kallade Pilgatan, äfvensom tillhandahålla regementet vatten till samma pris, som andra större afnämare däraf inom staden erlade, dock mot skyldighet för Kronan att under en tid af minst 10 år från stadens vattenledning taga det vatten, som för kasernetablissementets behof erfordrades, samt att staden skulle erhålla rätt att, därest den framdeles skulle komma att anlägga vattenledning från Badelundaåsen eller dess omnejd, få draga denna ledning öfver det till regementet upplåtna området, under villkor att arbetet därmed ordnades efter samråd med regementschefen och så, att regementets öfningar däraf icke förhindrades; *att* kontrakt vore i öfverensstämmelse härmed upprättadt och att priset för vatten till regementets behof därefter vore bestämdt till 20 öre för kubikmeter; *att* departementen icke hade något att erinra mot ifrågavarande kronoegendoms öfverlåtande till staden, därvid likväl departementen, i anslutning till hvad domänintendenten anfört, och med hänsyn jämväl därtill, att viss väghållningsskyldighet åligger Västmanlands regemente, ansåge, att af honom föreslaget område borde såsom grustäkt undantagas; *att* vidkommande frågan om tillgodoseendet af regementets vattenbehof departementen funnit det synnerligen önskvärdt, att denna fråga löstes i sammanhang med stadens öfvertagande af merberörda fastighet; *att*, då det nu befintliga aftalet mellan fortifikationsdepartementet och staden, i hvad det berörde vatten för regementets behof tillkommit under förutsättning, att stadens vattenledning komme att anordnas på annat sätt än som skett, och då lösningen af stadens vattenledningsfråga på det för staden förmånligaste sätt delvis redan skett och genom bifall till stadens anhållan ytterligare komme att fullbordas genom Kronans medverkan, det syntes följdriktigt, att Kronan vid öfverlåtelsen af den fastighet, som staden ansåge för sig så nödvändig för vattenledningens anordnande, tillförsäkrades billigare pris, än det nu efter andra grunder beräknade och bestämda för det vatten kronan behöfde; *att* enligt departementens åsikt staden, som frånkommit vid aftalets afslutande förväntade kostnader för anläggandet af särskilda ledningar till regementet, redan nu borde kunna leverera för regementets behof erforderligt vatten till självkostnadspris med något tillägg, förslagsvis tio procent, för administrationskostnader, samt *att*, hvad anginge det af militärcheferna föreslagna villkor beträffande rättighet för regementet att vid öfningar beträda till egendomen hörande mark, departementen jämväl ville biträda detta förslag. På grund af det sålunda anförda hafva departementen i underdånighet tillstyrkt bifall stadens ansökan om öfverlåtelse till staden af kronoegendomen Hesslö under villkor:

att från upplåtelsen undantoges af domänintendenten föreslagen mark till grustäkt,

alt, med ändring af nu gällande aftal mellan fortifikationsdepartementet och staden, denna förbunde sig att tillhandahålla för Västmanlands regemente inom dess kasernetablissement erforderligt vatten till självkostnadspris, beräknadt för kubikmeter, med 10 procents förhöjning, med iakttagande däraf att priset ej finge öfverstiga, hvad annan större afnämare inom staden erlade för samma mått, samt

att staden medgåfve regementet rätt att företaga öfningar å den till egendomen hörande mark, med skyldighet likväl att ersätta skada som därigenom kunde tillskyndas markens innehafvare.

Då de militära myndigheterna såsom skäl för det af dem föreslagna villkoret om nedsättning i vattenafgiften för Kungl. Västmanlands regemente framhållit den omständigheten, att staden genom det nya vattenverkets anläggning å Hesslö mark samt ytterligare genom förvärf af Hesslö egendom beredts eller komme att beredas stora förmåner och att den förutsättning, som skulle hafva legat till grund för det nu gällande aftalet mellan kronan och staden, nämligen att staden skulle leverera vatten till regementet från sitt gamla verk, icke vidare ägde giltighet, torde denna del af frågan tarfva en något närmare och annan belysning. Redan den af Kungl. Arméförvaltningen citerade bestämmelsen i kontraktet mellan kronan och staden gifver vid handen, att det nya vattenverket vid Hesslö med dess hufvudledning till staden redan vid tiden för kontraktets upprättande var planerad. Däri heter det nämligen, att staden skulle erhålla rätt att, därest den framdeles skulle komma att anlägga vattenledning från Badelundaåsen eller dess omnäjd, få draga denna ledning öfver det till regementet upplåtna området. Kontraktsbestämmelserna måste dock, då ännu intet var *bestämdt* om det nya vattenverket, uppgöras på grund af de då för handen varande förhållandena. Talet om, att staden genom den nya vattenledningens dragande nära intill kasernetablissementet besparats stora utgifter för att kunna förse regementet med vatten, är ganska vilseledande, och de militära myndigheterna hafva helt och hållet underlåtit att antyda, att för kronan därigenom besparats vida större utgifter. Den sträcka, hvarå enligt ofvan berörda kontrakt det ålåg staden att framdraga vattenledning utefter Pilgatan fram till gamla Viksängsvägen — och som för öfrigt komme att tillgodose andra stadens ändamål — utgör i längd från redan befintlig ledning omkring 215 meter, då däremot sträckan från denna punkt till kasernetablissementet uppgår till omkring 1,000 meter. Att vid uppgörandet af merberörda kontrakt kontrahenterna å ömse sidor tagit det gällande priset för af staden tillhandahållet vattenledningsvatten i beräkning, torde vara utom allt tvifvel. Den jämförelsevis ringa kostnad staden tilläfventyrs inbesparat därigenom, att den ej för vattenledningen till regementet behöft anlägga den 215 meter långa ledningen i Pilgatan, uppväges flerfaldigt af de kostnader staden nedlagt å det nya vattenverket vid Hesslö samt den med dyrbara sprängningsarbeten förenade vattenledningsanläggningen förbi kasernetablissementet, anläggningar, som kommit till stånd icke minst af det skäl, att staden skulle kunna förse regementet med dess vattenbehof. I detta sammanhang förtjänar omnämnas, att öfverkontrollanten för kasernbyggnaderna på sin tid gjort framställning hos stadens myndigheter därom, att vattenpriset för regementet skulle nedsättas till 16 öre pr kubikmeter under kontraktets giltighetstid, mot det att staden som godtgörelse härför erhölle ett belopp af 8,500 kronor eller den besparing kronan gjort genom att ej behöfva gå med sin enskilda vattenledning till korsningen af Pilgatan och vägen till Viksäng, samt att Stadsfullmäktige den 22 Juni 1905 antagit detta förslag, men att Kungl. Arméförvaltningens fortifikationsdepartement sedermera i skrifvelse den 27 December 1905 förklarat, att stadens hemställan om ersättning icke kunde bifallas, enär det i merberörda aftal förekommande stadgandet om inledande af regementets biledning i stadens hufvudledning å viss punkt vid Pilgatan uppenbarligen helt och hållet hvilade på den förutsättningen, att stadens gamla vattenledning framgent skulle vara i bruk, men nu i och med den nya ledningens framdragande förbi kasernbyggnaderna icke vidare vore tillämplig, samt af sådan anledning hemställt, att staden måtte utan ersättning medgifva att regementets biledning finge inkopplas i stadens nya hufvudvattenledning å den punkt, där sådan inkoppling utan olägenhet för staden kunde ske med minsta kostnad för kronan. I anledning häraf beslöto Stadsfullmäktige den 25 Janu-

ari 1906 att med frångående af sitt beslut den 22 Juni 1905 förklara sig vidhålla bestämmelserna i mom. 8 uti det mellan kronan och staden den 27 Oktober 1903 träffade aftal angående upplåtelse af mark för Kungl. Västmanlands regementes kasernetablissement, dock med ändring, att regementets bildning finge utan ersättning inkopplas i stadens nya vattenledning å den punkt där inkoppling kunde ske utan olägenhet för staden med minsta kostnad för kronan.

Att det icke är obilligt eller oskäligt, att staden af Kungl. Västmanlands regemente erhåller samma vattenafgift som andra större vattenafnämare betala, framstår — utom af det ofvan sagda — så mycket tydligare, om man tager i betraktande de afsevärdt stora uppoffringar staden gjordt för regementet. Den värdefulla markareal staden upplåtit till mötesplats — uppgående till omkring 400 tunnland — har staden till en del fått förskaffa sig, hvarvid staden bland andra utgifter vid förvärfvande af den i regementsområdet ingående biskopslägenheten Klockartorp genom byte af annan lägenhet fått vidkännas en kontant utgift för ståndskogslikvid af inemot 26,000 kronor.

Beträffande vattenpriset utgör detta för större afnämare 20 öre pr kubikmeter. Med ett enda undantag, nämligen för Västerås mejeri, som förser staden med mejeriprodukter, har häri ej medgifvits någon rabatt, icke ens Nordiska Metallaktiebolaget, som under år 1905 förbrukade ända till 42,281 kubikmeter vatten, har erhållit nedsättning i nämnda vattenafgift.

Den af Kungl. Arméförvaltningens fortifikations- och intendentsdepartement föreslagna bestämmelsen om nedsättning af vattenafgiften för till Västmanlands regemente levereradt vatten till självkostnadspris jämte 10 procents förhöjning skulle medföra en icke så ringa minskning i stadens inkomster af vattenverket.

Sannt är visserligen, att om staden skulle komma att förvärfva Hesslö, omkostnaderna härför äfven skulle tagas i beräkning för utrönande af vattnets självkostnadspris, i följd hvaraf detta skulle höjas något och stadens inkomstminskning ej blifva så stor.

Hvad hittills anförts utgör allt skäl för att Drätselkammaren hälst skulle vilja föreslå Stadsfullmäktige att i underdånighet hemställa om bifall till stadens ansökning utan det af de militära myndigheterna föreslagna villkoret beträffande nedsättning i vattenafgiften för Kungl. Västmanlands regemente. Och det förefaller Drätselkammaren motbjudande att med förevarande fråga sammanblanda och upprifva ett förut, efter grundlig utredning å ömse sidor, ingånget aftal, i all synnerhet som priset för egendomen skulle bestämmas i samma ordning som för expropierad jord.

Men Drätselkammaren har likväl, hufvudsakligen af det skäl, att så vidt möjligt undvika stridigheter med regementet och att frågan om förvärf af Hässlö så snart som möjligt måtte blifva afgjord, ansett sig böra föreslå Stadsfullmäktige att gå ifrågavarande önskningar till mötes. I fråga om det närmare bestämmandet af vattenafgiften har Drätselkammaren dock funnit det olämpligt att bestämma denna efter självkostnaden jämte någon förhöjning, utan ansett det för båda parterna vida förmånligare att fastslå ett fixt pris. Att bestämma självkostnaden torde mången gång stöta på svårigheter, därigenom att den varierar olika år; och med användande af skilda beräkningsgrunder torde man jämväl kunna komma till växlande resultat. Detta kan lätt tänkas leda till missförstånd och stridigheter, som ju hälst böra så vidt möjligt undvikas. Drätselkammaren vill därför föreslå ett visst fixt pris pr kubikmeter.

Hvad prisets storlek beträffar, anser Drätselkammaren detta ej böra sättas lägre än 15 öre, hvilket i det närmaste torde komma att motsvara självkostnadspriset, i all synnerhet om Hesslö förvärfvas af staden, jämte en mycket måttlig avance. Som ytterligare inskränkning bör naturligtvis gälla, att regementet ej behöfver betala högre vattenafgift än andra större vattenafnämare i allmänhet. Men om staden gör detta medgifvande, som gifvetvis medför en ekonomisk uppoffring för staden, anser Drätselkammaren skäligt, att

vid en blifvande värdesättning för eventuellt köp af Hesslö priset på egendomen bestämmes jämväl med hänsyn till den förlust staden sålunda åsamkats.

Beträffande de öfriga af de militära myndigheterna föreslagna villkoren så har staden, såsom ofvan nämnts, redan i sin underdåniga ansökning yttrat sig angående frågan om undantagande af nödig mark till grustäkt, och torde ingen anledning föreligga att nu frångå det från början gjorda medgifvandet härutinnan.

I fråga om villkoret, att staden skulle medgifva regementet rätt att företaga öfningar å den till egendomen hörande mark, med skyldighet likväl att ersätta skada som därigenom kan tillskyndas markens innehafvare, förefaller det drätselkammaren som detta skulle vara ett villkor, som staden kan acceptera, blott att vid den blifvande öfverenskommelsen tydligen utsäges, att den skada, som genom regementets beträdande af marken förorsakas markens innehafvare, skall ersättas af regementet.

På grund af det sålunda anförda, hemställer Drätselkammaren,

att Stadsfullmäktige måtte såsom underdånigt yttrande i ärendet förklara, att staden vidhåller sin underdåniga framställning angående inköp af egendomen Hesslö eller förut angifven större eller mindre del däraf på i den underdåniga ansökningen framställda villkor, men att staden, i händelse stadens framställning om inköp af hela egendomen vinner bifall, är villig att i köpevillkoren intaga ytterligare de villkor:

att från upplåtelsen undantages af domänintendenten föreslagen mark till grustäkt;

att med ändring af nu gällande aftal mellan Kungl. Arméförvaltningens fortifikationsdepartement och stagen, denna förbinder sig att från den dag egendomen Hesslö af staden tillträdes tillhandahålla för Västmanlands regemente inom dess kasernetablissement erforderligt vatten till ett pris af 15 öre för hvarje kubikmeter, med iakttagande däraf, att priset ej får öfverstiga hvad andra större afnämare i allmänhet inom staden erlägga för samma mått; detta villkor dock under förutsättning att vid den blifvande prissättningen af egendomen, nödig hänsyn tages till den minskning i inkomsterna från vattenverket, staden genom berörda prisnedsättning kommer att lida; samt

att staden medgifver regementdt rätt att företaga öfningar å den till egendomen hörande mark, med skyldighet likväl för regementet att ersätta skada, som därigenom kan tillskyndas markens innehafvare.

Västerås den 9 April 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1908.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1908. Den 30 April. V.

Drätselkammarens utlåtande i anledning af Direktören Fr. Johanssons motion om anläggande af koloniträdgårdar.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom infordradt utlåtande i anledning af Direktören Frans Johanssons till Drätselkammaren den 27 sistlidne Februari remitterade motion angående anläggande af koloniträdgårdar får Drätselkammaren öfverlämna af Kaptenen O. von Knorring i ärendet verkställd utredning samt under åberopande af densamma föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att till Drätselkammarens förfogande ställa ett anslag af 7,700 kronor för anläggande af koloniträdgårdar i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kaptenen von Knorrings bifogade förslag,

att för ifrågavarande ändamål upplåta det å bifogade kartskiss utmärkta, staden tillhöriga och af fattigvårdsstyrelsen nu disponerade område öster om Skultunavägen midt emot fattiggården Karlslund samt

att ofvanberörda anslag 7,700 kronor skall utgå af lånemedel.

Västerås den 9 April 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Enligt Drätselkammarens uppdrag har jag sökt utreda frågan om koloniträdgårdar i Västerås och därvid kommit till följande resultat:

Beträffande plats för dylik anläggning hafva såväl motionären som stadsträdgårdsmästaren och undertecknad m. fl. intresserade funnit den s. k. Borgmästarevreten vara den lämpligaste med hänsyn dels till läget så nära staden utan att närheten behöfver verka störande och dels med hänsyn till jordens beskaffenhet och lutningsförhållanden som göra den passande för trädgårdsodling.

Att bland stadens invånare finnas många, som intressera sig för bildandet af en trädgårdskoloni och särskildt bland arbetarebefolkningen många som önska erhålla en trädgårdslott inom densamma, framgick vid ett af mig anordnadt möte i

godtemplarlokalen den 6 dennes. På grundvalen af mitt där framlagda förslag tecknade sig omedelbart 10 blifvande trädgårdskolonister och sedermera har teckningen fortgått så att för närvarande antalet uppgår till 37 st. Enligt uppgift lära många andra vara betänkta på att teckna sig, dock vilja en del först se att saken kommer i gång.

Då det framlagda förslaget vid å mötet förekommande diskussion ansågs lämpligt bifogar jag detsamma under hemställan att Drätselkammaren ville för sin del förorda anläggandet af koloniträdgårdar å ofvan omförmälda plats.

Västerås den 9 April 1908.

O. von Knorring.

Förslag

till

trädgårdskoloni å "Borgmästarevreten" invid Västerås.

Enligt bifogade karta[1]) indelas området i 115 trädgårdslotter à 100 kvadratmeter (5 lotter blifva dock något större), jämte nödiga vägar och tvänne lekplatser, hvarjämte utrymme beräknas för materialbod och komposthögar m. m. Utefter områdets gränser befintlig icke odlad mark afses för stängsel med häck samt plantering.

Vatten inledes med s. k. sommarledning från den grofva ledningen väster om ån vid Skerikesbron och förses med $1\frac{1}{2}$" rör till förgreningen inom trädgårdsområdet och vidare med $1\frac{1}{4}$" rör utefter gångarna. Vattenposter (à kr. 8: 50) anbringas så tätt, att ingen lottinnehafvare får mer än omkring 20 meter efter vatten. Dessutom förefinnes möjlighet för den enskilde att för en kostnad af 10—15 kronor erhålla egen vattenpost inom sin trädgårdslott.

Redskapshus anlägges enligt 1905 års förslag med afträden i båda ändar.

Stängsel och häck anbringas kring hela området samt dessutom stängsel omkring de särskilda lotterna, hvilka senare stängsel bestående af släta järntrådar på stolpar utmärka gränslinien. De få således icke rubbas af lottinnehafvarne men väl förtätas med flere trådar eller trådnät.

Lekplatserna planteras i kanterna och om möjligt bibehålles gräslinda på den ena. 2 flaggstänger uppsättas och ett litet nykterhetsmarketenteri inrättas. Dessutom anskaffas gungor och annan enklare lekmateriel. Allmänna planteringar, lekplatser, vägar och stängsel underhållas genom styrelsens försorg.

Lotterna äro indelade så att 2, 3 eller 4 st. lämpligen kunna sammanslås.

Arrendeafgiften torde — se kostnadsberäkning nedan — icke kunna sättas lägre för år räknadt än

1	lott	8 kronor,
2	lotter	15 „
3	„	22: 50,
4	„	30: —.

[1]) Kartan är förstorad från en i stadsingeniörskontoret befintlig äldre egokarta i skalan 1 : 2000, hvarför reservation göres för möjliga mindre felaktigheter och förändringar.

Mer än 4 lotter utarrenderas ej åt samma person och i första hand bör behofvet af enklare lotter tillgodoses.

Kontrakt med lottinnehafvare upprättas för ett år i sender och innehåller ungefär följande:

1) Trädgårdslotten skall ordentligt brukas och användas endast till trädgård.
2) Lotten får ej utan medgifvande öfverlåtas.
3) För nyckel deponeras en krona.
4) Åverkan förbjudes (ansvar för barn, gäster och husfolk).
5) Hundar få ej vara lösa inom området.
6) Tillsyningsmans anvisningar skola efterkommas.
7) Hus eller byggnad endast efter godkännande af plats, ritning och färg. Byggnad å enkel lott får ej upptaga mer än 10 kvadratmeters yta och ej vara högre (flaggstång eller dyl. oberäknad) än $4\frac{1}{2}$ m.
8) Stamträd få icke planteras närmare grannes gräns än 5 m., dvärgträd 2 m., eller buske (öfver 1 m. hög) 1 m.
9) Illaluktande ämnen skola omedelbart nedgräfvas.
10) Vid afflyttning skall lotten lämnas i godt skick (höstgräfd). Fruktträd och bärbuskar få vid afflyttningen icke borttagas.
11) Erlägges icke hyran i rätt tid, vanvårdas trädgårdslotten eller brytes kontraktet i öfrigt, äger styrelsen förfoga öfver den felandes lott.
12) Tvister få ej dragas inför domstol utan afgöras genom gode män enligt agen af den 28 oktober 1887.

Anläggningskostnaden beräknas uppgå till ungefär följande:

Dränering	kronor	400: —
Vattenledning	„	1,850: —
Vägar och plantering m. m.	„	1,800: —
Stängsel kring området med grindar	„	550: —
Stängsel kring lotterna	„	500: —
Materialbod med afträden	„	2,600: —
Summa	kronor	7,700: —

Årskostnaden torde blifva:

5 % ränta å anläggningskostnaden	kronor	385: —
Arrende för området	„	150: —
Underhåll af vägar m. m.	„	200: —
Tillsyningsman (t. ex. från Karlslund)	„	75: —
Summa	kronor	810: —

Arrendeafgifterna uppgå då alla lotter blifvit utarrenderade, under förutsättning att ett tjugutal lotter sammanslagits med annan, till omkring 910 kronor. Den till 100 kronor sålunda beräknade behållningen borde till en början afses för oförutsedda omkostnader och därefter anslås till förbättringar af anläggningen, såsom anskaffande af gymnastikapparater, musikläktare, luxbelysning o. s. v. Det bör nämligen ligga i stadens intresse att göra anläggningen allt mera tilldragande och sålunda bereda väg för nya anläggningar af samma slag på allmänt eller (efter föredöme från t. ex. Malmö eller Göteborg) enskildt initiativ och kanske äfven för en verklig folkpark med förädlande nöjen.

Beträffande trädgårdskoloniens förvaltning torde väl Drätselkammaren böra behålla bestämmanderätten i stort sedt men kan såväl för trädgårdskoloniens bästa som för att själf icke betungas med alla detaljer medgifva en viss grad af själf-

styrelse åt kolonisterna. På initiativ af några intresserade är redan en förening i detta syfte under bildning.

På det att koloniträdgårdarna snart måtte komma till stånd borde anläggningen begynna snarast möjligt. Färdig kan den ej blifva innevarande vår. Därför borde lotterna detta år utlämnas arrendefritt till dem som arrendera dem för nästa år. Då kunde trädgårdslotterna blifva ordnade och satta i kultur samtidigt med anläggning af det hela, större intresse skulle från början knytas vid densamma och våren 1909 vore trädgårdskolonien fullt färdig. I hvarje fall borde området ställas till förfogande före vårbrukets början.

Västerås i April 1908.

O. von Knorring.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid Stadsfullmäktiges sammanträde i April år 1905 väcktes af undertecknad motion om anläggning af koloniträdgårdar för Västerås stad. Drätselkammaren, till hvilken frågan blef remitterad, inkom vid augustisammanträdet samma år med skrifvelse, åtföljd af kostnadsförslag samt förslag till hyreskontrakt — se Stadsf. handl. för år 1905 sid. 94—98 — hvari kammaren tillstyrkte bifall till motionen. Ärendet blef emellertid återremitterat och erhöll kammaren i uppdrag att söka åt staden förvärfva det till ändamålet föreslagna jordområdet med full äganderätt.

Som emellertid nu snart tre år förgått utan att frågan kommit närmare sin lösning vågar undertecknad härmed föreslå det Herrar Stadsfullmäktige måtte gå i författning om anordnande af koloniträdgårdar å annan plats, som kan blifva tillgänglig för ändamålet redan instundande vår.

Ett jordområde beläget mellan kyrkogården och stadsdelen Östermalm, ursprungligen afsedt till kyrkogårdens utvidgning, är, äfven det, lämpligt för dylik anläggning och torde en uppgörelse med kyrkostämman i detta syfte ej möta något hinder. Årliga arrendet utgör f. n. kr. 163: 90.

På grund af hvad härofvan anförts får undertecknad härmed föreslå det Herrar Stadsfullmäktige måtte besluta

att uppdraga åt Drätselkammaren att efter uppgörelse med kyrkostämman om disponerande af nämnda område, därstädes, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med förut uppgjord plan, utföra de arbeten som äro nödvändiga för uthyrning af mindre lotter till koloniträdgårdar, samt

att af det belopp — 6,000 kr. — som i 1907 års lån upptagits för anläggning af koloniträdgårdar anslå en summa af högst 3,000 kronor.

Västerås den 26 Febr. 1908.

Vördsamt

Frans Johansson.

Drätselkammarens förslag till yttrande öfver P. O. Flodins sterbhus' ansökan till Domkapitlet om inlösen af från sterbhuset tillhörig jord i Papegojvreten utgående sädesafrad.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige för erhållande af Drätselkammarens utlåtande i ärendet den 27 sistlidne Februari till kammaren remitterat bilagda ansökan till Domkapitlet i Västerås från P. O. Flodins sterbhus angående inlösen af från sterbhuset tillhörig jord i Papegojvreten å Västerås stads område utgående sädesafrad jämte till ärendet hörande handlingar, i hvilket ärende Stadsfullmäktiges yttrande infordrats, får Drätselkammaren, som efter anställda efterforskningar kommit till den uppfattningen, att ingen del af ifrågavarande område utgör till staden donerad jord, härmed föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte förklara, att då stadens rätt icke torde vara af ansökningen beroende, staden icke har något att erinra emot bifall till ifrågavarande af P. O. Flodins sterbhus gjorda framställning.

Västerås den 9 April 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Drätselkammarens utlåtande öfver väckt fråga om befrielse för en del väghållningsskyldige inom stadens område från utgifvandet af ersättning för af staden under år 1907 verkställd väglagning å deras vägstycken m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 26 nästlidne Mars af bilagda af Direktören Frans Johansson såsom motion upptagna skrifvelse från Grefve C. A. Lewenhaupt å Carlsberg, Arrendatorn Carl Johansson å Kristiansborg samt P. O. Flodins sterbhusdelägare angående befrielse från kostnaden för af staden år 1907 verkställd väglagning å sökandenas vägstycken samt om stadens öfvertagande af all väghållning inom sitt område får Drätselkammaren framhålla,

att den af sökandena i skrifvelsen anlagda synpunkten, att de i själfva verket icke skulle hafva någon skyldighet att underhålla dem anvisade vägstycken, är oriktig, då denna skyldighet grundar sig på gällande lag och från urminnes tider här stammad sedvanerätt samt vägstyckena blifvit dem tilldelade genom en i laga ordning tillkommen af Kungl. Maj:t fastställd vägdelning,

att sökandenas häfdande af sin uppfattning genom att afsiktligt underlåta att hålla sina vägstycken vid makt är olagligt, icke på något sätt försvarligt och icke kan gifvas annan benämning än skattestrejk,

att i fråga om talet om rättvisa och billighet det torde kunna sägas om hvarje skatt eller pålaga, att den drabbar ojämnt och alltid för någon innebär en orättvisa, men att sökandenas väghållningsbesvär uppväges af så många fördelar för sökandena i jämförelse med närliggande jordbruksfastigheter på landet och äfven med fastigheter inom stadsplanen, att talet om orättvisa i detta afseende kan helt och hållet förfalla, samt

att den af sökandena anställda jämförelsen med en del andra stadens förhållanden är vid närmare eftertanke haltande och missvisande.

På grund häraf hemställer Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte afslå framställningen i hvad den afser befrielse från ersättning för den genom magistratens försorg af staden under nästlidet år verkställda väghållningen å sökandenas vägstycken.

Beträffande frågan om stadens öfvertagande för framtiden af underhållet af alla vägar inom sitt område är denna fråga förut under utredning, hvadan denna del af ansökningen icke för närvarande torde böra föranleda till någon Stadsfullmäktiges åtgärd.

Västerås den 9 April 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Västerås stads Herrar Fullmäktige!

Nästliden höst uraktlåto de allra flesta s. k. väghållningsskyldige inom Västerås stads område att fullgöra den af Magistraten genom syneförrättning ålagda väghållningen.

Upprepade gånger hafva de väghållningsskyldige, som anse det orättvist, att denna del af den kommunala beskattningen uttages af dem på sätt, som hittills skett — inför vederbörande häfdat sin uppfattning, att de enligt rättvisa och billighet — ehuru formella medel för beskattningens uttagande stå myndigheterna till buds — icke äro pliktige att ensamma bära denna pålaga.

Väghållningsfrågan har emellertid under en lång följd af år gång efter annan skjutits åsido. De väghållningsskyldige hafva därför så väl för att hålla frågan uppe på dagordningen som för att ytterligare klargöra densamma nödgats handla så, som skett.

Genom stadens försorg har den uraktlåtna väghållningen fullgjorts; och Magistraten har låtit genom utmätning utkräfva omkostnaderna hos dem vederbörande ansett sådant kunna ske. Ehuru de s. k. väghållningsskylde, som bort drabbas af utmätningen, äro att räkna i hundratal, har utmätning icke verkställts annat än hos oss tre undertecknade. Dels på grund af att staden utvidgat sitt planlagda område, dels på grund af utjordarnas sönderstyckning till byggnadstomter, befinner sig hela väghållningsfrågan numer, såsom hvar man vet, i ett så förvirradt skick,

att utmätning i själfva verket för närvarande icke kan göras annat än hos några få jordinnehafvare — ett förhållande som nu, genom hvad i denna sak innevarande vinter åtgjorts, blifvit ytterligare klarställdt.

Jordinnehafvarnes väghållningsskyldighet i Västerås har, såsom kändt, sedan gammalt i beskattningshänseende sin motsvarighet i stadens tomtägares gatuhållningsskyldighet, i hvilken senare de väghållningsskyldige icke såsom sådana hade någon andel. Numer ålägges emellertid det fåtal jordinnehafvare, som med formel rätt kan tvingas utgöra väghållning, denna beskattning såsom en dem speciellt drabbande och därför orättvis extra pålaga; och följden af det nuvarande tillståndet är den, att vi som förut varit fria från all del af gatuhållningsbesväret, numer sedan äfven gatuhållningen öfverflyttats på stadens allmänna budget, få vidkännas vår del af dess omkostnader jämte dessutom andel i all den väghållning, staden nödgats själf öfvertaga — allt detta med bibehållande af underhållet af våra ursprungliga väglotter oafkortadt.

En del af de från gatuhållningen befriade tomtinnehafvarna säga sig hafva bytt sig till befrielse från gatuhållningen genom afstående till staden af vissa lotter å stadens utmark. Detta byte gäller emellertid blott en del tomtägare och är blott skenbart, alldenstund sagda jordlotter voro oomtvistlig donationsjord och skulle utan vidare återtagits af staden.

Man har jämväl sagt, att en eventuell befrielse från väghållningsbesväret vore en oförtjänt vinst för jordinnehafvarna.

Härtill svara vi:

att vi jordinnehafvare i vår mån varit med om att gifva tomtinnehafvarna samma s. k. oförtjänta vinst genom deras befrielse från gatuhållningsskyldigheten;

att vår andel i denna och i gaturegleringsomkostnaderna m. m. högst väsentligt neutralisera denna lättnad;

att vi årligen som ren gåfva till stadens budget betala vår andel i alla de dyrbara anordningar för hygien, trefnad och ordning — såsom dränering, belysning, vattenledning, brandväsen (hufvudsakligen baseradt på vattenledning) m. m., m. m., hvaraf allt vi för våra jordegendomar icke hafva ringaste nytta;

att vi med hänsyn härtill rättvisligen kunna göra anspråk på väsentliga lättnader i kommunal beskattning framför stadens öfriga innebyggare i stället för att såsom nu vi äro föremål för extra beskattning.

Häraf torde med all önskvärd tydlighet framgå, hvilken ojämn och orättvis beskattningsform denna väghållningsskyldighet numera är;

och vi äro öfvertygade om, att hvar och en af Herrar Fullmäktige, som sätter sig in i förevarande förhållanden, måste medgifva, att det vore en enkel gärd af rättvisa och billighet att befria oss, hos hvilka utmätning af väghållningskostnader skett, från gäldandet af detta belopp samt

att staden för framtiden åtoge sig all väghållning å sitt område —

hvarom vi härmed vördsamt önskat göra hemställan.

Västerås den 26 Mars 1908.

C. A. Lewenhaupt,
Carlsbergs gård.

Carl Johansson,
Kristiansborg.

P. O. Flodins Sterbhusdelägare,
Claes Flodin.

Förestående skrifvelse upptager jag som min motion.

Frans Johansson.

Drätselkammarens yttrande öfver Direktören J. S. Edstöms motion om anläggande af bryggor vid de båda obebyggda Hästholmarne.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af bilagda till Drätselkammaren remitterade motion af Direktören J. S. Edström med förslag angående anslag till bryggor vid Östra och Västra holmen äfvensom till vägar och förskoning af Hästholmarna i öfrigt får Drätselkammaren, enär Östra holmen är utarrenderad till den 14 Mars 1911 och arrendatorn af holmen motsatt sig förslaget att genom anläggande af en brygga vid holmen bereda möjlighet, att holmen blefve besökt af flera lustresande än hittills, hvarigenom arrendatorns å holmen betande kreatur skulle ytterligare oroas, och då det för öfrigt torde vara för sent att under innevarande vinter anlägga några bryggor vid holmarne, hemställa, att Stadsfullmäktige icke måtte bifalla motionen.

Västerås den 9 April 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

För att lemna Västerås stads innevånare möjlighet att med lätthet landstiga vid de två obebyggda Hästholmarne (s. k. Östra och Västra holmen) hemställer jag härmed, att stadsfullmäktige för anläggande af en brygga vid hvardera af sagda holme, äfvensom till vägar och förskoning af Hästholmarne i öfrigt ville till Drätselkammarens förfogande ställa ett extra anslag af intill fem hundra kronor.

Västerås den 26 Mars 1908.

J. S. Edström.

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af Arbetaren K. G. Gustafsson Bergströms ansökan om befrielse från kommunalutskylder jämte eget yttrande i ärendet.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af bilagda ansökan från Verkstadsarbetaren K. G. Gustafsson Bergström, hvilken med läkareintyg styrkt, att han på grund af sjukdom från och med den 3 Dec. 1906 till och med 9 Mars 1908 med korta mellantider af relativ arbetsduglighet varit

oförmögen till arbete, får Drätselkammaren härmed föreslå, att Gustafsson Bergström, som erlagt sina utskylder till staden för år 1906 och som är uppförd i taxeringslängden under N:ris 113 och 114 i Södra kvarteret, måtte befrias från honom påförda kommunalutskylder för år 1907, utgörande 45 kronor 63 öre.

Västerås den 9 April 1908.

På Drätselkammarens vägnar;

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Hänvisande till bifogade läkarebetyg får jag härmed vördsamt anhålla om befrielse från oguldna utskylder för 1907.

Västerås den 13 Mars 1908.

K. G. Gustafsson Bergström,
Kristinagatan 6, kvarteret Ingrid N:o 8.

Att Verkstadsarbetaren Karl Gustaf Gustafsson varit oförmögen till arbete från och med den 3 Dec. 1906 till och med den 9 Mars 1908 med kortvariga mellantider af relativ arbetsduglighet på grund af nervsjukdom efter influensa intygas.

Västerås den 9 Mars 1908.

K. G. Tingvall, *Stadsläkare.*

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af arbetarer P. J. Hedkvists ansökan om befrielse från kommunalutskylder jämte eget yttrande i frågan.

Till Herrar Sadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af bifogade ansökan från Arbetaren vid stadens gasverk P. J. Hedkvist, får Drätselkammaren på de skäl Hedkvist i ansökningen anfört härmed föreslå, att Stads-

fullmäktige måtte befria Hedkvist, som resterar för oguldna utskylder till staden för år 1906 med 19 kronor 47 öre samt för år 1907 påförts i kommunalutskylder ett belopp af 72 kronor 24 öre, från utgifvande af sagda utskyldsbelopp, tillhopa uppgående till 91 kronor 71 öre.

Västerås den 9 April 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Som framgår af bifogade läkareintyg har min hustru insjuknat i tuberkulos i så framskridet stadie, att utsikt till vård å sanatorium ej kan inväntas och därföre dyrbarare enskild vård måste anskaffas, och då jag har stor famllj, 4 barn, hvaraf det äldsta är $8^1/_2$ år och det yngsta $^1/_2$ år hvilka alla behöfva vård, tillskyndas mig härigenom så stora utgifter att jag icke på något sätt kan skaffa medel härtill, ej häller till en del andra utgifter, t. ex. tredje terminen af förra årets kommunalutskylder, hvartill jag nu saknar hvarje möjlighet. Med anledning häraf får jag härmed vördsamt anhålla att Drätselkammaren vidtoge sådan åtgärd, att denna skatteräst afskrefves och äfven befriade mig från kommunalskatt för innevarande år. Skulle Drätselkammaren af formella skäl icke kunna bevilja min vördsamma anhållan, får jag anhålla att Drätselkammaren på annat sätt bispringer mig i min bekymmersamma belägenhet.

Västerås Gasverk den 6 April 1908.

P. J. Hedqvist.

Att hustrun Hedvig Sofia Hedqvist lider af lungtuberkulos och är i trängande behof af en tids (2 à 3 månaders) vistelse och vård utom hemmet, hälst å särskild anstalt för dylik sjukdom, intygas.

Västerås den 6 Mars 1908.

K. G. Tingvall, *Stadsläkare.*

Drätselkammarens skrifvelse med anhållan om bemyndigande att söka nådigt tillstånd för staden att försälja obligationer för å 1907 års amoteringslån återstående 650,000 kronor m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 8 Februari 1907 funnit godt medgifva, att staden finge för i nådiga brefvet omförmälda ändamål upplägga ett amoteringslån af intill 2,000,000 kronor samt att af detta lån afyttrades obligationer eller utfärdades skuldförbindelser för ett belopp af 1,350,000 kronor till bestridande så långt det försloge af i nådiga brefvet omförmälda af Stadsfullmäktige beslutade utgifter, hvilka belöpte sig till 1,350,786 kronor 60 öre, hvaremot å återstående beloppet eller 650,000 kronor icke finge afyttras obligationer eller utfärdas skuldförbindelser, med mindre därom i behörig ordning fattadt beslut blifvit efter underställning af Kungl. Maj:t godkändt, får Drätselkammaren, med tillkännagifvande att kammaren af ifrågavarande lån försålt obligationer till ett belopp af 1,350,000 kronor och under åberopande af bifogade förteckning öfver utgifter, som Stadsfullmäktige beslutat skola utgå af lånemedel och som icke täckas af sist berörda belopp 1,350,000 kronor, anhålla, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att uppdraga åt Drätselkammaren att *dels* hos Kungl. Maj:t söka nådigt tillstånd för staden att försälja obligationer för å lånet återstående 650,000 kronor, *dels ock* i händelse af nådigt bifall till förenämnda ansökan, försälja sagda obligationer till kurs, Drätselkammaren kan finna för staden förmånlig.

Västerås den 9 april 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Förteckning å af Stadsfullmäktige i Västerås beslutade utgifter, som skola gäldas af lånemedel utöfver 1,350,000 kronor, hvilket belopp staden enligt Kungliga brefvet den 8 Februari 1907 erhållit tillstånd att upplåna.

Stadsfullmäktiges beslut					
År	Månad	Dag			
1906	Jan.	25			
1907	April	25	För uppförande af ett nytt varmbadhus	201,500	—
,,	Sept.	26			
1906	Okt.	25	,, borttagande af hus å till staden upplåtna delar af tomterna N:ris 50 & 51 i Norra kvarteret	11,000	—
1906	Nov.	29			
1907	Okt.	31	,, omändring och reparation å Rådhuset	51,500	—
1907	Mars	27			
,,	Juni	13	,, stadshusbyggnadens fullbordande	60,000	—
,,	Mars	27	,, fästvåningens i stadshuset möblering	20,000	—
,,	April	25			
,,	Juni	13	,, inköp af gården och tomten N:o 70 b i Västra kvarteret	21,000	—
,,	Aug.	29	,, inköp af en ny ångspruta	8,120	—
,,	,,	,,	,, gäldande af en del af köpeskillingen för gården och tomten N:o 9 i Norra kvarteret	14,600	—
,,	Sept.	13	,, ordnande af Stora torget samt gatorna närmast stadshuset	91,900	—
,,	,,	26	,, inköp af gjord från lägenheterna Myggbo och Malmaberg	45,063	—
,,	,,	,,			
,,	Okt.	31	,, utvidgning af Västerås hamn	229,000	—
,,	Sept.	26	,, anordnande af gatubelysning å ängsgärdet och korrsängsgärdet	11,650	—
,,	Okt.	31	,, markförvärf från lägenheterna Stensborg, Hagaberg, Kullaberg och Wilhelmsberg samt för väganläggning väster om staden till gästgifvarevreten	6,965	—
,,	Nov.	28	,, utsträckning af stadens vatten- och gasledningar utom stadsplanen	5,000	—
,,	,,	,,	,, anläggande af ny 7'' vattenledning från Pilgatan genom Emausgatan och Östermalmsgatan till Allégatan samt för inköp af vattenmätare	6,750	—
,,	,,	,,	,, anläggande af afloppsledningar i Nygatan och Domkyrkoesplanaden	1,260	—
,,	,,	,,	,, anläggande af underjordiskt elektriskt belysningsnät och för andra elektricitetsverkets behof	135,000	—
,,	,,	,,	,, anläggande af vatten och afloppsledningar till Blåsbo	3,700	—
,,	Dec.	13	,, inköp af egendomen Nordanby	55,000	—
,,	,,	,,	,, utförande af vissa större gatuarbeten under år 1908	32,650	—
			Härförutom erfordras för bestridande af utgifter för Kungl. Västmanlands regementes förläggande till staden utöfver hvad som förut gäldats genom anslag af 1902 och 1907 årens obligationslån	5,814	50
			samt för fyllande af den genom kapitalrabbatten uppkomna brist i 1907 års obligationslån, beräknadt till lägst 3 % å 2,000,000 kr.	60,000	—
			Summa kr.	1,077,472	50

Vatten- och Gasverksstyrelsens utlåtande i anledning af Ingeniören Lars Blumes motion om utlämnande af vatten från stadens vattenledningsnät till E. A. Erikson tillhöriga lägenheten Jakobsberg N:o 13 B.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom utlåtande i anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 26 nästlidne Mars af Herr Lars Blumes motion angående utlämnande af vatten från stadens vattenledningsnät till Gårdsägaren E. A. Ericsons lägenhet Jakobsberg N:o 13 B inom S:t Ilians socken får Vatten- och Gasverksstyrelsen anföra följande:

Till en början vill styrelsen erinra, att tidigare, då frågor förevarit om utlämnande af vatten från stadens vattenledningsnät till fastigheter, belägna utom kommunen, styrelsen endast i ett fall — och då af *sanitära* skäl — ansett sig böra tillstyrka bifall till dylik framställning (se därom Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse angående vatten- och afloppsledningars framdragande till lägenhetsägare å Jakobsberg intagen i Stadsfullmäktiges handlingar för år 1906 sid. 145).

Då nu förevarande framställning den 6 December 1907 förelåg till styrelsens pröfning, hade styrelsen emellertid ansett sig sakna skäl tillstyrka bifall till densemma. Några omständigheter, föranledande ett frånträde af styrelsens då i ärendet beslutads, i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 10 i samma månad afgifna yttrande hafva enligt styrelsens förmenande icke sedan dess tillkommit.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får därför med vidhållande af sitt berörda yttrande hos Stadsfullmäktige afstyrka bifall till nu föreliggande motion.

Västerås den 14 April 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Afskrift.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Jämlikt gällande reglementets föreskrift öfverlämnas härmed en till styrelsen ingifven framställning från Gårdsägaren E. A. Eriksson om tillstånd att från stadens ledning få taga vatten till den honom tillhöriga fastigheten Jakobsberg N:o 13 b, belägen i S:t Ilians socken.

Styrelsen har redan vid föregående tillfällen, då liknande frågor förelegat till behandling, framhållit det mindre lämpliga i att genom tillhandahållande af vatten gynna lägenhetsägare inom annan kommun och hvilka icke erlägga någon skatt till staden.

Därtill kommer den af Styrelsen gjorda erinran, då Kungl. Västmanlands Regemente gjorde framställning om nedsättning i vattenafgiften, att redan nu vattenförbrukningen vissa tider uppgår till större belopp än för hvilket de i nya vattenverket nu insatta maskinerna egentligen äro afsedda. Styrelsen anser sig därför sakna anledning förorda bifall till den af E. A. Eriksson gjorda ansökningen.

Västerås den 10 December 1907.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Axel Vilhelm Nordin.

Vidimeras: *Gerh. Gustafsson.*

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Den 13 Dec. 1907 afslog Hrr Stadsfullmäktige en ansökan från gårdsägaren E. A. Ericson att få framdraga vattenledning till lägenheten Jakobsberg N:o 13 B och hade äfven Vatten- och Gasverksstyrelsen, till hvilken frågan remitterats, ej ansett sig kunna förorda bifall till framställningen.

En tidigare gjord hemställan i samma syfte från hr A. Hedrén för egendomen Tallbacka bifölls emellertid af Hrr Stadsfullmäktige den 29 Aug. 1907 och på vissa villkor. Då jag för min del icke kan finna någon anledning till att den senare ansökan skulle besvaras på annat sätt än den tidigare, vågar jag härmed hemställa det Hrr Stadsfullmäktige med frångående af sitt beslut af den 13 Dec. 1907 måtte besluta att till lägenheten Jakobsberg N:o 13 B får indragas vattenledning, som tillkopplas stadens vattenledningsnät och i öfrigt under enahanda villkor, som äro gällande för egendomen Tallbacka.

Västerås den 26 Mars 1908.

Lars Blume.

Vatten- och Gasverksstyrelsens utlåtande öfver Hälsovårdsnämndens framställning, rörande Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets och Kaptenen O. von Knorrings ansökningar om tillstånd att inrätta vattenklosetter dels i nybyggnad å tomterna N:o 4, 5 och 6 i kvarteret Palma, dels ock inom lägenheten Nyro.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Till svar å Stadsfullmäktiges remiss den 26 nästlidne Mars i anledning af ansökningar från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Kaptenen O. von Knorring om tillstånd att inrätta vattenklosetter i förening med septic tank anläggningar, dels i nybyggnad å tomterna N:ris 4, 5 och 6 i kvarteret Palma, dels ock inom lägenheten Nyro,

får Vatten- och Gasverksstyrelsen, med återställande af de remitterade handlingarna, härmed såsom infordradt utlåtande förklara, att styrelsen icke har något att erinra mot bifall till framställningarne på de af Hälsovårdsnämnden beträffande desamma föreskrifva villkor.

Västerås den 14 April 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af bilagda ansökningar från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget och Kaptenen O. von Knorring om tillstånd att inrätta vattenklosetter i förening med septic tank anläggningar dels i nybyggnad å tomterna N:ris 4, 5 och 6 i kvarteret Palma, dels ock inom lägenheten Nyro får Hälsovårdsnämnden föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte tillåta anordnande af vattenklosetter i förening med septic tankanläggningar uti ifrågavarande byggnader under villkor, att anläggningarne utföras i öfvensstämmelse med de närmare föreskrifter, som Hälsovårdsnämnden kan finna nödigt meddela, att arbetena utföras under Hälsovårdsnämndens tillsyn samt att anläggningarne icke få tagas i bruk, innan de blifvit af Hälsovårdsnämnden afsynade och godkända.

Västerås den 21 Mars 1908.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Västerås den 17 Mars 1908.

Till Hälsovårdsnämnden i Västerås.

Härmed anhålla vi att genom septic tank få ansluta vattenklosetter i nybyggda villan å tomterna N:o 4, 5 och 6 i kvarteret Palma till stadens kloakledning å sätt, som bifogade ritning utvisar.

Högaktningsfullt

För Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget

J. S. Edström.

Till Sundhetsnämnden i Västerås.

Härigenom får jag anhålla om medgifvande att inom egendomen Nyro (N:o 20 Floragatan, byggnadskvateret Malin) här i staden få insätta vattenklosettter i båda våningnrna af nordöstra boningshuset, i förbindelse med septic tank inom gårdsområdet.

Västerås den 20 Mars 1908.

O. von Knorring,
Kapten.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse med öfverlämnande jämte eget yttrande af Handtverks- och Industriutställningens arbetsutskotts ansökan om erhållande af vatten från stadens ledningsnät till utställningen.

Till Herrar stadsfullmäktige i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får härmed öfverlämna en af C. A. Palmén för Handtverks- osh Industriutställningen i Västerås år 1908 gjord framställning om utdragande till utställningens område af nödiga vatten- och afloppsledningar för tillhandahållande af vatten under utställningstiden, allt på samma villkor, som genom stadsfullmäktiges beslut den 30 sistlidne januari blifvit bestämda för förseende af härstädes under innevarande sommar pågående landtbruksmötes utställningsfällt med vatten från stadens vattenledningsnät, jämte en öfver utställningens område upprättad plan.

Med tillkännagifvande att vattenverkets självkostnadspris för nu ifrågavarande ledningsarbetes utförande, enligt uppgjord kostnadsberäkning utgör för material ett tusen tvåhundratio kronor, samt för gräfningsarbeten med mera femhundrafyrtio kronor eller tillhopa ettusensjuhundrafemtio kronor,

får Vatten- och Gasverksstyrelsen under tillstyrkande af bifall till den nu gjorda framställningen hos stadsfullmäktige hemställa

att staden utan beräknande af vattenafgift tillhandahåller Handtverks- och Industriutställningen i Västerås år 1908 för dess utställningsområde erforderligt vatten, mot erläggande till staden af ersättning för den verkliga arbetskostnaden för vatten och afloppledningarnes nedläggande och bottagande genom vattenverkets försorg.

Västerås den 14 April 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Västerås den 6 April 1908.

Till Västerås Vatten- och Gasverk, Västerås.

Härmed få vi äran anhålla att Vatten- och Gasverket måtte till Handtverks- och Industriutställningens område utdraga nödiga vatten- och afloppsledningar samt tillhandahålla vatten under utställningstiden, allt på samma villkor som för landtbruksutställningen blifvit bestämda.

Högaktningsfullt

C. A. Palmén.

Erik Ahlin

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1908.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1908. Den 29 Maj. VI.

Årsberättelse från Hälsovårdsnämnden i Västerås för år 1907.

I. Hälsovårdsnämnden med därunder lydande inrättningar och personer.

1. Antal sammanträden under året.	17.
2. Under året tillkomna förändringar beträffande nämndens befattning med den allmänna sjukvården, instruktionen för nämnden, särskilda föreskrifter tillkomna i enlighet med § 24 i hälsovårdsstadgan.	Inga.
3. Tjänstebiträden för hälsovården: kemist, veterinär, antal tillsyningsmän och öfrig personal.	Från detta års början äro vid hälsopolisen två tillsyningsmän fast anställda med hvar sitt tjänstgöringsdistrikt.

II. Befolkningen, nativiteten och dödligheten inom samhället.

Antal *kyrkoskrifna invånare* den 31 december föregående år.	15,973 (7,576 mankön + 8,397 kvinnkön).
Antal *födda* under redogörelseåret.	462 (225 „ + 237 „).
Antal *döda* enligt dödsbevisen.	169 (82 „ + 87 „).
Större dödlighet i någon viss stadsdel.	Har ej kunnat förmärkas.

III. Hälsovården.

***a.* Vattentillgång.**	
1. Behofvet af dricksvatten tillgodoses genom naturliga källor, gräfda brunnar, rörbrunnar (antal), vattenledning.	I likhet med föregående år.
2. Vattnets beskaffenhet; vattentillgången tillräcklig eller otillräcklig.	Fortfarande af mycket god beskaffenhet; de kemiska undersökningarna hafva gifvit ungefär samma resultat som föregående år (i medeltal en kalkhalt af 81, järnoxid 0,6 och en syreförbrukning af 0,8 mgm på litern). Tillgången fullt tillräcklig.
Från samhällen med vattenledning torde följande uppgifter lämnas:	
1. Ledningarnas *sammanlagda längd* inom rörnätet vid redogörelseårets slut.	39,545 m.
2. *Procent hus*, i hvilka vatten är inledt vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadsplanen + 294 lägenheter å stadens öfriga område.
3. *Anläggningskostnaderna* till och med redogörelseåret.	694,597 kr. (sammanräknadt med kostnaden för afloppsledningarna).
Vattenverkets utvidgning under redogörelseåret.	
4. Längden af *nya ledningar* inom rörnätet.	445 m.
5. *Antal egendomar*, i hvilka vatten under året blifvit inledt.	25 (däraf 17 å stadens ej planlagda område).
6. Nya filter, pumphus, etc.	Gamla vattenverkets äldre sandfilter är undanskaffadt och filterbassängen användes numera till vattenreservoar vid sidan af den gamla reservoaren.
7. *Kostnaderna* för vattenverkets utvidgning.	14,096 kr.
8. *Vattenförbrukning* för hushållsbehof	482,004 m.³
9. „ „ allmänna „	5,278 „
10. „ „ industriella „	40,551 „
11. Summa vattenförbrukning per individ och dygn.	103,3 liter (på antagna 14,000 konsumenter).

12. *Vattenafgift* enl. mätare 13. „ „ annan grund (angifves).	Taxebestämmelserna oförändrade.
14. Anmärkningar angående vattentillgången och vattnets beskaffenhet.	Inga.
15. *Driftkostnader* under redogörelseåret.	20,291 kr.
16. *Inkomster.*	42,677 „
b. Afledning af spill- o. grundvatten.	
1. Sammanlagda längden af underjordiska afloppsledningar vid slutet af redogörelseåret.	28,444 m.
2. Kostnaderna för anläggning af underjordiska afloppsledningar intill redogörelseårets slut.	694,597 kr. (sammanräkn. med kostnaden för vattenledningen).
3. Procent egendomar med underjordiska aflopp vid redogörelseårets slut.	100 % inom stadsplanen + 330 lägenheter å stadens öfriga område.
4. Sammanlagda längden af under året utförda underjordiska afloppsledningar.	92 m.
5. Kostnaden för dessa.	2,476 kr.
6. Under året utförda upprensningar af vattendrag, afdikningar af vattensjuka områden inom eller i närheten af samhället, åtgärder för rening af afloppsvatten etc.	Den öppna delen af Lillån har rensats upprepade gånger.
7. Kostnaderna för dessa åtgärder.	— —
8. Antal egendomar, som under året erhållit underjordiska aflopp.	8 inom och 17 utom stadsplanen.

9. Anmärkta bristfälligheter i afloppsledningarna samt olägenheter i deras anordning.	Den i föregående årsberättelse omnämnda, af löjtnant H. G. Torulf utarbetade fullständiga planen till kloaksystem för staden och närmaste områden, har nu af stadsfullmäktige definitivt antagits till utförande efter hand.
c. Renhållning.	
aa. Latrinrenhållning.	
1. Systemet för densamma.	Lika med föregående år.
2. Olägenheter och missbruk samt åtgärder med anledning däraf.	Under året hafva 20 gårdsägare måst åtalas för bristande renhållning å afträden eller gårdar.
3. Antalet egendomar med vattenklosetter.	2 (i den ena med direkt förbindelse till afloppsledningen, i den andra genom en "septic tank").
4. Bortforsling genom gårdsägarnas försorg, entreprenör, stadens eget renhållningsverk.	Lika med föregående år.
5. Särskilda upplagsplatser; olägenheter af dessa; åtgärder med anledning däraf.	
6. Latrinens tillgodogörande (försäljning till landtbrukare, pudrettberedning).	
bb. 1. Uppsamling och bortforsling af *sopor, köksaffall, orenlighet från gård och gata.*	
2. Särskilda upplagsplatser; olägenheter af dessa och åtgärder med anledning däraf.	
3. Tillgodogörande eller oskadliggörande (bränning af sopor etc.)	

cc.	För samhällen med *eget renhållningsverk* torde uppuppgifvas:	
1.	Inkomster under året genom försäljning af latrin, pudrett, sopor etc.	11,876 kr.
2.	Tillskott för året utöfver inkomsterna.	10,800 kr. (hvarvid är att observera, att inneliggande lager af pudrett värderas till 2,000 kr. mera än lagret vid föregående årsskifte).
dd.	Antal inom den egentliga staden eller samhället befintliga	
1.	Svinhus.	Inom stadsplanen 0. Inom öfriga områden, där hälsovårdsstadgan tillämpas 26.
2.	Fähus.	Inom stadsplanen 1. Inom öfriga områden, där hälsovårdsstadgan tillämpas 19.
3.	Stall.	Inom stadsplanen 95. Inom öfriga områden, där hälsovårdsstadgan tillämpas 31.
4.	Olägenheter och missbruk vid dessa samt åtgärder med anledning däraf.	Intet att anmärka.
5.	Svinhållning förbjuden.	
d.	**Begrafningsplats.** Under året vidtagna åtgärder beträffande densamma, samt andra med liks jordande sammanhang ägande omständigheter.	Inga särskilda åtgärder.

		Inom stadsplanen.	Å områden utom stadsplanen, där hälsovårdsstadgan tillämpas.
e.	**Bostäder, skolor** och **samlingslokaler** m. m. samt **fabriker** och **näringar.**		
1.	Antal hus *(egendomar)* vid årets slut.	479	455
2.	Antal under året tillkomna.	11	17
3.	„ „ „ rifna.	8	—
4.	Talrika.		
	Antal lägenheter i hvilka *öfverbefolkning* anmärkts.		

5. Antal bostadslägenheter, mot hvilka anmärkning gjorts på grund af andra sanitära missförhållanden.	Tre, däraf 2 på grund af fukt och 1 på grund af saknad af direkt dagsljus m. m., hvilken senare alldeles förbjöds till begagnande.
6. Sanitära missförhållanden inom *skolor* och *samlingslokaler* samt åtgärder med anledning däraf.	Inga dylika missförhållanden anmärkts.
7. Sanitära missförhållanden inom *fabriker eller verkstäder* samt åtgärder med anledning däraf.	
8. Uppgift angående minderåriga i industriellt yrke, äfvensom åtgärder med anledning af § 9 och 13 i lagen af den 17 oktober 1900.	Å 23 industriella arbetsställen inom staden voro vid årets sista kvartal anställda 423 minderåriga arbetare. Af dessa blefvo vid läkarebesiktning 6 hänvisade till lättare arbete.
9. Anmälan om anläggande eller inrättande af *nya fabriker* enligt § 16 af hälsovårdsstadgan samt nämndens beslut i anledning däraf.	Intet att omnämna.
10. Sanitäta olägenheter af *fabriker, upplag* eller *näringar* samt åtgärder med anledning däraf.	
11. Under året tillkomna *badinrättningar*, särskildt *skol-* och *folkbad*.	
12. Genom kommunens eller enskildas försorg under året tillkomna *arbetarebostäder*.	
13. Under året tillkomna härbärgen, asyler.	

f. Tillsyn öfver födoämnen.

1. Öfversikt öfver under året beslagtagna födoämnen enligt rapporter från hälsopolisen utom köttbesiktningsbyrån.

	Antal beslag	Kassationsorsak			
		tuberkulos	trikiner	andra sjukliga förändringar	förskämning
Kött af nöt, inkl. kalf	57	7	—	37	13
„ „ svin	5	1	—	4	—
„ „ häst	—	—	—	—	—
Inälfvor	110	64	—	38	8
Korf	1	—	—	1	—
Andra födoämnen . .	2	—	—	—	2

2. Anm. missförhållanden beträffande slakterier, mejerier och fabriker för konservering af födoämnen.

Under året hafva 9 åtal anställts för förseelser mot ordningsföreskrifterna angående yrkesmässig slakt samt 7 åtal beträffande handeln med mjölk eller bröd.

3. Omkostnader för tillsyn öfver födoämnena.

Berättelse öfver köttbesiktningsbyråns i V:ås verksamhet under år 1907 bifogas som bilaga 5.

g. Åtgärder till förekommande af smittosamma sjukdomars spridning.

1. Under året vidtagna åtgärder till underlättande af isolering af smittosjuka. Kostnaderna härför.

Alla inom staden insjuknade i skarlakansfeber, tarmtyfus och difteri hafva vårdats å stadens epidemisjukhus (se bilaga 4).

2. Under året anskaffade *desinfektionsapparater*, system, antal. Kostnaden.

Inga.

3. Antal utförda *bostadsdesinfektioner*.

85.

4. Särskildt för tuberkulos.

38.

5. Särskilda åtgärder med anledning af inom samhället eller dess närhet *utbruten farsot*.

I stadsläkarens årsberättelse omnämnda åtgärder i anledning af nervfeberfall vid en gård i Dingtuna socken, hvarifrån mjölk infördes till staden.

6. Åtgärder till *vaccinationens* befrämjande.

Lika med föregående.

Till dessa uppgifter bifogas å särskilda i K. Med.-styr:s cirk. den 9 dec. 1901 föreskrifna blanketter.

1. Öfversikt öfver dödsorsakerna enligt dödsbevisen.
2. Öfversikt öfver några af de viktigaste dödsorsakerna med fördelning på månader.
3. Uppgift angående sinnessjuka.

Dessutom bifogas följande bilagor:

4. Årsberättelse från epidemisjukhuset i Västerås för år 1907.
5. Årsberättelse från köttbesiktningsbyrån i Västerås för år 1907.

Västerås den 31 Mars 1908.

K. G. Tingvall,
Hälsovårdsnämndens v. Ordförande.

Bilaga 4.

Årsberättelse
från epidemisjukhuset i Västerås
för år 1907.

Sjukhuset tillhör Västerås stad.

Följande viktigare åtgärder hafva hos direktionen blifvit föreslagna såsom varande af behofvet påkallade:

Genom stadsfullmäktiges beslut $^{20}/_{12}$ 1906 gälla från 1907 års början följande sjukvårdsafgifter per dag i kronor:

	I allmänt rum:	I halfenskildt rum:
för sjuka från staden eller (intill 15 platser) länet:	fritt	1: 50
„ „ „ annat län	2	3: —
„ åtföljande mödrar och vårdarinnor:	1: 50.	

A. Intagna, döda, underhållsdagar, antal sängar, dagafgifter.

Antal patienter		Underhållsdagar	Antal sängar	Högsta antalet vårdade för dag	Medellängd af sjukhusvistelsen
intagna	döda				
(16* +) 171	7	†) 5149	68	48	30,1 dag.

	Dagafgift Kr.	öre	Intagna	Underhållsdagar
Å halfenskildt rum	3	—	—	—
„ „ „	1	50	2	73
Å allmänt rum . . .	2	—	4	41
„ „ „ . . .	Ingen		165	5035

†) Inräknas äfven underhållsdagarna för friska som åtföljt de sjuka så uppgår antalet till 5,220.

Patienterna utgjordes af:

Stadsbor (4* +) 96 med 4 döda och 2,535 underhållsdagar.

Landtbor (12* +) 75 med 3 döda och 2,614 underhållsdagar.

*) Kvarliggande sedan föregående år.

B. Inkomster och utgifter. — Personalens storlek och löneförmåner.

Inkomster:	Kronor	Utgifter:	Kronor	Kostnad för underhållsdag Kr.	Befattning	Lön Kr.	Andra förmåner
af patienter . . .	190: —	Läkemedel	191: 01	0: 04	Läkaren af landstinget	500	
„ donat., gåfvor	—	Serum	309: 60	0: 06			
„ landsting . . .	7,296: 44	Patienternas utspisning	3,408: 90	0: 66	3 ord. sjuksköterskor hvardera . .	400	jämte fr. vivre
„ kommun. V:ås	4,064: 98	Aflöningar och pensioner	2,393: —	0: 46	Extra sköterska. . . .	53	„ „ „
		Nybyggnader o. reparation. (särskilda anslag) .	—	—	Hushållerska	240	„ „ „
		Öfriga (hvari äfven ingår ordinarie personalens kosthåll) .	5,248: 91	1: 02	Gårdskarlen	400	„ „ „
Summa	11,551: 42	Summa	11,551: 42	2: 24			

C. Intagna sjukdomsfall*) äfvensom döda.

Sjukdom Enligt Kungl. Med.-Styrs cirk. d. 28 Dec. 1891.	Intagna		Döda		Sjukdom	Intagna		Döda		
	m.	kv.	m.	kv.		m.	kv.	m.	kv.	
Scarlatina	29	32	1	1	Morbilli	1	—	—	—	
Febris typhoides	16	7	1	1	Febris ephemern	2	—	—	—	
Pertullis	—	1	—	—	Tuberculosis cerebri, pulm.	—	2	—	1	
Diphtherin, croup	28	41	1	1	Laryngotrucheit. ac.	3	—	—	—	**)
Meningitis cerebrospinal	—	1	—	—	Pleuritis acuta	—	1	—	—	
					Angina tonsillaris	3	1	—	—	
					Gastritis	1	1	—	—	
					Pyelitis	—	1	—	—	

*) Kvarliggande från föreg. år ej inräknade. **) För observation.

D. Utförda operationer.

Operation	Patientens ålder			Operation. utgång		
	under 15 år	15—55 år	öfver 55 år	god	mindre god	dålig
Trachéotomi för krup	2	—	—	2	—	—

Västerås den 30 Mars 1908.

K. G. Tingvall,
Stadsläkare.

Bilaga 5.

Berättelse
öfver
Västerås Köttbesiktningsbyrås verksamhet år 1907.

Sedan Stadsfullmäktige i Västerås, på förslag af Hälsovårdsnämnden den 30 Augusti 1906 för sin del beslutat införandet af köttbesiktningstvång och dels låtit uppföra en för köttbesiktning inrättad byggnad å södra delen af Kreaturstorget, dels anslagit arvoden åt föreståndare och personal vid byrån, stadgade Konungens Befallningshafvande genom resolution den 30 November 1906 att köttbesiktningstvång i enlighet med lagen den 22 December 1897 med ändring af lagen den 26 Maj 1899, skall för Västerås vara gällande antingen att omedelbart träda i kraft, så framt staden afgiftsfritt låter verkställa besiktningen, men annars så snart vederbörlig fastställelse vunnits å den af Stadsfullmäktige beslutade taxa å köttbesiktningsafgifter. Sedan Kungl. Maj:t den 25 Januari 1907 fastställt taxa för köttbesiktningen att vara gällande under åren 1907 och 1908, så öppnades Köttbesiktningsbyrån för allmänhetens begagnande den 1 Maj 1907.

Genom resolution den 30 November 1906 fastställde Konungens Befallningshafvande "föreskrifter angående köttbesiktning i Västerås".

Efter förslag af Hälsovårdsnämnden förordnade Konungens Befallningshafvande den 8 Februari Veterinären Martin Jonsson att vara besiktningsman vid köttbesiktningsbyrån.

Byrån har varit för allmänheten tillgänglig under följande tider:

Måndagar kl. 8—9 f. m.
Tisdagar „ 8—9 „
Onsdagar „ 7— 9 „
Torsdagar „ 8—9 „
Fredagar „ 8—9 „ 4—5 e. m.
Lördagar „ 5—9 „

Under de åtta månader byråns verksamhet omfattar, har följande antal färskt kött till staden införts och besiktigats:

	Hela	Halfva	Fjärdedelar
Häst	76	32	6
Storboskap	974	249	202
Större kalf	1,212	46	—
Mindre „	2,441	43	—
Får	745	3	—
Svin	1,188	1,264	65
Spädgris	54	—	—
Summa	6,690	1,631	273

eller sammanlagdt 7,573 hela och $^3/_4$ kött.

Tillförseln under de olika månaderna framgår af följande tabell:

	Häst			Stor boskap			Större kalf		Mindre kalf		Får		Svin			Spädgris
	1/1	1/2	1/4	1/1	1/2	1/4	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/1	1/2	1/4	1/1
Maj	4	2	1	115	28	35	178	8	335	4	25	—	133	129	—	2
Juni	6	7	—	99	35	31	193	11	395	7	26	—	80	134	4	2
Juli	8	1	2	91	32	32	163	7	233	5	40	1	66	121	3	7
Augusti	9	4	1	117	28	17	185	4	243	9	84	2	120	164	7	3
September	7	4	—	120	22	14	129	7	268	5	124	—	134	100	7	6
Oktober	11	4	—	141	34	26	122	6	326	5	155	—	156	179	9	7
November	15	6	1	155	44	31	133	—	360	5	207	—	253	239	17	7
December	16	4	1	136	26	26	109	3	281	3	84	—	246	198	18	20
Summa	76	32	6	974	249	202	1,212	46	2,441	43	745	3	1,188	1,264	65	54

Häraf synes, att tillförseln varit ganska ojämn, lägst under Juli och högst under November. Anmärkningsvärdt är det stora antalet införda spädkalfvar, de flesta alldeles nyfödda och af dålig kvalitet.

I tabellen öfver det som kasserats synes, att många af dessa kalfvar lidit af sjukdomar, hvilka göra deras kött i hög grad hälsovådligt till människoföda.

Hos följande antal djur hafva förekommit sådana sjukliga förändringar, att köttet efter desamma mäst helt eller delvis kasseras som människoföda.:

	antal	kasseradt kött kg.
Häst	6	231
Storboskap	84	2,900
Kalf	64	994
Får	3	3
Svin	75	242
Summa	232	4,370

Orsak till anmärkning och kassation har i nedanstående antal fall varit för kött af:

	Häst	Storboskap	Kalf	Får	Svin
Tuberkulos	—	48	1	—	24
Blodförgiftning, septikämi	—	—	30	—	—
Varförgiftning, pyämisk polyartrit	—	1	14	—	3
Ledinflammation	1	7	—	—	51
Rachitis	—	—	—	—	1
Gulsot	—	—	1	—	—
Omogenhet	—	—	3	—	—
Lifmoderinflammation	—	1	—	—	—
Magerhet	—	2	—	—	—
Förskämning	—	—	5	—	2
Elak lukt	—	7	7	—	3
Dynt, Cystisercus termicollis	—	—	—	2	1
Letvermask, distomum	1	—	—	—	—
Cystor	1	10	1	2	6
Abscessbildning	—	3	2	1	—
Yttre skador, olycksfall m. m.	3	18	2	2	7
Hvitblodssjuka, leucämi	—	1	—	—	—
Svulstbildning	1	7	—	—	—
Andra sjukliga förändringar	1	7	—	—	1
Självdöd	—	2	—	—	—
Fargaltssvål	—	—	—	—	1

Sekunda stämpling har i följande antal åsatts kött, som på grund af färg eller konsistens, oftast beroende på nödslakt, varit af mindre godt utseende utan att därför vara otjänligt till människoföda:

Häst	antal	1
Storboskap	„	20
Kalf	„	12
Svin	„	7
	Summa	40

Det beslagtagna köttet har oskadliggjorts genom fotogenbegjutning och nedgräfning.

Det har visat sig vara förenadt med svårighet att få nedgräfningen verkställd, i synnerhet under vintertiden.

Onekligen ligger det något högst motbjudande uti, att större köttpartier behäftade med allehanda sjukliga förändringar nedgräfvas i stadens omedelbara närhet, i synnerhet som någon tillförlitlig kontroll öfver nedgräfningen icke kan utöfvas.

En snar ändring härutinnan är oafvisligen af behofvet påkallad och torde enklaste vägen att komma ifrån det nuvarande sättet vara uppförandet af en förbränningsugn.

Besökande hafva i allmänhet ställt sig föreskrifterna angående köttbesiktningen till efterrättelse. I ett afseende har emellertid mycket felats och detta i fråga om köttets behandling. Ofta har till byrån inkommit kött i nedsmutsadt tillstånd.

Detta gäller i synnerhet kött som anländt med järnväg eller ångbåt, oftast utan all emballering och i hög grad nedsmutsadt.

Särskilda föreskrifter härutinnan torde vara nödvändiga.

För köttbesiktningen har följande taxa varit fastställd:

För besiktning af kött af storboskap, hel kropp	kr.	2: —
„ „ „ „ „ half „	„	1: —
„ „ „ „ „ fjärdedels kropp	„	0: 50
„ „ „ „ af kalf, hel kropp, vägande 30 intill 100 kg.	„	0: 75
„ „ „ „ „ „ half „ „ 15 „ 50 „	„	0: 50
„ „ „ „ „ „ hel „ „ under 30 „	„	0: 30
„ „ „ „ „ „ half „ „ „ 15 „	„	0: 20
„ „ „ „ „ får, get, lamm, hel och half kropp	„	0: 50
„ „ „ „ „ svin, hel kropp	„	1: 50
„ „ „ „ „ „ half „	„	0: 75
„ „ „ „ „ „ mindre stycke, salt eller rökt	„	0: 40
„ „ „ „ „ spädgrisar, vägande under 10 kg.	„	0: 40
„ „ „ „ „ häst	„	2: —

Inkomsterna för köttbesiktningen hafva uppgått till kronor 7,309: 20 och utgifterna till kronor 6,207: 70, hvadan alltså ett öfverskott har uppstått af kronor 1,101: 50, som tillika med vågafgifter kronor 170: 15 jämte upplupen sparkasseränta kronor 25: 15 eller tillsammans kronor 1,296: 80 äro till Drätselkammaren inlevererade.

Västerås den 1 Mars 1908.

Martin Jonsson.

Revisionsberättelse öfver Västerås spritbolags räkenskaper och förvaltning under försäljningsåret 1 Oktober 1906 till samma dag 1907.

Undertecknade, i vederbörlig ordning utsedda att granska Västerås Spritbolags räkenskaper och förvaltning för försäljningsåret den 1 Oktober 1906 till samma tid 1907, hafva sammanträdt i Västerås den 16 Mars 1908 och få öfver den verkställda revisionen afgifva följande

Revisionsberättelse.

Af tillgängliga handlingar rörande bolaget samt räkenskaperna hafva vi inhämtat,

att sedan Konungens Befallningshafvande i länet genom beslut den 30 Juni 1905 antagit ett af Västerås Spritbolag gjordt anbud om öfvertagande för en tid af två år från och med den 1 Oktober 1905 af all minuthandel med och utskänkning af bränvin m. m. i staden Västerås vid de i behörig ordning fastställda två minuthandels- och åtta utskänkningsrättigheter, så har Magistraten därstädes med berörda bolag upprättat kontrakt den 5 Augusti samma år om öfvertagandet af omförmälda försäljningsrättigheter,

att bolaget, som under räkenskapsåret bestått af nio personer, till ledamöter i styrelsen utsett hrr B. Fjellman, Otto Oest och Gustav Holm, hvarjämte till styrelseledamöter insatts utaf Västmanlands läns Landsting och Kungl. Hushållningssällskapets Förvaltningsutskott hrr C. G. Palm och grefve Fr. W. Cronstedt,

att af omförmälta tio försäljningsrättigheter, för hvilka årsafgift under året erlagts, bolaget själft utöfvat två minuthandels- och tre utskänkningsrättigheter, hvaremot en utskänkningsrättighet under året icke användts samt öfriga fyra utskänkningsrättigheter med Konungens Befallningshafvandes tillstånd åt andra personer upplåtits nämligen åt restauratrisen Augusta Johnsson en utskänkningsrättighet att bedrifvas å Stadshuset, en dylik att utöfvas i Stadsparken under sommarmånaderna och en dylik att utöfvas å ön Elba likaledes under sommarmånaderna allt mot en årlig afgift af 3,500 kronor, samt åt fru Teresia Möller en utskänkningsrättighet att bedrifvas i gården N:o 6 Nedre Kungsgatan mot en årsafgift af 2,000 kronor,

att vid inventering af bolagets tillgångar vid försäljningsårets slut närvarit hr Friherre Adolf Ehrensvärd och hr J. H. Tersmeden, hvilka af föregående års revisorer blifvit därtill utsedde

samt att bolagets verksamhet enligt räkenskaperna gifvit följande resultat:

	Försäljning					Bruttovinst	
	Minuthandel	Utskänkning	Summa liter	Kronor			
Bränvin, varmrenadt, red. till 50 %	236,198	32,892	269,090	406,767	02	167,343	36
„ andra slag	2,083	1,627	3,710	9,837	41	4,398	58
Sprit, red. till 50 %	2,254	—	2,254	2,291	89	207	27
Konjak, rom och arrack	51,231	4,269	55,500	119,558	29	59,702	85
Punsch och likör	5,593	12,001	17,594	42,447	85	7,585	—
Vin 6,936 liter	—	—	—	18,631	23	3,822	49
Denaturerad sprit	—	—	—	583	41	83	57
Maltdrycker 87,465 liter	—	—	—	38,242	89	14,205	88
Räntor m. m.	—	—	—	—	—	5,232	10
Afgift för öfverlåten rättighet	—	—	—	—	—	5,500	—
Summa	297,359	50,789	348,148	638,359	99	268,081	10

Omkostnaderna hafva utgjort:

Aflöningar:			
Styrelsen	3,000: —		
Verkställande direktören	5,000: —		
Öfrig personal	22,658: 89	30,658: 89	
Hyror		12,096: —	
Utskylder		31,437: 47	
Revisionskostnader		416: —	
Afskrifning å inventarier		2,500: —	
Öfriga omkostnader		15,002: 97	92,111: 33
Försäljningsafgift		4,500: —	
Vinst: Västerås stad	85,734: 88		
Statskontoret	34,293: 96		
Landstinget	34,293: 96		
Hushållningssällskapet	17,146: 97	171,469: 77	175,969: 77
		Summa Kronor	268,081: 10

Bolagets ställning vid försäljningsårets slut visar:

Tillgångar:

Varulager	50,824: 79
Diverse inventarier	12,513: 80
Upp- och Afskrifning	8,466: 01
Deposition	101,199: 99
Tomglas, socker m. m.	2,269: 41
Diverse debitorer	12,941: 09
Fast egendom	35,000: —
Kassa	3,427: 90
Kronor	226,642: 99

Skulder:

Diverse kreditorer	31,173: 22
Reserverade utskylder	24,000: —
Vinst	171,469: 77
Kronor	226,642: 99

Priset för varmrenadt bränvin för liter har under räkenskapsåret utgjordt vid försäljning:

genom utskänkning	Kr. 2: — — 2: 40
till belopp af en liter	„ 1: 35—1: 50
i större partier	„ 1: 10—1: 30

Aflöningarne till bolagets personal hafva under räkenskapsåret utgått dels kontant och dels genom åtskilliga förmåner såsom fria utskylder, hyresbidrag m. m. Krogföreståndarne hafva dessutom berättigats att för egen räkning försälja mat, kaffe och läskedrycker m. m., hvaremot försäljning af spirituosa, viner och maltdrycker skett för bolagets räkning.

Att deltaga i inventeringen af bolagets tillgångar vid löpande försäljningsårs slut hafva vi utsett f. d. Öfverstelöjtnanten friherre Adolf Ehrensvärd och hr J. H. Tersmeden med Kamreraren Hugo Baalack samt f. d. Majoren Ernst Schürer von Waldheim till suppleanter.

Räkenskaperna, som före revisionen blifvit siffergranskade af undertecknad Ehrensvärd, äro förda med mycken ordning och reda samt utgifterna fullständigt verificerade. Och som ingen anmärkning förekommit mot dem eller den företedda tablån öfver varuomsättningen eller mot förvaltningen i öfrigt, samt vi anse, att bolaget förvaltats i öfverensstämmelse med det i § 18 mom. 1 af Kungl. Förordningen i ämnet den 24 Maj 1895 angifna syfte, få vi tillstyrka ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattar.

Västerås den 18 Mars 1908.

Wilh. Lange,
Konungens Befallningshafvandes ombud.

Frans Schartau,
för Landstinget.

L. L. Lorichs,
för Hushållningssällskapet.

Adolf Ehrensvärd,

Hugo Baalack,
för staden.

Framställning från Hälsovårdsnämnden om anslag till omändring af tvättstugubyggnaden vid Epidemiska sjukhuset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Under sistförflutne vinter, då Epidemiska sjukhuset härstädes varit tätt belagdt med sjuka, har det visat sig, att sjukhusets tvättafdelning varit för trång och jämväl i vissa afseenden oändamålsenlig. Såsom exempel härpå kan anföras, *att* för torkning af kläder vid flere tillfällen måst hyras torkvind ute i staden och att tvätterna med de nuvarande anordningarne tagit längre tid än som varit önskvärdt, *att*, såsom tvättstugan nu är inredd, de rena kläderna måste bäras genom själfva tvättrummet, hvilket förhållande vid ett epidemisjukhus måste anses otillfredsställande, samt *att* ångpannan är placerad i samma rum, där kläder mottagas till desinfektion.

På grund af dessa och andra här ej omnämnda förhållanden har Hälsovårdsnämnden ansett nödigt, att åtgärder, så snart ske kan företagas till afhjälpande af dessa olägenheter; och har Hälsovårdsnämnden tänkt sig en omändring af tvättstugubyggnaden i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bifogade förslagsskiss. Enligt detta förslag skulle ångpannan inrymmas i särskild lokal, hvarjämte tvättafdelningen skulle utvidgas och blifva försedd med ett torkrum, hvari kläderna skulle torkas genom värme från en särskildt anordnad värmekammare. De sålunda föreslagna utvidgningarne nödvändiggöra emellertid, att bostad för vaktmästaren, som förut varit inredd i tvättstugubyggnaden, beredes på annat håll. Till vaktmästarebostad torde emellertid utan olägenhet och särskild kostnad kunna upplåtas den lägenhet om ett rum och kök i bottenvåningen af den nya sjukhuspaviljongen,

hvilken lägenhet, som varit afsedd för isolering af familjer, som behöfde stå under observation, mycket sällan tagits i anspråk för det afsedda ändamålet.

Enligt bifogade af stadens arbetschef uppgjorda kostnadsförslag skulle de tilltänkta ändringarne i tvättstugubyggnaden draga en kostnad af 1,600 kronor, hvaraf möjligen en del torde kunna täckas af det för innevarande år till reparationer vid sjukhuset beviljade anslaget å 1,500 kronor.

Emellertid torde för säkerhets skull hela den behöfliga summan böra anvisas.

Med stöd af det anförda får Hälsovårdsnämnden sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige ville besluta

att till utförande af erforderliga arbeten för omändring af tvättstugubyggnaden vid stadens epidemisjukhus i öfverensstämmelse med hvad ofvan anförts bevilja ett förslagsanslag å 1,600 kronor.

Västerås den 7 Maj 1908.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Kostnadsberäkning

för

utförande af diverse förändringar i Epidemisjukhusets tvättstugubyggnad.

Bortrifning af de gamla eldstäderna och golfven i vaktmästarebostaden och ändring af trappan till vinden	150: —
Uppmurning af en varmkammare i källaren med tillbehör och insättning af ugnen	500: —
Uppsättning af 2:ne nya väggar i tvättstugan med inberäknad undergrund och förstärkning	240: —
2:ne lufter dörrar med fyllningskarmar, insatta	45: —
1 luft nya fönster	20: —
Flyttning af en luft dörrar och en luft fönster och igenmurning af de gamla öppningarna	15: —
Ändring af vattenledningen och flyttning af ångpannan	200: —
38 kvmtr cementgolf i ångpannerummet och tvättstugan	152: —
Oljemålning af väggar och tak i ångpannerummet och tvättstugan 150,6 kvmtr à 60 öre	90: 36
Oljemålning af väggar, tak och golf i torkrummet	63: —
Klappbassäng af cement	70: —
Målning af förstugan m. m.	54: 64
	Kronor 1,600: —

Västerås den 4 Maj 1908.

P. Wict. Johansson.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om inlösen af å stadens grund belägna fastigheten N:o 89 i Södra kvarteret.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade förteckning öfver vid Rådstufvu-Rätten härstädes beviljade lagfarter å fastigheter belägna å stadens grund, under Januari och Februari månader år 1908, får Drätselkammaren, under erinran, att Stadsfullmäktige den 13 Decemcer 1907 i anledning af hos Byggnadsnämnden sökt tillstånd till utförande af ändrings- och tillbyggnadsarbeten å den i förteckningen omförmälda tomten, hvaraf en del enligt stadsplanen skall utläggas till Stora gatan, förklarat, att staden icke hade något att erinra emot byggnadsföretaget, och att enligt nu gällande lag om stadsplan och tomtindelning, nybyggnad i intet fall får företagas å mark, som enligt gällande stadsplan skall ingå i gata, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta att icke göra stadens rätt till inlösen af å tomten uppförda hus gällande.

Västerås den 25 April 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Förteckning öfver vid Rådstufvu-Rätten i Västerås beviljade lagfarter å fastigheter, *belägna å stadens grund,* under *januari och februari månader* år 1908.

Januari månad: ingen.
Februari månad:

Den 24 Februari:

å gården och tomten N:o 89 i Södra kvarteret, som Ernst Pettersson, enligt köpebref den 28 september 1907, af Petrus Emanuel Leontinus Fagerström för 40,000 kronor tillhandlat sig.

Västerås Rådhus den 29 februari 1908.

På Rådstufvu-Rättens vägnar:

John Karlsson.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag om inköp af tomterna N:ris 8 och 2 Kungsängen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af bifogade skrifvelse från Hamnbyggnadskommitterade af den 29 sistlidne Februari har Drätselkammaren trädt i underhandling med ägarne af tomten N:o 8 Kungsängen Smeden P. A. Bergman och tomten N:o 2 Kungsängen Fabrikören C. A. Palmén om försäljning till staden af deras ifrågavarande tomter och af dem fått emottaga bilagda anbud.

Drätselkammaren, som i likhet med Hamnbyggnadskommitterade inser nödvändigheten af, att staden förr eller senare förvärfvar dessa tomter, har funnit de gjorda anbuden, hvad prisen å tomterna beträffar, antagliga, då dessa pris, enligt hvad Drätselkammaren erfarit, motsvara de kostnader ägarne nedlagt å desamma.

Enär det dessutom torde vara ovisst, huruvida ett uppskof med förvärfvandet af ifrågavarande tomter skulle vara ekonomiskt fördelaktigt för staden, utan fastmera antagligt, att staden närmare den tidpunkt, då tomterna måste tagas i anspråk för stadens räkning, skulle få vidkännas vida högre uppoffring för desammas förvärfvande, tvekar Drätselkammaren icke att hemställa om bemyndigande för kammaren att med ofvanbemälde Bergman och Palmén träffa aftal om förvärfvande för stadens räkning af merberörda tomter N:ris 8 och 2 Kungsängen till pris af respektive 3,500 kronor och 4,100 kronor att tillträdas den 1 Januari 1909 samt i öfrigt på de villkor, som finnas i bilagda anbud angifna; och torde Stadsfullmäktige tillika besluta, att köpeskillingarne, tillhopa 7,600 kronor skola af lånemedel gäldas.

Västerås den 14 Maj 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren, Västerås.

Med anledning af att Herrar Stadsfullmäktige den 30 Oktober 1907 beslutat, att den ifrågasatta hamnutvidgningen skall ske österut med användande af Viksängsbugten, i följd hvaraf hamnplanen gifvetvis kommer att sträcka sig mer österut, än hvad som hittills planerats, så hafva Hamnbyggnadskommitterade uppmärksammat nödvändigheten för staden att förr eller senare söka återförvärfva de i enskild ägo varande tomter å Kungsängen, som äro belägna omedelbart öster om Lillån mellan denna och renhållningsverket.

Två af dessa tomter äro redan bebyggda och torde därför blifva dyrare, än hvad staden för närvarande kan komma ut med. Men tvänne tomter äro ännu obebyggda, hvarför priset för dem ej skäligen kan sättas för högt.

På grund häraf få Kommitterade hemställa, att Drätselkammaren ville söka med ägarne, Fabrikör Palmén och Smeden Bergman, träffa uppgörelse om sagda tomters öfverlåtande till staden samt i öfrigt vidtaga de åtgärder, som erfordras för sådant öfverlåtande.

Västerås den 29 Februari 1908.

För Hamnbyggnadskommitterade:

John Karlsson.

Wald. Grandinson.

Härmed erbjuder jag Västerås stad att köpa min tomt N:o 8 Kungsängen för ett pris af kronor 3,500 att tillträdas och likvideras den 2 Januari 1909.

De å tomten uppförda hus och staketet däromkring ingå ej i köpet. Jag förbehåller mig rätt att huset får kvarstå å tomten i 5 år från tillträdesdagen och under tiden hafva fri dispositionsrätt öfver huset och jorden.

Västerås den 14 Maj 1908.

P. A. Bergman.

Bevittnas:
Fridolf Zeidlitz.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknad erbjuder härmed Västerås stad att få inköpa tomten N:o 2 Kungsängen för ett pris af Kr. 4,100. Tomten innehåller 2,500 kvmtr och lämnar en hyresinkomst af Kr. 155 för år.

Västerås den 20 Mars 1908.

C. A. Palmén.

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande jämte eget yttrande af Fröken Lovisa Almströms anhållan om entledigande med pension från befattningen såsom städerska i rådhuset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna bifogade ansökan från Fröken Lovisa Almström om entledigande från hennes befattning att ombesörja städning och eldning af rådhusets lokaler samt om erhållande

af pension efter entledigandet. Med vitsordande af de uppgifter Fröken Almström om sig lämnat får Drätselkammaren tillika upplysa, att Fröken Almström under de senare åren uppburit från stadskassan en kontant lön af 600 kronor om året, hvarjämte hon åtnjutit fri bostad af två rum och kök jämte vedbrand och lyse i rådhuset.

Fröken Almströms begäran om pension anser Drätselkammaren böra af Stadsfullmäktige bifallas. Däremot har kammaren funnit det mindre lämpligt, att i pensionsförmånerna skulle ingå bostad och värme i någon af stadens gårdar, utan håller före, att pensionen lämpligast bör utgå endast i form af ett kontant årligt belopp. Detta belopp anser Drätselkammaren böra sättas till 300 kronor.

På grund häraf får Drätselkammaren sålunda föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att, med bifall till Fröken Lovisa Almströms framställning, entlediga henne från hennes befattning som städerska i stadens rådhus från och med den 1 nästkommande Oktober samt *att* åt Fröken Almström bevilja en årlig pension af 300 kronor att utgå från och med nämnde dag under hennes återstående lifstid.

Västerås den 14 Maj 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknad, som sedan April månad 1877 eller mer än 31 år ombesörjt eldningen och städningen af rådhusets lokaler och som nu snart ingår i mitt 81:sta år, får härmed vördsamt anmäla, att mina krafter så börjat aftaga, att jag finner mig nödsakad afsäga mig ifrågavarande uppdrag, helst som efter restaureringen af rådhuset en städerska ej kan erhålla bostad därstädes utan måste bo å annat ställe.

Jag anhåller därför att få lämna min anställning så snart rådhuset åter tages i anspråk för sitt ändamål. Och får jag tillika, då jag själf ej kan förtjäna något till mitt uppehälle och ej kunnat göra några besparingar å min kontanta lön samt för öfrigt saknar andra existensmedel, anhålla, att Drätselkammaren godhetsfullt ville bereda mig under min återstående lifstid någon liten pension, tillräcklig för mitt lefnadsbehof, jämte fri bostad med värme i någon af stadens gårdar.

Västerås den 14 Maj 1908.

Lovis Almström.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag om inköp af tomten N:o 75 a i Södra kvarteret.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Drätselkammaren den 14 Oktober 1907 i anledning af ett af Bankdirektören Axel Sundström gjordt erbjudande, att mot samma köpeskilling, som han själf erlagt, å staden öfverlåta ett den 29 Juli 1907 dagtecknadt köpebref, hvarigenom Grosshandlaren E. J. Eriksson härstädes till hr Sundström försålt fastigheten tomten N:o 75 a med därå uppfördt magasin i stadens Södra kvarter emot en kvitterad köpesumma af 3,500 kronor, förklarat sig icke vilja göra framställning hos Stadsfullmäktige om antagande af berörda anbud, har hr Sundström denna dag förnyat samma anbud.

Ifrågavarande tomt, som innehåller 102 kvadratmeter och i sin helhet upptages af den därå uppförda magasinsbyggnaden, hvilken af stadens arbetschef under förutsättning af dess bortförande från platsen värderats till 560 kronor, ingår enligt nu gällande stadsplan i området för Kopparbergsvägen och måste sålunda för Kopparbergsvägens utläggande af staden förvärfvas. Vidare torde förtjäna upplysas, att fastigheten i fråga år 1900 inköpts af Grosshandlaren E. J. Eriksson för samma pris, hvartill den nu utbjudits, samt att magasinet för närvarande gifver 175 kronor i årlig hyra.

På grund häraf och då staden, intill dess magasinet för Kopparbergsvägens utläggande måste nedrifvas, genom hyresinkomsterna från magasinet torde kunna bereda sig godtgörelse, motsvarande räntan å köpeskillingen, har Drätselkammaren nu ansett sig böra tillstyrka stadsfullmäktige att antaga hr Sundströms ifrågavarande anbud; och får Drätselkammaren sålunda hemställa

att Stadsfullmäktige måtte besluta att af Bankdirektören Axel Sundström inköpa tomten N:o 75 a i Västerås stads Södra kvarter med därå uppförd magasinsbyggnad till ett pris af 3,500 kronor att gäldas af lånemedel.

Mot Drätselkammarens förestående beslut har Veterinären M. Jonsson reserverat sig och yrkat, att, enär reglering af Kopparbergsvägen i den del, som berörde ifrågavarande tomt, icke på lång tid torde komma att genomföras, samt då ingen anledning förekommit att nu frångå Drätselkammarens nyligen fattade beslut i anledning af hr Sundströms förra anbud, Drätselkammaren måtte vidhålla sitt ofvanberörda den 14 Oktober 1907 fattade beslut.

Västerås den 14 Maj 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Köpebref.

Undertecknad upplåter härmed och försäljer till Bankdirektören hr Axel Sundström härstädes min ägande fastighet tomten N:o 75 a med därå uppfördt magasin i Södra kvarteret af Västerås stad emot en öfverenskommen köpesumma af Tre tusen femhundra (3,500) kronor, hvilken köpeskilling är denna dag till fullo betald och härmed kvitteras; alltså afhänder jag mig ifrågavarande fastighet till ofvannämnde hr Sundström att som laga fång äga och besitta.

Västerås den 29 Juli 1907.

E. J. Eriksson.

Bevittnas af:

S. Westling. *A Westling.*

Materialvärdeberäkning

å magasinsbyggnaden på tomten N:o 75 a i Södra kvarteret.

820 m. byggnadstimmer à 30 öre	246: —
2,200 st. taktegel à 25 kr.	55: —
315 kvmtr bräder under teglet à 30 öre	94: 50
192 „ plankbottnar med bjelklag à 80 öre	153: 60
Portar och luckor	10: 90
Kronor	560: —

Västerås den 10 Juli 1907.

P. Wict. Johansson.

Drätselkammarens utlåtande i fråga om stadens öfvertagande af underhållsskyldigheten för den s. k. Kvarnbron.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet genom resolution den 16 Februari 1903 anmodat Magistraten att inhämta Drätselkammarens och Stadsfullmäktiges yttranden öfver en af Norrbo härads vägstyrelse med flera hos Konungens Befallningshafvande gjord framställning om befrielse från underhållsskyldigheten af den så kallade Kvarnbron å stadens område eller, om detta ej kunde bifallas, att Västerås stad måtte åläggas iståndsätta den öfver Lustigkullaområdet af gammalt gående vägen förbi bryggerierna och att bron sedan måtte få förläggas, har Drätselkammaren, uti den 14 December 1903 hos Stadsfullmäktige föredragen skrif-

velse kemställt, att, då denna frågas utredning lämpligen borde verkställas i samband med af Stadsfullmäktige beslutade åtgärder för åstadkommande af plan till bebyggande af områden utom stadsplanen, den för sådant ändamål tillsatta kommittén måtte få i uppdrag att afgifva äskadt utlåtande öfver Norrbo härads vägstyrelses m. fl:s ifrågavarande framställning.

Denna Drätselkammarens hemställan blef sistnämnde dag af Stadsfullmäktige bifallen; och afgåfvo nämnda kommitterade den 23 Oktober 1905 utlåtande i ärendet, däri kommitterade, som icke ansåge det tillkomma dem att afgifva någon utredning, angående hvilken borde för framtiden underhålla Kvarnbron eller annan bro i dess ställe, hemställde, att Stadsfullmäktige ville därest fullmäktige ansåge sig böra i anledning af skrifvelsen afgifva något förslag till förändrade föreskrifter om framtida underhållet af Kvarnbron, för detta ändamål återremittera skrifvelsen till Drätselkammaren, men i hvarje fall förklara, det Stadsfullmäktige icke kunde medgifva, att Kvarnbron blefve förlagd.

I anledning häraf beslöto Stadsfullmäktige den 26 Oktober 1905 att återremittera ärendet till Drätselkammaren för erhållande af kammarens yttrande i frågan.

Såsom svar härå får Drätselkammaren med återställande af remisshandlingarne nu anföra följande:

I likhet med ofvannämnde kommitterade, som förut yttrat sig i frågan, anser Drätselkammaren, att ifrågavarande bro under inga förhållanden bör förläggas. Byggnadsverksamheten inom stadens område — ehuruväl ännu så läge utom stadsplanen — har numera sträckt sig till områden å ömse sidor om Svartån, belägna norr om Kvarnbron (å östra sidan om ån Aroslund och delar af Blåsbo m. m. samt å åns västra sida norra delen af Lustigkullaområdet och Trumslagartorp). Dessa byggnadsområden hafva sins emellan ingen annan förbindelseled öfver ån än Kvarnbron. Härtill kommer, att för körslor mellan staden och t. ex. Trumslagaretorp eller nya tvättinrättningen vägen öfver Kvarnbron är vida bättre än den nuvarande backiga och smala vägen öfver Lustigkulla, hvilken senare väg för tyngre körslor till och med är helt enkelt oanvändbar. Alla dessa omständigheter tala för att det bör ligga i stadens särskilda intresse, att Kvarnbron blir för framtiden väl underhållen.

Hvem underhållsskyldigheten rättsligt sedt borde åligga i framtiden, kunde förtjäna sin särskilda utredning, då det torde vara tvifvel underkastadt, huruvida de hittillsvarande brobyggnadsskyldige, såsom de själfva tänkt och yrkat, utan vidare mot stadens bestridande kunna befrias från denna sin skyldighet.

Men Drätselkammaren vill ej uppehålla sig därvid, då praktiska skäl och billighetshänsyn enligt kammarens förmenande tala tillräckligt kraftigt för, att staden bör åtaga sig det framtida underhållet af bron. Utom det stora intresset för staden af brons bibehållande, hvarom nyss här ofvan talats, torde böra påpekas, att ju mer byggnadsverksamheten går framåt å de områden inom staden, som ligga i brons närhet, ju mer kommer också bron att tagas i anspråk för stadens och stadsinnevånarnes räkning. De hittillsvarande brohållningsskyldige hafva påpekat, att staden såväl äger marken som ock håller vägen å ömse sidor om bron. Och härtill kommer, att det icke torde dröja länge, innan Kvarnbron kommer att ligga inom stadsplanen.

Det torde äfven i detta sammanhang böra erinras, att Stadsfullmäktige på framställning af Magistraten, som förklarat sig nödsakad att afstänga Kvarnbron från trafik, om densamma ej blefve skydsamt reparerad, den 26 Oktober 1905 bemyndigat Drätselkammaren att för försättande af bron i farbart skick vidtaga de åtgärder, kammaren ansåge lämpliga, i anledning hvaraf Kvarnbron blifvit genom kammarens försorg och på stadens bekostnad underkastad en ganska grundlig re-

paration, som torde onödiggöra vidare arbeten för brons underhåll under några år framåt.

På grund af det anförda får Drätselkammaren föreslå, att Stadsfullmäktige måtte förklara, att staden är villig att för framtiden öfvertaga byggandet och underhållet af den så kallade Kvarnbron.

Västerås den 14 Maj 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af den vid Stadsfullmäktiges härhos återgående protokollsutdrag den 14 December 1903, fogade till Konungens Befallningshafvandes i Västmanlands län ställda skrifvelse från Norrbo härads vägstyrelse med flera, med yrkande om befrielse från underhållsskyldigheten af den så kallade Kvarnbron å stadens område eller, om detta ej kunde bifallas, att Västerås stad måtte åläggas iståndsätta den öfver Lustigkullaområdet af gammalt gående vägen förbi bryggerierna, och att bron sedan måtte få förläggas,

få kommitterade, för åstadkommande af plan till bebyggande af områden utom stadsplanen, i detta ärende anföra följande:

Kommitterade, som hittills endast företagit förberedande arbeten för åstadkommande af plan till bebyggande af områdena väster om Svartån utom stadsplanen, hafva därvid funnit, att en väg från så kallade Skerikesvägen öfver Lustigkullaområdet i förbindelse med Bryggerigatan inom stadsplanen är för samfärdseln nödvändig, men ännu ej varit i tillfälle att fatta definitivt beslut om den riktning, samma väg, enligt kommitterades åsigt, bör erhålla.

Enligt kommitterades mening kan denna väg dock ej ersätta Kvarnbron, utan en bro öfver Svartån, där Kvarnbron nu är belägen eller i dess närhet, blir, äfven sedan vägen öfver Lustigkullaområdet anlagts, i hvarje fall för samfärdseln oundgängligen nödvändig.

Kommitterade, som ej anse det tillkomma dem att afgifva någon utredning, angående hvilken, med afseende å den i skriften åberopade öfverenskommelsen om nuvarande underhållet af Kvarnbron, bör för framtiden underhålla samma bro eller en annan bro i stället för nuvarande Kvarnbron, måste följaktligen hemställa:

att Stadsfullmäktige ville, därest Stadsfullmäktige anse sig böra i anledning af skrifvelsen afgifva något förslag till förändrade föreskrifter om framtida underhållet af Kvarnbron, för detta ändamål återremittera skrifvelsen till Drätselkammaren, men i hvarje fall förklara det Stadsfullmäktige icke kunna medgifva, att Kvarnbron förlägges.

Västerås den 23 Oktober 1905.

Å Kommitterades vägnar:

John Karlsson.

Till Konungens Befallningshafvande i Vestmanlands län.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Västerås med anmodan att häröfver höra Drätselkammaren och Stadsfullmäktige samt att med deras yttranden och eget utlåtande hit inkomma, därvid remisshandlingen återställes.

Västerås Slott i Landskansliet den 16 Februari 1903.

Claës Wersäll.

Herman Uddén.

I äldre tider hade landtbefolkningen i Skerike, S:t Ilians vestra del med flera å vestra sidan om Svartån belägna socknar sin infartsväg till Västerås stad genom en väg, som från Trumslagartorpet ledde förbi bryggerierna till den s. k. Glasgatan. Härjämte fanns en väg jämte tillhörande bro öfver Svartån, där den nuvarande vägen går. Om underhåll af denna bro träffades den 20 April 1802 en förening, enligt hvilket hemmannen Bäckby, Tjur och Hellby i Lundby socken, Hallsta och Bälby i Dingtuna socken, hemmannen i S:t Ilians sockens vestra del, allt inom Tuhundra Härad, Skerikes sockens hemman samt innehafvaren af Västerås qvarn inom Norrbo Härad, jemte till någon del Västerås stad sig emellan fördelade underhållet. Underhållsskyldigheten af den Skerikes socken tillkommande delen har sedan förflyttats på S:t Ilians östra del, därifrån på Norrbo Härad i sin helhet och bestrider nu häradets vägkassa underhållet af bron. Omkring 1815 rasade den gamla landsvägen till Glasgatan, hvarefter enda infartsvägen för ofvan nämnda hemman blef vägen öfver qvarnbron.

Emellertid hafva sedan dess förhållandena afsevärdt förändrats. Stadens område mot norr har utvidgats så, att bron numera ligger helt och hållet å stadens område, och har staden underhållsskyldighet af landsvägen å ömse sidor om bron. Stadens magistrat har haft öfverinseende öfver brons tillstånd och har vid inträffade bristfälligheter träffat anstalter för dess reparation. Sådan reparation har äfven af de enligt omförmälda förening underhållsskyldige nyligen verkställts, och har reparationsarbetet af stadens Magistrat den 23 December 1902 afsynats och lemnats utan anmärkning. Genom stadens utvidgande mot norr har stadens intresse och fördelar af bron ökats, och har jemväl den ökade trafiken å bron föranledt ökade kostnader för dess underhåll. Dessa ökade kostnader äro hufvudsakligen föranledda af transporter till vattenledningens pumpverk och af körslor af sten m. m. till byggnaderna inom staden, och särskildt är nu i anledning af beslutet om uppförande af ett stadshus att vänta ökad stentransport öfver bron, hvilka tunga körslor fresta bron betydligt. Stadens intresse af bron har äfven tagit sig ett uttryck deri, att staden ombesörjt åtskilliga ritningar och kostnadsförslag för brons ombyggande. För stadens innevånare är bron af stor betydelse för samfärdseln mellan stadsdelarna å ömse sidor om ån.

Härjemte har arrendatorn af Västerås qvarn vid sista sammanträdet den 24 November 1902 förklarat, att innehafvaren af fideikommissrätten till qvarnen nu bestrede allt vidare underhåll af bron, enär han icke ansåg sig bunden af de förpliktelser hans företrädare i fideikommissrätten iklädt sig, allra helst han numera efter nya väglagens införande måste betala särskild vägskatt.

På grund af de förändrade förhållandena, hvilka såsom vi ofvan framhållit, inträdt efter föreningens tillkomst, och då nämnda förening icke skäligt längre bör tillämpas, få vi under åberopande af stadgandet i 25 kap. 8 § Byggninga-Balk och 19 § i lag om väghållningsbesvärets utgörande på landet vördsamt yrka, att föreningen måtte förklaras icke vidare vara för oss bindande, och vi således befrias från att underhålla bron, samt att Västerås stad, å hvars mark bron är belägen, måtte åläggas öfvertaga dess byggande och framtida underhåll.

Skulle likväl ej denna vår begäran bifallas, yrkas att staden måtte åläggas åter iståndsätta den öfver Lustigkulla af gammalt gående vägen förbi bryggerierna, hvilken till fullo skulle uppfylla våra behof af samfärdsel med staden, samt att bron sedan måtte förläggas. Vid sammanträdet den 24 November 1902 utlofvade visserligen ordföranden i Västerås stads Drätselkammare, som var närvarande vid sammanträdet, detta, i det han förklarade, att han ej kunde vara med på ökadt underhåll för staden af bron men väl vilja åter iståndsätta den gamla vägen.

Då det likväl kan dröja flera år, innan vägen iståndsättes, anhålla vi, att Konungens Befallningshafvande måtte förelägga staden viss tid för detsammas fullbordande, och helst innan de många körslorna af sten för det nya stadshuset börja.

Västerås i Februari 1903.

För Norrbo Härads vägstyrelse enl. uppdrag:

Frans Schartau.

Axel Lundblad, *Fredriksberg.*	*C. W. Hallén,* *Bäckby, Lundby.*	*A. R. Andersson,* *Bäckby, Lundby.*
Victor Halén, *Hallsta.*	*C. F. Riddarström,* *Bälby, Dingtuna.*	*A. P. Johansson,* *Vallby, S:t Ilian.*
J. Johansson, *Hellby Bälby.*	*G. Lundgren,* *Kumla, S:t Ilian.*	*C. Pettersson,* *Vallby, S:t Ilian.*
Axel Thunbevg, *Tjur, Lundby.*	*C. C. Carlsson,* *Råby, S:t Ilian.*	*F. Hellberg,* *Vallby, S:t Ilian.*

Henric Falkenberg,
Innehafvare af Västerås qvarn.

A. Rytterlund,
Bjärby.

Protokoll hållet å Vesterås Slott i Lands-Canceliet den 20:de April 1802.

S. D. Uti den vid Norrbo Härads-Rätt redan den 27 Oktober 1785 undersökte och till Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes afgörande underställte fråga, rörande den så kallade *qvarnbrons* förläggande här vid Staden och Glasgatans iståndsättande till farbar väg, hade Kongl. Maj:ts Bef:de, sedan de derom uppkomne stridigheter vid flere hållne sammanträden inom Brolaget, icke kunnat biläggas och till utrönande af den påkostnad, som vid Glasgatans förbättrande kunde uppgå, serskildt syn och besigtning blifvit förrättad, nu låtit till slutelig öfverläggning, samtelige Brobyggnadsskyldige till denna dag inkallas, och inställde sig

i följe häraf, för qvarnägaren, Herr Cavallieren vid Hennes Kongl. Höghet Prinssessans Hof Högvälborne Grefve Melker Falkenberg, dess befullmäktigade Ombud Hr Häradshöfdingen Högaktad Henric Georg Vester, för Skerikes Socken Bönderne Anders Jansson i Skerikesby och Jan Jansson i Snedtomta, i allmän Socknestämma dertill utsedde; och Brobyggnadsskyldige ifrån S:t Ilian, Lundby och Dingtuna Socknar i egne personer.

De i detta mål förelupne skriftvexlingar och hvad vid hållne sammanträden och Besigtningar utredt blifvit, lemnade all fullständig upplysning för detta ämne och föranledde att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande till öfverläggning först framställde huruvida allmänna nyttan i anseende till skogsbesparing, icke fordrade att alldeles förlägga denna bro, sedan Glasgatan möjligen kunde försättas i farbart stånd, och kommunikationen mellan Staden och Landet derigenom icke försvårades. Brolaget, som med Kongl. Maj:ts Bef. lika anså att Glasgatans utvidgande och iståndsättande, skulle på dem, utan annat biträde allena ankomma, öfvervägande de flere svårigheter hvilka i anseende till, höjders bortgräfning, pålning emot kanterne, och andra olägenheter oid gatans nödvändiga utvidgning derstädes förekomma, stadnade enhälligt i det beslut att qvarnbron skulle bibehållas, och om Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes bifall dertill nu anhöll. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande förklarade sin Embetsuppmärksamhet härutinnan vara inskränkt inom allmänna nyttan och skogsbesparingen, och att, då Brolaget nu enhälligt utfäste, att till Brobyggnadens bestridande hvarken nu eller i framtiden, vilja understöd ifrån Allmänningsskogarne, Kongl. Maj:ts Bef:de saknade all anledning att vara brolaget i dess önskan hinderlig, ehuru, då Brobyggnaden nödvändigt skulle af Trä verkställas, enskilde nyttan hvilade på samma grunder som den allmänna. Och som nu således fastställdes både att denna bro komme att bibehållas, och att brons förbättrande i farbart stånd nu genast skulle företagas och nybyggnaden derå nästa år verkställas, så öfverenskom Brolaget, i anseende till *Byggnadssättet* och *underhållsskyldigheten således: att qvarnägaren hädanefter såsom af fordno, besörjer och underhåller Brokistorne och Vasarne; allmogen med lika indelning sig emellan, som tillförene, anskaffar och påkostar Brolaget och betäckningen samt skäligen pröfvades att Staden, hvilken allt deltagande i byggnadsbesväret hitintills bestridt borde bekoste ledstängerne.* Hans Excellens Herr Grefve Delagardie, Landskamreraren Ekelund, Landt-Räntmästaren Alm, Krono-Befallningsmannen J. F. Hultberg, Handlanden Carl Svederus och undertecknad Lagman, närvarande Gårdsägare, ansågo detta erbjudande, så billigt, att derest Stadens öfriga innevånare, emot förmodan, deråt icke nöjas skulle, ville män om verkställigheten deraf på egen bekostnad besörja, likväl med det förbehåll, att farten öfver bron blefve för all vidsträcktare nyttjanderätt inskränkt.

År och dag ut supra.

In fidem

J. V. Almgren".

Rätteligen afskrifvet styrka:

E. F. Frendelius. *G. Ericsson.*

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1903.

Stadsfullmäktiges i Västerås handlingar.

1908. Den 16 Juni. VII.

Lönereglerings- och pensionskommitténs bordlagda skrifvelse angående af Magistraten ifrågasatt ny arbetsordning för Magistraten och Rådstufvu-Rätten m. m. äfvensom Magistratens senare inkomna skrifvelse i ämnet.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Som lönereglerings- och pensionskommittén från stadens Magistrat fått emottaga en skrifvelse, hvari Magistraten framställt förslag om ändring af den för Magistraten och Rådstufvu-Rätten nu gällande arbetsordning i sammanhang med omreglering af magistratledamöternas löner, i hvilket hänseende bland annat föreslagits inrättandet af ytterligare en lagfaren rådmanstjänst, men kommitterade anse sig sakna befogenhet att rörande omnämnda organisationsfråga företaga utredning och väcka förslag, samt dessutom det redan åt kommitterade gifna uppdraget att efter verkställd utredning inkomma med förslag till ny löne- och pensionsstat för stadens ämbets- och tjänstemän samt betjänte fullt tillräckligt tager kommitterades tid i anspråk, få kommitterade härmed öfverlämna Magistratens berörda skrifvelse till den åtgärd, Stadsfullmäktige önska i anledning däraf företaga, och anhålla kommitterade samtidigt om besked, huruvida Stadsfullmäktige önska, att lönestat för Magistraten uppgöres på grundvalen af den nu gällande arbetsordningen för Magistratens och Rådstufvu-Rättens ledamöter eller om Stadsfullmäktige hellre se, att därförinnan en utredning i anledning af den af Magistraten väckta omorganisationsfrågan sker, i hvilket senare fall enligt kommitterades förmenande det torde böra uppdragas åt en särskild kommitté att utreda förevarande fråga.

Västerås den 19 Maj 1908.

På Kommitterades vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktiges löneregleringss- och pensionskommitté.

Sedan kommittén af Magistraten begärt yttrande angående de förändringar af arbetsordningen för Rådstufvu-Rätten och Magistraten, som kunde anses önskvärda för en omreglering af nuvarande löneförmåner för ledamöterne i Rådstufvu-Rätten och Magistraten, får Rådstufvu-Rätten och Magistraten anföra följande:

Enligt nu gällande ordning för fördelning af göromålen emellan Rådstufvu-Rätten och Magistratens ledamöter, hvilken ordning blifvit af Kungl. Maj:t fastställd den 27 Juni 1867, åligger det:

Borgmästaren att föra protokollet öfver inteckningar, lagfarts-, äktenskapsförords- och förmynderskapsmål samt besörja brefexpeditionen, utfärda stämningar och vederhäftighetsintyg m. m.

Förste Rådmannen att föra protokoll och ombesörja expeditionen för öfrigt i civila mål, ekonomiärenden och polismål samt att vara Notarius Publicus;

Andre Rådmannen protokollsföring och expedition för öfrigt i brottmål samt

Förste och Andre Rådmannen och Tredje, eller illitterate, Rådmannen, gemensamt efter den fördelning dem emellan, som Magistraten eller borgmästaren kan finna för godt själfva bestämma, att ombestyra syner, besiktningar, värderingar och dylika göromål.

Enligt samma fördelning har

Tredje eller illitterate Rådmannen fått sig ålagdt att hafva närmaste tillsynen öfver kontrollstämpling af metallarbeten, att såsom kontrollant vara närvarande vid kronouppbörden, att närvara vid inventeringar å landtränteriet samt att förrätta brand- och vägsyner m. m.

Borgmästarens protokollsföring, som under år 1906 omfattat ej mindre än 895 ärenden jämte gravationsbevis till ett antal af 179 stycken och brefexpeditionen, som under samma tid afsett cirka 1,400 hit ankomna skrifvelser förutom dem, som angått den ytterst tidsödande indrifningen af krono- och kommunalutskylder, upptar gifvetvis en daglig särdeles lång arbetstid för ej allenast borgmästaren, utan äfven af honom för dessa arbeten särskildt anställde skrifbiträden.

Med den utveckling, hvari staden nu är stadd, löper man således fara, om denna protokollsföring och brefexpedition eller endast protokollsföringen eller brefexpeditionen fortfarande skall hvila å borgmästaren, att denne icke skall kunna ägna sig åt sina, utan tvifvel betydelsefullare uppgifter, dels att leda förhandlingarne i Rådstufvu-Rätten och Magistraten samt hafva tillsyn öfver målens skyndsamma och ordentliga handläggning dels ock att åt stadens utveckling på olika områden ägna den ledande uppmärksamhet, som med hans ämbetsställning är förenlig.

Önskligt vore därför, om, såsom i de städer, där nya arbetsordningar för Rådstufvu-Rättens och Magistratens ledamöter blifvit fastställda, i allmänhet iakttagits, borgmästaren kunde befrias från all sådan tidsödande protokollsföring och expedition.

Enär Förste Rådmannen redan nu är fullt upptagen med protokollsföring och expedition, omfattande år 1906 bland annat i civildomboken 569 paragrafer, i magistratsprotokollet 220 paragrafer, 54 öfverexekutionsärenden och 700 notarie publice ärenden, kan ej, utan att motsvarande lättnad i hans arbetsbörda beredes, någon ytterligare protokollsföring åläggas honom.

Andre Rådmannen har visserligen ej under alla tider på året full daglig sysselsättning med brottmålsdomboken, som under år 1906 dock upptog ej mindre än 1,228 paragrafer däraf 40 paragrafer, afseende häktade personer, men hans arbetsbörda skulle blifva allt för stor om å honom lades all den protokollsföring och brefexpedition, som nu åligger borgmästaren eller endera protokollsföringen eller brefexpeditionen.

En minskning i borgmästarens göromål och lättnad af hans arbete kan sålunda ej med den sammansättning, Rådstufvu-Rätten och Magistraten nu har, genomföras, utan därför erfordras, att Rådstufvu-Rätten och Magistraten erhåller ytterligare en juridiskt bildad person.

Detta kan ske lämpligast därigenom att tredje eller illitterate rådmannen ersättes med en litterat rådman eller en Magistratssekreterare, å hvilken en del af det arbete, som nu åligger borgmästaren samt förste och andre rådmannen kan

läggas; samt att efter anställande af denne tredje rådman eller magistratssekreterare göromålen på annat sätt än nu är stadgadt, fördelas mellan borgmästaren och de öfriga tre litterate tjänstemännen.

Efter granskning af de arbetsordningar, som i städer jämnställda med Västerås under senaste åren fastställts, får Magistraten, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den för Karlstad fastställda arbetsordning afgifva följande:

Förslag

till

arbetsordning för Rådstufvu-Rätten och Magistraten i Västerås.

§ 1.

Rådstufvu-Rätten och Magistraten i Västerås skola utgöras af en borgmästare såsom ordförande, två rådmän och en magistratssekreterare såsom ledamöter, hvilka samtliga skola vara lagfarne.

§ 2.

Rådstufvu-Rättens och Magistratens göromål fördelas sålunda, att det tillkommer:

Borgmästaren

att leda förhandlingarne inför Rådstufvu-Rätten och Magistraten;

att hafva tillsyn öfver ärendens skyndsamma och ordentliga handläggning såväl vid Rådstufvu-Rätten som Magistraten;

att uppsätta, underteckna och expediera utlåtanden och kungörelser, som af Magistraten afgifvas eller utfärdas;

att utfärda stämningar i civila mål och brottmål;

att hvarje år uppgöra generalförslag för stadens inkomster och utgifter;

att hafva högsta tillsyn öfver stadens polis samt utöfva chefskap för densamma;

att vara öfverexekutor; samt

att utfärda de bevis, hvarom i lag eller här nedan ej annorledes stadgas.

En rådman

att såsom ledamot af Rådstufvu-Rätten och Magistraten deltaga i handläggningen af där förekommande mål och ärenden;

att föra dombok i civila mål och ärenden och i brottmål samt ombesörja därmed sammanhängande expedition och utfärda därpå grundade bevis;

att utfärda offentliga stämningar samt kallelser i konkurs och årsstämningsmål, samt föra konkurs- och boskillnadsdiarier äfvensom utfärda därpå grundade bevis;

att upprätta statistiska uppgifter angående domboksärenden;

att vid sådant tillfälligt förhinder för borgmästaren, som omförmäles i Kungl. Reg. den 9 Dec. 1766, hans tjänst uppehålla.

En rådman

att såsom ledamot af Rådstufvu-Rätten och Magistraten deltaga i handläggningen af där förekommande mål och ärenden;

att föra och expediera de så kallade småprotokollen, fastighetsböckerna och förmyndareroteln samt utfärda därpå grundade bevis äfvensom att granska godemännens för tillsyn å förmynderskap afgifna berättelser och anmäla därvid anmärkta förhållanden, som kunna till någon rättens åtgärd föranleda;

att upprätta de årliga uppgifter, hvilka skola för ärenden rörande småprotokollen till Kungl. Justitiedepartementet ingifvas;

att vid sådant tillfälligt förfall för borgmästaren, som ofvan sägs, och då den först nämnde rådmannen är hindrad, föreståborgmästarebefattningen;

att i det till hans förfogande ställda, å hans ämbetsrum befintliga kassaskåp förvara alla de honom å tjänstens vägnar mottagna värdepapper, då han, ej för protokollsuppsättning eller af annan orsak behöfver behandla dem, äfvensom stadens fastighetsböcker, hvilka ej må från ämbetslokalen bortföras, liksom ej heller omförmälta värdepapper må under den tid, de äro i hans vård, å annat ställe förvaras.

Magistratssekreteraren

som tillika är notarius publicus,

att tjänstgöra såsom ledamot af Rådstufvu-Rätten och Magistraten;

att föra protokoll öfver magistratsärenden, samt ombesörja all den magistraten åliggande expeditionsskyldighet och brefvexling, som icke, enligt hvad ofvan sägs, åligger borgmästaren;

att upprätta och expediera föreskrifna uppgifter angående markegången;

att föra handels- och sjukkasseregister och ombesörja hvad därmed äger sammanhang;

att upprätta de statistiska uppgifter, som skola till Kommersekollegium ingifvas;

att handlägga de ärenden, som åligga notarius publicus;

att hafva närmaste tillsyn öfver kontrollstämpling af metallarbeten och afgifva föreskrifna rapporter därom;

samt att hålla besiktningar, värderingar och andra ej särskildt nämnda förrättningar, som utom Rådstufvu-Rättens eller Magistratens sammanträden skola verkställas, samt inför Rådstufvu-Rätten och Magistraten föredraga dessa ärenden äfvensom att vara kontrollant vid kronouppbörden.

Göromål, hvarom här ofvan ej särskildt stadgas, fördelas på sätt magistraten finner lämpligt.

§ 3.

Å tider, som af Magistraten bestämmas och kungöras, skola borgmästaren, rådmännen och magistratssekreteraren alla helgfria dagar — utom Rådstufvu-Rättens ordinarie sessionsdagar — vara att i tjänsteärenden träffa å till dem upplåtna tjänstelokaler.

§ 4.

Magistratsledamot, som uppnått sextiofem års ålder och därjämte under minst tjugu år tjänstgjort vid stadens Rådstufvu-Rätt och Magistrat, är berättigad till pension med ett årligt belopp af 5,000 kronor för borgmästaren och 3,000 kronor

för en hvar af rådmännen och magistratssekreteraren att kvartalsvis i början af kvartalets tredje månad utbetalas. Vid uppnådda sjuttio lefnadsår är magistratsledamot pliktig att, mot åtnjutande af förenämnda pension, taga afsked från sin tjänstebefattning; dock att annan än nuvarande magistratsledamot är skyldig underkasta sig de förändrade bestämmelser angående pensionering, som framdeles kunna blifva vederbörligen meddelade i sammanhang med en ifrågasatt allmän pensionering af stadens ämbets- och tjänstemän.

§ 5.

Ledamot af stadens magistrat må icke därjämte innehafva eller på grund af förordnande uppehålla ordinarie eller extra ordinarie befattning med från statsverket utgående aflöning.

Magistraten har tänkt sig att vid genomförande af denna arbetsordning första gången äldste rådmannen skulle vara berättigad att välja den af rådmanstjänsterne han önskar erhålla.

Vid antagande af ny arbetsordning bör dock hänsyn tagas ej allenast till att göromålen på lämpligare sätt fördelas än nu äger rum, utan ock att borgmästaren och rådmännen erhålla aflöningsförmåner, som motsvara deras maktpåliggande arbeten och gifva dem möjlighet att utan anlitande af deras tjänstegöromål störande bisysselsättningar, för dem och deras familjer, lefva på sina aflöningar.

Härvid bör, enligt magistratens åsikt, iakttagas, att nuvarande tjänsteinnehafvare icke erhålla minskning i deras löneförmåner, där de redan nu kunna anses tillräckliga, samt att de svagare aflönade ledamöterna af magistraten och rådstufvurätten erhålla ökade löneförmåner.

Enligt nu gällande stat utgå aflöningarne med följande belopp:

för borgmästaren lön	4,000: —	
lönetillägg	800: —	4,800: —
„ 1:ste rådmannen lön		2,000: —
„ 2:dre „ lön	2,000: —	
lönetillägg	500: —	
„ anslag till skrifbiträde	200: —	2,700: —
„ 3:dje rådmannen lön		750: —
hvartill kommer anslag för tillfälliga biträden		200: —
	Summa Kronor	10,450: —

De sportler, som åtfölja ofvannämnda tjänster, kunna, efter afdrag af kostnader för biträden och renskrifning i medeltal, beräknas sålunda:

för borgmästaren till	kr.	5,200: —
„ 1:ste rådmannen „	„	3,500: —
„ 2:dre „ „	„	—: —
„ 3:dje „ „	„	150: —

Aflöningsförmånerna kunna således beräknas sammanlagdt:

för borgmästaren till	kr.	10,000: —
„ 1:ste rådmannen „	„	5,500: —
„ 2:dre „ „	„	2,700: —
„ 3:dje „ „	„	900: —

För borgmästaren äro ju hans löneförmåner fullt tillräckliga och för 1:ste rådmannen likaså.

För 2:dre och 3:dje rådmannen, särskildt om å den sistnämnde lägges en del expeditionsgöromål, måste däremot nuvarande löneförmåner anses alldeles otillräckliga.

Ett oafvisligt behof förefinnes således för ökning af desse båda sistnämnda tjänstemäns löner.

Magistraten och Rådstufvu-Rätten får därför, efter ny arbetsordnings antagande, föreslå följande aflöningsstat:

Borgmästaren:

kontant lön	kr. 6,000: —	
tjänstgöringspenningar	„ 2,000: —	
lösen m. m. beräknad till	„ 500: —	8,500: —

med tre ålderstillägg af 500 kronor efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring.

8000
4000
2000
14.000

En rådman:

(civil- och brottmålsrådmannen):

kontant lön	kr. 2,500: —	
tjänstgöringspenningar	„ 1,500: —	
lösen m. m. beräknadt till	„ 1,000: —	5,000: —

med tre ålderstillägg af 500 kronor efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring.

En rådman:

(småprotokollsrådmannen):

lösen m. m. beräknad till . . . . . kr. 5,000: —

Några ålderstillägg skulle icke för denne tjänsteman utgå, enär antagas kan att sportlerna å småprotokollen fortfarande komma att stiga.

Magistratssekreteraren:

kontant lön	kr. 2,000: —	
lösen m. m. beräknad till	„ 2,000: —	4,000: —

med tre ålderstillägg af 500 kronor efter 5, 10 och 15 års tjänstgöring.

Under den tid de åtnjuta tjänstledighet skulle borgmästaren och ene rådmannen (civil- och brottmålsrådmannen) vara skyldige att till vikarie afstå tjänstgöringspenningar och sportler, den andre rådmannen (småprotokollsrådmannen) af sportlerna 2,500 kronor och magistratssekreteraren sportlerna.

Såväl borgmästaren som rådmännen och magistratssekreteraren skulle vara berättigade till erhållande af semester, borgmästaren under sex veckor samt öfrige tjänstemän under en månad för dem hvardera. Och skulle staden vara skyldig att under semester aflöna vikarier, med 300 kronor till borgmästarens ställföreträdare och 200 kronor till en hvar af de öfrige tjänstemännens ställföreträdare.

Enligt den af Magistraten och Rådstufvu-Rätten sålunda föreslagna nya stat blifva, oberäknadt ålderstillägg, stadens kontanta utgifter:

för borgmästaren	kr.	8,000: —
„ en rådman	„	4,000: —
„ en rådman	—	—: —
„ magistratssekreteraren	„	2,000: —
„ semesterarvoden	„	900: —
Summa kronor		14,900: —

Således en ökning af nuvarande utgifter med ett belopp af 4,450 kronor.

För jämförelse med städer af ungefär samma storlek som Västerås, anser sig Magistraten böra nämna, att aflöningsstaterna för Magistraten och Rådstufvu-Rätten äro:

i Gefle	med	6	litterate	medlemmar	kronor	27,300: —
i Helsingborg	„	5	„	„	„	28,800: —
i Örebro	„	5	„	„	„	19,500: —
i Karlstad	„	4	„	„	„	15,100: —
i Jönköping	„	4	„	„	„	15,200: —
i Halmstad	„	4	„	„	„	15,000: —
i Kristianstad	„	4	„	„	„	16,000: —
i Landskrona	„	4	„	„	„	17,525: —
i Lund	„	5	„	„	„	17,000: —
i Falun	„	3	„	„		
	och en		illitterat	ledamot	„	11,100: —

Den af Magistraten och Rådstufvu-Rätten föreslagna arbetsordning kan icke fullt genomföras, utan att samtlige dess litterate ledamöter äro villige att underkasta sig densamma. Till dess, efter illitterate rådmannens afgång, tredje rådmansbefattningen kan med litterat innehafvare af platsen besättas, kunna, utan särskild kostnad för staden, de göromål, som enligt Magistratens och Rådstufvu-Rättens förslag böra påläggas magistratssekreteraren, fördelas mellan Magistratens och Rådstufvu-Rättens ledamöter samt möjligen särskildt af Magistraten förordnadt biträde. Rådman Hennichs kvarstående som tredje rådman, hindrar således icke arbetsordningens genomförande i hufvudsaklig del.

Innan kommitten afgifver utlåtande angående löne- och pensionsstat för de under Magistraten lydande tjänstemän och betjänte, anhåller Magistraten att varda i ärendet hörd.

Västerås Rådhus den 27 Juni 1907.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktiges löneregleringss- och pensionskommitté af Magistraten begärt yttrande angående de förändringar af arbetsordningen för Rådstufvu-Rätten och Magistraten, som kunde anses önskvärda för en omreglering af nuvarande löneförmåner för ledamöterna i Rådstufvu-Rätten och Magistraten,

har Magistraten i skrifvelse den 27 Juni 1907 till samma kommitté afgifvit förslag till *dels* förändrad arbetsordning för Rådstufvu-Rätten och Magistraten *dels* ock ny aflöningsstat.

Enär löneregleringss- och pensionskommittén numera till Stadsfullmäktige öfverlämnat Magistratens berörda skrifvelse till den åtgärd, Stadsfullmäktige i anledning däraf önskade företaga, samt begärt besked af Stadsfullmäktige, huruvida Stadsfullmäktige önskade, att lönestat för Magistraten uppgjordes på grundvalen af den nu gällande arbetsordningen för Magistraten och Rådstufvu-Rättens ledamöter eller om Stadsfullmäktige hellre såge att dessförinnan en utredning i anledning af den af Magistraten väckta omorganisationsfrågan skedde,

får Magistraten härmed hemställa att Stadsfullmäktige ville för sin del besluta:

dels att antaga de af Magistraten och Rådstufvu-Rätten uppgjorda förslag till arbetsordning och aflöningsstat för Rådstufvu-Rätten och Magistraten i Västerås,

dels ock att uppdraga åt nämnda kommitté att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till de löneförbättringar åt andre och tredje rådmannen, som kunna anses erforderliga, till dess den nya arbetsordningen och aflöningsstaten kan komma att tillämpas.

Västerås Rådhus den 4 Juni 1908.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Drätselkammarens utlåtande öfver Byggmästaren K. J. Karlssons m. fl:s framställning rörande stensättningen å en del af Källgatan.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 26 nästlidne Maj af Byggmästaren K. J. Karlssons, Rådmannen F. C. Hennichs' och Direktören L. M. Ströms bilagda skrifvelse angående stensättningen å Källgatan mellan Kungsgatan och Kristinagatan får Drätselkammaren, som anser, att ifrågavarande gatudel bör, i likhet med gatorna i nyare stadsdelar i allmänhet, makadamiseras och förses med rännstenar

af fältsten, under erinran, att Stadsfullmäktige vid fastställandet af utgiftsstaten för år 1906 anslagit ett belopp af 4,280 kronor för förseende af meranämnda gatudel med kant- och sidsten samt fältstenssättning i körbanan, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte med ändring af föregående beslut, uppdraga åt Drätselkammaren att låta ordna ifrågavarande gatudel sålunda, att körbanan makadamiseras och rännstenarne sättas af fältsten.

Västerås den 4 Juni 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

För några år sedan beslöto Herrar Stadsfullmäktige det skulle den del af Källgatan, som löper mellan Nedre Kungsgatan och Kristinagatan beläggas med *fältsten* (kullersten).

Till gatan har också framforslats vid omläggning af andra gator upphämtad dylik, förbrukad, sten.

Ur alla synpunkter sedt vore emellertid numera olämpligt, att gatan blefve belagd med berörde otidsenliga stensort.

Vi få därför härmed vördsamt hemställa, det Herrar Stadsfullmäktige måtte med frångående af sitt nämnda föregående beslut i saken medgifva antingen, att den så centralt belägna gatudelen måtte i stället varda belagd med visserligen något dyrbarare, men ock vida mera hållbar varande *nubbsten*, däraf staden lär äga ett större förråd, eller ock att gatan intilldess den kan varda med sådan sten belagd, må blifva så *lagad med makadam*, att den blifver till öfverensstämmelse med gatans fortsättning mot norr.

Västerås i Maj 1908.

K. J. Karlsson. ***F. C. Hennichs.*** ***L. M. Ström.***

Drätselkammarens utlåtande öfver Herr A. Danielssons m. fl:s motion angående anslag till en folkhögskolekurs.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige till utlåtande af Drätselkammaren den 26 nästlidne Maj remitterat härmed återgående motion af Herrar Danielsson, Grönberg, Edvard Karlsson och K. J. Karlsson med framställning om ett anslag å 500 kronor till en

af härvarande goodtemplareordnar planerad s. k. folkhögskolekurs här i staden innevarande års höst, får Drätselkammaren, som anser att stadens ekonomi för närvarande icke tillåter att andra anslag än sådana, som måste anses alldeles nödvändiga, beviljas, och då den planerade folkhögskolekursen är den första i sitt slag här i staden, hvadan erfarenhet om dess betydelse härstädes saknas, hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte afslå ifrågavarande motion.

Från detta Drätselkammarens förslag hafva Herrar A. Danielsson och Edv. Karlsson låtit anteckna sin skiljaktiga mening, i det de yrkat, att Drätselkammaren måtte på de skäl som i motionen funnits anförda, tillstyrka bifall till motionen.

Västerås den 4 Juni 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås stad.

Det är ett glädjande tidens tecken, att begäret efter ökade kunskaper öfverallt är i stigande bland de djupa leden. Tyvärr är det dock så, att möjligheterna att tillfredsställa detta begär icke stå i rätt förhållande därtill. Att folkskolan icke är i stånd till och knappast kan ha till uppgift att meddela den allmänt medborgerliga bildning, som är den enda verkliga rösträttsgarantin, torde väl vara obestridligt. Utan att vilja förringa värdet af olika organisationers bildningsarbete genom studiecirklar o. s. v. eller underkänna betydelsen af föreläsningsföreningars väckande verksamhet kan man vidare med fog säga, att icke heller dessa eller bildningsmedel, som hittills stått de ekonomiskt mindre väl situerade till buds, äro till fyllest.

Det är i känslan häraf, som Västerås stads goodtemplarloger beslutit att söka anordna en så kallad folkhögskolekurs, som skulle omfatta de för en verklig allmänbildning allra nödvändigaste ämnena.

För att nu en dylik kurs ska kunna nå dem, som den är afsedd för, måste afgiften sättas så lågt som möjligt (exempelvis 5 kronor). Det blir därför omöjligt att realisera förslaget utan stöd från annat håll. Visserligen kunna logerna påräkna bidrag från öfverordnade organisationer af godtemplarorden. Men då denna hjälp knappast kan bli tillräcklig, se sig anordnarna tvungna att vända sig till annat håll. Det är i främsta rummet till det allmänna, som de då vända sig. Då en kunnig medborgare fyller sina skyldigheter och utöfvar sina rättigheter på ett bättre sätt än en okunnig, har det allmänna idel fördel af att understödja dylika bildningsföretag.

Med stöd af ofvan anförda vända sig därför undertecknade, af logerna utsedda att sätta den planerade folkhögskolekursen i gång, till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås stad med en vördsam anhållan, det Stadsfullmäktige till nämnda ändamål måtte anslå en summa på 500 kr.

Hilding Svartengren. ***Em. Granér.*** ***A. Danielsson.***

Ofvanstående skrifvelse upptaga vi som vår motion.

Västerås den 27 Maj 1908

A. Danielsson. ***E. Edv. Karlsson.***

Albert Grönberg. ***K. J. Karlsson.***

Plan.

Tiden: Kursen har beräknats taga en tid af omkring 5 veckor från medio af september med 2 à 3 timmars arbete per dag.

Ämnen:

Lektioner: Svenska, rättstafning, formulär och uppsatsskrifning (20 timmar). Matematik 15 t.

Föreläsningar: Svensk Litteraturhistoria 10 t. Förel. Fil. Kand. Torsten Fogelquist.
Psykologi med uppfostringslära 10 t. Förel. Folkskollärare Malmberg.
Hälsolära med alkohologi 5 t. En läkare.
Förordningar om rusdrycker 3 t. Poliskommissarie Franzon.
Kommunal- och statskunskap 7 t. Adjunkt Wetterling.
Sociologi (jordreformfrågan) 6 t.
Egna-hemsfrågan på städernas mark 2 t. Red. Pers.
Elementen af evolutionsteorin 4 t. Lektor Flodérus.

Dessutom på söndagarna enstaka föreläsningar eller diskussioner i mera allmänna ämnen såsom skönhet i hemmet, hembygdskärlek o. s. v.

Därjämte öfningar i unison sång, lekaftnar och samkväm.

Västerås,
A. F. Berghs Boktryckeri,
1908.

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af elektrikern Joh. Erik Sandbergs framställning om befrielse från utskylder till staden för år 1907.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktiges åtgärd öfverlämna bifogade till Stadsfullmäktige ställda skrifvelse från elektrikern Joh. Erik Sandberg med ansökan om befrielse från kommunalutskylder för 1907 och får drätselkammaren därvid, såsom eget yttrande i ärendet, hemställa att, då någon laglig grund för bifall till ansökningen ej föreligger, densamma måtte af Stadsfullmäktige afslås.

Västerås den 16 Juli 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Otto Oest.

Victor Åsberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får jag, som för år 1907 blifvit påförd utskylder till Västerås stad med 84 kr. 24 öre, ödmjukast anhålla, att med anledning däraf att jag från den 15 November 1907 under en tid af nära 7 månader af sjukdom varit oförmögen sköta min tjenst och under en tid af 4 månader vårdats å länslasarettet härstädes, blifva befriad från betalningsskyldighet af dessa utskylder.

Mina besparingar hafva under sjukdomen åtgått och mitt nyligen förvärfvade oansenliga lösöre bo är icke till fullo betaldt.

Debetsedeln bifogas. Västerås den 12 Juni 1908.

Erik Sandberg.

På begäran intygas härmed, att elektrikern Joh. Erik Sandberg varit af sjukdom förhindrad uppehålla sin befattning hos oss allt sedan den 15 november förra året tills dato eller sammanlagdt sju (7) månader, och har herr Sandberg under denna tid i aflöning bekommit 2 ½ månaders lön.

Västerås den 15 Juni 1908.

Allmänna Svenska Elektriska Aktieaolaget.

J. Sigfrid Edström.

gen. John Ericson.

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af herrar Th. af Billberghs och Filip Linders motion angående bidrag till Högre elementarläroverket för flickor i Västerås m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade af herrar Th. af Billbergh och Filip Linders undertecknade motion till stadsfullmäktige angående bidrag till Högre elementarläroverket för flickor i Västerås samt förändring af de beräkningsgrunder, efter hvilka de naturaförmåner, skolan af staden åtnjuter, hittills uppskattats, får Drätselkammaren tillstyrka bifall till motionen, allenast med den ändring, att ifrågavarande förmåner måtte beräknas efter 5 ½ % ränta, en räntesats, som med hänsyn till kapitalrabatten vid obligationernas försäljning ungefärligen motsvarar den verkliga räntan på stadens senaste 4 ½ % obligationslån; och får Drätselkammaren sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

dels att för åren 1909, 1910 och 1911 afstå från ränta å stadens fordran å 30,000 kronor hos Västerås högre elementarläroverk för flickor,

dels och att såväl berörda anslag, som ock de förmåner i öfrigt flickskolan af staden åtnjuter skola från och med nästkommande år utgå efter en beräkningsgrund af 5 ½ % ränta å nedannämnda belopp nämligen:

Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000: —
Den staden tillhöriga skolhustomten, i värde.....	15,400: —
Stadens tomt, hvarå gymnastikhuset till flickskolan är uppfördt, i värde	5,000: —
Flickskolans skuld till staden	30,000: —
Summa Kronor	165,000: 400

eller med *9,097 kronor.*

Västerås den 30 Juli 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Under treårsperioden 1906—1908 har Västerås högre elementarläroverk för flickor åtnjutit ett årligt statsanslag af 5,000 kr. samt dessutom under åren 1907 och 1908 ett årligt tilläggsanslag af 1,200 kr., det senare som bidrag till löneförbättring åt lärarinnorna.

I kungl. kungörelsen den 13 juni 1908 (se Sv. Författn.-samling, bihang n:o 39) är nu tiden för ansökan om statsanslag för 1909 utsatt till senast den 30 September och utsikt till erhållande af *högre anslag än förut* är gifven i mom. 7, som

säger: "därest ansökning göres om understöd till höjdt belopp, skola de ytterligare uppgifter rörande skolan bifogas, hvilka såsom grunder för ansökningen kunna skäligen åberopas", och såsom första grunden härvidlag gäller, enl. mom. 3, "att kommun eller enskilda donatorer till skolans uppehållande lämna bidrag, hvars värde uppgår till minst samma belopp som det sökta understödet".

Beträffande Västerås stads årsbidrag till Flickskolan, beslöto herrar Stadsfullmäktige d. $^{21}/_{6}$ 1900, "att årsräntan på dessa 100,000 kr. (nämligen stadens byggnadsanslag till nya flickskolehuset), sedermera skulle betraktas som stadens årliga anslag till skolan, men att skolan däremot skulle erlägga årlig ränta på så stor del af kostnaden för det hela, som öfverskjuter 100,000 kr., dock med afdrag för tomtvärdet och för slutliga beloppet af sparbankens för ändamålet donerade byggnadsfond, hvarjämte skolan skulle ansvara för underhållskostnaden samt öfriga årliga utgifter för byggnaden."

Vidare beslöto stadsfullmäktige den $^{20}/_{12}$ 1906 att "för hvartdera af åren 1907 och 1908 afstå den ränta, 1,200 kr., som styrelsen för flickskolan för närvarande årligen erlade å det belopp, 30,000 kr., hvarmed det af stadsfullmäktige beviljade byggnadsanslaget öfverskridits".

I och för skolstyrelsens förestående ansökan om statsbidrag anhålla vi därför vördnadsfullt, att herrar Stadsfullmäktige ville äfven för instundande treårsperiod 1909—1911, liksom under åren 1907 och 1908, afstå från räntan på de 30,000 kronorna.

Någon ytterligare förhöjning af anslaget från staden anse vi oss nämligen icke kunna sätta i fråga, men för att ändock med utsikt till framgång kunna göra underdånig framställning om en välbehöflig förhöjning af statsbidraget ha vi tänkt oss såsom nödvändigt villkor en ny värdering till högre och med verkliga värdet öfverensstämmande belopp af de naturaförmåner, hvilka skolan af staden åtnjuter. Och för att äfven den eventuellt afstådda räntan på de 30,000 kronorna skulle kunna upptagas till högre belopp än 4 %, såsom stadsfullmäktige genom beslut den / 1902 bestämdt, skulle stadsfullmäktige kunna, med upphäfvande af sistnämnda beslut, nu bestämma ifrågavarande ränta till högre t. ex. 6 % eller 5 %.

Efterföljande tabell visar en jämförelse mellan den nuvarande värdesättningen af skolans åtnjutna årsförmåner och en ny sådan, förslagsvis beräknad efter sex procent, hvilket ur affärssynpunkt icke torde vara för högt tilltaget. Stadens ägande andel i skolhuset är i tabellen satt till 115,000 kronor, enär skolhuset kostat 145,000 kr. och skolan på grund af stående lånet måste anses äga motsvarande andel till värde af 30,000 kr.

	Värde	Nuvarande årsräntan	Nya årsräntan beräknad efter 6 proc.
Stadens ägande andel i skolhuset	115,000: —	4,500: —	6,900: —
Skolhustomten	15,400: —	—	924: —
Gymnastikhustomten	5,000: —	—	300: —
Stående lånet	30,000: —	1,200: —	1,800: —
Summa	165,400: —	5,700: —	9,924: —

Detta är nu som sagdt endast ett förslag. Den utredning, Drätselkammaren kommer att verkställa, torde nog förete andra siffror, beräknade t. ex. efter 5 $^{1}/_{2}$ % eller 5 %, men hufvudsaken är, att högre och ur affärssynpunkt riktigare värden blifva till sina belopp fastställda.

På anförda skäl anhålla vi därför vördsamt, det herrar Stadsfullmäktige ville besluta:

dels att äfven för åren 1909, 1910 och 1911 afstå den ränta, som Vesterås högre elementarläroverk för flickor skulle erlägga på stående lånet 30,000 kr.;
dels att värdesätta samtliga de förmåner Flickskolan af staden åtnjuter (således äfven de båda tomterna), så att alla dessa årsförmåner blifva fastställda till belopp, som ur affärssynpunkt motsvarar deras verkliga värde.

Västerås den 26 juli 1908.

Th. af Billberg. ***Filip Linders.***

Drätselkammarens utlåtande i fråga om af Brandstyrelsen väckt förslag angående af stadens vattenledningnät för beredande af bättre vattentillgång i händelse af eldsvåda.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I en till Magistraten ställd, sedermera till Stadsfullmäktige öfverlämnad skrifvelse af den 6 Maj 1907, har Brandstyrelsen framställt förslag om utdragande af stadens vattenledningar och anbringande af brandposter i en del närmare angifna, tätare bebyggda trakter utom stadsplanen, allt i ändamål att bereda tillräcklig vattentillgång i händelse af eldsvåda. Berörda skrifvelse blef genom Stadsfullmäktiges beslut den 13 Juni 1907 remitterad till Vatten- och Gasverksstyrelsen för yttrandes afgifvande. I utlåtande af den 21 September 1907 har Vatten- och Gasverksstyrelsen angifvit kostnaden för samtliga de af brandstyrelsen föreslagna vattenledningsutvidgningarne jämte nödiga brandposter till 32,730 kronor, hvarjämte Vatten- och Gasverksstyrelsen, under framhållande af den stora önskvärdheten af att såväl afloppsledningar som ock gasledningar utlades i samband med utförande af de ifrågasatta utvidgningarne af vattenledningsnätet, uttalade, att det vore af största betydelse, om Brandstyrelsen kunde inskränka sina fordringar. Vid föredragning i stadsfullmäktige af berörda yttrande den 31 Oktober 1907 beslöto stadsfullmäktige att återremittera ärendet till utlåtande af såväl Brandstyrelsen som Vatten- och Gasverksstyrelsen. I anledning af detta beslut framhöll Brandstyrelsen i en till Vatten- och Gasverksstyrelsen ställd skrifvelse af den 4 November 1907 *dels nödvändigheten* af, att två brandposter utlades å Malmabergsgatan mellan Mälare- och Pilgatorna samt att en brandpost nedlades å Johanneslundsgatan framför huset N:o 18, *dels ock önskvärdheten* af, att en ledning af omkring 130 meters längd med brandpost anlades från Västra Bergsgatan eller Västra Esplanaden utåt Köpingsvägen, hvaremot Brandstyrelsen tillsvidare uppsköt sitt förslag i öfriga hänseenden. I till Stadsfullmäktige afgifvet utlåtande den 11 December 1907 har Vatten- och Gasverksstyrelsen på anförda skäl förordat till utförande de af Brandstyrelsen såsom nödvändiga ansedda anläggningarne i Malmabergsgatan och till Johanneslundsgatan, under förutsättning att afloppsledningar samtidigt anlades, men däremot afstyrkt anläggandet af vattenledningen utåt Köpingsvägen. Vid ärendets behandling af Stadsfullmäktige den 30 Januari 1908 upplystes, att ägarne af några nybyggnader inom det område, som berördes af den föreslagna vattenledningen utåt

Köpingsvägen, förklarat sig villiga att med någon del bidraga i kostnaderna för densamma, och blef i anledning häraf ärendet remitteradt till utlåtande af Drätselkammaren på det att dessa gårdsägare måtte beredas tillfälle att underhandla med Drätselkammaren om berörda ersättning.

Sedan Drätselkammaren, som emottagit ett erbjudande från gårdsägarna A. Andersson, Vikt. Eriksson och P. E. Smedberg att med 350 kronor bidraga i kostnaden för en vattenledning västerut åt Köpingsvägen till midt för lägenheten Almelund, den 13 Februari 1908 remitterade samtliga handlingar i ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen med anhållan om dess ytterligare utlåtande i frågan, har Drätselkammaren såsom sådant utlåtande fått emottaga utdrag af styrelsens i ärendet den 10 Mars, den 14 April och den 12 Maj förda protokoll. Af berörda protokollsutdrag framgår bland annat, att, sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen den 10 Mars 1908 beslutat fasthålla vid sitt förut fattade beslut att afstyrka vattenledningen utåt Köpingsvägen, enär det af ofvanbemälde gårdsägare erbjudna bidraget vore för litet, samme gårdsägare till Vatten- och Gasverksstyrelsen inkommit med ett nytt erbjudande, däri de förklarat sig villiga att bidraga i kostnaden för ifrågavande vattenledning utåt Köpingsvägen *jämte gasledning* med ett belopp af 800 kronor, samt att, efter det Hälsovårdsnämnden under visst villkor förklarat hinder icke möta för anläggande af ifrågavarande vattenledning utan att afloppsledning samtidigt anlades, Vatten och Gasverksstyrelsen på andragna skäl förordat anläggandet af vatten- och gasledningar från hörnet af Stora gatan och Västra Esplanaden genom området för Västra Esplanaden till Köpingsvägen och vidare utåt denna väg 130 meter för en beräknad kostnad af 3,690 kronor, däraf 800 kronor skulle gäldas af ofvanbemälde gårdsägares bidrag, under förutsättning dock att den del af området för Västra Esplanaden, hvarigenom ledningarne skulle framdragas, och som nu vore i enskild persons ägo, upplätes till staden.

Drätselkammaren får nu med öfverlämnande af samtliga till ärendet hörande handlingar såsom eget utlåtande anföra följande:

Beträffande först frågan om anläggande af vattenledningar i Malmabergsgatan till Mälaregatans korsning samt i Allégatans fortsättning till korsningen med Johanneslundsgatan anser Drätselkammaren i likhet med Vatten- och Gasverksstyrelsen, att i samband med berörde vattenledningars anläggande äfven afloppsledningar böra nedläggas uti ifrågavarande gator. Enligt hvad Drätselkammaren inhämtat, tillhör den för ledningarne erforderliga gatumarken staden. Då behofvet ur eldsläckningssynpunkt af bättre vattentillgång i de trakter, som beröras af dessa vattenledningar, är oomtvistligt och samma trakter äfven äro i stort behof af afloppsledningar, anser sig Drätselkammaren böra, under erinran om den af Vatten- och Gasverksstyrelsen påpekade omständigheten, att det är ur ekonomisk synpunkt fördelaktigt, att såväl vatten- som afloppsledningar komma till utförande samtidigt, tillstyrka bifall till Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag beträffande nu ifrågavarande ledningars utförande. Dock vill Drätselkammaren härutinnan göra det förbehåll, att arbetet med dessa anläggningar får anstå till nästkommande år, på det att Drätselkammaren måtte få tillfälle att vid behandlingen af budgetförslaget för år 1909, då stadens ekonomi låter sig bättre än nu öfverskådas, föreslå sättet för de erforderliga penningmedlens anskaffande.

Vidkommande därefter frågan om anläggande af vatten- och gasledningar utåt Köpingsvägen vill äfven Drätselkammaren tillstyrka en sådan anläggning. Emellertid har Drätselkammaren beträffande ledningens sträckning en annan mening än Vatten- och Gasverksstyrelsen. Då det torde möta svårigheter att träffa uppgörelse med vederbörande markägare om upplåtande af mark för ledningarnes framdragande från Stora gatan har Drätselkammaren tänkt sig ledningarne i stället

dragna från Västra Bergsgatan genom Västra Esplanaden till Köpingsvägen, där staden är ägare till marken. Enligt ett af Drätselkammaren införskaffadt kostnadsförslag skulle anläggningen då draga en kostnad af 4,590 kronor eller 900 kronor mer än enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag, beroende därpå, att ledningarna då blifva något längre. Den ökade kostnaden torde likväl uppvägas af fördelen, att staden nu ej behöfver träffa uppgörelse om afstående af gatumark i Västra Esplanaden, som antagligen ännu icke på några år kommer att i denna del utläggas. Härtill kommer att ledningen i Västra Esplanaden ju i hvarje fall ingår i den af Stadsfullmäktige antagna planen för vattenledningsnätets utvidgning. Då de i kostnaden bidragande gårdsägarne, som hafva sina nybyggnader invid Köpingsvägen i det närmaste färdiga, äro angelägna om att ifrågavarande anläggning kommer till utförande snarast möjligt, torde det vara lämpligt, att denna anläggning får utföras redan innevarande år. Det erforderliga beloppet, som ju ej är så afsevärdt stort, kan förskotteras af tillgängliga medel, och torde Drätselkammaren vid budgetbehandlingen få lämna förslag, af hvilka medel ifrågavarande kostnad slutligen skall bestridas. Slutligen torde Drätselkammaren få i uppdrag att vidtaga de åtgärder i hygieniskt afseende som Hälsovårdsnämnden föreskrifvit.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda föreslå att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att låta under nästkommande år anlägga vatten- och afloppsledningar jämte brandposter dels i Pilgatan och Malmabergsgatan till sistnämnda gatas korsning med Mälaregatan, dels ock i Allégatan genom Nygårdsområdet till korsningen med Johanneslundsgatan i enlighet med bifogade af Vatten- och Gasverksstyrelsen uppgjorda kostnadsförslag för en beräknad kostnad af tillhopa 13,520 kronor;

att låta under innevarande år anlägga vatten- och gasledningar från hörnet af Västra Bergsgatan och Västra Esplanaden genom Västra Esplanaden till Köpingsvägen och vidare 130 meter utåt Köpingsvägen enligt bifogade kostnadsförslag för en beräknad kostnad af 4,590 kronor med afdrag af 800 kronor, som enskilde gårdsägare åtagit sig att gälda, eller sålunda en kostnad för staden af 3,790 kronor, samt

att uppdraga åt Drätselkammaren att dels i sammanhang med sitt förslag till inkomst- och utgiftsstat för nästkommande år inkomma till Stadsfullmäktige med förslag, på hvad sätt ofvanberörda kostnader, tillhopa 17,310 kronor, skola gäldas, dels ock vidtaga de åtgärder, Hälsovårdsnämnden föreskrifvit angående afloppet från de lägenheter, som genom utsträckningen af vattenledningen utåt Köpingsvägen skulle komma i förbindelse med stadens vattenledningsnät.

Västerås den 13 Augusti 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag ur protokoll, fördt vid Västerås Vatten- och Gasverksstyrelses sammanträde den 10 Mars 1908.

§ 56.

Sedan Stadsfullmäktige i Västerås genom beslut den 30 Januari 1908 öfverlämnat samtliga handlingar rörande ett till Stadsfullmäktige inkommet ärende angående vissa utvidgningar af stadens vattenledningar samt inrättande af nya brandposter i aflägsnare delar af staden, allt i ändamål att bereda större vattentillgång vid eldsvådor, till Drätselkammaren för erhållande af kammarens yttrande, hade kammaren med öfverlämnande af utdrag af kammarens i ärendet förda protokoll för den 13 nästlidne Februari, af hvilket tillika framginge att till Drätselkammaren inkommit en af A. Andersson, Vikt. Eriksson och P. E. Smedberg den 12 berörde Februari dagtecknad skrift, däri bemälde personer förklarat sig villiga att med 350 kronor bidraga i kostnaden för en vattenledning västerut åt Köpingsvägen till midt för lägenheten Almelund, remitterat samtliga handlingar i ärendet till Vatten- och Gasverksstyrelsen med anhållan om dess ytterligare utlåtande i frågan.

Det skulle här till en början antecknas, att, som den föreslagna vattenledningen västerut åt Köpingsvägen vore af Brandstyrelsen föreslagen att i första rummet anläggas i och för eldsläckningsändamål, hade i det förut upprättade förslaget kostnaden upptagits för ledning af 7″ dimension, men att för afgifvande af vatten till hushåll en ledning af 4″ dimension vore fullt ut tillräcklig äfvensom att i enlighet med de af Stadsfullmäktige föreskrifna allmänna villkor för utsträckning af stadens allmänna ledningar utom stadens planlagda område, nämligen att bland annat bidraget från de enskilda skulle uppgå till $^2/_3$ af anläggningsvärdet, i förevarande fall vid jämförelse med kostnaden för 130 meter 4″ vattenledning, belöpande sig på 1220 kronor, bidraget från de enskilda måste uppgå till 813 kronor.

Då sålunda det af bemälde personer erbjudna bidrag till anläggningskostnaderna icke motsvarade det i de allmänna bestämmelserna föreskrifna, ansåg sig Styrelsen böra fasthålla vid sitt förut gjorda uttalande angående vattenlednings utdragande utåt Köpingsvägen.

Som ofvan

In fidem

Gerh. Gustafsson.

Utdrag ur protokoll, fördt vid Västerås Vatten- och Gasverksstyrelses sammanträde den 14 April 1908.

§ 62.

Sedan Vatten- och Gasverksstyrelsen vid sitt sammanträde den 10 nästlidne Mars, på sätt protokollet för berörda dag under § 56 utvisar, funnit sig föranlåten att afstyrka bifall till en af lägenhetsägarne A. Andersson, Vikt. Eriksson och P. Smedberg gjord framställning, att mot ett bidrag till kostnaden af 350 kronor få vattenledning utdragen 130 meter västerut åt Köpingsvägen, hade till dagens sammanträde bemälde personer inkommet med förnyad framställning så lydande:

"Till Västerås Vatten- och Gasverksstyrelse. Undertecknade få härmed vördsamt anhålla om att få vatten- samt gasledning utdragen efter Köpingsvägen 130 meter från Västra Esplanaden, för att sedan af oss indragas i våra bostäder, och äro vi villiga att för nämnda ledning bidraga med åttahundra (800) kronor. I händelse styrelsen ej kan godkänna detta vårt erbjudande, anhålla vi om tillstånd att få på egen bekostnad vidkoppla den ledning som finnes i den tomt som gränsar mot våra tomter. (Har Repslagare Eriksson begärt rättighet att få draga vatten- och kloakledning till sin tomt och det beviljats, så anhålla vi att få fortsätta ledningen till våra lägenheter därifrån i händelse de öfriga våra förslag ej vinna styrelsens godkännande). Almelund å Västerås stads område den 1 april 1908.

A. Andersson. Vikt. Eriksson. P. E. Smedberg.

Det skulle här antecknas, att kostnaden för dessa ledningar uppginge till:

Inom stadsplanen:			
Vattenledning	Kr.	1,050: —	
Gasledning	„	250: —	Kr. 1,300.
Utom stadsplanen:			
Vattenledning	Kr.	1,750: —	
Gasledninig	„	640: —	Kr. 2,390.
			Kronor 3,690.

Som af förut gjorda utredningar framginge, kunde i förevarande fall afloppicke anordnas med mindre än att detsamma framdroges till Mälaren med utlopp vid Gästgifvarevreten.

Enär en dylik dyrbar anläggning f. n. icke kunde åstadkommas, hade sökandena tänkt sig att få utsläppa afloppsvätskan i det öppna dike, som gående förbi deras tomter utmynnade i Mälaren. Med anledning häraf och med stöd af 3 § i gällande reglemente för vattenledningen i staden, beslöt styrelsen att i ärendet infordra utlåtande från Hälsovårdsnämnden.

Beträffande gasledningens framdragande uppdrog styrelsen åt föreståndaren att till nästkommande sammanträde söka fastställa, till hvilken omfattning anslutning till denna ledning kunde påräknas.

Som ofvan.

In fidem

Gerh. Gustafsson.

Utdrag ur protokoll, fördt vid Västerås Vatten- och Gasverksstyrelses sammanträde den 12 Maj 1908.

§ 80.

Sedan styrelsen på sätt protokollet för den 10 Mars och 14 April 1908 under §§ 56 och 62 utvisar i anledning af ifrågasatt utsträckning af stadens vattenledning västerut åt Köpingsvägen till midt för lägenheten Almelund remitterat i ärendet inkomna handlingar till stadens Hälsovårdsnämnd med begäran om dess yttrande, huruvida i förevarande fall enbart vattenledning finge framdragas, samt Hälsovårdsnämnden i skrifvelse den 7 innevarande maj till svar därå meddelat, att för en dylik åtgärd intet hinder i hygieniskt hänseende torde möta, under

förutsättning dock, att det afloppsdike, som från de gårdar, som skulle erhålla vattenledning, är framdraget förbi lägenheten Johannesbäck och vidare ned till Mälaren, uppränsades och i öfrigt, där så erfordrades vidtoges åtgärd för att stank ifrån berörda dike ej uppkomme, beslöt styrelsen såsom af Drätselkammaren infordradt yttrande i ärendet anföra följande:

Då af bifogade kostnadsförslag framgår att af ifrågasatta ledningar 50 meter komma att ligga i Västra Esplanaden, men Esplanaden å denna sträcka ännu icke är utlagd, utan till största delen utgöres af en trädgårdsanläggning, tillhörande muraren Georg Selin, måste sålunda öfverenskommelse med honom träffas om markområdes upplåtande för berörda ledning.

Ledningarnes anläggningskostnad är beräknad till kronor 3,690, hvarvid, i och för eldsläckningsändamål, till ledningen i Köpingsvägen afsetts rör af 7 tums dimension. Till ledningen i Västra Esplanaden skall i enlighet med det af Stadsfullmäktige den 31 Oktober 1907 fastställda förslag rör af 9 tums dimension användas. Under förutsättning att sökandena, på sätt de i sitt gjorda erbjudande förklarat sig villiga bidraga med 800 kronor, belöper sig den summa, till hvilken anslag måste begäras till 2,890 kronor. Då den af Stadsfullmäktige den 31 Okt. 1907 anslagna summan af 5,000 kronor redan till stor del är tagen i anspråk för andra anläggningar, torde särskildt anslag för nu ifrågasatta ledningsarbetes utförande erfordras.

Då Hälsovårdsnämnden under vissa villkor medgifvit anläggning af enbart vattenledning och då dessutom genom en af föreståndaren verkställd utredning framgår, att anslutning till gasledningen blefve af den omfattning, att från denna ledning med säkerhet förtjänst kunde påräknas, och då sökandenas bidrag enligt sist gjordt erbjudande i det närmaste motsvarar två tredjedelar af anläggningskostnaden för en 4-tums vattenledning — eller ledning af den dimension, som erfordras för framledande af vatten till sökandena — får Vatten- och Gasverksstyrelsen, som icke anser det ankomma på styrelsen att vidtaga de af Hälsovårdsnämnden föreskrifna sanitära åtgärder, under de villkor, som allmänna bestämmelserna för ledningarnas utsträckande till platser å stadens icke planlagda område i öfrigt föreskrifva, nämligen att för ledningarne behöfligt markområde genom Drätselkammarens försorg ställes till styrelsens förfogande, förorda bifall till sökandenas förnyade framställning af den 1 April 1908, enligt hvilken sökandena erbjuda sig att med 800 kronor bidraga till kostnaden för framdragande af vatten- och gasledningar från Västra Esplanaden 130 meter västerut åt Köpingsvägen.

Som ofvan. In fidem

Gerh. Gustafsson.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

Med återställande af de remitterade handlingarne angående ifrågasatt utsträckning af stadens vattenledning västerut åt Köpingsvägen till midt för lägenheten Almelund får Hälsovårdsnämnden beträffande frågan, huruvida i förevarande fall enbart vattenledning finge framdragas, hvarom Hälsovårdsnämndens yttrande begärts, meddela, att för en dylik åtgärd intet hinder i hygieniskt hänseende torde

möta, under förutsättning dock, att det öppna afloppsdike, som från de gårdar, som skulle erhålla vattenledning, är framdraget förbi lägenheten Johannesbäck och vidare ned till Mälaren, uppränsas och i öfrigt där så erfordras, vidtages åtgärd för att stank ifrån berörda dike ej uppkommer.

Västerås den 7 Maj 1908.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Kostnadsberäkning å utsträckning af vatten- och gasrörnäten enligt ansökan af lägenhetsägarne A. Andersson, Vikt. Eriksson och P. E. Smedberg, alla å Almelund.

Vattenledning inom stadsplanet.

23 c/m (9″)	ledning i Västra Esplanaden från Stora gatan till Köpingsvägen 50 m. à 15: —	750: —	
	Rördelar och aptering till äldre ledningen	100: —	
	Brandpost, komplett	120: —	
	Oförutsedda utgifter, utjämning	80: —	1,050: —
	Gasledning inom stadsplanet:		
50 m/m (2″)	ledning i Västra Esplanaden 50 m. à 4: 35	217: 50	
	Aptering, rördelar och utjämning	32: 50	250: —
	Vattenledning utom stadsplanet:		
18 c/m (7″)	ledning i Köpingsvägen väster ut 130 m. à 12: —	1,560: —	
	Brandpost, komplett	120: —	
	Oförutsedda utgifter, utjämning	70: —	1,750: —
	Gasledning utom stadsplanet:		
50 m/m (2″)	ledning i Köpingsvägen 130 m. à 4: 35	565: 50	
	Aptering, rördelar och utjämning	74: 50	640: —
		Kronor	3,690: —

Anm. Sprängning häri ej inräknad.

Västerås i maj 1908.

Gerh. Gustafsson.

Kostnadsberäkning å utsträckning af vatten- och afloppsledningar i Pilgatan och Malmabergsgatorna enligt bifogade skiss N:o 40.

Vattenledning.

23 c/m (9″)	ledning i Malmabergsgatan från Pilgatan till Mälaregatan 400 m. à 13: —	5,200: —	
	Brandposter, kompletta, 2 st. à 120: —	240: —	
	Rördelar och aptering	150: —	
	Oförutsedda utgifter, utjämning	280: —	5,870: —

Afloppsledning.

38 c/m (15″)	ledning i Pilgatan från järnvägsbommen till Malmabergsgatan, 70 m. à 10: —	700: —	
30 c/m (12″)	ledning i Malmabergsgatan, 90 m. à 8: —	720: —	
23 c/m (9″)	ledning i Malmabergsgatan, 300 m. à 6: 50	1,950: —	
	Nedstigningsbrunnar, 3 st. à 140: —	420: —	
	Spolbrunnar, 3 st. à 40: —	120: —	
	Utlopp med trumma	60: —	
	Oförutsedda omkostnader, utjämning	195: —	4,165: —
		Kronor	10,035: —

Västerås den 7 december 1907.

Västerås Vatten- och Gasverk.

Gerh. Gustafsson.

Kostnadsberäkning å utsträckning af vatten- och afloppsledningar genom Nygårds område i enlighet med bifogade skiss N:o 41.

Vattenledning.

15 c/m (6″)	ledning till Katrinelundsområdet från Allégatan till Johanneslundsgatan, 150 m. à 8: 50	1,275: —	
	Brandpost, komplett	120: —	
	Rördelar och aptering	75: —	
	Oförutsedda utgifter, utjämning	80: —	1,550: —

Afloppsledning.

45 c/m (18″)	ledning från Allègatan till Norra esplanaden 50 m. à 16: —	800: —	
30 c/m (12″)	ledning från Norra Esplanaden till Johanneslundsgatan, 90 m. à 9: —	810: —	
	Nedstigningsbrunn	140: —	
		Transport	2,200: —

	Transport	2,200: —	
Spolbrunn		40: —	
Rördelar och aptering		30: —	
Anordningar under bäcken		20: —	
Oförutsedda omkostnader, utjämning		95: —	1,935: —
		Kronor	3,485: —

Västerås den 7 December 1907.

Västerås Vatten- och Gasverk.

Gerh. Gustafsson.

Kostnadsberäkning å utsträckning af vatten- och gasrörnäten enligt ansökan af lägenhetsägarne A. Andersson, Vikt. Eriksson och P. E. Smedberg, alla å Almelund.

Vattenledning inom stadsplanet.

23 c/m (9″)	ledning i Västra Esplanaden från Västra Bergsgatan till Köpingsvägen, 80 m. à 15: —	1,200: —	
10 c/m (4″)	ledning för sammanbindning, 20 m. à 7: —	140: —	
	Rördelar och aptering till äldre ledningen	100: —	
	Brandpost, komplett	120: —	
	Oförutsedda utgifter, utjämning	140: —	1,700: —

Gasledning inom stadsplanet.

5 c/m (2″)	ledning i samma sträckning som ofvanstående 100 m. à 4: 35	435: —	
	Rördelar, aptering och utjämning	65: —	500: —
		Kronor	2,200: —

Vattenledning utom stadsplanet.

18 c/m (7″)	ledning i Köpingsvägen väster ut 130 m. à 12: —	1,560: —	
	Brandpost, komplett	120: —	
	Oförutsedda utgifter, utjämning	70: —	1,750: —

Gasledning utom stadsplanet.

5 c/m (2″)	ledning i Köpingsvägen, 130 m. à 4: 35	565: 50	
	Aptering, rördelar och utjämning	74: 50	640: —
		Kronor	2,390: —
		Tillsammans Kronor	*4,590:* —

Anm. Sprängning häri ej inräknad.

Västerås den 4 juni 1908.

Västerås Vatten- och Gasverk.

Gerh. Gustafsson.

Drätselkammarens utlåtande öfver Herr A. Sundströms motion angående eventuell försäljning af stadens aktier i S. V. B Järnvägs Aktiebolag.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af bilagda af Herr A. Sundström väckta motion angående eventuell försäljning af stadens aktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägs aktiebolag får Drätselkammaren, enär utsikt ej finnes, att för närvarande eller inom öfverskådlig tid erhålla sådant pris för aktierna, som kan af staden antagas, såsom infordradt yttrande i ärendet hemställa om afslag å motionen.

Västerås den 13 Augusti 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Då ryktet att Staden haft sina funderingar att förvärfva Bergslagsbanan, och underhandling mellan de stora intressenterna om inköp af aktiemajoriteten synes haft någon grund, har man kanske i närmaste framtid att vänta nya förhandlingar. En följd af detta köp skulle väl blifva att äfven Vesteråsbanan skulle komma ifråga.

Västerås stad, som har jämförelsevis stora intressen, men ej tillräckligt, att på egen hand dirigera en försäljning, bör göra klart för sig, — om någon underhandling skulle komma till stånd, — huruvida staden verkligen vore villig att sälja sina aktier genom att om möjligt ställa dem till något konsortiums förfogande, som kunde erbjuda aktiemajoritet och därmed betingade fördelar. Då jag i så fall anser, att staden med sin massa aktier bör begagna sig af det numera brukliga och fullt affärsmässiga försäljningssättet, vill jag föreslå att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta att, i händelse något förmånligt erbjudande erhålles, staden genom dess Drätselkammare eller helst särskilde delegerade finge ingå i ett aftal af nämnda art, dock att priset skulle godkännas af Stadsfullmäktige.

Vesterås den April 1908.

Axel Sundström.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag om tillsättande af en person att ombesörja eldning och städning i rådhuset och därjämte tjänstgöra som vaktmästare för Stadsfullmäktige och Drätselkammaren.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 16 sistlidne Juni beslutat entlediga den nuvarande städerskan för Rådhuset från och med den 1 nästkommande Oktober, är det nödvändigt anställa annan person att ombesörja städning och eldning af Rådhusets lokaler äfvensom i öfrigt öfva tillsyn öfver Rådhuset.

I samband med denna angelägenhet har Drätselkammaren upptagit frågan om behofvet af särskild vaktmästare för Stadsfullmäktige och Drätselkammaren. Det torde härutinnan vara kändt, att den nuvarande Stadsvaktmästaren på grund af sina mångahanda göromål mången gång har svårt att nöjaktigt verkställa kallelser och andra uppdrag. Det är äfven en olägenhet för stadens å Rådhuset tjänstgörande ämbets- och tjänstemän, att den ende vaktmästaren ofta under expeditionstiden, då vaktmästarens biträde behöfver påkallas, måste vara ute i staden för uträttande af tjänsteärenden. Drätselkammaren har därför funnit lämpligt, att staden anställer en person med åliggande att jämte ombesörjande af eldning och städning i Rådhuset tjänstgöra som vaktmästare för Stadsfullmäktige och Drätselkammaren. Då numera ingen bostadslägenhet i Rådhuset finnes, skulle härigenom äfven vinnas den fördelen att i regel en person finnes tillgänglig å Rådhuset, åtminstone under förmiddagarne för att visa allmänheten till rätta samt vara till hands för att biträda stadens tjänstemän.

Äfven ur ekonomisk synpunkt torde den nu föreslagna anordningen vara att föredraga. Om staden nu endast tillsätter en person för eldning och städning i Rådhuset, måste med säkerhet inom någon tid en andre vaktmästare anställas. Att i åliggandena för den person, som Drätselkammaren tänkt sig anställa, äfven skulle ingå en del vaktmästaregöromål, torde enligt Drätselkammarens förmenande endast i ringa mån öka kostnaden för hans aflöning. Hvad denna aflöning särskildt beträffar önskar Drätselkammaren hälst vara obunden af något i förväg fattadt beslut. Emellertid bör upplysas att den nuvarande städerskan åtnjuter i lön 600 kronor om året jämte fri bostad med värme och lyse. Stadsvaktmästarens samtliga löneförmåner utgöra för i år 1,500 kronor

Drätselkammaren får sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta,

att uppdraga åt Drätselkammaren att från och med den 1 nästkommande Oktober anställa i stadens tjänst en lämlig person med skyldighet att ombesörja eldning och städning i Rådhuset samt dessutom tjänstgöra som vaktmästare för Stadsfullmäktige och Drätselkammaren i enlighet med de närmare föreskrifter för hans tjänstgöring, som Drätselkammaren kan finna skäligt meddela.

Västerås den 13 Augusti 1908.

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag angående nubbstenssättning å Stora gatan mellan Källgatan och Hållgatan.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Vid upprättandet af Drätselkammarens förslag till budget för innevarande år väcktes inom kammaren förslag, att bland andra större gatuarbeten, som skulle utföras i år, äfven måtte upptagas nubbstenssättning af Stora gatan mellan Källgatan och Hållgatan. Emellertid ansågs då nödigt att inskränka stadens utgifter till det minsta möjliga, hvarför detta gatuarbete ej blef upptaget i budgetförslaget.

Nu har dess bättre lättare penningeförhållanden inträdt, och då den nuvarande fältstenssättningen å ifrågavande gatudel är ytterst bristfällig samt dessutom erforderlig nubbsten finnes inköpt och härtill kommer, att arbete eljest under hösten kommer att saknas för de stadens arbetare, som pläga vara sysselsatta med gatuläggningsarbeten, får Drätselkammaren härmed föreslå att Stadsfullmäktige måtte besluta.

att låta omlägga Stora gatan mellan Källgatan och Hållgatan med nubbsten; samt

att kostnaden härför, enligt bifogade kostnadsförslag beräknad till 19,000 kronor, skall af lånemedel gäldas.

Västerås den 13 Augusti 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Kostnadsberäkning

för

stensättning af Stora gatan från Källgatan t. o. m. korsningen af Hållgatan med tuktad sten.

910	kbmtr. schaktning à 1,00	910: —
830	„ grus à 3,00	2,490: —
210	m. omhuggning af kantsten à 2,50	525: —
70	„ ny kantsten à 5,00	350: —
280	„ läggning af kantsten à 0,50	140: —
940	kvmtr tuktad sten till körbanan med sättning och transport à 9,00	8,460: —
865	„ tuktad sten till körbanan med sättning och transport à 6,60	5,709: —
	Extra för rundhörn, ändringar af trappor, inkörsportar och dagvattenbrunnar m. m.	416: —
		Kronor 19,000: —

Västerås den 15 Augusti 1908.

P. Wict. Johansson.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse med förslag angående af Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget begärdt tillstånd att få genom sin kraftledning framleda energi äfven till abonnenter.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning af Stadsfullmäktiges beslut af den 29 Aug. 1907 beträffande åt Allmänna Svenska Elektr. A.-B. i Västerås beviljadt tillstånd att i bolagets tidigare koncessionerade kraftledning, som går mellan Emausverkstaden och bolagets hufvudverkstäder, få höja spänningen, dock med villkor att, sedan spänningen blifvit höjd, icke utan Stadsfullmäktiges megifvande större mängd elektrisk energi än som vore erforderligt för drift och belysning inom Allmänna Svenska Elektriska A.-B:s egna etablissement finge genom ledningen framledas, har bolaget, under åberopande af att stadens elektricitetsverk ej vore mäktigt öfvertaga bolagets abonnenter å elektrisk energi inom Västerås, i skrifvelse af den 12 december 1907 hos Västerås Drätselkammare anhållit, att Stadsfullmäktiges ofvanberörda beslut så tillvida ändrades att bolaget tillsvidare och för åtminstone till en början fem års tid erhölle tillstånd att äfven efter den ifrågasatta ändringen af spänningen få genom kraftledningen framleda energi äfven för bolagets abonnenters behof.

Vatten- och Gasverksstyrelsen, till hvilken Drätselkammaren öfverlämnat ärendet med anmodan att till Stadsfullmäktige ingå med yttrande och förslag i ämnet, anser sig böra hos Stadsfullmäktige förorda bifall till framställningen, enär i annat fall bolaget icke skulle kunna utan afsevärd svårighet förse sina abonnenter i staden med elektrisk energi samt stadens elektricitetsverk icke nu är beredt att på en gång öfvertaga denna kraftleverans. Med öfverlämnande af samtliga till Styrelsen i ärendet inkomna handlingar får Vatten- och Gasverksstyrelsen hos Stadsfullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige ville med upphäfvande af sitt den 29 Augusti 1907 fattade beslut medgifva Allmänna Svenska Elektriska A.-Bolaget rätt att under en tid af fem år, räknadt från den 29 Augusti 1907, genom sagda kraftledning under tillgodogörande af den beviljade högre spänningen framleda äfven den strömmängd, som bolaget utlämnar till sina elektriska kraftafnämare här på platsen.

Västerås den 13 Augusti 1907.

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

Utdrag af protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 12 December 1907.

§ 369.

En från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget inkommen ansökan af innevarande dag, att bolaget skulle, äfven sedan spänningen blifvit höjd i bolagets

kraftledning, tillsvidare och för åtminstone till en början 5 års tid, få rätt att genom samma ledning framleda energi äfven för bolagets abonnenters behof, beslöt Drätselkammaren öfverlämna till Vatten- och Gasverksstyrelsen med anmodan till styrelsen att ingå till Stadsfullmäktige med yttrande och förslag i ämnet.

Som ofvan In fiden.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vid sitt den 29 sistlidne Augusti meddelade tillstånd att höja spänningen å vår tidigare koncessionerade kraftledning mellan Nordiska Metallaktiebolaget och våra verkstäder fäste Stadsfullmäktige bl. a. det villkoret, att energi genom ledningen för annat ändamål än drift och belysning af våra etablissement ej utan Stadsfullmäktiges medgifvande finge framledas.

Då för tillfället Stadens Elektricitetsverk ej är mäktig öfvertaga våra abonnenter inom Västerås, tillåta vi oss vördsamt anhålla att nämda villkor, så till vida ändrades, att vi tills vidare och för åtminstone till en början fem års tid finge rätt att äfven efter den ifrågasatta ändringen af vår kraftledning genom samma framleda energi äfven för våra abonnenters behof.

Västerås den 12 December 1907.

Allmänna Svenska Elektriska A.-B.

J. Sigfrid Edström.

gen. John Fredholm.

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse angående ifrågasatt anläggning af afloppsledning i Östermalmsgatan.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Stadsfullmäktiges afgörande får Vatten- och Gasverksstyrelsen med utlåtande i ärendet härmed öfverlämna en till styrelsen ingifven ansökan, i hvilken Bostadsföreningen Östermalm på anförda skäl hemställt att samtidigt med anläggandet af den 7″ vattenledning, som enligt Stadsfullmäktiges beslut den 28 Nov. 1907 skall under innevarande sommar framdragas från Pilgatan genom Emausgatan och Östermalmsgatan till Allégatan, äfven anordnas aflopp i Östermalmsgatan.

Kostnaden för den af sökandena ifrågasatta afloppsledningen kommer, med en beräknad längd å ledningen af 200 meter, att utgöra, om 9″ rör användes, 1,000 kronor, förutsatt dock att afloppsledningen utföres samtidigt med vattenledningen. Häremot blir arbetet, om afloppsledningen utföres särskildt, betydligt dyrare, beroende på att kostnaden för gräfning i förevarande fall är upptagen i anslaget för vattenledningen.

Som i 1908 års budget för stadens vatten- och gasverk är upptaget för nya serviser m. m.

för vattenverket	kronor	1,750: —
„ gasverket	„	1,500: —
eller sammanlagdt	kronor	3,250: —

men af denna summa endast ett ringa belopp är användt, torde kostnaden för nu ifrågasatta ledningsarbete kunna tagas af nämnda anslag.

Enär bostadsföreningen Östermalm är belägen inom stadens planlagda område får Vatten- och Gasverksstyrelsen, som anser behofvet påkalla ett bättre ordnande af kloakväsendet å Östermalm, hos Stadsfullmäktige förorda bifall till ansökningen och hemställer för den skull styrelsen, att Stadsfullmäktige uppdrager åt styrelsen att i samband med ofvannämnda vattenledningsarbetes utförande låta framdraga den af sökandena begärda afloppsledning samt medgifva styrelsen att till betäckande af anläggningskostnaden för densamma få anlita det öfverskott, som beräknas skola uppstå å det till nya serviser m. m. för innevarande år af Stadsfullmäktige redan beviljade anslag.

Västerås den 18 Augusti 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

Som till vår kännedom kommit att staden under året ämnar i Östermalmsgatan framdraga en rörledning för vatten, och då i nämnda gata förut ej finnes någon afloppsledning, blott provisoriska ledningar hit och dit från en del tomter, en del tomter åter sakna både vatten och aflopp, och det väl förr eller senare torde bli nödvändigt att bereda gårdarna vid nämnda gata nöjaktigt aflopp, taga vi, Styrelsen för Östermalmsföreningen oss friheten då vi därtill på föreningssammanträde blifvit af medlemmarne anmodade å samtliga gårdsägares vid Östermalmsgatan vägnar anhålla, det staden ville samtidigt då vattenledningen nedlägges i Östermalmsgatan äfven där nedlägga erforderlig afloppsledning.

Västerås den 27 Juni 1908.

På Bostadsföreningen Östermalms vägnar, dess styrelse

G. A. Berglund. ***Er. Andersson.*** ***L. E. Sandvall.***

Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse med begäran om ett förslagsanslag å 5,000 kronor för utredning angående nytt elektricitetsverk för staden.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Allt mera och mera framträder behofvet af större tillgång på kraft i stadens elektricitetsverk, hvilket numera på grund af stadens starka tillväxt under senaste

åren och därmed ökadt behof af elektrisk ström endast med knapp nöd förmår afgifva hela den strömmängd, som dess abonnenter förbruka. Redan då staden år 1905 öfvertog elektricitetsverket gjorde sig frågan om anskaffande af mera kraft gällande, men blef lösningen på frågan då endast tillfällig, enär kraftkällan ökades med blott 80 hästkrafter genom att insätta en s. k. stationär lokomobil med tillhörande elektrisk utrustning. Plats åt detta maskineri bereddes genom tillbyggnad af elektricitetsverket. Troligtvis gjorde sig redan då den meningen gällande att snart nog mera vidtomfattande åtgärder måste vidtagas. Af nedanstående torde de skäl, hvilka mana till skyndsamma åtgärder för anskaffande af större krafttillgång, tydligt framgå.

De i stadens elektricitetsverk befintliga maskiner bestå af:

1 stående ångmaskin på	100	hästkrafter.
1 liggande „ „	50	„
1 stationär lokomobil „	80	„
Summa	235	„

Under vintern 1907—1908 uppgick belastningen under den mörkaste tiden till i medeltal 1,450 ampère, motsvarande i rundt tal 220 hästkrafter. På grund af snedbelastning blefvo dock dynamomaskinerna, hvilka, med undantag af den sist insatta dynamomaskinen, som drages af lokomobilen, äro afsedda för samma belastning som ångmaskinerna, öfverbelastade. Men var detta äfven fallet med ångmaskinerna, synnerligen när belastningen vid vissa tillfällen uppgick till 1550 ampère eller omkring 235 hästkrafter vid samlingsskenorna. Med beräknande af den kraftförlust, som uppstår i remmar och generatorer, skulle maskinerna då hafva varit belastade med omkring 290 hästkrafter, men med tillhjälp af ackumulatorbatteriet, som, om behofvet så påkallar, kan under tre timmars tid belastas med något öfver 60 hästkrafter, kunde öfverbelastning dock i de flesta fall undvikas. Nu finnes visserligen också turbinhusdriften att tillgå. I lyckligaste fall erhålles 85 hästkrafter från turbinhuset. Detta gjorde att elektricitetsverket under förra vintern vid några tillfällen, då belastningen var ganska stor, icke ens behöfde anlita alla 3 ångmaskinerna. Men vid andra tillfällen återigen, då kraften från turbinerna som bäst behöft tillgodogöras, var vattentillgången så minimal, att ingen eller ringa mängd kraft erhölls. Häraf framgår att kraft från turbinhuset icke alltid kan med visshet påräknas.

Den 1 Januari 1908 motsvarade anslutningen till elektricitetsverket 507 kilovatt eller närmare 700 hästkrafter. Under år 1907 anslöts till elektricitetsverket 103 kilovatt, motsvarande 140 hästkrafter. Anslutningen under år 1908 har icke visat sig vara så stark, men torde dock icke komma att understiga 40 kilowatt eller 55 hästkrafter, enär också en del kraftabonnenter, hvilka icke kunnat erhålla kraft från Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, tillkommit. Om också denna anslutning på belysning och kraft icke samtidigt tages i anspråk, så måste likväl räknas med en ökning af omkring 30 hästkrafter och att sålunda verkets högsta belastning under nästkommande vinter torde uppgå till minst 320 hästkrafter. Då vi från maskinerna kunna påräkna endast 235 hästkrafter och från batteriet c:a 60 hästkrafter under en tid af högst 3 timmar, framgår tydligt behofvet af anskaffande af större kraftkällor.

I och med beslut om anläggande af jordkabelnät beslöts äfvenledes att vid lämplig tidpunkt höja spänningen från 110 till 220 volt. Ensamt detta senare beslut innebär anskaffandet af andra maskiner, enär elektricitetsverket med nuvarande dynamomaskiner endast kan alstra ström om 110 volts spänning. Att låta omändra de gamla dynamomaskinerna därhän, att med desamma ström om 220

volts spänning kunde alstras vore högst olämpligt, dels emedan dessa maskiner äro af äldre typ, dels också emedan desamma äfven efter omändringen icke vore af tillräcklig storlek. Anskaffande af nya maskiner är därför en nödvändig sak.

Att insätta nytt maskineri i nuvarande central vore äfvenledes olämpligt, ty för det första skulle monteringen afsevärdt fördyras och försvåras, enär driften samtidigt måste upprätthållas, för det andra skulle grunden icke vara tillräckligt stark för så pass stora maskiner, som nu måste ifrågasättas, för det tredje skulle husets dimensioner vara allt för små; mera utrymme måste nämligen anskaffas och skulle detta ske genom att tillbygga huset. Men att påkosta detta hus ytterligare tillbyggnad vore opraktiskt handladt, ity att detsamma icke står på pålad grund och marken består af lera till flera meters djup.

Af det här anförda torde tillräckligt framgå att staden måste låta anlägga *nytt elektricitetsverk.*

Plats för detta verk bör beredas i närheten af nuvarande elektricitetsverket för att i minsta möjliga mån behöfva rubba jordkabelsystemet, hvilket nu är under utförande och hvars hufvudknippen sammanträffa i Sturegatan nästan midt framför nuvarande elektricitetsverket. Med hänsyn till kablarna är lämpligast att uppföra nytt verk på den plats, på hvilket klapphuset är beläget, och har nog detta varit ett förslag, som vunnit erkännande. Men här tillstöter emellertid en olägenhet, hvilken först under sista tiden uppmärksammats, nämligen risken att på denna plats verkställa pålning, enär gasbehållaren ligger alldeles i närheten. Det är högst troligt, att gasbehållarebassängen på grund af de jordförskjutningar, som uppstå vid pålning, skulle spricka, hvilket skulle medföra afsevärda svårigheter och störningar i gasverksdriften, synnerligen som endast en gasbehållare finnes vid stadens gasverk. En annan olägenhet, som talar mot användandet af nämnda plats, är ju också den att staden antingen skulle blifva i saknad af klapphus eller ett nytt sådant skulle uppföras på annan plats, hvilket skulle åsamka staden större utgifter. Lämpligaste platsen torde därför i mera än ett afseende vara södra delen af nuvarande badhustomten. Genom att med tiden sammanslå badhustomten med gasverkstomten kunde redan nu ett sådant läge beredas åt elektricitetsverket, att framtida utvidgningar af detsamma möjliggöres. Några nämnvärda svårigheter med kablarnes omflyttning uppstår icke, enär verket kommer att ligga mellan de gator, Munkgatan och Nedre Trädgårdsgatan, genom hvilka samtliga motorkablar äro dragna. Södra delen af tomten är utarrenderad till Västerås Varmbadhusaktiebolag, men medför icke heller detta några svårigheter, enär denna del ej behöfver tagas i användande för elektrecitetsverkets behof, förutsatt att dieselmotordrift kommer till användande.

Beträffande gasverket, för hvilket badhustomten är reserverad, behöfver någon rubbning, därigenom att elektricitetsverk uppföres på badhustomtens södra del, icke ifrågasättas. Dock anser styrelsen att gasverket med tiden bör förläggas till plats utom staden.

Förslag till nytt elektricitetsverk är under utarbetande af Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget, som, då leveransen af elektriska jordkablar för Västerås stad tillföll denna firma, åtog sig att utan ersättning utarbeta ett dylikt. Men vid ett så omfattande byggnadsföretag som detta måste fackmän inom olika områden höras, äfvenså ritningar af olika slag upprättas. Det uppgjorda förslaget måste sålunda utöfver denna granskning, som inom styrelsen kan ske, underkastas kontrollerande granskning af utomstående framstående fackman. För uppförande af fasadritningar skall arkitekt anlitas. Styrelsen har ock ansett sig böra genom besök på platser, där nya elektricitetsverk anlagts, förskaffa sig vidgad erfarenhet uti hithörande frågor, än här å platsen kan vinnas. Dessa förberedande arbe-

ten, hvartill styrelsen saknar anslag, äro af största vikt och betydelse för att styrelsen i sinom tid må kunna till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till elektricitetsverk här i staden. Redan nu är styrelsen i tillfälle upplysa, att kostnaden för ett elektricitetsverk med dieselmotordrift torde kunna approximativt beräknas till omkring 350,000 kronor samt för elektricitetsverk med ångmaskinsdrift till omkring 380 à 400 tusen kronor.

Vatten- och Gasverksstyrelsen får därför, under åberopande af det här anförda, därvid särskildt framhållande de trängande behof, som påfordra uppförande af nytt elektricitetsverk inom sådan tid, att detsamma kan sättas i drift hösten 1909, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte till styrelsens förfogande för ofvan angifna ändamål ställa ett förslagsanslag af 5,000 kronor.

Västerås den 20 Augusti 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafsson.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1908.

Styrelsens för Västerås Arbetareinstitut utlåtande öfver Hr A. Danielssons m. fl:s motion angående anslag till en folkhögskolekurs.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige för utlåtande till Styrelsen för Västerås Arbetareinstitut den 16 sistl. Juni remitterat härmed återgående motion af hr Danielsson m. fl. med framställning om ett anslag af 500 kronor till en af härvarande godtemplarloger planerad folkhögskolekurs, får Styrelsen, som i likhet med initiativtagarne anser, att det alltmer framträdande bildningsbehofvet bland de djupa leden måste på bästa sätt tillgodoses, härmed vördsamt hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte anslå 500 kronor till en folkhögskolekurs härstädes, som dock bör anordnas af Västerås Arbetareinstitut under samarbete med de enligt motionen af godtemplarlogerna utsedda delegerade.

Västerås den 2 September 1908.

På Styrelsens vägnar:

Claes Uggla.

J. P. Malmberg.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om upplåtande åt Landstinget af ett område å stadens östra utmark för uppförande af ett tuberkulossjukhus.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I en till Drätselkammaren aflåten skrifvelse af den 28 nästlidne Augusti hafva af Västmanlands läns landsting utsedde kommitterade för afgifvande af förslag och kostnadsberäkningar angående de åtgärder, som för hämmande af människotuberkulosen inom länet borde vidtagas, på anförda skäl hemställt, att Drätselkammaren ville af Stadsfullmäktige i Västerås inhämta yttrande, om och på hvilka villkor Stadsfullmäktige vore villiga att för uppförande af ett tuberkulossjukhus afstå åt landstinget äganderätten till ett å en med en senare skrifvelse från kommitterade

till Drätselkammaren öfverlämnad karta med tillhörande beskrifning utmärkt område å stadens östra utmark intill det så kallade Högby skogsfjäll om 12,40 hektar.

Med öfverlämnande af samtliga till Drätselkammaren inkomna handlingar i ärendet jämte ofvanberörda karta, får Drätselkammaren såsom eget yttrande anföra följande:

Af det område, hvarom här är fråga, är en del eller 4,64 hektar, utgörande ingår af staden utarrenderad mot en årlig arrendesumma af 260 kronor. Återstoden af området 7,76 hektar utgöres af, utom impedimenter, mindre värdefull skogsmark, beväxt med ungskog. Det nyss berörda arrendet torde icke utgöra något hinder för markens upplåtande för det nu ifrågavarande ändamålet.

Under framhållande af att redan det ifrågasatta sjukhusets förläggande till Västerås' närhet och till och med inom stadens jurisdiktion otvifvelaktigt innebär vissa fördelar för staden, men att staden likväl icke alldeles utan godtgörelse bör för ändamålet afhända sig det nu ifrågavarande rätt stora området, hvaraf staden dock har en årlig inkomst, hvartill hänsyn måste tagas, får Drätselkammaren hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att till landstinget med äganderätt öfverlåta å bifogade karta utmärkta område å stadens östra utmark intill Högby skogsfjäll för att där förlägga det ifrågasatta tuberkulossjukhuset under det villkor, att staden för all framtid i det blifvande sjukhuset erhåller två friplatser.

Västerås den 10 September 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Af Västmanlands läns landsting utsedde kommitterade för afgifvande af förslag och kostnadsberäkningar angående de åtgärder, som för hämmande af människotuberkulosen inom länet böra vidtagas, hafva enat sig om att föreslå landstinget att skyndsammast låta uppföra ett tuberkulossjukhus afsedt för omkring etthundra patienter.

Otvifvelaktligen finnas inom Västmanlands län en mängd välbelägna platser nära järnvägsstation, hvilka lämpa sig för en dylik sjukhusanläggning.

Kommitterade hafva dock tänkt sig, att den stad inom Västmanlands län, inom hvars område sjukhuset förlägges, skulle för att erhålla detta sjukhus i närheten af staden vara villigt att härför upplåta plats eller göra annan motsvarande uppoffring.

En fördelaktig plats i närheten af Västerås stad för ett dylikt sjukhus hafva kommitterade funnit å stadens östra skogsmark i närheten af allmänna landsvägen till Stockholm och lägenheten Eriksdal intill det så kallade Högby skogsfjäll.

Huru stort område som för sjukhuset bör upptagas äro kommitterade ännu ej i tillfälle att uppgifva närmare, än att härför torde erfordras minst 5 högst 15 hektar med gräns för området i söder till allmänna landsvägen.

Med afseende å de fördelar, som otvifvelaktligen komma att i sjukvårdshänseende beredas Västerås stad, om det föreslagna sjukhuset förlägges till denna staden närbelägna plats, af hvilken staden åtminstone för närvarande torde äga endast ringa inkomst, synes det kommitterade ej vara förmätet att tänka sig, att staden skulle vara benägen att härför kostnadsfritt eller mot endast en kostnad motsvarande stadens nuvarande inkomst af platsen afstå densamma till landstinget.

Hänslutande sig härtill få kommitterade till Drätselkammaren hemställa:

att Drätselkammaren ville af Stadsfullmäktige i Västerås inhämta yttrande, om och på hvilka villkor Stadsfullmäktige äro villiga att för omförmälta ändamål afstå äganderätten till platsen ifråga åt landstinget, äfvensom därom meddela kommitterade svar före innevarande års landsting.

Västerås den 28 Augusti 1908.

På Kommitterades vägnar:

John Karlsson.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Under åberopande af kommitterades skrifvelse den 28 sistlidne Augusti få kommitterade härhos öfverlämna bilagda af e. jägmästaren Gustaf Rehlin upprättade karta med beskrifning öfver del af Västerås stads utmark, lämpande sig för tuberkulossjukhus.

Västerås den 7 September 1908.

Å Västmanlands läns landstings tuberkuloskommittes vägnar:

John Karlsson.

Beskrifning öfver del af Västerås stads utmark afsedd till plats för tuberkulossjukhem.

№	Markens beskaffenhet.	Trädslag.	Skogens ålder.
1	Stenbunden, delvis bergaktig,	tall, gran,	15—25 år,
2	Berg, kalt,	—	—
3	Kärr,	—	—
4	Berg, kalt,	—	—
5	Stenbunden—bergbunden,	tall,	30 „

№	Markens beskaffenhet.	Trädslag.	Skogens ålder.
6	Stenbunden,	tall,	35 år,
7	Kal backe,	—	—
8	Stenbunden,	tall, gran, löf,	10—20 „
9	Gräsbunden,	björk, tall, gran,	10—20 „
10	Stenbunden,	tall, gran,	10 „
11	Bergbunden—stenbunden	tall,	20—30 „
12	Berg, kalt,	—	—
13	Stenbunden,	tall,	15—25 „
14	„	„	30 „
15	Kärraktigt,	„	10—20 „
16	Grusgrop,	—	—
17	Inäga, Eriksdal.		

Gräns för området i öster, väster och norr den streckade röda linjen, i söder landsvägen.

Arealsammandrag: Skogsmarken (N:o 1—16) . . . . . 7,76 har,
Inägor (N:o 17) . . . . . 4,64 „
S:ma 12,40 har.

Västerås den 5 September 1908.

Gustaf Rehlin,
e. jägmästare.

Drätselkammarens skrifvelse angående förändrad plan för det af Stadsfullmäktige beslutade nya varmbadhuset och ökadt anslag till badhusets uppförande.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med skrifvelse den 13 nästlidne Augusti hafva Badhusbyggnadskommitterade till Drätselkammaren öfverlämnat bilagda till Stadsfullmäktige ställda skrifvelse af samma dag, jämte i sistnämnda skrifvelse åberopade handlingar, angående förändrad plan för det af Stadsfullmäktige förut beslutade nya varmbadhuset samt om ökadt anslag till bestridande af kostnaden för badhusets uppförande med begäran, att Drätselkammaren måtte med eget utlåtande vidare befordra kommitterades skrifvelse till Stadsfullmäktige.

Sedan Drätselkammaren nämnda dag, den 13 nästlidne Augusti, bordlagt ifrågavarande ärende och samtidigt uttalat önskvärdheten af, att Badhusbyggnadskommitterade måtte inför Stadsfullmäktige och Drätselkammarens ledamöter å ett privat sammanträde demonstrera de af kommitterade i deras merberörda skrifvelse framlagda olika alternativen i fråga om badhusets uppförande, hafva kommitterade i anledning af den diskussion, som förts vid ett af Drätselkammaren i frågan anordnadt privat sammanträde för Stadsfullmäktige och Drätselkammaren, därvid kommitterades ordförande närmare redogjort för de olika förslagen samt frågans

läge i öfrigt, till Drätselkammaren inlämnat ytterligare en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse i ämnet af den 9 innevarande September.

Med öfverlämnande af samtliga till ifrågavarande ärende hörande handlingar får Drätselkammaren hänskjuta den af Badhusbyggnadskommitterade sålunda väckta frågan till Stadsfullmäktigns afgörande och därvid såsom eget utlåtande anföra följande:

Af den föreliggande utredningen, som i betraktande af badhusfrågans föregående behandling så väl hos kommitterade som ock hos Stadsfullmäktige och Drätselkammaren, synes vara så uttömmande, som för frågans slutliga lösning rimligtvis kan begäras, har Drätselkammaren funnit framgå, att ett för Västerås invånareantal afpassadt tidsenligt varmbadhus icke torde kunna erhållas för den af Stadsfullmäktige förut beviljade anslagssumman 200,000 kronor.

Det stora behofvet af ett nytt varmbadhus, är så allmänt kändt, att därom icke behöfver vidare ordas. Lika allmänt torde också önskemålet: en stor simhallsbassäng, vara. Det i kommitterades sista skrifvelse förordade nya alternativet — innefattade minskning af badhusets hufvudbyggnad i öfverensstämmelse med B-förslaget, men med bibehållande af den stora simhallsafdelningen enligt ursprungliga förslaget — för en sammanlagd kostnad af 250,000 kronor synes Drätselkammaren vara det mest tilltalande af de föreliggande alternativen.

Ett antagande af detta nya förslag fordrar dock ett nytt anslag på 50,000 kronor. Drätselkammaren anser emellertid att för förhindrande af ett ytterligare förhalande af hela frågan, hvilket i betraktande af det verkligen stora behofvet af ett nytt badhus, icke vore lyckligt, och då staden icke torde få bättre råd om några år än nu att offra det utöfver förut beviljade belopp för frågans lösning erforderliga anslaget, staden bör åtaga sig denna utgift. En ännu ytterligare utredning skulle, kanske utan något nämnvärdt resultat, draga med sig afsevärda kostnader för staden, hvartill kommer, att byggnadskostnaderna med tiden säkerligen icke komma att sjunka, utom snarare tvärtom stiga.

På grund af det anförda får Drätselkammaren sålunda hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

att med ändring af och såsom tillägg till sitt beslut den 26 September 1907 uppdraga åt Badhusbyggnadskommitterade att låta utföra det nya varmbadhuset i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det i kommitterades skrifvelse den 9 innevarande September framställda förslaget för en beräknad kostnad af 250,000 kronor, däri inbegripet jämväl badhusets lösa inredning jämte linneförråd och möblering med mera,

samt att för ändamålet bevilja ett ytterligare anslag å 50,000 kronor, att i likhet med föregående anslag till badhusbyggnaden gäldas af lånemedel.

Emot Drätselkammarens förestående beslut har hr Axel Sundström anmält sin reservation i det han förklarat sig anse, att ett för Västerås fullt värdigt badhus kunde erhållas för 200,000 kronor.

Västerås den 10 September 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 Mars innevarande år lämnat badhuskommitterade tillstånd att ytlysa entreprenad å uppförandet af det af Stadsfullmäktige den 26 september 1907 beslutade nya varmbadhuset och låta påbörja arbetet därmed samt anvisat för år 1908 af det redan beviljade anslaget till badhusbyggnaden utom förut anvisade medel till ritningar m. m. ett belopp af 50,000 kronor, utbjödo kommitterade genom annons i ett flertal tidningar uppförandet af badhusbyggnaden på entreprenad. Häri ingick ej värmeledningar med ångpannor och pumpar äfvensom vatten- och afloppsledningar samt badanordningar m. m. Vid anbudstidens utgång hade till kommitterade inkommit fem anbud, det lägsta å 180,000 kronor och det högsta å 225,000 kronor. Dessa höga anbud måste helt naturligt väcka kommitterades förvåning, då de arbeten, anbuden afsågo, i A.-B Arkitekt och Byggnadsbyråns kostnadsförslag af den 4 augusti 1907, som låg till grund för Stadsfullmäktiges beslut om badhusets uppförande, beräknats draga en kostnad af allenast 127,500 kronor, hvilken siffra kommitterade dock enligt utlåtande af Byggmästarne K. J. Karlsson och Edvard Karlsson, ansågo böra höjas med 20,000 kronor. Att märka härvid är dock, att på kommitterades föranstaltande entreprenadritningarne skilde sig något från de ursprungliga skisserna, hufvudsakligen därutinnan, att källarvåningen skulle komma att fullständigt utnyttjas, och bottenvåningens golf förläggas något högre öfver gatan. Ensamt hafva dessa ändringar dock icke enligt kommitterades förmenande, kunnat på långt när föranleda den stora skillnaden mellan kostnadsförslaget och entreprenadanbuden.

Vid anbudens pröfning den 12 sistlidne maj beslöto kommitterade att icke antaga något af anbuden, enär kostnaden för hela badhuset då komme att betydligt öfverstiga den af Stadsfullmäktige för ändamålet anslagna summan 200,000 kronor.

Sedermera hafva kommitterade infordrat förslag till inskränkningar och förenklingar å badhusbyggnaden i ändamål att nedbringa byggnadskostnaden till öfverenstämmelse med Stadsfullmäktiges anslag, och har A.-B Arkitekt & Byggnadsbyrån i detta hänseende afgifvit två nya alternativa förslag A. & B. samt beräknadt kostnaderna för dem jämväl med stöd af utlåtanden från sakkunnige för värme- och vattenanläggningar till respektive 211,000 kronor och 241,000 kronor.

Som emellertid det minsta förslaget (Alt. A.), hvilket med afseende å kostnaderna i det närmaste öfverensstämmer med det af Stadsfullmäktige beviljade anslaget, i så väsentlig grad afviker från det ursprungliga förslaget till badhus, hafva kommitterade ej ansett sig böra vidtaga åtgärd för badhusets uppförande

enligt förstnämnda förslag, utan att Stadsfulmäktige fått tillfälle att yttra sig, om ej staden för erhållande af ett för stadens behof lämpadt och därtill fullt tidsenligt badhus ville ikläda sig den ytterligare kostnad, som numera visat sig blifva förenad med ett uppförande af badhuset, antingen enligt de ursprungliga ritningarne eller ock med de förenklingar af badhuset, som Alt. B. utvisar.

Beträffande de olika förslagen vilja kommitterade meddela följande:

1:o) Det ursprungliga förslaget.

Detta förslag uppfyller enligt kommitterades förmenande alla rimliga anspråk på en modern badinrättning. Det har framkommit efter en noggrann utredning och med stöd af erfarenheter, som kommitterade vunnit bland annat genom besök vid nytillkomna badhus, såsom i Gefle och Stockholm. Det är äfven särskildt lämpadt efter Västeråsförhållandena och torde kunna fylla sitt behof inom en längre tid framåt.

Hvad kostnaderna angår synas dessa enligt den sista uträkningen vara mycket höga och med ej mindre än 90,000 kronor öfverstigande det beviljade anslaget. Själfva byggnadssumman 180,000 kronor, är beräknad efter det lägsta af de ofvannämnda entreprenadanbuden. Sistberörda belopp torde dock kunna, dels genom förenklingar och dels därigenom, att vid entreprenaden utförligare ritningar och beskrifning blifva tillgängliga något nedbringas. Genom borttagande af solbadet, den ena af gångarne intill bassängen, minskning af sockeln åt gatan, förändring af taklisten, förenkling af material och målningsarbeten m. m. samt ofvan berörda förtydliganden vid entreprenaden kunna kommitterade med stöd af sakkunniges uttalanden beräkna en minskning i byggnadskostnaden omkring 22,000 kronor. Vidkommande de af vederbörande sakkunnige gjorda beräkningarne för värme och vattenanläggningarna 43,000 + 30,000 = 73,000 kronor så kan härom endast sägas, att dessa siffror här likasom vid de två öfriga alternativen på kommitterades begäran satts så högt, att något öfverskridande af desamma icke bör kunna befaras. Kostnaden för apparater till tvättstugan samt tork- ock mangelrum 7,000 kronor är en nytillkommen post, som ej medtagits i det ursprungliga kostnadsförslaget, såsom egentligen hörande till badhusets lösa inredning, men hafva kommitterade nu velat medtaga alla kostnader äfven för sådana inventarier och förråder, som för badanstaltens igångsättande erfordras. Den sista summan, 30,000 kronor, har af kommitterade beräknats för de utgifter, som dels redan uppkommit för utredning, ritningar och pålvirke och som dels förestå för anskaffande af linneförråd och öfriga inventarier, för ytterligare ritningar, kontrollantarvode m. m.

2:o) Alternativ A.

Genom detta förslag hafva byggnadens dimensioner och i följd häraf äfven dess enskilda lokaler med bibehållande i hufvudsak af yttre utseende och indelning, inskränkts till det minsta möjliga. Fasadlängden mot Trädgårdsgatan har minskats med 4 m. och mot Vasagatan med icke mindre än 11 m. Hufvudbyggnadens bredd har minskats med 3,8 m. Äfven byggnadens höjd har väsentligt minskats. I Badstubadens afklädningsrum har den ena gången måst borttagas, hvarigenom den olägenheten uppkommer, att klädda och oklädda få gå i samma passage. Badstugorna äro minskade från 6,4 × 4 m. till 5,5 × 3,2 m. och tvagningsrummen från 6,4 × 3,8 m. till 5,5 × 3,2 m. Största förändringen torde komma på simhallsafdelningen, där bassängens storlek minskas från 17,3×7,9 till 11,9×5,8 m. och antalet afklädningshytter från 52 till 32. Storleken af värmestugorna har äfven här

betydligt minskats. Enligt detta förslag förekommer intet solbad, hvarjämte bostadslägenheterna å vinden och i tornet indragits. Dessutom hafva en del förenklingar och inskränkningar, som icke här kunna uppräknas, vidtagits.

Beträffande kostnaderna hänvisas i tillämpliga delar till hvad ofvan under 1:o) anförts, och hafva kommitterade i det beräknade betoppet, 211,000 kronor, inberäknat anskaffning af allt, hvad till badanstaltens färdigställande kan höra.

3:o) Alternativ B.

Äfven detta förslag har minskat byggnadens dimensioner och såsom följd häraf äfven dess särskilda lokaler. Fasadlängden åt Trädgårdsgatan är 3,4 m. och åt Vasagatan 7,5 m. kortare än enligt ursprungliga förslaget. Hufvudbyggnadens bredd har minskats med 2 m. äfven byggnadens höjd är något minskad. Detta förslag har beträffande karbads- badstuafdelningarne icke egentligen andra förändringar än den minskning i de särskilda lokalernas storlek, som betingats af byggnadens mindre dimensioner. Simhallsafdelningen har äfven enligt detta förslag fått lida mäst. Bassängen är 14 m. lång och 6,6 m. bred samt omgifven af 40 afklädningshytter. Värmestugorna äro minskade i likhet med alternativ A. Å vinden äro inredda två lägenheter den ena om 2 rum och kök och den andra om 1 rum och kök samt ett rum för betjäningen, hvaremot lägenheten i tornrummet är utesluten. Likaså är solbadet borttaget, hvarjämte en hel del förenklingar och inskränkningar i öfrigt vidtagits.

I fråga om kostnadsbeloppet 241,000 kronor hafva äfven här inberäknats alla utgifter, som kunna komma i fråga för badhusets inredning m. m.

Kommitterade anse samtliga kostnadsförslagen så högt tilltagna att något öfverskrigande af dem icke torde behöfva befaras.

Af det anförda och af en granskning af bifogade ritningar framgår, att det ursprungliga förslaget är i så många afseenden att föredraga framför de båda senare tillkomna alternativen, att kommitterade icke tveka att, trots den betydligt ökade kostnaden till antagande förorda förstnämnda förslag. Detta förslags styrka ligger i den stora simhallen. Simhallsbadet är den mäst moderna och den mäst eftersökta badformen. Den stora badfrekvensen i kallbadhuset så väl som i nuvarande varmbadhuset innevarande sommar har visat behofvet af ytterliggare en rymlig och centralt belägen simbassäng, särskildt som inrättandet af en sådan kommer att råda bot för olägenheterna af de alternerande badtiderna för damer ocl herrar i kallbadhuset.

Tillträdet till kallbadhuset är för öfrigt ofta särskildt för äldre personer till följd af sjögången vid blåsvärder omöjliggjordt Härtill kommer, att mången, som nu till följd af Mälarvattnets dåliga beskaffenhet drar sig för att bada i kallbadhuset, kommer att flitigt använda sig af simhalsbadet i det nya badhuset. Man torde också hafva all anledning att befara, att vattnet i kallbadhuset skall blifva ännu sämre, än det nu är, med stadens tillväxt och då allt flera kloakafdelningar få sitt utlopp i Svartån. Fördelen af att äfven under vintern finnes tillgång till en stor simbassäng, där framför allt den uppväxande ungdomen kan fortsätta sina öfningar i vattenidrott, ligger i så öppen dag, att den knappast särskildt behöfver framhållas. I detta sammanhang kan nämnas, att simbassängen enligt det ursprungliga förslaget i storlek närmar sig den stora bassängen i kallbadhuset. Slutligen vilja kommitterade uttala som sin åsikt, att det är till stadens bästa, att det ursprungliga förslaget kommer till utförande.

Med öfverlämnande af ritningar till det första förslaget samt skisser till Alt. A. och B. jämte till berörda alternativ hörande kostnadsförslag äfvensom det till

grund för Stadsfullmäktiges beslut den 26 September 1907 om byggandet af varmbadhuset liggande kostnadsförslaget få kommitterade, under förordande af det ursprungliga förslaget, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte uttala sig, huruvida Stadsfullmäktige vilja, att badhuset utföres enligt de först uppgjorda ritningarne, möjligen med de förenklingar som, enligt hvad ofvan angifvits, kunna åstadkommas, eller om Stadsfullmäktige vilja hafva badhuset utfördt i enlighet med någotdera af alternativen A. och B.; och torde Stadsfullmäktige tillika anslå det ytterligare belopp, som i anledning af Stadsfullmäktiges beslut i nyssnämnda hänseende kan erfordras utöfver det ursprungligen beviljade anslaget 200,000 kronor.

Västerås den 13 Augusti 1908.

På Badhusbyggnadskommitterades vägnar:

Petrus Tersmeden.

Theofil Öberg.

Till Badhuskommitterade, Västerås.

Vi hafva härmed äran öfverlämna de tvenne alternativa planskissförslag till varmbadhus i Västerås, som herrar Kommitterade i skrifvelse af den 23 Juni detta år anmodat oss uppgöra, och bifoga vi approximativa kostnadsuppgifter från ingeniörerna Theorell och Jäderström å värme- och ventilations- samt vatten- och badanordningar.

Med användande af dessa kostnadsuppgifter för värme- och vattenanläggningarne, samt för byggnadskostnaden anbud för det ursprungliga förslaget och efter samma grunder reducerade kostnader för de tvenne mindre förslagen, samt med tillägg af 30,000 kronor, som enligt uppgift från Kommittens ordförande bör beräknas för skulder och oförutsedda kostnader, blifva de slutliga kostnaderna,

I) för stora förslaget
180,000 + 30,000 + 43,000 + 7,000 + 30,000 = 290,000 kr.

II) för alternativ A
110,000 + 25,000 + 39,000 + 7,000 + 30,000 = 211,000 kr.

III) för alternativ B
135,000 + 28,000 + 41,000 + 7,000 + 30,000 = 241,000 kr.

Stockholm den 21 Juli 1908.

Aktiebolaget Arkitekt- och Byggnadsbyrån, Stockholm.

Georg A. Nilsson.

Aktiebolaget Arkitekt- och Byggnadsbyrån, Stockholm.

Kostnaden för värmeledning med ångpannor, varmvattencisterner, uppfordringspumpar, cirkulationsapparater etc. för Västerås varmbadhus kan approximativt beräknas uppgå till

för det första (ursprungliga förslaget) 43,000: — kronor
„ alternativ B 41,000: — „
„ „ A 39,000: — „

Kostnaden för apparater till tvättstuga samt tork- och mangelrum kan beräknas uppgå till kronor 7,000: — för hvart och ett af de olika alternativen. Kostnaden är beräknad i proportion till kostnaden för nyligen utförda badhusanläggningar.

Högaktningsfullt
Hugo Theorell,
Ingeniör, Stockholm.
g. O. Sandholm.

Arkitekten H. Herr Georg Nilsson, Stockholm.

På begäran får jag härmed meddela, att kostnaden för kall- och varmvatten- samt afloppS- och vattenklosettledningar till Västerås varmbadhus kan beräknas komma att kosta ungefär följande:

för stora förslaget Kr. 30,000: —
för ett projekt betecknadt med B „ 28,000: —
för „ „ „ „ A „ 25,000: —

inclusive gjutna emaljerade badkar, men icke uppfordrings- och cirkulationspumpar.

Ledningar i gatorna ingå ej, emedan dessa sannolikt komma att utföras af Staden.

Högaktningsfullt
P. A. Sjögren.

Kostnadsförslag

till Varmbadhus i Västerås.

Grundläggningsarbeten enl. uppgift af hrr E. E. och K. J. Karlsson	25,000: —	
144 kvm isolering på murar à 1: 50	216: —	
104 „ granitsockel à 20: —	2,080: —	
Yttertrappor	100: —	27,396: —
Transport		27,396: —

		Transport	27,396: —
337 mille tegel med inmurning à 70: —		23,590: —	
1,445 kvm fogstrykning à 1: —		1,445: —	
3,171 „ putsning med kalkbruk på tegel à 0: 80		2,536: 80	
548 „ „ „ „ „ trävägg à 1: 20		657: 60	
865 „ „ „ „ „ trätak à 1: 20		1,038: —	
836 „ „ „ „ „ betonhvalf à 1: —		836: —	
229 „ „ „ cementbruk „ „ à 1: 50		343: 50	
360 „ „ „ „ „ tegelvägg à 2: —		720: —	
276 „ slamning à 0: 50		138: —	
Ventilationskanaler och rörtrummor		1,000: —	32,304: 90
Simhallsbassäng jämte 2 st. mindre bassänger af armerad beton jämte plattor, skvalpbord och trappor		8,600: —	
1,065 kvm betonhvalf inkl. järnbalkar à 15: —		15,975: —	
225 „ betonunderlag à 1: 30		292: 50	
988 „ betongolf, stålslipade à 3: —		2,964: —	
291 „ refflade cementplattor à 8: —		2,328: —	
36 steg betontrappa, stålslipad à 5: —		180: —	30,339: 50
Ornering i fasaden		400: —	
128 lm. kalkstenstrappor inkl. kupa à 10: —		1,280: —	
120 kvm. kalkstensplaner à 7: 50		900: —	2,580: —
90 kvm. skärmväggar i badlokalerna à 5: —		450: —	
Förankringar		1,000: —	
63 st. fönsterbleck à 1: 75		110: 25	
53 lm. stuprör à 2: 25		119: 25	
165 kvm. taktäckning med galvaniserad plåt à 2: —		330: —	2,009: 50
910 kvm. tegel på papp à 2: —		1,820: —	
910 „ takstolar med ytterpanel à 3: 75		3,412: 50	
397 „ innerpanel i tak jämte fyllning à 2: —		794: —	
159 „ trävägggar à 3: 15		500: 85	
Trätrappor till tornet		200: —	
D:o „ simhallen		500: —	
Läktare, barrièr m. m.		1,500: —	8,727: 35
Snickeriarbeten, fönster, dörrar jämte inpassning, beslag och beslagning			5,100: —
Målningsarbeten			4,500: —
Glasarbeten			1,500: —
Ritningar, tillsyn och diverse arbeten			13,042: 75
		Kronor	127,500: —
Värmeanläggning			22,000: —
Vatten- och afloppsledningar, badanordningar och vattenklosetter			18,000: —
Elektrisk anläggning			2,500: —
		Summa Kronor	170,000: —

Stockholm den 4 Aug. 1907.

Aktiebolaget Arkitekt- och Byggnadsbyrån, Stockholm.

Ivar Nyqvist.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 25 April förlidet år återremitterat Badhuskommitterades förslag om uppförande af ett *tidsenligt* badhus för en kostnad af 160,000 kronor å gamla badhustomten med uppdrag åt kommitterade att afge förslag å annan tomt samt inkomma med nya skisser å badhus och därefter vid sammanträde den 26 September samma år antagit och godkänt kommitterades nya förslagsritningar samt beslutat uppföra ett badhus till en kostnad af 200,000 kronor i hufvudsaklig öfverensstämmelse med dessa ritningar, hafva kommitterade i skrifvelse till Stadsfullmäktige inlämnad till Drätselkammaren den 13 nästlidne Augusti, ansett sig böra påpeka, att ett badhus enligt den plan, som är framställd å dessa senaste ritningar, icke kunnat realiseras för en kostnad af 200,000 kr., utan skulle betinga ett anslag å 290,000 kronor, hvarför kommitterade, som funno sig icke böra å ena sidan påbörja badhusbyggnaden enligt de fastställda ritningarne för att sedan inkomma till Stadsfullmäktige med begäran om ytterligare anslag för badhusets fullbordande, som då otvifvelaktigt måst beviljas, eller å andra sidan utan Stadsfullmäktiges hörande för att nedbringa kostnaderna inom ramen af det beviljade anslaget gå i författning om så betydliga förändringar och inskränkningar i den ursprungligen planerade byggnaden, att staden icke skulle erhålla det *tidsenliga* badhus, som Stadsfullmäktige begärt, framlagt ytterligare 2 alternativa förslag, till kostnad af respektive 211,000 och 241,000 kronor, och på samma gång framhållit fördelarne af det ursprungliga förslaget och tillstyrkt detsammas antagande af Stadsfullmäktige.

Men sedan kommitterade genom sin ordförande å ett privat sammanträde inför Stadsfullmäktige och Drätselkammarens ledamöter demonstrerat och redogjort för dessa 3 förslag och skiljaktigheter dem emellan samt af den där förda diskussionen framgått, att de kostnader 290,000 kronor som det ursprungliga förslaget betingade af en del Stadsfullmäktige betraktades som allt för höga under nuvarande förhållanden, men då däremot under diskussionen gjorda uttalanden gifva vid handen, att det minsta förslaget (Alternativ A, det till 211,000 kr.) icke motsvarar de fordringar en så pass stor stad som Västerås under nuvarande tid har rätt att ställa på ett *tidsenligt* badhus, och midtelförslaget, det s. k. B.-förslaget äfven saknar den af alla så eftersträfvade och med våra lokala sommarbadförhållanden så nödvändiga stora simbassängen, enligt ursprungliga förslaget, vilja kommitterade härmed framlägga ännu ett kombinationsförslag, nämligen att till B-förslagets (det för 241,000 kr.) hufvudbyggnad sådant det nu föreligger foga den största simhallsbassängen. Detta skulle minska det ursprungliga förslagets kostnader med 40,000 kr., men genom den större bassängen öka B-förslagets med 9,000 kronor, d v. s. badhuset skulle i detta fall komma att kosta 250,000 kronor.

Det ursprungliga förslaget blefve för visso en prydnad för Västerås, men när vi finna, att realiserandet af detta tilläfventyrs öfverstiger våra tillgångar, och vi måste ha ett badhus, böra vi väl ena oss om ett som åtminstone är fullt *tidsenligt* och ej ett, hvarmed ingen torde blifva tillfredsställd.

I de flesta moderna badhus är, liksom afsikten är med det nu planerade badhuset, själfva husets stomme och inredning af enklaste slag; därtill kommer sedan badlokalernas antal och storlek jämte därmed följande vatten och värme förhållanden, beroende på folkmängden och beräknad badfrekvens, hvilket allt bestämmer kostnaden på badhuset. Att då tvinga ned kostnaden under den gräns, som enligt nyss

nämnda betingelser är den naturliga, vore mycket oklokt, ty ett på sådant sätt tillkommet badhus komme män sedan helt säkert ångra sig hafva uppfört. — Man bör icke trotsa gifna regler, af en lång erfarenhet gjorda till lag.

Att ytterligare nu minska och lappa på detta minsta förslag, som redan är kassabelt finna kommitterade i hög grad oklokt.

Det är ju mycket lätt att säga "Bygg för 200,000, men mera pengar lämnas ej än som är anslaget". Men när det faktiskt ej kan byggas ett *tidsenligt* badhus till detta pris, lämnas det åt kommittén i verkligheten ett spelrum, som blir större, än om kostnaderna äro fastslagna till för Västerås afpassade förhållanden.

Kommitterade bedja härvid få framhålla följande skäl till sitt nu framlagda förslag.

Då det visat sig fullkomligt omöjligt erhålla ett fullt *tidsenligt* badhus efter Västerås innevånareantal och med de fordringar man numera ställer på ett varmbadhus och som därtill har en för härvarande förhållanden erforderlig rymlig, ljus, tilltalande simhall med därtill hörande bassäng i tvänne djup, till ett pris af 200,000 kronor, finnes ju ingen annan utväg, om man verkligen anser ett nytt badhus nödvändigt för staden, än att anslå ytterligare medel. Frågan blir då, hur mycket man skall offra mera för att tillfredsställa alla skäliga fordringar på ett badhus.

Med ett tidsenligt badhus menas, sådana de numera uppföras, ett som i sig upptager *alla badformer* och som tillfredsställer de olika klassernas och könens behof af bad, hvarjämte moderna badhus pläga, beroende på de lokala förhållandena äfven vara förenade med utrymmen för mediko-mekanisk gymnastik, badkafé, fäkt- och idrottsalar, samt lekplats för barn m. fl. lokaler, hvilket allt är uteslutet i ofvannämnda 3 förslag till badhus i Västerås. Men hvad som, utom de olika badformerna är förenadt med alla nya badhus, det är lokaler för tjänstepersonalen och betjäningsrum.

Vid det s. k. A-förslaget för 211,000 kronor, om det nu äfven med sina små utrymmen vore acceptabelt i andra afseenden, saknas både en badform solbad, samt äfven den viktiga detaljen — bostäder för tjänstepersonalen och därtill hvad alla insett vara erforderligt hos oss en stor simhallsbassäng. Det är således ett svagt förslag.

Om nu således Stadsfullmäktige fortfarande hålla fast vid sitt anslag å 200,000 kronor och ej vilja öka detsamma, måste staden afstå från både tjänstepersonalrum (som förr eller senare dock måste anskaffas) samt den stora bassängen, men anslaget räcker icke ändå, ty förslaget slutar på 211,000 kronor, således måste ytterligare inskränkningar göras. Man skulle ju kunna tänka sig att nedbringa kostnaden på annat sätt, att minska fasadytorna, genom att lägga simhallsflygeln längre in på gården i T-form mot hufvudbyggnaden med planteringar åt Vasagatan, eller att uppföra endast en byggnad, där alla lokaler inbegripet simhall inrymmas m. fl. anordningar, men allt detta är redan långt för detta föreslaget och öfvertänkt, men förkastadt som olämpligt.

Det första alternativet skulle icke godkännas af byggnadsnämnden, det senare vore ju otänkbart, då huset därigenom utom källarvåningen blefve 4 våningar högt och simhallen öfver källarlokalen ej erhölle tillräcklig belysning. En hörntomt skall ju för öfrigt hafva fasader åt bägge gatorna.

Vill man åter nödvändigt hafva en stor simhall, men är likgiltig för, hur huset för öfrigt inredes, och fastslår kostnaderna till 200,000 kronor, då finnes ingen annan möjlighet än att taga bort det, som har någon betydelse på kostnaden, som ett af bastubaden, några karbad, de medikamentösa baden m. fl. inskränkningar, men då upphör också badhuset helt och hållet att vara *tidsenligt*. Samma förmåner

för de båda könen bortfalla, och detta förhållande är så mycket mera beaktansvärdt, som Stadsfullmäktige i sitt beslut af den 25 April 1907 just uttalat önskvärdheten af flera karbad och 2 badstugor, hvilket ock framhållits af stadens damer i en petition med mellan 5- och 600 underskrifter.

Man använder nu öfverallt 2 badstugor af hvilka den ena betraktas som Folkbad; att utesluta den ena är ej tillrådligt och för öfrigt kan man ju ej annat än af flera skäl respektera denna kvinnornas fordran på att en badstu är för dem tillgänglig. Att använda simhallen ensam och slopa de båda mindre bassängerna vore en åtgärd stridande mot allt hvad erfarenheten hittills lärt, nämligen att en stor del människor af båda könen af flerfaldiga skäl, här onödiga att framhålla, ej vilja exponera sig för en större publik, som förhållandet blefve om endast en bassäng vore tillgänglig. För öfrigt, hur mycket industri- och grofarbetaren än tvager och tvålar in sig, stannar dock fett och sot kvar på kroppen, hvilket skulle afsätta sig i den stora simhallsbassängen, sjunka till botten och framtvinga en rengöring och tappning af bassängen flera gånger i veckan, hvilket ställer sig för dyrt. Detta hindrar ej att 1 gång i veckan omedelbart före en sådan tappning simbassängen kan vara tillgänglig mot låg afgift.

Det är ju för öfrigt för framtiden, som man bygger och då vill man ju göra det så solidt, tidsenligt och praktiskt, som kan åstadkommas. Skulle Stadsfullmäktige bestämma sig för det minsta, det billigaste alternativet med de ytterligare inskränkningar, som där vore erforderliga för att ej öfverskrida den ursprungliga anslagssumman, dröjde det helt säkert icke många år, om staden fortfarande går framåt som nu, och då de badfordrande blifva allt flera samt badfrekvensen ytterligare komme att ökas, förr än staden finge bygga till detta badhus, eller uppföra ett vida större. Ty bad är ingen modesak, de hafva existerat sedan urminnes tider, de hafva nu endast kommit till heders igen och upptagits af folken för att aldrig mera släppas, ty de äro en mäktig häfstång i den nutida civilisationen och ett kraftigt medel till hälsa och vid den fysiska uppfostran.

Det som gör att ett *tidsenligt* badhus i Västerås, men på enklaste sätt inredt, nu kostar 250,000 kronor, oberoende hur medlen än äro tillkomna, det är följderna af en för alla badhus lika lag, som bestämmer deras kostnad efter innevånarnes antal.

Låtom oss därför icke bygga för 14,000 innevånare, när stadens innevånareantal är 17,000.

Det af kommitterade nu föreslagna och förordade alternativet till en kostnad *250,000 kronor* är tillkommet genom noggranna beräkningar och väl öfvertänkt, det är icke grundadt på några hugskott, samt uppfyller alla fordringar på ett *tidsenligt* badhus.

Västerås den 9 September 1908.

Å Badhuskommitterades vägnar:

Petrus Tersmeden.

Theofil Öberg.

Drätselkammarens skrifvelse med anhållan om bemyndigande att upptaga tillfälliga lån.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Enär Drätselkammaren i afbidan på Kungl. Maj:ts tillstånd att försälja återstående obligationer af 1907 års amorteringslån, nominellt 650,000 kronor och jämväl i öfrigt för bestridande af i vederbörlig ordning beslutade utgifter behöfver upptaga tillfälliga lån, får Drätselkammaren härmed anhålla om bemyndigande att i mån af behof för stadens räkning genom utfärdande af växlar eller på annat sätt upptaga tillfälliga lån.

Västerås den 14 September 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Hälsovårdsnämndens skrifvelse med anmälan, att instruktionen för stadsläkarne i Västerås blifvit vederbörligen fastställd samt om fastställande af lön för andre stadsläkaren med mera.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 26 Mars innevarande år för sin del antagit särskild instruktion för Stadsläkarne i Västerås, utöfver hvad den allmänna instruktionen för läkare af den 31 Oktober 1890 innehåller, får Hälsovårdsnämnden anmäla, att instruktionen blifvit med en mindre redaktionell förändring i dess 3 §:s andra stycke af Kungl. Medicinalstyrelsen godkänd.

Härjämte får Hälsovårdsnämnden, under erinran, att Stadsfullmäktige i samband med behandlingen af inkomst- och utgiftsstaten för innevarande år, jämte det Stadsfullmäktige till Hälsovårdsnämndens förfogande ställt ett förslagsanslag å 1,000 kronor i afbidan på tillsättandet af en andre stadsläkare remitterat Hälsovårdsnämndens förslag till lönestat för andre stadsläkaren till löneregleringS- och pensionskommittén, anhålla, att Stadsfullmäktige måtte skyndsammast fastställa lönestaten för andre stadsläkaren, enär tjänstens besättande inom kort torde blifva oundgängligen nödvändigt.

Slutligen får Hälsovårdsnämnden hemställa, att Stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med underdånig framställning därom, att blifvande innehafvare af andre stadsläkaretjänsten måtte få för sin tjänstgöring som sådan beräkna tjänsteår. Härutinnan vill dock Hälsovårdsnämnden erinra, att för bifall till en sådan underdånig framställning, torde erfordras, att andre stadsläkarens lön därförinnan blifvit i vederbörlig ordning framställd.

Västerås den 16 September 1908.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Västerås,
A. F. Berghs Boktryckeri,
1908.

Rektorns vid Västerås högre allmänna läroverk genom Magistraten öfverlämnade bordlagda skrifvelse med anmälan om behofvet af en ny annexbyggnad för läroverket.

Till Vällofliga Magistraten i Västerås.

Anhålles vördsamt, att hosföljande skrifvelse måtte inlämnas till Herrar Stadsfullmäktige, så att den kan föredragas och remitteras i vederbörlig ordning vid nästa stadsfullmäktigesammanträdet torsdagen den 24 dennes.

Västerås den 21 Sept. 1908.

Vördsamt

Peter Bagge.

Res.

Under åberopande af 214 § af Kungl. Maj:ts nådiga stadga för rikets allmänna läroverk den 18 Februari 1905 öfverlämnas dessa handlingar till Stadsfullmäktige i Västerås för den åtgärd, som på Stadsfullmäktige ankommer. Härvid anser sig Magistraten dock böra erinra, att äfven frågan om uppförande af en ytterligare våning å äldre läroverksbyggnaden bör tagas under öfvervägande.

Västerås Rådhus den 22 September 1908.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Då Kommunalstyrelsen i Västerås såväl genom sitt beslut den 21 Juni 1901 som genom sitt svar på en den 6 Juni 1901 daterad skrifvelse från Chefen för Kungl. Ecklesiastik-Departementet förbundit sig "att anskaffa och för framtiden underhålla de för utsträckning vid högre allmänna läroverket i Västerås t. o. m. sjunde realklassen och för upprättandet af nödiga parallelafdelningar tillräckliga och ändamålsenliga lokaler", och då Västerås stad således åtagit sig byggnadsskyldighet, då det gäller allmänna läroverket, så får jag, jämlikt § 214 mom. 3 i gällande nådiga läroverksstadga af år 1905 "hos Kommunalstyrelsen anmäla behofvet" af en ny annexbyggnad, innehållande en betydligt större samlingssal än den nuvarande, ett sång- och musikrum, sex klassrum, ett materialrum, mottagningsrum

för läkare och — för den händelse att rektors ämbetsrum måste apteras till laborationsrum för biologi — ett ämbetsrum åt rektor. Nuvarande samlingssalen måste användas till de dagliga skrifningarna för klasserna 4—6 och I—IV gymnasialringarne.

Då det enligt samma § i stadgan åligger Kommunalstyrelsen att före uppgörandet af ritningar och kostnadsförslag inhämta läroverkskollegiets yttrande, får jag vid det tillfället närmare precisera läroverkets behof och motivera hvarje särskild punkt.

Västerås den 21 September 1908.

Vördsamt

Peter Bagge.

Västerås fastighetsägareförenings såsom motion af Herr K. J. Karlsson upptagna bordlagda framställning, att staden måtte öfvertaga renhållningen af gatorna i Västerås.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Som Västerås Fastighetsägareförening samstämmigt funnit den för gårdsägarne betungande gaturenhållningen orättvis och föråldrad, beslöts å sammanträde den 15 Februari 1907 tillsätta en kommitté med uppdrag att utreda frågan, samt till föreningen inlämna skriftligt förslag.

Ifrågavarande utlåtande blef ock å föreningens sammanträde föredraget och godkändt.

Samtidigt lämnades styrelsen i uppdrag att till Herrar Stadsfullmäktige ingå med skriftlig begäran det staden måtte öfvertaga renhållningen å dess gator.

I betraktande af att *alla* samhällsmedlemmar hafva behof af städade och för trafik öppna gator, och då gaturenhållningen betingas af den körtrafik som förmedlas af affärsmän och åkare m. fl. samt icke minst af landtbefolkningen, hvilken tillför stadens behof af lifsförnödenheter m. m., finna fastighetsägarne det orättvist de ensamt skola betungas af detta onus.

Med hänvisning till kommitterades här bifogade skrifvelse, få vi därför vördsamt föreslå det Hrr Stadsfullmäktige måtte besluta:

att staden skall öfvertaga renhållningen af gatorna i Västerås och kostnaden härför sålunda utdebiteras efter samma grunder som öfriga gemensamma kommunalangelägenheter.

Å Fastighetsägareföreningens vägnar:

Daniel Johansson,
Ordförande.

A. R. Källberg,
Sekreterare.

Förestående skrifvelse upptager jag som min motion

Västerås den 24 Sept. 1908.

K. J. Karlsson.

Västerås Fastighetsägareförening diskuterade vid sitt sammanträde den 15 Febr. 1907 frågan om huruvida ej någon ändring i nuvarande förordning beträffande gaturenhållningen borde vidtagas.

Efter en stunds diskussion beslutade föreningen att öfverlämna frågan till en komité, och valdes härtill hrr A. W. Blomqvist, Claes Fröling och A. Danielsson med hrr Albert Fredriksson och Emil Ohlsson till suppleanter.

I komiténs arbete har hr Claes Fröling på grund af vistelse å annan ort ej deltagit, däremot ha båda suppleanterna varit närvarande.

Komitén får nu efter fullgjordt arbete afgifva utredning och förslag.

Då Stadsfullmäktige den 3 Mars 1881 beslutade att godkänna ett då framlagdt förslag till uppgörelse mellan å ena sidan gårdsägarne i Västerås och å andra sidan Västerås stad angående den s. k. Östra utmarken, gällde uppgörelsen att Västerås stad skulle med full eganderätt få öfvertaga den till de enskilda gårdarna hörande utmarksjord, mot det att staden skulle ikläda sig att betala de s. k. båtmansvakansafgifter som vissa gårdar hade att betala samt från och med den 1:sta Jan. 1882 öfvertaga underhållet såsom grusning och stensättning på hvarje gård och tomt hörande gata. Dock skulle gatan då staden emottog densamma vara i lagstadgadt skick.

Några andra än här ofvan anförda villkor framgå icke ur Stadsfullmäktiges protokoll från den tiden, men troligt är att de gårdsägare som frågan gällde icke ens framställde det villkoret att renhållningen af gatorna äfven borde öfvertagas af staden, och naturligt är att ej staden erbjöd sig öfvertaga detta arbete.

Nu säges, att gaturenhållningen af gammalt alltid utförts af hus- eller tomtägare och är således en skyldighet som är grundad på gammal häfd. Vidare har man i senare tider, vid försök att kommunalisera åtskilliga företag, såsom vattenledning, belysning, spårvägsdrift m. m., äfven sökt att kommunalisera renhållningen af våra gator, men att det visat sig vara nära nog omöjligt. Till ex. vid ett snöfall har det inträffat i de städer där försök gjorts att staden öfvertagit renhållningen, att ej tillräcklig arbetskraft hunnat i en hast anskaffas, hvarför den tid som i förordningarne anslagits icke räckt till och på grund häraf ha olägenheter af flere slag uppstått, icke minst från gårdsägarnes sida, hvilka på det kraftigaste protesterat mot, att ej myndigheterna vidtoge sådana åtgärder, att dylika obehag ej uppstå.

Vi tro dock att äfven denna fråga kan på ett nöjaktigt sätt realiseras som en kommunalangelägenhet.

Sommarrenhållningen, ja äfven höst- och vårrenhållningen blir tämligen lika, hvarför därvidlag inga hinder böra möta att på förhand göra fullt exakta beräkningar öfver såväl arbetsstyrkans storlek som kostnaderna, återstår då vinterrenhållningen; för stadens räkning sysselsättas en mängd arbetare året om med diverse arbeten; om t. ex. alla dessa stadens extra arbetare vid inträffadt snöfall hade order, en gång för alla gifven, att inställa sig vid renhållningsverket eller annan bestämd plats, och där af förmännen utskickas att förstärka den renhållningskår som helt naturligt ständigt måste finnas, tro vi att endast denna ökning af den ordinarie kåren skulle i vanliga fall räcka.

Därtill kommer att vintertiden alltid finnes en del folk utan arbete, och dessa skulle helt säkert då ett tillfälle till förtjänst yppade sig vara villiga att biträda med renhållningen.

Äfven åkare torde vara lika lätt för renhållningsverket som nu för den enskilde husägaren att anskaffa.

Att renhållningen af gata åligger husägaren endast därför att det har gammal häfd för sig, är väl icke skäl nog. Att husägaren i forna dagar höll sin gata ren, var ju naturligt då nästan i alla fall husägaren bebodde sin gård själf med sitt husfolk. Men tiderna ha förändrats, i vår tid strömma folket från landsbyggden in till städerna, och förhållandena ha nu blifvit omvända så att det ojämförligt största flertalet äro hyresgäster, och dessa ha ju samma behof af körslor m. m., och för deras skull införes ju landtmannaprodukter, ved, handelsvaror i lika hög grad som för husägaren.

En god ordnad renhållning är till nytta för alla i ett samhälle boende, och således en samhällsangelägenhet, hvars kostnad ej bör drabba endast en del af medborgarne, lika lite som andra allmännyttiga och kommunala företag. Då man bygger skolhus, badhus, gasverk, elektricitetsverk och spårvägar å en kommuns vägnar, anses ju detta vara en allmän angelägenhet och till allas nytta och gagn, hvarför kostnaderna också gäldas gemensamt, d. v. s. uttaxeras efter hvars och ens årsinkomst samt hvarje fastighet bidrager i mån af taxering.

Detta synes oss vara fullt rättvist och borde följaktligen tillämpas äfven på den kommunalangelägenhet hvarom här är fråga, nämligen gaturenhållningen.

Som det nu är få hvarje husägare först bekosta renhållning för sin gård och tomt tillhörande gata, samt därjämte bidraga med öfriga skattebetalare till renhållning af staden tillhörande gator.

Mot allt detta kommer helt säkert att anföras det hyresvärdarna genom hyrorna härför ha skälig ersättning. Lite hvar af fastighetsägareföreningens medlemmar torde vara fullt på det klara med att en väsentlig höjning af hyrorna torde vara nödvändig enbart för de förhöjda kostnaderna i arbetspriser, kommer så de höga räntorna å inteckningslån m. m, så inses lätt af en och hvar att något måste göras för att debet och kredit i fastighetskontot skall gå ihop. Dessutom skall husägaren betala vattenafgift, sotning och de stora utskylderna till kommunen för fastigheten, så att en höjning af hyrorna som motsvarar och utjämnar alla dessa utgifter torde under den närmaste tiden icke vara möjlig att genomföra. Komiterade anse på ofvan anförda skäl att gaturenhållningen är en samhällsangelägenhet och bör som sådan icke utföras och åläggas enskilda medborgare utan öfvertagas af kommunen, hvarför vi tillåta oss föreslå Fastighetsägareföreningen

att ingå till Drätselkammaren med skrifvelse i ärendet samt anhålla att Drätselkammaren måtte behandla detta ärende i sammanhang med den af hr L. M. Ström i Stadsfullmäktige väckta motion, hvilken motion i vissa afseenden står i nära beröring eller delvis sammanfaller med fastighetsägareföreningens begäran, och hvilken motion af Stadsfullmäktige remitterades till Drätselkammaren.

Västerås den 25 Nov. 1907.

A. Danielsson. ***J. Alb. Fredriksson.*** ***F. Emil Ohlsson.***

Å sammanträde den 10 Januari 1908 beslöts att ofvanstående kommittéskrifvelse, som skulle ingå till Drätselkammaren, i stället skall adresseras till Hrr Stadsfullmäktige.

Å Fastighetsägareföreningens vägnar:

Daniel Johansson. ***A. R. Källberg.***

Ordförande. Sekreterare.

Kungl. Öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk skrifvelse i fråga om åtagande från stadens sida att tillhandahålla läroverkshus m. m.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom nådigt beslut den 13 Juni 1908 har Kungl. Maj:t bland annat förordnat, att en adjunktstjänst skall från och med den 1 januari 1909 upprättas vid högre allmänna läroverket i Västerås, under villkor att kommunen uttryckligen åtager sig att tillhandahålla läroverkshus samt bostad eller i vederbörlig ordning bestämd hyresersättning åt rektor.

Till åtlydnad häraf får Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk anmoda Eder förklara, huruvida de beslut stadsfullmäktige i Västerås fattat i ofvannämnda båda afseenden böra anses innebära uttryckligt åtagande af de af Kungl. Maj:t sålunda uppställda villkoren eller, därest så icke är fallet, upplysa, huruvida kommunen är villig att nu ikläda sig ifrågavarande skyldigheter.

Stockholm den 25 September 1908.

Gust. Carlson.

B. J. Bergqvist. ***N. G. W. Lagerstedt.***
Tom Moll. ***Alfred Norfelt.***

O. Sellgren.

Fattigvårdsstyrelsens och Stadsplanekommitterades utlåtanden öfver Drätselkammarens förslag angående anläggande af koloniträdgårdar i den s. k. Borgmästarevreten.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige genom remiss den 30 sistlidne april infordrat fattigvårdsstyrelsens yttrande i anledning af Drätselkammarens förslag, att Stadsfullmäktige måtte till koloniträdgårdar upplåta det nu af Fattigvårdsstyrelsen disponerade området i Borgmästarevreten öster om Skultunavägen midt emot fattiggården Karlslund, får styrelsen i ärendet anföra följande:

Genom den föreslagna åtgärden, hvilken skulle hafva till följd, att Fattigvårdsstyrelsen komme i mistning af ungefär hälften af den åkerjord, styrelsen för närvarande disponerar, skulle icke allenast obehag och svårigheter uppstå för styrelsen, utan fattigvården skulle därjämte drabbas af icke ovesäntlig förlust. Den återstående delen af den jord fattigvårdsstyrelsen disponerar skulle blifva för liten att därpå föda häst, men för stor att sköta utan häst En häst är för öfrigt nödvändig för alla de körslor, hvaraf fattiggården är i behof.

Härtill kommer, att något växelbruk å den återstående jordarealen knappast kan förekomma och att man icke med gynnsamt resultat torde kunna odla rotfrukter såsom potatis på samma jord år efter år.

Ett annat obehag, hvarpå Fattigvårdsstyrelsen anser sig böra fästa uppmärksamheten, är den omständigheten, att en koloniträdgårdsanläggning i fattiggårdens omedelbara närhet med däraf följande samling af folk, särskildt sommartiden kommer att i icke ringa grad störa lugnet såväl inom som utom försörjningsinrättningen.

Till ledning för beräknande af den förlust, fattigvården skulle tillskyndas genom mistning af ifrågavarande jordområde i Borgmästarevreten, åberopas nedanstående af sysslomannen vid fattiggården upprättade tablå, utvisande bruttoinkomsten för år af hela den jord, Fattigvårdsstyrelsen disponerar:

Potatis c:a 200 tunnor à 4: 50 pr tunna	Kr.	900: —
Uppfödning af 10 à 12 svin, lämnande c:a 1,000 kg. fläsk à 1: — . . .	„	1,000: —
Utfordring af en häst	„	500: —
Sänghalm till hjonen	„	100: —
Summa kronor		2,500: —

hvarjämte vid gynnsamma foderår någon gång hö kan afyttras till försäljning.

Den del af afkastningen, som belöper på den till koloniträdgårdar afsedda jorden, skulle sålunda uppgå till omkring 1,250 kronor.

På grund af det anförda får Fattigvårdsstyrelsen hemställa, att den af Drätselkammaren föreslagna jorden icke måtte till koloniträdgårdar upplåtas.

Västerås den 26 maj 1908.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Stadsfullmäktige den 30 sistlidne april beslutat inhämta äfven Stadsplanekommitterades yttrande uti den i härmed återgående handlingar omhandlade fråga angående upplåtande för anläggning af koloniträdgårdar af det staden tillhöriga och af Fattigvårdsstyrelsen nu disponerade området i Borgmästarevreten öster om Skultunavägen midt emot fattiggården Karlslund, få kommitterade, som tagit del af ett utaf Arkitekten P. Hallman uppgjordt förslag till stadsplanens utvidgning norr om den nuvarande stadsplanen på östra sidan om Svartån, såsom infordradt yttrande förklara, att ifrågavarande till koloniträdgårdar afsedda område icke torde inom närmaste tid behöfva tagas i anspråk för bebyggande, och torde sålunda hinder för områdets upplåtande tills vidare för det nu afsedda ändamålet i detta hänseende ej föreligga.

Men få kommitterade tillika hemställa, att, därest området kommer att upplåtas för koloniträdgårdar, vid anläggning af vägar inom området hänsyn måtte tagas till den tillämnade stadsplanen, sådan denna vid tiden för områdets ordnande beträffande

ifrågavarande område är bestämd eller projekterad, samt att, om området i dess helhet kommer att inhägnas, detta sker på så sätt, att en genomfartsväg från Norrmalm till Skultunavägen lämnas öppen.

Västerås den 21 September 1908.

På Kommitterades vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Hälsovårdsnämndens skrifvelse med förslag å taxa å afgifter för köttbesiktning.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Kungl. Maj:t i nådigt bref den 25 Januari 1907 fastställt taxa å afgifter för köttbesiktning i staden, att gälla intill utgången af år 1908 får Hälsovårdsnämnden härmed föreslå Stadsfullmäktige att för sin del antaga samma taxa att gälla från ingången af nästkommande år och intill dess ändring af densamma kan befinnas erforderlig, men i hvarje fall för år 1909. Den nu gällande taxan är af följande lydelse:

Taxa

å afgifter för köttbesiktning i staden Västerås, inberäknadt mikroskopisk undersökning af svinkött på trikiner, att gälla intill utgången af år 1908:

för besiktning af kött af storboskap, hel kropp	Kr.	2: —
« « « « « « half kropp	«	1: —
« « « « « « fjerdedels kropp	«	0: 50
« « « « « kalf, hel kropp vägande 30 intill 100 kg.	«	0: 75
« « « « « « half « « 15 « 50 «	«	0: 50
« « « « « « hel « « under 30 «	«	0: 30
« « « « « « half « « « 15 «	«	0: 20
« « « « « får, get eller lamm, hel eller half kropp	«	0: 50
« « « « « svin hel kropp	«	1: 50
« « « « « « half «	«	0: 75
« « « « « « mindre stycke, salt eller rökt	«	0: 40
« « « « « spädgrisar, vägande under 10 kg.	«	0: 40
« « « « « häst	«	2: —

Västerås den 10 Oktober 1908.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Styrelsens för Svenska Stadsförbundets skrifvelse med framställning om hel årsafgift från staden för åren 1908 och 1909.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt en inbjudning, som utfärdades i maj månad detta år, sammanträdde ombud för 87 städer, 21 köpingar och 30 municipalsamhällen i Stockholm den 11 innevarande september för *Svenska Stadsförbundets* konstituerande. Härvid behandlades det stadgeförslag, som bltfvit godkändt af 1907 års kommunalkongress och legat till grund för inbjudningen till förbundets bildande. Förslaget antogs af det konstituerande mötet med några förändringar, som bifogade protokoll utvisar. De viktigaste förändringarna gällde valen af ombud till kongressen och af representantförsamling. Mötet beslöt, att samhällen med intill 5,000 innevånare skulle såsom medlemmar i förbundet ha rätt utse hvar sitt ombud, som vid omröstning å kongresserna äger en röst. Ombud för samhällen med 5,000 invånare och däröfver, hvilka ombud skulle utses till samma antal som enligt det af 1907 års kongress godkända förslaget, erhöllo två röster hvar. Representantförsamlingens medlemmar och suppleanter. beslöt mötet, skulle väljas direkt af kongressen.

Sedan stadgarna blifvit definitivt godkända i sitt förändrade skick, och Svenska Stadsförbundet förklarats bildadt, företogs val af styrelse och representantförsamling.

Till styrelsemedlemmar valdes:

Stadsfullmäktiges ordförande, bankofullmäktigen d:r *Sixten von Friesen,* Stockholm,
Justitierådet *A. Borgström,* Stockholm,
Stadsfullmäktiges vice ordförande, grosshandlare *A. Carlander,* Göteborg,
Stadsfullmäktiges ordförande, lektor *Edw. Lindahl,* Malmö,
Stadsfullmäktigen, disponent *P. Swartz,* Norrköping,
Drätselkammarens ordförande, direktör *Aug. Ståhlberg,* Eskilstuna, och
Kommunalstämmans ordförande, disponent *Hj. Hulting,* Herrljunga,

med

Kommunalfullmäktiges ordförande, professor *E. Phragmén,* Djursholm,
Borgmästare *C. Berggren,* Gäfle, och
Kommunalstämmans ordförande, ingeniör *G. Liljeqvist,* Borlänge, såsom suppleanter.

Styrelsen sammanträdde för första gången den 19 september och valde därvid d:r Sixten von Friesen till ordförande samt justitierådet A. Borgström till vice ordförande. Till sekreterare utsågs frih. E. Palmstierna.

Enligt § 9 uti förbundets stadgar, beslöt styrelsen, att årsafgiften för år 1909 skulle utgå med två (2) kronor för hvarje hundratal af medlems invårnartal dock minst tjugo (20) kronor, och torde ifrågavarande afgift, så snart ske kan, till Svenska Stadsförbundet insändas.

För den kommunala centralbyrån förhyrde styrelsen f. o. m. den 1 oktober en lägenhet uti fastigheten n:r 6 Lästmakaregatan.

Af det bifogade protokollet för det konstituerande mötet framgår, att flera betydelsefulla ärenden af mötet hänskötos till styrelsen för utredning såsom: förslag till ändrade bestämmelser för väghållningsbesvärets utgörande i Köpingar och municipalsamhällen; förslag till revision af kommunalförfattningarna; förslag till normalbestämmelser för förhållandet mellan städerna och deras arbetare; förslag om en kommunal lånekassa och förslag till upprättande af en kommunal tidskrift för stadssamhällena. Det första ärendet företog styrelsen omedelbart till behandling.

Det konstituerande mötet, som verkställde en granskning af den förberedande kommitténs ekonomi, tog i öfvervägande, hur dess utgifter skulle betäckas. och förbundets

verksamhet, redan innan afgifterna för år 1909 hunnit inflyta, snarast möjligt komma i gång. Det framhölls därunder, att en del utgifter såsom för inköp af inventarier, en första uppsättning litteratur till biblioteket och annat, som endast i verksamhetens början behöfde ifrågakomma, icke borde betunga de följande arbetsårens budget, utan helst bestridas af medlemsafgifter för innevarande år. Mötet beslöt därför uttala önskvärdheten af att förbundets medlemmar ville inbetala *hel afgift redan för år 1908.* Styrelsen får på grund häraf vördsamt *hemställa, att medlemmarna benäget ville till Svenska Stadsförbundet insända sådan afgift helst före den 1 december detta år och med beräknad 2 kronor för hvarje hundratal af medlems invånarantal, dock minst 20 kronor.*

Styrelsen ville slutligen anhålla, att medlemmarna ville till den kommunala centralbyrån insända sina *tryckta protokoll och viktigare handlingar f. o. m. år 1900.*

Byrån torde kunna börja sin verksamhet omkring den 15 nästinstundande oktober, och skall, sedan dagen blifvit definitivt bestämd, underrättelse härom meddelas.

Stockholm den 26 september 1908.

Å styrelsens vägnar:

Sixten von Friesén.
Ordförande.

Erik Palmstierna,
Sekreterare.

Drätselkammarens utlåtande angående den till Stadsfullmäktiges afgörande hänskjutna frågan om förändring af gällande bestämmelser om hundskatt m. m.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Såsom infordradt yttrande uti det i bilagda handlingar omförmälda ärende angående förändring af gällande bestämmelser i fråga om hundskatt med mera får Drätselkammaren åberopa bifogade utdrag af sitt denna dag i ärendet förda protokoll § 279.

Västerås den 8 Oktober 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 8 Oktober 1908.

§ 279.

Genom remiss den 24 sistlidne September hade Stadsfullmäktige infordrat Drätselkammarens utlåtande uti ett till Stadsfullmäktige genom Magistraten för yttrandes afgifvande inkommet ärende angående ändring i vissa delar af Kungl. Kungörelsen den 1 Juni 1877 angående skatt för hundar och af ordningsstadgan för rikets städer den 24 Mars 1868.

Sedan Drätselkammaren af handlingarne i ärendet inhämtat,

att Stadsfullmäktige i Stockholm i underdånig skrifvelse till Kungl. Maj:t den 3 Februari 1908 på anförda skäl anhållit,

1:o) att Kungl. Maj:t täcktes vidtaga erforderlig åtgärd för att hundskatt i Stockholm måtte kunna sättas till högst 30 kronor för hvarje djur; och

2:o) att den i § 5 af ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868 meddelade straffbestämmelse för underlåtenhet att iakttaga, hvad magistraten med afseende å sådant kreaturs utelöpande i stad till förekommande af olägenheter däraf förordnade, måtte ändras så, att förseelse af omförmäldt slag, som nu vore belagd med böter från och med 2 till och med 20 kronor måtte beläggas med böter högst 50 kronor,

att Öfverståthållareämbetet i underdånig skrifvelse den 15 April 1908 med öfverlämnande af Stadsfullmäktiges i Stockholm berörda framställning meddelat, att Ämbetet för sin del icke hade något att erinra mot nådigt bifall till merberörda framställning, hvarjämte Öfverståthållareämbetet hemställt, att Kungl. Maj:t samtidigt täcktes uti ofvannämnda § af Ordningsstadgan för rikets städer vidtaga den ändring, att hvad i §:en stadgades rörande ägare af hund i stället måtte komma att gälla innehafvare af hund,

samt att Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 23 Maj 1908 anmodat Konungens Befallningshafvande i Västmanlands län att efter vederbörande stadsmyndigheters hörande i ärendet afgifva underdånigt utlåtande, hvarpå handlingarne blifvit efter remiss från Konungens Befallningshafvande med skrifvelse från Magistraten den 17 nästlidne September öfverlämnade till Stadsfullmäktige för yttrandes afgifvande, därvid Magistraten förmält, att Magistraten för sin del komme att instämma i Öfverståthållareämbetets yttrande,

beslöt Drätselkammaren efter hållen öfverläggning i ärendet föreslå Stadsfullmäktige att såsom infordradt yttrande jämväl för Västerås stads vidkommande uttala sig i öfverensstämmelse med hvad Stadsfullmäktige i Stockholm i ärendet hemställt med det af Öfverståthållareämbetet gjorda tillägg.

Som ofvan

In fiden

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Öfver bilagda, af Stadsfullmäktige i Stockholm gjorda underdåniga framställning om ändring i vissa delar af nådiga kungörelsen den 1 Juni 1877 angående skatt för

hundar och af nådiga ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868 anmodas Stadsfullmäktige afgifva yttrande, därvid de remitterade handlingarne återförväntas.

Magistraten kommer för sin del att instämma i Öfverståthållareämbetets yttrande.

Västerås Rådhus den 17 September 1908.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Drätselkammarens yttrande i fråga om tillhandahållande åt staten af polismän för tjänstgöring å rikets landsbygd.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med återställande af de till Drätselkammaren remitterade handlingarne får kammaren såsom infordradt yttrande uti det i handlingarne omförmälda ärendet angående tillhandahållande åt staten af polismän för tjänstgöring å rikets landsbygd åberopa bifogade utdrag af Drätselkammarens protokoll denna dag, § 280.

Västerås den 8 Oktober 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 8 Oktober 1908.

§ 280.

Genom remiss den 24 nästlidne September hade Stadsfullmäktige för erhållande af Drätselkammarens utlåtande öfverlämnat en skrifvelse af den 15 sagda månad, hvarmed Magistraten jämte eget yttrande till Stadsfullmäktige remitterat en framställning till chefen för civildepartementet af särskildt tillkallade angående tillfällig reservpolisstyrka, å hvilken framställning Konungens Befallningshafvande i länet på anmodan af Stadsrådet och chefen för Kungl. civildepartementet genom resolution den 8 September 1908 genom Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges svar i hvad Västerås stad anginge.

Efter tagen del af de till ifrågavarande ärende hörande handlingarne, och sedan antecknadt blifvit, att enligt för innevarande år gällande stat öfverkonstapelns löneförmåner

inklusive beklädnadsersättning, utgjorde 1,900 kronor samt medelaflöningen (beklädnad inberäknad) för en hvar af inspektionskonstaplarne 1,720 kronor och för ordinarie poliskonstaplarne 1426 kronor, beslöt Drätselkammaren såsom infordradt yttrande hos Stadsfullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta

dels att såsom svar å ifrågavarande framställning förklara, *att* staden vore villig att för i framställningen afsedda ändamål tillhandahålla af stadens ordinarie poliskår en öfver- eller inspektionskonstapel och fem man mot ersättning från statsverket af 500 kronor för en hvar af de menige polismännen och 650 kronor för öfver- eller inspektionskonstapeln, allt för år räknadt, samt *att* staden icke hade något att erinra emot de i framställningen angifna kontraktsvillkoren, likväl med det tillägg, att i kontraktet infördes den bestämmelse, att staden icke vore skyldig tillhandahålla den ifrågavarande polisstyrkan för tjänstgöring utom staden längre tid än högst fyra månader för hvarje år;

dels ock att uppdraga åt Magistraten att, då det påkallades för stadens räkning underteckna blifvande kontrakt.

Som ofvan

In fidem

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet anmodat Magistraten att infordra Stadsfullmäktiges svar före den 1 nästkommande November å den i bifogade skrifvelse gjorda framställning i hvad angår Västerås stad, får Magistraten härmed anmoda Stadsfullmäktige att taga ärendet i öfvervägande samt att i god tid före sistnämnda dag till Magistraten aflämna sitt yttrande.

Till möjligen erforderlig ledning för Stadsfullmäktiges yttrande, får Magistraten erinra hurusom Stadsfullmäktige på förslag af Magistraten genom beslut den 13 december 1907 förklarat, att i händelse Kungl. Maj:t och Riksdagen skulle finna ett i civildepartementet utarbetadt förslag, angående beredande åt riket af ett verksamt polisskydd särskildt å landsbygden, antagligt, staden vore villig att hufvudsakligen på de i förslaget angifna villkor sluta aftal med staten angående tillhandahållande af 20 à 25 proc. utaf stadens poliskonstapels numrär för tjänstgöring utom staden i de fall, som i förslaget omförmältes.

Stadsfullmäktige hafva nu att afgifva bestämdt yttrande öfver a) det antal polismanskap och underbefäl staden är villig att för ändamålet högst lämna, b) antagligheten af de föreslagna kontraktsvilkoren, därvid bör uppgifvas ifrågavarande slags manskaps och polisbefäls medel-aflöning enligt gällande stat och slutligen c), därest kontraktsförslaget med eller utan några modifikationer antages, lämna uppdrag åt behörig person att då det påkallas för stadens räkning underteckna blifvande kontrakt.

I afseende å antalet polismän, staden bör för ifrågasatta ändamålet afstå, har Magistraten icke något att invända mot att det bestämmes till en öfver- eller inspektionskonstapel och högst fem poliskonstaplar.

Mot de föreslagna kontraktsvilkoren har Magistraten icke annan erinran än att i kontraktet bör bestämmas någon viss tid af till exempel högst fyra månader under ett år, som polismännen skola vara skyldiga till tjänstgöring utom staden.

Månadsaflöningarne utgöra nämligen inom staden för öfverkonstapel 150 kronor, för inspekttonskonstapel 125 kronor och för poliskonstapel i medeltal 103 kronor.

Enligt Magistratens åsigt bör ett blifvande kontrakt å stadens vägnar undertecknas af Magistraten.

Västerås Rådhus den 15 September 1908.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Drätselkammarens skrifvelse med öfverlämnande af förslag till instruktion för stadens vaktmästare.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Drätselkammaren får härmed till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlämna bifogade förslag till instruktion för stadens vaktmästare.

Västerås den 8 Oktober 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Instruktion för Rådhusvaktmästarne.

1:ste vaktmästaren (Stadsvaktmästaren), som antages af Magistraten är skyldig ställa sig till efterrättelse alla de särskilda föreskrifter och utföra de uppdrag, som lämnas honom af borgmästaren, litterate rådmännen eller deras ställföreträdare i deras ämbetsutöfning.

Särskildt åligger det 1:ste vaktmästaren:

1:o) *att* ansvara för damning af borgmästarens ämbets- och tjänsterum med förmak och arkiv samt Rådhusrättens sessionssal;

2:o) *att* hämta och fördela all tjänstepost till stadens ämbets- och tjänstemän samt myndigheter, som hafva sina lokaler i rådhuset; eftermiddags- och kvällsposterna skola vara utdelade å lokalerna kl. 9 förmiddagen, förmiddagsposten kl. 12 middagen.

3:o) *att* å Rådhuset uppvakta:

a) Magistratens och Rådhusrättens ledamöter samt kronouppbördskassören hvarje helgfri dag mellan kl. 10 förmiddagen och 3 eftermiddagen.

Vid tillfälligt förfall för andre vaktmästaren skall dennes uppvaktningsgöromål under denna tid fullgöras af förste vaktmästaren.

Sessionsdagar skall förste vaktmästaren inställa sig sist kl. 9,30 förmiddagen och stanna till sessionens slut.

b) efter tillsägelse å andra tider vid sammanträden, där borgmästaren eller någon af Magistratens ledamöter för ordet;

c) vid byggnadsnämndens sammanträden.

4:o) *att* under uppvaktningsfri tid verkställa de kallelseuppdrag, hvarom han af borgmästaren, rådmännen, kronouppbördskassören och stadsingeniören anlitas.

För att vaktmästaren skall vara skyldig att utföra kallelser för stadsingeniören, skall uppdraget lämnas honom sist kl. 2 dagen förut;

5:o) *att* utdela de expeditioner som för sådant ändamål lämnas honom af borgmästaren, rådmännen, kronouppbördskassören och stadsingeniören eller byggnadsnämndens sekreterare.

2:dre vaktmästaren (Rådhusvaktmästaren), som antages af Drätselkammaren, är skyldig ställa sig till efterrättelse alla de särskilda föreskrifter och utföra de uppdrag, som lämnas honom af Stadsfullmäktiges eller Drätselkammarens ordförande samt stadens Ombudsman och Stadskamreraren eller deras ställföreträdare i och för deras nämnda befattningar.

Härförutom åligger det 2:dre vaktmästaren:

1:o) *att* sköta värmeapparaterna i Rådhuset;

2:o) *att* ansvara för all städning inom Rådhuset, som ej åligger förste vaktmästaren; städningen skall vara fullgjord till kl. 9 f. m.;

3:o) *att* uppvakta å Rådhuset:

a) Stadens Ombudsman och de tjänstemän, som hafva sina lokaler å Rådhusets öfre våning, hvarje helgfri dag mellan kl. 10 förmiddagen och kl. 3 eftermiddagen.

Vid tillfälligt förfall för förste vaktmästaren, skall dennes uppvaktningsgöromål under samma tid fullgöras af andre vaktmästaren;

b) efter tillsägelse å andra tider vid Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens äfvensom af nämnda myndigheter tillsatta utskotts och kommittéers sammanträden;

4:o) *att* under uppvaktningsfri tid verkställa de kallelseuppdrag, som honom af stadens Ombudsman lämnas.

Behöfva vaktmästarne biträde vid kallelseuppdrags utförande eller vid uppvaktning under valförrättningar och uppbördsstämmor, äga de att därom göra anmälan hos borgmästaren för erhållande af tillfälliga biträden inom poliskåren.

Vaktmästarne äro skyldiga underkasta sig de ändringar i denna instruktion som i vederbörlig ordning beslutas.

Västerås Rådhus den 1 Oktober 1908.

På Borgmästare-Ämbetets vägnar: På Drätselkammarens vägnar:

John Karlsson. ***Georg Enhörning.***

Theofil Öberg

Hälsovårdsnämndens utlåtande i fråga om de gränser inom hvilka stadens båda apotek böra vara förlagda.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Uti det i bifogade handlingar omförmälda ärendet angående de gränser, inom hvilka stadens båda apotek böra vara förlagda, får Hälsovårdsnämnden såsom infordradt yttrande härmed föreslå, att Stadsfullmäktige måtte tillstyrka bifall till förste provinsialläkarens i dennes skrifvelse till Konungens Befallningshafvande i länet den 14 nästlidne September afgifna förslag, eller att apoteket Bäfvern får förläggas hvar som hälst vid Stora torget och inom ett plan, som i öster begränsas af Österlånggatan, i söder af Stora torgets södra del och Nedre Kungsgatan samt i väster af Källgatan, och att apoteket Hjorten ej får ligga nordligare än vid Stora gatan och med Svartån som yttersta gräns åt väster och Allegatan åt öster.

Västerås den 15 Oktober 1908.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

K. G. Tingvall,
v. Ordförande.

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af Konungens Befallningshafvandes resolution den 16 innevarande September å Kungl. Medicinalstyrelsens härhos fogade framställning om infordrande af yttrande från bland andra Stadsfullmäktige i Västerås rörande de gränser, inom hvilka stadens båda apotek synas böra vara förlagda, får Magistraten anmoda Stadsfullmäktige att hit afgifva yttrande i ärendet samt remisshandlingarne därvid återställa.

Västerås Rådhus den 18 September 1908.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Västerås,
A. F. Berghs Boktryckeri,
1908.

Lönereglerings- och pensionskommitténs skrifvelse med förslag till löneregler för de fleste af stadens tjänstemän och betjänte.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af en af undertecknad Fjellman hos Stadsfullmäktige den 19 December 1904 väckt motion tillsatte Stadsfullmäktige den 26 Januari 1905 en kommitté med uppdrag att utarbeta och för Stadsfullmäktige framlägga förslag till löne- och pensionsstat för stadens så vidt möjligt samtliga ämbets- och tjänstemän samt betjänte.

Sedermera hafva Stadsfullmäktige genom remiss den 27 sistlidne Augusti uppdragit åt samma kommitté att efter verkställd utredning till Stadsfullmäktige inkomma med utlåtande öfver ett af Magistraten framlagdt förslag till omorganisation af Magistraten och Rådstufvu-Rätten i sammanhang med reglering af Magistratsledamöternas löner.

Allt det kommitterade sålunda förelagda arbetet har visserligen ännu ej medhunnits, men hafva kommitterade likväl utarbetat ett *förslag till löneregler*ing för samtliga befattningshafvare i stadens tjänst, med undantag likväl för magistratens ledamöter, hvilken senare lönereglering står i samband med en organisationsfråga, hvars utredning kommitterade ännu icke hunnit verkställa.

Ehuru kommitterade sålunda endast delvis utfört sitt uppdrag och huru önskligt det än varit att hafva kunnat på en gång lösa hela uppgiften, hafva kommitterade ändock ansett sig böra förelägga Stadsfullmäktige det hittills uppnådda resultatet, hufvudsakligen af det skäl, att frågan om lönereglering för i stadens tjänst anställde personer har stått på dagordningen under de senaste åren och denna frågas snara lösning såväl ur tjänsteinnehafvarnes som stadens synpunkt är i hög grad önskvärd. Det torde icke vara lämpligt att vidare fortfara med de ojämnt och ofta orättvist verkande partiella löneförbättringar, som under de senaste åren vidtagits.

Kommitterade få sålunda till Stadsfullmäktiges pröfning framlägga sitt förslag till löneregler för stadens befattningshafvare med undantag för vissa förut nämnda tjänstemän.

Vid utarbetandet af detta löneregleringsförslag hafva kommitterade följt vissa principer.

För det första innebär förslaget i allmänhet löneförhöjningar. I vissa fall hafva sådana ansetts alldeles nödvändiga äfven för det närvarande, då lönerna hittills varit allt för knappt tillmätta, under det att återigen i andra och kanske de flesta fall kommitterade fäst tanken på, att den löneregler*ing*, som nu skall genomföras, bör blifva bestående för en längre tid framåt. Äfven hafva jämkningar gjorts med hänsyn till olika befattningshafvares jämställda arbete och åligganden, då lönerna hittills varit olika, eller i motsatt fall, då olikartade och olika kräfvande tjänster varit förenade med ungefärligen samma löneförmåner.

Vidare hafva kommitterade genomgående upptagit principen om ålderstillägg efter vissa års tjänstgöring. Såsom af förslaget framgår hafva för samtliga befattnings-

hafvare föreslagits två ålderstillägg, hvaremot ålderstilläggens storlek växla från 100 till 500 kronor och tjänstetiden för rättighet att komma i utnjutande af dem från respektive 2 och 4 år till respektive 5 och 10 år, allt beroende hufvudsakligen på lönernas olika storlek, men äfven på tjänsternas beskaffenhet. Så t. ex. har det ansetts, att ålderstilläggen för brandmanskapet böra inträda tidigare än för andra befattningshafvare i motsvarande ställning, detta af den anledningen, att brandmanskapet såsom sådant i regel blir uttjänt förr än andra tjänsteinnehafvare.

Bestämmelsen om åtnjutande af ålderstillägg bör naturligtvis verka retroaktivt, så att äfven tjänstgöring före denna löneregleringens genomförande därvid kommer i betraktande. Närmare bestämmelser rörande ålderstilläggen hafva kommitterade upptagit här nedan, dels vid en del särskilda befattningshafvares lönestater, dels ock bland de efter lönestaten följande allmänna bestämmelserna.

Bland sistberörda bestämmelser finnes äfven föreslaget, att aflöningsförmånerna skola uppdelas i lön till 70 % och tjänstgöringspenningar 30 %, en bestämmelse, som här i staden i högst få fall är tillämpad, men som i flere andra städer vid löneregleringar konsekvent genomförts.

Så äro t. ex. i Malmö alla aflöningar uppdelade i $^2/_3$ lön och $^1/_3$ tjänstgöringspenningar.

Denna proportion är nog den vanligast förekommande. Den af kommitterade för Västerås föreslagna proportionen skiljer sig icke heller mycket från den nyssnämnda, men har den fördelen, att mera afrundade siffror vid fördelningen erhållas.

För en hel del befattningshafvare ingå för närvarande i lönevillkoren vissa naturaförmåner såsom bostad med eller utan värme och belysning.

Kommitterade hade hälst velat borttaga alla sådana förmåner och i stället öka vederbörandes kontanta lön i motsvarande grad, enär dylika förmåner dels äro svåra att exakt uppskatta i penningar dels äfven äro underkastade växlande värde.

En sådan reform har emellertid ej kunnat genomföras. Men kommitterade hafva likväl i den mån, sådant ansetts med fördel kunna ske, inskränkt ifrågavarande form af aflöning. Sålunda hafva så vidt möjligt förmånerna af fri vedbrand och belysning borttagits.

Till grund för sitt löneregleringsförslag hafva kommitterade låtit utarbeta en rätt omfattande utredning, som föreligger i härvid fogade bilagor A, B. och C.

Bilagan A. innehåller jämförande uppgifter från ett 20-tal olika städer rörande aflöningsförmånerna för sådana befattningar, som denna lönereglering afser. Som dessa uppgifter till största delen äro hämtade från utgiftsstaterna för de olika städerna — i de flesta fall det enda material, som stått kommitterade till buds — är tablån i åtskilliga fall bristfällig. Jämförelsen måste äfven alltid blifva ofullständig så till vida, att den icke upptager — och naturligen icke kunnat upptaga — de olika befattningshafvarnes särskilda åligganden, och tjänsteålder m. fl. förhållanden, som kunna inverka på aflöningsförmånerna. Äfvenså kunna i en del fall med all sannolikhet förekomma med tjänsterna förenade naturaförmåner, som icke upptagits i utgiftsstaterna och sålunda ej kommit till synes i tablån. Denna torde dock beträffande de flesta befattningarne vara ganska upplysande.

Bilagen B. angifver, så långt utgiftsstaterna för Västerås därom lämna upplysning, de med nuvarande befattningarne förenade löneförmånerna från och med år 1901 och visar sålunda de partiella löneregleringar, som egt rum under dessa år.

I bilagan C. slutligen hafva upptagits personligen samtliga befattningshafvare, som af löneregleringen beröras, och företer samma bilaga bland annat en jämförelse mellan befattningshafvarnes löneförmåner för innevarande år och det belopp, hvartill samma löneförmåner enligt kommitterades förslag komma att uppgå år 1909. Denna bilaga visar äfven, att stadskassan, om löneregleringsförslaget antages, kommer att få

vidkännas en till 16,330 kronor uppgående ökning i sin utgiftsstat. Detta belopp torde dock för att angifva den af *löneregleringen* föranledda ökningen i stadens utgifter för nästa år böra minskas dels med ett belopp af 2,900 kronor, utgörande aflöning för nytillkomna tjänster (en 2:dre stadsläkare och en vaktmästare), dels ock med värdet af en del borttagna eller till värdet höjda naturaförmåner, förslagsvis beräknade till 500 kronor. Slutligen torde, äfven om löneregleringen ej i år genomföres en del ålderstillägg enligt förut af Stadsfullmäktige antagna grunder böra tillkomma åtskilliga befattningshafvare. Beloppet af sådana ålderstillägg häfva kommitterade beräknat till 700 kronor.

Löneregleringsförslaget kan sålunda anses medföra en verklig ökning i utgiftsstaten å 12,230 kronor (16,330 — 2,900 — 500 — 700 = 12,230 kronor), ett belopp som, ehuru beaktansvärdt likväl icke torde kunna anses afskräckande, då det gäller att för en längre framtid åstadkomma en efter tidsförhållandena bättre afpassad löneregleringför stadens tjänstemän.

Såsom ytterligare bilagor till denna skrifvelse bifogas de till kommitterade inkomna framställningar och skrifvelser, som beröra löneregleringen (Bilagorna D.—M.)

Kommitterades förslag till löneregleringföljer här nedan:

Förslag

till lönestat för nedannämnda i Västerås stads tjänst anställde befattningshafvare att gälla från och med ingången af år 1909.

Stadsfogden:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 2,000: —

Två ålderstillägg efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring à 300 kronor. Stadsfogden erhåller dessutom antingen tjänstelokal på stadens bekostnad eller får fortfarande åtnjuta det till honom nu utgående hyresbidraget å 300 kronor, hvilket belopp dock ej inberäknats i löneförmånerna.

Kronouppbördskassören:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 2,400: —

Två ålderstillägg efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring à 300 kronor. I dessa löneförmåner äro inberäknade för närvarande särskildt upptagna ersättningar till skrifbiträden och för mantalslängdens registrering, hvadan alla hittills utgående bidrag i berörda hänseenden upphöra.

Stadsfiskalen:

Aflöning . . . . . Kr. 2,800: —

hvaraf kontant 2,200 kronor och 600 kronor beräknadt värde för bostad utan värme och belysning. Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring à 300 kronor.

Stadsvaktmästare och Rådhusvaktmästare:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,200: —

Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kronor.

Exekutionsbetjänt:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,300: —

Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kronor.

Kostnaden för tilläfventyrs behöflig extra exekutionsbetjäning gäldas af tillfälliga anslag för ett år i sender.

Poliskommissarien:

Aflöning . . . . . Kr. 3,000: —

däraf kontant 2,400 kronor och 600 kronor beräknadt värde af bostad utan värme och belysning.

Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring såsom ordinarie innehafvare af denna befattning à 300 kronor.

Öfverkonstapel:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,800: —
Beklädnadsersättning, kontant . . . . . „ 150: —

Kr. 1,950: —

Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring såsom ordinarie inom poliskåren à 150 kronor.

Detektivkonstapel:

Aflöning, kontant . . . . . Kr. 1,600: —
Beklädnadsersättning, kontant . . . . . „ 150: —

Kr. 1,750: —

Två ålderstillägg i likhet med öfverkonstapel.

Inspektionskonstapel:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,500: —
Beklädnad in natura . . . . . „ 120: —

Kr. 1,620: —

Två ålderstillägg i likhet med öfverkonstapel.

Poliskonstapel:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,300: —
Beklädnad in natura . . . . . „ 120: —

Kr. 1,420: —

Två ålderstillägg i likhet med öfverkonstapel.

Extra konstapel:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,000: —
Beklädnad in natura . . . . . „ 120: —
Bostad „ . . . . . „ 80: —

Kr. 1,200: —

Stadens Ombudsman:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 4,500: —
Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring à 500 kronor.

Stadskamreraren och Kassören:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 3,500: —
Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring à 500 kronor.

Räkenskapsföraren och Kontrollanten:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,800: —
Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring à 300 kronor.

Arbetschefen:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 2,500: —
Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring à 500 kronor.

Arbetsförmannen:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,300: —
Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kr.

Brandchefen:

Aflöning . . . . . Kr. 2,600: —
hvaraf kontant 2,000 kronor och 600 kronor beräknadt värde af fri bostad utan värme och belysning.
Beklädnadsbidrag, kontant . . . . . Kr. 200: —
Kr. 2,800: —

Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring, räknad från ordinarie anställning i brandkåren, à 300 kronor.

Vice Brandchefen:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 500: —

Brandmästaren:

Aflöning . . . . . Kr. 1,550: —
hvaraf kontant 1,400 kronor och 150 kronor beräknadt värde af fri bostad utan värme och belysning.
Beklädnad in natura. . . . . Kr. 120: —
Kr. 1,670: —

Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring som ordinarie i brandkåren à 150 kronor.

Stallkorpral:

Aflöning . . . . . Kr. 1,250: —
hvaraf kontant 1,100 kronor och 150 kronor beräknadt värde af fri bostad utan värme och belysning.
Beklädnad in natura . . . . . Kr. 120: —
Kr. 1,370: —

Två ålderstillägg efter 2 och 4 års tjänstgöring som ordinarie inom brandkåren à 100 kronor.

Verkstadsförmannen eller Maskinisten:

Aflöning . . . . . Kr. 1,150: —
hvaraf kontant 1,000 kronor och 150 kronor beräknadt värde af fri bostad utan värme och belysning.
Beklädnad in natura . . . . . Kr. 120: —
Kr. 1,270: —

Två ålderstillägg i likhet med stallkorpralen.

Brandsoldat:

Aflöning . . . . . Kr. 1,050: —
hvaraf kontant 900 kronor och 150 kronor beräknadt värde af fri bostad utan värme och belysning.
Beklädnad in natura . . . . . Kr. 120: —
Kr. 1,170: —

Två ålderstillägg i likhet med stallkorpralen.

Stadsingeniören:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 2,000: —

Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring à 300 krouor.

Förste Stadsläkaren:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 3,000: —

Två ålderstillägg efter 5 och 10 års tjänstgöring, räknadt från anställning såsom ordinarie innehafvare af befattning såsom stadsläkare i Västerås, à 500 kronor.

Andre Stadsläkaren:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 2,000: —

Två ålderstillägg i likhet med förste stadsläkaren.

Hälsovårdspolis:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,500: —

Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kr.

Renhållningsföreståndaren:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,500: —

Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring à 300 kronor. I denna aflöning är ej inberäknad enligt 1908 års stat utgående ersättning för kontorslokal och biträde 600 kronor, hvilken ersättning bör utgå utom lönestaten.

Tjänstemän	Malmö 75,691 inv.	Norrköping 45,528 inv.	Helsingborg 31,482 inv.	Gefle 30,988 inv.	Eskilstuna 26,841 inv.	Örebro 26,556 inv.	Karlskrona 26,462 inv.	Upsala 24,450 inv.	Jönköping. 23,801 inv.	Borås. 19,566 inv.	Lund. 19,169 inv.	Halmstad. 17,262 inv.	Linköping. 16,641 inv.	Landskrona. 15,760 inv.	Karlstad. 15,343 inv.	Kalmar. 14,241 inv.	Uddevalla. 11,446 inv.	Söderhamn. 11,118 inv.	Falun. 10,879 inv.	Ystad. 10,519 inv.	Västerås. 15,970 inv.	
Stadsfogden	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,500: — Ålderstillägg för 1/2 år 250: — S:a 3,750: —	Lön 3,500: —	Lön 2,500: —	Lön 2,500: —	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 800: — 2,800: —	Lön 2,500: —	Lön 1,500: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 2,500: —	Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 800: — 2,000: —	Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 800: — 1,800: —	Lön 2,500: —	Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 2 ålderstillägg å 500 = 1,000: — Pessonl. lönet. 300: — 3,300: —	Lön 2,000: —	Lön 2,000: —	Lön 2,500: — Ålderstillägg 1,000: — 3,500: —	Lön 1,500: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 2,500: —	Lön 1,600: —	Lön 1,200: —	Lön 2,000: —	Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 500: — 1,700: —	Lön 2,500: —	Enl. 1908 års stat: Lön 1,000: — Pers. lönetill. 650: — Hyresbidrag 300: — Löntill. 1908 350: — 2,300: —	Enl. kommitterades förslag: Lön 2,000: — 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 300: — Fri tjänstelokal eller ersättn. för sådan.
Kronouppbördskassören	*Kronouppbördskamrerare* Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 2,000: — ersättn. till skrifbitr. 6,000: — S:a 11,000: — Obs.! Dessutom en t. f. mant.-kommiss. o. en vaktmäst.	*Kronouppbördskamrerare* Lön 4,000: — till ex. bitr. 500: — 4,500: — *Kronouppbördsbokh.* Lön 2,000: — *Mantalskommissarien* Lön 2,500: —	*Kronouppbördskamrerare* Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — Till skrifbitr. 1,000: — 4,000: — *Mantalsskrivningsförrättaren* Lön 1,000: —	*Kronokassör* Lön 4,500: — + 2 ålderstillägg à 500: — 5,000: — *Kronobokhållare* Lön 2,500: — + 30 kr. för hvarje fullt 100-tal af stadens folkm. 930: — 3,430: —	Lön 2,800: — Tjänstg.-pen. 1,200: — 4,000: —	Lön 2,000: — ålderstillägg 500: — 2,500: — arv. t. skrifb. 800: — 3,300: —	Lön 1,500: — Vid uppbördsverket är anställd även en stads-bokhållare Lön 2,200: — Arfvode för debitering af kommunalut-skylder 1,000: — 3,200: —	*Kronouppb.- och Stadskassör:* Lön 3,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 4,000: — *Kronouppb.- och Stadsbokh.:* Lön 2,200: — Tjänstg.-pen. 1,000: — Lönetillägg 300: — 3,500: —	Lön 4,500: — Till skrifb. 500: — 5,000: —	Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 500: — Biträde 600: — 2,100: —	Lön 2,500: — Tjänstg.-pen. 1,500: — Ålderstillägg 500: — 4,500: —	För kronouppbörd och mantalsskrifningsgöromålen till magistratens disposition kr. 4,000: —	*Biträdande tjänsteman i uppbördskammaren:* Lön 1,500: —	Lön 2,000: — Ålderstillägg 500: — Personl. lönet. 500: — Lön s. s. mantalsskrifnings-förrättare 600: — 3,600: — Ordinarie bit. 1,700: — Tillfälligt „ 373: 50	Lön 2,000: —	Lön 2,100: — Pers. lönetill, 500: — 2,600: —	Lön 1,500: — Tjänstg.-pen 1,250: — 2,750: —	Lön 650: — Personligt ålderstillägg 350: — 1,000: —	*Kronouppbördskamreraren* Lön 2,000: —	Lön 900: — Tjänstg.-pen. 650: — Anslag till skrifbiträde 600: — Löntelit. f. 1908 600: — Ytterligare skrifbitr. o. mantalslängdens reg. 400: — 3,150: —	Lön 2,400: — 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 300: —
Stadsfiskalen	Lön 1,333: 33 Tjänstg.-pen. 666: 67 S:a 2,000: —	Lön 4,000: — hvarifrån afgår af stadskassan förskotterad ersättning för mistade bötesandelar, som sedan återbet. 1,564: — återstår 2,436: —	Lön 2,500: — Bötesersättn. 274: — 2,774: —	Lön 1,200: — + 2 ålderstillägg à 500: —	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 3,000: —	Lön 1,000: — Löneförhöjn. 1,000: — 2,000: —	Lön 3,000: —	Lön 1,700: — Tjänstg.-pen. 800: — 2,500: —	Lön 750: —	Lön 700: —	Lön 1,250: — Personl. lönet. 600: — 1,850: —	Lön 1,000: — Lönefyllning 500: — Tjänstg.-pen. 1,500: — 3,000: —	Lön 1,500: —	Lön 1,800: — ålderstillägg däri inbegripet pension s. s. poliskommissarie 1,700: — 3,500: —	Lön 1,500: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 2,500: —	Lön 1,120: —	Lön 2,262: —	Lön 2,400: —	Lön 1,548: — Tjänstg.-pen. 600: — 2,148: —	Lön 1,300: —	Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 800: — Bostad m. värme o. lyse 750: — 2,550: —	Lön, kontant 2,000: — Fri bostad 600: — 2,800: — 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 300: —
Stadsvaktmästaren	Lön 600: — Tjänstg.-pen. 600: — Ers. för reng. i rådhuset 400: — S:a 1,600: —	Från högst lön 1,000: — till lägst lön 800: —	*Stadsbetjänten* Lön 1,200: —	Lön 1,400: — + 2 ålderstillägg à 300 kr. *Rådhusvaktmästare* Lön 1,200: — + 2 ålderstillägg à 300 kr.	*Rådhusvaktmästare* Lön 1,750: — *Stadsvaktmästare* Tjänstg. åt stadsfullm., utskott, drätselk., nämder m. m. Lön 1,800: —	Lön 1,000: — arv. för städn. 400: — 1,400: —	Lön 800: — pers. lönetill. 600: — 1,400: —	*1 vaktmästare:* Lön 1,200: — *1 vaktmästare:* Lön 800: —	*1 stadstjän.:* Lön 750: — Personl. lönet. 700: — 1,450: — *1 stadstjän.:* Lön 600: — Personl. lönet. 200: — Tjänstg.-pen. 400: — 1,200: —	*Stadsbetjänt:* Lön 1,000: — *Stadsf:s, Drätselk:s och rådhusets vaktmästare:* Lön 650: —	Lön 800: —	*Stadsf:s och drätselk:s vaktmästare:* Lön 1,000: — Personl. lönet. 200: — 1,200: —	2 *vaktmästare:* Lön tillsammans 3,000: —	Lön 600: — Ålderstillägg 100: — 700: —	Uppgift saknas.	Lön 1,000: — Lönetillägg 100: — 1,100: —	*1:ste stadsvaktmäst.* Lön 1,000: — Bekl.-bidr. 150: — 1,150: — *2:dre stadsvaktmäst.* Lön 1,200: — Bekl.-bidr. 150: — 1,350: —	Lön 900: — Bostad 200: — 1,100: —	Lön 750: —	*1:ste vaktmäst.* Lön 1,200: — *2:dre vaktmäst.* Lön 675: — Obs.! Särskildt vaktmäst. hos Stadsfullmäktige, Drätselkammaren och byggnadsnämnden. Arvode 175: —	Lön 900: — Beklädnadsers. 100: — Hyres o. vedbrandsersättn. 200: — Lönetillägg 200: — Villkor. lönetillägg 100: — 1,500: —	Lön 1,200: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150: —
Exekutionsbetjänt	*Underfogden* Lön 1,066: 67 Tjänstg.-pen. 533: 33 S:a 1,600: — *Stadsvärderingsman* Lön 1,000: —	Från högst lön 1,600: — till lägst lön 1,300: —	Från högst lön 1,350: — till lägst lön 800: —	Lön 1,200: — + 2 ålderstillägg à 150 kr.	*3 exek.-betjänter* enhvar Lön 1,400: — hvaraf 2 hafva personligt lönetillägg å 300 kronor.	*Extra vaktmästare* Lön 1,700: — ålderstillägg efter 5 år 100: — beklädnad 100: — 1,900: — *Extra betjänt* Lön 1,500: — bekl.-bidr. 100: — 1,600: —	1) Lön 1,200: — pers. lönetill. 450: — dyrtidstill. 150: — 1,800: — 2) Lön 1,000: — pers. lönetill. 500: — dyrtidstill. 100: — 1,600: — 3) Lön 1,000: — pers. lönetill. 500: — 1,500: —	*1 vaktmästare:* Lön 1,600: — *2 vaktmästare:* hvardera: Lön 1,400: —	*2 exekutionsbetjänter:* Lön 600: — Personl. lönet. 200: — Tjänstg.-pen. 400: — 1,200: — *Extra exekutionsb.:* Lön 900: —	Lön 1,200: — Bekläddn.-bid. 100: — 1,300: — + Ålderstillägg à 100 kr. efter 3, 6, 9 och 12 års tjänst såvensom en årlig gratifikation af 100 kr. till den som gjort sig däraf förtjänt 2 exekutionsbetjänter finnes.	*2 exekutionsbetjänter:* Lön 900: — *1 f. exk.-förvaltare:* Lön 1,000: —	*En ordinarie:* Lön 1,200: — Personl. lönet. 200: — 1,400: — *1 extra exekutionsb.:* Lön 600: —	Lön 1,200: — *Ex. exekutionsvaktm.:* Lön [illegible]	Finnes ej	Exekutionsvaktmästare 1,000: —	Lön 1,000: —	Finnes ej.	Lön 800: — jämte 2 ålderstillägg à [illegible]	Lön 1,200: — Densammas biträde [illegible]	Anslag till exekutionsbiträden 300: —	1) Lön 1,000: — Lönetillägg 400: — 1,400: — 2) Lön 1,000: — Lönetillägg 300: — 3) *Bitr. exekutionsbetjänt* Arvode 1,200: —	Lön 1,300: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6

Befattnings-havare.	Malmö 75,691 inv.	Norrköping 45,528 inv.	Helsingborg 31,482 inv.	Gefle 30,988 inv.	Eskilstuna 26,841 inv.	Örebro 26,556 inv.	Karlskrona 26,462 inv.	Upsala. 24,450 inv.	Jönköping. 23,801 inv.	Borås. 19,566 inv.	Lund. 19,169 inv.	Halmstad. 17,262 inv.	Linköping. 16,641 inv.	Landskrona. 15,760 inv.	Karlstad. 15,343 inv.	Kalmar. 14,241 inv.	Uddevalla. 11,446 inv.	Söderhamn. 11,118 inv.	Falun. 10,879 inv.	Ystad. 10,519 inv.	Västerås. 15,970 inv.	
Poliskommissarie	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — Beklädnad 200: — 3,200: — + 2 ålderstillägg à 400 kronor.	Uppgift saknas.	Lön 1,733: 33 Tjänstg.-pen. 866: 67 Hyresbidrag 300: — Beklädnad 200: — 3,100: —	Lön 3,400: — Beklädnad 170: — 3,570: —	Lön 2,500: — Beklädnads-bidrag 100: — 2,600: —	Lön 1,350: — Tjänstg.-pen. 900: — Beklädnad 200: — 2,450: — + 2 ålderstillägg à 250 kr.	Arvode 800: — Personl. lönet. 400: — 1,200: —	Personl. lönet. 600: — Tjänstg.-pen. 600: — Beklädnads-anslag 125: — 2,525: — + 2 ålderstillägg à 600 kr.	Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 800: — Beklädnads-medel 200: — 2,200: —	Lön 1,800: — Lönetillägg 600: — Beklädnadsb. 200: — 2,600: —	Lön 1,800: — Tjänst.-pen. 900: — 2,700: — + 1 ålderstill-lägg à 200: —	Lön 3,000: —	Finnes ej.	Lön 2,000: — Tjänst.-pen. 1,000: — Beklädn. 200: — 3,200: —	*Polisintendent:* Lön 1,500: —	Lön 920: —	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Lön 1,600: —	Lön, kontant 2,400: — Fri bostad 600: — 3,000: — 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 300 kr.
Öfverkonstapel	*Från lägst:* Lön 1,333: 33 Tjänstg.-pen. 666: 67 Beklädnad 140: — 2,140: — *Till högst:* Lön 1,533: 13 Tjänstg.-pen. 766: 87 Beklädnad 140: — 2,440: —	D:o	*Från lägst:* Lön 1,266: 67 Tjänstg.-pen. 633: 33 Beklädnad 160: — 2,060: — *Till högst:* Lön 1,333: 33 Tjänstg.-pen. 666: 67 Beklädnad 160: — 2,160: —	*Från lägst:* Lön 1,700: — Beklädnad 120: — 1,820: — *Till högst:* Lön 2,100: — Beklädnad 120: — 2,220: —	Lön 1,700: — Beklädnad 125: — 1,825: — + ålderstillägg från 100—200 kr.	Lön 1,020: — Tjänstg.-pen. 680: — Beklädnad 135: — 1,835: —	Lön 1,400: — Tjänstg.-pen. 575: — Beklädnad 125: — 2,100: —	Lön 1,800: — Beklädnad 100: — 1,900: — + 3 ålderstillägg à 100 kr. 50 kr. af lönen insättes årl. i sparbank.	Lön 1,050: — Tjänstg.-pen. 650: — Beklädnads-medel 150: — 1,850: —	Lön 1,800: — Beklädnadsb. 120: — 1,920: — + ålderstillägg efter 3, 6 och 9 år s resp. 100, 100 och 200 kr.	Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 600: — Beklädnadsers. 120: — 1,920: — + 2 ålderstill-lägg à 200: —	Lön 1,900: —	Lön 1,760: —	*Från lägst:* Lön 1,033: 33 Tjänst.-pen. 516: 67 Beklännad 120: — 1,670: — *Till högst:* Lön 1,133: 33 Tjänst.-pen. 516: 67 Beklädnad 120: — Ålderstill. 150: — 1,920: —	*Från lägst:* Lön 1,589: 59 Beklädnad 150: — 1,739: 59 *Till högst:* Lön 1,875: — Beklädnads-ersättning 150: — 2,025: —	Lön 1,500: — Beklädn. in natura + 2 ålderstillägg à 100 kr.	4 lönegr. från 1,500: — till 1,800: — + beklädnadsbidr. à 150; af de kontanta beloppen utgöra 70 % lön o. 30 % tjänstgöringspengar.	Lön m. tjänstgöringspgr 1,400: — Ålderstillägg 300: — Beklädn.-pen. 125: — 1,825: —	Lön 1,200: — Dyrtidstill. 280: — 2 ålderstill. 200: — Beklädnad 100: — 1,780: —	Lön 1,950: —	Lön 1,700: — Beklädnad 100: — Lönetill. 100: — 1,900: —	Lön 1,800: — Beklädnad 150: — 1,950: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Detektivkonstapel	*Från lägst:* Lön 1,133: 33 Tjänstg.-pen. 566: 67 Beklädnad 140: — 1,840: — *Till högst:* Lön 1,266: 67 Tjänstg.-pen. 633: 33 Beklädnad 140: — 2,040: —	D:o	*Från lägst:* Lön 1,133: — Tjänstg.-pen. 566: 67 Beklädnad 135: — 1,835: — *Till högst:* Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 600: — Beklädnad 135: — 1,935: —	*Från lägst:* Lön 1,600: — Beklädnad 110: — 1,710: — *Till högst:* Lön 1,800: — Beklädnad 110: — 1,910: —	Lön 1,400: — Beklädnad 120: — 1,520: — + ålderstillägg från 100—200 kr.	*Detektivöfverkonstapel:* Lön 1,500: — Tjänstg.-pen. 500: — Beklädnad 100: — 2,100: — + 3 ålderstillägg à 100 kr. *Detektivkonstapel:* Lön 900: — Tjänstg.-pen. 600: — Beklädnad 80: — 1,580: — + 3 ålderstillägg à 100 kr.	Finnes ej.	Lön 1,600: — Beklädnads-anslag 100: — 1,700: — + 3 ålderstillägg à 100 kr. 50 kr. af lönen insättas årl. i sparbank.	Lön 950: — Tjänstg.-pen. 450: — Beklädnadsm. 150: — 1,550: —	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	*Civilkonstapel* Tön 1,000: — Tjänst.-pen. 500: — 1,500: —	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Lön 1,200: — Personl. lönetillägg 300: — Beklädnad 100: — Lönetillägg för 1908 100: — 1,700: — + ålderstillägg à 100 kr. efter 5 år	Lön 1,600: — Beklädnad 150: — 1,750: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Inspektions-konstapel	Lika med detektivkonstapel. Se näst. ofvan!	D:o	*Från lägst:* Lön 1,133: 33 Tjänstg.-pen. 566: 67 Beklädnad 140: — 1,840: — *Till högst:* Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 600: — Beklädnad 140: — 1,940: —	*Från lägst:* Lön 1,500: — Beklädnad 120: — 1,620: — *Till högst:* Lön 1,600: — Beklädnad 120: — 1,720: —	Lön 1,400: — Beklädnad 125: — 1,525: — + ålderstillägg från 100—200 kr.	Finnes ej.	Finnes ej.	Lön 1,600: — Beklädnad 100: — 1,700: — + 3 ålderstillägg à 100 kr. 50 kr. insättas årl. i sparbank.	Lön 900: — Tjänstg.-pen. 500: — Beklädnadsm. 125: — 1,525: —	Finnes ej.	Lön 1,100: — Tjänst.-pen. 500: — Beklädn.-bidr. 110: — 1,710: — + ålderstill-lägg à 100 kr.	Finnes ej.	Lön 1,210: — Beklädn: in natura omkr. 80: — 1,290: —	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Lön 1,200: — Lönetill. 300: — Beklädnad 120: — 1,620: — + ålderstillägg à 100 kr efter 5 år.	Lön 1,500: — Beklädnad 120: — 1,620: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Konstapel	*Från lägst:* Lön 866: 67 Tjänstg.-pen. 433: 33 Beklädnad 100: — 1,400: — *Till högst:* Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 600: — Beklädnad 100: — 1,900: —	D:o	*Från lägst:* Lön 800: — Tjänstg.-pen. 400: — Beklädnad 135: — 1,335: — *Till högst:* Lön 1,066: 67 Tjänstg.-pen. 533: 33 Beklädnad 135: — 1,735: —	*Från lägst:* Lön 1,300: — Beklädnad 110: — 1,410: — *Till högst:* Lön 1,600: — Beklädnad 110: — 1,710: —	Lön 1,300: — Beklädnad 125: — 1,425: — + ålderstillägg från 100—200 kr.	Lön 780: — Tjänstg.-pen. 520: — Beklädnad 135: — 1,435: — + 3 ålderstillägg à 100 kr.	Lön högst 1,150: — Tjänstg.-pen. 425: — Beklädnad 125: — 1,700: —	Lön 1,200: — Beklädnad 100: — 1,300: — + 3 ålderstillägg à resp. 200, 100 och 100 kr. 50 kr. insättes årl. i sparbank.	Lön 800: — Tjänstg.-pen. 400: — Beklädnadsm. 125: — 1,325: —	Lön 1,200: — Beklädnadsb. 120: — Gratifikation 100: — 1,420: — + 4 ålderstillägg à 100 kr. efter 3, 6, 9 och 12 år.	Lön 900: — Tjänst.-pen. 400: — Beklädn.-bidr. 100: — 1,400: — + 3 ålderstill. lägg à 100 kr.	*Från lägst:* Lön 1,425: — *Till högst:* Lön 1,725: —	Lön 990: — Beklädn: in natura omkr. 80: — 1,070: —	*Från lägst:* Lön 800: — Tjänst.-pen. 400: — Beklädnad 100: — 1,300: — *Till högst:* Lön 933: 33 Tjänst.-pen. 466: 67 Beklädnad 100: — 1,500: —	*Från lägst:* Lön 1,100: — Beklädnad 150: — 1,250: — *Till högst:* Lön 1,600: — Beklädnad 150: — 1,750: —	Lön 1,100 à 1,200 kr. Beklädnad in natura. Två ålderstillägg à 100 kr.	4 lönegr. från 1,200: — till 1,500: — + beklädnadsbidr. à 150 kr.; af de kontanta beloppen utgöra 70 % lön o. 30 % tjänstgöringspengar.	Lön 1,100: — Beklädn.-pen. 125: — 1,225: — + 2 ålderstillägg à 100 kr.	*Från lägst:* Lön 1,000: — Dyrtidstill. 200: — Beklädnad 100: — 1,300: — *Till högst:* Lön 1,000: — 2 ålderstill. 100: — Dyrtidstill. 220: — Beklädnad 100: — 1,420: —	Från lägst 1,350: — Till högst 1,650: — Obs.! Intet beklädnadsbidrag.	Lön 1,000: — Lönetill. 300: — Beklädnad 120: — 1,420: — + ålderstillägg à 100 kr. efter 5 år. *Nytagen konstapel:* Lön 1,000: — Lönetill. 200: — Beklädnad 120: — 1,320: —	Lön 1,300: — Beklädnad 120: — 1,420: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Extra konstapel	Lön i medeltal 737: 50 Beklädnad 100: — 837: 50	D:o	Lön 800: —	Lön 900: —	Lön 900: — Beklädnad 125: — 1,025: —	Lön 700: —	Aföning 500 à 600 kr.	Lön 1,000: —	Lön 750: — Beklädnadsm. 125: — 875: —		Lön 600: — Tjänst.-pen. 400: — Beklädn.-bidr. 100: — 1,100: — + ålderstill-à 100 kr.	Arvode 1,200: —	Lön 350: — à 450: —	Arvode 1,050: — Beklädnad 100: — 1,150: —	Arvode 600: — Beklädnad 90: — 690: —	Finnns ej.	Lön 960: — Bekl.-bidr. 150: — 1,110: —	Lön 975: — Beklädnad 150: — 1,125: —	Finnes ej.	Lön 1,100: —	Lön 960: — Beklädnad 120: — 1,080: —	Lön 1,000: — Beklädnad 120: — Bostad 80: — 1,200: —

Befattnings-havare.	Malmö 75,691 inv.	Norrköping 45,528 inv.	Helsingborg 31,482 inv.	Gefle 30,988 inv.	Eskilstuna 26,841 inv.	Örebro 26,556 inv.	Karlskrona 26,462 inv.	Upsala. 24,450 inv.	Jönköping. 23,801 inv.	Borås. 19,566 inv.	Lund. 19,169 inv.	Halmstad. 17,262 inv.	Linköping. 16,641 inv.	Landskrona. 15,760 inv.	Karlstad. 15,343 inv.	Kalmar. 14,241 inv.	Uddevalla. 11,446 inv.	Söderhamn. 11,118 inv.	Falun. 10,879 inv.	Ystad. 10,519 inv.	Västerås. 15,970 inv.	
Stadens ombuds-man	Stadsf.-sekr. 2,000: — Bitr. vid kom-mitterarb. 1,000: — Drätselk.-sekr. 2,000: — Drätselk. om-budsm. 2,000: — till skriftbitr. 500: — Byggn.-nämd.-sekr. 2,000: — Hälsovårds-sekr. 500: — Skriftbitr. 300: — Fosterbarnsn.-sekr. 300: — Fattiggårdsstyrels. sekr. och ombudsm. 2,750: — 13,350: —	Stadsf.-sekr. 3,500: — Beredningsut-skottets sekr. 2,500: — Drätselk. sekr. 7,000: — Stadens omb. 800: — Byggn:s sekr. 1,000: — 14,000: — Härtill kommer aflö-ningarna för Hälso-vårdsn. o. fattigvårds-styrelsens sekr., ang. hvilka uppgift saknas.	Stadsf.-sekr. 2,000: — Till skriftbitr. 800: — Drätselkam. sekr. o. jur. ombud 4,000: — Byggnadsn. sekr. 300: — Hälsovårdsn. sekr. 750: — 7,850: — Härtill kommer sekre-terare-göromål hos fattigvårdsstyr. hvilka handhafvas af sysslo-mann., hvars aflönings-förmåner uppgå till kr. 3,600.	Sekr. i Stadsf. 1,000: — „ i Bered-n.-utsk. 1,500: — „ i Drätsel-kamm. 2,800: — „ i Fattig-v.-styr. 1,200: — „ i Hälso-v.-n. 1,000: — „ i Byggn. 600: — 8,100: —	*Stadens ombudsman:* Lön 4,000: — ålderstillägg 500: — pers. tillägg 500: — gratif. för ökade göromål 1907 500: — 5,500: —	Sekr. i Stadsf. 2,000: — „ i Drätsel-kamm. 2,000: — „ i Byggn. 400: — „ i Hälso-vårdsn. 600: — Fattigv.-styr.-ombudsman 1,000: — 6,000: —	Stadsf. sekr. 1,700: — Stadens om-budsman 1,000: — Drätselkam-marens sekr. 2,500: — Hälsovårdsn. sekr. 500: — Fattigvårds-styr. sekr. 425: — 6,125: —	Sekreter. hos stadsf. och drätselkam. 2,000: — Fattigv.-styr-relsens sekr. 1,000: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 500: — Byggnadsn. sekr. 400: — 3,900: — Verkställande ledamot i drätselkammaren med aflöning 3,500: —	*Ombudsmannen:* Lön 3,333: 33 Tjänstg.-pen. 1,666: 67 Sekr. i bygg-nadsnämnden 500: — Protokollsför. o. skrifgörom. i hälsov.-näm. 250: — Protokollsför. rättegångars utförande m. m. för fattig-vårdsstyrels. 600: — 6,350: —	Stadsf. sekr. 650: — Drätselk. om-budsman och ark.varie 2,000: — Byggnadsn. sekr. 500: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 200: — Fattigv.-styr. ordf. för sek-reter.-görom. 1,000: — 4,350: —	Stadsf. sekr. 1,000: — Drätselk. sekr. o. ombudsm. 2,300: — Tjänstg.-pen. 1,200: — + 2 ålderstill-lägg à 500 eft. 5 o. 10 år Hälsovårdsn. sekr. o. redog. 750: — Fattigv.-styr. sekr. och om-budsman 1,200: — 6,450: —	Stadsf. sekr. 1,500: — Drätselk. „ 1,200: — Byggnadsn. sekr. 200: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 250: — Fattigv.-styr. ordf. som till-lika synes vara sekr. 1,200: — 4,350: —	Stadsf. sekr. 1,000: — Drätselk. „ 1,500: — Byggnadsn. sekr. 500: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 500: — Ombudsm. för fattigv.-styr. 1,000: — 4,500: —	Stadsf. o. be-redningsut-skottets sekr. 2,000: — Drätselk. sekr. 1,400: — Byggnadsn. sekr. 400: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 500: — Fattigvårds-styrels. sekr. 500: — 4,800: —	Stadsf:s sekr. 1000: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 300: — Fattigvårds-styr. sekr. 600: — Byggnadsn. sekr. 500: — 2,400: — Sekr.-göromålen i Dr.-kammaren sköts an-tagligen af kamreraren	Stadsf:s sekr. 700: — Dr.-k:s „ 2,500: — Byggnads-nämnd. sekr. 150: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 200: — Fattigv.-styr. 300: — 3,850: —	Stadsf:s sekr. 700: — Ber.-utsk. „ 300: — Dr.-k:s „ 500: — Stadens jur. biträde 200: — Byggnads-nämnd. sekr. 200: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 200: — Fattigvårds-styr. sekr. 400: — Fattigv.-styr. ombudsman 400: — 2,900: — Obs.! Drätselförvalt. finnes anst. med en afl. af 4,000 kr.	Stadsf:s o. ber.-utsk:ts sekreterare 900: — Dr.-k:s sekr. 1,000: — Byggnads-nämnd. sekr. 300: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 200: — 2,400: — Dr.-k:s ordf. åtnjuter aflöning med 1,000: — Sekr.-göromålen hos fattigv.-styr. handhaf-vas af sysslom. hvars löneförmåner uppgå till kr. 2,950: —	Stadsf. sekr. 900: — Drätselk. „ 500: — Byggnadsn. sekr. 250: — Hälsovårds-nämnd. sekr. 300: — Fattigv.-sty-relsens sekr. 200: — 2,150: —	Enl. 1907 års stat: Lön 4,000: —	Enl. kommitterades förslag: Lön 4,500: — + 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 500 kr.
Stadskamreraren och kassören	*Kommunaluppb.-kamr. o. stadskassören:* Lön 1,500: — pers. lönetill. 1,750: — Tjänstg.-pen. 1,500: — missräkn.-pen. 250: — 5,000: — *Drätselk. o. kommunal-uppb. kontrollanten:* Lön 2,500: — Tjänstg.-pen. 1,500: — Ålderstillägg 1,000: — 10,000: —	Lön 6,000: —	*Drätselkassören:* Lön 3,000: — Felräkn.-pen. 300: — 3,300: — *1:sta Drätselk.-bokhål-laren:* Lön 3,000: — Tjänstg.-pen. 600: — 3,600: — 6,900: —	*Stadskamrerare:* Lön 5,000: — *Stadskassören:* Lön 4,000: — per. lönetill. 500: — ålderstillägg 500: — 5,000: — 10,000: —	Lön 2,800: — Tjänstg.-pen. 1,200: — pers. lönetill. 500: — 4,500: —	*Stadskassören:* Lön 1,500: — *Stadskamrerare:* Lön 3,000: — 2 ålderstill. 1,000: — per. lönetill. 500: — 4,500: — 6,000: —	*Kamreraren:* Lön 4,000: — pers. tillägg 500: — 4,500: — *Kassören:* Lön 1,200: — 5,700: —	Lön 2,500: — Personl.lönet. 1,000: — 3,500: — tillika såsom gasver-kets, elektricitetsverkets och Törnlundska fon-dens redogörare 1,800: —	*Stadskamrerare:* Lön 2,200: — Ålderstillägg 500: — Tjänstg.-pen. 700: — 3,500: — *Stadskassören:* Lön 1,700: — Tjänstg.-pen. 600: — 2,300: — 5,800: —	*Stadskassören:* Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 500: — 1,500: — *Drätselkamreraren:* Lön 2,500: — Ålderstillägg 500: — 3,000: — 4,500: —	*Drätselkamreraren:* Lön 3,000: — Personl.lönet. 500: — + 2 ålderstillägg à 500 kr. *Drätselkassören:* Lön 1,200: — Personl.lönet. 300: — 1,500: —	Lön 4,100: — Personl.lönet. 500: — 4,600: —	*Stadsbokhållaren:* Lön 3,500: — Obs.! I befattningen synes äfven ingå kro-nouppbördsbkassörs-göromål.	*Drätselkamreraren:* Lön 3,000: — *Drätselkassören:* Lön 3,000: — 6,000: —	Lön 4,000: —	*Drätselkamreraren* Lön 3,000: — lönetillägg 1,000: — 4,000: — *Drätselkassören* Lön 1,500: — pers. lönetill. 300: — 1,800: — S:a kr. 5,800: —	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 3,000: — åtnj. dessutom som hamnstyr. bokförare 500: — som gasv.-styr. bokförare 1,000: — 4,500: —	*Drätselkamreraren* Lön 3,300: — Obs.! Drätselförvalta-re se ofvan	Lön 3,600: —	*Drätselkamreraren:* Lön 2,000: —	Lön 3,000: — Personl.lönet. 500: — 3,500: —	Lön 3,500: — + 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 500 kr.
Räkenskapsför-mannen och kontrollanten	Se ofvan. *Kommunaluppb.-kassören:* Lön 3,500: — Tjänstg.-pen. 1,500: — 5,000: —	*Stadsbokhållaren:* Lön 3,200: —	*2:dra Drätselk.-kass.:* Lön 1,500: — Tjänstg.-pen. 300: — Felräkn.-pen. 200: — 2,000: — *2:dra Drätselk.-bokh.:* Lön 1,500: — Tjänstg.-pen. 300: — 1,800: — 3,800: —	*1:sta kontorsskrifv.:* Lön 1,600: — I ålderstillägg 400: — 2,000: — 2:dra skrifv. 1,300: — en d:o 1,200: — 4,500: —	*Bokhållaren:* Lön 1,500: —	*Stadsbokhållaren:* Lön 2,000: —	*Bokhållaren:* Lön 2,500: —	*Bokhållare:* Lön 1,500: —	Se ofvan! Inga vidare tjänstemän.	*Bitr. åt stadskassören:* Lön 600: —	Se ofvan! Inga vidare tjänstemän.	*Drätselbokhållare:* Lön 2,500: —	*Biträdande tjänsteman i uppbördskammaren:* Lön 1,500: —	*Drätselbokhållaren:* Lön 1,200: —	*Stadsbokhållare:* Lön 2,000: —	Finnes ej	Finnes ej	*Kassakontrollant* Lön 500: —	Finnes ej	Finnes ej.	Lön 2,000: —	Lön 1,800: — + 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 300 kr.
Arbetschefen	Ingen motsvarande befattning	*Byggnadsinspektor:* Lön 3,000: —	*Byggnadschefen:* Lön 4,000: — Ålderstillägg 500: — Tjänstg.-pen. 2,500: — 7,000: —	*Byggnadschefen:* Lön 6,000: —	Finnes ej.	*Byggnadschefen:* Lön 3,000: — Ålderstillägg 300: — 3,300: —	Finnes ej.	*Stadsbyggmästaren:* Lön 1,500: — Personl. lönet. 500: — 2,000: —	*Byggnadschefen:* Lön 4,666: 67 Tjänstg.-pen. 2,333: 33 7,000: —	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	*Stadsbyggmästare:* Lön 2,500: — Tjänstg.-pen. 2,000: — 4,500: —	*Drätselkamm. biträde för allm. arbeten* Lön 1,500: — pers. tillägg 1,000: — 2,500: —	*Arbetsinspektoren* Lön 750: — Hyresbidr. 150: — Från hamnen 900: — 1,800: — *Materialförvaltaren* Lön 600: — Från hamnen 600: — 1,200: —	Lön 4,000: —	Finnes ej	*Stadsinspektoren:* Lön 1,600: —	Lön 3,000: —	Lön 2,500: — + 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 500 kr.
Arbetsförmannen	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.		Uppgift saknas.	Lön 2,400: —	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Lön 2,100: —	Lön 2,000: — + 2 ålderstillägg à 500 kr. efter 5 o. 10 år.	Uppgift saknas.	Lön 1,800: —	Lön 1,800: —	1) Lön 2,100: — 2) „ 1,500: — 3) „ 1,200: —	Uppgift saknas	Uppgift saknas	Lön 1,500: — Pers. lönetill. 500: — Bostad 300: — 2,300: —	Lön 1,800: —	Uppgift saknas.	Lön 1,400: —	Lön 1,300: — + 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.

Befattnings-havare	Malmö 75,691 inv.	Norrköping 45,528 inv.	Helsingborg 31,482 inv.	Gefle 30,988 inv.	Eskilstuna 26,841 inv.	Örebro 26,556 inv.	Karlskrona 26,462 inv.	Upsala. 24,450 inv.	Jönköping. 23,801 inv.	Borås. 19,566 inv.	Lund. 19,169 inv.	Halmstad. 17,262 inv.	Linköping. 16,641 inv.	Landskrona. 15,760 inv.	Karlstad. 15,343 inv.	Kalmar. 14,241 inv.	Uddevalla. 11,446 inv.	Söderhamn. 11,118 inv.	Falun. 10,879 inv.	Ystad. 10,519 inv.	Västerås. 15,970 inv.
Brandchefen.	Lön 1,333: 33 Tjänstg.-pen. 666: 67 2,000: — jämte familjebostad inom stationen.	Uppgift saknas.	Lön 3,000: —	Lön 2,000: — 2 ålderstill. 700: — 2,700: —	Lön 2,100: — jämte fri bostad.	Lön 2,000: — Ersättn. för ved o. lyse 200: — 2,200: —	Lön 1,000: —	Lön 2,400: — Hyresbidr. 500: — 2,900: —	Lön 1,270: — Tjänstg.-pen. 730: — 2,000: —	Arvode 1,000: —	Lön 1,000: —	Lön 1,000: —	Lön 1,000: — Beklädnadsers. 100: — 1,100: —	Lön 2,000: —	Lön 1,500: —	Lön 1,200: —	Uppgift saknas.	Lön 500: —	Lön och hyres-ersättning 1,700: —	Ef fast brandkår.	Lön 1,900: — beklädn. 200: — fri bost. i värde 600: — 2,100: —
Brandmästaren.	*Brandsergeant.* Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 500: — 2 ålderstillägg à 200 kronor 400: — 1/4 af 3:dje ålderstillägg 50: — 1,950: — jämte familjebostad inom stationen.	D:o	*vice Brandchef:* Lön 1,000: —	Lön 1,850: —	Lön 2,100: — jämte fri bostad.	Lön 1,500: — Lönetill. 500: — 2,000: —	Lön 1,500: — Pers. lönetill. 800: — 2,300: —	*Öfverbrandmästaren:* Lön 1,500: — Beklädnad 150: — 1,650: — *Brandmästaren:* Lön 1,200: — Beklädnad 150: — 1,350: —	Lön 720: — Tjänstg.-pen. 730: — Arvode 200: — Bekl.-ers. 150: — Pers. lönetill. 350: — 2,150: —	Lön 1,200: — Personl.lönet. 300: — 2 ålderstill. 400: — Beklädnadsers. 200: — 2,100: —	Finnes ej.	Lön 1,700: —	Lön 1,500: —	Lön 1,350: —	Lön 2,000: — beklädnad 150: — 2,150: —	Lön 1,200: — beklädnad 200: — 1,400: —	Lön 1,400: —	*Sergeanten:* Lön- och hyresersättn. 1,450: — bekl.-pen. 150: — pers. lönetill. 400: — 2,000: —	D:o	Lön 1,200: — beklädnad 120: — 1,320: — jämte fri bostad och vedbrand.	Lön kontant 1,400: — fri bostad 150: — beklädnad 120: — 1,670: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150: —
Stallkorpralen.	*Brandkorpral:* Lön 800: — Tjänstg.-pen. 400: — 1,200: — jämte familjebostad inom stationen.	D:o	*Brandkorpral:* Lön 840: — Inkvartering 150: — Gratifikation 120: — 1,110: —	*Korpral:* Lön 480: — jämte allt fritt + 3 ålderstill. à 60 kr.	*Förman:* 30 kr. utom lön s. s. brandsoldat.	*Korpral:* Lön 900: — Ålderstill. 160: — Hyresersättn. 175: — Ersättn. för ved o. lyse 30: — Beklädnad 100: — 1,365: —	Finnes ej.	*Förmannen* Lön 1,140: — Beklädnad 150: — 1,290: —	*Distinktionskorpral:* Lön 420: — Arvode 120: — Lönetill. högst 120: — Beklädnad 70: — Portionsers. 402: 60 1,132: 60	*Korpral:* Arvode å 120: — jämte aflöningen som brandsoldat	*Korpral:* Lön 1,100: — + beklädnad	*Brandkorpral:* Lön 420: — jämte beklädn., bostad o. kost m. m.	*Korpral:* Lön 480: — Beklädnad 130: — 610: — jämte allt fritt (tillika polis)	*Korpral:* Lön 400: — Beklädnad 100: — 500: — jämte allt fritt	*Korpral:* Lön 600: — beklädnad 120: — 720: — jämte allt fritt.	*Förman:* Lön 420: — lönetillägg efter 1 år 60: — 480: — jämte beklädnad och allt fritt	Ej fast brandkår.	Ej fast brandkår.	*Korpral:* Lön 720: — hyresersättn. 150: — beklädnad 155: — 1,025: — jämte allt fritt.	D:o	Lön 900: — beklädnad 120: — 1,020: — jämte fri bostad och vedbrand.	Lön kontant 1,100: — fri bostad 150: — beklädnad 120: — 1,370: — 2 ålderstillägg efter 2 o. 4 år 100: —
Brandsoldat (förman el. maskinist).	*vice Brandkorpral:* Lön 720: — Tjänstg.-pen. 360: — 1,080: — jämte bostad inom stationen.	D:o	*Maskinistsergeant:* Lön 950: —	*Vice korpral:* Lön 420: — jämte allt fritt + 3 ålderstill. à 60 kr.		*Vice korpral:* Lön 360: — Ålderstill. 160: — Beklädnad 100: — 620: — jämte allt fritt.	*Maskinmästare;* Lön 1,050: —		*Korpral:* Lön 420: — Arvode 60: — Lönetill. högst 120: — Bekl.- och portionsers. 472: 60 1,072: 60	*Vice korpral:* Arvode 60 kr. jämte aflöningen som brandsoldat	*Vice kprpral* Lön 950: — + beklädnad		*Korpral:* Lön 420: — Beklädnad 130: — 550: — jämte allt fritt (tillika polis)		*V. korpral:* Lön 570: — beklädnad 120: — 690: — jämte allt fritt.		D:o	D:o	*V. korpral:* Lön 660: — beklädnad 155: — 815: — jämte allt fritt:	D:o	Lön 800: — beklädnad 120: — 920: — jämte fri bostad och vedbrand.	Lön kontant 1,000: — fri bostad 150: — beklädnad 120 :— 1,270: — 2 ålderstillägg efter 2 o. 4 år à 100: —
Brandsoldat.	Lön 520: — Tjänstg.-pen. 260: — 780: — jämte bostad inom stationen.	D:o	Lön 720: —	Lön 360: — jämte allt fritt + 3 ålderstill. à 60 kr.	Lön 120 à 360 kr. jämte allt fritt.	Lön 300: — Ålderst. högst 160: — Beklädnad 100: — 560: — jämte allt fritt.	Ej fast brandmanskap.	Lön 720: — Beklädnad 120: — 840: — 2 ålderstillägg à 60 kr. efter 1 o. 3 år	Lön 420: — Lönetillägg 60: — Bekl.- o. portionsersättn. 472: 60 952: 60	Lön 780: — Löneförhöjn. efter 1 — 3 år, hyresbidrag till gifta sold., beklädnad	Lön 900: — + beklädnad	Lön 300: — jämte beklädn., bostad o. kost m. m.	Lön 360: — Beklädnad 130: — 490: — jämte allt fritt (tillika polis)	Lön 300: — Beklädnad 100: — 400: — jämte allt fritt	*Gift:* Lön 900: — hyresbidrag 180: — beklädnad 120: — 1,200: — *Ogift:* Lön 480: — beklädnad 120: — 600: — jämte allt fritt	Lön 300: — lönetillägg efter 1 år 60: — 360: — jämte beklädnad och allt fritt	D:o	D:o	Lön 360: — beklädnad 155: — 515: — 2 ålderstillägg efter 1 à 2 år 120: — jämte allt fritt.	D:o	Lön 750: — beklädnad 120: — 870: — jämte fri bostad och vedbrand.	Lön kontant 900: — fri bostad 150: — beklädnad 120: — 1,170: — 2 ålderstillägg efter 2 o. 4 år à 100: —
Stadsingeniören.	Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 500: — 1,500: — *Stadsarkitekt:* Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 3,000: — Sa 4,500: —	Lön 2,500: — *Stadsarkitekt:* Lön 2,500: —	Lön 2,500: — *Stadsarkitekt:* Lön 1,500: —	Lön 3,500: — 1 ålderstill. 500: — 4,000: — *Stadsarkitekten:* Lön 2,000: —	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — Pers. lönet. 1,000: — 4,000: — *Stadsarkitekten:* Lön 2,500: —	Lön 3,000: — Ålderstill. 300: — 3,300: — *Stadsarkitekt:* Lön 5,000: — *Stadslandtmätare:* Lön 5,000: —	Lön 3,000: — Pers. lönetill. 1,500: — 4,500: —	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 500: — 2,500: —	Lön 3,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 4,000: — *Stadsarkitekten:* Lön 1,500: —	Lön 3,500: — Tjänstg.-pen. 500: — Ålderstillägg 500: — 4,500: —	Tillika stadsarkitekt Lön 3,000: —	Lön 4,500: — Ålderstillägg 1,000: — 5,500: — *Stadsarkitekten:* Lön 2,000: — Ålderstill. 500: — 2,500: —	Lön 4,000: —	Lön 4,000: — 2 ålderstill. 1,000: — 5,000: — *Stadsarkitekten:* Lön 2,000: — Ålderstill. 500: — 2,500: —	Finnes ej.	*Stadsarkitekten:* Lön 1,800: — arv. för besiktningar 350: — 2,150: —	Lön 1,500: — pers. lönetill. 500: — 2,000: — lön som hamningeniör 2000: — som byggnadskontrollant 500: — 4,500: —	Lön 2,500: — (tillika stadsbyggmästare)	Lön 2,500: — *Stadsarkitekten:* Lön 1,500: —	Lön 1,000: — *Stadsarkitekt:* Lön 500: —	Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 800: — lönetillägg 500: — 2,500: —	Lön 2,000: — 2 ålderstillägg efter 5 och 10 år à 300: —
1:ste stadsläkaren	Lön 4,500: — Tjänstg.-pen. 3,000: — 2 ålderstillägg à 500 kr. 1,000: — 8,500: —	Lön 6,000: —	Lön 6,000: —	Lön 2,500: — Tjänstg.-pen. 1,500: — 4,000: —	Lön 1,875: — Tjänstg.-pen. 625: — Ersättn. för ökade görom. år 1908 1,000: — 3,500: —	Lön o. tjänstgöringspgr 4,000: — 2 ålderstill. 1,000: — 5,000: —	Lön 3,000: — Pers. lönetill. 1,000: — 4,000: —	Lön 3,000: —	Lön 2,500: — Tjänstg.-pen. 1,500: — 4,000: —	Lön 3,000: —	Lön 2,000: — Tjänst.-pen. 1,000: — 2 ålderstill. 1,000: — 4,000: —	Aflöning 4,000: —	Lön 2,500: —	Lön 3,500: —	Lön 4,000: —	Lön 2,000: — pers. lönetill. 800: — skjutsersättn. 350: — 3,150: —	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 3,000: —	Lön 2,500: — ålderstillägg 500: — 3,000: —	Lön 2,000: —	Lön 2,800: —	Lön 2,000: — Tjänst.-pen. 1,000: — tillf. ersättn. för 1908 500: — 3.500: —	Lön 3,000: — 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 500: —
2:dre stadsläkaren.	Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — Bidr. t. skjuts 500: — 2,500: —	Lön 2,000: —	Lön 3,000: —	Lön 2,500: — 2 ålderstill. 1,000: — Hyresersättn. 750: — 4,250: —	Lön 1,500: — Tjänstg.-pen. 500: — 2,000: —	Lön 2,500: —	Lön 1,000: — Ålderstillägg 500: — 1,500: —	Lön 2,000: —	Lön 1,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — 2,000: —	Lön 1,800: —	Lön 700: — Tjänst.-pen. 300: — 2 ålderstill. 1,000: — 2,000: —	Aflöning 2,000: —	Lön 1,000: — Skjutsers. 100: — 1,100: —	Lön 1,800: —	Lön 2,000: —	Lön 1,500: — pers. lönetill. 400: — skjutsersättn. 250: — 2,150: —	Lön 1,250: — Tjänstg.-pen. 750: — 2,000: —	Lön 1,500: —	Finnes ej.	Lön 1,700: —	Finnes ej.	Lön 2,000: — 2 ålderstillägg efter 5 och 10 år à 500: —

Befattnings-havare.	Malmö 75,691 inv.	Norrköping 45,528 inv.	Helsingborg 31,482 inv.	Gefle 30,988 inv.	Eskilstuna 26,841 inv.	Örebro 26,556 inv.	Karlskrona 26,462 inv.	Upsala. 24,450 inv.	Jönköping. 23,801 inv.	Borås. 19,566 inv.	Lund. 19,169 inv.	Halmstad. 17,262 inv.	Linköping. 16,641 inv.	Landskrona. 15,760 inv.	Karlstad. 15,343 inv.	Kalmar. 14,241 inv.	Uddevalla. 11,446 inv.	Söderhamn. 11,118 inv.	Falun. 10,879 inv.	Ystad. 10,519 inv.	Västerås. 15,920 inv.
Hälsovårdspolis.	Lön 933: 33 Tjänstg.-pen. 466: 67 Gratifikation 100: — 1,500: — 2 ålderstillägg à 100 kr.	Uppgift saknas.	Lön 1,600: —	Lön 900: — Tjänstg.-pen. 600: — Beklädnadshj. 100: — 1,600: — 2 ålderstillägg à 100 kr.	Lön 1,400 à 1,800 kr.	Lön 1,300: — Beklädnadsbi. 100: — ålderstillägg 100: — 1,500: —	Lön 1,050: — Tjänstg.-pen. 425: — Beklädn.-ers. 125: — 2 ålderstill. 200: — 1,800: —	Lön 1,200: —	Lön 1,000: — Personl.lönet. 300: — Tjänstg.-pen. 500: — 1,800: —	Lön 1,030: — Lönetill. 100: — Beklädn.-bidr. 140: — 1,320: —	Lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 400: — 2 ålderstill. 400: — 2,000: —	Lön 1,400 à 1,600 kr.	Lön 1,200: — Hyresbidr. 300: — 1,500: —	Lön 1,400: —	Lön 1,500 à 1,800 kr.	Lön 1,400 à 1,700 kr.	Lön 1,350: — Beklädn.-bidr. 150: — 1,500: —	Lön 600: — Tjänstg.-pen. 400: — Beklädn.-bidr. 125: — 1,125: —	*Hälsovårdskommissarie:* Lön 1,300: — Hyresers. 150: — 1,450: —	Uppgift saknas.	Holtz: lön 1,200: — Tjänstg.-pen. 300: — Beklädn.-ers. 100: — 1,600: — Berglund: lön 1,100: — Lönetillägg 200: — Beklä.-ers. 100: — 1,400: —	Lön 1,500: — 2 ålderstill. efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Renhållningsverkets föreståndare.	Lön 2,666: 67 Tjänstg.-pen. 1,333: 33 4,000: — 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 400 kr.	D:o	Lön 2,500: —	Finnes ej.	Lön 2,700: — Hyresersätt. 300: — 3,000: —	Lön 3,000: —	Lön 2,500: — Hyresbidrag 500: — 3,000: —	Lön 2,500: —	Lön 1,500: — fri kontorslokal.	Finnes ej.	Lön 1,200: — jämte fri bostad.	Finnes ej	Renhållningsverk saknas.	Särskild renhållnings-förening.	Renhållningsverk saknas.	Renhållningsverk saknas.	Renhållningsverk saknas.	Uppgift saknas.	Renhållningsverk saknas.	Renhållningen utföres genom entreprenad.	Lön 1,500: — Lönetillägg 300: — Ersättn. för kontorslokal o. biträde 600: — 2,400: —	Lön 1,500: — 2 ålderstill. efter 3 o. 6 år à 300 kr. (Fri kontorslokal o. biträde el. ersättning därför.)
Förman eller fodermarsk vid renhållnings-verket.	Lön kr. 1,150 à 1325 Bränsle » 50 à 50 1,200 à 1,375 jämte familjebostad.	D:o	*Tillsyningsman eller kusk.* Lön 1,200: —	D:o	Uppgift saknas.	Lön 900: — jämte fri bostad.	Lön 1,140 à 1200 kr.	*Maskinist:* Lön 1,350: — *Hästskötare:* Lön 1,110: —	Finnes ej (Entreprenör)	D:o	Finnes ej.	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	Lön 1,000: — jämte fri bostad.	Lön, kontant 1,000: — Fri bostad el. hyresersättn. 150: — 1,150: — 2 ålderstill. efter 3 o. 6 år à 100 kr.
Renhållnings-arbetare.	Uppgift saknas.	D:o	*Hämtare:* Lön 1,140: —	D:o	D:o	Lön 900: —	Uppgift saknas	Lön 1,050: —	Finnes ej. (Entreprenör)	D:o	Lön 1,080: —	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	Lön 770 à 900 kr. jämte fri bostad eller hyresersättn. à 150 kr.	Lön, kontant 800: — Fri bostad el. hyresersättn. 150: — 950: — 2 ålderstill. efter 3 o. 6 år à 100 kr.
Trädgårdsdirek-tören.	Lön 2,000: — Tjänstg.-pen. 1,000: — Ålderstillägg 500: — Hyresersättn. 500: — 4,000: —	D:o	Lön 2,500: —	Lön 2,700: —	Lön 1,000: — per. lönetill. 400: — 1,400: — jämte fri bostad o. vedbrand.	Lön 1,500: —	D:o	Lön 1,400: — Personl. lönet. 400: — 1,800: —	Lön 1,000: — Personl.lönet. 200: — 1,200: —	Lön 1,500: —	Lön 2,000: — 2 ålderstill. efter 5 o. 10 år à 500 kr.	D:o	Finnes ej.	Lön 2,500: —	Uppgift saknas.	Arvode 500: — Pers. lönetill. 500: — 1,000: —	Lön 1,200: — Hyresbidr. 300: — 1,500: —	Lön 500: —	Lön 1,200: —	Lön 900: —	Lön 2,000: —	Lön 1,800: — 2 ålderstill. efter 3 o. 6 år à 300 kr.

Befattnings-havare.	Malmö 75,691 inv.	Norrköping 45,528 inv.	Helsingborg 31,482 inv.	Gefle 30,988 inv.	Eskilstuna 26,841 inv.	Örebro 26,556 inv.	Karlskrona 26,462 inv.	Upsala. 24,450 inv.	Jönköping. 23,801 inv.	Borås. 19,566 inv.	Lund. 19,169 inv.	Halmstad. 17,262 inv.	Linköping. 16,641 inv.	Landskrona. 15,760 inv.	Karlstad. 15,343 inv.	Kalmar. 14,241 inv.	Uddevalla. 11,446 inv.	Söderhamn. 11,118 inv.	Falun. 10,879 inv.	Ystad. 10,519 inv.	Västerås. 15,970 inv.	
Föreståndaren för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.	1) Gasverket: Lön 7,000: — jämte fri bostad o. gas, 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 500 kr. 2) Elektricitetsverket: Aflöning 7,000: — jämte fri bostad med belysning. 2 åldrestillägg efter 5 o. 10 år à 500 kr. 3) Vattenverket: Aflöning 6,000: —	Uppgift saknas.	Vid Elektricitetsverket: Aflöning 6,000: —	Vid Gasverket: Lön 5,000: — Vid Elektricitetsverket: Lön 5,000: —	Vid Vattenverket: (tillika stadsingeniör) Lön 1,000: — Vid Gasverket: Aflöning 4,500: —	Vattenledn.-ingeniör: Aflöning 2,200: — Vid Gasverket och Elektricitetsverket: Aflöning 5,000: — Beräknad tantième 375: — 5,575: —	Vid Vattenverket: Aflöning 2,500: — Vid Elektricitetsverket: Lön 5,500: —	Gasverksingeniör: Aflöning 2,500: — Föreståndaren vid elektricitetsverket: Aflöning 4,000: —	Vid Elektricitetsverket: Aflöning 4,000: — jämte fri elektrisk ström. Vid Gasverket: Aflöning 4,750: —	Uppgift saknas.	1:ste Ingeniör vid vatten- gas- o. elektricitetsverken Aflöning 6,000: —	Uppgift saknas.	Vid gasverket: Aflöning 2,800: — Vid vattenverket: Aflöning 2,000: —	Vid vatten- och gasverket: Lön 4,000: — Vid elektricitetsverket: Lön 4,000: —	Vid gasverket: Lön 2,300: — Vid vattenverket: Lön 1,200: — Vid ekektricitetsverket: Lön 500: —	Vattenverkets andel i byggnadschef. aflöning 2,000: — *Föreståndare vid gas- o. elektricitetsverken:* Lön 2,500: —	Uppgift saknas.	Finnes ej.	*Stadsingeniören ss. vattenledningsföreståndare:* Lön 1,500: —	Uppgift saknas.	Lön 4,000: — lönetillägg 1,000: — 5,000: —	Lön 5,000: — 2 ålderstillägg efter 5 och 10 år à 300: —
Assistenten.	Vid Vattenverket: Aflöning 3,000: —	D:o	Vid Elektricitetsverket: Aflöning 3,000: —	Uppgift saknas.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	D:o	2:dre Ingeniören: Lön 2,400: —	D:o	Finnes ej.	Finnes ej.	Driftingeniör vid elektricitetsverket: Lön 2,700: —	Finnes ej.	D:o	D:o	Finnes ej.	D:o	Lön 3,000: —	Lön 2,400: — 2 ålderstillägg efter 5 och 10 år à 300: —
Kassörskan.	Vid Gasverket: Aflöning 1,800: — Vid Elektricitessverket: Aflöning 1,800: —	D:o	Uppgift saknas	D:o	Finnes ej.	Finnes ej.	Uppgift saknas.	Finnes ej.	Finnes ej.	D:o	Finnes ej.	D:o	D:o	D:o	Finnes ej.	Lön 1,200: —	D:o	D:o	D:o	D:o	Lön 1,200: —	Lön 1,200: — 2 ålderstillägg efter 3 och 6 år à 150: —
Kontorsbiträde.	Vid Elektricitetsverket: Aflöning 1,200: —	D:o	D:o	D:o	Finnes ej.	Vid Gasverket: Lön 1,080: —	Vid Elektricitetsverket: Lön 1,200: —	Finnes ej.	Vid Gasverket: Lön 1,320: —	D:o	D:o	D:o	D:o	Aflöning 720: —	D:o	Lön 900: —	D:o	D:o	D:o	D:o	Lön 1,000: —	Lön 900: — 2 ålderstillägg efter 3 och 6 år à 150: —
Maskinmästaren vid Vattenverket.	Lön 1,800: — Personl. lönet. 200: — 2,000: — jämte fri bostad och bränsle.	D:o	D:o	D:o	Lön 1.500: — jämte fri bostad och vedbrand.	Aflöning 1,800: — däri inberäknad fri bostad 150 kr.	Lön 1,500: —	Aflöning 1,600: —	Uppgift saknas.	D:o	Uppgift saknas.	D:o	Lön 1,700: —	Lön 1,700: —	Lön 1,200: —	Lön 1,600: —	D:o	Lön 1,200: — Bostad 250: — 1,450: —	Lön 1,600: — jämte fri bostad och vedbrand.	D:o	Lön 1,400: — fri bost. m. m. 300: — 1,700: —	Lön kontant 1,400: — fri bost med vedbrand 300: — 1,700: — 2 ålderstillägg efter 3 och 6 år à 200: —
Gasmästaren.	Finnes ej.	D:o		D:o	Förslagsanslag.	Lön 1,800: — Hyresbidrag 200: — Beräknad tantième 450: — 2,450: —	Uppgift saknas.	Aflöning 2,100: —	Uppgift saknas.	D:o	Lön 1,800: —	D:o	Uppgift saknas.	Lön 2,000: —	Lön 1,800: —	Finnes ej.	D:o	Finnes ej.	Finnes ej.	D:o	Lön 1,800: — fri bost. m. m. 400: — 2,200: —	Lön kontant 1,400: — bostad m. m. 400: — 1,800: — 2 ålderstillägg efter 3 och 6 år à 300: —
Maskinmästaren vid Elektricitetsverket.	1:ste maskinisten: Aflöning 2,400: — jämte fri bostad med värme och belysning.	D:o	1:ste maskinist: Aflöning 2,160: —	D:o	Finnes ej.	Lön 2,100: —	Lön 2,000: —	Uppgift saknas.	Finnes ej.	D:o	Lön 1,800: — Fri bostad 180: — 1,980: —	D:o	Finnes ej.	Lön 1,800: —	Lön 2,100: —	D:o	D:o	D:o	Lön 1,350: — Hyresbidrag 200: — 1,550: —	D:o	Lön 1,800: — fri bost. m. m. 400: — 2,200: —	Lön kontant 1,600: — fri bost. m. m. 400: — 2,000: — 2 ålderstillägg efter 3 och 6 år à 200: —
Vattenledningsförman.	Aflöning 3,000: — jämte bostad m. bränsle.	D:o	Uppgift saknas.	D:o	Aflöning 1,825: —	Aflöning 2,000: —	Aflöning 1,680: —	Aflöning 1,800: —	Uppgift saknas.	D:o	Uppgift saknas.	D:o	Uppgift saknas.	Finnes ej.	Lön 2,000: —	Lön 960: —	Lön 1:200: —	D:o	Finnes ej.	D:o	Lön 1,300: — hyresbidr. 120: — 1,420: —	Lön 1,300: — 2 ålderstillägg efter 3 och 6 år à 150: —
1:ste montören vid elektr. ledningarna.	Lön 1,800: —	D:o	Öfvermontör och verkmästare: Aflöning 2,800: —	D:o	Finnes ej.	Lön 2,100: —	Lön 1,480: —	Lön 1,440: —	Finnes ej	D:o	D:o	D:o	Finnes ej.	Lön 1,800: —	Lön 1,800: —	Finnes ej.	Uppgift saknas.	D:o	D:o	D:o	Lön 1,320: — hyresbidrag 120: — 1,440: —	Lön 1,500: — 2 ålderstillägg efter 3 och 6 år à 200: —
Vården vid vattenlagren.	Finnes ej.	D:o	Uppgift saknas.	D:o	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Finnes ej.	Uppgift saknas.	D:o	Lön 500: —	D:o	Uppgift saknas.	Finnes ej.	Finnes ej.	D:o	Finnes sj.	D:o	D:o	D:o	Lön 1,140: —	Lön 1,000: — 2 ålderstillägg efter 3

Befattningshafvare	År 1908	1907	1906	1905	1904	1903	1902	1901
Stadsfogden	lön enligt äldre stat 1,000: — personligt lönetillägg 650: — hyresbidrag 300: — lönetillägg 350: — S:a 2,300: —	1,000 650 150 200 2,000	1,000 650 150 — 1,800	1,000 250 150 — 1,400	1,000 250 150 — 1,400	1,000 250 — — 1,250	1,000 250 — — 1,250	1,000 250 — — 1,250
Kronouppbördskassören	lön 900: — tjänstgöringspenningar 650: — anslag till skrifbiträde 600: — lönetillägg för 1908 för ökade göromål 600: — för ytterl. skrifbitr. o. mantalslängd. registr. 400: — S:a 3,150: —	900 650 600 — — 2,150	900 650 600 — — 2,150	900 650 — — — 1,550	900 650 — — — 1,550	900 650 — — — 1,550	1,000 — 300 — — 1,300	1,000 — 300 — — 1,300
Stadsfiskalen	lön 1,000: — tjänstgöringspenningar 800: — naturaförmåner 750: — S:a 2,550: —	1,000 800 750 2,550	1,000 800 750 2,550	1,000 800 750 2,550	1,000 800 750 2,550	1,000 800 750 1,550	1,000 800 750 2,550	1,000 800 750 2,550
Stadsvaktmästaren	lön 900: — beklädnadsersättning 100: — hyres- o. vedbrandsers. 200: — villkorligt lönetillägg 300: — S:a 1,500: —	900 100 200 200 1,400	900 100 200 — 1,200	900 100 200 — 1,200	900 100 200 — 1,200	900 100 200 — 1,200	900 100 200 — 1,200	900 — 200 — 1,100
Exekutionsbetjänt	1) lön 1,000: — lönetillägg år 1908 400: — S:a 1,400: — 2) lön 1,000: — lönetillägg år 1908 300: — S:a 1,300: —	1,000 200 1,200	1,000 — 1,000	1,000 — 1,000	1,000 — 1,000	1,000 — 1,000	1,000 — 1,000	900 — 900
Poliskommissarie	lön 2,000: — beklädnadsersättning 100: — naturaförmåner 400: — S:a 2,500: —	2,000 100 400 2,500	2,000 100 400 2,500					
Öfverkonstapel	lön 1,700: — beklädnadsersättning 100: — lönetillägg 100: — S:a 1,900: —	1,700 100 — 1,800	1,700 100 — 1,800	1,500 100 100 hyr.ers. 300 2,000	1,500 100 100 300 2,000	1,500 100 100 — 1,700	1,500 100 100 — 1,700	1,500 100 100 — 1,700
Detektivkonstapel	lön 1,200: — personligt lönetillägg 300: — beklädnadsersättning 100: — lönetillägg för 1908 100: — S:a 1,700: —	1,200 300 100 100 1,700	1,200 300 100 — 1,600	1,200 300 100 — 1,600	1,200 — 100 — 1,300	1,200 — 100 — 1,300	1,200 — 100 — 1,300	
Inspektionskonstapel	lön 1,200: — lönetillägg 300: — beklädnad in natura 120: — S:a 1,620: —	1,200 200 120 1,520	1,200 — 120 1,320					
Konstapel	lön 1,000: — lönetillägg 300: — beklädnad in natura 120: — S:a 1,420: —	1,000 200 120 1,320	1,000 — 120 1,120	1,000 — 120 1,120	1,000 — 120 1,120	950 à 1000 — 120 120 1070 à 1120	950 à 1000 — 120 120 1070 à 1120	1,000 — 120 1,120
Extra konstapel	lön 960: — bostad 80: — beklädnad 120: — S:a 1,160: —	960 80 120 1,160	840 80 120 1,040					
Stadens ombudsman	lön S:a 4,000: —	4,000	—	—	—	—	—	—
Stadskamreraren och kassören	lön 3,000: — personligt lönetillägg 500: — S:a 3,500: —	3,000 500 3,500	3,000 500 3,500	3,000 500 3,500	3,000 500 3,500	3,000 500 3,500	3,000 500 3,500	3,000 500 3,500
Räkenskapsförar. o. kontrollanten	lön 2,000: —	2,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500	1,500
Arbetschefen	lön 3,000: —	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000
Arbetsförmannen	lön 1,400: —	1,400	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200	1,200
Brandchefen	lön 1,900: — beklädnad 200: — naturaförmån 600: — S:a 2,700: —	1,800 100 600 2,500	1,800 100 600 2,500	1,000 — ? 1,000	1,000 — ? 1,000	1,000 — ? 1,000	1,000 — ? 1,000	1,000 — ? 1,000
Brandmästaren	lön 1,200: — dyrtidstillägg 100: — beklädnad 120: — bostad m. m. 225: — S:a 1,645: —	1,200 120 225 1,545	1,200 120 225 1,345	1,500 100 personl. lönt. 100 1,700	1,500 100 100 1,700	1,500 100 100 1,700	1,500 100 100 1,700	1,500 100 100 1,700
Stallkorpralen	lön 900: — dyrtidstillägg 100: — beklädnad 120: — bostad m. m. 225: — S:a 1,345: —	900 120 225 1,245	800 120 225 1,145	1,000 120 — 1,120	1,000 120 — 1,120	1,000 120 — 1,120	900 120 — 1,020	900 120 — 1,120
Verkstadsförman. o. maskinisten	lön 800: — dyrtidstillägg 100: — beklädnad 120: — bostad m. m. 225: — S:a 1,245: —	800 120 225 1,145						
Brandsoldat	lön 750: — dyrtidstillägg 100: — beklädnad 120: — bostad m. m. 225: — S:a 1,195: —	750 120 225 1,095	600 120 225 945	300 jämte allt fritt	300 jämte allt fritt	300 jämte allt fritt	300 jämte allt fritt	300 jämte allt fritt
Stadsingeniören	lön 1,200: — tjänstgöringspenningar 800: — lönetillägg 500: — S:a 2,500: —	1,200 800 500 2,500	1,200 800 — 2,000	1,200 800 — 2,000	1,200 800 — 2,000	1,200 800 — 2,000	1,200 800 — 2,000	1,200 800 — 2,000
Stadsläkaren	lön 2,000: — tjänstgör.penningar 1,000: — lönetillägg 500: — S:a 3,500: —	2,000 1,000 — 3,000	2,000 1,000 — 3,000	2,000 1,000 — 3,000	2,000 1,000 — 3,000	2,000 1,000 — 3,000	2,000 1,000 — 3,000	2,000 1,000 — 3,000
Hälsovårdspolis	1) lön 1,200: — ålderstillägg 300: — beklädnadsersättn. 100: — tillfällig ersättn. 200: — S:a 1,800: —	1) 1,200 300 100 200 1,600	1,000 300 100 1,600	1,100 300 100 1,500	1,100 300 100 1,500	900 300 100 1,300	900 300 100 1,300	900 300 — 1,200
d:o	2) lön 1,100: — lönetillägg 200: — beklädnadsersättn. 100: — S:a 1,400: —	2) 1,100 — 100 1,200						
Renhållningsföreståndare	lön 1,500: — lönetillägg 300: — S:a 1,800: —	1,500 200 1,700	1,500 — 1,500	1,500 — 1,500	1,500 — 1,500	1,350 — 1,350	1,350 — 1,350	1,350 — 1,350
Förman och fodermarsk	lön 1,000: — bostad 150: — S:a 1,150: —	850 à 900 150 150 1000 à 1050	692 à 722 150 150 842 872	692 à 722 150 150 842 à 872	692 à 722 150 150 842 à 872	672 à 722 150 150 822 à 872	672 à 722 150 150 822 à 872	672 à 722 150 150 822 à 872
Renhållningsarbetare	lön 770 à 900 bostad 150 à 150 S:a 920 à 1,050	770 150 920	642 150 792	642 150 792	642 150 792	642 150 792	642 150 792	642 150 792
Trädgårdsdirektör	lön 2,000: —	2,000	1,500	1,500	1,500	1,500	1,200	1,200
Föreståndare vid vatten-, gas- och elektr.-verken	lön 4,000: — lönetillägg 1,000: — S:a 5,000: —	4,000 — 4,000	4,000 — 4,000					
Assistenten vid d:o d:o	lön 3,000: — S:a 3,000: —	2,400 bostad 500 2,900	2,400 500 2,900	1,200 ? 1,200	1,200 ? 1,200	1,200 ? 1,200	1,200 ? 1,200	1,200 ? 1,200
Kassörskan	lön 1,200: —	1,200	?	—	—	—	—	—
Kontorsbiträdet	lön 1,000: —	900	?	—	—	—	—	—
Maskinmäst. vid vattenverket	lön 1,400: — bostad med ved 300: — S:a 1,700: —	1,400 300 1,700	?	1,200 ? 1,200	1,200 ? 1,200	1,200 ? 1,200	1,200 ? 1,200	1,200 ? 1,200
Gasmästaren	lön 1,800: — bostad m. m. 400: — S:a 2,200: —	1,600 400 2,000	1,600 400 2,000					
Maskinmäst. vid elektr.-verket	lön 1,800: — bostad m. m. 400: — S:a 2,200: —	?	1,600 400 2,000					
Vattenledningsförman	lön 1,300: — hyresbidrag 120: — S:a 1,420: —	1,300 — 1,300	1,300 — 1,300	1,100 — 1,100	1,100 — 1,100	1,000 100 1,100	1,000 100 1,100	1,000 100 1,100
Förste montören	lön 1,320: — hyresbidrag 120: — lönetillägg 260: — afläsning af mätare 100: — S:a 1,800: —	1,320 120 — — 1,440	1,165 — — — 1,165					
Vårdaren af vattenborgen	lön 1,140: —	1,140	?					
2:e maskinist vid vattenverket	lön 1,000: — bostad med ved 300: — S:a 1,300: —	?	?					
3:e maskinist vid vattenverket	lön 960: — bostad med ved 200: — S:a 1,160: —	?	?					
Eldare vid gasverket	aflöning c:a 1,700: —	1,530	?					
Maskinist vid elektr.-verket	?	?	?					
Eldare vid d:o	aflöning 1,100: —	1,000	?					
Sysslomannen vid fattiggården	kontant lön 1,500: — bostad med värme och belysning 200: — S:a 1,700: —	1,500 200 1,700	1,500 200 1,700	950 200 1,150	950 200 1,150	950 200 1,150	950 200 1,150	950 200 1,150
Portvakten vid fattiggården	kontant lön 1,000: — bostad med värme och belysning 200: — S:a 1,200: —	775 200 975	775 200 975	775 200 975	700 200 900	700 200 900	700 200 900	700 200 900

Befattnings-hafvare.	Malmö 75,691 inv.	Norrköping 45,528 inv.	Helsingborg 31,482 inv.	Gefle 30,988 inv.	Eskilstuna 26,841 inv.	Örebro 26,556 inv.	Karlskrona 26,462 inv.	Upsala. 24,450 inv.	Jönköping. 23,801 inv.	Borås. 19,566 inv.	Lund. 19,169 inv.	Halmstad. 17,262 inv.	Linköping. 16,641 inv.	Landskrona. 15,760 inv.	Karlstad. 15,343 inv.	Kalmar. 14,241 inv.	Uddevalla. 11,446 inv.	Söderhamn. 11,118 inv.	Falun. 10,879 inv.	Ystad. 10,519 inv.	Västerås. 15,970 inv.	
2:dre maskinist vid vattenverket.	Lön 1,100: — Lönetillägg. 200: — 1,300: — jämte fri bostad o. bränsle.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Lön 1,200: — Ålderstillägg 200: — 1,400: —	Lön 1,260: — Lönetillägg 60: — 1,320: —	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	Lön 1,080: —	Lön 1,080: —	*Eldare:* Lön 900: —	Uppgift saknas.	Uppgift saknas.	*Biträde till maskinisten:* Lön 360: — jämte bostad och vedbrand.	Uppgift saknas.	Enl. 1908 års stat: Lön 1,000: — jämte fri bostad m. vedbrand 300: — 1,300: —	Enl. kommitterades förslag: Lön kontant 1,000: — Fri bost. m. m. 300: — 1,300: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
3:dje maskinist vid vattenverket.	Finnes ej.	D:o	D:o	D:o	D:o	Finnes ej.	Lön 900: — Lönetillägg 120: — 1,020: —	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	Finnes ej.	Finnes ej.		D:o	D:o	Finnes ej.	D:o	Lön 960: — jämte fri bostad med bränsle 200: — 1,160: —	Lön kontant 1,000: — Fri bost. m. m. 200: — 1,200: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Eldare vid gasverket	Uppgift saknas.	D:o	D:o	D:o	D:o	(Förslagsanslag)	Uppgift saknas.	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	Uppgift saknas.	Lön 1,200: —	Lön 1,200- à 1,260: —	D:o	D:o	D:o	D:o	Aflöning c:a 1,700: —	Lön 1,400: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Maskinist vid elektricitetsverket.	Lön 1,600: —	D:o	Lön 1,920: —	D:o	D:o	Lön 1,350 à 1,600 kr.	Lön 1,650: —	Lön 1,320: —	D:o	D:o	Lön 1,500: —	D:o	D:o	Lön 1,200: —	Lön 1,080- à 1,560: —	Finnes ej.	D:o	D:o	D:o	D:o	Lön 1,200- à 1,320: —	Lön 1,200: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Eldare vid elektricitetsverket.	Lön 1,380: —	D:o	Uppgift saknas.	D:o	D:o	Finnes ej.	Finnes ej.	Lön 1,080: —	D:o	D:o	Finnes ej.	D:o	D:o	Finnes ej.	Finnes ej.	D:o	D:o	D:o	D:o	D:o	Lön 1,100: —	Lön 1,000: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Sysslomannen vid fattiggården.	*Arbetsföreståndaren:* Lön 1,000: — Tjänst.-pen. 500: — 1,500: — fri bostad o. 5 % af arbetsförtjänsten, 2 ålderstillägg efter 5 o. 10 år à 250 kr.	D:o	Lön 3,600: —	*Inspektoren:* Lön 1,700: — Bostad med ved o. lyse 400: — 2,100: —	Lön 1,000: — Pers. lönetill. 300: — Andel af arbetsinkomst. 1,175: — 2,475: — fri bostad med bränsle och lyse.	Lön 2,500: —	Lön 3,000: — jämte bidrag till bränsle o. belysning.	Lön 2,000: —	Lön 1,500: — Provision 600: — 2,100: —	Lön 2,500: —	Lön 1,800: — Tjänstg.-pen. 720: — 2,520: — Fri bostad med värme och lyse.	Lön 2,200: —	Lön 2,500: —	Lön 1,800: —	Lön 2,750: —	Lön 1,800: — Fri bostad m. m.	Lön 1,800: —	Finnes ej.	Lön 2,500: — Hyresers. 450: — 2,950: —	Lön 2,000: —	Lön 1,500: — Fri bo tad med bränsle och lyse 2 0: — 1,700: —	Lön 1,500: — Fri bostad med bränsle och lyse 200: — 1,700: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 150 kr.
Portvakt vid fattiggården.	Lön 466: 67 Tjänst.-pen. 233: 33 Pers. lönetill. 200: — 900: —	D:o	Lön 850: —	Lön Bostad med ved o. lyse 600: — 250: — 850: —	Lön 900: — fri bostad med bränsle och lyse.	Lön 900: —	Lön 400: — Pers. lönetill. 100: — Vedbr.-ers. 42: — 542: —	*Vaktmästaren:* Lön 750: — Personl.lönet. 250: — 1,000: —	*Vaktmästaren:* Lön 900: —	*Vaktmästaren:* Lön 1,100: —	Lön 840: — Fri bostad med bränsle, lyse och tvätt.	Lön 800: —	*Vaktmästaren:* Lön 900: —	Lön 900: —	*Vaktmästaren:* Lön 1,100: —	Finnes ej.	Vaktmästaren 1,000: —	Finnes ej.	*Maskinist och portvakt:* Lön 1,250: —	*Vaktmästaren:* Lön 920: —	Lön 1,000: — Fri bostad med bränsle och lyse 200: — 1,200: —	Lön 900: — Fri bostad med bränsle och lyse 200: — 1,100: — 2 ålderstillägg efter 3 o. 6 år à 100 kr.

Bilaga C.

Uppgift å i Västerås stads tjänst år 1908 anställde befattningshafvare.

Namn	Tjänst el. befattning	Födelseår	År, under hvilket anställning i stadens tjänst erhållits					Inkomst af tjänsten eller befattningen under år 1908							Löneförmåner enligt kommitténs förslag år 1909				
			i nu innehafvande befattning	i annan befattning inom verket	i annan befattning utom verket	såsom ordinarie	såsom extra	kontant lön	ålderstillägg	personl. el. annat löne-tillägg	naturaförmåner	sportler i medeltal för 5 år	summa utom sportler	summa med sportler	lönegrad	kontant lön	ålderstillägg	naturaförmåner	summa
								kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.		kr.	kr.	kr.	kr.
F. C. Hennichs	Stadsfogde	1858	1884	—	—	—	—	1000	—	1000	—	725	2000	2725	3	2000	600	—	2600
Ax. Eklundh	Kronouppbördskassör	1869	1901	—	—	—	1898	1550	—	600	—	1000	2150	3150	2	2400	300	—	2700
Erhard Kumlin	Stadsfiskal	1872	1900	—	—	—	—	1800	—	—	750	800	2550	3350	2	2200	300	600	3100
Valdemar Clefberg	1:ste stadsvaktm.	1855	1887	—	—	—	—	1000	—	300	200	—	—	1500	3	1200	300	—	1500
Osc. Vilh. Vallin	2:dre d:o (för 1/4 år)	1878	1908	—	—	—	—	300	—	—	—	—	300	300	1	1200	—	—	1200
Reinhold Pettersson	Exekutionsbetjänt	1868	1904	—	—	—	—	1000	—	400	—	200	1400	1600	2	1300	150	—	1450
Gustaf Richtnér	„	1879	1908	—	1905	1905	—	1000	—	300	—	—	1300	1300	2	1300	150	—	1450
Carl Osk. Fransson	Poliskommissarie	1877	1907	—	—	—	—	2000	—	—	500	—	2500	2500	1	2400	—	600	3000
Georg Alfr. Holmgren	Öfverkonstapel	1878	1906	—	—	—	—	1800	—	—	100	—	1900	1900	1	1800	—	150	1950
Carl Em. Carlsson	Detektivkonstapel	1875	1901	1897	—	1900	1899	1200	100	400	100	—	1800	1800	3	1600	300	150	2050
Carl Alfr. Linder	Inspektionskonstpl.	1875	1905	1900	1902	1902	1900	1200	100	300	120	—	1720	1720	3	1500	300	120	1920
Per Erik Vinroth	„	1871	1905	1897	—	1905	1903	1200	100	300	120	—	1720	1720	2	1500	150	120	1770
Carl Arvid Eriksson	„	1870	1907	1898	—	1902	1898	1200	100	300	120	—	1720	1720	3	1500	300	120	1920
Karl Hjalm. Rosenberg	Konstapel	1879	1906	—	—	1906	1905	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
Karl Ossian Ossiansson	„	1881	1907	—	—	1907	1906	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
August Rob. Västerfors	„	1879	1907	—	—	1907	1906	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
Ernst Conrad Borg	„	1879	1906	—	—	1906	1904	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
Carl Gustaf Palm	„	1880	1906	—	—	1906	1905	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
Karl Viktor Karlsson	„	1874	1905	1901	—	1905	1901	1000	100	300	120	—	1520	1520	2	1300	150	120	1570
Karl Vilh. Berg	„	1880	1905	1903	—	1905	1903	1000	—	300	120	—	1420	1420	2	1300	150	120	1570
Karl Aug. Vretlöf	„	1880	1907	—	—	1907	1905	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
Emil Andersson	„	1877	1905	—	—	1905	1903	1000	—	300	120	—	1420	1420	2	1300	150	120	1570
Emil Ludv. Kraft	„	1876	1905	—	—	1905	1903	1000	—	300	120	—	1420	1420	2	1300	150	120	1570
Lars Halfvarsson	„	1881	1905	—	—	1905	1904	1000	—	300	120	—	1420	1420	2	1300	150	120	1570
Hugo Andreas Karlsson	„	1882	1908	—	—	1908	1906	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
Edv. Mauritz Andersson	„	1880	1905	—	—	1905	1903	1000	—	300	120	—	1420	1420	2	1300	150	120	1570
Karl Ivar Löfgren	Ex. ord. konstap.	1885	1908	—	—	—	1908	1000	—	200	120	—	1320	1320	—	1300	—	120	1420
Gust. Albin Haake	„	1879	1906	—	—	1906	1903	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
Lars Er. Jansson	„	1883	1906	—	—	1906	1904	1000	—	300	120	—	1420	1420	1	1300	—	120	1420
Per Olof Olsson	„ „ „	1881	1908	—	—	1908	1906	1000	—	200	120	—	1320	1320	—	1300	—	120	1420
Joh. Emil Veimer	„ „ „	1883	1908	—	—	1908	1907	1000	—	200	120	—	1320	1320	—	1300	—	120	1420
Klas Hugo Lundberg	„ „	1877	1907	—	—	—	1907	960	—	—	200	—	1160	1160	—	1000	—	200	1200
Ernst Fredr. Pettersson	„ „ „	1882	1908	—	—	—	1907	1000	—	200	120	—	1320	1320	—	1300	—	120	1420
Gust. Konrad Forslund	„ „ „	1872	1908	—	—	—	1908	1000	—	200	120	—	1320	1320	—	1300	—	120	1420
Thure Gunnar Fridén	„ „	1885	1908	—	—	—	1908	960	—	—	200	—	1160	1160	—	1000	—	200	1200
Karl Emil Borg	„ „	1884	1908	—	—	—	1908	960	—	—	200	—	1160	1160	—	1000	—	200	1200
Joh. Aug. Andersson	„ „	1881	1908	—	—	—	1908	960	—	—	200	—	1160	1160	—	1000	—	200	1200
Theofil Öberg	Ombudsman	1876	1907	—	—	—	—	4000	—	—	—	450	4000	4450	1	4500	—	—	4500
Bernh. Carlsson	Stadskamrerare	1853	1888	—	—	—	—	3000	—	500	—	—	3500	3500	3	3500	1000	—	4500
Hjalmar Södergren	Bokförare	1853	1901	—	—	—	—	2000	—	—	—	—	2000	2000	2	1800	300	—	2100
P. Vikt. Johansson	Arbetschef	1865	1901	—	—	—	—	3000	—	—	—	—	3000	3000	2	2500	500	—	3000
Alfr. Hallström	Arbetsförman	1860	1899	—	—	—	—	1400	—	—	—	—	1400	1400	3	1300	300	—	1600
Carl Gustaf Sjöqvist	Brandchef	1868	1905	1897	—	1897	—	1900	—	—	800	—	2700	2700	3	2000	600	800	3400
A. Danielsson	vice „	1865	1905	—	—	—	—	500	—	—	—	—	500	500	—	500	—	—	500
K. F. Sandberg	Brandmästare	1866	1905	1897	—	1897	—	1200	100	—	345	—	1645	1645	3	1400	300	270	1970
G. F. Medin	Stallkorpral	1882	1908	1905	—	1905	—	900	100	—	345	—	1345	1345	2	1100	100	270	1470
J. Ad. Andersson	Verkstadsförman	1870	1907	1906	—	1906	—	800	—	—	345	—	1145	1145	2	1000	100	270	1370
C. V. Öhrn	Maskinist	1877	1905	—	—	1905	—	800	100	—	345	—	1245	1245	2	1000	100	270	1370
Knut Löfstrand	Brandsoldat	1878	1905	—	—	1905	—	750	100	—	345	—	1195	1195	2	900	100	270	1270
A. H. Staberg	„	1883	1905	—	—	1905	—	750	100	—	345	—	1195	1195	2	900	100	270	1270
K. G. Johansson	„	1880	1905	—	—	1905	1905	750	100	—	345	—	1195	1195	2	900	100	270	1270
K. E. Pettersson	„	1874	1906	—	—	1906	—	750	—	—	345	—	1095	1095	2	900	100	270	1270
J. R. Andersson	„	1878	1908	—	—	1908	—	750	—	—	345	—	1095	1095	1	900	—	270	1170
C. J. Hultberg	„	1881	1908	—	—	1908	1907	750	—	—	345	—	1095	1095	1	900	—	270	1170
B. Andersson	„	1885	1907	—	—	1907	1906	750	—	—	345	—	1095	1095	1	900	—	270	1170
M. E. Liljeqvist	„	1876	1905	—	—	1905	—	750	100	—	345	—	1195	1195	2	900	100	270	1270
Bror August Fredr. Gewalt	Stadsingeniör	1849	1877	—	—	—	—	2000	—	500	—	1250	2500	3750	3	2000	600	—	2600
K. G. Tingvall	Stadsläkare	1863	1898	—	—	1902	1898	3000	—	500	—	—	3500	3500	2	3000	500	—	3500
Ny tjänst	2:dre d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2000	—	—	2000
C. A. Holtz	Hälsopolis	1854	1885	—	—	—	—	1200	300	200	100	—	1800	1800	3	1500	300	—	1800
Per Berglund	„	1872	1907	—	1902	1905	1905	1300	—	—	100	—	1400	1400	2	1500	150	—	1650
Joh. Eriksson	Renhållningsförest.	1845	1896	—	—	—	—	1500	300	—	—	—	1800	1800	3	1500	600	—	2100
K. J. Jansson	Förman vid renhållningsverket	1857	1892	—	—	—	—	1000	—	—	150	—	1150	1150	3	1000	200	150	1350
Otto Jansson	Fodermarsk vid „	1873	1898	—	—	—	—	1000	—	—	150	—	1150	1150	3	1000	200	150	1350
G. Malmén	Renhållningsarbet.	1860	1893	—	—	—	—	900	—	—	150	—	1050	1050	3	800	200	150	1150
G. Karlsson	„	1865	1894	—	—	—	—	900	—	—	150	—	1050	1050	3	800	200	150	1150
Arv. Andersson	„	1861	1897	—	—	—	—	900	—	—	150	—	1050	1050	3	800	200	150	1150
Emanuel Andersson	„	1861	1900	—	—	—	—	900	—	—	150	—	1050	1050	3	800	200	150	1150
Carl Sunesson	„	1875	1904	—	—	—	—	900	—	—	150	—	1050	1050	2	800	100	150	1050
E. S. Lundin	„	1870	1907	—	—	—	—	900	—	—	150	—	1050	1050	2	800	100	150	1050
Osk. Eriksson	„	1867	1907	—	—	—	—	770	—	—	150	—	920	920	1	800	—	150	950
Carl Forslund	„	1879	1907	—	—	—	—	770	—	—	150	—	920	920	1	800	—	150	950
C. A. Forsberg	Trädgårdsdirektör	1855	1883	—	—	—	—	2000	—	—	—	—	2000	2000	3	1800	600	—	2400
Gerh. Gustafsson	Föreståndare för vatten, gas- o. elektricitetsverken	1875	1905	—	—	—	—	4000	—	1000	—	—	5000	5000	1	5000	—	—	5000
F. G. Lönnqvist	Assistent	1846	1887	—	—	—	—	3000	—	—	—	—	3000	3000	3	2400	600	—	3000
Greta Tersmeden	Kassörska	1877	1905	1901	—	1905	1901	1200	—	—	—	—	1200	1200	2	1200	150	—	1350
Elisabeth Lindeblad	Kontorsbiträde	1876	1905	—	—	1905	1903	1000	—	—	—	—	1000	1000	2	900	150	—	1050
G. Andersson	Maskinmäst. vid vattenverket	1865	1906	1891	—	—	—	1400	—	—	300	—	1700	1700	1	1400	—	300	1700
K. V. Jansson	Gasmästare	1869	1899	—	—	—	—	1800	—	—	400	—	2200	2200	3	1400	600	400	2400
H. G. Boberg	Maskinmästare vid elektricitetsveket	1875	1896	—	—	—	—	1800	—	—	400	—	2200	2200	3	1600	400	400	2400
A. K. Vallner	Vattenledningsförman	1872	1905	—	—	—	—	1420	—	—	—	—	1420	1420	2	1300	150	—	1450
B. Th. Forslund	Förste montör vid elektriska ledningarne	1877	1901	—	—	—	—	1320	260	100	120	—	1800	1800	3	1500	400	—	1900
J. Risberg	Vårdaren för Vattenborgen	1845	1887	—	—	—	—	1140	—	—	—	—	1140	1140	3	1000	300	—	1300
K. Eriksson	2:dre maskinist vid vattenledningsverk.	1877	1906	1899	—	—	—	1000	—	—	300	—	1300	1300	1	1000	—	300	1300
A. Hellström	3:dje maskinist vid vattenledningsverk.	1882	1907	1904	—	—	—	960	—	—	200	—	1160	1160	1	1000	—	200	1200
A. H. Eriksson	Eldare vid gasverk.	1857	1884	—	—	—	—	1700	—	—	—	—	1700	1700	3	1400	300	—	1700
C. G. Gustafsson	„ „ „	1859	1886	—	—	—	—	1700	—	—	—	—	1700	1700	3	1400	300	—	1700
S. Löf	Maskinister vid	1849	1898	—	—	—	—	1320	—	—	—	—	1320	1320	3	1200	300	—	1500
C. F. Jonsson	Elektricitetsverket		1906	—	—	—	—	1200	—	—	—	—	1200	1200	1	1200	—	—	1200
E. G. Boholm	Eldare vid Elektricitetsverket	1881	1905	—	—	—	—	1100	—	—	—	—	1100	1100	2	1000	150	—	1150
C. A. Larsson	Syssloman vid fattiggården	1857	1904	—	1884	1884	—	1500	—	—	200	—	1700	1700	2	1500	150	200	1850
Karl Aug. Lundberg	Portvakt vid d:o	1858	1887	—	—	—	—	1000	—	—	200	—	1200	1200	3	900	200	200	1300
												Summa	141820						158150
																			141820
																		Ökning kronor	16330

Förman vid renhållningsverket eller fodermarsk:

Aflöning . . . . . Kr. 1,150: —
hvaraf kontant 1,000 kronor och 150 kronor antingen beräknadt värde för fri bostad eller kontant utgående hyresersättning.

Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring såsom ordinarie vid verket à 100 kronor.

Renhållningsarbetare:

Aflöning . . . . . Kr. 950: —
hvaraf kontant 800 kronor och 150 kronor antingen beräknadt värde för fri bostad eller kontant utgående hyresersättning.

Två ålderstillägg i likhet med förmannen.

Trädgårdsdirektören:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,800: —

Två ålderstillägg efter 3 och 6 års tjänstgöring à 300 kronor.

Föreståndaren för vatten-, gas- och elektricitetsverken:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 5,000: —

Två ålderstillägg efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring à 500 kronor.

Assistenten vid ofvannämnda verk:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 2,400: —

Två ålderstillägg efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring à 300 kr.

Kassörskan vid verken:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,200: —

Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring i denna befattning à 150 kronor.

Kontorsbiträdet vid verken:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 900: —

Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kr.

Maskinmästaren vid vattenverket:

Aflöning . . . . . Kr. 1,700: —
hvaraf kontant 1,400 kronor och 300 kronor beräknadt värde af fri bostad med vedbrand.

Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring räknadt från ordinarie anställning vid Hesslö vattenverk à 200 kronor.

Gasmästaren:

Aflöning . . . . . Kr. 1,800: —
hvaraf kontant 1,400 kronor och 400 kronor beräknadt värde af fri bostad med värme och belysning.

Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring à 300 kronor.

Maskinmästaren vid Elektricitetsverket:

Aflöning . . . . . Kr. 2,000: —
hvaraf kontant 1,600 kronor och 400 kronor beräknadt värde af fri bostad med värme och belysning.
Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring à 200 kronor.

Vattenledningsförmannen (rörnätsförmannen):

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,300: —
Två ålderstillägg efter sesp. 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kronor.

Förste montören vid de elektriska ledningarna:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,500: —
Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring à 200 kronor.

Vårdaren för vattenborgen:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,000: —
Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kronor.

Andre maskinisten vid vattenverket:

Aflöning . . . . . Kr. 1,300: —
hvaraf kontant 1,000 kronor och 300 kronor beräknadt värde af fri bostad med bränsle.
Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring räknadt från ordinarie anställning vid Hesslö vattenverk à 150 kronor.

Tredje maskinsten vid vattenverket:

Aflöning . . . . . Kr. 1,200: —
hvaraf kontant 1,000 kronor och 200 kronor beräknadt värde af fri bostad med bränsle.
Två ålderstillägg i likhet med andre maskinisten.

Eldare vid Gasverket:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,400: —
Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kronor.

Maskinist vid Elektricitetsverket:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,200: —
Två ålderstillägg efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring à 150 kronor.

Eldare vid Elektricitetsverket:

Kontant aflöning . . . . . Kr. 1,000: —
Två ålderstillägg i likhet med maskinist.

Sysslomannen vid fattiggården:

Aflöning . . . . . Kr. 1,700: —
hvaraf 1,500 kronor kontant och 200 kronor beräknadt värde af fri bostad med värme och belysning.

Två ålderstillägg efter respektive 3 och 6 års tjänstgöring i denna befattning à 150 kronor.

Portvakten vid fattiggården:

Aflöning . . . . . Kr. 1,100: —
hvaraf 900 kronor kontant och 200 kronor beräknadt värde af fri bostad med värme och belysning.

Två ålderstillägg efter respektive 3 och 6 års tjänstgöring à 100 kronor.

Beträffande några af de i förestående förslag upptagna särskilda lönestaterna vilja kommitterade anföra följande:

Poliskommissariens löneförmåner hafva föreslagits 200 kronor högre än Stadsfiskalens, då däremot stadsfiskalens löneförmåner i 1908 års stat äro upptagna till 50 kronor högre belopp än Poliskommissariens. Detta kommitterades förslag har sin orsak dels däri, att Stadsfiskalen å tjänsten åtnjuter sportler, enligt tjänsteinnehafvarens egen uppgift uppgående till 800 kronor om året, en förmån som icke tillkommer Poliskommissarien dels ock i den omständigheten, att Stadsfiskalens tjänstgöring lämnar denna ojämförligt mycket mera tillfälle att ägna sig åt privat inkomstbringande sysselsättning än förhållandet är med Poliskommissarien.

Vid jämförelse mellan lönestaterna för Gasmästaren och Maskinmästaren vid elektricitetsverket torde det förefalla egendomligt, att begynnelselönen för den senare satts 200 kronor högre än för den förre, under det att till följd af 100 kronor högre ålderstillägg för Gasmästaren de båda tjänsterna i högsta lönegraden lämna samma inkomster.

Detta förhållande har sin grund å ena sidan i den omständigheten, att Maskinmästaretjänsten torde kräfva högre begynnelselön för erhållande af fullt kompetent innehafvare, i hvilket afseende däremot ålderstilläggens storlek ej torde spela någon betydande rol, och å andra sidan däri att kommitterade icke velat rubba det bestående förhållandet mellan aflöningarne för de nuvarande innehafvarne af de båda befattningarne. De hafva nämligen för närvarande samma aflöning och komma genom löneregleringens genomförande enligt kommitterades förslag äfvenledes att åtnjuta lika löneförmåner, då de båda komma att genast uppflyttas i högsta lönegraden.

I fråga om eldare vid gasverket samt maskinister och eldare vid elektricitetsverket, hvilka för närvarande erhålla sin aflöning i form af timpenning, hafva kommitterade ansett, att de böra hädanefter åtnjuta aflöning efter stat, detta dels emedan några af dem, specielt Eldarne vid gasverket, sedan många år regelbundet och oafbrutet tjänstgjort i sina befattningar och de alla hafva så stadig sysselsättning, att en sådan ändring är fullt motiverad, dels ock enär staden enligt öfverenskommelse vid gas- och elektricitetsverkens förvärfvande är skyldig pensionera den vid tiden för öfverlåtelsen vid verken anställda personalen, hvilken pensionering lämpligare bör uppgöras på grund af i stat fastställd lön än efter en i timpenning utgående aflöning.

Slutligen hemställa kommitterade, att Stadsfullmäktige måtte antaga följande allmänna bestämmelser att lända till efterrättelse vid den nu af kommitterade föreslagna löneregleringen:

1:o) Alla löneförmåner såväl kontant lön och ålderstillägg som ock beräknadt värde af naturaförmåner uppdelas för hvarje befattningshafvare i lön 70 % och tjänstgöringspenningar 30 %. Härifrån göres likväl undantag för de vid polis- och brandkårerna anställda befattningshafvarne tillkommande beklädnadsersättningarne och beklädnad in natura. Ofvan omförmälda fördelning af löneförmånerna gäller i fråga om tjänstledighet under högst ett år, hvaremot vid fall af tjänstledighet för längre tid, det ankommer på Stadsfullmäktige att för hvarje särskildt fall härutinnan bestämma.

2:o) Tjänsteår räknas, med de undantag, som finnas i lönestaten särskildt angifna och nedan under 3:o) sägs, från tiden för ordinarie anställning i den ifrågavarande befattningen och inträder uppflyttningen i högre lönegrad med ingången af kalenderåret närmast efter det, under hvilket erforderligt antal tjänsteår uppnåtts.

3:o) I alla fall, då annorlunda icke är uttryckligen i lönestaten bestämdt, skall efter en befattningshafvares omedelbara öfvergång från en stadens ordinarie tjänstebefattning till annan, som med den förre är i lönehänseenden likställd, vid tjänsteårsberäkningen jämväl medräknas ordinarie tjänstgöringstid i den föregående befattningen.

Västerås den 28 Oktober 1908.

B. Fjellman.

Max. Schenström. ***A. Danielsson.***

Georg Enhörning. ***J. P. Malmberg.***

Theofil Öberg.

Bilaga D.

Till Löneregleringskommittén i Västerås.

Härmed får jag vördsamt anhålla, att aflöningsförmånerna vid nu skeende lönereglering måtte för mig bestämmas att tillsvidare utgå med följande skäliga belopp, nämligen

som stadsfogde:		
Lön	1,800: —	
Tjänstgöringspenningar	800: —	
3 ne ålderstillägg à 200: —	600: —	3,200: —
som illiterat rådman:		
Lön	750: —	
Ålderstillägg, det 1:sta	250: —	1,000: —
	Kronor	4,200: —

Intilldess extra utmätningsman i sinom tid må varda förordnad är nödvändigt, att å stadsfogdekontoret hålla *fast biträde*. Detta både i så måtto, att skrifgöromålen ovilkorligen kräfva det, men dessutom också af den orsak, att samma tjänsterum synes mig böra hållas för allmänheten tillgängligt för mottagande af handlingar och för uppbörd äfven under sådana tillfällen, då jag af andra tjänsteförrättningar är förhindrad att vistas å detsamma.

Jag får lika vördsamt därför ock hemställa, att som bidrag till aflöning af ett dylikt biträde ett årligt belopp af 600 kronor måtte anvisas.

Likaså måste jag utbedja mig, att, därest *kontorslägenhet* ej kan mig i något af stadens hus beredas, mig då i stället tilldelas ett kontant bidrag af den storlek, att det motsvarar verkliga kostnader för hyra af kontor, dess möblering, städning, uppvärmning och belysning.

Inom de flesta tjänsteområden anses numera tillbörligt, att *semester* beviljas tjänsteinnehafvare.

Af mina tjänster har jag innehaft stadsfogdebefattningen alltsedan under år 1884 och rådmansbefattningen ifrån under år 1901.

Stadsfogdegöromålen hafva under årens lopp ökat i otrolig grad, och kräfver den tjänsten mera omsorg, punktlighet och arbete än i allmänhet tages för gifvet, men som skulle vid utredning tillfyllest ådagaläggas.

Då jag sålunda under nämnda många år och det mot alltför knappa löner innehaft mina ansvarsfulla och i öfrigt så kräfvande tjänster, borde jag dock numera få påräkna att tillnärmelsevis kunna lefva på afkomsten af desamma.

Att detta emellertid ej är möjligt på lägre belopp, än hvad jag här ofvan tillåtit mig som löner för mig föreslå, lär nog ej kunna annat än medgifvas.

Västerås den 24 Februari 1908.

F. C. Hennichs.

Bilaga E.

Till Löneregleringss- och pensionskommittén i Västerås.

Härmed får jag vördsamt anhålla att kommittén i sammanhang med uppgörande af förslag till lönestat för kronouppbördskassören ville taga under öfvervägande de anslag till skrifbiträden, som äro nödvändiga å kronouppbördskontoret. Till ledning härför får jag nämna att under 5 års tid ett biträde haft ständig sysselsättning å kontoret. Från och med innevarande år har till följd af mantalslängdens registrering och ökade taxeringsgöromål ännu ett biträde måst anställas under årets sex första månader och under följande år komma göromålen säkerligen icke att minskas.

Det ordinarie skrifbiträdet, fröken Åhlén, har i år en aflöning af 800 kronor, men i betraktande af hennes 5-åriga tjänstgöring och att hennes tid är fullt upptagen å kontoret anser jag, att lönen icke bör beräknas under 1,000 kronor.

För mantalslängdens registrering och diverse renskrifning erfordras dessutom minst 300 kronor.

Västerås i Kronouppbördskontoret den 24 Februari 1908.

Axel Eklundh.

Bilaga F.

Till kommittén för utarbetande af förslag till löne- och pensionsstat för stadens ämbets- och tjänstemän samt betjänte.

Då jag i november månad sistlidet år sökte poliskommissarietjänsten här i staden, var frågan om förbättrade löneförmåner för polispersonalen härstädes på dagordningen, och det ställdes mig då i utsikt, att äfven en förhöjning af poliskommissariens lön vore påtänkt. När jag sedermera, efter att hafva antagits till tjänsten, blef underkunnig om, att förhöjning af poliskommissarielönen icke var begärd och följaktligen icke kunde ifrågasättas, var detta en så mycket större missräkning för mig, som jag för att öfvertaga tjänsten här frånträdt en särdeles förmånlig och inbringande befattning å annat ställe.

Det är en känd sak, att poliskommissarietjänsten här i staden är förenad med mycket arbete och stor omsorg, enär det underordnade befälet är fåtaligt, men häröfver beklagar jag mig visst icke, blott jag sättes i tillfälle att arbeta under något så när tryggade ekonomiska förhållanden. Detta är emellertid icke nu fallet, emedan min lön är i förhållande till lefnadsomkostnaderna här på platsen särdeles knappt tilltagen. Därför nödgas jag ödmjukast anhålla att herrar kommitterade behagade föreslå en ökning i mina löneförhållanden, så att de efter den ifrågasatta löneregleringen komme att ställa sig sålunda:

Lön . . . . . Kr. 2,500
Beklädnadsersättning . . . . . „ 200

jämte fri bostad (den jag nu innehar), tillika med rätt till tvenne ålderstillägg à 500 kr., det ena efter 3- och det andra efter ytterligare 5 års väl vitsordad tjänstgöring.

Västerås den 20 Augusti 1908.

Carl Fransson.
Poliskommissarie.

Bilaga G.

Till Herrar kommitterade för utarbetande af förslag till löne- och pensionsstat för stadens ämbets- och tjänstemän samt betjänte.

Då det visat sig att nuvarande löneförmåner vid poliskåren härstädes äro vida underlägsna andra poliskårers löneförmåner i städer med liknande dyra lefnadsförhållanden som Västerås får undertecknade på uppdrag af poliskåren härstädes hos herrar kommitterade vördsamt anhålla, att vid blifvande förslag till löner för Västerås poliskår jämte pension och öfriga förmåner som kåren önska sig, herrar kommitterade behagade föreslå de belopp som för hvarje fall här nedan angifves:

För Öfverkonstapel:

Lön	1,800: —
Efter 5 år	200: —
„ 5 år	200: —
Beklädnadsersättning	150: —
Summa	2,350: —

För Detektivkonstapel:

Lön	1,600: —
Efter 5 år	150: —
„ 5 år	150: —
Beklädnadsersättning	150: —
Summa	2,050: —

För Inspektionskonstapel:

Lön	1,600: —
Efter 5 år	150: —
„ 5 år	150: —
Beklädnadsersättning	120: —
Summa	2,020: —

För Konstapel:

Lön	1,300: —
Efter 5 år	100: —
„ 5 år	100: —
Beklädnadsersättning	120: —
Summa	1,620: —

För Extra Konstapel:

Lön	1,000: —
Beklädnad	120: —
Summa	1,120: —

Att alla ålderstillägg får beräknas från första antagandet i stadens tjänst; att pensionsåldern föreslås till 50 lefnadsår och 25 tjänsteår; att pension då må beviljas med 70 proc. af vid pensionsåldern erhållen högsta aflöning, beklädnad inberäknad; att pension äfven må

beviljas de polismän som en lång följd af år, utan uppnådd pensionsålder, tjänstgjort vid kåren och därunder ådragit sig svår kroppsskada eller sjukdom eller eljest då förmildrande omständigheter föreligga; att polismännen må beviljas fri läkare och medicin för sig och familj; att polismännen på stadens bekostnad olycksfallsförsäkras; och att möjligen blifvande olycksfallsförsäkringsersättning utgår till de försäkrade personligen; att polismännen vid inträffande sjukdomsfall får under en tid af 1 månad oafkortadt sin lön; att vid längre tids sjukdom endast en fjärdedel af lönen bör få afdragas; samt att polismännen under hvarje år beviljas semester utan löneafdrag, öfverkonstapel, inspektionskonstapel samt detektivkonstapel under 14 dagar samt poliskonstapel 10 dagar.

Som stöd för våra här ofvan gjorda framställningar få vi vördsamt anföra:

att de oundgängligaste utgifterna för en polisman, hvilka i bilaga A närmare finnes angifna, uppgår lågt beräknade till 1,699 kronor; att högsta ordinarie lönen för en poliskonstapel härstädes nu är 1,000 kronor; hvadan en brist årligen, enligt gjord beräkning, uppstår å 699 kronor; att med iakttagande af den allra största sparsamhet och inskränkningar på alla områden nuvarande löneförmåner icke fås att räcka till de behof en polisman med fog kan anses hafva, och då på alla polismän ställes stora fordringar ej minst af befäl utan äfven af en kritiserande allmänhet, kan vi äfven begära en i ekonomiskt hänseende drägligare lifsexistens; att särskildt de polismän hvilka äro gifta och hafva stora familjer att försörja torde den nu af oss begärda löneförhöjningen vara tämligen liten tilltagen enär hvad i Bil. A upptages endast afser en familj å 2 personer; att det icke är samhällets mening, att vi genom inträde i stadens poliskår skola afsäga oss hvarje tanke på att grunda familj, därom torde intet tvifvel råda; att en polisman inom de lägre graderna kan skaffa sig någon extra inkomst är omöjligt, helst som nuvarande polisinstruktion förbjuder detsamma; att under nuvarande höga arbetsförtjänster grofarbetaren i vanliga fall förtjänar mera än en poliskonstapel, ehuru polisens tjänstgöring såväl sön- och helgdagar som nattetid ständigt är densamma; samt att polisens tjänst dessutom måste anses mycket svårskött och ansträngande, synes oss alla böra medgifva, då en polisman ofta under sin tjänstgöring blir öfverfallen och missfirmad med grofva tillmälen.

Dessutom ställer sig Västerås i förhållande till tjänstgöring och lefnadsomkostnader i likhet med i bilaga B omnämnda städer. Polismännen därstädes hafva däremot en betydligt större aflöning t. ex. i Malmö, hvilket tydligt framgår af de uppgifter angående polislöner i olika städer (se förutnämnda Bil. B) ehuru såväl tjänstgöring som lefnadsomkostnader i Malmö ej är högre än i Västerås.

Efter att här i korthet ha framlagt våra önskemål samt påvisat våra otillräckliga löneförmåner få vi uttala den förhoppningen, att herrar kommitterade vid förslags afgifvande till löner för Västerås poliskår må tillmötesgå vår rimliga begäran.

Västerås den 27 Juni 1906.

Å Västerås poliskårs vägnar:

Emil Carlsson. ***C. A. Linder.*** ***Carl Eriksson.***

Bil. A.

Specifikation å de oundgängligaste utgifter för en poliskonstapel för ett år:

Hyra	250: —
Mat för 2 personer à 15 kronor pr vecka	780: —
Ved, 2 stafrum Björk à 18 kr. pr famn, 3 stafrum barrved à 14 kr.	78: —
Lyse	25: —
Skodon, 2 par nya à 16 kronor (beställda)	32: —
„ 1 par stöflar hvartannat år 20 kr.	10: —
Transport	1,175: —

Transport	1,175: —
Halfsulning och lagning af skodon	40: —
Strumpor, kalsonger och skjortor m. m.	30: —
Tvätt och lagning af underkläder	30: —
Civila kläder	150: —
Skatter till kronan och staden	105: —
Brandförsäkring	9: —
Diverse oförutsedda utgifter	140: —
Summa	1,699: —

Bil. B.

Uppgift å löneförmåner för polismän i städer med liknande lefnadsomkostnader som Västerås.

Stad	Polisman	Högst	Lägst	
Malmö	Öfverkonstapel	2,400	2,000	Med beklädnad
	Konstapel	1,900	1,300	„
Norrköping	Öfverkonstapel	2,000	1,800	„
	Inspektionskonstapel	1,600		?
	Konstapel	1,600	1,300	Med beklädnad
Gäfle	Öfverkonstapel	2,055	1,700	„
	Inspektionskonstapel	1,720	1,500	„
	Detektivkonstapel	1,810	1,500	„
	Konstapel	1,610	1,200	„
Helsingborg	Öfverkonstapel	2,220	1,900	„
	Inspektionskonstapel	1,900	1,700	„
	Detektivkonstapel	1,895	1,700	„
	Konstapel	1,695	1,200	„
Karlskrona	Öfverkonstapel	1,925	1,725	„
	Konstapel	1,575	1,375	„
Ystad	Konstapel	1,350		„

I Göteborg och Gäfle utgår pension med 70 proc. af högsta lönebelopp. I Malmö med 60 proc. och i Norrköping med 55 proc. af högsta lönebelopp.

Till Herrar kommitterade för utarbetande af förslag till löne- och pensionstat för stadens ämbets- och tjänstemän samt betjänte.

Den 27 Juni sistlidet år inlämnades af undertecknade, på uppdrag af poliskåren härstädes, till herrar kommitterade, förslag till löneförmåner och pension m. m. för polismännen härstädes, därvid äfven fogades uppgifter om huru polismännen i en del andra städer, med liknande dyra lefnadsförhållanden som i Västerås, voro aflönade.

Sedan dess hafva emellertid löneförmånerna vid ett stort antal poliskårer blifvit betydligt förbättrade, och vid de poliskårer där ingen förbättring ännu ägt rum, äro polismännen beredda på att begära löneförbättring.

Särskildt vilja vi nu framhålla, att polismännen i *Karlskrona* hafva sedan sistlidet år, oaktadt lönerna därstädes redan då voro betydligt högre än för polismännen härstädes, fått sina löner förhöjda sålunda:

Öfverkonstapel från 1,925 kr. till	2,300 kr.
och Konstapel från 1,575 „ „	1,900 „

uniform inberäknad.

I *Gäfle* hafva likaledes polismännen sedan sistlidet år fått sina löneförmåner förbättrade så att dessa nu utgå:

för Detektivkonstapel med	2,250 kr.
„ Öfverkonstapel. som tillika är tillsyningsman öfver ölstugor och matserveringar . .	2,250 „
„ Öfverkonstapel vid ordningspolisen med .	2,150 „
„ Detektivkonstapel samt Inspektionskonstaplar med	1,950 „
samt för ordinarie konstapel med	1,720 „

uniform inberäknad.

Löneförmånerna hafva vidare under sistlidet och innevarande år för polismännen i nedannämda städer blifvit så förhöjda att desamma nu utgå med följande belopp:

I *Sundsvall:*

Detektivöfverkonstapel	3,050 kr.
Öfverkonstapel	2,150 „
Detektivkonstapel	1,930 „
Inspektionskonstapel	1,930 „
samt Konstapel	1,730 „

uniform inberäknad.

I *Örebro:*

Detektivöfverkonstapel	2,400 kr.
Öfverkonstapel	2,135 „
Detektivkonstapel	1.880 „
samt Konstapel	1,735 „

jämte fri uniform.

I *Göteborg:*

Öfverkonstapel	2,600 „
Detektivkonstapel	2,100 „
Centralkonstapel	2,100 kr.
samt Konstapel	1,900 „

jämte fri uniform.

I *Kristianstad:*

Öfverkonstapel	2,200 kr.
Inspektionskonstapel	1,820 „
samt Konstapel	1,700 „

jämte fri uniform.

I *Nyköping:*

Öfverkonstapel	1,700 kr.
Konstapel	1,200 „

jämte fri uniform.

I *Sölvesborg*

har konstaplarna en lön af . . . . . 1,300 kr.
samt en årlig semester af 14 dagar jämte fri uniform.

I *Ronneby:*

Konstapel . . . . . 1,500 kr.
jämte fri uniform.

I *Arboga:*

Konstapel . . . . . 1,200 kr.
jämte fri uniform.

I nästan alla här ofvan uppräknade städer äro lefnadsomkostnaderna billigare än i Västerås, och i en stor del af dem väsentligt mycket billigare, hvarför ofvannämda lönebelopp, som utgör de högsta nuvarande löneförmånerna i respektive städer, åtminstone i en del af dessa, ställa sig gynnsammare, än de belopp, vi för för polismännen här i staden i vår föregående skrifvelse vördsamt föreslagit.

Som vidare stöd för våra föreslagna löneförmåner, vilja vi vidare hänvisa till yrkesarbetarnas aflöningsförhållanden här i staden. Sålunda åtnjuter måleriarbetarna 50 öre pr timme för dagsarbete och 1 krona pr timme för söndags och nattarbete. Mureriarbetarna äro aflönade med 60 öre pr timme, byggnadsarbetarna med 42 öre, plåtslageriarbetarna med 50 öre, smidesarbetarna med 38 öre, filare och järnsvarfvare med 38 öre samt slutligen sten- och grofarbetarna med 40 öre pr timme och därutöfver. Alla här ofvan uppräknade arbetaregrupper erhålla dessutom 50 % förhöjning för söndags- och nattarbete, utom måleriarbetarna som erhålla 100 % förhöjning för söndags- och nattarbete.

Skulle poliskonstaplarna, hvilkas tjänstgöring synes oss fordra mera intelligens, takt och samvetsgranhet än hvad som fordras af den vanliga yrkesarbetaren, betalas med samma timpenning, som t. ex. måleriarbetarna, så skulle poliskonstaplarna, hvilkas tjänstgöringstid nu uppgår till 3,285 timmar pr år, däraf 1,733 timmar på dagen samt 1,552 timmar på natt och söndagar, komma i åtnjutande af den skäligen behöfliga årsinkomsten af 2,418 kronor och 50 öre. Nattimmarna äro af oss beräknade från klockan 9 e. m. till klockan 7 f. m.

Efter denna beräkningsgrund, som synes oss rättvis, erhålla nu poliskonstaplarna härstädes däremot endast omkring 25 öre pr timme för dagstjänstgöring och 50 öre pr timme för natt- och söndagstjänstgöring Af detta framgår tydligt, att till och med grofarbetarna härstädes under vissa förhållanden äro bättre aflönade än större delen af polismännen.

Härtill kan ju invändas, att en del af här ofvan uppräknade arbetaregrupper tillhöra de så kallade säsongarbetarna, hvilka endast en del af året erhålla arbete. På denna invändning få vi vördsamt hänvisa till, att inom alla ofvannämda fack, arbetarna i stor utsträckning arbeta på ackord, och gifves det då tillfälle åt den duglige och villige arbetaren, att förtjäna 50- och till och med 100 % utöfver den vanliga timpenningen. Under sådana förhållanden finnes ingen utväg för polismännen att förbättra sina inkomster.

Vid järnvägarna, post, telegraf och fångvården äro löneförmånerna, i förhållande till tjänstgöringen, bättre än för polismännen härstädes.

Särskildt vilja vi nu här framhålla nuvarande löneförmåner vid Västerås station af

Stockholm—Västerås- och Bergslagernas järnvägar. Stationskarlarna, banvakterna, ordinarie arbetarna och därmed jämförliga befattningshafvare åtnjuta därstädes en grundlön af 1,170 kronor, efter 12 års tjänst en årlig lön af 1,470 kronor. Lokomotiveldare och därmed jämförliga befattningshafvare åtnjuta därstädes en grundlön af 1,380 kronor, efter 12 års tjänst en årlig lön af 1,680 kronor, dessutom utgår till lokomotiveldarna s. k. resekostnadsersättningar uppgående till ett belopp i medeltal af 420 kronor pr år eller tillhopa 2,100 kronors årlig inkomst, äfvensom fri päls och pälsmössa. Konduktörer och därmed jämförliga befattningshafvare åtnjuta därstädes en grundlön af 1,500 kronor, efter 12 års tjänst en årlig lön af 1,980 kronor, dessutom utgår till konduktörerna s. k. resekostnadsersättningar uppgående till ett belopp af i medeltal 480 kronor pr år eller tillhopa 2,460 kronors årlig inkomst. Lokomotivförarna och därmed jämförliga befattningshafvare åtnjuta därstädes en grundlön af 1,620 kronor, efter 12 års tjänst en årlig lön af 2,400 kronor, dessutom utgår till lokomotivförarna s. k. resekostnadsersättningar uppgående till ett belopp af i medeltal 840 kronor pr år eller tillhopa 3,240 kronors årlig inkomst, äfvensom fri päls och pälsmössa.

I alla här ofvan uppräknade grader utgår ålderstilläggen efter respektive 3, 6, 9 och 12 års tjänst.

De stationskarlar, som tjänstgöra som växlare, ha en tjänstetid af i medeltal 8 timmar pr dygn; den åkande personalen 240 högst 360 timmar i månaden. För öfvertid utgår extra betalning.

Poliskonstaplarnas tjänstgöring ha vi ansett minst lika viktig, ansträngande och kräfvande som konduktörernas, hvaremot lokomotivförarnas tjänst bör jämställas med underbefälets tjänstgöring vid en poliskår, hvarför också dessa borde vara aflönade efter samma grunder.

I det till herrar kommitterade sistlidet år inlämnade förslag till löneförmåner m. m. för polismännen, härstädes anhålla vi nu, få göra de ändringar, att ålderstilläggen måtte få utgå med tre i stället för två, som vi i vår föregående skrifvelse föreslagit. Att dessa måtte få utgå efter respektive 3, 6, och 9 års tjänst oafsedt befordran.

Då af de extra konstaplarna fordras samma skyldigheter och lika tjänstgöring som för de ordinarie konstaplarna härstädes, få vi vördsamt föreslå att de extra konstaplarnas löner måtte höjas, från det af oss förut begärda beloppet 1,000 kronor, till 1,100 kronor och att dessa eventuelt få åtnjuta ålderstillägg med samma belopp och efter samma grunder som för de ordinarie konstaplarna af oss är föreslaget.

Dessutom torde äfven änka efter afliden pensionsberättigad polisman böra tillförsäkras en årlig pension af t. ex. $^2/_3$ af den för polismannen uppburna pensionen; samt att äfven pension eller annat understöd må beviljas änka efter polisman, som icke uppnått pensionsåldern, men som under en längre tid varit anställd vid kåren, med belopp som af herrar kommitterade kan finnas lämpligt föreslå.

Som stöd för detta ändringsförslag, få vi anföra, att vårt förslag till löneförmåner i förhållande till de löner, som beviljats polismännen detta och sistlidet år i andra städer, är efter nutidens dyra lefnadsförhållanden här i staden jämförelsevis lågt tilltaget samt att i större delen af Sveriges städer löneförmånerna utgå efter samma grunder.

Liknande förhållanden är det äfven vid andra kårer och verk.

På grund af hvad vi sålunda här ofvan anfört torde herrar komitterade kunna bilda sig en uppfattning om de af oss synnerligen nätt tilltagna förslag till löneförmåner för polismännen och i öfverensstämmelse med vårt sistlidet år gjorda förslag med de tillägg och ändringar som här ofvan framhållits, tillmötesgå vår rimliga begäran vid afgifvande af förslag till löner m. m. för polismännen härstädes.

Detta i förhoppning på att polismännen härstädes med oförtruten nit och ifver allt fortfarande skall söka fullgöra sitt kräfvande kall som ordningens upprätthållare inom samhället.

Västerås den 12 Juni 1907.

Å Västerås poliskårs vägnar:

Emil Carlsson.

C. A. Linder. ***Carl Eriksson.***

Bilaga I.

Till Löneregleringskommittén i Västerås.

Undertecknade, anställda vid Västerås stads brandkår, får härmed vördsamt anhålla, det Herrar Ledamöter af löneregleringskommitten, ville fästa uppmärksamhet på våra nuvarande, jämförelsevis små löneförmåner, så att de i någon mån måtte blifva förbättrade.

Med vår nuvarande lön kunna vi ej någorlunda drägligt existera, utan måste försöka såväl det ena som det andra, för att ej för framtiden blifva skuldbelastade, och af vår tjänst äro vi bundna såväl natt som dag, och instruktionen lyder, att brandsoldat ej får åtaga sig något extra arbete eller s. k. handsölande, följaktligen äro vi tvungna att å vår lön existera, med undantag af den lilla extra förtjänst som tillkommer af vakttjänstgöring vid teatraliska föreställningar m. m. hvilka belöper sig till cirka 20 kronor pr man och år.

Vid belysande af detta och närslutna specifikation hvilket måste anses vara det oundgängligaste en kroppsarbetare med liten familj kan lefva på i förening med de i Västerås höga lefnadsomkostnaderna, så vädja vi till herrar ledamöters benägna bistånd på det af oss här nedan uppsatta och fordrade löneförmåner, nämligen:

Stallkorpral 1,000: — jämte förutvarande naturaförmåner, samt ett ålderstillägg à 100 kr. å hvardera efter 2, 4, 6 och 8 års väl vitsordad tjänstgöring i kåren, äfvensom att beklädnadspenningarna måtte höjas med 30 kr. pr år.

Verkstadsförm. 900: — jämte de förmåner och ålderstillägg som för stallkorpralen är uppsatt.

Brandsoldat 850: — jämte de förmåner och ålderstillägg som för stallkorpralen är uppsatt.

Västerås Brandstation den 31 maj 1907.

Vördsammast:

Gustaf Forslund, *Stallkorpral.*
Ad. Andersson, *Verkstadsförman.*
Knut Löfstrand, *Brandsoldat.*
C. N. Öhrn, *Brandsoldat.*
M. E. Liljeqvist, *Brandsoldat.*
G. T. Medin, *Brandsoldat.*
A. H. Staberg, *Brandsoldat.*
K. G. Johansson, *Brandsoldat.*
K. E. Pettersson, *Brandsoldat.*

Specifikation å beräknade lefnadsomkostnader för en arbetarefamilj, bestående af man och hustru är i hufvudsak följande:

Hyra	Kr.	150: —
Vedbrand	„	55: —
Lyse	„	25: —
Mat för 2 personer à 12 kr. pr vecka	„	624: —
Skodon och reparationer af desamma	„	60: —
Kläder	„	100: —
Underkläder	„	50: —
Skatt m. m.	„	50: —
Diverse oförutsedda utgifter	„	100: —
Summa	Kr.	1,214: —

Bilaga K.

Till Västerås stads löneregleringskommitté.

På grund af att lifsförnödenheter och hyresmedel under senare åren betydligt fördyrats får jag härmed vördsamt anhålla det kommitten från och med nästkommande år beviljade mig en löneförhöjning med 400 kronor eller i likhet med öfverkonstapelns lön, samt, att hälsopolisen lika med ordningspolisen erhåller fri läkarevård och medicin.

Såsom skäl för min anhållan får jag anföra, att jag i 22 års tid varit i stadens tjänst; jag antogs nämligen år 1885 som hälsopolis härstädes, med skyldighet att biträda ordningspolisen, min lön var då under följande tolf år 850 kronor intill år 1897 då den höjdes till 900 kronor, år 1899 beviljades ett ålderstillägg å 300 kronor, tillhopa 1,200 kronor, som år 1904 ökades till 1,400 kronor och år 1906 till 1,500 kronor jämte 100 kronor i beklädnadsersättning under de fem senaste åren.

Västerås den 10 Juli 1907.

C. A. Holtz.
Hälsovårdspolis.

Bilaga L

Till Herrar kommitterade för utarbetande af förslag till löne- och pensionsstat för stadens ämbets- och tjänstemän samt betjänte.

Härmed får jag vördsamt anhålla, att vid blifvande lönereglering för stadens ämbets- och tjänstemän, herrar kommitterade behagade föreslå i lön m. m. åt undertecknad de belopp som här nedan angifves:

Lön	1,600: —
Efter 5 år	150: —
„ 5 „	150: —
Beklädnadsersättning	100: —
Summa	2,000: —

Att ålderstilläggen få beräknas från första antagandet i stadens tjänst, att pensionsåldern föreslås till 55 lefnadsår och 25 tjänsterår, att pensionen då må beviljas med 70 % af vid pensionsåldern erhållen högsta aflöning beklädnaden inberäknad, fri läkare och medicin för mig och min familj samt på stadens bekostnad olycksfallförsäkras, och att möjligen blifvande olycksfallsförsäkringsersättning utgå till mig personligen, att vid inträffande sjukdomsfall få under en månads tid oafkortad min lön, vid längre tid endast en fjärdedel.

Som stöd för denna min anhållan får jag vördsamt anföra de höjda priserna på lifsförnödenheter och hyror som nu är rådande här i staden. I jämförelse med hvad löneförhållandena äro i andra städer hvilket nedannämnda tablå närmare utvisar hafva hälsopoliserna därstädes betydligt bättre löneförmåner i dessa städer, än hvad vi hafva härstädes.

På grund af hvad jag sålunda anfört anser jag herrar kommitterade skola kunna tillräckligt se, att nuvarande löneförhållanden för hälsopoliserna härstädes äro otillfredsställande och vid löneförslags afgifvande föreslå de löneförmåner jag här ofvan föreslagit hvarjämte jag åberopar hvad polispersonalen härstädes anfört i sitt till herrar kommitterade ingifna löneförslag, beträffande de dyra lefnadsförhållandena här i staden m. m.

Västerås den 1 Augusti 1907.

Per Berglund.
Hälsovårdspolis.

Uppgift å löneförmåner för hälsovårdspolisen i städer med liknande lefnadsomkostnader som Västerås:

Lund	1,500: —
Linköping	1,500: —
Karlstad	1,500: —
Kristianstad	1,420: —
Falun	1,450: —
Eskilstuna	1,600: —
Kalmar	1,700: —
Sundsvall	1,700: —
Stockholm	2,100: —

Bilaga M.

Till LöneregleringS- och Pensionskommittén i Västerås.

Till svar å kommitterades härhos återgående skrifvelse den 9 nästlidne Mars får Vatten- och Gasverksstyrelsen öfverlämna följande förslag till lönestat för den vid vatten-, gas och elektricitetsverken fast anställda personal, därvid särskildt angifves bostad- och naturaförmåner för den del af personalen, hvilka förfarande anses böra komma i åtnjutande däraf:

Förslag till lönestat för den vid vatten-, gas- och elektricitetsverken i Västerås fast anställda personal.

1) *en föreståndare*:

nuvarande lön	Kr.	4000: —	
lönetillägg för år 1908	»	1000: —	5,000: —

Den nuvarande föreståndarens lön anser styrelsen böra utgå med minst sistnämnda belopp, 5,000 kr., jämte 2 ålderstillägg, hvardera å 500 kronor efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring.

Styrelsen anser sig dock böra erinra, att denna aflöning för föreståndaren, endast under förutsättning af att hans arbetsbörda icke väsentligen ökas utöfver den nuvarande kan anses tillfredsställande. Redan nu har ock framstått behof af anställande för verkens kontor af en kamrerare eller kontorschef, så att föreståndaren blefve befriad från andra göromål än de rent tekniska. Med tillkomsten af ett nytt elektricitetsverk för staden och därmed ökadt tekniskt arbete för föreståndaren torde detta behof blifva oafvisligt. Föreståndarens tekniska göromål torde då ock ökas i så hög grad att den nu föreslagna lönen måste anses för låg. Lönen torde då böra såsom å andra orter utgå med ett belopp af 7,000 kronor såsom begynnelselön med två ålderstillägg.

På grund af det ofvan anförda anser styrelsen det icke lämpligt, att föreståndarens lön i staten fastställes i vidare mån än att han, intill dess nytt elektricitetsverk tillkommer, har att åtnjuta den honom enligt innevarande års budget tillförsäkrade lön jämte ofvannämnda två ålderstillägg.

2) *en assistent:*
med begynnelselön af kr. 2,400: —, jämte 2 ålderstillägg å 300 kronor hvardera efter resp. 3 och 6 år.

Nuvarande assistenten F. G. Lönnkvist åtnjuter enligt 1908 års budget en lön af 3,000 kr. Något ålderstillägg för Lönnkvist anser styrelsen icke böra frågakomma.

3) *en gasmästare:*
med en begynnelselön af kr. 1,400: —, jämte två ålderstillägg, hvardera å 300 kronor, efter resp. 3 och 6 år.

Härjämte bör gasmästaren såsom hittills åtnjuta förmån af fri bostad, fri vedbrand och fritt lyse, hvilka förmåner i 1908 års stat beräknats till ett värde af 400 kronor.

4) *en maskinmästare i vattenverket:*
en maskinmästare i elektricitetsverket:
med begynnelselön, för den förre af kr. 1,400: — och för den senare af 1,600 kronor.

Styrelsen har ansett det vara lämpligare med tre ålderstillägg, hvart och ett å 200 kronor efter resp. 3, 6 och 9 år. Härjämte böra maskinmästarne såsom hittills åtnjuta, maskinmästaren i vattenverket fri bostad och bränsle, till ett i 1908 års budget beräknadt värde af 300 kr. samt maskinmästaren i elektrisitetsverket fri bostad, bränsle och lyse, i samma budget beräknad till ett värde af 400 kronor.

5) *en kassörska:*
med begynnelselön af kr. 1,200, jämte två ålderstillägg, hvardera å 150 kronor, efter resp. 3 och 6 år.

6) *ett kontorsbiträde:*
med begynnelselön af kr. 900, jämte ålderstillägg i likhet med kassörskan.

7) *en vattenledningsförman:*
med begynnelselön af kr. 1,300, jämte två ålderstillägg, hvardera å 150 kronor efter resp. 3 och 6 år.

8) *en förste montör för elektriska ledningar:*
med begynnelselön af kr. 1,500 jämte tre ålderstillägg, hvart och ett å 200 kronor, efter resp. 3, 6 och 9 år.

9) *en vårdare af vattenborgen:*
med begynnelselön af kr. 1,000, jämte två ålderstillägg, hvartdera å 150 kr., efter resp. 3 och 6 år.

För öfrig vid verken fast anställd personal såsom maskinister vid elektricitets- och vattenverken, andre montör för elektriska ledningarne, rörarbetare samt inkasserare och mätareafläsare m. fl. anser styrelsen lönen icke lämpligen kunna bestämmas i stat, utan äro lönerna beträffande dem beroende af förhållandena på arbetsmarknaden för olika år.

Till sist får styrelsen upplysa, att, därest lönerna bestämmas att utgå enligt härofvan afgifna förslag samt en tjänstinnehafvare vid statens trädande i kraft får tillgodoräkna den tid, han då tjänstgjort vid verken, lönen inberäknadt naturaförmåner för den under 1—9, härofvan upptagna personal icke kommer att utgå med lägre belopp än hvad hvar och en af dem enligt innevarande års budget åtnjuter.

Västerås den 14 april 1908.

På Vatten och Gasverkstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri 1908.

Drätselkammarens skrifvelse i fråga om inlösen af en del å stadens grund belägna fastigheter.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med öfverlämnande af bifogade till Drätselkammaren inlämnade förteckning öfver vid härvarande Rådstufvu-Rätt beviljade lagfarter å fastigheter belägna å stadens grund under Juni, Juli och Augusti månader innevarande år, får Drätselkammaren hemställa, att, då ingen af de i förteckningen upptagna tomterna till någon afsevärd del torde erfordras för genomförande af vare sig den nu gällande eller den under utarbetande varande nya stadsplanen, Stadsfullmäktige måtte besluta att icke i något af ifrågavarande fall göra stadens lösningsrätt gällande.

Västerås den 26 Oktober 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Förteckning öfver vid Rådstufvu-Rätten i Västerås beviljade lagfarter å fastigheter, *belägna å stadens grund*, under *Juni*, *Juli* och *Augusti* månader år 1908.

Den 13 Juli:

å gården och tomten N:o 87 och 88 i norra kvarteret, som Anders Valfrid Skultström, Erik Adrian Vikstrand och Johan Gotthard Vikstrand, enligt bouppteckningsinstrument den 3 September 1907, bekommit i arf efter aflidna änkan Vilhelmina Forssman;

å samma fastighet, som Vilhelm Edvard Keijser enligt köpebref den 30 Juni 1908, af Anders Valfrid Skultström, Erik Adrian Vikstrand och Johan Gotthard Vikstrand för 12,500 kronor tillhandlat sig.

Den 27 Juli:

å gårdarna och tomterna N:ris 74 och 75 i norra kvarteret, däraf tomten N:o 74 med en areal af 345,4 kvadratmeter på stadens grund, som gårdsägaren Carl August Nyander, enligt köpebref den 24 Juli 1908, af Carl Carlsson Berner för 42,500 kronor tillhandlat sig.

Den 17 Augusti:

å gården och tomten N:o 94 i Västra kvarteret, som åkaren C. F. Ling, enligt köpebref den 30 Juni 1908, af P. Ericsson för 7,000 kronor tillhandlat sig.

Västerås Rådhus den 30 Augusti 1908.

På Rådstufvu-Rättens vägnar:

Victor Åsberg.

Drätselkammarens skrifvelse med förslag angående uthyrning af en lokal i Sundinska huset.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

På sätt bifogade skrifvelse utvisar, hafva Redaktörerna Karl Ågren och Lars Bergström, båda från Stockholm anhållit att få förhyra f. d. matsalsafdelningen i Sundinska huset för att där gifva kinematografförevisningar.

Ehuru Drätselkammaren såsom förvaltare af Sundinska donationsfondens för välgörande och allmännyttiga ändamål tillgångar i allmänhet äger att fatta beslut om uthyrning af Sundinska husets olika lokaler och jämväl uthyrt de flesta öfriga lokalerna därstädes, har Drätselkammaren i detta särskilda fall med hänsyn till det ändamål, för hvilket den nu ifrågavarande lokalen skulle uthyras, velat hänskjuta frågan till Stadsfullmäktiges afgörande, då det tilläfventyrs kan råda delade meningar om lämpligheten af lokalens upplåtande för detta ändamål.

Drätselkammaren för sin del har funnit sig böra i betraktande af den rätt afsevärda hyresinkomsten tillstyrka bifall till ansökningen dock under något andra villkor, än sökanden föreslagit.

Då hyrestiden af sökandena föreslagits till endast två år, torde det icke vara fördelaktigt för staden att, såsom sökandena hemställt, låta inreda lokalen för det afsedda ändamålet. Denna inredning bör enligt Drätselkammarens åsikt ombesörjas och bekostas af sökandena. Den enda åtgärd, som staden härutinnan torde böra verkställa, är anordnande af en reservutgång, då en sådan anordning mera berör själfva fastigheten.

Hyresbeloppet anser Drätselkammaren det oaktadt böra sättas till 2,000 kr.

Drätselkammaren får sålunda föreslå,

att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Drätselkammaren dels att till Redaktörerna Karl Ahgren och Lars Bergström i Stockholm uthyra f. d. matsalsafdelningen i Sundinska huset för gifvande af kinematografförevisningar mot en årlig hyra af 2,000 kronor och skyldighet för hyresgästerna att vid hyrestidens slut återställa lokalen i samma skick, hvari de emottagit densamma af staden, samt på de närmare kontraktsvillkor, hvarom Drätselkammaren äger att med hyresgästerna öfverenskomma,

dels och att låta till ifrågavarande lokal anordna sådan reservutgång, som för tillstånd till lokalens användande för det afsedda ändamålet kan befinnas erforderlig.

Vid behandlingen af detta ärende inom Drätselkammaren har Herr Edv. Karlsson yrkat, att ifrågavarande ansökning måtte af kammaren afslås, samt till protokollet låtit anteckna sin från Drätselkammarens beslut afvikande mening.

Västerås den 3 November 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Undertecknade taga sig härmed friheten vördsamt hemställa att få förhyra f. d. matsalsafdelningen i gamla Stadshuset i Västerås för en tid af två år med företrädesrätt till kontraktets förnyande, därest sådant af oss skulle önskas.

Beträffande hyresbeloppet ha vi tänkt oss detta bestämdt till högst 2,000 kr. pr år, och äro vi beredda att för kontraktets fullgörande ställa fullt vederhäftig borgen.

Vår afsikt vore att i salen gifva kinematografförevisningar, och skulle staden åtaga sig att inreda lokalen för detta ändamål med undantag för själfva apparaten.

Vi tillåta oss nämna, att vi äro innehafvare af Biografteatern Olympia, Biblioteksgatan 12, Stockholm. Vår sträfvan är att alltid hålla ett fint och gediget på samma gång som omväxlande och roande program, från hvilket sensationellt räfflande, råa och osmakliga bilder äro bannlysta. Att vi äfven lyckats häruti, därom kunna vi, om så skulle påfordras, förete intyg från flere omdömesgilla personer. På grund häraf våga vi hålla före, att möjligen existerande farhågor för ett eventuelt profanerande af en stadens lokal i detta fall äro alldeles ogrundade.

Stockholm den 28 Oktober 1908.

Karl Ågren,
Redaktör.
Adr. Gamla Kungsholmsbrogatan 35 II.
R. T. 125 92.

Lars Bergström,
Red. och utg. af Svensk Bad- och Turisttidning.
Klara Norra Kyrkog. 30.

Drätselkammarens utlåtande i anledning af Kungl. Öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk skrifvelse i fråga om skyldighet för staden att tillhandahålla läroverkshus samt bostad eller hyresersättning åt rektor.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Genom remiss den 29 nästlidne oktober hafva Stadsfullmäktige infordrat Drätselkammarens utlåtande öfver en af Kungl. Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk till Stadsfullmäktige den 25 September 1908 aflåten skrifvelse med anmodan till Stadsfullmäktige att förklara, huruvida de beslut Stadsfullmäktige i Västerås fattat i fråga om skyldighet att tillhandahålla läroverkshus för härvarande högre allmänna läroverk samt bostad eller i vederbörlig ordning bestämd hyresersättning åt rektor vid läroverket borde anses innebära uttryckligt åtagande i berörda afseenden eller, därest så icke vore fallet, upplysa, huruvida kommunen vore villig att nu ikläda sig ifrågavarande skyldigheter.

Drätselkammaren har af de protokoll, som innefatta Stadsfullmäktiges förut fattade beslut uti ifrågavarande afseenden inhämtat,

att Stadsfullmäktige den 21 Juni 1901 i anledning af en från Stadsrådet och chefen för Kungl. Eklesiastikdepartementet inkommen skrifvelse, hvarigenom infordrats Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida Stadsfullmäktige skulle vilja ikläda sig att med det bidrag, som möjligen kunde lämnas af läroverkets enskilda byggnadsfond, anskaffa och underhålla tillräckliga och ändamålsenliga lokaler för läroverket, beslutat «att anskaffa och för framtiden underhålla de för utsträckningen af undervisningen vid läroverket till och med sjunde klassen å reallinien och för upprättandet af nödiga parallellafdelningar tillräckliga och ändamålsenliga lokaler«,

att Stadsfullmäktige den 31 oktober 1901 i öfverenskommelse med ett af särskilda kommitterade afgifvet, på Stadsfullmäktiges nyssberörda beslut den 21 juni 1901 grundadt förslag beslutat att för en kostnad af 105,000 kronor låta uppföra en annexbyggnad till det förutvarande läroverkshuset utan rektorsbostad och förse byggnaden men nödig inredning samt därefter tillhandahålla byggnaden åt läroverket till begagnande vid den allmänna undervisningen och för framtiden underhålla densamma, under förklarande, att Stadsfullmäktige genom uppförande af ifrågavarande byggnad ansåge sig hafva fullgjort det åtagande, som Fullmäktige gjort genom sitt den 21 Juni samma år fattade beslut i frågan,

samt att i anledning däraf, att underdånigt utlåtande från Stadsfullmäktige infordrats, huruvida Stadsfullmäktige ville förbinda Västerås stad, att på sin bekostnad lämna åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk sådan bostad eller hyresersättning, hvarom förmäldes i § 216 af nådiga stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 Februari 1905, Stadsfullmäktige den 29 Mars 1906 beslutat förklara, att de vore villiga att från och med år 1907 tillsvidare lämna åt rektor sådan bostad eller hyresersättning till ett belopp af 1,200 kronor, hvarom förmäldes i nyssnämnda § af nådiga läroverksstadgan.

Drätselkammaren, som anser, att Stadsfullmäktiges ofvan omförmälda beslut den 21 Juni 1901, särskildt med hänsyn till det sammanhang, hvari detsamma tillkommit, icke innefattar obetingadt åtagande af den byggnads- och underhållsskyldighet, som Kungl. Öfverstyrelsens skrifvelse kan anses afse, har likväl funnit det vara med stadens fördel förenligt, att staden åtager sig att bekosta de ny- eller tillbyggnader, som utöfver hvad staden hittills uttryckligen iklädt sig, kunna finnas nödiga för läroverkets fortsatta utveckling, äfvensom att underhålla de ny- eller tillbyggnader, som sålunda på stadens bekost-

nad tillkomma, detta allt dock endast i den mån, läroverkets egna tillgångar icke härtill kunna lämna bidrag, samt under det uttryckliga förbehåll, att Stadsfullmäktige må i hvarje särskildt fall pröfva det föreliggande behofvet. Skulle Stadsfullmäktige däremot utan förbehåll eller inskränkningar binda staden vid det åtagande Kungl. Öfverstyrelsen i sin skrifvelse begär, saknas icke anledning befara, att uppfyllandet af stadens skyldigheter uti ifrågavarande afseende kan blifva allt för betungande och att kostnaderna härutinnan icke komma att stå i rimlig proportion till fördelarne för staden af läroverkets utvidgning.

Beträffande hvad som begäres af staden i fråga om bostad eller hyresersättning åt rektor vid läroverket, hafva Stadsfullmäktige visserligen beslutat, att endast tills vidare lämna sådan bostad eller hyresersättning till ett belopp af 1,200 kronor om året.

Stadsfullmäktige torde dock svårligen kunna indraga den sålunda beslutade hyresersättningen. Men om staden på grund särskildt stadgande eller annat förhållande skulle kunna anses böra vara fri från den enligt 216 § i nådiga läroverksstadgan staden härutinnan åliggande skyldighet, finnes i nämnde paragraf stadgadt ett förbehåll, som staden kan åberopa, därest staden skulle vilja blifva befriad från ifrågavarande skyldighet. På grund häraf anser Drätselkammaren det vara lämpligt, att Stadsfullmäktige förklara sig vilja ikläda staden den skyldighet härutinnan, som 216 paragrafen i nådiga läroverksstadgan omförmäler.

Med stöd af det sålunda anförda får drätselkammaren hemställa,

att Stadsfullmäktige måtte i anledning af Kungl. Öfverstyrelsens för rikets allmänna läroverk ifrågavarande skrifvelse förklara;

dels att Stadsfullmäktige, som den 21 Juni 1901 beslutat att anskaffa och för framtiden underhålla de för utsträckningen af undervisningen vid Västerås högre allmänna läroverk till och med sjunde klassen å reallininien och för upprättandet af nödiga parallelafdelningar tillräckliga och ändamålsenliga lokaler samt i enlighet med detta beslut nyligen låtit uppföra en flygelbyggnad till det ursprungliga läroverkshuset, med vidhållande af detta beslut äro villiga att ikläda sig skyldighet att jämväl för framtiden verkställa de ny- och tillbyggnader, som af Stadsfullmäktige pröfvas vara erforderliga för undervisningen vid läroverket, äfvensom att för framtiden underhålla ~~sådana ny- eller tillbyggnader, allt dock endast~~ i den mån läroverkets byggnadsfond och andra för tillgodoseende af läroverkets byggnadsbehof afsedda kassor eller andra tillgångar ej därtill kunna lämna bidrag.

och dels att Stadsfullmäktige med afseende å bostad eller hyresersättning åt rektor åtaga sig den skyldighet, som härutinnan kan åligga staden enligt 216 § af nådiga stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 Februari 1905.

Västerås den 12 November 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Västerås sammanträde den 21 Juni 1901.

§ 8.

Sedan i anledning af Rektors vid Västerås högre allmänna läroverk till Magistraten ingifna och till Stadsfullmäktige öfverlämnade framställning med anhållan, det Magistraten ville hos Stadsfullmäktige söka utverka, att anstalter fogades för förverkligande af ett genom läroverkskollegiets försorg uppgjordt och af Kungl. Öfverintendents Embetet godkändt förslag till inredning af läroverkshusets vind till lärosalar, äfvensom till anordning af värmeledning i byggnaden, Stadsfullmäktige vid sammanträde den 28 sistlidne Mars uppdragit åt en kommitté af fem personer att efter utredning, bland annat, af kostnaden för uppförande af ett särskildt hus, afsedt för inrymmande af läroverkets samlingar jämte ritsal och dylikt samt för vidtagande af provisoriska anordningar inkomma till Stadsfullmäktige med förslag angående ärendet i dess helhet, hade kommitterade i afgifvet utlåtande förmält:

att de genom Stadsarkitekten Magnus Dahlander i Örebro låtit upprätta ett förslag till ett särskildt hus innehållande i nedre våningen fysisk lärosal med apparatrum, kemisk lärosal med laboratorium och vaktmästarebostad samt i andra våningen ritsal med modellteckningsrum, naturhistorisk lärosal, naturhistoriskt museum, kollegierum och rektors expedition samt eventuellt bostad för rektor i en tredje våning.

samt att kostnaderna härför beräknats för huset utan rektorsbostad till omkring 103,000 kronor och med rektorsbostad till omkring 120,000 kronor.

Därjämte hade kommitterade med anledning af en från Statsrådet och chefen för Kungl. Ecklesiastikdepartementet inkommen skrifvelse med infordrande af Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida Stadsfullmäktige skulle vilja ikläda sig med det bidrag, som möjligen kunde lämnas af läroverkets enskilda byggnadsfond, anskaffa och underhålla tillräckliga och ändamålsenliga lokaler för läroverket anfört,

att kommitterade voro af den åsikten, att ökadt utrymme för läroverket lämpligare kunde vinnas genom uppförande af en särskild nybyggnad än genom påbyggnad af det nuvarande läroverkshuset, ehuru kommitterade för närvarande icke vore beredda att afgifva slutligt förslag i sådant hänseende, samt då Rektor Bagge, med påpekande af de olägenheter, som skulle uppkomma därigenom att fråga om anställande af extra lärare för utsträckning af undervisningen vid läroverket fördröjdes, särskildt framställt vikten däraf att ett svar å Herr Statsrådets skrifvelse blefve så snart som möjligt lemnadt, hemställt att Stadsfullmäktige ville besluta *att anskaffa och för framtiden underhålla de för utsträckningen af undervisningen vid läroverket till och med sjunde klassen å reallinjen och för upprättandet af nödiga paralellafdelningar tillräckliga och ändamålsenliga lokaler,* och hade Drätselkammaren, som jämväl blifvit i ärendet hörd, tillstyrkt det af kommiterade sålunda gjorda förslaget.

Under öfverläggningen härom yrkades dels af Herrar Uggla, Kempe, af Billbergh, Fjellman, H. Larsson och Bergstrand bifall till kommitterades af Drätselkammaren tillstyrkta förslag i ärendet, dels af Herr Malmberg att Stadsfullmäktige måtte besluta att som svar å Herr Statsrådets skrifvelse förklara, att fullmäktige vore villiga att uppföra en byggnad för härvarande högre allmänna läroverk, innehållande det antal lärosalar, som Rektor Bagge påvisat vara för undervisningens behöriga fortgång erforderligt.

Efter slutad öfverläggning och sedan ordföranden framställt proposition på de sålunda gjorda yrkandena, fattade Stadsfullmäktige sitt beslut i enlighet med hvad Herrar

Uggla m. fl. i frågan föreslagit. Att jämte Herr Ordföranden justera Stadsfullmäktiges skrifvelse i ärendet till Kungl. Maj:t utsågos Herrar af Billbergh och H. Larsson med Herr Uggla som suppleant.

Som ofvan.

In fidem.

Gustaf Qvarfott.

Rätt utdraget, betygar

Ex officio:

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Västerås sammanträde den 31 Oktober 1901.

§ 7.

Sedan Stadsfullmäktige vid behandling den 26 sistlidne september af särskilde Kommitterades för utredning af frågan om beredande af ökadt utrymme vid härvarande högre allmänna läroverk, skrifvelse, innefattande ett på Stadsfullmäktiges beslut den 21 sistlidne Juni att anskaffa ooh för framtiden underhålla de för utsträckning af undervisningen vid läroverket till och med sjunde klassen å reallinien och för upprättande af nödiga paralellafdelningar tillräckliga och ändamålsenliga lokaler grundadt förslag, att Västerås stad skulle på stadens bekostnad låta uppföra en byggnad i enlighet med af arkitekten Dahlander i Örebro uppgjorda ritningar och kostnadsförslag utan bostad för rektor och förse byggnaden med nödig inredning samt därefter tillhandahålla byggnaden åt läroverket att vid allmänna undervisningen begagnas och för framtiden underhålla densamma, beslutit att remittera ärendet till utlåtande af Drätselkammaren, hade Kammaren låtit genom stadens arbetschef uppgöra ett kostnadsförslag, afseende nybyggnad vid elementarläroverket utan rektorsbostad, hvilket förslag, upptagande en slutsumma af 105,000 kronor med omkring 2,000 kronor, öfverstege den af arkitekten Dahlander beräknade kostnaden för en lika beskaffad byggnad, samt under erinran om att berörda prisskillnad hufvudsakligen berodde därpå att kostnaden för grundläggningsarbetet befunnits vid undersökning af platsen för byggnaden vara af Ingeniör Dahlander väl lågt beräknad, i skrifvelse till Stadsfullmäktige föreslagit, att Fullmäktige ville besluta om uppförande af en nybyggnad vid Västerås högre allmänna läroverk på sätt kommitterade hemställt.

Efter föredragning häraf och en längre öfverläggning i ärendet beslöto Stadsfullmäktige på yrkande af Herr vice Ordföranden att i enlighet med Drätselkammarens tillstyrkan godkänna kommitterades förslag *att för en kostnad af 105,000 kronor låta uppföra en byggnad i öfverensstämmelse med arkitekten Dahlanders ritningar utan rektorsbostad och förse byggnaden med nödig inredning samt därefter tillhandahålla byggnaden åt läroverket till begagnande vid den allmänna undervisningen och för framtiden underhålla densamma under förklarande, att Stadsfullmäktige genom uppförande af ifrågavarande byggnad anse sig hafva fullgjort det åtagande som Fullmäktige gjorde genom sitt den 21 Juni i år fattade beslut i frågan.*

Vidare beslöto Stadsfullmäktige att uppdraga åt Drätselkammaren att bringa ifrågavarande beslut till verkställighet äfvensom bemyndiga Kammaren att därvid vidtaga de mindre ändringar i förslaget som kunna finnas påkallade samt anskaffa nödiga medel till byggnadens uppförande.

Som ofvan

In fidem:
Gustaf Qvarfott.

Rätt utdraget, betygar
Ex officio:
Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet vid Stadsfullmäktiges i Västerås sammanträde den 29 Mars 1906.

§ 7.

Sedan Stadsfullmäktige den 22 Februari 1906 till utlåtande af beredningsutskottet och Drätselkammaren remitterat från Magistraten inkommet ärende angående hyresersättning åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk, uti hvilket ärende underdånigt utlåtande infordrats från Stadsfullmäktige, huruvida de utfästa sig att Västerås stad skall på sin bekostnad lämna åt rektor vid därvarande högre allmänna läroverk sådan bostad eller hyresersättning hvarom förmäles i § 216 af stadgan för rikets allmänna läroverk, hade begärda yttranden i frågan nu inkommit från beredningsutskottet och Drätselkammaren, hvaraf inhämtades, att beredningsutskottet på andragna skäl tillstyrkt Stadsfullmäktige att utfästa sig att åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk lämna sådan bostad eller hyresersättning, hvarom förmäles i § 216 af stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 Februari 1905 och att hyresersättningen borde utgå från och med år 1907, samt att Drätselkammaren, som funne Västerås stad icke kunna undgå att lämna dylik ersättning, likväl ansåge att staden borde till rektor utgifva hushyra endast i den mån sådant icke kunde fullgöras med medel från läroverkets byggnadsfond, från hvilken fond hittills utgått 700 kronor årligen och på grund häraf tillstyrkt, att Stadsfullmäktige måtte utfästa sig att till rektor vid Västerås högre allmänna läroverk betala hushyra till den del, som hittills utgått af statsmedel eller 500 kronor årligen, hvarom frågan för närvarande endast kunde anses gälla.

Under öfverläggningen härom yrkades *dels* af Herrar Uggla och vice Ordföranden att Stadsfullmäktige måtte förklara att de voro villiga att från och med år 1907 tillsvidare lämna åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk sådan bostad eller hyresersättning, hvarom förmäles i § 216 af gällande stadgan för rikets allmänna läroverk till ett belopp af 1,200 kronor äfvensom att hålla rektor skadelös genom anvisande för åren 1905 och 1906 af samma belopp, hvarmed hyresersättning i statsmedel hittills till honom utgått eller 500 kronor,

dels af Herr Max Schenström att Stadsfullmäktige måtte förklara, att de voro villiga att lämna åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk från och med år 1907 en hyresersättning ej öfverstigande 1,200 kronor,

dels af Herr Pers, som upptog ett af Borgmästaren framställdt förslag, att Stadsfullmäktige endast måtte förklara att de voro villiga att åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk från och med år 1907 lämna sådan bostad eller hyresersättning, hvarom förmäles i § 216 af stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 Februari 1905.

Efter slutad öfverläggning framställdes särskilda proportioner å förenämnda olika meningar, och då Herr Ordföranden fann Herr Ugglas m. fl. förslag vara med öfvervägande ja besvaradt, begärdes votering, som efter det Herr Pers förslag blifvit medelst votering till kontraproposition antaget, företogs och utföll så att Stadsfullmäktige med 17 ja mot 16 nej fattade sitt beslut i enlighet med ja-propositionen, hvadan Stadsfullmäktige alltså beslutat förklara att de voro villiga att från och med år 1907 tills vidare lämna åt rektor vid härvarande högre allmänna läroverk sådan bostad eller hyresersättning hvarom förmäles i § 216 af stadgan för rikets allmänna läroverk den 18 Februari 1905 till ett belopp af 1,200 kronor.

Vidkommande därefter det framställda förslaget att hålla rektor skadelös för åren 1905 och 1906 för mistad hyresersättning med 500 kronor för hvartdera året beslöto Stadsfullmäktige att afslå ifrågavarande framställning med 22 röster mot 11, afgifna för bifall härtill.

Paragrafen förklarades justerad.

Som ofvan.

In fidem:
Gustaf Qvarfott.

Vidimeras
Ex officio:
Theofil Öberg.

Drätselkammarens utlåtande öfver Lönereglerings- och pensionskommitténs betänkande med förslag till lönereglering för de flesta af stadens tjänstemän och betjänte.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Härmed får Drätselkammaren afgifva infordradt utlåtande öfver löneregleringsoch pensionskommitténs förslag till lönestat för de flesta af stadens tjänstemän och betjänte och därjämte öfverlämna till Drätselkammaren inkomna yttranden från Magistraten, Hälsovårdsnämnden, Fattigvårdsstyrelsen samt Vatten- och Gasverksstyrelsen beträffande under dem stående tjänstemän och betjänte.

I anledning af lönereglerings- och pensionskommitténs betänkande samt ofvanberörda yttranden däröfver får Drätselkammaren, anföra följande:

I fråga om Stadsfogden, Kronouppbördskassören och Stadsfiskalen har Magistraten föreslagit, att ålderstilläggen för dem måtte utgå med 500 kronor i stället för af kommittén föreslagna 300 kronor. Drätselkammaren, som i förevarande fall icke finner skäl att frångå den af kommitterade med endast ett par undantag tillämpade principen, att för tjänstemän med en begynnelseaflöning mellan 2,000 och 3,000 kronor ålderstilläggen skola utgå med ett belopp af 300 kronor, får beträffande nu ifrågavarande tjänstemän i förevarande afseende förorda bifall till kommitterades förslag.

Beträffande kronouppbördskassören har Magistraten hemställt, att staden skulle öfvertaga aflöningen för ett å kronouppbördskontoret anstäldt, nu af kronouppbördskassören själf aflönadt biträde. Härutinnan får Drätselkammaren erinra, *att* kronouppbördskassörens aflöning, som år 1901 utgjorde 1,300 kronor — inberäknadt ett anslag till skrifbiträde å 300 kronor — och som år 1907 utgick med 2,150 kronor — ett anslag å 600 kronor till skrifbiträde äfven häri inberäknadt — för år 1908 höjdes med 1,000 kronor, hvaraf 250 kronor enligt kronouppbördskassörens egen begäran skulle utgöra ersättning för mantalslängdens registrering och återstoden skulle utgå som ersättning för ökade göromål och omkostnader för skrifbiträde, som föranleddes af de två särskilda debiteringarne och uppbörderna under innevarande år, *att* kronouppbördskassören å sin tjänst åtnjuter sportler, hvilka af honom uppgifvits för åren 1903—1907 hafva utgått med i medeltal 1,000 kronor om året, ett belopp som numera torde hafva betydligt ökats, samt *att* kronouppbördskassören såsom Fattigvårdsstyrelsens kamrerare årligen uppbär i aflöning 1,000 kronor. På grund häraf anser Drätselkammaren de af kommitterade föreslagna aflöningsförmånerna för kronouppbördskassören fullt tillräckliga äfven för att aflöna de skrifbiträden, som för honom kunna vara behöfliga; och får Drätselkammaren sålunda, med förordande af kommitterades förslag, afstyrka Magistratens hemställan om anställande af ett utaf staden aflönadt skrifbiträde å kronouppbördskontoret.

Uti en till Drätselkammaren aflåten skrifvelse med förslag till utgiftsstat för nästkommande år har Magistraten beträffande Exekutionsbetjänten Richtnér icke upptagit något ålderstillägg för denne. Enligt de af kommitterade föreslagna allmänna bestämmelserna för beräkning af tjänsteår skulle, såsom äfven af Bilagan C. i kommittébetänkandet framgår, Richtnér få härutinnan räkna sig till godo sin ordinarie tjänstgöring inom stadens poliskår och sålunda för år 1909 komma i åtnjutande af det första ålderstillägget.

Drätselkammaren hemställer att Stadsfullmäktige härutinnan måtte följa kommitterades förslag.

Beträffande arbetschefen har Drätselkammaren icke något att erinra emot den af kommitterade för denna tjänst föreslagna lönestaten. Som emellertid den nuvarande innehafvaren af befattningen, som allt ifrån sin anställning åtnjutit en begynnelselön af 3,000 kronor och under åtta år innehaft sin befattning utan att hafva erhållit något löne- eller ålderstillägg, med synnerligt nit och plikttrohet uppfyllt de många med hans tjänst förenade åligganden, anser Drätselkammaren rättvist, att äfven han kommer i åtnjutande af någon löneförbättring. Drätselkammaren får därför hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta att låta den nuvarande arbetschefen P. V. Johansson redan från och med nästa år komma i åtnjutande af äfven det andra ålderstillägget.

Drätselkammaren föreslår i fråga om Hälsopolisen Berglund, att Stadsfullmäktige måtte, med afslag å Hälsovårdsnämndens förslag, tillämpa bestämmelsen om ålderstillägg så, att Berglund härutinnan får räkna sig sin föregående tjänstgöring som polis till godo och sålunda för år 1909 komma i åtnjutande af det första ålderstillägget.

Vidkommande renhållningsföreståndaren samt den öfriga personalen vid renhållningsverket finner Drätselkammaren i betraktande af de alltmera ökade göromålen för föreståndaren samt vid jämförelse med de föreslagna aflöningarne för personalen vid stadens öfriga verk och inrättningar de af kommitterade föreslagna lönerna väl lågt tilltagna; och får Drätselkammaren på denna grund föreslå en höjning af begynnelselönerna för föreståndaren med 300 kronor och för den öfriga personalen vid renhållningsverket med 100 kronor. I öfrigt får Drätselkammaren

beträffande nu ifrågavarande befattningshafvare tillstyrka bifall till kommitterades förslag.

I fråga om en del af personalen vid Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken får Drätselkammaren, under åberopande af Vatten- och Gasverksstyrelsens yttrande föreslå följande förändrade lönestater:

Maskinmästaren vid vattenverket:

Aflöning . . . . . kronor 1,700: —

hvaraf kontant 1,400 kronor och 300 kronor beräknadt värde af fri bostad med vedbrand.

Två ålderstillägg à 300 kronor efter resp. 3 och 6 års tjänstgöring dock ej tjänstgöring vid gas- och elektricitetsverken, innan desamma öfvertoges af staden, eller den 1 Juli 1905.

Gasmästaren:

Aflöning . . . . . kronor 1,900: —

hvaraf kontant 1,500 kronor och 400 kronor beräknadt värde af fri bostad med värme och belysning.

Två ålderstillägg i likhet med maskinmästaren vid vattenverket.

Maskinmästaren vid Elektricitetsverket:

Aflöning . . . . . kronor 2,000: —

hvaraf kontant 1,600 kronor och 400 kronor beräknadt värde af fri bostad med värme och belysning.

Två ålderstillägg i likhet med maskinmästaren vid vattenverket.

Förste montören vid de elektriska ledningarna:

Kontant aflöning . . . . . kronor 1,500: —

Två ålderstillägg i likhet med maskinmästaren vid vattenverket.

Maskinist vid vattenverket:

Aflöning . . . . . kronor 1,300: —

hvaraf kontant 1,000 kronor och 300 kronor beräknadt värde af fri bostad med bränsle.

Två ålderstillägg efter respektive 3 och 6 års tjänsgöring, dock ej tjänstgöring vid gas- och elektricitetsverken, innan desamma öfvertoges af staden eller den 1 Juli 1905, à 150 kronor.

Då de i kommittéförslaget såsom 2:dre och 3:dje maskinister vid vattenverket upptagna befattningarne äro förenade med fullkomligt samma åligganden samt 3:dje maskinistens bostad numera utvidgats och förbättras, så att de båda maskinisternas naturaförmåner äro fullt jämställda, torde all skillnad i deras aflöningsförhållanden böra bortfalla.

Eldare vid Gasverket:

Beträffande denna befattning föreslår Drätselkammaren i likhet med Vatten- och Gasverksstyrelsen, att densamma bör ur aflöningsstaten utgå.

Maskinist vid Elektricitetsverket:

Kontant aflöning . . . . . kronor 1,200: —

Två ålderstillägg i likhet med maskinist vid vattenverket.

Eldare vid Elektricitetsverket:

Drätselkammaren föreslår, att befattningen icke upptages i aflöningsstaten.

I fråga om de allmänna bestämmelserna till lönestaten har Hälsovårdsnämnden föreslagit, att ålderstilläggen icke skulle ingå i uppdelningen af aflöningsförmånerna i lön- och tjänstgöringspengar. Härutinnan delar emellertid Drätselkammaren kommitterades mening och tillstyrker bifall till hvad kommitterade härom föreslagit.

I alla öfriga, här ofvan ej särskildt omnämnda delar af löneregleringS- och pensionskommitténs förslag förordar Drätselkammaren detsamma till antagande i oförändradt skick.

Slutligen föreslår Drätselkammaren, att Stadsfullmäktige måtte beträffande vid stadens verk och inrättningar anställda manskap och arbetarepersonal, som af löneregleringen beröras, föreskrifva såsom villkor, för att de skola komma i åtnjutande af de genom löneregleringen ökade löneförmånerna, att de underkasta sig i personliga kontrakt stadgad bestämmelse till förekommande af arbetsinställelse.

Västerås den 12 November 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Såsom yttrande i anledning af stadens löneregleringskommittés betänkande den 28 sistlidne Oktober i hvad angår de under Magistraten stående tjänstemän och betjänte får Magistraten, i anledning af Drätselkammarens skrifvelse denna dag, anföra följande:

Beträffande de af kommittén föreslagna begynnelselöner har Magistraten ingen anmärkning att framställa.

Vidkommande däremot de af kommittén föreslagna ålderstillägg finner Magistraten desamma böra för Stadsfogden, Kronouppbördskassören och Stadsfiskalen utgå med 500 kronor i stället för af kommittén föreslagna 300 kronor.

Då poliskommissariens begynnelselön är föreslagen till så högt belopp som 3,000 kronor, anser Magistraten de föreslagna ålderstilläggens belopp 300 kronor för denna tjänst vara fullt tillräckliga.

Samtidigt med att kommittén föreslagit begynnelselönen för kronouppbördskassören till 2,400 kronor; har kommittén hemställt att ersättning för skrifbiträde till kronouppbördskassören ej vidare skulle utgå.

I följd af den omfattning göromålen å kronouppbördskassörskontoret tagit och då ingen utsigt till minskning af dessa göromål finnes, är det emellertid nödigt för kronouppbördskassören att städse hålla två biträden å kontoret. Aflöning af dessa biträden kommer att för kronouppbördskassören medföra sådan minskning i hans inkomster, att han ej kan på desamma lifnära sig.

Magistraten hemställer därför, under åberopande af hvad kronouppbördskassören anfört uti en i sammanhang med utgiftsförslaget till Drätselkammaren ingifven skrift, att ett af dessa biträden får af Magistraten antagas att aflönas af stadens medel.

Västerås Rådhus den 9 November 1908.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Magistraten i Västerås.

Till följd af de å Kronouppbördskontoret under en följd af år alltjämt växande göromål har det visat sig nödvändigt att jämte ett ordinarie skrifbiträde anställa ett extra biträde å kontoret. För nästkommande år har jag förbundit mig att till den person, som under fem års tid haft tjänst å kontoret, lämna en aflöning af 900 kronor och torde jag som arvode till extra biträde få beräkna 500 kronor eller tillsammans 1,400 kronor. Enligt det förslag till lönestat för stadens tjänstemän som uppgjorts af för ändamålet af Stadsfullmäktige tillsatt kommitté, har min aflöning upptagits till 2,400 kronor jämte 2 ålderstillägg af 300 kronor hvardera, däri inberäknadt arvode till skrifbiträde. Om jag nästa år komme i åtnjutande af denna lön jämte ett ålderstillägg, tillsammans 2,700 kronor, skulle min behållna löneinkomst uppgå till 1,300 kronor. Efter 8 års tjänstgöring under en period i stadens utveckling, då arbetet å kontoret fördubblats, skulle jag således i stället för väntad löneförbättring erhålla en betydande löneförsämring.

Under åberopande af ofvanstående, får jag vördsamt hemställa att å kronouppbördskontoret måtte anställas ett ordinarie af staden aflönadt skrifbiträde, som i afseende å löneförhållanden blefve jämställdt med det af kommittén föreslagna biträdet å gasverkskontoret, med skyldighet för mig att, mot erhållande af nu föreslagna lön, själf aflöna det extra biträde, som å kontoret är erforderligt.

Västerås Kronouppbördskontor den 2 November 1908.

Axel Eklundh.

Transumt af protokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 30 Oktober 1908.

§ 96.

Företogs till behandling Hälsovårdsnämndens specialförslag till utgifts- och inkomststat för år 1909 och fattade Nämnden härvid nedan antecknade beslut, nämligen:

I fråga om löneregleringS- och pensionskommitténs förslag till lönestat för en del i Hälsovårdsnämndens stat upptagna personer, af hvilket förslag Nämnden

tagit del, beslöt Nämnden för sin del hemställa, att icke såsom kommitterade föreslagit äfven ålderstilläggen uppdelades i lön och tjänstgöringspenningar, utan oafkortade lades till lönen, äfvensom att bestämmelserna rörande tiden för ålderstilläggens inträdande beträffande hälsopolisen Berglund tolkades så, att samma tid räknades från Berglunds ordinarie anställning såsom hälsopolis. —

Som ofvan.

In fidem:

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Efter erhållen del af "Lönereglerings- och pensionskommittén skrifvelse med förslag till lönereglering för de fleste af stadens tjänstemän och betjänte" får jag härmed vördsamt anmäla, att förslaget lemnas utan anmärkning i hvad det afser betjänte vid stadens fattigvård.

Västerås den 11 November 1908.

Å Fattivårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Såsom infordradt yttrande öfver lönereglerings- och pensionskommitténs betänkande den 28 nästlidne Oktober, i hvad detsamma berör de under Vatten- och Gasverksstyrelsen stående tjänstemän och betjänte får styrelsen anföra följande:

Till en början får Styrelsen anmärka, att uti det tryckta förslaget Bilaga A 6 ålderstillägget för föreståndaren upptagits till 300 kronor, tydligen beroende på tryckfel. Uti kommitterades skrifvelse (sid. 173 i de tryckta handlingarna) är ålderstillägget upptaget till riktigt belopp, 500 kronor.

Beträffande beräknandet af tjänsteår vill styrelsen erinra att såsom allmän regel bör fastställas, att tjänsteår för nuvarande befattningsinnehafvare, bör räknas från den tid, han kommit i ordinarie tjänst vid något af de under styrelsens förvaltning ställda verk, samt således för tjänstemän och betjänte vid gas- och elektricitetsverken från den tid, staden öfvertog dessa verk. Särskildt torde det vara af vikt, att *maskinpersonalen vid Hesslö vattenverk* finge tillgodoräkna sig tjänsteår på sätt styrelsen har föreslagit och ej på sätt kommitterade i sin skrifvelse hemställt, först från ordinarie anställning *vid Hesslö vattenverk.* Skulle sistnämnda bestämmelse antagas, blefve den vid Hesslö anställda personal beträffande tjänsteårs beräkning icke jämnställd med öfrig vid verken anställd personal, då de icke skulle få tillgodoräkna sig sin förutvarande anställning här i staden. Deras löneförmåner skulle då ock komma att utgå med lägre belopp än hvad styrelsen

enligt det för nästa år uppgjorda budgetsförslaget tillerkänt dem. En dylik bestämmelse skulle ock för framtiden försvåra en förflyttning i likartad tjänst från Hesslö till staden eller tvärtom, hvilken af en eller annan anledning skulle kunna anses lämplig, samt göra den af kommitterade under punkt 3:o (sid. 176 i tryckta handlingarna) föreslagna allmänna bestämmelsen om tillgodonjutande af ordinarie tjänstgöringstid i föregående likställd befattning icke tillämplig å personalen vid Hesslö.

För nyantagna tjänstemän och betjänte har styrelsen däremot icke i öfrigt något att mot det framställda förslaget för beräknande af tjänsteår att erinra.

Beträffande de föreslagna ålderstilläggens storlek har styrelsen icke något annat att erinra mot hvad kommitterade i berörda hänseende föreslagit än beträffande maskinmästarne i vattenverket och elektricitetsverket. Uti sin skrifvelse till kommitterade den 14 April innevarande år har styrelsen före dessa tjänsteinnehafvare föreslagit tre ålderstillägg å resp. 200 kr. Kommitterade, som hafva tänkt sig, att icke flera än två ålderstillägg skola utgå, hafva emellertid det oaktadt bibehållit ålderstilläggen för dessa två befattningshafvare till samma belopp som styrelsen föreslagit eller 200 kronor. Då maskinmästarne och gasmästaren, hvilka hvar för sig hafva det närmaste ansvaret för skötseln af hvar sitt af de tre under styrelsens förvaltning ställda verken, måste anses med hvarandra likställda, får styrelsen föreslå, att de komma i åtnjutande af samma ålderstillägg. Särskildt torde det vara orimligt, att maskinmästaren i elektricitetsverket, som enligt kommittéförslaget har högre begynnelselön än gasmästaren, icke skall åtnjuta samma ålderstillägg som denne; detta desto mera som med afseende på graden af maskinmästarens arbete dennes lön bör utgå med något högre belopp än gasmästarens. På grund häraf och för att erhålla lönebeloppen för båda maskinmästarne och gasmästaren mera jämnställda med hvarandra, har styrelsen tänkt sig att begynnelselönen för gasmästaren i stället för af styrelsen förut föreslaget och af kommitterade upptaget belopp 1,400 kronor lämpligen bör sättas till 1,500 kronor.

För dessa tre befattningshafvare skulle enligt styrelsens förslag aflöningen således utgå med:

	Begynnelselön:	2 ålderstillägg hvardera å:	Bostad m. m.:	Högsta aflöning:
Maskinmästaren vid vattenverket	1,400 kr.	300 kr.	300 kr.	2,300 kr.
Gasmästaren	1,500 „	300 „	400 „	2,500 „
Maskinmästaren vid elektricitetsverket	1,600 „	300 „	400 „	2,600 „

Enär första montören vid elektricitetsverket innehar sin tjänst med enahanda ansvar som nyss nämnda 3 befattningshafvare, bör, då kommitterade ej heller beträffande honom upptagit styrelsens förut gjorda förslag om tre ålderstillägg hvart och ett å 200 kronor, äfven han i stället för af kommitterade föreslagna 2 ålderstillägg om 200 kronor erhålla dylika om 300 kronor.

Beträffande löneförmånerna för eldare vid gasverket vill stvrelsen fortfarande fasthålla att dessa icke utan svårighet kunna fastställas i stat.

För de nuvarande två gasverkseldarne utgår lönen med 135 kronor i månaden eller för år med 1,620 kronor. Beträffande dessa kunna därför de af kommitterade föreslagna aflöningsvillkor anses lämpliga. För nyantagna eldare är däremot den af kommitterade föreslagna begynnelselön af 1,400 kronor dock för hög,

beroende på att dessa helt visst icke komma att arbeta under samma betingelser som de nuvarande eldarne, utan torde för dem en begynnelselön af 1,200 kronor eller 100 kronor i månaden anses fullt tillräcklig.

Rörande den af kommitterade upptagna *eldaretjänsten* vid elektricitetsverket bör densamma ur lönestaten uteslutas, då den nuvarande innehafvaren arbetar efter timpenning samt tjänsten med inrättande af nytt elektricitetsverk torde försvinna.

I öfrigt har styrelsen icke något att mot kommitterades förslag erinra.

Västerås den 12 November 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1908.

Stadsplanekommitterades skrifvelse med förslag till anmälan hos Konungens Befallningshafvande angående revisionen af stadsplanen.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Stadsplanekommitterades kännedom och iakttagande hafva Stadsfullmäktige den 16 sistlidne Juni öfverlämnat en till Magistratens och Stadsfullmäktiges kännedom och efterrättelse från Konungens Befallningshafvande öfversänd nådig cirkulärskrifvelse af den 3 April innevarande år, hvarigenom Konungens Befallningshafvande anbefallts att förständiga vederbörande myndigheter i städer, köpingar och municipalsamhällen att tillse, det frågor om ändring i fastställd stadsplan eller tomtindelning varda såvidt på dem ankomme skyndsamt och om möjligt före utgången af år 1908 afgjorda, samt att, om hinder därför mötte, därom göra anmälan hos Konungens Befallningshafvande, som då hade att vidtaga de åtgärder, därtill Konungens Befallningshafvande kunde finna omständigheterna påkalla.

I anledning häraf få kommitterade erinra, hurusom Stadsfullmäktige den 28 November 1907 dels beslutat att en revision af den för staden nu gällande och af Kungl. Maj:t den 15 Aug. 1902 fastställda stadsplan skulle för *hela* det inom stadsplanen intagna område ske, dels ock uppdragit åt undertecknade kommitterade att till stadsfullmäktige inkomma med detaljeradt förslag till samma revision.

Till åtlydnad af Stadsfullmäktiges uppdrag hafva kommitterade genom arkitekten Per Hallman låtit utarbeta ett förslag till ändring af stadsplanen, hvilket förslag för närvarande är under pröfning af kommittén.

Då åtskilliga kompletteringsarbeten och ändringar af nämnda förslag äro af nöden, kunna kommitterade icke före utgången af innevarande år bringa detta ärende under Stadsfullmäktiges pröfning.

Stadsfullmäktige torde därför blifva ur stånd att, såsom i den nådiga cirkulärskrifvelsen anses önskvärdt, under innevarande år afgöra frågan om ändring i den fastställda stadsplanen.

Enär det enligt åberopade nådiga skrifvelsen åligger Stadsfullmäktige att härom göra anmälan till Konungens Befallningshafvande, hemställa kommitterade, att vid denna anmälan måtte anföras följande.

Enär, jämlikt lagen om stadsplan och tomtindelning, då beslut är fattadt om ändring i gällande stadsplan, nybyggnad ej får företagas inom område, som beslutet afser, förr än frågan om beslutets fastställande blifvit pröfvad och enär oaktadt stadens plikt att lösa gatumark eller tomtdel jämlikt i samma lag intagna öfvergångsbestämmelser är undanskjuten, till dess frågan om stadsplanen blifvit slutligen pröfvad, staden likväl har rätt till sådan lösen, har den åberopade nådiga skrifvelsen tillkommit i vederbörande markägares intressen.

Den omständigheten att förbud fortfarande kommer att under en längre tid än innevarande år gälla mot att i vissa fall verkställa nybyggnad torde dock icke medföra några afsevärda olägenheter för vederbörande markägare.

Nybyggnadsverksamheten inom staden är för närvarande synnerligen ringa och jämlikt 5 § i åberopade lag kan ju Konungens Befallningshafvande, oaktadt ett sådans förbud, gifva tillstånd till nybyggnad. Innan ett sådant tillstånd gifves, har ju byggnadsnämnden, som är fullt inne i kommitterades arbete för revision af stadsplanen, tillfälle att yttra sig i frågan och öfvervaka, att byggnadsarbeten ej ske på sådant sätt, att revisionen däraf hindras eller försvåras.

Beträffande stadens rätt att lösa gatumark, oaktadt motsvarande förpliktelser ej finnas, torde detta ej heller kunna lända de enskilda märkägarne till förfång, enär staden under nuvarande förhållanden icke torde vilja begagna sig af en sådan rätt.

Kommitterade, som hysa förhoppning om att vid nästkommande års början kunna underställa Stadsfullmäktiges pröfning den del af dess arbete, som afser revision af stadsplanen inom det redan nu planlagda området, anse vid sådant förhållande icke heller skäl föreligga att begära anstånd för nuvarande stadsplanens genomförande för visst område, enär ju därigenom alltför stor frihet skulle beredas de enskilda markägarne under den korta tid, som återstår, innan ärendet kan föreläggas Stadsfullmäktige.

Under åberopande af hvad kommitterade sålunda anfört, hemställa kommitterade, att Stadsfullmäktige måtte besluta att med öfverlämnande af denna skrifvelse hos Konungens Befallningshafvande göra anmälan därom, att Stadsfullmäktige icke äro i tillfälle

att inom innevarande års utgång till slutligt afgörande bringa frågan om revisionen af den för staden gällande stadsplan.

Västerås den 2 December 1908.

På Stadsplanekommitterades vägnar:

John Karlsson.

Theofil Öberg.

Drätselkammarens skrifvelse angående användande af vatten-, gas- och elektricitetsverkens vinstöfverskott för år 1907.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Sedan Drätselkammaren i sitt betänkande till utgifts- och inkomststaten för nästkommande år föreslagit, att den del af vatten-, gas- och elektricitetsverkens vinstöfverskott från år 1907 å kronor 26,250: 86, som kunde befinnas vara disponibel, måtte användas till afskrifning å det nuvarande elektricitetsverkets maskiner, har Vatten- och Gasverksstyrelsen i bifogade skrifvelse af den 30 nästlidne November lämnat redogörelse, på hvad sätt ifrågavarande vinstöfverskott blifvit af styrelsen användt.

Af samma redogörelse framgår att — förutom till en del utgifter, som Stadsfullmäktige beslutat skola utgå af verkens vinstmedel — vinstöfverskottet användts dels till betalning af det utaf Stadsfullmäktige beviljade arvodet åt Löjtnant Torulf,

3,000 kronor och dels till en af Styrelsen beslutad ytterligare utvidgning af gasverket, hvilken utvidgning dragit en kostnad af kronor 15,654: 31 utöfver det anslag, som af Stadsfullmäktige beviljats för samma ändamål.

I anledning af de upplysningar Vatten- och Gasverksstyrelsen sålunda lämnat och hvad styrelsen i öfrigt i sin skrifvelse anfört, får Drätselkammaren nu, med frångående af sitt förra förslag, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att ofvanberörda utgifter å respektive kronor 3,000 och 15,654: 31 må bestridas af 1907 års vinst från verken.

Västerås den 10 December 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Drätselkammaren i Västerås.

Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås får härmed till Drätselkammarens upplysning meddela, att det vinstbelopp, om 26,250 kronor 86 öre som vid stadens vatten-, gas- och elektricitetsverk år 1907 uppstått utöfver den vinst som vid uppgörandet af nämnda års stat för verken beräknats, användts på följande sätt:

till gäldande af ombyggnad af gasverket	Kronor	15,654: 31
„ uppförande af kol- och reningsmassehus	„	5,367: 67
„ arfvode åt löjtnant H. G. Torulf för utarbetande af förslag till nya afloppsledningar	„	3,000: —
„ anskaffande af nya mätare	„	2,228: 88
	Kronor	26,250: 86

Vidare får styrelsen meddela beträffande ombyggnaden af gas- och elektricitetsverken, att Stadsfullmäktige den $^{25}/_{8}$ 1905 och den $^{30}/_{5}$ 1906 därtill anslagit sammanlagdt ..... Kronor 52,000: —

hvaraf för elektricitetsverkets räkning till anskaffande af ackumulatorbatteri beräknades 18,596 kronor. Verkliga anläggningskostnaden för batteriet utgjorde ..... „ 18,172: 97

Till ombyggnaden af gasverket återstod således af anslaget ..... Kronor 33,827: 03

Utvidgningen af gasverket blef så tillvida större än hvad förslaget utvisade, att retorthuset tilltogs så stort, att i detsamma plats finnes för 4 ugnar med tillsammans 28 retorter, då däremot förslaget upptog byggandet af 3 ugnar, men med plats för 4 ugnar om sammanlagdt 20 à 22 retorter. För den 4:de ugnen iordninggjordes samtidigt fullständigt fundament. Rum åt gasverkseldarne bereddes genom en särskild tillbyggnad, då i förslaget föreslogs att iordningställa ett rum åt dem i gamla retorthuset. Det visade sig nämligen nödvändigt att snart nog använda gamla retorthuset för andra ändamål såsom verkstad m. m.

Enär gamla verkets ugnar voro i ett jämmerligt skick, måste styrelsen med all makt påskynda utvidgningen, på det de nya ugnarna fortast möjligt kunde tagas i bruk. Med anledning häraf vågade styrelsen icke längre uppskjuta frågan genom en förnyad framställning till Stadsfullmäktige, utan beslöts, att omedelbart påbörja arbetena efter det större förslag, som omnämnes i föregående och som visade sig vara att föredraga framför gamla förslaget. Kostnaden för verkets utvidgning, utförd efter det större förslaget, öfverskred anslaget med 15,654 kronor 31 öre.

Rörande uppförande af kol- och reningsmassehus behagade Stadsfullmäktige vid sitt sammanträde den 27 Mars 1907 bevilja ett förslagsanslag af 5,200 kronor att tagas af från verken inflytande medel. Kostnaden för detta byggnadsarbete uppgick till 5,367 kronor 67 öre.

Den 25 Oktober 1906 beviljade Stadsfullmäktige 3,000 kronor såsom arvode åt löjtnant Torulf för förslag till nya afloppsledningar, utan att därvid bestämma hvarur detta anslag skulle utgå. Sistnämnda belopp har påförts vattenverkets konto. Till anskaffande af nya mätare anslogo Stadsfullmäktige i inkomst- och utgiftsförslaget för år 1907 6,250 kronor att utgå af vinstmedel. Detta sista anslag har emellertid öfverskridits med 3,214 kronor 30 öre. Samtliga dessa utgifter hafva bestridts af 1907 års vinstmedel.

Västerås den 30 November 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Drätselkammarens och Beredningsutskottets skrifvelser angående villkor för genomförande af löneregleringen för stadens flesta tjänstemän och betjänte.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af det uppdrag Stadsfullmäktige gifvit Drätselkammaren att afgifva närmare förslag till villkor för genomförande af den lönereglering för de flesta af stadens tjänstemän och betjänte, som för närvarande ligger under Stadsfullmäktiges behandling, uti de afseenden, som omförmälas i Drätselkammarens skrifvelse till Stadsfullmäktige i ärendet af den 23 nästlidne november och i Stadsfullmäktiges protokoll öfver den diskussion, som i anledning af samma skrifvelse förts vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 26 november 1908, får Drätselkammaren, som fattat sitt uppdrag så, att det gäller att med löneregleringens genomförande förbinda så allmänt affattade villkor, att Stadsfullmäktige eller öfriga vederbörande må hafva fria händer i förhållande till löntagarne dels vid fastställande eventuellt af nya och förändrade bestämmelser för deras tjänstgöring och dels vid eventuellt genomförande af pensionering för dem, härmed föreslå, att Stadsfullmäktige ville utom förut beslutade villkor och allmänna bestämmelser jämväl göra

det förbehåll för löneregleringens genomförande, att de befattningshafvare, densamma afser, äro skyldiga att underkasta sig ej mindre de nya instruktioner rörande deras tjänstgöring eller de ändringar af äldre sådana, som framdeles kunna blifva i vederbörlig ordning beslutade, än äfven bestämmelserna i det reglemente för deras pensionering och att utgifva de pensionsafgifter, som Stadsfullmäktige framdeles kunna komma att bestämma.

Västerås den 10 December 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

På förekommen anledning och då det synes Drätselkammaren vara af vikt, att, ehuru det nu till afgörande föreliggande förslaget om lönereglering för de flesta af stadens tjänstemän och betjänte icke ställts i något samband med en blifvande pensionering af de stadens befattningshafvare, som löneregleringen afser, det redan nu i sammanhang med löneregleringens genomförande för undvikande af hvarje missförstånd och på det att Stadsfullmäktige vid ett tilläfventyrs blifvande beslut om pensionering af stadens tjänstemän och betjänte må hafva full handlingsfrihet i afseende å de bestämmelser och villkor för pensioneringen, som Stadsfullmäktige kunna vilja upprätta, får Drätselkammaren såsom tillägg till sitt förut afgifna yttrande öfver löneregleringss- och pensionskommitténs betänkande hemställa, att Stadsfullmäktige måtte bestämma såsom villkor för löneregleringens genomförande, att de befattningshafvare, densamma afser, äro skyldige underkasta sig bestämmelserna i det reglemente för deras pensionering äfvensom att utgifva de pensionsafgifter, som Stadsfullmäktige framdeles kunna komma att bestämma.

Västerås den 23 November 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Uti det till Beredningsutskottet hänskjutna ärendet angående afgifvande af förslag till villkor i vissa afseenden för genomförandet af den ifrågasatta löneregleringen för stadens fleste tjänstemän och betjänte får utskottet, som tagit del af Drätselkammarens i skrifvelse den 10 innevarande December afgifna förslag i ämnet, anföra följande:

I likhet med Drätselkammaren anser äfven utskottet, att det icke nu kan vara fråga om att för hvarje tjänsteman fastställa särskilda föreskrifter för hans tjänstgöring eller antaga detaljerade bestämmelser angående en eventuell pensionering, utan hvad som nu är nödvändigt, synes utskottet vara att fastslå, att löntagarne för att komma i åtnjutande af de med löneregleringen förenade löneförmånerna äro förpliktade att utan att kunna göra anspråk på högre lön underkasta sig de föreskrifter och bestämmelser i berörda hänseenden, som framdeles kunna varda i vederbörlig ordning beslutade.

Härutinnan finner utskottet också Drätselkammarens förslag tillfredsställande.

Men härförutom anser utskottet dock lämpligt, att det redan nu vid löneregleringens genomförande antages en bestämmelse i den för såväl staden som löntagarne så betydelsefulla frågan, huruvida stadens löntagare må äga rätt att med sin befattning i stadens tjänst förena andra aflönade tjänster eller uppdrag, om det också enligt det af Drätselkammaren föreslagna allmänna villkoret låter sig göra att utan hinder af löneregleringen uppskjuta denna fråga till framtiden.

Beträffande innehållet af den blifvande bestämmelsen härutinnan har utskottet utgått ifrån, att det i allmänhet icke bör vara en befattningshafvare i stadens tjänst betaget att, i den mån hans tjänsteutöfning det medgifver, ägna sig åt annan verksamhet, men att sådant ej må ske, utan att den myndighet eller styrelse, hvarunder han närmast sorterar, därtill lämnat tillstånd och att stadsfullmäktige i sista hand godkänt myndighetens eller styrelsens beslut i frågan.

På grund af det anförda får utskottet sålunda, med instämmande i Drätselkammarens förslag, hemställa, att Stadsfullmäktige måtte, utöfver förut antagna villkor och bestämmelser rörande löneregleringen, bestämma såsom villkor för densammas genomförande

att löntagare, som löneregleringen afser, icke äger att med sin befattning förena annan tjänst eller uppdrag utan att därtill hafva erhållit tillstånd af vederbörande myndighet, nämnd eller styrelse, hvars beslut härutinnan skall för att äga giltighet vinna Stadsfullmäktiges godkännande,

samt att sådan löntagare i öfrigt är skyldig underkasta sig ej mindre de nya instruktioner rörande hans tjänstgöring eller de ändringar af äldre sådana, som framdeles kunna blifva i vederbörlig ordning beslutade, än äfven bestämmelserna i det pensionsreglemente och att utgifva de pensionsafgifter, som Stadsfullmäktige framdeles kunna komma att bestämma.

Slutligen hemställer utskottet, att Stadsfullmäktige måtte meddela den föreskrift

att innan de nya lönestaterna tillämpas, vederbörande befattningshafvare skola skriftligen förklara sig godkänna de af Stadsfullmäktige beslutade villkor och bestämmelser för löneregleringens genomförande,

och att löntagare, som ej vill lämna ett sådant godkännande, får bibehålla till honom utgående löneförmåner enligt innevarande års stat.

Västerås den 12 December 1908.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Västerås stad år 1909.

UTGIFTER:

A. *Stadens allmänna drätsel.*

Brist från föregående år				15,000: —
Ränta och amortering å obligationslån: (Bilaga litt. A.)				
För 1892 års lån			14,056: —	
„ 1896 d:o			47,151: 84	
„ 1902 d:o			89,251: 98	
„ 1907 d:o		106,584: 28		
Afgår: Influtna kupongräntor	2,861: 75			
½ års ränta å ej sålda obligationer till belopp 352,000: — å 4 %	7,920: —	10,781: 75	95,802: 53	246,262: 35
Ränteskillnad:				
för i 1896 års lån ingående fonder				2,500: —
Ränta:				
å Vallöfska donationen				1,100: —
			Transport	264,862: 35

		Transport	264,862: 35

Räntor å tillfälliga lån:

å upplånta medel från åtskilliga under Stadsfullmäktiges förvaltning stående fonder tillhopa 376,650: — kr., mot gällande depositionsränta, cirka			19,000: —

Aflöningar m. m.:

(Bilaga litt. B.)

a) för Magistraten och Rådhusrätten med underlydande tjänstemän och betjänte:

Borgmästaren: Lön	4,000: —		
Lönetillägg för år 1909 . .	800: —	4,800: —	
1:ste litt. Rådmannen: Lön		2,000: —	
2:dre „ d:o Lön	2,000: —		
Lönetillägg för år 1909	1,000: —		
Anslag till skrifbiträde . . .	200: —	3,200: —	
Illiterate Rådmannen: Lön		750: —	
Reservationsanslag för tillfälliga biträden enl. Kungl. brefvet den 27 Febr. 1868		200: —	
Tryckning's- och annonskostnader samt skrifmaterialier och bokbinderiarbeten		1,000: —	
Stadsfogden: Aflöning . . . . 2,000: —			
Två ålderstillägg . . . . 600: —	2,600: —		
Ersättning för tjänstelokal	300: —	2,900: —	
Kronouppbördskassören: Aflöning	2,400: —		
Ett ålderstillägg .	300: —	2,700: —	
Stadsfiskalen: Kontant aflöning	2,200: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,500: —	
Dessutom fri bostad utan värme och belysning till beräknadt värde af 600 kr.			
Stadsvaktmästaren: Aflöning	1,200: —		
Två ålderstillägg . .	300: —	1,500: —	
En exekutionsbetjänt: Aflöning	1,300: —		
Ett ålderstillägg .	150: —	1,450: —	
En exekutionsbetjänt: Aflöning	1,300: —		
Ett ålderstillägg .	150: —	1,450: —	
Extra biträde vid exekutionsgöromålens utförande .		1,200: —	
Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velociped		75: —	
Olycksfallsförsäkringsersättning för stadsvaktmästaren och exekutionsbetjänterna		60: —	25,785: —
		Transport	309,647: 35

		Transport	309,647: 35
b) för Poliskåren:			
Poliskommissarien: Kontant aflöning		2,400: —	
Dessutom fri bostad utan värme och belysning till beräknadt värde af 600 kronor.			
Öfverkonstapeln: (Linder)			
Aflöning	1,800: —		
Två ålderstillägg	300: —	2,100: —	
Beklädnadsersättning	150: —		2,250: —
Detektivkonstapeln: Aflöning	1,600: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,900: —	
Beklädnadsersättning	150: —		2,050: —
Två inspektionskonstaplar: (Vinroth och Eriksson)			
Aflöning för hvar och en	1,500: —		
Två ålderstillägg d:o	300: —		3,600: —
En inspektionskonstapel: (M. Andersson)			
Aflöning	1,500: —		
Ett ålderstillägg	150: —		1,650: —
Tio ord. konstaplar: (Rosenberg, E. K. Borg, Palm, Berg, Vretlöf, E. Andersson, Kraft, Halfvarsson, Haake och Jansson).			
Aflöning för hvar och en	1,300: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	14,500: —
Två ord. konstaplar: (C. V. Karlsson och Forslund).			
Aflöning för hvar och en	1,300: —		
Två ålderstillägg d:o	300: —	1,600: —	3,200: —
Åtta ord. konstaplar: Ossianson, Västerfors, K. A. Karlsson, Fridén, Olsson, Veimer, Löfgren och E. Pettersson).			
Aflöning för hvar och en	1,300: —		10,400: —
En extra konstapel (Karl Emil Borg) vikarie för Kindblom.			
Aflöning			1,200: —
Tre extra konstaplar med bostad uti ett af logementen i polisstation samt beklädnad in natura.			
Aflöning för hvar och en	1,000: —		3,000: —
Beklädnad in natura för 3 inspektionskonstaplar, 21 ord. och 3 extra konstaplar = 27 man à 120 kr.			3,240: —
Understöd åt poliskonstapeln Kindblom, som i följd af sjukdom är urståndsatt att tjänstgöra			500: —
Olycksfallsförsäkring åt polismännen			500: —
Läkararvode och medicin åt poliskårens medlemmar med familjer			200: —
Telegram, telefonafgifter och telefonsamtal			400: —
Trycksaker och skrifmateriel			350: —
Underhåll och nyanskaffning af vapenpersedlar och inventarier			700: —
		Transport	50,140: — 309,647: 35

		Transport 50,140: —	309,647: 35
Bränsle och lyse		1,500: —	
Ersättning åt brandkåren för eldning af ugnarne		50: —	
Skurning och städning		360: —	
Renhållning af gata och klosetter		50: —	
Brandstodsafgift		50: —	
Vattenafgift		55: —	
Krono- och kommunalutskylder		70: —	
Nyanskaffning af en korkmatta i extra poliskonstaplarnes logement, förslagsvis		200: —	
Oförutsedda utgifter		525: —	
Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad till tjänstgöring å annan ort beräknas till samma belopp, som ersättning från statsverket för en sådan tjänstgöring beräknas att utgöra, eller		3,000: —	56,000: —
c) Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner:			
Stadens ombudsman: Aflöning		4,500: —	
Stadskamreraren: Aflöning	3,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	4,500: —	
Räkenskapsföraren och kontrollanten:			
Aflöning	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,100: —	
Skrifbiträde		1,350: —	
Stadens arbetschef: Aflöning	2,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	3,500: —	
Stadstimmerman (arbetsförman):			
Aflöning	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Rådhusvaktmästaren: Aflöning		1,200: —	
Arvode för sifferrevision af stadens räkenskaper (utom vatten- och gasverkets samt fattigvården).		500: —	
För skrifmaterialier, bokbinderiarbeten m. m.		350: —	
Tryck- och annonskostnader		3,000: —	22,600: —
Pensioner:			
F. Stadsfiskalen Aug. Vesterling		1,500: —	
„ Poliskonstapeln J. F. Asplund		600: —	
„ „ E. A. Westén		400: —	
„ Torväktaren J. E. Norén		150: —	
„ „ C. E. Eriksson		75: —	
„ Barnmorskan Carolina Närström		400: —	
„ Patrullkarlen P. E. Löfblad		100: —	
„ „ C. A. Björklund		100: —	
„ Sysslomannen J. E. Pettersson		800: —	
„ Räkenskapsföraren vid gasverket, fröken Anna Gedda		1,000: —	
		Transport 5,125: —	388,247: 35

		Transport 5,125: —	388,247: 35
F. Städerskan vid rådhuset, Lovisa Almström			
pension	300: —		
hyresersättning	150: —	450: —	
„ Arbetaren L. E. Andersson		360: —	
Anslag till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond enl. Kungl. brefven den $^{11}/_{11}$ 1850 och den $^{24}/_{2}$ 1868		360: —	6,295: —

Brandväsendet:

(Bilaga litt. C.)

Årskostnader enligt brandstyrelsens förslag			27,960: —

Byggnadsnämnden:

(Bilaga litt. D.)

Stadsingeniören: Lön	2,000: —		
Två ålderstillägg	600: —	2,600: —	
Arvode till byggnadsfiskalen för tillsyn att stadfästade ritningar följas		300: —	
Rit- och skrifmateriel för arbeten som för stadens räkning utföras	150: —		
Diverse utgifter	150: —	300: —	
Förslagsanslag till sakkunnigt arkitektsbiträde		100: —	3,300: —

Sundhetsvården:

(Bilaga litt. E.)

Årskostnader:			
a) Allmänna hälsovården	11,630: —		
b) Epidemiska sjukhuset	15,700: —		
c) Köttbesiktningsbyrån	10,090: —	37,420: —	
Enligt lönekommitténs förslag upptages ett ålderstillägg för hälsovårdspolisen Berglund		150: —	37,570: —

Fosterbarnsnämnden:

(Bilaga litt. F.)

Annonsering, tryck och blanketter		100: —	
Skjutser vid besiktningar och öfriga diverse utgifter		50: —	150: —

Gatuläggningar:

(Bilaga litt. G.)

Kostnader för mindre gatuarbeten år 1909 samt afgäld för nubbstensbrott		5,000: —	
Kostnader för makadamslagning		4,000: —	
		Transport 9,000: —	463,522: 35

		Transprot 9,000: —	463,522: 35
Kostnader för särskilda gatuarbeten enligt arbetschefens förslag:			
Biskopsvägen	500: —		
Bryggerigatan	600: —		
Kyrkogatan	1,460: —		
Norra esplanaden	1,600: —		
Gåsmyregatan	550: —	4,710: —	13,710: —

Underhåll af vägar och broar:

(Bilagor litt. H. 1 och 2.)

Grusning och makadamisering af vägar		6,000: —	
Ombyggnad af den s. k. Lidmans bro		2,200: —	
Kostnad för nedläggande af en 50 mtr lång gråstensmur vid landsvägsbrinkens nedre kant i Svartån midt för Aroslund		1,700: —	9,900: —

Vatten-, gas- och elektricitetsverken:

(Bilagor litt. F. 1—5.)

Vattenverket		27,160: —	
Gasverket		54,390: —	
Elektricitetsverket		35,840: —	
3:dje årets amortering å kostnaden 5,000 kr. för ändring af kontorsbyggnaden		1,250: —	
		118,640: —	
Nyanläggningar och nyanskaffningar:			
Serviser och gårdsaflopp	5,250: —		
Nya mätare	13,000: —		
12 st. nya gatulyktor	1,750: —	20,000: —	138,640: —

Gatubelysningen:

(Bilaga litt. I. 3.)

Gasbelysning		23,448: —	
Belysning med luxlampor		580: —	
Elektrisk belysning:			
inom staden	183: —		
å Norrmalm	300: —	483: —	
		24,511: —	
Afgår för belysning å hamnen med 12 gaslyktor, förslagsvis		800: —	23,711: —

Renhållningsverket:

(Bilaga litt. K.)

Årskostnader			28,547: —
			Transport 678,030: 35

		Transport	678,030: 35

Parker och planteringar:

(Bilaga litt. L 1 och 2.)

Aflöningar m. m.:			
Enligt Drätselkammarens förslag:			
Trädgårdsdirektören: Lön . . .	1,800: —		
Två ålderst.	600: —	2,400: —	
Kostnader för uppförande af en musikpaviljong i Vasaparken		1,000: —	3,400: —
Årskostnader:			
Enligt trädplanteringssällskapets förslag		8,816: 20	12,216: 20

Hästholmarne:

Utskylder samt reparation och sandning af gångar . . .		400: —

Skogarne:

Aflöning till skogvaktaren	1,000: —	
Diverse skogsarbeten	1,000: —	
För tillsyn af stadens skogar	100: —	2,100: —

Rådhuset:

Kostnad för uppvärmning	1,400: —	
Belysning	800: —	
Brandstodsafgifter	131: —	
Skötsel af uren	40: —	
Diverse utgifter	300: —	
Anskaffning af möbler samt dekorering af Stadsfullm:s sal	4,200: —	6,871: —

Stadshotellet:

Uppvärmning: Stadens andel		2,300: —	
Häri inberäknas:			
Aflöning till maskinist	960: —		
Bostad för „	200: —		
Spritbolagets lokal i gården N:o 21 Norra kvarterat . .		200: —	
Krono- och kommunalutskylder		3,275: —	
Brandstodsafgifter för fastighet och lösegendom		506: —	
För underhåll af fastigheten		1,000: —	7,281: —

Kallbadhuset:

Aflöning åt simlärare och simlärarinna för undervisning i torrsimning af skolbarn	300: —	
Diverse utgifter såsom aflöningar och reparationer . . .	1,500: —	1,800: —
	Transport	708,698: 55

Transport 708,698: 55

Stallet:

Utfodring, hästskoning och hästförsäkring af 3 hästar . .		1,800: —	
Diverse utgifter för stallet		200: —	
Aflöning till tre körkarlar á	900: —	2,700: —	4,700: —

Renhållning:

Bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll och spolning) å gator och allmänna platser		3,500: —	
S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser, 13 kvinnor à	125: —	1,625: —	
För sopning å söndagarna under Maj—September = 24 dagar à 7 kr.	168: —	1,793: —	5,293: —

Arrenden och afgälden:

Afgäld för s. k. gästgifvarejorden i gamla och nya Stohagsjorden efter medelmarkegångspris, cirka		11: —	
Arrende för den s, k. Falkenbergska tomten vid Kvarntullen		75: —	
Afgäld efter medelmarkegångspris för till staden upplåten mark:			
Af länslasarettets område	18: —		
„ länsfängelsets „	10: —	28: —	
Afgäld för mark afsöndrad från länsfängelsets jordområde, enligt Kungl. brefvet den $^{21}/_{11}$ 1873		100: —	
Afgäld för Vasaparken, lösen för 53,$_4$ hl. spannmål, hälften råg och hälften korn efter medelmarkegångspris . .		414: —	
Ersättning enligt Kungl. brefvet den 21 Sept. 1900 för upplåtande till staden af:			
1:o) Stadskomministerns förut anslagna löningsjordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet: lösen för 20,$_{91}$ hl, spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	155: —		
2:o) Domkyrkosysslomannens förut anslagna lönejord å Trådarön: lösen för 97,$_2$ liter spannmål, hälften råg och hälften korn, efter markegångspris	7: 50	162: 50	
6:te årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden		49: 77	
3:dje årets afgäld till S:t Ilians kommun för Klockartorps och Talltorps öfverflyttande till staden		160: 48	
Ett års arrende för Bergstrandska jorden i Herrgärdet och Gåsmyrevreten		250: —	
Afgäld för två fattigvården förut tillhörande planteringsland		50: —	1,300: 75

Transport 719,992: 30

		Transport	719,992: 30

Årliga utgifter:

Fångars vård och förplägning å länsfängelset		200: —	
Krono- och kommunalutskylder:			
för de af staden exproprierade delarne af Kungsängen	200: —		
„ Östra utmarken	320: —		
„ Viksängs villaområde	51: —		
„ diverse jordägor och annan fastighet	572: —	1,143: —	
Brandstodsafgifter: för lösören		207: —	
Telefonafgifter för ledningar till:			
Magistraten	150: —		
Stadsfullmäktiges ordförande	50: —		
Stadens ombudsman	50: —		
Drätselkammarens ordförande	50: —		
Drätselkammaren	150: —		
Stadsfogden	50: —		
Kronouppbördskassören	50: —		
Stadens arbetschef	50: —		
Stadsingeniören	50: —	650: —	
Stadens andel i lön till skarprättaren $^{12}/_{32}$ delar af 200 kr.		75: —	
Paviljongen i Stadsparken:			
Brandstodsafgift, utskylder och underhåll		450: —	
Klapphuset:			
Tillsyn däraf	125: —		
Diverse utgifter	100: —	225: —	
Sockenbiblioteket:			
Anslag till böcker m. m.	100: —		
För skötsel och vård däraf	75: —	175: —	
Premie för olycksfallsförsäkring af stadens arbetare		200: —	
Arvode till ombud vid mantalsskrifning		120: —	
Anslag till uppehållande af skjutsningen vid Västerås skjutsstation		800: —	
Kostnader för brandsyn		350: —	
Årsafgift till Svenska stadsförbundet å 2 kr. för hvarje 100-tal innevånare		340: —	4,935: —

Diverse särskilda ändamål:

Anslag till slöjdskolan och teckniska skolan för hvart och ett af åren 1907 – 1909		2,000: —	
„ „ d:o för år 1909		500: —	
„ „ Arbetareinstitutets bibliotek		1,500: —	
„ „ Föreläsningskurser för arbetareklassen		800: —	
Hyresbidrag till rektor vid högre allm. läroverket i Västerås		1,200: —	
Anslag för två nya urinkurar samt för flyttning af två gamla	5,000: —		
„ „ inköp af möbler i gamla stadshuset	4,571: —		
Transport	9,571: —	6,000 —	724,927: 30

	Transport 9,571: —	6,000: —	724,927: 30
„ till handtverks- och industriutställningen år 1908	5,000: —		
	Sgr 14,571: —		
Uttaxeras på tre år:			
2:dra årets amortering, för år 1909		4,857: —	
Anslag till stadsplanekommitterade		5,000: —	15,857: —

Afkortningar:

För debiterade men ej ingående utskylder	14,000: —

Förslagsanslaget:

Till diverse utgifter och oförutsedda behof	11,295: —

B. Fattigvården:

(Bilaga litt. M. 1–5)

Årskostnader		65,390: 22	
Enligt Drätselkammarens förlag:			
Sysslomannens vid Karlslund, ett ålderstillägg	150: —		
Portvakten vid d:o, lön 900: —			
Två ålderstillägg 200: —	1,100: —		
alltså utöfver fattigvårdens förslag . .	100: —	250: —	65,640: 22

C. Kyrkliga ändamål:

Enligt kyrkostämmans beslut den 26 Oktober 1908 . . .	23,591: 41

D. Folkskolorna:

Enligt kyrkostämmans beslut den 26 Oktober 1908 . . .	138,529: 60
Kronor	993: 840: 53

INKOMSTER:

Stadens allmänna drätsel:

Tomtören:

För åtskilliga tomter på stadens grund och för delar af Humlegården, som upplåtits till N:ris 113, 114 och 115 Södra kvarteret och till varmbadhuset	200: —	
För magasiner vid sjön	360: 32	560: 32

Arrende för diverse jordlägenheter:

Östra utmarken:

Lägenheten Lilla Stenby (Carl Aug. Johansson)	360: —	
„ Gustafsslätt (C. J. Sjöberg)	281: —	
„ Andersbo (A. G. Andersson)	350: —	
„ Gården Utmarken (C. A. Dahlström m. fl.) .	1,144: —	
„ Enbacken, den till biskopen ej upplåtna delen (Ernst Nyberg)	160: —	
„ Grönbo (Myggbo sågbolag)	225: —	
Sundinska utmarken och jord närmast lägenheten Eriksdal (A. V. Andersson)	260: —	
Utmarksjord invid Nordanby (R. Drotty)	500: —	
„ cirka $1^1/_2$ tunnland vid Malmaberg (Thedéns änka)	25: —	
Jakträtten å Utmarken (J. W. Ödman och Clas Sundin) .	30: —	
Egendomen Nordanby (R. Drotty) för åren 1908 och 1909	3,400: —	6,735: —

Västra utmarken:

1 byggnadsplats å s. k. Käringberget (Er. Andersson) . .	35: —	
1 „ „ „ (Doktor Holm) . .	50: —	
1 „ „ „ (G. V. Johansson) .	50: —	
1 „ „ „ (Åhfeldt)	25: —	
1 „ „ „ (Rich. Blohm) . . .	30: —	
1 „ „ „ (Jenny Blohm) . .	25: —	
1 mindre område intill lägenheten Carlsfrid (C. J. Carlsson)	3: —	
1 „ af Käringberget (G. Sandberg)	25: —	
En del af s. k. Käringbrinken (C. J. Andersson)	8: —	
1 byggnadsplats å s. k. Ragvalls backe (J. A. Thelén) . .	10: —	
1 „ „ „ (A. R. Andersson)	10: —	
1 „ „ „ (J. O. Larsson) .	5: —	
1 „ „ „ (W. Hellström) .	15: —	
Transport	291: —	7,295: 32

	Transport	291: —	7,295: 32
Ett till Masugnsaktiebolaget på 50 år för rätt till framdragande af järnvägsspår upplåtet område (10:de året)		25: —	
Mark upplåten till Trångfors kraftaktiebolag		35: —	
Ett område intill Manneborg (Frans Johansson)		5: —	
Ett „ Ljungstorp (C. A. Törnblom)		3: —	
Ett „ å s. k. Pistolvreten (J. A. Jansson)		20: —	
S. k. Gästgifvarejorden å gamla Stohagsjorden:			
ägofig. N:o 544 och del af N:o 545	(G. M. Westman)	50: —	
„ „ 556	(C. F. Vetter)	30: —	
„ „ 512	(Carl Asplund)	60: —	
I nya Stohagsjorden:			
ägofig. N:o 571, 572 och 573	(C. A. Törnblom)	25: —	
Ett mindre område vid Valhalla	(Th. Sundeman)	10: —	554: —
Viksäng:			
Sju villatomter utarrenderade på 50 år (16:de året)			210: —
Diverse arrenden:			
Östra holmen (Arvid Andersson)		150: —	
F. d. stadskassörsjorden:			
i Iggebygärdet	(Kristiansborgs gård)	35: —	
i Rigärdet	(Nordiska metallbol.)	18: —	
å Trådarön	(J. A. Hellman)	30: —	
Stadskomministerns f. d. lönejord:			
i Kopparbergsvreten	(Allm. Sv. Elektr. Aktiebolaget)	50: —	
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord på Trådarön	(A. G. Schörling)	7: —	
Två mindre områden utom Gåsmyretullen		10: —	
Mark af Persbohagen upplåten till Trångfors kraftaktiebolag		6: 90	
En backbrink utom Kvarntullen	(J. E. Jansson)	5: —	
Från Renhållningsverket:			
För mark af Kungsängen	200: —		
„ från Myggbo inköpt mark	100: —	300: —	611: 90

Arrende för fiskvatten.

Fiskvatten i Västra Västeråsfjärden, från Johannisberg till Gustafsvik samt vid Kattskär och Amundgrund	50: —	
Fiskvatten från och med Gustafsvik till Stallhagen	25: —	
„ från Stallhagen till Lillån	100: —	
„ från Lillån till Viksäng	45: —	
„ vid Viksäng	15: —	
„ vid Hästholmarne jämte fiskarstugan med jord å Elba	150: —	385: —
	Transport	9,056: 22

		Transport	9,056: 22

Hyresmedel.

Paviljongen i Stadsparken		300: —	
Elbaholmen för restaurationsbyggnaden	500: —		
„ „ en villa med tomt	100: —	600: —	
Platshyra för en källare vid Loviseberg		10: —	
„ „ två magasin å södra Skallberget		20: —	
„ „ en paviljong å Kreaturstorget		25: —	
„ „ ett magasin å tomten N:o 38 Västermalm		25: —	
„ „ isupplag å tomten N:o 6 Norra kvarteret		25: —	
„ „ isupplag vid Lillån (G. Jansson)		20: —	
Remontstallarne:			
Nettobehållning genom ythyrning af stallarne cirka		400: —	
Stadens andel i plats- och hyresmedel från Strömsholms våg		500: —	
Hyra för upplagsplats å Kungsängen (Gust. Laurell)		60: —	
„ „ „ å tomten N:o 2 Kungsängen (G. F. Sandberg)		50: —	
Plats för vattenkiosken i Vasaparken (Otto Oest)		10: —	
„ „ „ vid Pilgatan (Otto Oest)		10: —	
Plats för fotografiatelier vid Viksäng (Ernst Blom)		5: —	
Hyra för Rosenberg (C. Andersson)		100: —	
„ „ magasin å tomten N:o 75 Södra kv. (A. Sundström)		175: —	
Upplagsplatser å s. k. Sjöhatten:			
14 platser å 25 kronor	350: —		
1 plats	50: —		
1 d:o	30: —	430: —	
Afgäld för upplåten mark:			
Till tomten N:o 4 Södra kvarteret	10: —		
„ „ „ 133 Västra kvarteret	10: —		
„ „ „ 104 Södra kvarteret	4: —		
„ „ „ 113 och 114 Västra kvarteret	10: —	34: —	
Hyran för Köttbesiktningsbyrån		2,000: —	4,799: —

Brandverket.

Diverse inkomster från verkstäderna m. m.			2,500: —

Hyror af stadens gårdar m. m.

(Bilagor litt. N N:o 1 och 2).

Behållning för år 1909 af hyror och arrenden för de i och för stadsplanens genomförande inköpta gårdar och mark		20,000: —	
Hyror af stadshotellet		35,000: —	55,000: —
(Häri ej inberäknadt hyresvärdet af fästivitetsvåningen å stadshotellet).			
		Transport	71,355: 22

		Transport	71,355: 22

Sundhetsvården.

a) Epidemiska sjukhuset:			
Beräknade inkomster från Landstinget:			
Fast årsafgift	2,775: —		
Underhållskostnader, förslagsvis	4,000: —	6,775: —	
b) Köttbesiktningsbyrån		10,090: —	16,865: —

Skogarne.

Försäljning af diverse skogsprodukter	1,000: —	
Skogsvårdsstyrelsens bidrag till skogvaktarens aflöning	100: —	1,100: —

Gräs och sjöslog.

Å diverse ställen	300: —

Hamnen.

(Bilaga litt. O).

Ränta och amortering: För äldre hamnbyggnaden		6,245: 25	
För nu pågående hamnbyggnad:			
Ett års ränta å 226,000 kr à 5 %	11,300: —		
Amortering för året	5,650: —	16,950: —	
För tullhusbyggnaden		1,750: —	24,945: 25

Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

1:o Vattenverket:			
Beräknad inkomst af vatten genom serviser	46,000: —		
Hyror för vattenmätare	850: —		
Hyra för lägenhet vid gamla vattenverket	475: —	47,325: —	
2:o Gasverket:			
Allmänna belysningen:			
För 274 uppåtbrinnande lågor, 579,000 lystimmar à 3,6	20,844: —		
För 50 nedåtbrinnande lågor 86,800 lystimmar à 3 öre	2,604: —		
För 5 st. luxlampor	580: —	24,028: —	
Enskild gasförbrukning:			
Omkring 260,000 kbm kok- och lysgas à 15 öre	39,000: —		
Gårdsbelysningar	132: —		
Mätarehyror	1,600: —	40,732: —	
Biprodukter:			
Koks	13,000: —		
Stenkolstjära	1,100: —	14,100: —	78,860: —
		Transport 126,185: —	114,565: 47

			Transport 126,185: —	114,565: 47
3:o Elektricitetsverket:				
Allmänna belysningen:				
Gatubelysning med 3 lampor	183: —			
Gatubelysningen å Norrmalm	300: —	483: —		
Enskild förbrukning:				
Belysning enligt årsuppgörelse	322: —			
Förbrukning genom mätare beräknas till	56,500: —			
Hyra för mätare	3,300: —	60,122: —	60,605: —	
4:o Utförda arbeten:				
Inkomster utöfver utgifter			6,000: —	192,790: —
(I detta belopp ingår arrendevärdet för turbinhuset vid Slottsbron, som af Drätselkammaren uppskattas till 3,500 kronor).				

Renhållningsverket.

Försäljning af komposter, stallströ och sopor	2,500: —	
„ „ torfmullspudrett	9,000: —	
„ „ torfmull	1,000: —	
Å auktion försåld slog	200: —	
Hämtning af latrinkärl	450: —	
För krossning af hafre	100: —	13,250: —

Kallbadhuset.

Badafgifter	700: —

Utdelning å aktier.

Järnvägsaktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg 1,074,700 ronor å 4 %	42,988: —

Bränvinsmedel.

$^{46}/_{100}$ delar af utminutering- och utskänkningsafgifter för försäljningsåret 1909:			
Västerås Spritbolag	828: —		
Ångfartyget Aros	60: 37		
Sällskapet i Västerås	103: 50	991: 87	
$^{48}/_{100}$ delar af vinst å utminuteringen och utskänkningen under tiden $^{1}/_{10}$ 1907—$^{31}/_{12}$ 1908		102,864: —	103,855: 87

Diverse inkomster.

Källarfrihetsmedel	349: 05	
Bötesmedel	350: —	
Hundskattemedel cirka 165 st. hundar à 15 kronor	2,475: —	
Auktionsprovision	100: —	
Behållning af influtna registreringsafgifter af handelsfirmor	10: —	
Transport	3,284: 05	468,149: 34

	Transport	3,284: 05	468,149: 34
Ränta af elementarläroverket för flickor å 8,000 kr., lån af stadskassan å 4 %		320: —	
Ränta från skolkassan af Drätselkammaren förskotterade kostnaden 25,000 kronor för inredning af Djäknebergsskolans vind å 5 %		1,250: —	
Platshyra för karuseller m. m		500: —	
För extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp, som beräknats därför i utgifterna för året		3,000: —	8,354: 05
(Följande förmåner, som Högre elementarläroverket för flickor i Västerås af staden åtnjuter, nämligen:			
Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000: —		
Den staden tillhöriga skolhustomten i värde	15,400: —		
Stadens tomt, hvaråt gymnastikhuset är uppfört i värde	5,000: —		
Flickskolans skuld till staden	30,000: —		
hvaråt ränta efterskänkts för åren 1909—1911			
	Kronor 165,400: —		
uppskattas efter en beräkningsgrund af 5½ % ränta eller 9,097 kronor.			
Att genom uttaxering fyllas			517,337: 14
		Kronor	993,840: 53

Västerås den 24 November 1908.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

(Bilaga litt. A.)

Ränta och Amortering å Obligationslån:

1:o) Till Skandinaviska Kredit-Aktiebolaget:

(för 1892 års lån nominellt 400,000 kr.)

Kapitalskuld den 1 Jan. 1909 kr. 306,000: –			
för staden bestämda ändamål $^4/_{20}$-delar . . kr.	214,200: —		
„ fattiggården Karlslund $^1/_{20}$-del	15,300: —		
„ för nya folkskolebyggnaden $^5/_{20}$-delar . . .	76,500: —		
Ränta och amortering:			
Ränta 1:sta $^1/_2$-året å 306.000 kr. à 4 % . . .	6,120: —		
„ 2:dra „ å 298,000 kr. à 4 % . . .	5,960: —		
Amortering enligt plan	8,000: —	20,080: —	
Afgår ränta och amortering:			
a) Af fattigvården för fattiggården Karlslund	1,004: —		
b) Af folkskolans medel för nya folkskolebyggnaden	5,020: —	6,024: —	14,056: —

2:o) 1906 års lån å 1,000,000 kronor:

Däraf är försåldt obligationer:			
dels till Aktiebolaget Stockholms Handelsbank			
dels till fonder och fromma stiftelser, som stå under Drätselkammarens förvaltning tillsammans kapital 895,000: —			
Kapitalskuld den 1 Jan. 1909 684,000: —			
Däraf för diverse bestämda ändamål 668,200: —			
För nya orgeln i domkyrkan . . . 15,800: —			
Ränta och amortering:			
Ränta 1:sta $^1/_2$-året å 684,000 kr. à 3,6 % . .	12,312: —		
„ 2:dra „ å 660,000 kr. à 3,6 % . .	11,880: —		
Amortering 13:de året enligt plan	24,000: —	48,192: —	
Afgår ränta och amortering:			
Af kyrkokassan för nya orgeln		1,040: 16	47,151: 84
		Transport	61,207: 84

Transport 61,207: 84

3:o) **1902 års lån å 2,000,000 kronor:**

Däraf är försåldt obligationer:

dels till Aktiebolaget Stockholms Handelsbank
dels till domkapitlet i Västerås
dels till fonder och fromma stiftelser, som stå under Drätselkammarens förvaltning
tillsammans kapital 2,000,000: —
Kapitalskuld den 1 Jan. 1909 1,861,000: —
för diverse bestämda ändamål . . 1,637,400: 85
„ nya folkskolebyggnaden . . . 200,057: 50
„ ombyggnad vid Karlslund . . 23,541: 65

Ränta och amortering:

1 års ränta å 1,861,000 kr. à 4 %	74,440: —		
Amortering 7:de året enligt plan	27,000: —	101,440: —	

Afgår ränta och amortering:

a) Af folkskolans medel för nya folkskolebyggnaden å Herrgärdet	10,904: 80		
b) Af fattigvården för nybyggnad vid Karlslund	1,283: 22	12,188: 02	89,251: 98

4:o) **1907 års lån å 2,000,000 kronor:**

(Obligationerna inlösas af Aktiebolaget Mälareprovinsernas Bank).

Kapitalskuld den 1 Jan. 1909 kr. 1,981,000: —			
för diverse bestämda ändamål . . 1,936,922: 75			
„ nya folkskolebyggnaden å Herrgärdet 44,077: 25			
1 års ränta å 1,981,000 kr. à 4½ %	89,145: —		
Amortering 2:dra året enligt plan	20,000: —	109,145: —	

Afgår ränta och amortering:

Af folkskolans medel för folkskolebyggnaden å Herrgärdet		2,560: 72	106,584: 28
			Kronor 257,044: 10

(Bilaga litt. B.)

Till Magistraten i Västerås.

Vid det förhållande att löne- och pensionskommittén uti sitt nyligen till Stadsfullmäktige afgifna betänkande icke till behandling upptagit det af Magistraten till densamma öfverlämnade förslag till omorganisation af Rådstufvurätten och Magistraten härstädes samt sålunda den förbättring beträffande lönevilkor, som, därest detta förslag skulle antagas, skulle kunna tillkomma mig icke under nästkommande år torde komma att inträda samt den mig för innevarande år af Stadsfullmäktige tillerkända aflöning efter tretusen kronor måste anses låg, särskildt vid jämförelse med den lön, som uti samma förslag föreslagits för mig underordnade tjänstemän såsom exempelvis stadsfiskalen och poliskommissarien, får jag härmed, under erinran tillika att uti städer, där såsom i Västerås särskild brottmålsrådmanstjänst är inrättad, dennes aflöning satts till afsevärdt högre belopp än i Västerås, anhålla, att Magistraten vid uppgörande af förslag till inkomst- och utgiftsstat för nästkommande år måtte hos Stadsfullmäktige hemställa, att lönen för andre lagfarna rådmanstjänsten måtte för år 1908 utgå med ett belopp af fyratusen kronor; ett belopp som äfven med hänsyn till graden och ansvaret för med tjänsten förenade åliggande icke kan anses oskäligt.

Västerås den 7 November 1908.

Victor Åsberg.

(Bilaga litt. C.)

Utdrag ur protokollet öfver Brandstyrelsens sammanträde den 30 Oktober 1908.

Närvarande: Herrar Tersmeden, Oest, Edv. Karlsson, Danielsson, Frans Johansson och Brandchefen.

---

§ 2.

Företogs till behandling uppgörandet af Brandverkets stat för år 1909.

Från Brandchefen hade vid Brandstyrelsens sammanträde den 5 *sistl. Maj* inkommit ett förslag, att Styrelsen, till följd af det ökade arbete som numera förekom vid Brandstationens verkstäder sedan Västerås stad och Renhållningsverket därstädes låt utföra behöfliga arbeten och reparationer, skulle anställa en extra ordinarie brandsoldat, tillika yrkeskunnig. Och beslöt Styrelsen antaga en extra ordinarie brandsoldat till och med innevarande års utgång, samt samtidigt minska antalet extra brandsoldater från 8 till 6. Då det dels visat sig numera svårt, syn-

nerligen sommartiden, hålla numerären fulltalig, som och en afsevärd större effektivitet genom det arbete som en ordinarie brandsoldat presterar mot en tillfälligt tjänstgörande.

På grund häraf har Brandstyrelsen på nästa års Utgifts- och Inkomststat förslagsvis upptagit ytterligare en ordinarie brandsoldat, men minskat de *extra* brandsoldaternas antal med 2:ne, hvaraf en ökning af *540 kr.* uppstått i staten, häri ej inberäknat det arbete han som yrkeskunnig kommer att utföra.

Uppgjordes följande

Förslag till Utgifts- och Inkomststat för brandverket år 1909.

Utgifter:

Aflöningar:

Brandchefen: Lön	2,000: —		
2:ne ålderstillägg à 300	600: —		
Beklädnad	200: —	2,800: —	
(Bostad i brandstationen utan värme och belysning 600).			
Vice brandchefen: Lön		500: —	
Brandmästaren: Lön	1,400: —		
2:ne ålderstillägg à 150	300: —		
Beklädnad	120: —	1,820: —	
(Bostad i brandstationen utan värme och belysning 150).			
Stallkorpralen: Lön	1,100: —		
ett ålderstillägg à 100	100: —	1,200: —	
(Bostad i brandstationen utan värme och belysning 150).			
Verkstadsförmannen: Lön	1,000: —		
ett ålderstillägg à 100	100: —	1,100: —	
(Bostad utan värme och belysning 150).			
En maskinist: Lön	1,000: —		
ett ålderstillägg à 100	100: —	1,100: —	
(Bostad utan värme och belysning 150).			
Nio brandsoldater: Lön à 900		8,100: —	
ett ålderstillägg till 5 brandsoldater à 100		500: —	
(hvaraf de gifta fri bostad utan värme och belysning à 150 pr man och de ogifta fri bostad i brandstationens logement).			
Sex extra brandsoldater: Lön à 120		720: —	
Löneförhöjning vid rekap. för extra brandsoldaterna		240: —	
Reservanslag för sjukdomsfall		200: —	
Skorstensfejaren: Lön		25: —	18,305: —
Beklädnad:			
Tolf brandsoldater à 120		1,440: —	
	Transport	1,440: —	18,305: —

Transport	1,440: —	18,305: —
Sex extra brandsoldater à 60	360: —	1,800: —
Kol, ved och lyse		800: —
Stallet:		
Utfodring och skoning af 3:ne hästar		1,500: —
Diverse utgifter:		
Olycksfallsförsäkring för brandchefen och vice brandchefen 25 kr. hvardera	50: —	
Kollektiv olycksfallförsäkring för 19 man	190: —	
Trycksaker och skrifmaterialier	300: —	
Tvätt, skurning och städning	200: —	
Underhåll af brandtelegrafen	200: —	
D:o „ brandredskapen	500: —	
D:o „ inventarier i brandstation och verkstäderna	400: —	
Telefonafgifter och samtal	170: —	
Brandstodsafgifter för inventarier och fastigheten	100: —	
Läkarearvode och medicin	150: —	
Krono- och kommunalutskylder, vattenafgift m. m.	200: —	
Hyresersättning för 3:ne gifta brandsoldater	450: —	
Oförutsedda utgifter	400: —	3,310: —
Brandkårens reserv:		
Ångsprutan: 1:ste sprutchefen: Fri telefon eller lön	60: —	
2:dre d:o : Lön	20: —	
1:ste maskinisten: Lön	75: —	
2:dre d:o : Lön	50: —	
30 man à 10 kr.	300: —	
Kol m. m.	100: —	
Tomthyra	50: —	
2:ne slangkärror: 2 förmän à 20 kr.	40: —	
20 man à 10 kr.	200: —	
Öfningar med manskapet	350: —	1,245: —
Allmänna brandstyrkan:		
Hyra för spruthus	250: —	
Gratifikation vid sprutmönstringar	300: —	
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —	850: —
Nyanskaffning:		
Isoleringstråd till brandtelegrafen		150: —
	Kronor	27,960: —

Inkomster:

Beräknade inkomster från verkstäderna m. m.	2,500: —	
Att genom uttaxering fyllas	25,460: —	
Summa Kronor	27,960: —	27,960: —

Västerås den 31 Oktober 1908.

Å Brandstyrelsens vägnar:

Petrus Tersmeden.

(Bilaga litt. D.)

Utdrag af protokoll, hållet vid Byggnadsnämndens i Västerås sammanträde den 6 November 1908.

§ 101.

Företogs till behandling upprättande af Byggnadsnämndens specialförslag till utgiftsstat för nästkommande år, och fattade Nämnden härvid beträffande de olika utgiftsposterna beslut, hvarom här nedan närmare förmäles.

Vidkommande stadsingeniörens löneförmåner väcktes inom nämnden fråga, om icke stadens utveckling samt det alltmera framträdande kravet på omläggning af stadens karteväsende efter moderna principer fordrade en omläggning af de göromål, som nu tillhörde stadsingeniören.

Stadsingeniören Gewalt ansåg en sådan omorganisation synnerligen önskvärd och framhöll de stora olägenheterna af bibehållandet af det hittills använda mätningssystemet, särskildt vid en utvidgning af stadsplanen, men äfven vid de mätningar och kartläggningsarbeten, som eljes blefve en följd af byggnadsverksamhetens utsträckning utom stadens nuvarande plan, samt önskvärdheten af införandet af triangelmätning för staden: och förklarade stadsingeniören Gewalt sig villig att för lättare genomförande af en sådan omorganisation när som hälst under nästkommande år ställa sin befattning till förfogande emot erhållande af en årlig pension af 3,000 kronor.

I anledning af hvad sålunda förekommit, beslöt Byggnadsnämnden att skyndsamligen utreda ofvanberörda omorganisationsfråga, därvid skulle tagas i öfvervägande lämpligheten af att uppdela stadsingeniörens nuvarande åligganden på två tjänster, då med den ena tjansten möjligen kunde förenas de skyldigheter, som enligt Herrar Direktören Edströms och Ingeniören Blumes hos Stadsfullmäktige väckta motion skulle tillkomma en byggnadschef; och uppdrogs åt ombudsmannen att såsom en första utredning af ärendet i samråd med stadsingeniören inhämta upplysningar från andra med Västerås jämförliga städer i riket, om huru ifrågavarande angelägenhet vore ordnad i dessa städer,

Beträffande frågan om Stadsingeniören Gewalts afgång från sin befattning och pensionering beslöt Byggnadsnämnden, sedan antecknadt blifvit, att Stadsingeniören Gewalt under innevarande år uppnådde en ålder af 59 år och att han innehaft stadsingeniörstjänsten sedan år 1877, i öfverensstämmelse med hvad stadsingeniören Gewalt föreslagit, att hos Stadsfullmäktige anhålla om beviljande åt honom af en årlig pension å 3,000 kronor under villkor, att han afginge från sin tjänst, när hälst Byggnadsnämnden så ansåg lämpligt under år 1909, samt att Stadsingeniören Gewalt förklarade sig villig att under samma år med nödiga råd och upplysningar utan särskild ersättning biträda blifvande efterträdare i hans tjänsteutöfning.

Stadsingeniören Gewalt, som vid fattandet af nyssberörda beslut afträdt från sammanträdet, förklarade nu efter erhållen del af beslutet, att han till alla delar godkände detsamma.

Då frågan om Stadsingeniörstjänstens omläggning icke ansågs kunna blifva fullt utredd under återstående delen af innevarande år, beslöt Byggnadsnämnden att hos Stadsfullmäktige anhålla om och i budgetförslaget upptaga — jämte beloppet af den för nuvarande stadsingeniören föreslagna pensionen 3,000 kronor, af hvilket belopp Stadsingeniören Gewalts aflöning före afskedstagandet skulle utgå — ett förslagsanslag till bestridande af aflöningar å Stadsingeniörskontoret å 5,000 kronor.

I samband härmed beslöt Byggnadsnämnden, att de i innevarande års stat upptagna anslagen: arvode till byggnadsfiskalen 300 kronor och förslagsanslag till sakkunnigt arkitektbiträde 100 kronor, skulle utgå, enär utgifter i dessa hänseenden borde bestridas af ofvannämnda förslagsanslag å 5,000 kronor.

Härefter antogs följande

Förslag
till utgiftsstat för Byggnadsnämnden:

Stadsingeniören B. A. F. Gewalts pension	3,000: —
Förslagsanslag till bestridande af aflöningar å stadsingeniörskontoret	5,000: —
Rit- och skrifmaterial för arbeten, som för stadens räkning utföras	150: —
Diverse omkostnader	150: —
Kronor	8.300: —

Som ofvan

In fidem.

Teofil Öberg.

(Bilaga litt. E.)

Utdrag af protokoll, hållet vid Hälsovårdsnämndens i Västerås sammanträde den 30 Oktober 1908.

§ 96.

Företogs till behandling Hälsovårdsnämndens specialförslag till utgifts- och inkomststat för år 1909 och fattade Nämnden härvid nedan antecknade beslut, nämligen:

I fråga om löneregleringS- och pensionskommitténs förslag till lönestat för en del i Hälsovårdsnämndens stat upptagna personer, af hvilket förslag Nämnden tagit del, beslöt Nämnden för sin del hemställa, att icke, såsom kommitterade föreslagit, äfven ålderstilläggen uppdelades i lön och tjänstgöringspenningar, utan oafkortade lades till lönen, äfvensom att bestämmelserna rörande tiden för ålderstilläggens inträdande beträffande hälsopolisen Berglund tolkades så, att samma tid räknades från Berglunds ordninarie anställning såsom hälsopolis.

Enär stadsbarnmorskornas aflöningar ansågos vara väl låga, beslöt Nämnden föreslå en löneförhöjning åt dem hvardera å 100 kronor till respektive 600 kronor för 1:sta barnmorskan och 500 kronor för 2:dra barnmorskan.

Enligt innevarande års stat vore hälsopolisen Holtz' aflöning upptagen under allmänna hälsovården och hälsopolisen Berglunds under köttbesiktningsbyrån. Som emellertid Holtz' biträde anlitades å köttbesiktningsbyrån vida mer än Berglunds, beslöt Nämnden i 1909 års stat uppföra Berglunds aflöning å allmänna hälsovården och Holtz' å köttbesiktningsbyrån.

Anslagen till tryck- och annonskostnader 100 kronor och diverse 70 kronor hade för i år visat sig otillräckliga och skulle därför i budgetförslaget upptagas till förhöjda belopp af respektive 150 och 100 kronor.

Som det i följd af alltmera ökadt antal sjuka vid epidemiska sjukhuset visat sig nödvändigt att därstädes anställa ett sjuksköterskebiträde, skulle i staten upptagas aflöning för ett sådant biträde med 300 kronor samt fri kost för biträdet 200 kronor. Af samma skäl skulle anslaget till extra sjuksköterskehjälp begäras höjdt från 400 kronor till 600 kronor.

Anslagen i innevarande års stat till matvaror 3,500 kronor, medicin 500 kronor, ved, kol och lyse 2,000 kronor samt brandstod, vattenskatt och telefonafgifter 300 kronor hade visat sig otillräckliga och skulle därför i förslaget höjas till respektive 5,000, 700, 2,500 och 400 kronor.

Däremot skulle, då några större utgifter under rubriken »diverse utgifter» för epidemiska sjukhuset icke väntades för nästa år, detta anslag upptagas till ett nedsatt belopp af endast 1,000 kronor.

I staten skulle upptagas det af Stadsfullmäktige den 29 Maj 1908 beviljade förslagsanslaget å 1,600 kronor till omändring af tvättstugubyggnaden vid epidemiska sjukhuset, men ville Hälsovårdsnämnden ifrågasätta, huruvida icke detta belopp lämpligen borde fördelas till uttaxering på flere år.

Arvodena till vaktmästare och biträde vid köttstämplingen samt till 2:ne biträden vid trikinundersökningen, för i år utgående med 600 kronor för hvardera anslagsposten, skulle beträffande båda posterna upptagas till förhöjda belopp af 720 kronor.

I fråga om inkomsterna beräknades anslaget från landstinget till underhållskostnader för epidemiska sjukhuset komma att höjas från 2,500 till 4,000 kronor samt inkomsterna af köttbesiktningsbyrån från 9,450 till 10,090 kronor.

Med anledning af förestående beslut uppgjordes härefter följande

Förslag

till utgifts- och inkomststat för sundhetsvården under år 1909.

Utgifter:

A) ***Allmänna hälsovården:***

Aflöningar:

1:ste Stadsläkaren: Lön	2,100: —		
Tjänstgöringspenningar	900: —		
1 ålderstillägg	500: —		
Aflöning åt vikarie under semester	250: —	3,750: —	
2:dre Stadsläkaren: Lön	1,400: —		
Tjänstgöringspenningar	600: —	2,000: —	
1:sta barnmorskan: Lön	600: —		
2:dra » Lön	500: —		
2 ord. sjuksköterskor för staden à 500: —	1,000: —	2,100: —	
1 hälsovårdspolis (Berglund): Lön	1,050: —		
Tjänstgöringspenningar	450: —	1,500: —	
Animalvaccin för skyddskoppympning		100: —	

Diverse utgifter:

Bidrag till stadsbarnmorskornas pension	30: —		
Telefonafgifter	200: —		
Desinfektionskostnader	200: —		
Tryck- och annonskostnader	150: —		
Diverse	100: —	680: —	
Anslag för vård af medellösa lungsjuka		1,500: —	11,630: -

B) ***Epidemiska sjukhuset:***

Aflöningar:

Stadsläkaren för landsbygdens sjuka		500: —	
3 ord. slukssköterskor	1,200: —		
1 sjuksköterskebiträde	300: —		
Fri kost à 200 kronor för hvarje	800: —	2,300: —	
Gårdsdrängen vid sjukhuset	400: —		
Fri kost	200: —	600: —	
Extra sjuksköterskehjälp, förslagsvis		600: —	
	Transport	4,000: —	11,630: —

		Transport 4,000: —	11,630: —
Mathållning:			
Aflöning åt köksföreståndersk a	300: —		
Kosthåll	200: —		
Matvaror	5,000: —	5,500: —	
Medicin, förslagsvis		700: —	
Ved, kol och lyse		2,500: —	
Brandstod, vattenskatt och telefonafgifter		400: —	
Diverse utgifter		1,000: —	
Omändring af tvättstugubyggnaden enl. Stadsfullmäktiges beslut den 29 Maj 1908 (fördelas möjligen till uttaxering på flere år)		1,600: —	15,700: —
C) ***Köttbesiktningsbyrån:***			
Aflöningar:			
Föreståndaren	2,500: —		
1 hälsopolis (Holtz): Lön 1,050: —			
Tjänstgöringspenningar 450: —			
Två ålderstillägg 300: —	1,800: —		
Biträde vid bokföringen	600: —		
Vaktmästare och biträde vid stämplingen	720: —		
2:ne biträden vid trikinundersökningen	720: —		
Extra biträden, förslagsanslag	600: —	6,940: —	
Värme, belysning och vatten		400: —	
Telefonafgift		50: —	
Tvätt		100: —	
Diverse oförutsedda utgifter		600: —	
Beräknad hyra		2,000: —	10,090: —
		Kronor	37,420: —

Inkomster:

A) ***Epidemiska sjukhuset:***

Beräknade inkomster från landstinget:			
Fast årsafgift		2,775: —	
Underhållskostnader, förslagsvis		4,000: —	6,775: —
B) ***Köttbesiktningsbyrån***			10,090: —
		Kronor	16,865: —

Som ofvan.

In fidem

Theofil Öberg.

(Bilaga litt. F.)

Utdrag af protokoll, hållet vid Fosterbarnsnämndens i Västerås sammanträde den 15 Oktober 1908.

§ 50.

Beslöt Fosterbarnsnämnden till Magistraten aflämna följande förslag till stat för Nämndens utgiftsbehof under nästkommande år:

Utgifter:

För annonsering, tryck och blanketter	100: —
Skjutsar vid besiktningar och öfriga diverse utgifter	50: —
Summa kronor	150: —

Som ofvan.

In fidem

Theofil Öberg.

(Bilaga litt. G.)

Kostnadsberäkning

för

utförande af nedanstående stensättnings- och makadamiseringsarbeten:

Biskopsvägens norra sida från Källgatan till Bryggerigatan:		
Grusning af körbanan	185: —	
105 m. fältstensrännstenar à 3: —	315: —	500: —
Bryggerigatan från Biskopsvägen till Lidmansgatan förses med rännsten å västra sidan:		
120 m. fältstensrännsten för trottoar fram till Disp. Flodins bostad	360: —	
Grusning af körbanan	240: —	600: —
Kyrkogatan midt för Domkyrkan utlägges å östra sidan:		
Schaktning	150: —	
70 m. omhuggning af kant- och sidsten à 4: 50	315: —	
15 » ny kant- och sidsten à 8: —	120: —	
85 » läggning af kant- och sidsten à 1: —	85: —	
255 kvm. fältstensättning à 3: —	765: —	
Diverse	25: —	1,460: —
Norra Esplanaden från Kyrkogatan till Föreningsgatan förses i södra gränsen med makadamiserad körbana:		
130 m. fältstensrännsten	390: —	
500 kvm. makadamisering i körbanan	1,125: —	
Dagvattenbrunnar	85: —	1,600: —
Transport		4,160: —

	Transport	4,160: —
Gåsmyregatan från Skolgatan till gården N:o 67 a norra kv., förses med gångbana af pinnmo å östra sidan:		
110 m. fältstensrännsten	330: —	
Pinnmo till trottoaren	150: —	
Dagvattenbrunn	70: —	550: —
Smedjegatan från Vasagatan till o. m. korsningen af Sturegatan förses med tuktad sten:		
320 kbm. schaktning à 1: —	320: —	
310 » grus à 3: —	930: —	
120 m. omhuggning af kant- och sidsten à 4: 50	540: —	
40 » ny kant- och sidsten à 8: —	320: —	
160 » läggning af kant- och sidsten	160: —	
340 kvm. sättning af körbanan med sten och transport à 9: —	3,060: —	
230 » gångbansten med sättning à 6: 60	1,518: —	
Ändring af inkörsportar m. m.	152: —	7,000: —
Köpmangatan från Stora gatan till o. m. korsningen af Munkgatan förses med tuktad sten:		
820 kbm. schaktning	820: —	
752 » grus	2,256: —	
190 m. omhuggning af kant- och sidsten	855: —	
40 » ny kant- och sidsten	320: —	
230 » läggning af kant- och sidsten	230: —	
1,150 kvm. körbansten med sättning	10,350: —	
250 » gångbansten » »	1,650: —	
Ändring af dagvattenbrunnar m. m.	119: —	16,600: —
Fiskartorgets västra sida från Munkgatan till Slottsbron förses med körbana af tuktad sten:		
440 kbm. schacktning	440: —	
450 » grus	1,350: —	
100 m. omläggning af kant- och sidsten	100: —	
830 kvm. körbansten med sättning	7,470: —	
90 » gångbansten » »	594: —	
270 » omsättning af den gamla fiskhandelsplan	270: —	
Diverse	76: —	10,300: —
Fiskartorget midt för Rådhuset från Hamngatan till Nedre Trädgårdsgatan förses med tuktad sten:		
350 kbm. schaktning	350: —	
320 » grus	960: —	
520 » körbansten med sättning	4,680: —	
210 » gångbansten » »	1,386: —	
Diverse	124: —	7,500: —
	Kronor	46,110: —

Västerås den 21 Nov. 1908.

P. Vict. Johansson.

(Bilaga H 1.)

Kostnadsberäkning

för uppförande af en gångbro i likhet med den nuvarande (den s. k. Lidmans bro) öfver ån midtför Norrmalm.

320	m. underslag af 7″×4-kant	367	kvft	
16	» « för spännstolarna 8″×10″	30	»	
74	» till spännstolar 7″×10″	122	»	
14	» öfverslag till d:o 9″×5″	15	»	
18	» till stöd under vasarna 7″×4-kant	21	»	
24	» till mellanstycken 4″×7″	16	»	
160	kvm. 3″ plank till broplan	454	»	
140	m. öfverslag och stolpar till räcken 3″×4″	40	»	
320	« virke till kors 3″×4-kant	68	» = 1,133 à 85 öre	963: 05
	Diverse mellanlägg och ställningsvirke			250: —
	Spik, tjära, papp och reparation å smide			286: 95
	Arbetskostnader			600: —
	Målning			100: —
			Kronor	2,200: —

Västerås den 30 Oktober 1908.

P. Vict. Johansson.

(Bilaga litt. H 2.)

Beräknad kostnad för förekommande af sättningar i landsvägen midt för Aroslund.

Föreslås nedläggande af en 50 meter lång gråstensmur vid landsvägsbrinkens nedre kant i Svartån.

Schaktning för läggande af murens underkant 0,50 mtr under åns botten		150: —
180 kvm. gråstensmur à 8: —		1,440: —
Fyllning och oförutsedda omkostnader		110: —
	Kronor	1,700: —

Västerås den 2 November 1908.

P. Vict. Johansson.

Bilaga litt. I 1.

Till Drätselkammaren i Västerås.

I anledning af Vatten- och Gasverksstyrelsens skrifvelse den 12 dennes till Drätselkammaren med utlåtande öfver det af stadens löneregleringss- och pensionskommitté upprättade förslag till lönestat för stadens tjänstemän och betjänte samt då till styrelsens kännedom kommit, att Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige beslutat förorda bifall till kommitterades berörda förslag med de af styrelsen i nämnda skrifvelse gjorda ändringar, får styrelsen härmed öfverlämna nytt, i öfverensstämmelse härmed upprättadt förslag till utgifts- och inkomststat för vatten-, gas- och elektricitetsverken i staden.

På samma gång får styrelsen, med begäran att Drätselkammaren med eget yttrande ville remittera densamma till Stadsfullmäktige, öfverlämna en från nuvarande assistenten F. G. Lönnquist ingifven skrifvelse med begäran om ålderstillägg. Såsom eget yttrande i detta ärende åberopar styrelsen hvad styrelsen i skrifvelse af den 14 april d. å. till ofvannämnde kommitterade anfört, eller att ålderstillägg för Lönnquist icke bör ifrågakomma,

Västerås den 18 november 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson,

(Bilaga litt. I. 2.)

Vatten- och Gasverksstyrelsens betänkande till inkomst- och utgiftsförslaget samt till nyanläggningar och nyanskaffningar för Västerås Stads Vatten- och Belysningsverk år 1909.

Beträffande inkomsterna har styrelsen, vidkommande grundpris å vatten, gas och elektrisk ström, icke funnit orsak att vidtaga några förändringar.

Rörande utgifterna har styrelsen af samma skäl, som anfördes i styrelsens betänkande till innevarande års budget, äfven nu upptagit föreståndarens lön till 5000 kronor. Till extra tekniskt biträde, som för nästa år, då nytt elektricitetsverk är beräknadt att uppföras, behöfver anställas, har styrelsen upptagit hälften af arvodet eller 1200 kronor. Andra hälften af arvodet anser styrelsen böra påföras nybyggnaden för elektricitetsverket.

Beträffande lönerna för verkens maskinpersonal, utgå desamma numera till stor del i form af månadslön.

För maskinisterna i Hesslö har på grund af framställning om bättre löneförmåner upptagits följande lönetillägg:

för förste maskinisten från 1400 till 1600 kronor,
„ andre „ „ 1000 „ 1100 „ och
„ tredje „ „ 960 „ 1100 „ .

Enär tredje maskinisten har samma tjänstgöring som andre maskinisten anser styrelsen att dessa maskinister böra åtnjuta samma löneförmåner. Dessa förhöjningar anser styrelsen motiveras af att nämnda maskinister varit anställda i verkens tjänst, så lång tid att de, enligt hvad löne- och pensionskommittén i till stadsfullmäktige ingifvet betänkande för rätt till åtnjutande af ålderstillägg föreslagit, måste anses berättigade till dylikt tillägg. Enahanda är förhållandet med 1. montören vid elektricitetsverket.

Uti utgifterna för verkens gemensamma förvaltning upptages löner för en mätarejusterare och en mätareafläsare. Vid den omfattning, som verken numera ernått, har det visat sig nödvändigt, att särskild personal finnes för justering och afläsning af mätare.

Beträffande nyanläggningar och nyanskaffningar har styrelsen ansett behofvet påkalla:

1:o) nya servisledningar för en beräknad kostnad af . . . . . kr. 5,250: —
2:o) „ mätare „ „ „ „ „ . . . . . „ 13,000: —
3:o) 12 nya gatulyktor „ „ „ „ „ . . . . . „ 1,750: —
4:o) utsträckning af stadens allmänna ledningar till stadens icke planlagda område, förslagsvis „ 5,000: —
5:o) en större afloppsledning från Stora gatan och Lillån till Svartån och en för denna anläggning behöflig pumpstation för en beräknad kostnad af sammanlagdt „ 60,500: —
6:o) en afloppsledning i Pilgatan mellan Östra Esplanaden och Järnvägen, beräknad till en kostnad af „ 4,125: —

samt i samband med de under mom. 5 omnämnda arbeten:

7:o) en 9″ vattenledning i Kopparbergsvägen mellan Stora gatan och Nedre Kungsgatan, kostnaden beräknad till „ 2,900: —
8:o) en 4″ gasledning i Kopparbergsvägen mellan Stora gatan och Munkgatan, uppgående kostnaden till „ 475: —

Rörande nya serviser hafva vid föregående tillfällen utgifterna härför, såsom varande oundvikliga, upptagits i själfva inkomst- och utgiftsförslaget hvilket af samma skäl ofta också varit förhållandet med utgifterna för nya mätares anskaffande. Men har styrelsen ansett riktigare, att alla utgifter för nyanläggningar och nyanskaffningar, af hvad slag de vara må, upptagas särskildt och icke i själfva inkomst- och utgiftsförslaget.

För nya gatulyktor begäres i år ett lägre belopp än förut, enär, enligt styrelsens åsikt, numera endast ett mindre antal af stadens gator och öppna platser äro i behof af förbättrad belysning.

Allmänna anslaget för utsträckning af stadens ledningar till icke planlagda området har styrelsen nu liksom uti innevarande års förslag satt till 5000 kronor, hvilken summa endast närmelsevis kan bestämmas, då man ju icke på förhand kan afgöra, i hvilken omfattning dylika utsträckningar kunna komma att ifrågasättas.

Beträffande de i 1—4 upptagna utgifter, utgörande tillsammans 25,000 kronor, får styrelsen hemställa att till bestridande af dessa utgifter användes vid verken inflytande medel.

Vidkommande anläggningen af afloppsledningen från Lillån och Stora gatan genom Kopparbergsvägen, Södra Esplanaden och Hamngatan fram till Svartån, är det för hvar och en en känd sak, af hvilken betydelse denna anläggning är för Västerås Stad och då dessutom frågan om denna anläggning förelåg till behandling

redan föregående år och styrelsen då redogjorde för densamma, torde närmare beskrifning nu icke vara af behofvet. Som af förslaget framgår, äro anläggningskostnaderna upptagna till samma belopp, som beräknades förra året, undantagandes pumpstationen, för hvilken, enligt hvad under detta år införskaffade uppgifter jämte beräkningar gifvit vid handen, kostnaderna torde uppgå till 11,500 kr.

På grund af stadsfullmäktiges nyligen fattade beslut att under nästkommande sommar låta nedlägga vatten- och afloppsledningar i Malmabergsgatan har styrelsen upptagit kostnaden för afloppsledning i Pilgatan från Östra Esplanaden till Järnvägen. Genom att utföra denna ledning vinnes den fördelen, att staden hade egna afloppsledningar genom hela Pilgatan. För närvarande sträcka sig stadens afloppsledningar icke längre än till Emausgatan, där privata ledningar vidtaga. Då kostnadsförslag uppgjordes till ledningarna i Malmabergsgatan var tanken den, att afloppet skulle framdragas till det dike som strax öster om järnvägen korsar Pilgatan och går till Mälaren. Att låta Malmabergsgatans ledning utmynna i ett öppet dike kan dock undvikas, om denna ledning på sätt nu föreslås utsträckes genom Pilgatan till Östra Esplanaden. Att intaga ledningen i enskildas afloppsledning låter sig icke göra, dels emedan den sistnämnde ledningen icke ligger på tillräckligt djup, dels ock emedan densamma redan nu går alldeles full. Det låter sig icke heller göra att redan vid Emausgatan sammankoppla med stadens där mötande ledning, emedan stadens nuvarande ledning mellan Östra Esplanaden och Emausgatan är af betydligt mindre dimension än hvad som afses för de nya ledningarne.

Styrelsen har också upptagit kostnaden dels för den förra året medräknade 9″ vattenledningen i Kopparbergsvägen mellan Stora gatan och Nedre Trädgårdsgatan, dels ock för en 4″ gasledning i samma gata från Stora gatan till Munkgatan. För att undvika dubbla kostnader för gräfning böra dessa ledningar utföras samtidigt med afloppet. Vattenledningen ingår i den hufvudvattenledning, som enligt fastställda förslaget skall gå igenom stadens södra och västra delar. Gasledningen skall i första rummet tjänstgöra som cirkulationsledning, då genom densamma hufvudgasledningen i Stora gatan förbindes med Munkgatans gasledning. Genom dylik cirkulation ökas driftsäkerheten och erbjudes tillfälle att kunna hålla ett jämnare gastryck.

Beträffande nybyggnaden vid elektricitetsverket kommer styrelsen inom kort att afgifva särskildt förslag.

På grund af det här anförda får därför styrelsen hemställa att Drätselkammaren med eget utlåtande i ärendet, ville, samtidigt med öfverlämnandet af förslag till inkomst- och utgiftsstat, underställa styrelsens förslag till nyanläggningar stadsfullmäktiges pröfning och godkännande.

Västerås den 31 Oktober 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

(Bilaga litt. I. 3.)

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Västerås stads vatten-, gas- och elektricitetsverk år 1909.

Inkomster:

1. Vattenverket:

Vatten enligt kontrakt	25,500: —	
„ genom mätare	20,500: —	
Hyror för vattenmätare	850: —	
„ „ gamla vattenverkets bostadslägenheter	475: —	47,325: —

2. Gasverket:

Allmänna belysningen:

För 274 uppåtbrinnande lågor 579,000 lystimmar à 3,6 öre	20,844: —	
För 50 nedåtbrinnande lågor 86,800 lystimmar à 3 öre	2,604: —	
För 5 st. luxlampor	580: —	24,028: —

Enskild gasförbrukning:

Omkring 260,000 kbm. kok- och lysgas à 15 öre	39,000: —	
Gårdsbelysningar	132: —	
Mätarehyror	1,600: —	40,732: —

Biprodukter:

Koks	13,000: —		
Stenkolstjära	1,100: —	14,100: —	78,860: —

3. Elektricitetsverket:

Allmänna belysningen:

Gatubelysning med 3 elektriska lampor		183: —
Gatubelysningen å Norrmalm		300: —

Enskild förbrukning:

Belysning enligt årsuppgörelse	322: —		
Förbrukning genom mätare beräknas till	56,500: —		
Hyror för mätare	3,300: —	60,122: —	60,605: —

4. Utförda arbeten.

Inkomster utöfver utgifter	6,000: —
Sammanlagdt kronor	192,790: —

Utgifter:

Verkens gemensamma förvaltning:

Löner:

Föreståndaren		5,000: —	
Assistent	2,400: —		
två ålderstillägg	600: —	3,000: —	
Kassörska	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
Kontorsbiträde	900: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,050: —	
Bokhållare (verkställer en del bokföring och bokslut)		500: —	
Siffergranskare		275: —	
Extra tekniskt biträde för år 1909, förslagsvis		1,200: —	
Mätarejusterare (afläser äfven mätare)		1,005: —	
Mätareafläsare och inkasserare m. m.		930: —	14,310: —
eller för hvarje verk			4,770: —

Diverse omkostnader:

Läkarearvode, sjukhjälp och medicin	700: —	
Olycksfallsförsäkring	300: —	
Böcker, skrif- och ritmateriel, postporto m. m.	850: —	
Telefonafgifter	550: —	
Renhållning, eldning, städning och belysning	1,050: —	
Brandstodsafgifter för förvaltningsbyggnad och förråd	175: —	
Underhåll af förvaltningsbyggnaden	425: —	4,050: —
eller för hvarje verk		1,350: —

1. Vattenverket:

Driften:

Antracit och andra kol jämte koks	5,200: —	
Oljor, packning, trassel	1,000: —	
Kärror, hinkar, nycklar till brandposter och luckor, rakor m. m.	200: —	
Belysning inom verket	100: —	6,500: —

Underhåll:

Fastigheterna	600: —	
Maskiner	800: —	
Sugbrunnar, sug- och tryckledningar	200: —	
Vattenledningsnätet med tillhörande luckor, spol-, brand och dricksposter	500: —	
Afloppsledningarne med tillhörande rännstens-, spol- och rensbrunnar	400: —	
Transport	2,500: —	6,500: —

Transport		2,500: —	6,500: —
Vattenserviser och gårdsaflopp		400: —	
Vattenmätare		400: —	3,300: —
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan		4,770: —	
Maskinmästaren	1,400: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,700: —	
En maskinist	1,000: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,150: —	
En maskinist	1,000: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,150: —	
Rörnätsförmannen	1,300: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	
Vårdare af vattenborgen	1,000: —		
två ålderstillägg	300: —	1,300: —	
Skötsel och tillsyn af gamla verkets maskiner, brunnar och ledningar		270: —	
Skurning, tvättning, ombyte af filter, rengöring af reservoarer och regleringskammare		800: —	
Rensning af brunnar, spolning af ledningar m. m.		320: —	
Andel i aflöning för turbindriften, förslagsvis		250: —	13,160: —
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning; diverse omkostnader, enligt ofvan		1,350: —	
Brandstodsafgifter		225: —	
Utskylder		450: —	
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar		400: —	
Arrenden rspt. ersättningar för mark:			
Hr R. Stephani, Hesslö	500: —		
„ A. Andersson, Hamre	150: —		
„ C. Pettersson, Vallby	25: —	675: —	
Bränsle till maskinisterna vid Hesslöverket		300: —	
Oförutsedda utgifter		800: —	4,200: — 27,160: —

2. Gasverket:

Driften:			
Gaskol		26,000: —	
Oljor och trassel		100: —	
Reningsmassa		200: —	
Sten, cement, murbruk, kalk m. m.		200: —	
Kärror, hinkar, rakor, krokar m. m. redskap		150: —	
Belysning inom verket jämte kraftström till motor		800: —	
Transport		27,450: —	27,160: —

Transport	27,450: —		27,160: —
Strumpor, brännare, glas m. m. till gatulyktorna	810: —		
Fotogén, kolsyra, strumpor, brännare, glas m. m. till luxlamporna	350: —		
Vatten	40: —	28,650: —	
Underhåll:			
Fastigheten	500: —		
Ugnar och apparater	1,000: —		
Gasledningsnätet med tillhörande luckor och sifoner	600: —		
Gasserviser	200: —		
Gatulyktor	700: —		
Luxlampor	30: —		
Gasmätare	800: —	3,830: —	
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan	4,770: —		
Gasmästaren 1,500: —			
ett ålderstilläg 300: —	1,800: —		
Två ordinarie eldare, hvardera 135 kr. i månaden	3,240: —		
Två extra eldare	1,900: —		
För omläggning af reningskistor och tillfällig hjälp vid rengöring af apparater	700: —		
För tillsyn af gasrörnätet jämte pumpning af sifoner	200: —		
För gatulyktors tändning, släckning och putsning	4,500: —		
För luxlampors tändning, släckning och putsning	200: —	17,310: —	
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning; diverse omkostnader, enligt ofvan	1,350: —		
Brandstodsafgifter	450: —		
Utskylder	1,350: —		
Ändringar af ledningar till följd af gatuomläggningar	200: —		
Ränta i Västerås stads Sparbank (5 ½ % å 13,000); andel påföres med	357: 50		
Oförutsedda utgifter, afjämnade	892: 50	4,600: —	54,390: —

3. Elektricitetsverket:

Driften:			
Ångkol	6,900: —		
Oljor, packning, trassel, remmar m. m.	1,700: —		
Kärror, hinkar, rakor, krokar m. m.	200: —		
Lampor till allmänna belysningen	20: —		
Transport	8,820: —		81,550: —

Transport	8,820: —		81,550: —
Belysning inom verket	140: —		
Destilleradt vatten och svafvelsyra	175: —		
Vatten	75: —	9,210: —	
Underhåll:			
Fastigheten	450: —		
Maskiner, ackumulatorbatteri och instrument	600: —		
Ledningsnätet med tillhörande serviser, takfästen och stolpar	1,500: —		
Elektricitetsmätare	250: —	2,800: —	
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan	4,770: —		
Maskinmästaren 1,600: —			
ett ålderstillägg 300: —	1,900: —		
En maskinist 1,200: —			
ett ålderstillägg 150: —	1,350: —		
En maskinist, tjänstgör äfven i turbinhuset 1,200: —			
En maskinist, tjänstgör i turbinhuset 1,200: —			
ett ålderstillägg 150: —	1,350: —		
	2,550: —		
Hvarifrån afgår vattenverkets andel i turbindriften	250: —	2,300: —	
En eldare	1,200: —		
Hufvudmontören 1,500: —			
ett ålderstillägg 300: —	1,800: —		
För belysning å Norrmalm	70: —	13,390: —	
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning; diverse omkostnader, enligt ofvan	1,350: —		
Brandstodsafgifter	380: —		
Utskylder	775: —		
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar	300: —		
Ränta i Västerås stads Sparbank (5 1/2 % å 13,000); andel påföres med	357: 50		
Rabatter å afgifter för elektrisk ström	6,200: —		
Hyror för takfästen	275: —		
Oförutsedda utgifter, afjämnade	802: 50	10,440: —	35,840: —
Tillkommer enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 Mars 1906 tredje årets amortering af anvisadt belopp kronor 5,000 för ändring af kontorsbyggnaden			1,250: —
Öfverskottet, skillnaden mellan inkomster och utgifter, uppgår till			74,150: —
		Sammanlagdt kronor	192,790: —

Från verken utgå följande naturaförmåner: i värde beräknadt till

Till hvardera af tre maskinister vid nya vattenverket vid Hesslö:			
2 rum och kök samt bränsle	à 300: —	900: —	
„ Gasmästaren, 2 rum och kök samt bränsle och lyse	—	400: —	
„ Maskinmästaren vid elektricitetsverket 2 rum och kök samt bränsle och lyse	—	400: —	
Summa naturaförmåner		1,700: —	

Västerås den 18 November 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Nyanläggningar och nyanskaffningar.

1.	a.	Nya serviser och gårdsaflopp: för vattenverket	1,750: —	
	b.	„ „ „ gasverket	1,500: —	
	c.	„ „ för elektricitetsverket	2,000: —	5,250: —
2.	a.	„ mätare „ vattenverket	3,000: —	
	b.	„ „ „ gasverket	4,800: —	
	c.	„ „ „ elektricitetsverket	5,200: —	13,000: —
3.		12 st. nya gatulyktor à 120	1,440: —	
		aptering, rördelar jämte 100 m. servisledningar à 3: 10	310: —	1,750: —
4.		För utsträckning af stadens allmänna ledningar till stadens icke planlagda område, förslagsvis		5,000: —
5.	a.	100 × 75 cm. kulvert från Svartån genom Hamngatan, Södra Esplanaden och Kopparbergsvägen upp till Stora gatan	40,000: —	
	b.	45 cm. (18″) afloppsledning i Södra Esplanaden mellan Kopparbergsvägen och Lillån och vidare genom Lillån fram till Kungsängsgatan, 30 cm. (12″) afloppsledning i Munkgatan väster om Lillån, med utgångspunkt från Södra Esplanaden (Betr. 5 a och b se Stadsfullmäktiges handlingar för 1907 sid. 169).	9,000: —	
	c.	En pumpstation å östra sidan af föreslagna Järnvägstorget, förslagsvis	11,500: —	60,500: —
6.		38 cm. (15″) afloppsledning i Pilgatan från Östra Esplanaden till järnvägen 285 met. à 12	3,420: —	
		Nedstigningsbrunnar 3 st. „ 140	420: —	
		Spolbrunn 1 „ „	40: —	
		Oförutsedda utgifter	245: —	4,125: —
		Transport		89,625: —

	Transport		89,625: —
7.	23 cm. (9″) vattenledning i Kopparbergsvägen mellan Stora gatan och Nedre Trädgårdsgatan		2,900: —
	(Se Stadsfullmäktiges handlingar för 1907 sid. 168).		
8.	10 cm. (4″) gasledning i Kopparbergsvägen mellan Stora gatan och Munkgatan . . . . 85 met. à 5	425: —	
	Aptering, rördelar, oförutsedda utgifter	50: —	475: —
	Summa kronor		93,000: —

Västerås den 18 November 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

(Bilaga litt. I: 4)

Till Vatten- och Gasverksstyrelsen i Västerås.

Då jag förut åtnjutit en lön af 2,400 kronor kontant jämte fri bostad (3 rum och kök), vedbrand och lyse m. m. för hvilka nuturaförmåner jag af vederbörande välvilligt taxerats till endast 500 kr. tillhopa alltså 2,900 kr., men under min befattning från den 1 okt. 1887 och då jag nu börjat mitt 22:dra år i stadens tjänst icke under denna tid erhållit löneförbättring eller dyrtidstillägg anhåller jag vördsammast få göra en del framställningar.

Vid mitt tillträde till befattningen såsom föreståndare för Västerås stads Vatten- och Afloppsledningen var allmänna timpenningen 14 öre, nu 35, samt lefnadsomkostnaderna under denna tid ungefär fördubblats, äfven för mig, likaså hyror och vedbrand, hafva alla befattningshafvare i stadens tjänst under dessa decennier fått sina löneförmåner i afsevärd mån höjda, dock med undantag för mig «emedan jag ej hållit mig framme«. Då jag t. ex. vid kyrkostämma närvarit vid fastställandet af folkskollärarnes ålderstillägg efter vissa tjänsteår var jag — beklagligt nog — naiv att tro att samma förmåner af vederbörande på samma grunder skulle beredas mig. Jag bidade 10. 15 och 20 år men förgäfves. På vördsam anhållan om dyrtidstillägg eller uteblifvit ålderstillägg blefvo mina naturaförmåner indragna mot 500 kr. och en skenbar löneförhöjning af 100 kr. = 3,000 kr. Min hyra för 3 rum och kök är nu 575 kr., 200 kr. för vedbrand (10 stafrum somför folkskollärare beräknas) och 75 kr, för lyse m. m. alltså 250 kr. förlust mot förut. Dessa naturaförmåner hafva förut varit det enda hvari jag under årens lopp varit oberoende af stigande konjukturer. För jämförelse skulle kunna anföras, att en del af stadens funktionärer hvilka ej i någon mån hafva befattning med motsvarande verk fortfarande åtnjuta dylika förmåner, och jag nu mera ej ens åtnjuter fritt vatten.

Af kommunalmän m. fl. förebrådd; för det naiva i att ej förr anhålla om bättre löneförmåner anhåller jag härmed vördsamt att de 2:ne ålderstillägg å 300 kr. hvardera som för assistent återfinnes i kommitteförslaget må mig beviljas såsom personligt lönetillägg på sätt som åt andra befattningshafvare förr beviljat, under min, mänsklig att döma, korta återstående tjänstetid, med beräkning af min verkliga begynnelselön 3,000 kr. Att assistentbefattningen föreslås till en begynnelselön af 2,400 kr. är förklarligt nog då med

denna befattning ej genast kan beräknas en man med 41 års praktisk erfarenhet efter afslutade studier, däraf 19 à 20 år såsom föreståndare för Vatten- och Aloppsledningen för hvilken befattnings skötande jag fortfarande torde få anses fullt kompetent.

Anhålles förbindligast att hvad jag nu anfört ej uppfattas annorlunda än som en ödmjuk anhållan, därtill nödd och tvungen af ekonomiska skäl, samt att Herrar Stadsfullmäktige må sättas i tillfälle att pröfva i hvad mån mina skäl må anses giltiga.

Västerås den 9 nov. 1908.

Vördsammast

F. G. Lönnquist.

(Bilaga I: 5)

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Enligt gällande instruktioner för föreståndaren för vatten- och afloppsledningssamt gas- och elektricitetsverken i Västerås åligger det denne bland annat att i egenskap af sekreterare hos vatten- och gasverkstyrelsen uppsätta styrelsens protokoll äfvensom att kontrasignera och expediera alla af styrelsen beslutade skrifvelser, yttranden och betänkanden. Uti sistnämnda uttryck torde inbegripas äfven att uppsätta dylika yttranden och skrifvelser,

Emellertid har det under den tid, denna instruktion hittills varit gällande visat sig vara förenadt med viss svårighet för föreståndaren att fullgöra denna honom i instruktionen ålagda skyldighet. Föreståndaren, hvilken det i främsta rummet åligger att vara styrelsens tekniska biträde samt ansvara för skötseln af de under styrelsens förvaltning ställda verk, har nämligen vid skötandet af dessa åligganden full sysselsättning. Nästa år, då vidlyftiga byggnadsarbeten vid verken förestå, hvilka ännu i högre grad öka de tekniska göromålen för föreståndaren och dennes assistent, anser styrelsen det helt enkelt omöjligt, att föreståndaren, utan att hans arbete såsom teknisk chef för verken kommer att lida däraf, kan fullgöra honom åliggande protokollföring. Ett oundvikligt behof af anställande vid vatten- och gasverksstyrelsen — liksom redan förut skett hos stadens öfriga nämnder och styrelser — af en särskild sekreterare, anser styrelsen således föreligga. Kostnaden härför har styrelsen beräknat till 300 kronor.

Vatten- och gasverksstyrelsen får därför hos stadsfullmäktige hemställa:

att stadsfullmäktige för år 1909 måtte bevilja styrelsen ett anslag af 300 kronor att utgå af tillgängliga medel vid verken såsom arvode för en hos styrelsen anställd sekreterare.

Västerås den 23 november 1908.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Erh. Gustafson.

Bilaga litt. K)

Förslagsvis beräknade utgifter för Renhållningsverket år 1909.

Aflöningar:

Föreståndarens lön	1,800: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Ersättning för kontorslokal och kontorsbiträde	600: —	3,000: —	
Förman K. J. Jansson, lön	1,100: —		
Två ålderstillägg, (fri bostad 150 kr.)	200: —	1,300: —	
Fodermarsken Otto Jonsson, lön	1,100: —		
Två ålderstillägg, (fri bostad 150 kr.)	200: —	1,300: —	
G. Malmén, lön, (fri bostad 150 kr.)	900: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	
G. Karlsson, lön, (fri bostad 150 kr.)	900: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	
Arvid Andersson, lön, (fri bostad 150 kr.	900: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	
Emanuel Andersson, lön	900: —		
Två ålderstillägg	200: —		
Hyresbidrag	150: —	1,250: —	
Karl Suneson, lön	900: —		
Ett ålderstillägg, (fri bostad 150 kr.)	100: —	1,000: —	
S. Lundin, lön	900: —		
Hyresersättning	150: —	1,050: —	
Oskar Eriksson, lön	900: —		
Hyresersättning	150: —	1,050: —	
Karl Forslund, lön	900: —		
Hyresersättning	150: —	1,050: —	14,300: —
Extra arbetare		2,000: —	
En sopare		900: —	
Extra körslor		300: —	
Inköp af torfmull 4,000 balar à 1: 30		5,200: —	
Inköp af utsäde		200: —	8,600: —

Stallet:

Till utfodring, hafre och kli, 4,000 kg. à 10	400: —		
Hästskoning	200: —		
Underhåll a. seldon, filtar och täcken m. m.	300: —		
Försäkring och brandpremier	150: —		
Arvode till veterinären	25: —	1,075: —	
Nyanskaffning: en häst		800: —	1,875: —
		Transport	24,775: —

	Transport	24,775: —
Diverse utgifter:		
Olycksfallsförsäkring	60: —	
Trycksaker och räkenskapsböcker	30: —	
Vattenafgift	50: —	
Stotning	22: —	
Upphämtning af sopor	250: —	
Brandstoksa.gifter	60: —	
Komplettering och underhåll af latrinkärl	250: —	
Reparation och underhåll af fordon	700: —	
Beklädnadskostnader	420: —	
Telefonafgift	100: —	
Läkarearvode	100: —	
Oförutsedda utgifter	500: —	2,542: —
Arrenden och afgälder:		
För del af Kungsängen	200: —	
„ mark inköpt från Myggbo	100: —	
„ upplagsplats å Hammarbygärdet	30: —	
„ d:o vid Rocklunda	100: —	
Drifkraft för blandningsmaskin	800: —	1,230: —
	Kronor	28,547: —

Inkomster:

Försäljning af komposter, stallströ och sopor	2,500: —	
„ „ torfmullspudrctt	9,000: —	
„ „ torfmull	1,000: —	
Å auktion försåld slog	200: —	
Hämtning af latrinkärl	450: —	
För krossning af hafre	100: —	13,250: —
Beräknad brist		15,297: —
	Kronor	28,547: —

(Bilaga litt. L.)

Förslag till utgiftsstat för stadens parker och planteringar för år 1909.

Aflöningar: C. A. Forsberg	2,000: —	
En elev	660: —	2,660: —
Telefonafgift	53: —	
Brandförsäkringsafgift för materialboden vid Kopparbergsvägen	3: 20	
För skötsel och underhåll: Vasaparken och parken mellan Kopparbergsvägen och Kaserngatan samt trädplanteringar utom stadens tullar	2,200: —	
Stadsparkens vård och underhåll	1,000: —	
Planteringen utmed Hamngatan, samt planteringarna söder om järnvägen och vid turbinhuset	700: —	
Planteringar vid Esplanader och öfriga gator samt vid Elementarläroverket för gossar	800: —	
Domkyrkoparken och planteringen framför Nya Stadshuset .	500: —	
Djeknebergets vård och underhåll samt reparationer af tempel och flaggor.	1,400: —	
Underhåll af planteringar å Stallhagen Mariaberget och s. k. Käringberget	500: —	
Sand och grus till alla planteringar	1,000: —	8,156: 20
	Kronor	10,816: 20

De höjda utgiftsposterna äro beroende af ökade timpenningar för såväl arbeten som körningar.

Västerås den 16 November 1908.

Claës Uggla.

C. A. Forsberg.

(Bilaga litt. L. 2).

Utdrag af protokollet, hållet vid sammanträde med styrelsen i Trädplanteringssällskapet den 7 Oktober 1908.

§ 3.

Enär Västmanlands regemente ställt i utsikt att hvarje söndag under den varmare årstiden låta sin musikkår musicera i Vasaparken utan ersättning, beslöt styrelsen, enär det vore önskligt för akustiken att en musikpaviljong där uppfördes, att ingå

till Stadsfullmäktige med begäran om ett anslag af 1,000 kronor till en sådan paviljong.

Det skulle antecknas, att i en del andra städer betalades för regementsmusik i parkerna.

In fidem.

Georg Enhörning.

(Bilaga litt. M. 1).

Utdrag af protokoll, hållet vid Fattigvårdsstyrelsens i Västerås sammanträde den 27 Oktober 1908.

§ 160.

Anmälde Ordföranden, att föreståndarinnan vid fattiggården *Hulda Karlsson*, hvilken den 1 sistlidne April erhållit sin plats och som nu åtnjöt en kontant lön af 400 kronor om året, begärt att få den kontanta lönen höjd med 100 kronor, och beslöt Fattigvårdsstyrelsen i anledning häraf, att bevilja föreståndarinnan från och med början af nästkommande år en kontant lön af 450 kronor, hvilket belopp skulle i fattigvårdens förslag till utgiftsstat för nästkommande år upptagas.

§ 161.

Sedan Fattigvårdsstyrelsen vid senaste sammanträdet i anledning af Stadsläkaren D:r K. G. Tingvalls skriftliga framställning uppdragit åt förvaltningsutskottet att utreda frågan om inrättande af sjuksalar å vinden till sjukhusbyggnaden vid Karlslund hade utskottet låtit genom stadens arbetschef uppgöra ritningar och kostnadsförslag härtill, utvisande att en sådan anordning skulle draga en kostnad af 8,000 kronor, och beslöt nu Fattigvårdsstyrelsen att med godkännande af förslaget i samband med framläggandet af styrelsens förslag till budget för nästkommande år hemställa hos Stadsfullmäktige om beviljande af det för ifrågavarande ändamål erforderliga beloppet 8,000 kronor att uttaxeras under 4 år.

§ 162.

Beslöt Fattigvårdsstyrelsen att i förslaget till utgiftsstat för år 1909 upptaga ett belopp af 900 kronor till anordnande af kloak- och vattenledning för svinhuset vid fattiggården samt inläggande af ett cementgolf i en källare under hufvudbyggnaden därstädes enligt ett af stadens arbetschef uppgjordt kostnadsförslag.

Som ofvan

In fidem

Theofil Öberg.

(Bilaga litt. M. 2).

Inkomst- och utgiftsstat för Fattigvården i Västerås stad år 1908.

Inkomster:

För allmänna fattigvården:

Afgäld för tvenne planteringsland	50: —	
Tillfälliga inkomster och återbetalningar	500: —	
Andelar i böter	50: —	600: —
För fattiggården Carlslund:		
För verkställande arbeten	750: —	
För tillfälliga inkomster	1,000: —	1,750: —
Att genom uttaxering fyllas		65,390: 22
	Summa Kronor	67,740: 22

Utgifter:

För allmänna fattigvården:

Brist från föregående år		3,000: —	
Ränta och amortering å köpeskillingen för Carlslund 604 400		1,004: —	
Ränta och amortering å kostnaden för nybyggnad vid Carlslund 941: 67 + 341: 55		1,283: 22	
Tillbyggnad af sjukhuset enligt kostnadsförslag kr. 8,000 till fördelning på 4 år. Första årets uttaxering		2.000: —	
Kloak och vattenledning till svinhuset enligt kostnadsförslag		900: —	
Beräknad ränta å af Drätselkammaren förskotterade medel till nämnda arbeten		300: —	
Ordinarie understöd med penningar		16,500: —	
„ „ in natura rågmjöl	700: —		
Tillfälliga understöd ved	2,500: —	3,200: —	
Tillfälliga understöd		3,500: —	
Underhåll och tillsyn af utpensionerade barn		8,500: —	
„ af utpensionerade fattighjon		600: —	
Hospitalskostnader		3,500: —	
Lasarettskostnader		1,000: —	
Medikamenter		500: —	
Till barnavårdsnämnden för å Hall intagna barn 10 st. à 100 kr.		1,000: —	
Årsanslag till diakonissan		400: —	
Bespisning af skolbarn		600: —	
Diverse utgifter		1,000: —	
Återbetalning till främmande kommuner		1,000: —	
Aflöningar: Kamreraren	1,000: —		
Vaktmästaren	100: —	1,100: —	50,887: 22
För fattiggården Carlslund:			
Rågmjöl 10,000 kg. à 16 öre		1,600: —	
Hvetemjöl 1,200 „ „ 24 „		288: —	
Korngryn 1,000 „ „ 20 „		200: —	
	Transport	2,088: —	50,887: 22

			Transport	2,088: —	50,887: 22
Hafregryn	130 kg.	à 30 öre		39: —	
Kornmalt	440 „	„ 30 „		132: —	
Ärter	1,000 „	„ 16 „		160. —	
Kött	900 „	„ 80 „		720: —	
Korf	375 „	„ 50 „		187: 50	
Skummad mjölk	12,000 liter	„ 4 „		480: —	
Oskummad „	9.500 „	„ 12½ „		1,187: 50	
Grädde	240 „	„ 80 „		192: —	
Smör	120 kg.	„ 2: 10 kr.		252: —	
Margarin	500 „	„ 1: 25 kr.		625: —	
Sill	11 tunnor	„ 20 kr.		220: —	
Kabiljo	450 kg.	„ 40 öre.		180: —	
Salt	9 hltr	„ 2: 25 kr.		20: 25	
Sirap	150 kg.	„ 32 öre.		48: —	
Kaffe	200 „	„ 1: 10 kr.		220: —	
Socker	525 „	„ 63 öre.		330: 75	
Limpor	7,300 st.	„ 8 „		584: —	
Intubikaffe	250 paket	„ 22 „		55: —	
Snus	13 fjärd.	„ 16 kr.		208: —	
Fotogen	600 liter	„ 18½ öre		111: —	
Såpa	450 kg.	„ 48 öre.		180: —	
Barrved	125 famnar	„ 18 kr.		2,250: —	
Koks	150 hltr	„ 1: 50 kr.		225: —	
Grisar	12 st.	„ 25 kr.		300: —	
Torfmull	60 balar	„ 1: 80 kr.		108: —	
Beklädnadskostnader				300: —	
Sjukvårdsartiklar och medicin				400: —	
Begrafningskostnader				300: —	
Diverse utgifter, såsom underhåll af linne, sängkläder och materialier m. m.				1,000: —	

Aflöningar:

Sysslomannen	1,500: —		
Föreståndarinnan	450: —		
Portvakten	1,000: —		
Arvode till predikanten	150: —		
Sjuksköterskan	450: —		
Pigan	200: —	3,750: —	16,853: —
		Summa Kronor	67,740: 22

Västerås den 27 Oktober 1908.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Axel Eklund.

Bilaga litt. M. 3.

Till Fattigvårdsstyrelsen i Västerås.

Den år 1900 vid fattiggården nyuppförda sjukhusbyggnaden innehåller — som bekant — två salar afsedda för hvardera 7 sjuka samt fyra vindsrum, där sammanlagdt kunna inhysas 4 à 6 personer: inalles sålunda 20 sängplatser. Genast från det byggnaden togs i bruk, blef sjukafdelningen så godt som helt och hållet belagd samt har visat sig vara till ovärdeligt gagn.

De sista tvänne åren har utrymmet emellertid blifvit allt för knappt för det växande antalet fattighjon som behöft verklig sjukhusvård. Så uppgick förra året mängden samtida patienter emellanåt till 23 stycken och hela antalet underhållsdagar på sjukafdelningen till 7,217. För kommande år är att vänta en allt mera ökad trängsel.

Jag får därföre till fattigvårdsstyrelsen hemställa, huruvida det ej vore klokt att redan nu taga i öfvervägande, om ej ett ökadt utrymme borde och kunde beredas genom anordnande af ytterligare några sjukrum inom byggnadens rymliga vind.

I samma mån antalet sjuka kommer att ökas blir ock den arbetsbörda tyngre som åligger sjuksköterskan på stället. Snart visar det sig nog nödvändigt att till hennes hjälp anställa ett biträde Vid en eventuell inredning af vinden borde — synes mig — ett rum reserveras för ett dylikt sjuksköterskebiträde.

Västerås den 29 Sept. 1908.

K. G. Tingvall.
Stadsläkare.

Bilaga litt. M. 4.

Kostnadsberäkning

för

anordnande af 2:ne större rum på vinden å sjukhusbyggnaden vid Karlslund.

182 kvmtr plankväggar à 5: 80	1,055: 60	
Förstärkning af golfbjälkar och takstolar	200: —	
7,500 st. murtegel med bruk och arbetskostnad à 75: —	562: 50	
Extra för rifning och uppmurning af 2:ne skorstenar	200: —	
Förstärkningsjärn m. m.	75: —	
175 kvmtr plåttak med delvis takstolar och bräder, en del gammal plåt användes, à 4: —	700: —	
Blybeslag å 2:ne skorstenar	120: —	2,913: 10
Transport		2,913: 10

		Transport	2,913: 10
4 lufter 3-lufts fönster med insättning, glas och beslag à 45: —		180: —	
4 „ 2- „ „ „ „ „ à 30: —		120: —	
1 luft mindre takfönster		15: —	
2 lufter dubbeldörrar		60: —	
3 „ enkeldörrar		60: —	
Ett större takfönster		150: —	585: —
260 kvmtr takpanel med blindbotten och sågspånsfyllning à 2: 75		715: —	
550 kvmtr kalkputsade väggar och tak à 1: 50		825: —	
190 „ golf af 50 m.m. furuplank à 3: 25		617: 50	
Utvändig fogstrykning af frontar och skorstenar		50: —	
Planer till 3:ne kaminer med inläggning		24: —	
3:ne större Ebbes kaminer med rör		540: —	
36 m. stuprör		90: —	
En klosett med zinkrör till skorsten		75: —	
Trappa till vinden		80: —	
Ställningar		400: —	
Målning		350: —	
Vattenledning med tvättställ i tamburen m. m.		300: —	
Oförutsedda omkostnader		435: 40	4,501: 90
		Kronor	8,000: —

Västerås den 24 Okt. 1908.

P. Vict. Johansson.

Bilaga litt. M. 5.

Kostnadsberäkning

för

utförande af nedanstående arbeten vid Karlslund.

Anordnande af kloak- och vattenledning till svinhuset:

85 mtr gräfning och fyllning à 2: 75	233: 75	
85 „ lergodsrör med läggning à 2: 25	191: 25	
85 „ 1″ galv. järnrör med läggning à 2: 20	187: —	
Kranar och vinklar	20: —	
Grus och cement	50: —	
Oförutsedda omkostnader	68: —	750: —

Inläggning af ett cementgolf i en källare under stora byggnaden:

Arbetskostnader och materiel	150: —
	Kronor 900: —

Västerås den 26 Okt. 1908.

P. Vict. Johansson.

(Bilaga litt. N. 1.)

Gårdar och diverse mark

som staden inköpt för stadsplanens genomförande, samt förslagsvis beräknade inkomster och utgifter för år 1909.

	Inkomster:	Utgifter:	Behållning:
Västra kvarteret: Gården N:o 70 b	800: —	200: —	600: —
» 93	1,585: —	285: —	1,300: —
» 99	220: —	60: —	160: —
» 109	835: —	135: —	700: —
» 116	1,106: —	206: —	900: —
» 119	195: —	95: —	100: —
Södra kvarteret: Gården N:o 25	1,095: —	295: —	800: —
» 70—71	300: —	50: —	250: —
» 111	1,520: —	220: —	1,300: —
» 112	2,205: —	305: —	1,900: —
» 134—136	980: —	135: —	845: —
» 137—138	320: —	90: —	230: —
Norra kvarteret: Gården N:o 2	2,160: —	560: —	1,600: —
» 4	2,557: —	407: —	2,150: —
» 6	645: —	145: —	500: —
» 7	600: —	100: —	500: —
» 9	1,725: —	300: —	1,425: —
» 21	1,250: —	250: —	1,000: —
» 43	880: —	180: —	700: —
» 48	1,500: —	250: —	1,250: —
Västermalm: N:o 35	250: —	90: —	160: —
Lägenheten Berget	1,200: —	200: —	1,000: —
Loviselund	501: —	101: —	400: —
Smedsbo	500: —	100: —	400: —
Adolfsberg	775: —	145: —	630: —
Kristineberg	567: —	67: —	500: —
Nyby	250: —	50: —	200: —
Diverse mark	500: —	—	500: —
Kronor	27,021: —	5,021: —	22,000: —

Behållning . . . . . 22,000: —

från behållningen afgår:

Kronoutskylder cirka	300: —	
Kommunalutskylder »	1,200: —	
Skorstensfejning	500: —	2,000: —
	Kronor	20,000: —

(Bilaga litt. N. 2.)

Diverse mark.

Planteringslandet litt. b. af tomten N:o 119 Norra kvarteret	3: —
Gatumark mellan kvarteren Sigvald och Sigurd	50: —
Trädgårdarne vid Sofielund och Adolfsberg	30: —
Mark af Stora gatan, inlagd till tomten N:o 1 i kvarteret Måns	5: —
Mark af tomten N:o 39—40 Södra kvarteret för Handtverkaregatan	5: —
Mark af Norra esplanaden (Gust. Johansson i Gustafsborg)	15: —
» » (J. G. Carlsson, Blåsbo)	5: —
» » (P. A. Blommé)	20: —
Planteringsland å tomten N:o 143 Södra kvarteret (Änkan Math. Carlsson)	16: —
» » » (Svante Eriksson)	16: —
Lotterna N:o 8, 21, 25 och 27 af tomten N:o 143 Södra kvarteret	54: —
Mark, afsöndrad från Sigridsdal (P. Jakobsson)	25: —
» » (Carl Pettersson)	7: —
Del af f. d. Lundahlska tomten (L. M. Ström)	10: —
» » (C. A. Fredriksson)	40: —
Mark, afsöndrad från Mälareborg	20: —
Mark af Smedsbo (Fredrika Andersson)	40: —
Ett område vid Knutsgatan å Herrgärdet	45: —
Planteringsland af tomten N:o 12 i Västra kvarteret	5: —
Mark af tomten N:o 119 i Norra kvarteret (A. G. Lindgren)	50: —
Del af Gustafsbergsjorden	75: —
Tomten N:o 23 i Norra kvarteret	40: —
Lotten N:o 7 å tomten N:o 143 i Södra kvarteret	16: —
Mark mellan Svartån och Nya bryggeribolagets tomter	10: —
Ett område af Svantegatan (Bandir. Plantin)	15: —
» » (Löjtnant Schenström)	15: —
Tomten N:o 84 b i Västra kvarteret	10: —
Ett område af Domkyrkoesplanaden inlagdt till tomten N:o 33 i Norra kvart.	5: —
Mark i Gåsmyrevreten (C. A. Fredriksson)	7: 50
Planteringsland vid Nygatan (A. F. Nyberg)	5: —
» » (K. G. Pettersson)	20: —

Bilaga litt. O.

Förslag till utgifts- och inkomststat för Västerås hamn år 1909.

Utgifter:

Såsom ränta och amortering å kostnaden för hamnbyggnaden ingår till stadskassan af inkomsterna för hamnen:			
a) Enligt af Stadsfullmäktige den 21 December 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta å ingående balans den 1 Januari 1909 kr. 64,905: — à 5 %	3,245: 25		
Amortering för året	3,000: —	6,245: 25	
b) För nu pågående hamnbyggnad, för hvilken kostnaden beräknats till 226,000 kr. föreslås:			
Ett års ränta å kr. 226,000 à 5 %	11,300: —		
Amortering för året	5,650: —	16,950: —	
Tjugonde årets amortering för tullhusbyggnaden enligt af Stadsfullmäktige den 19 December 1890 fastställd plan		1,750: —	24,945: 25
Aflöningar m. m.:			
Hamnuppbördsmannen:			
Lön	1,200: —		
Ålderstillägg	300: —	1,500: —	
Arvode: 6 % å beräknade inkomsterna för hamnen		1,320: —	
Hamnordningsmannens lön		150: —	
Skrifmaterialier för Hamnkontoret		50: —	
Telefonafgifter		85: —	3,105: —
Diverse årskostnader:			
Underhåll af kajerna, renhållning och grusning å hamnen samt skötsel af fyren m. m.		800: —	
Belysning å hamnen med 12 lyktor		800: —	
Omkostnader för tullhuset		150: —	
Reparation af båtbryggor		500: —	2,250: —
		Summa Kronor	30,300: 25

Inkomster:

Beräknad behållning från år 1908	33,200: —
Hamn- och broafgifter, förslagsvis	22,000: —
Summa Kronor	55,200: —

Västerås den 30 Oktober 1908.

På Hamnstyrelsens vägnar:

Wald. Grandinson.

Utdrag af protokoll, hållet vid Drätselkammarens i Västerås sammanträde den 24 November 1908.

§ 334.

Utgifts- och inkomststat för år 1909.

Med ledning af Drätselkammarens räkenskaper och de från Magistraten inkomna specialförslag företogs nu efter förberedande sammanträden den 18 och 23 innevarande November till slutlig behandling förslag till Västerås stads utgifts- och inkomststat för år 1909, därvid följande särskilda beslut skulle i protokollet antecknas.

Utgifterna:

Brist från år 1908.

Enligt verkställda beräkningar komme innevarande års räkenskaper att utvisa en brist af omkring 15,000 kronor, hvilket belopp skulle bland utgifterna först upptagas. Till upplysning om sagda brists tillkomst skulle här antecknas, att utdelningen, å stadens järnvägsaktier utgått med allenast 5 % eller 10,747 kronor mindre än den efter 6 % beräknade utdelningen, att stadens andel i brännvinsförsäljningsafgifterna lämnat 1,945 kronor mindre inkomster än som beräknats, samt att de beräknade utgifterna för diverse renhållning och afkortningar öfverskridits med respektive cirka 1,500 och 1,000 kronor.

Å öfriga poster i staten uppkommande smärre brister och behållningar beräknades komma att ungefärligen jämnt uppväga hvarandra.

Ränta och amortering å obligationslån.

Enligt bilaga A. belöpte sig utgifterna för ränta och amortering under nästa år å stadens obligationslån, förutom de i kyrkans, skolornas och fattigvårdens stater upptagna belopp till 257,044 kronor 10 öre. Från denna summa skulle dock beräknas afgå dels 2,861 kronor 75 öre, utgörande till statskassan influtna ersättningar för å försålda obligationer af 1907 års lån upplupna kupongräntor före respektive försäljningsdagar, dels ock 7,920 kronor utgörande ett halft års ränta å ännu osålda till nominellt 352,000 kronor uppgående obligationer af 1907 års lån, hvilka obligationer torde komma att försäljas efter hand under loppet af år 1909 eller tillhopa 10,781 kr. 75 öre, hvadan alltså i utgiftsstaten under ifrågavarande rubrik skulle utföras kronor 246,262: 35.

Ränteskillnad.

I likhet med för innevarande år skulle på grund af Stadsfullmäktiges beslut den 31 Maj 1906 upptagas till uttaxering för år 1909 ett belopp af 2,500 kronor, utgörande godtgörelse för den ränteförlust, de uti 1896 års lån ingående fonder lede därigenom, att staden erlade lägre ränta än den, som kunde erhållas på deposition i bank.

Räntor å tillfälliga lån.

Jämlikt Drätselkammarens beslut den 25 November 1907 att för stadens räkning upplåna förut å depositionsräkning i bank innestående medel, tillhörande en del under Stadsfullmäktiges förvaltning stående fonder emot högsta depositionsränta skulle beräknad depositionsränta å sagda medel i utgiftsstaten utföras till ett belopp af 19,000 kronor.

Några andra tillfälliga lån ansåg Drätselkammaren icke kunna behöfva upptagas under nästkommande år.

I skrifvelse till Drätselkammaren hade magistraten meddelat kammaren de förslag till aflöningsstater och andra utgifter för Magistraten och Rådstufvu-Rätten samt Poliskåren, som Magistraten ämnade framlägga för Stadsfullmäktige. Magistratens och Rådstufvurättens samt Poliskårens stater.

Vid genomgående af dessa förslag, i hufvudsaklig öfverensstämmelse hvarmed Drätselkammaren uppgjort sitt förslag, fattade Drätselkammaren följande afvikande beslut, nämligen:

Beträffande den för 2:dre litterate Rådmannen föreslagna löneförhöjningen å 1,000 kronor utöfver till honom för innevarande år utgående aflöningsförmåner ansåg Drätselkammaren, att, då innehafvaren af 2:dre rådmanstjänsten under innevarande år fått åtnjuta ett från 500 kronor år 1907 till 1,000 kronor höjdt lönetillägg, samt förslag till Magistratens och Rådstufvurättens omorganisation i förening med lönereglering för magistratsledamöterna kunde väntas föreligga till afgörande under loppet af nästkommande år, något ytterligare lönetillägg för år 1909 icke borde ifrågakomma, och beslöt Drätselkammaren fördenskull att för sin del föreslå samma aflöningsstat för 2:dre Rådmannen som under innevarande år.

Det skulle här antecknas, att aflöningsstaterna för såväl de under Magistraten stående tjänstemän och betjänte som öfriga stadens befattningshafvare i utgiftsförslaget upptogos i öfverensstämmelse med lönereglerings- och pensionskommitténs förslag med de mindre ändringar i detsamma, som Drätselkammaren i sitt utlåtande öfver kommitténs betänkande föreslagit.

Beslöt Drätselkammaren föreslå för skrifbiträdet å Drätselkammarekontoret A. Tersmeden, hvilken varit anställd därstädes under fyra år, ett ålderstillägg å 150 kronor, hvarigenom hans aflöning för år 1909 skulle uppgå till 1,350 kr. Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner.

Härjämte beslöt Drätselkammaren i anseende till det med stadens utveckling ökade arbetet med sifferrevisionen af stadens räkenskaper, att föreslå en höjning af arvodet härför från 400 kronor till 500 kronor.

Det förut under rubriken årliga utgifter upptagna anslaget till tryckningsoch annonskostnader beslöt Drätselkammaren öfverflytta till nu ifrågavarande rubrik, och skulle, då det för innevarande år beviljade anslaget visat sig vara knappt, anslaget föreslås höjdt till 3,000 kronor.

Här skulle såsom nya poster upptagas dels pension och hyresbidrag till Fröken Lovisa Almström enligt Stadsfullmäktiges beslut den 16 Juni 1908 med tillhopa 450 kronor, dels ock ett af Drätselkammaren den 13 Februari 1908 till Arbetaren L. E. Andersson, hvilken öfver 40 år varit anställd i stadens arbeten, beviljadt understöd af 30 kronor i månaden att utgå tills vidare, men som Drätselkammaren nu ville föreslå såsom fast årlig pension af 360 kronor, att fortfarande utbetalas månadsvis. Pensioner.

Mot Brandstyrelsens specialförslag hade Drätselkammaren icke något att erinra. Brandväsendet.

Beträffande Byggnadsnämndens förslag till nuvarande stadsingeniörens pensionering samt begäran om ett förslagsanslag å 5,000 kronor till bestridande af aflöningar å stadsingeniörskontoret beslöt Drätselkammaren, som tillfullo insåg nödvändigheten af den utredning, hvarom Byggnadsnämnden fattat beslut, men tillika ansåg, att den af Byggnadsnämnden antydda omorganisationen icke skulle hinna genomföras under nästkommande år, att med afstyrkande af Byggnadsnämndens förslag upptaga i utgiftsstaten samma stat för Byggnadsnämnden som för Byggnadsnämnden.

innevarande år med 100 kronors ökning af Stadsingeniörens aflöning i öfverensstämmelse med löneregleringskommitténs af Drätselkammaren tillstyrkta förslag.

Sundhetsvården.

Hälsovårdsnämndens specialförslag till utgiftsstat beslöt Drätselkammaren tillstyrka med det enda tillägg, att för Hälsopolisen Berglund upptogs ett ålderstillägg å 150 kronor, i öfverensstämmelse med hvad Drätselkammaren i sitt utlåtande öfver löneregleringskommittens betänkande föreslagit.

Beträffande kostnaden för omändring af tvättstugubyggnaden vid Epidemisjukhuset beslöt Drätselkammaren låta hela beloppet 1,600 kronor kvarstå i utgiftsstaten och sålunda föreslå detsammas uttaxering på en gång under år 1909.

Fosterbarnsnämnden.

Emot Fosterbarnsnämndens specialförslag förekom ingen anmärkning.

Gatulägg-ningar.

Kostnaden för mindre tillfälliga gatuarbeten och reparationer samt för makadamslagning beräknades i likhet med för innevarande år.

Beträffande särskilda mindre gatuarbeten äfvensom större gatuarbeten, som ansetts böra komma till utförande under nästkommande år, hade arbetschefen uppgjort kostnadsförslag (Bil. G.) slutande å ett belopp af 46,110 kronor.

Efter genomgående häraf beslöt Drätselkammaren tillstyrka utförandet af de i kostnadsförslaget omförmälda gatuarbeten samt föreslå, att kostnaderna därför finge gäldas på följande sätt:

Genom uttaxering, de mindre gatuarbetena, nämligen:

Biskopsvägens norra sida från Källgatan till Bryggerigatan	500: —
Bryggerigatan från Biskopsvägen till Lidmansgatan	600: —
Kyrkogatan midt för Domkyrkan	1,460: —
Norra Esplanaden från Kyrkogatan till Föreningsgatan	1,600: —
Gåsmyregatan från Skolgatan till gården N:o 67 A	550: —
Kronor	4,710: —,

hvilket belopp skulle i utgiftsförslaget uppföras.

Af lånemedel de större gatuarbetena, nämligen:

Smedjegatan från Vasagatan till och med korsningen af Sturegatan .	7,000: —
Köpmangatan från Stora gatan till och med korsningen af Munkgatan	16,600: —
Fiskartorgets västra sida från Munkgatan till Slottsbron . . .	10,300: —
Fiskartorget midt för Rådhuset från Hamngatan till Nedre Trädgårdsgatan	7,500: —
Kronor	41,400: —

Underhåll af vägar och broar.

Förutom det för grusning och makadamisering af vägar i likhet med för innevarande år upptagna beloppet 6,000 kronor, skulle under denna rubrik föreslås till uttaxering i bifogade kostnadsförslag (Bil. H. 1. och H. 2.) omförmälda utgifter, nämligen dels för reparation af en del af Skultunavägen midt för Aroslund, hvilket arbete i anledning af upprepade ras af landsvägen på ifrågavarande ställe visat sig vara nödvändigt, 1,700 kronor, dels ock för omläggning af Skarpskyttebron eller Lidmansbron, som i dess nuvarande skick vore högst bristfällig, 2,200 kr.

Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.

Vatten- och Gasverksstyrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för verken beslöt Drätselkammaren tillstyrka allenast med det tillägg, att bland ut-

gifterna skulle utföras följande nyanläggningar och nyanskaffningar att gäldas med från verken inflytande vinstmedel, nämligen:

Nya serviser och gårdsaflopp	5,250: —
Nya mätare	13,000: —
Nya gatulyktor	1,750: —
	Kronor 20,000: —

I fråga om öfriga af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslag till nyanläggningar och nyanskaffningar, nämligen:

För utsträckning af stadens allmänna ledningar utom stadsplanen, förslagsvis	5,000: —
För anläggande af afloppsledningar från Svartån till Stora gatan med biledningar jämte pumpstation	60,500: —
samt i Pilgatan	4,125: —
För anläggande af vattenledning i Kopparbergsvägen	2,900: —
För anläggande af gasledning i Kopparbergsvägen	475: —
	Kronor 73,000: —

beslöt Drätselkammaren förorda bifall till anslagens beviljande under hemställan, att de erforderliga medlen måtte genom lån anskaffas.

Jämlikt Stadsfullmäktiges beslut den 27 Augusti 1908 att uppdraga åt Drätselkammaren att i sammanhang med sitt förslag till utgifts- och inkomststat för nästkommande år inkomma till Stadsfullmäktige med förslag, på hvad sätt af Stadsfullmäktige samma dag beviljade anslag till anläggande af vatten- och afloppsledningar jämte brandposter dels i Pilgatan och Malmabergsgatan till sistnämnda gatas korsning med Mälaregatan, dels ock i Allégatan genom Nygårdsområdet till korsningen med Johanneslundsgatan samt af vatten- och gasledningar från hörnet af Västra Bergsgatan och Västra Esplanaden genom Västra Esplanaden till Köpingsvägen och vidare 130 meter utåt Köpingsvägen tillhopa 17,310 kronor skulle gäldas, beslöt nu Drätselkammaren föreslå Stadsfullmäktige att besluta, att ifrågavarande utgifter skulle bestridas af upplånade medel.

Enligt Vatten- och Gasverksstyrelsens till Drätselkammaren aflämnade förvaltningsberättelse för 1907 hade sagda års vinst visat ett öfverskott af 26,250 kronor 86 öre utöfver den i budgeten för samma år beräknade. Som emellertid i styrelsens budgetförslag något sådant öfverskott icke upptagits såsom tillgång och icke syntes Drätselkammaren kunna hafva, åtminstone i dess helhet, åtgått till bestridande af i vederbörlig ordning beslutade anslag, som skolat utgå af verkens vinstmedel, beslöt Drätselkammaren föreslå Stadsfullmäktige att besluta, att möjligen återstående öfverskott af 1907 års vinst skulle, då ett nytt elektricitetsverk sannolikt inom kort komme att anläggas, användas till afskrifning å det nuvarande elektricitetsverkets maskiner.

Härjämte beslöt Drätselkammaren föreslå Stadsfullmäktige att besluta, att Vatten-, Gas- och Elektricitetsverkens räkenskaper skulle från och med år 1910 göras fullt självständiga, så att endast vinsten från verken skulle ingå i stadens allmänna budget.

Den af Vatten- och Gasverksstyrelsen med dess skrifvelse den 18 innevarande November öfverlämnade framställning från Ingeniören F. G. Lönnqvist om löneförhöjning beslöt Drätselkammaren, med instämmande i styrelsens afstyrkande af framställningen, öfverlämna till Stadsfullmäktige.

Med skrifvelse den 23 innevarande November hade Vatten- och Gasverksstyrelsen öfversändt en till Stadsfullmäktige ställd skrifvelse med framställning,

att Stadsfullmäktige måtte för år 1909 bevilja styrelsen ett anslag å 300 kronor att utgå af tillgängliga medel vid verken såsom arvode för en hos styrelsen anställd sekreterare.

Då enligt gällande instruktion det ålåge föreståndaren vid verken att utan särskild ersättning handhafva ifrågavarande sekreteraregöromål och framställningen inkommit först nu, efter det styrelsen aflämnat sitt utgiftsförslag för nästkommande år, beslöt Drätselkammaren att hos Stadsfullmäktige afstyrka bifall till framställningen.

Gatubelysningen. Anslaget för gatubelysningen skulle i följd af den under innevarande år utförda och för nästa år föreslagna uppsättningen af en mängd nya gaslyktor höjas från 20,186 kronor till 23,711 kronor.

Renhållningsverket. Som en ny häst i stället för en af de äldre under nästkommande år måste anskaffas för renhållningsverkets behof, beslöt Drätselkammaren i utgiftsstaten upptaga den beräknade inköpssumman för en häst med 800 kronor.

Parker och planteringar. Till Trädplanteringssällskapets specialförslag till utgiftsstat beslöt Drätselkammaren tillstyrka bifall med tillägg att i staten skulle ytterligare upptagas dels 400 kronor, som erfordrades till Direktören C. A. Forsbergs aflöning i enlighet med löneregleringss- och pensionskommitténs af Drätselkammaren tillstyrkta förslag till ny lönestat för trädgårdsdirektören, dels ock 1,000 kronor, utgörande ett af Trädplanteringssällskapet begärdt anslag till uppförande af en musikpaviljong i Vasaparken, hvilken framställning Drätselkammaren ville förorda.

Skogarne. Det i innevarande års stat upptagna beloppet 800 kronor till diverse skogsarbeten hade visat sig otillräckligt, hvarför beloppet uti 1909 års stat skulle föreslås höjdt till 1,000 kronor.

Beslöt Drätselkammaren under denna rubrik föreslå ett nytt anslag å 100 kronor i arvode till Jägmästare för tillsyn af stadens skogar, då en sådan sakkunnig tillsyn ansågs önskvärd.

Rådhuset. Kostnaden för Rådhusets uppvärmning, som i föregående års stater upptagits till 1,000 kronor, ansågs för nästkommande år böra upptagas till högre belopp eller 1,400 kronor, enär efter Rådhusets restaurering äfven trappor och vestibuler samt dessutom flera rum än förut under den kallare årstiden hölles ständigt uppvärmda.

I följd af tjänstelokalernas tillökning i Rådhuset skulle jämväl kostnaden för belysning upptages till ett från 600 till 800 kronor förhöjdt belopp.

Af de genom Stadsfullmäktiges beslut den 27 sistlidne Augusti beviljade anslagen till nyanskaffning af möblering samt reparation och komplettering af en del äldre möbler äfvensom till dekorering i Stadsfullmäktiges sessionssal tillhopa 6,200 kronor, allt i samband med rådhusets restaurering beslöt Drätselkammaren till uttaxering föreslå och i staten upptaga 4,200 kronor, hvaremot återstående 2,000 kronor ansågos kunna gäldas genom försäljning af en del äldre för staden oanvändbara möbler och inventarier.

Stadshotellet. Uti innevarande års stat hade maskinistens aflöningsförmåner upptagits såsom en stadens utgift. Som emellertid all kostnad för stadshotellets uppvärmning, inberäknadt maskinistens aflöning, efter utrymmenas kubikinnehåll fördelades mellan staden och hyresgästerna, skulle för år 1909 maskinistens aflöning upptagas inom linien och i utgiftsförslaget utföras stadens andel i uppvärmningen med ett något förhöjdt belopp af 2,300 kronor.

Kostnaden för underhåll af fastigheten hade i innevarande års stat approximativt beräknats till 500 kronor. Detta belopp hade visat sig vara alltför knappt tilltaget och skulle nu höjas till 1,000 kronor.

Enligt hyreskontraktet med spritbolaget inginge i bolagets hyra en bostad för en dräng. Då någon lämplig sådan bostad icke funnes inom stadshotellet, hade Drätselkammaren måst hyra bostad för spritbolagets dräng på annat håll, och skulle kostnaden härför i staten upptagas med 200 kronor.

Antecknades, att krono- och kommunalutskylder för fastigheten, hvilka icke förut förekommit, beräknades komma att utgå med 3,275 kr. under år 1909.

Kallbadhuset.

Anslaget till diverse utgifter såsom aflöningar och reparationer, för innevarande år beräknadt till 1,000 kronor, hade visat sig otillräckligt och skulle nu höjas med 500 kronor.

Renhållning.

Kostnaderna för bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll och spolning) å gator och allmänna platser hade i 1908 års stat upptagits till 1,800 kronor, men beräknades för i år komma att uppgå till omkring 3,500 kronor; och beslöt Drätselkammaren att upptaga sistnämnda belopp i utgiftsförslaget för nästkommande år.

Årliga utgifter.

Såsom nytillkomna poster skulle här antecknas: telefonafgifter till Stadsingeniörens och Arbetschefens tjänsterum 100 kronor, omkostnader för brandsyn 350 kronor och årsafgift till Svenska stadsförbundet 340 kronor.

Diverse särskilda ändamål.

Under denna rubrik skulle uppföras det af Stadsplanekommitterade begärda och af Drätselkammaren förut tillstyrkta förslagsanlaget å 5,000 kronor.

Afkortningar.

Då afkortningarne, som för innevarande år beräknats till 12,000 kronor, i och med det ökade antalet bevillningskronor, ständigt ökades, skulle afkortningarne i det nu förevarande förslaget upptagas till ett beräknadt belopp af 14,000 kr.

Fattigvården.

Det af Fattigvårdsstyrelsen upprättade specialförslaget till utgifts- och inkomststat beslöt Drätselkammaren tillstyrka allenast med det tillägg, att bland utgifterna upptogos de belopp af respektive 150 och 100 kronor, som erfordrades för att aflöningarne till Sysslomannen och portvakten vid fattiggården skulle kunna utgå i enlighet med löneregleringskommitténs af Drätselkammaren tillstyrkta förslag till nya lönestater för dessa tjänstemän.

Inkomsterna:

Arrenden för diverse jordlägenheter.

Här skulle antecknas, att utom en del mindre förändringar af några poster under denna rubrik, en ny större inkomst tillkommit nämligen arrende för egendomen Nordanby, dels för året 14 Mars 1908—14 Mars 1909, hvilket förfölle till betalning den 14 Mars 1909 med 1,800 kronor, dels ock för året 14 Mars 1909—14 Mars 1910, förfallet till betalning den 1 December 1909 med 1,600 kronor eller tillhopa 3,400 kronor.

Hamnen.

Enligt Hamnstyrelsens förslag till utgifts- och inkomststat för år 1909 skulle till statskassan ingå ränta och amortering å hamnens skuld för dels förutvarande hamn- och tullhusbyggnaden, dels ock den af Stadsfullmäktige beslutade nu pågående nya hamnbyggnaden med tillhopa 24,945 kronor 25 öre hvilket belopp skulle i Drätselkammarens budgetförslag bland inkomsterna uppföras.

Utdelning å aktier.

Då utdelningen å aktierna i Stockholm—Västerås—Bergslagens Nya Järnvägsaktiebolag för år 1907 uppgått till allenast 5 % och bolagets nettovinst för innevarande år antogs komma att stanna vid lägre belopp än för år 1907, beslöt Drätselkammaren föreslå Stadsfullmäktige att beräkna stadens utdelning å sina aktier i bolaget för år 1908 till 4 %.

Brännvinsmedel.

Den tid, hvarför staden hade att under år 1909 åtnjuta andel i vinsten af utminutering och utskänkning af brännvin, utgjorde 15 månader eller för försäljningsåret från den 1 Oktober 1907 till den 1 Januari 1909; och då enligt uppgift från spritbolaget dess vinst för år räknadt icke kunde beräknas blifva lägre nu än under förra försäljningsåret, beslöt Drätselkammaren efter denna beräkningsgrund utföra stadens vinstandel med $^1/_4$ högre belopp än i senaste budget med författningsenligt afdrag eller 102,864 kronor.

Diverse inkomster.

Enär aftal med staten om tillhandahållande af polismän för tjänstgöring å rikets landsbyggd sannolikt komme att upprättas och tillämpas från 1909 års ingång skulle under denna rubrik uppföras den staden enligt ett sådant kontrakt tillkommande ersättningen med i afrundadt tal 3,000 kronor.

Inom linien skulle här antecknas de förmåner, flickskolan af staden åtnjöte i enlighet med Stadsfullmäktiges härutinnan den 31 sistlidne Augusti fattade beslut.

Uttaxeringen.

Efter afdrag af inkomsterna från utgifterna i det nu upprättade budgetförslaget erhölls en brist att genom uttaxering fyllas å 517,337 kronor 14 öre.

Enligt uppgift af Kronouppbördskassören utgjorde antalet bevillningskronor i staden enligt senaste af Pröfningsnämnden faslställda taxering 39,635 kronor 67 öre. I sistnämnda belopp inginge emellertid liksom föregående år bevillning å en del af Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolagets taxering, som visserligen, oaktadt af bolaget hos Pröfningsnämnden anförda besvär, af Nämnden fastställts, men, enligt hvad Drätselkammaren erfarit, komme att öfverklagas i högre instans. Då den af bolaget yrkade nedsättningen i dess taxering utgjorde 262,880 kronor, motsvarande efter innevarande års halfva bevillning icke mindre än 1,314 kronor 40 öre i bevillningskronor, beslöt Drätselkammaren med hänsyn till beloppets storlek vid beräkningen af uttaxeringen frånräkna denna tvistiga bevillning från hela antalet bevillningskronor för staden.

Till grund för Drätselkammarens beräkning af uttaxeringen lades sålunda ett antal bevillningskronor af 38,321 kronor 27 öre; och beslöt Drätselkammaren efter uträkning på hvarje bevillningskrona, af den uppkomna bristen föreslå en uttaxering af *tretton (13) kronor 50 öre pr bevillningskrona,* hvarvid dock sknlle anmärkas, att antalet bevillningskronor vore uträknadt efter den för innevarande år till staten utgående halfva bevillningen, hvadan alltså efter hel bevillning den föreslagna uttaxeringen utgjorde *sex (6) kronor 75 öre pr bevillningskrona* eller 25 öre mindre än föregående år.

Emot Drätselkammarens beslut i fråga om uttaxeringen anmälde Herr Grandinson sin reservation samt lät till protokollet anteckna följande yttrande:

"I afseende å Drätselkammarens förestående förslag till uttaxering för nästa år får jag härmed anmäla min på följande grunder afvikande mening.

Anledningen till, att vid utgifts- och inkomststatens uppgörande för år 1909 en nedsättning i uttaxeringen kunnat ifrågakomma, ligger till stor del däri, att för sagda år kunnat påräknas inkomst af brännvinsmedel för 15 månader i stället för 12.

Detta tillfälle är alldeles enastående och kan ej åter inträffa. Under innevarande år har dessutom förekommit en aktningsvärd ökning i antalet bevillningskronor. För nästkommande år tror jag, att man i stället får bereda sig på ett stillestånd i detta afseende, under det att utgifterna ändock komma att stiga i samma mån som hittills. Jag anser därför behörigt förutseende kräfva, att man bereder sig på fortsatt ökning i utgifter utan motsvarande ökning i inkomster. En nedsättning i uttaxerigen nu kommer med stor sannolikhet att åtföljas af en stegring följande år. För att minska kännbarheten af sådan stegring vore önskvärdt, att begagna den nuvarande gynnsamma ställningen och af öfverskottet bestrida sådana omkostnader, som äro beslutade, men fördelats på flera år. Så återstår tredje årets afbetalning å anslagen för två nya urinkurar (5,000) för inköp af möbler i gamla stadshuset (4,571) och till handtverks- och industriutställningen år 1908 (5,000) eller tillsammans för år 1910 4,857 kronor. För 1910 återstår äfven fjärde årets amortering af anslaget för ändring af Vatten- och Gasverksstyrelsens kontorsbyggnad eller 1,250 kronor. I årets stat är föreslaget, att kostnaden för tillbyggnad å Fattiggården vid Karlslund, beräknad till 8,000 kronor, skall fördelas på fyra år. Dessa till 1910 och följande år uppskjutna utgifter utgöra sammanlagdt 12,107 kronor, och då skillnaden mellan uttaxering af 7 och 6: 75 kr. utgör 19,160 kronor, återstå c:a 7,000 kronor, som med fördel skulle kunna användas dels för högre anslag till gatuunderhåll och dels för beredande af välbehöflig arbetsförtjänst under instundande vinter för stadens arbetare.

På grund af det sålunda anförda hemställer jag, att Herrar Stadsfullmäktige ville besluta:

att uttaxeringen för år 1909 bibehålles vid samma belopp som för innevarande år, och

att de ändringar i utgifts- och inkomststaten, som föranledes däraf, skola företagas i enlighet med hvad som ofvan antydts.

Västerås den 24 November 1908.

Wald. Grandinson."

Med anledning häraf skulle i protokollet anmärkas, att om också brännvinsmedlen för denna budget lämnat en osedvanligt stor vinst så hade å andra sidan icke bland inkomsterna, såsom ske kunnat, beräknats vare sig Vatten-, Gas- och Elektricitetsverkens ofvan omförmälda vinstöfverskott å 1907 års rörelse eller det vinstöfverskott å verkens rörelse under innevarande år, som med säkerhet kunde beräknas komma att uppstå till ett icke obetydligt belopp.

Som ofvan.

In fidem

Theofil Öberg.

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Under åberopande af 60 § Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad får Magistraten härhos öfverlämna bilagda, af Drätselkammaren efter Magistratens anhållan uppgjorda förslag till utgifts- och inkomststat för år 1909 med därtill hörande bilagor samt Drätselkammarens protokoll i ärendet.

Uti förslaget hemställer Magistraten om följande ändringar:

Andre litterate Rådmannen.

Andre litterate rådmannens lönetilläg om anslag till skrifbiträde är af Drätselkammaren i likhet med föregående år beräknadt till sammanlagdt 1,200 kronor.

Då Stadsfullmäktige på förslag af dess löneregleringskommitté nu bestämt aflöningsförmånerna för Stadsfogden, Kronouppbördskassören och Stadsfiskalen till sådana belopp, att desse tjänstemän med tjänsterna tillhörande sportler komma att erhålla högre löner än deras förman, andre litterate Rådmannen, hvilken dagligen är under flera timmar upptagen å tjänsterummet och dässutom har betydande hemarbete, föreslår Magistraten:

att andre litterate Rådmannen måtte, i afbidan på lönereglering, i stället för nu utgående lönetillägg och anslag till skrifbiträde tillsammans 1,200 kronor erhålla ett lönetillägg af 2,000 kr.

I enlighet med Stadsfullmäktiges beslut den 26 sistlidne November bör iakttagas följande:

Kronouppbördskassören.

Kronouppbördskassörens begynnelselön utgår med	kr.	2,000: —	
ett ålderstillägg	„	300: —	2,300: —

Skrifbiträde å kronouppbördskontoret.

För ett fast, af Magistraten antaget skrifbiträde å kronouppbördskontoret skall utgå kronor 900.

Stadsfiskalen.

Stadsfiskalens begynnelselön	kr.	2,200: —	
ett ålderstillägg	„	500: —	2,700: —

Byggnadsnämnden.

Beträffande anslag för Byggnadsnämndens verksamhet har Byggnadsnämnden och Drätselkammaren stannat i olika beslut.

Byggnadsnämnden har hemställt om följande anslag:

pension för Stadsingeniören Gewalt	kr.	3,000: —
förslagsanslag till bestridande af aflöningar å stadsingeniörskontoret	„	5,000: —
rit- och skrifmateriel samt diverse omkostnader	„	300: —
	Summa kr.	8,300: —

Drätselkammaren har däremot, med afstyrkande af Byggnadsnämndens förslag upptagit aflöning med ålderstillägg för nuvarande Stadsingeniören till 2,600 kronor samt för Byggnadsnämndens behof härförutom beräknat anslag af tillsammans 700 kronor.

På de skäl, Byggnadsnämnden i sitt protokoll anfört, och då Magistraten har full kännedom om hvilka stora svårigheter för Byggnadsnämnden och Stadsplanekommitterade förefinnas att, såsom nu med Stadsingeniörsgöromålen är ordnadt, på nöjaktigt sätt utföra de göromål, som åligga samma nämnd och kommitérade samt då Magistraten anser att till dess den af Byggnadsnämnden antydda omorganisation kan hinna blifva genomförd, Stadsingeniörsgöromålen kunna utföras af en vikarierande tjänsteman, föreslår Magistraten.

att Stadsfullmäktige ville *dels* bevilja Stadsingeniören Gewalt en årlig pension af 3,000 kronor att utgå under de vilkor, Byggnedsnämnden föreslagit *dels* ock på sätt Byggnadsnämnden begärt för dess verksamhet under år 1909 anslå ett belopp af 5,300 kr.

Sundhetsvården.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut den 26 sistlidne November skall följande iakttagas: ur Sundhetsvårdens stat skall utgå af Drätselkammaren upptaget ålderstillägg till hälsovårdspolisen Berglund 150 kr.

I öfrigt har Magistraten icke något att erinra mot Drätselkammarens förslag.

Västerås Rådhus den 4 December 1908.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Beredningsutskottet, som jämlikt arbetsordningen granskat det uppgjorda förslaget till utgifts- och inkomststat för Västerås stad år 1909 får med anledning däraf afgifva följande utlåtande:

Magistratens och Rådstufvu-Rättens samt Poliskårens stater.

Beträffande den af Magistraten för 2:dre litterate Rådmannen föreslagna löneförhöjningen afstyrker utskottet i likhet med Drätselkammaren densamma, och får utskottet såsom ytterligare skäl härför framhålla, att, då 2:dre Rådmannens löneförmåner enligt innevarande års stat, i synnerhet i betraktande af att det medgifvits honom att med sin tjänst förena en så inkomstbringande befattning som sekreterare och kamrerare i landstinget, måste anses för närvarande fullt tillräckliga, skäl ej föreligger att nu genom en löneförhöjning gå lönereglerings- och pensionskommittén i förväg.

I fråga om Kronouppbördskassören, skrifbiträde å kronouppbördskontoret och Stadsfiskalen bör staten föräudras i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut den 26 nästlidne November på sätt Magistraten erinrat.

Till bränsle och lyse i polisstationen är af Drätselkammaren föreslaget samma belopp som för innevarande år eller 1,500 kronor. Som emellertid den Stadsfiskalen hittills tillkommande förmånen af fri vedbrand och lyse från och med nästa år kommer att upphöra, föreslår utskottet, att anslagsposten nedsättes till 1,200 kr.

För nyanskaffning af en korkmatta i extra poliskonstaplarnes logement har föreslagits ett belopp af 200 kr.

Då 100 kronor torde vara för ändamålet tillräckliga, föreslår utskottet nedsättning af anslaget till sistnämnda belopp.

Enär något skäl ej anförts för den föreslagna rätt afsevärda höjningen af anslaget till oförutsedda utgifter från 275 kronor till 525 kronor, hemställer utskottet, då någon ökning af anslaget väl i hvarje fall torde vara erforderlig, att Sadsfullmäktige ville för ändamålet anslå ett belopp af 325 kronor.

Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner.

Som Stadsvaktmästaren Clefberg och Exekutionsbetjänterna äro olycksfallförsäkrade på stadens bekostnad och samma förmån äfven bör tillkomma den nyantagne rådhusvaktmästaren Vallin, men något anslag härför ej upptagits i staten, föreslår utskottet, att under denna rubrik måtte införas en ny post:

Olycksfallsförsäkringsersättning för rådhusvaktmästaren kronor 15.

Pensioner.

Beträffande den af Drätselkammaren föreslagna pensionen för Arbetaren L. E. Andersson å 360 kronor får utskottet på de skäl Drätselkammaren anfört och särskildt i betraktande af den ovanligt långa tiden af 40 år, som Andersson varit anställd i stadens arbeten, förorda bifall till Drätselkammarens förslag.

Brandväsendet.

Då Brandstyrelsens förslag om anställande af ytterligare en ordinarie brandsoldat och samtidigt minskande af antalet extra brandsoldater från 8 till 6 synes utskottet välgrundadt, förordar utskottet bifall till samma förslag.

Byggnadsnämnden.

På de skäl Byggnadsnämnden och Magistraten anfört vill utskottet i hufvudsak tillstyrka Byggnadsnämndens förslag till utgiftsstat för nästkommande år. En del mindre ändringar däri anser sig utskottet likväl böra föreslå.

Utskottet hemställer sålunda att Stadsingeniören Gewalt beviljas pension till det belopp och på de villkor Byggnadsnämnden föreslagit samt att Stadsingeniören Gewalts aflöning före afskedstagandet af pensionsanslaget 3,000 kronor utgår i enlighet med innevarande års stat. I fråga om det af Byggnadsnämnden begärda förslagsanslaget till bestridande af aflöningar å Stadsingeniörskontoret 5,000 kronor, anser utskottet då det torde vara fördelaktigt att åtminstone första året stadsingeniörsgöromålen uppehållas genom en vikarierande tjänsteman, att anslaget kan nedsättas till 4,500 kronor och däri äfven ingå de i innevarande års stat upptagna posterna för rit- och skrifmaterial samt diverse omkostnader, tillhopa 300 kronor.

Utskottet föreslår sålunda följande stat för Byggnadsnämnden:

Pension för Stadsingeniören Gewalt		3,000: —,
af hvilket belopp Stadsingeniören Gewalts aflöning intill afskedstagandet utgår med för år räknadt lön	1,200: —	
Tjänstgöringspenningar	800: —	
Lönetillägg för år 1909	500: —	
	2,500: —	
Förslagsanslag till aflöning för uppehållande af stadsingeniörsgöromålen efter Stadsingeniör Gewalts afskedstagande, inköp af instrument och materialier m. m.		4,500: —
		Kronor 7,500: —

Sundhetsvården.

I enlighet med Magistratens erinran bör ett af Drätselkammaren upptaget ålderstillägg för Hälsopolisen Berglund å 150 kronor ur staten utgå.

Gatuläggningar.

I fråga om de af Drätselkammaren föreslagna mindre särskilda gatuarbetena förordar utskottet bifall till desammas utförande och upptagande till uttaxering, utom hvad beträffar Kyrkogatan midt för domkyrkan, hvilket arbete utskottet anser mycket väl kunna anstå, till dess Kyrkogatan i denna del i dess helhet kommer att omläggas, hvilket torde blifva nödigt efter uppförandet af de planerade byggnaderna för riksbanken och telegrafverket. Utskottet föreslår sålunda, att det för detta arbete föreslagna beloppet 1,460 kr. måtte utgå ur staten.

Beträffande de större gatuarbeten, som Drätselkammaren föreslår till utförande af lånemedel, vill utskottet framhålla, att sådana större dyrbara gatuarbeten böra för framtiden i möjligaste mån inskränkas, och då äfven gator af tuktad sten i följd af oundvikliga upprifningar för ledningars nedläggande icke äro så varaktiga, att bekostandet af deras anläggning uteslutande af upplånade medel är fullt försvarligt, bör enligt utskottets förmenande någon del eller hälst hälften af kostnaden uttaxeras.

I anslutning härtill får utskottet hemställa, att endast de allra nödvändigaste af de ifrågasatta större gatuarbetena, nämligen Köpmangatans fortsättning till Fiskartorget samt Fiskartorgets västra sida komma till utförande under år 1909 samt att af det härför erforderliga beloppet, 26,900 kronor, 16,900 kronor bestridas af lånemedel och återstoden 10,000 kronor upptagas till uttaxering i 1909 års stat.

Vägar och broar.

Då utskottet har sig bekant, att enligt det förslag till revision af statsplanen, som är under utarbetande, på den nuvarande skarpskyttebrons plats kommer att upptagas en körbro, anser utskottet, att en omläggning af gångbron nu är onödig, och föreslår därför, att det uppdrages åt Drätselkammaren att låta utföra nödiga förstärknings- och re-

parationsarbeten af bron, för hvilket ändamål Stadsfullmäktige behagade i stället för det af Drätselkammaren begärda anslaget 2,200 kronor, bevilja ett förslagsanslag å 1,200 kr. att i staten upptagas.

Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken.

Beträffande, hvad Drätselkammaren yttrat ifråga om användandet af vinstöfverskottet å vatten-, gas- och elektricitetsverkens rörelse år 1907, föreslår utskottet, då det synes vara outredt, huru stor del af berörda öfverskott kan vara disponibelt, att denna fråga återremitteras till Vatten- och Gasverksstyrelsen för närmare utredning och yttrande.

Det af Vatten- och Gasverksstyrelsen begärda anslaget till aflöning af en sekreterare får utskottet på de skäl Drätselkammaren anfört afstyrka.

Likaså afstyrker utskottet liksom Drätselkammaren och Vatten- och Gasverksstyrelsen den af Ingeniören Lönnqvist framställda begäran om lönetillägg.

Gatubelysningen.

Enär någon framställning ej inkommit rörande bidrag till den elektriska belysningen å Norrmalm, föreslår utskottet, att det härför uppförda beloppet 300 kronor måtte ur staten utgå.

Parker och planteringar.

I fråga om det af Drätselkammaren tillstyrkta anslaget å 1,000 kronor för uppförande af en musikpaviljong i Vasaparken, får utskottet, som har sig bekant, att i andra städer, där friluftskonserter förekomma, mycket enklare anordningar vidtagits, afstyrka beviljandet af ifrågavarande anslag.

Skogarne.

Det af Drätselkammaren föreslagna anslaget å 100 kronor för tillsyn af stadens skogar finner utskottet onödigt, och då tillika Stadsfullmäktige nyligen borttagit ett förut befintligt sådant anslag, föreslår utskottet, att ifrågavarande anslagspost måtte ur staten utgå.

Stadshotellet.

För att vinna full öfverskådlighet af Stadshotellets ekonomi, hemställer utskottet, att Stadsfullmäktige ville besluta att för framtiden i budgeten upptages en fullständig tablå öfver inkomster och utgifter för stadshotellet, däri äfven inbegripet ränta och amortering å det däråt nedlagda kapitalet.

Förslagsanslaget.

För utjämning af uttaxeringen till jämna tiotal ören per pevillningskrona föreslår utskottet, att förslagsanslaget höjes med 1,191 kronor 38 öre.

Uttaxeringen.

Då de ändringar i budgetförslaget, som utskottet nu föreslagit, medföra en höjning af utgifterna å 11,496 kronor 38 öre och det belopp, som skall genom uttaxeringen fyllas sålunda enligt utskottets förslag utgör 528,833 kronor 52 öre, hemställer utskottet, som finner det af Drätselkammaren företagna afdraget af en del tvistiga bevillningskronor välbetänkt, att berörda belopp måtte fyllas genom uttaxering af *tretton kronor 80 öre* per pevillningskrona, motsvarande för hel bevillning *sex kronor 90 öre* per bevillningskrona.

I de delar af det föreliggende budgetförslaget, hvari utskottet ej, särskildt yttrat sig, förordar utskottet bifall till detsamma.

Västerås den 8 December 1908.

På Beredningsutskottets vägnar:

B. Fjellman.

Theofil Öberg.

Västerås. A. F Berghs Boktryckeri 1908.

Utgifts- och Inkomststat

för

Västerås stad

år 1909.

UTGIFTER:

A. *Stadens allmänna drätsel.*

Brist från föregående år				15,000: —
Ränta och amortering å obligationslån:				
För 1892 års lån			14,056: —	
„ 1896 d:o			47,151: 84	
„ 1902 d:o			89,251: 98	
„ 1907 d:o		106,584: 28		
Afgår: Influtna kupongräntor	2,861: 75			
½ års ränta å ej sålda obligationer till belopp 352,000: — å 4 %	7,920: —	10,781: 75	95,802: 53	246,262: 35
Ränteskillnad:				
för i 1896 års lån ingående fonder				2,500: —
Ränta:				
å Vallöfska donationen				1,100: —
			Transport	264,862: 35

Transport 264,862: 35

Räntor å tillfälliga lån:

å upplånta medel från åtskilliga under Stadsfullmäktiges förvaltning stående fonder tillhopa 376,650: — kr., mot gällande depositionsränta, cirka	19,000: —

Aflöningar m. m.:

a) för Magistraten och Rådhusrätten med underlydande tjänstemän och betjänte:

Borgmästaren: Lön	4,000: —		
Lönetillägg för år 1909 .	800. —		4,800: —
1:ste litt. Rådmannen: Lön			2,000: —
2:dre „ d:o Lön	2,000: —		
Lönetillägg för år 1909	1,000: —		
Anslag till skrifbiträde	200: —		3,200: —
Illiterate Rådmannen: Lön			750: —
Reservationsanslag för tillfälliga biträden enl. Kungl. brefvet den 27 Febr. 1868			200: —
Tryckнings- och annonskostnader samt skrifmaterialier och bokbinderiarbeten			1,000: —
Stadsfogden: Aflöning . . . . 2,000: —			
Två ålderstillägg . . . . 600: —	2,600: —		
Ersättning för tjänstelokal	300: —		2,900: —
Kronouppbördskassören: Aflöning	2,000: —		
Ett ålderstillägg .	300: —		2,300: —
Skrifbiträde å kronouppbördskontoret			900: —
Stadsfiskalen: Kontant aflöning	2,200: —		
Ett ålderstillägg	500: —		2,700: —
Dessutom fri bostad utan värme och belysning till beräknadt värde af 600 kr.			
Stadsvaktmästaren: Aflöning	1,200: —		
Två ålderstillägg .	300: —		1,500: —
En exekutionsbetjänt: Aflöning . . .	1,300: —		
Ett ålderstillägg .	150: —		1,450: —
En exekutionsbetjänt: Aflöning	1,300: —		
Ett ålderstillägg	150: —		1,450: —
Extra biträde vid exekutionsgöromålens utförande .			1,200: —
Anslag till exekutionsbetjänterna för hållande af velociped			75: —
Olycksfallsförsäkringsersättning för stadsvaktmästaren och exekutionsbetjänterna		60: —	26,485: —
		Transport	310,347: 35

		Transport	310,347: 35
b) för Poliskåren:			
Poliskommissarien: Kontant aflöning		2,400: —	
Dessutom fri bostad utan värme och belysning till beräknadt värde af 600 kronor.			
Öfverkonstapeln: (Linder)			
Aflöning	1,800: —		
Två ålderstillägg	300: —	2,100: —	
Beklädnadsersättning	150: —		2,250: —
Detektivkonstapeln: Aflöning	1,600: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,900: —	
Beklädnadsersättning	150: —		2,050: —
Två inspektionskonstaplar: (Vinroth och Eriksson)			
Aflöning för hvar och en	1,500: —		
Två ålderstillägg d:o	300: —	1,800: —	3,600: —
En inspektionskonstapel: (M. Andersson)			
Aflöning	1,500: —		
Ett ålderstillägg	150: —		1,650: —
Tio ord. konstaplar: (Rosenberg, E. K. Borg, Palm, Berg, Vretlöf, E. Andersson, Kraft, Halfvarsson, Haake och Jansson).			
Aflöning för hvar och en	1,300: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,450: —	14,500: —
Två ord. konstaplar: (C. V. Karlsson och Forslund).			
Aflöning för hvar och en	1,300: —		
Två ålderstillägg d:o	300: —	1,600: —	3,200: —
Åtta ord. konstaplar: Ossianson, Västerfors, K. A. Karlsson, Fridén, Olsson, Veimer, Löfgren och E. Pettersson).			
Aflöning för hvar och en		1,300: —	10,400: —
En extra konstapel vikarie för Kindblom. Aflöning			1,200: —
Tre extra konstaplar med bostad uti ett af logementen i polisstation samt beklädnad in natura.			
Aflöning för hvar och en		1,000: —	3,000: —
Beklädnad in natura för 3 inspektionskonstaplar, 21 ord. och 3 extra konstaplar = 27 man à 120 kr.			3,240: —
Understöd åt poliskonstapeln Kindblom, som i följd af sjukdom är urståndsatt att tjänstgöra			500: —
Understöd åt extra poliskonstapel K. H. Lundberg			300: —
Olycksfallsförsäkring åt polismännen			500: —
Läkararvode och medicin åt poliskårens medlemmar med familjer			200: —
Telegram, telefonafgifter och telefonsamtal			400: —
Trycksaker och skrifmateriel			350: —
Underhåll och nyanskaffning af vapenpersedlar och inventarier			700: —
		Transport	50,440: — 310,347: 35

		Transport 50,440: —	310,347: 35
Bränsle och lyse		1,200: —	
Ersättning åt brandkåren för eldning af ugnarne		50: —	
Skurning och städning		360: —	
Renhållning af gata och klosetter		50: —	
Brandstodsafgift		50: —	
Vattenafgift		55: —	
Krono- och kommunalutskylder		70: —	
Nyanskaffning af en korkmatta i extra poliskonstaplarnes logement, förslagsvis		200: —	
Oförutsedda utgifter		325: —	
Extra polisbevakning vid särskilda tillfällen och då en del af polispersonalen är enligt kontrakt beordrad till tjänstgöring å annan ort beräknas till samma belopp, som ersättning från statsverket för en sådan tjänstgöring beräknas att utgöra, eller		3,000: —	55,800: —
c) Stadsfullmäktiges och Drätselkammarens expeditioner:			
Stadens ombudsman: Aflöning		4,500: —	
Stadskamreraren: Aflöning	3,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	4,500: —	
Räkenskapsföraren och kontrollanten:			
Aflöning	1,800: —		
Ett ålderstillägg	300: —	2,100: —	
Skrifbiträde		1,350: —	
Stadens arbetschef: Aflöning	2,500: —		
Två ålderstillägg	1,000: —	3,500: —	
Stadstimmerman (arbetsförman):			
Aflöning	1,300: —		
Två ålderstillägg	300: —	1,600: —	
Rådhusvaktmästaren: Aflöning		1,200: —	
Olycksfallsförsäkringsersättn. åt rådhusvaktmästaren		15: —	
Arvode för sifferrevision af stadens räkenskaper (utom vatten- och gasverkets samt fattigvården).		500: —	
För skrifmaterialier, bokbinderiarbeten m. m.		350: —	
Tryck- och annonskostnader		3,000: —	22,615: —
	Pensioner:		
F. Stadsfiskalen Aug. Vesterling		1,500: —	
„ Poliskonstapeln J. F. Asplund		600: —	
„ „ E. A. Westén		400: —	
„ Tornväktaren J. E. Norén		150: —	
„ „ C. E. Eriksson		75: —	
„ Barnmorskan Carolina Närström		400: —	
„ Patrullkarlen P. E. Löfblad		100: —	
„ „ C. A. Björklund		100: —	
„ Sysslomannen J. E. Pettersson		800: —	
„ Räkenskapsföraren vid gasverket, fröken Anna Gedda		1,000: —	
		Transport 5,125: —	388,762: 35

	Transport	5,125: —	388,762: 35
F. Städerskan vid rådhuset, Lovisa Almström			
pension	300: —		
hyresersättning	150: —	450: —	
„ Arbetaren L. E. Andersson		360: —	
Anslag till Magistratens ämbets- och tjänstemäns reservfond enl. Kungl. brefven den $^{11}/_{11}$ 1850 och den $^{24}/_{2}$ 1868		360: —	6,295: —

Brandväsendet:

Aflöningar:

Brandchefen: Lön	2,000: —	
2:ne ålderstillägg à 300	600: —	
Beklädnad	200: —	2,800: —
Bostad i brandstationen utan värme och belysning 600)		
Vice brandchefen: Lön		500: —
Brandmästaren: Lön	1,400: —	
2:ne ålderstillägg à 150	300: —	
Beklädnad	120: —	1,820: —
(Bostad i brandstationen utan värme och belysning 150)		
Stallkorpralen: Lön	1,100: —	
ett ålderstillägg à 100	100: —	1,200: —
Bostad i brandstationen utan värme och belysning 150)		
Verkstadsförmannen: Lön	1,000: —	
ett ålderstillägg à 100.	100: —	1,100: —
(Bostad utan värme och belysning).		
En maskinist: Lön	1,000: —	
ett ålderstillägg à 100	100: —	1,100: —
(Bostad utan värme och belysning 150).		
Nio brandsoldater: Lön à 900		8,100: —
ett ålderstillägg till 5 brandsoldater à 100		500: —
(hvaraf de gifta fri bostad utan värme och belysning à 150 pr man och de ogifta fri bostad i brandstationens logement).		
Sex extra brandsoldater: Lön à 120		720: —
Löneförhöjning vid rekap. för extra brandsoldaterna		240: —
Reservanslag för sjukdomsfall		200: —
Skorstensfejaren: Lön		25: — 18,305: —

Beklädnad:

Tolf brandsoldater à 120.	1,440: —	
Sex extra brandsoldater à 60	360: —	1,800: —
Kol, ved och lyse:		800: —
Transport	20,905: —	395,057: 35

	Transport	20,905: —	395,057: 35
Stallet:			
Utfodring och skoning af 3:ne hästar		1,500: —	
Diverse utgifter:			
Olycksfallsförsäkring för brandchefen och vice brandchefen 25 kr. hvardera	50: —		
Kollektiv olycksfallsersättning för 19 man	190: —		
Trycksaker och skrifmaterialer	300: —		
Tvätt, skurning och städning	200: —		
Underhåll af brandtelegrafen	200: —		
D:o „ brandredskapen	500: —		
D:o „ inventarier i brandstation och verkstäderna	400: —		
Telefonafgifter och samtal	170: —		
Brandstodsafgifter för inventarier och fastigheten	100: —		
Läkararvode och medicin	150: —		
Krono- och kommunalutskylder, vattenafgift m. m.	200: —		
Hyresersättning för 3:ne gifta brandsoldater	450: —		
Oförutsedda utgifter	400: —	3,310: —	
Brandkårens reserv:			
Ångsprutan: 1:ste sprutchefen: Fri telefon eller lön	60: —		
2:dre d:o : Lön	20: —		
1:ste maskinisten: Lön	75: —		
2:dre d:o : Lön	50: —		
30 man à 10 kr.	300: —		
Kol m. m.	100: —		
Tomthyra	50: —		
2:ne slangkärror: 2 förmän à 20 kr.	40: —		
20 man à 10 kr.	200: —		
Öfningar med manskapet	350: —	1,245: —	
Allmänna brandstyrkan:			
Hyra för spruthus	250: —		
Gratifikation vid sprutmönstringar	300: —		
Diverse utgifter vid eldsvådor	300: —	850: —	
Nyanskaffning:			
Isoleringstråd vid brandtelegrafen		150: —	27,960: —

Byggnadsnämnden:

Pension för stadsingeiören Gewalt		3,000: —	
af hvilket belopp stadsingeniören Gewalts aflöning intill afskedstagandet utgår med, för år räknadt,			
Lön	1,200: —		
Tjänstgöringspenningar	800: —		
Lönetillägg för 1909	500: —		
	Kr. 2,500: —		
	Transport	3,000: —	423,017: 35

			Transport 3,000: —	423,017: 35
Förslagsanslag till aflöning för uppehållande af stadsingeniörs-göromålen efter Stadsingeniören Gewalts afskedstagande, inköp af instrument och materialer m. m.			4,500: —	7,500: —

Sundhetsvården:

A) ***Allmänna hälsovården:***

Aflöningar:

1:ste stadsläkaren:	Lön	3,000: —		
	1 ålderstillägg	500: —		
	Aflöning åt vikarie under semester	250: —	3,750: —	
2:dre Stadsläkaren:	Lön		2,000: —	
1:sta barnmorskan:	Lön	600: —		
2:dra „	Lön	500: —		
2 ord. sjuksköterskor för staden à 500: —		1,000: —	2,100: —	
1 hälsovårdspolis (Berglund): Lön			1,500: —	
Animalvaccin för skyddskoppympning			100: —	

Diverse utgifter:

Bidrag till stadsbarnmorskornas pension	30: —		
Telefonafgifter	200: —		
Desinfektionskostnader	200: —		
Tryck- och annonskostnader	150: —		
Diverse	100: —	680: —	
Anslag för vård af medellösa lungsjuka		1,500: —	11,630: —

B) ***Epidemiska sjukhuset:***

Aflöningar:

Stadsläkaren för landsbygdens sjuka		500: —	
3 ord. sjuksköterskor	1,200: —		
1 sjuksköterskebiträde	300: —		
Fri kost à 200 kronor för hvarje	800: —	2,300: —	
Gårdsdrängen vid sjukhuset	400: —		
Fri kost	200: —	600: —	
Extra sjuksköterskehjälp, förslagsvis		600: —	

Mathållning:

Aflöning åt köksföreståndersk a	300: —		
Kosthåll	200: —		
Matvaror	5,000: —	5,500: —	
Medicin, förslagsvis		700: —	
Ve, kol och lyse		2,500: —	
Brandstods, vattenskatt och telefonafgifter		400: —	
Diverse utgifter		1,000: —	
Omändring af tvättstugubyggnaden enl. Stadsfullmäktiges beslut den 29 Maj 1908		1,600: —	15,700: —
		Transport 27,330: —	430,517: 35

			Transport 27,330: —	430,517: 35
Förslagsanslag för bestridande af kostnaden i anledning af i staden rådande farsot af difteri och skarlakansfeber			5,000: —	

C) ***Köttbesiktningsbyrån:***

Aflöningar:

Föreståndaren		2,500: —		
1 hälsopolis (Holtz): Lön	1,050: —			
Tjänstgöringspengar	450: —			
Två ålderstillägg	300: —	1,800: —		
Biträde vid bokföringen		600: —		
Vaktmästare och biträde vid stämplingen		720: —		
2:ne biträden vid trikinundersökningen		720: —		
Extra biträden, förslagsanslag		600: —	6,940: —	
Värme, belysning och vatten			400: —	
Telefonafgift			50: —	
Tvätt			100: —	
Diverse oförutsedda utgifter			600: —	
Beräknad hyra			2,000: —	10,090: — 42,420: —

Fosterbarnsnämnden:

Annonsering, tryck och blanketter	100: —	
Skjutser vid besiktningar och öfriga diverse utgifter	50: —	150: —

Gatuläggningar:

Kostnader för mindre gatuarbeten år 1909 samt afgäld för nubbstensbrott		5,000: —	
Kostnader för makadamslagning		4,000: —	
Kostnader för särskilda gatuarbeten enligt arbetschefens förslag:			
Biskopsvägen	500: —		
Bryggerigatan	600: —		
Kyrkogatan	1,460: —		
Norra esplanaden	1,600: —		
Gåsmyregatan	550: —	4,710: —	13,710: —

Underhåll af vägar och broar:

Grusning och makadamisering af vägar	6,000 —	
Ombyggnad af den s. k. Lidmans bro	2,200 —	
Kostnad för nedläggande af en 50 mtr lång gråstensmur vid landsvägsbrinkens nedre kant i Svartån midt för Aroslund	1,700: —	9,900: —
	Transport	496,697: 35

Transport 496,697: 35

Vatten-, gas- och elektricitetsverken:

Verkens gemensamma förvaltning:

Löner:

Föreståndaren		5,000: —	
Assistent	2,400: —		
två ålderstillägg	600: —		
pers. lönetillägg för år 1909	300: —	3,300: —	
Kassörska	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
Kontorsbiträde	900: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,050: —	
Bokhållare (verkställer en del bokföring och bokslut)		500: —	
Siffergranskare		275: —	
Extra tekniskt biträde för år 1909, förslagsvis		1,200: —	
Mätarejusterare (afläser äfven mätare)		1,005: —	
Mätareafläsare och inkasserare m. m.		930: —	14,610: —
eller för hvarje verk			4,870: —

Diverse omkostnader:

Läkarearvode, sjukhjälp och medicin	700: —	
Olycksfallsförsäkring	300: —	
Böcker, skrif- och ritmateriel, postporto m. m.	850: —	
Telefonafgifter	550: —	
Renhållning, eldning, städning och belysning	1,050: —	
Brandstodsafgifter för förvaltningsbyggnad och förråd	175: —	
Underhåll af förvaltningsbyggnaden	425: —	4,050: —
eller för hvarje verk		1,350: —

1. Vattenverket:

Driften:

Antracit och andra kol jämte koks		5 200: —	
Oljor, packning, trassel		1,000: —	
Kärror, hinkar, nycklar till brandposter och luckor, rakor m. m.		200: —	
Belysning inom verket		100: —	6,500: —

Underhåll:

Fastigheterna		600: —		
Maskiner		800: —		
	Transport	1,400: —	6,500: —	496,697: 35

Transport	1,400: —	6,500: —	496,697: 35
Sugbrunnar, sug- och tryckledningar . .	200: —		
Vattenledningsnätet med tillhörande luckor, spol-, brand- och dricksposter . . .	500: —		
Afloppsledningarne med tillhörande rännstens-, spol- och rensbrunnar . . .	400: —		
Vattenserviser och gårdsaflopp	400: —		
Vattenmätare	400: —	3,300: —	
Aflöningar:			
Verkens förvaltning, enligt ofvan . . .	4,870: —		
Maskinmästaren . . . . . 1,400: —			
ett ålderstillägg . . . . 300: —	1,700: —		
En maskinist . . . . . 1,000: —			
ett ålderstillägg . . . . 150: —	1,150: —		
En maskinist . . . . . 1,000: —			
ett ålderstillägg . . . . 150: —	1,150: —		
Rörnätsförmannen . . . . . 1,300: —			
ett ålderstillägg . . . . 150: —	1,450: —		
Vårdare af vattenborgen . . . 1,000: —			
två ålderstillägg . . . . 300: —	1,300: —		
Skötsel och tillsyn af gamla verkets maskiner, brunnar och ledningar . . .	270: —		
Skurning, tvättning, ombyte af filter, rengöring af reservoarer och regleringskammare.	800: —		
Rensning af brunnar, spolning af ledningar m. m.	320: —		
Andel i aflöning för turbindriften, förslagsvis	250: —	13,260: —	
Diverse utgifter:			
Verkens förvaltning; diverse omkostnader, enligt ofvan	1,350: —		
Brandstodsafgifter	225: —		
Utskylder	450: —		
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar	400: —		
Arrenden rspt. ersättningar för mark:			
Hr R. Stephani, Hesslö . 500: —			
„ A. Andersson, Hamre. 150: —			
C. Pettersson, Vallby . . 25: —	675: —		
Bränsle till maskinisterna vid Hesslöverket	300: —		
Oförutsedda utgifter	800: —	4,200: —	27,260: —
		Transport	27,260: — 496,697: 35

Transport 27,260: — 496,697: 35

2. Gasverket:

Driften:

Gaskol	26,000: —	
Oljor och trassel	100: —	
Reningsmassa	200: —	
Sten, cement, murbruk, kalk m. m.	200: —	
Kärror, hinkar, rakor, krokar m. m. redskap	150: —	
Belysning inom verket jämte kraftström till motor	800: —	
Strumpor, brännare, glas m. m. till gatulyktorna	810: —	
Fotogén, kolsyra, strumpor, brännare, glas m. m. till luxlamporna	350: —	
Vatten	40: —	28,650: —

Underhåll:

Fastigheten	500: —	
Ugnar och apparater	1,000: —	
Gasledningsnätet med tillhörande luckor och sifoner	600: —	
Gasserviser	200: —	
Gatulyktor	700: —	
Luxlampor	30: —	
Gasmätare	800: —	3,830: —

Aflöningar:

Verkens förvaltning, enligt ofvan		4,870: —	
Gasmästaren	1,500: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,800: —	
Två ordinarie eldare, hvardera 135 kr. i månaden		3,240: —	
Två extra eldare		1,900: —	
För omläggning af reningskistor och tillfällig hjälp vid rengöring af apparater		700: —	
För tillsyn af gasrörnätet jämte pumpning af sifoner		200: —	
För gatulyktors tändning, släckning och putsning		4,500: —	
För luxlampors tändning, släckning och putsning		200: —	17,410: —

Diverse utgifter:

Verkens förvaltning; diverse omkostnader, enligt ofvan		1,350: —		
Brandstodsafgifter		450: —		
	Transport	1,800: —	49,890: —	27,260: — 496,697: 35

Transport	1,800: —	49,890: —	27,260: — 496,697: 35
Utskylder	1,350: —		
Ändringar af ledningar till följd af gatuomläggningar	200: —		
Ränta i Västerås stads Sparbank (5 1/2 %) å 13,000); andel påföres med	357: 50		
Oförutsedda utgifter, afjämnade	892: 50	4,600: —	54,490: —

3. Elektricitetsverket:

Driften:

Ångkol	6,900: —	
Oljor, packning, trassel, remmar m. m.	1,700: —	
Kärror, hinkar, rakor, krokar m. m.	200: —	
Lampor till allmänna belysningen	20: —	
Belysning inom verket	140: —	
Destilleradt vatten och svafvelsyra	175: —	
Vatten	75: —	9,210: —

Underhåll:

Fastigheten	450: —	
Maskiner, ackumalatorbatteri och instrument	600: —	
Ledningsnätet med tillhörande serviser, takfästen och stolpar	1,500: —	
Elektricitetsmätare	250: —	2,800: —

Aflöningar:

Verkens förvaltning, enligt ofvan		4,870: —	
Maskinmästaren	1,600: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,900: —	
En maskinist	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
En maskinist, tjänstgör äfven i turbinhuset	1,200: —		
En maskinist, tjänstgör i turbinhuset	1,200: —		
ett ålderstillägg	150: —	1,350: —	
		2,550: —	
Hvarifrån afgår vattenverkets andel i turbindriften	250: —	2,300: —	
En eldare		1,200: —	
Hufvudmontören	1,500: —		
ett ålderstillägg	300: —	1,800: —	
För belysning å Norrmalm		70: —	13,490: —
Transport		25,500: —	81,750: — 496,697: 35

Transport	25,500: —	81,750: —	496,697: 35

Diverse utgifter:

Verkens förvaltning; diverse omkostnader, enligt ofvan	1,350: —		
Brandstodsafgifter	380: —		
Utskylder	775: —		
Ändring af ledningar till följd af gatuomläggningar	300: —		
Ränta i Västerås stads Sparbank (5 1/2 % å 13,000); andel påföres med	357: 50		
Rabatter å afgifter för elektrisk ström	6,200: —		
Hyror för takfästen	275: —		
Oförutsedda utgifter, afjämnade	802: 50	10,440: —	35,940: —
Tillkommer enligt Stadsfullmäktiges beslut den 29 Mars 1906 tredje årets amortering af anvisadt belopp kronor 5,000 för ändring af kontorsbyggnaden			1,250: —
		Kronor	118,940: —

Nyanläggningar och nyanskaffningar:

Serviser och gårdsaflopp		5,250: —	
Nya mätare		13,000: —	
12 st. nya gatulyktor		1,750: —	20,000: — 138,940: —

Från verken utgå följande naturaförmåner i värde beräknadt:

Till hvardera af tre maskinister vid nya vattenverket vid Hesslö: 2 rum och kök samt bränsle å		300: —	900: —
„ Gasmästaren, 2 rum och kök samt bränsle och lyse		—	400: —
„ Maskinmästaren vid elektricitetsverket 2 rum och kök samt bränsle och lyse		—	400: —
	Summa naturaförmåner		1,700: —

Gatubelysningen:

Gasbelysning			23,448: —
Belysning med luxlampor			580: —
Elektrisk belysning:			
inom staden		183: —	
å Norrmalm		300: —	483: —
			24,511: —
Afgår för belysning å hamnen med 12 gaslyktor, förslagsvis			800: — 23,711: —
		Transport	659,348: 35

Transport 659,348: 35

Renhållningsverket:

Aflöningar:

Föreståndarens lön	1,800: —		
Två ålderstillägg	600: —		
Ersättning för kontorslokal och kontorsbiträde	600: —	3,000: —	
Förman K. J. Jansson, lön	1,100: —		
Två ålderstillägg, (fri bostad 150 kr.)	200: —	1,300: —	
Fodermarsken Otto Jansson, lön	1,100: —		
Två ålderstillägg, (fri bostad 150 kr.)	200: —	1,300: —	
G. Malmén, lön, (fri bostad 150 kr.)	900: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	
G. Karlsson, lön, (fri bostad 150 kr.)	900: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	
Arvid Andersson, lön, (fri bostad 150 kr.)	900: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	
Emanuel Andersson, lön	900: —		
Två ålderstillägg	200: —		
Hyresbidrag	150: —	1,250: —	
Karl Suneson, lön	900: —		
Ett ålderstillägg, (fri bostad 150 kr.)	100: —	1,000: —	
S. Lundin, lön	900: —		
Hyresersättning	150: —	1,050: —	
Oskar Eriksson, lön	900: —		
Hyresersättning	150: —	1,050: —	
Karl Forslund, lön	900: —		
Hyresersättning	150: —	1,050: —	14,300: —
Extra arbetare		2,000: —	
En sopare		900: —	
Extra körslor		300: —	
Inköp af torfmull 4,000 balar à 1: 30		5,200: —	
Inköp af utsäde		200: —	8,600: —

Stallet:

Till utfodring, hafre och kli, 4,000 kg. à 10	400: —		
Hästskoning	200: —		
Underhåll af seldon, filtar och täcken m. m.	300: —		
Försäkring och brandpremier	150: —		
Arvode till veterinären	25: —	1,075: —	
Nyanskaffning: en häst		800: —	1,875: —
		Transport	24,775: — 659,348: 35

	Transport	24,775: —	659,348: 35
Diverse utgifter:			
Olycksfallsförsäkring	60: —		
Trycksaker och räkenskapsböcker	30: —		
Vattenafgift	50: —		
Sotning	22: —		
Upphämtning af sopor	250: —		
Brandstodsafgifter	60: —		
Komplettering och underhåll af latrinkärl	250: —		
Reparation och underhåll af fordon	700: —		
Beklädnadskostnader	420: —		
Telefonafgift	100: —		
Läkararvode	100: —		
Oförutsedda utgifter	500: —	2,542: —	
Arrenden och afgälder:			
För del af Kungsängen	200: —		
„ mark inköpt från Myggbo	100: —		
„ upplagsplats å Hammarbygärdet	30: —		
„ „ vid Rocklunda	100: —		
Drifkraft för blandningsmaskin	800: —	1,230: —	28,547: —

Parker och planteringar:

Aflöningar:			
Trädgårdsdirektören: Aflöning . . 1,800: —			
Två ålderstillägg . 600: —	2,400: —		
En elev	660: —	3,060: —	
Telefonafgift	53: —		
Brandförsäkringsafgift för materialboden vid Kopparbergsvägen	3: 20		
För skötsel och underhåll: Vasaparken och parken mellan Kopparbergsvägen och Kaserngatan samt trädplanteringar utom stadens tullar	2,200: —		
Stadsparkens vård och underhåll	1,000: —		
Planteringen utmed Hamngatan, samt planteringar söder om järnvägen och vid turbinhuset	700: —		
Planteringar vid Esplanader och öfriga gator samt vid Elementarläroverket för gossar	800: —		
Domkyrkoparken och planteringen framför Nya Stadshuset	500: —		
Djeknebergets vård och underhåll samt reparationer af tempel och flaggor	1,400: —		
Transport	6,656: 20	3,060: —	687,895: 35

Transport	6,656: 20	3,060: —	687,895: 35
Underhåll af planteringar å Stallhagen, Mariaberget och s. k. Käringberget	500: —		
Sand och grus till alla planteringar	1,000: —		
Förslagsanslag i och för anordningar för friluftskonserter i Vasaparken	500: —	8,656: 20	11,716: 20

Hästholmarne:

Utskylder samt reparation och sandning af gångar			400: —

Skogarne:

Aflöning till skogvaktaren		1,000: —	
Diverse skogsarbeten		1,000: —	
För sakkunnig tillsyn af stadens skogar		100: —	2,100: —

Rådhuset:

Kostnad för uppvärmning		1,400: —	
Belysning		800: —	
Brandstodsafgifter		131: —	
Skötsel af uren		40: —	
Diverse utgifter		300: —	
Anskaffning af möbler samt dekorering af Stadsfullm:s sal		4,200: —	6,871: —

Stadshotellet:

Uppvärmning: Stadens andel		2,300: —	
Häri inberäknas:			
Aflöning till maskinist	960: —		
Bostad för ,,	200: —		
Spritbolagets lokal i gården N:o 21 Norra kvarterat		200: —	
Krono- och kommunalutskylder		3,275: —	
Brandstodsafgifter för fastighet och lösegendom		506: —	
För underhåll af fastigheten		1,000: —	7,281: —

Kallbadhuset:

Aflöning åt simlärare och simlärarinna för undervisning i torrsimning åt skolbarn		300: —	
Diverse utgifter såsom aflöningar och reparationer		1,500: —	1,800: —
		Transport	718,063: 55

Transport 718,063: 55

Stallet:

Utfodring, hästskoning och hästförsäkring af 3 hästar . .		1,800: —	
Diverse utgifter för stallet		200: —	
Aflöning till tre körkarlar á	900: —	2,700: —	4,700: —

Renhållning:

Bortrensning af ogräs och renhållning (vinterunderhåll och spolning) å gator och allmänna platser		3,500: —	
S. k. kapitelhjonen för sopning å allmänna platser, 13 kvinnor à	125: —	1,625: —	
För sopning å söndagarna under Maj—September = 24 dagar à 7 kr.	168: —	1,793: —	5,293: —

Arrenden och afgälder:

Afgäld för s. k. gästgifvarejorden i gamla och nya Stohagsjorden efter medelmarkegångspris, cirka		11: —	
Arrende för den s, k. Falkenbergska tomten vid Kvarntullen		75: —	
Afgäld efter medelmarkegångspris för till staden upplåten mark:			
Af länslasarettets område	18: —		
„ länsfängelsets „	10: —	28: —	
Afgäld för mark afsöndrad från länsfängelsets jordområde, enligt Kungl. brefvet den $^{21}/_{11}$ 1873		100: —	
Afgäld för Vasaparken, lösen för 53,$_4$ hl. spannmål, hälften råg och hälften korn efter medelmarkegångspris . .		414: —	
Ersättning enligt Kungl. brefvet den 21 Sept. 1900 för upplåtande till staden af:			
1:o) Stadskomministerns förut anslagna löningsjordar i Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet: lösen för 20,$_{91}$ hl, spannmål, hälften råg och hälften korn, efter medelmarkegångspris	155: —		
2:o) Domkyrkosysslomannens förut anslagna lönejord å Trådarön: lösen för 97,$_2$ liter spannmål, hälften råg och hälften korn, efter markegångspris	7: 50	162: 50	
6:te årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden		49: 77	
3:dje årets afgäld till S:t Ilians kommun för Klockartorps och Talltorps öfverflyttande till staden		160: 48	
Ett års arrende för Bergstrandska jorden i Herrgärdet och Gåsmyrevreten		250: —	
Afgäld för två fattigvården förut tillhörande planteringsland		50: —	1,300: 75

Transport 729,357: 30

Transport 729,357: 30

Årliga utgifter:

Fångars vård och förplägning å länsfängelset			200: —
Krono- och kommunalutskylder:			
för de af staden exproprierade delarne af			
Kungsängen	200: —		
„ Östra utmarken	320: —		
„ Viksängs villaområde	51: —		
„ diverse jordägor och annan fastighet	572: —		1,143: —
Brandstodsafgifter: för lösören			207: —
Telefonafgifter för ledningar till:			
Magistraten	150: —		
Stadsfullmäktiges ordförande	50: —		
Stadens ombudsman	50: —		
Drätselkammarens ordförande	50: —		
Drätselkammaren	150: —		
Stadsfogden	50: —		
Kronouppbördskassören	50: —		
Stadens arbetschef	50: —		
Stadsingeniören	50: —		650: —
Stadens andel i lön till skarprättaren $^{12}/_{32}$ delar af 200 kr.			75: —
Paviljongen i Stadsparken:			
Brandstodsafgift, utskylder och underhåll			450: —
Klapphuset:			
Tillsyn däraf	125: —		
Diverse utgifter	100: —		225: —
Sockenbiblioteket:			
Anslag till böcker m. m.	100: —		
För skötsel och vård däraf	75: —		175: —
Premie för olycksfallsförsäkring af stadens arbetare			200: —
Arvode till ombud vid mantalsskrifning			120: —
Anslag till uppehållande af skjutsningen vid Västerås skjutsstation			800: —
Kostnader för brandsyn			350: —
Årsafgift till Svenska stadsförbundet å 2 kr. för hvarje 100-tal innevånare			340: — 4,935: —

Diverse särskilda ändamål:

Anslag till slöjdskolan och teckniska skolan för hvart och ett af åren 1907—1909			2,000: —
„ „ d:o för år 1909			500: —
„ „ Arbetareinstitutets bibliotek			1,500: —
„ „ Föreläsningskurser för arbetareklassen			800: —
Hyresbidrag till rektor vid högre allm. läroverket i Västerås			1,200: —
Anslag för två nya urinkurar samt för flyttning af två gamla		5,000: —	
„ „ inköp af möbler i gamla stadshuset		4,571: —	
Transport		9,571: —	6,000: — 734,292: 30

Transport	9,571: —	6,000: —	734,292: 30
Anslag till handtverks- och industriutställningen år 1908	5,000: —		
	Sgr 14,571: —		
Uttaxeras på tre år:			
2:dra årets amortering, för år 1909		4,857: —	
Anslag till stadsplanekommitterade		5,000: —	15,857: —

Afkortningar:

För debiterade men ej ingående utskylder	14,000: —

Förslagsanslaget:

Till diverse utgifter och oförutsedda behof	13,426: 38

B. Fattigvården:

Enligt bilaga litt. A.	65,640: 22

C. Kyrkliga ändamål:

Enligt kyrkostämmans beslut den 26 Oktober 1908. Bil. litt. C.	23,591: 41

D. Folkskolorna:

Enligt kyrkostämmans beslut den 26 Oktober 1908. Bil. litt. C.	138,529: 60
Kronor	1,005,336: 91

INKOMSTER:

Stadens allmänna drätsel:

Tomtören:

För åtskilliga tomter på stadens grund och för delar af Humlegården, som upplåtits till N:ris 113, 114 och 115 Södra kvarteret och till varmbaduset	200: —	
För magasiner vid sjön	360: 32	560: 32

Arrende för diverse jordlägenheter:

Östra utmarken:

Lägenheten Lilla Stenby (Carl Aug Johansson)	360: —	
,, Gustafsslätt (C. J. Sjöberg)	281: —	
,, Andersbo (A. G. Andersson)	350: —	
,, Gården Utmarken (C. A. Dahlström m. fl.) .	1,144: —	
,, Enbacken, den till biskopen ej upplåtna delen (Ernst Nyberg)	160: —	
,, Grönbo (Myggbo sågbolag)	225: —	
Sundinska utmarken och jord närmast lägenheten Eriksdal (A. V. Andersson)	260: —	
Utmarksjord invid Nordanby (R. Drotty)	500: —	
,, cirka $1^1/_2$ tunnland vid Malmaberg (Thedéns änka)	25: —	
Jakträtten å Utmarken (J. W. Ödman och Clas Sundin) .	30: —	
Egendomen Nordanby (R. Drotty) för åren 1908 och 1909	3,400: —	6,735: —

Västra utmarken:

1 byggnadsplats å s. k. Käringberget (Er. Andersson) . .	35: —	
1 ,, ,, ,, (Doktor Holm) . .	50: —	
1 ,, ,, ,, (G. V. Johansson) .	50: —	
1 ,, ,, ,, (Åhfeldt)	25: —	
1 ,, ,, ,, (Rich. Blohm) . . .	30: —	
1 ,, ,, ,, (Jenny Blohm) . . .	25: —	
1 mindre område intill lägenheten Carlsfrid (C. J. Carlsson)	3: —	
1 ,, af Käringberget (G. Sandberg)	25: —	
En del af s. k. Käringbrinken (C. J. Andersson)	8: —	
1 byggnadsplats å s. k. Ragvalls backe (J. A. Thelén) . .	10: —	
1 ,, ,, ,, (A. R. Andersson)	10: —	
1 ,, ,, ,, (J. O. Larsson) .	5: —	
1 ,, ,, ,, (W. Hellström) .	15: —	
Transport	291: —	7,295: 32

	Transport	291: —	7,295: 32
Ett till Masugnsaktiebolaget på 50 år för rätt till framdragande af järnvägsspår upplåtet område (10:de året)		25: —	
Mark upplåten till Trångfors kraftaktiebolag		35: —	
Ett område intill Manneborg (Frans Johansson)		5: —	
Ett „ Ljungstorp (C. A. Törnblom)		3: —	
Ett „ å s. k. Pistolvreten (J. A. Jansson)		20: —	
S. k. Gästgifvarejorden å gamla Stohagsjorden:			
ägofig. N:o 544 och del af N:o 545	(G. M. Westman)	50: —	
„ „ 556	(C. F. Vetter)	30: —	
„ „ 512	(Carl Asplund)	60: —	
I nya Stohagsjorden:			
ägofig. N:o 571, 572 och 573	(C. A. Törnblom)	25: —	
Ett mindre område vid Valhalla	(Th. Sundeman)	10: —	554: —
Viksäng:			
Sju villatomter utarrenderade på 50 år (16:de året)			210: —
Diverse arrenden:			
Östra holmen (Arvid Andersson)		150: —	
F. d. stadskassörsjorden:			
i Iggebygärdet	(Kristiansborgs gård)	35: —	
i Rigärdet	(Nordiska metallbol.)	18: —	
å Trådarön	(J. A. Hellman)	30: —	
Stadskomministerns f. d. lönejord:			
i Kopparbergsvreten	(Allm. Sv. Elektr. Aktiebolaget)	50: —	
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord på Trådarön (A. G. Schörling)		7: —	
Två mindre områden utom Gåsmyretullen		10: —	
Mark af Persbohagen upplåten till Trångfors kraftaktiebolag		6: 90	
En backbrink utom Kvarntullen (J. E. Jansson)		5: —	
Från Renhållningsverket:			
För mark af Kungsängen	200: —		
„ från Myggbo inköpt mark	100: —	300: —	611: 90

Arrende för fiskvatten.

Fiskvatten i Västra Västeråsfjärden, från Johannisberg till Gustafsvik samt vid Kattskär och Amundgrund	50: —	
Fiskvatten från och med Gustafsvik till Stallhagen	25: —	
„ från Stallhagen till Lillån	100: —	
„ från Lillån till Viksäng	45: —	
„ vid Viksäng	15: —	
„ vid Hästholmarne jämte fiskarstugan med jord å Elba	150: —	385: —
	Transport	9,056: 22

Transport 9,056: 22

Hyresmedel.

Paviljongen i Stadsparken		300: —
Elbaholmen för restaurationsbyggnaden	500: —	
„ „ en villa med tomt	100: —	600: —
Platshyra för en källare vid Loviseberg		10: —
„ „ två magasin å södra Skallberget		20: —
„ „ en paviljong å Kreaturstorget		25: —
„ „ ett magasin å tomten N:o 38 Västermalm		25: —
„ „ isupplag å tomten N:o 6 Norra kvarteret		25: —
„ „ isupplag vid Lillån (G. Jansson)		20: —

Remontstallarne:

Nettobehållning genom uthyrning af stallarne cirka	400: —
Stadens andel i plats- och hyresmedel från Strömsholms våg	500: —
Hyra för upplagsplats å Kungsängen (Gust. Laurell)	60: —
„ „ „ å tomten N:o 2 Kungsängen (G. F. Sandberg)	50: —
Plats för vattenkiosken i Vasaparken (Otto Oest)	10: —
„ „ „ vid Pilgatan (Otto Oest)	10: —
Plats för fotografiatelier vid Viksäng (Ernst Blom)	5: —
Hyra för Rosenberg (C. Andersson)	100: —
„ „ magasin å tomten N:o 75 Södra kv. (A. Sundström)	175: —

Upplagsplatser å s. k. Sjöhatten:

14 platser à 25 kronor	350: —	
1 plats	50: —	
1 d:o	30: —	430: —

Afgäld för upplåten mark:

Till tomten N:o 4 Södra kvarteret	10: —	
„ „ „ 133 Västra kvarteret	10: —	
„ „ „ 104 Södra kvarteret	4: —	
„ „ „ 113 och 114 Västra kvarteret	10: —	34: —
Hyran för Köttbesiktningsbyrån		2,000: — 4,799: —

Brandverket.

Diverse inkomster från verkstäderna m. m.	2,500: —

Hyror af stadens gårdar m. m.

Behållning för år 1909 af hyror och arrenden för de i och för stadsplanens genomförande inköpta gårdar och mark	20,000: —	
Hyror af stadshotellet	35,000: —	55,000: —

(Häri ej inberäknadt hyresvärdet af fästivitetsvåningen å stadshotellet).

Transport 71,355: 22

		Transport	71,355: 22

Sundhetsvården.

a)	*Epidemiska sjukhuset:*		
	Beräknade inkomster från Landstinget:		
	Fast årsafgift	2,775: —	
	Underhållskostnader, förslagsvis . .	4,000: —	6,775: —
b)	*Köttbesiktningsbyrån*	10,090: —	16,865: —

Skogarne.

Försäljning af diverse skogsprodukter	1,000: —	
Skogsvårdsstyrelsens bidrag till skogvaktarens aflöning .	100: —	1,100: —

Gräs och sjöslog.

Å diverse ställen	300: —

Hamnen.

Ränta och amortering: För äldre hamnbyggnaden . . .		6,245: 25	
För nu pågående hamnbyggnad:			
Ett års ränta å 226,000 kr à 5 % . . .	11,300: —		
Amortering för året	5,650: —	16,950: —	
För tullhusbyggnaden		1,750: —	24,945: 25

Vatten-, gas- och elektricitetsverken.

1:o	*Vattenverket:*			
	Beräknad inkomst af vatten genom serviser		46,000: —	
	Hyror för vattenmätare		850: —	
	Hyra för lägenhet vid gamla vattenverket		475: —	47,325: —
2:o	*Gasverket:*			
	Allmänna belysningen:			
	För 274 uppåtbrinnande lågor, 579,000 lystimmar à 3,6 . . .	20,844: —		
	För 50 nedåtbrinnande lågor 86,800 lystimmar à 3 öre . . .	2,604: —		
	För 5 st. luxlampor	580: —	24,028: —	
	Enskild gasförbrukning:			
	Omkring 260,000 kbm kok- och lysgas à 15 öre	39,000: —		
	Gårdsbelysningar	132: —		
	Mätarehyror	1,600: —	40,732: —	
	Biprodukter:			
	Kóks	13,000: —		
	Stenkolstjära	1,100: —	14,100: —	78,860: —
			Transport 126,185: —	114,565: 47

			Transport 126,185: —	114,565: 47
3:o Elektricitetsverket:				
Allmänna belysningen:				
Gatubelysning med 3 lampor	183: —			
Gatubelysningen å Norrmalm.	300: —	483: —		
Enskild förbrukning:				
Belysning enligt årsuppgörelse	322: —			
Förbrukning genom mätare beräknas till	56,500: —			
Hyra för mätare	3,300: —	60,122: —	60,605: —	
4:o Utförda arbeten:				
Inkomster utöfver utgifter			6,000: —	192,790: —
(I detta belopp ingår arrendevärdet för turbinhuset vid Slottsbron, som af Drätselkammaren uppskattas till 3,500 kronor).				

Renhållningsverket.

Försäljning af komposter, stallströ och sopor	2,500: —	
,, ,, torfmullspudrett	9,000: —	
,, ,, torfmull	1,000: —	
Å auktion försåld slog	200: —	
Hämtning af latrinkärl	450: —	
För krossning af hafre	100: —	13,250: —

Kallbadhuset.

Badafgifter	700: —

Utdelning å aktier.

Järnvägsaktier i Stockholm—Västerås—Bergslagens järnväg 1,074,700 kronor à 4 %	42,988: —

Bränvinsmedel.

$^{46}/_{100}$ delar af utminutering- och utskänkningsafgifter för försäljningsåret 1909:			
Västerås Spritbolag	828: —		
Ångfartyget Aros	60: 37		
Sällskapet i Västerås	103: 50	991: 87	
$^{48}/_{100}$ delar af vinst å utminuteringen och utskänkningen under tiden $^{1}/_{10}$ 1907—$^{31}/_{12}$ 1908		102,864: —	103,855: 87

Diverse inkomster.

Källarfrihetsmedel		349: 05	
Bötesmedel		350: —	
Hundskattemedel cirka 165 st. hundar à 15 kronor		2,475: —	
Auktionsprovision		100: —	
Behållning af influtna registreringsafgifter af handelsfirmor		10: —	
	Transport	3,284: 05	468,149: 34

	Transport	3,284: 05	468,149: 34
Ränta af elementarläroverket för flickor å 8,000 kr., lån af stadskassan à 4 %		320: —	
Ränta från skolkassan å af Drätselkammaren förskotterade kostnaden 25,000 kronor för inredning af Djäknebergsskolans vind à 5 %		1,250: —	
Platshyra för karuseller m. m		500: —	
För extra polisbevakning å landsbygden till samma belopp, som beräknats därför i utgifterna för året		3,000: —	8,354: 05
(Följande förmåner, som Högre elementarläroverket för flickor i Västerås af staden åtnjuter, nämligen:			
Stadens utgifter för skolhusbyggnaden	115,000: —		
Den staden tillhöriga skolhustomten i värde	15,400: —		
Stadens tomt, hvarå gymnastikhuset är uppfört i värde	5,000: —		
Flickskolans skuld till staden	30,000: —		
hvarå ränta efterskänkts för åren 1909—1911			
	Kronor 165,400: —		
uppskattas efter en beräkningsgrund af 5½ % ränta eller 9,097 kronor.			
			476,503: 39
Att genom uttaxering fyllas			528,833: 52
		Kronor	1,005,336: 91

Sammandrag af uttaxeringen:

Stadens allm. drätsel	kr. 301,072: 29,	motsvarande för	bev.-krona	7: 86
Fattigvården	„ 65,640: 22	„ „	„	1: 71
Kyrkliga ändamål	„ 23,591: 41	„ „	„	0: 61
Folkskolorna	„ 138,529: 60	„ „	„	3: 62
	Summa kr. 528,833: 52			13: 80

Anm. Uttaxeringen är beräknad å den för år 1908 till staten utgående halfva bevillningen, motsvarande för vanlig bevillning kr. 6: 90 pr bev.-krona.

Bilaga litt. A.

Inkomst- och utgiftsstat för Fattigvården i Västerås stad år 1909.

Inkomster:

För allmänna fattigvården:

Afgäld för tvenne planteringsland	50: —	
Tillfälliga inkomster och återbetalningar	500: —	
Andelar i böter	50: —	600: —
För fattiggården Carlslund:		
För verkställande arbeten	750: —	
För tillfälliga inkomster	1,000: —	1,750: —
Att genom uttaxering fyllas		65,640: 22
	Summa Kronor	67,990: 22

Utgifter:

För allmänna fattigvården:

Brist från föregående år	3,000: —	
Ränta och amortering å köpeskillingen för Carlslund 604 + 400	1,004: —	
Ränta och amortering å kostnaden för nybyggnad vid Carlslund 941: 67 + 341: 55	1,283: 22	
Tillbyggnad af sjukhuset enligt kostnadsförslag kr. 8,000 till fördelning på 4 år. Första årets uttaxering	2,000: —	
Kloak- och vattenledning till svinhuset enligt kostnadsförslag	900: —	
Beräknad ränta å af Drätselkammaren förskotterade medel till nämnda arbeten	300: —	
Ordinarie understöd med penningar	16,500: —	
„ „ in natura rågmjöl 700: —		
Tillfälliga understöd ved 2,500: —	3,200: —	
Tillfälliga understöd	3,500: —	
Underhåll och tillsyn af utpensionerade barn	8,500: —	
„ af utpensionerade fattighjon	600: —	
Hospitalskostnader	3,500: —	
Lasarettskostnader	1,000: —	
Medikamenter	500: —	
Till barnavårdsnämnden för å Hall intagna barn 10 st. à 100 kr.	1,000: —	
Årsanslag till diakonissan	400: —	
Bespisning af skolbarn	600: —	
Diverse utgifter	1,000: —	
Återbetalning till främmande kommuner	1,000: —	
Aflöningar: Kamreraren 1,000: —		
Vaktmästaren 100: —	1,100: —	50,887: 22
	Transport	50,887: 22

Transport 50,887: 22

För fattiggården Carlslund:

Rågmjöl	10,000 kg.	à 16 öre		1,600: —
Hvetemjöl	1,200 „	„ 24 „		288: —
Korngryn	1,000 „	„ 20 „		200: —
Hafregryn	130 „	„ 30 „		39: —
Kornmalt	440 „	„ 30 „		132: —
Ärter	1,000 „	„ 16 „		160: —
Kött	900 „	„ 80 „		720: —
Korf	375 „	„ 50 „		187: 50
Skummad mjölk	12,000 liter	„ 4 „		480: —
Oskummad „	9,500 „	„ 12½ „		1,187: 50
Grädde	240 „	„ 80 „		192: —
Smör	120 kg.	„ 2: 10 kr.		252: —
Margarin	500 „	„ 1: 25 kr.		625: —
Sill	11 tunnor	„ 20 kr.		220: —
Kabiljo	450 kg.	„ 40 öre		180: —
Salt	9 hltr	„ 2: 25 kr.		20: 25
Sirap	150 kg.	„ 32 öre		48: —
Kaffe	200 „	„ 1: 10 kr.		220: —
Socker	525 „	„ 63 öre		330: 75
Limpor	7,300 st.	„ 8 „		584: —
Intubikaffe	250 paket	„ 22 „		55: —
Snus	13 fjärd.	„ 16 kr.		208: —
Fotogen	600 liter	„ 18½ öre		111: —
Såpa	450 kg.	„ 48 öre		180: —
Barrved	125 famnar	„ 18 kr.		2,250: —
Koks	150 hltr	„ 1: 50 kr.		225: —
Grisar	12 st.	„ 25 kr.		300: —
Torfmull	60 balar	„ 1: 80 kr.		108: —
Beklädnadskostnader				300: —
Sjukvårdsartiklar och medicin				400: —
Begrafningskostnader				300: —
Diverse utgifter, såsom underhåll af linne, sängkläder och materialier m. m.				1,000: —

Aflöningar:

Sysslomannen: Aflöning	1,500: —		
Ett ålderstillägg	150: —	1,650: —	
Föreståndarinnan		450: —	
Portvakten: Aflöning	900: —		
Två ålderstillägg	200: —	1,100: —	
Arvode till predikanten		150: —	
Sjuksköterskan		450: —	
Pigan		200: —	4,000: — 17,103: —

Summa Kronor 67,990: 22

Bilaga litt. B.

Utgifts- och Inkomststat för Västerås folkskolor för år 1909.

(Godkändt å kyrkostämma i Okt. 1908.)

Utgifter:

Brist från föregående år					5,000: —
1 folkskoleinspektör (Strandberg):					3,500: —
1 ord. lärare (Werkelin):	lön				2,300: —
	Bostad in natura.				
1 „ „ (Malmberg):	lön				2,300: —
	Bostad in natura.				
1 „ „ (Walter):	lön				2,600: —
1 „ „ (Ahlm):	lön				2,100: —
	Bostad in natura.				
1 „ „ (Bohlin):	lön				2,300: —
1 „ „ (Fröier):	lön				2,000: —
	Bostad in natura.				
1 „ „ (Dahlberg)	lön				2,000: —
1 „ „ (Næslund):	lön				1,850: —
1 „ „ (Andrén):	lön				1,700: —
1 „ „ (Rudkvist):	lön				1,700: —
1 „ „ (Krantz):	lön				1,700: —
1 „ „ (Fernblad):	lön				1,700: —
1 „ „ (Em. Granér):	lön				1,700: —
1 e. o. „ (Efr. Granér):	lön				1,400: —
1 „ „ (A. Johansson):	lön				1,400: —
1 „ „ (Fritz Norman):	lön				1,400: —
1 ord. lärarinna (Stenström):	lön				1,900: —
	Bostad in natura.				
1 „ „ (Svanholm):	lön				1,900: —
1 „ „ (Hammarsköld):	lön				1,900: —
1 „ „ (Fröman):	lön pr ½ år		850: —		
	„ ½ „		950: —		1,800: —
1 „ „ (Bohman):	lön „ ½ „		750: —		
	„ ½ „		850: —		1,600: —
	Bostad in natura.				
1 „ „ (Fernqvist):	lön				1,700: —
1 „ „ (Svanbom):	lön				1,700: —
1 „ „ (Holmer):	lön				1,700: —
1 „ „ (Kolmodin):	lön pr ½ år		750: —		
	„ ½ „		850: —		1,600: —
1 „ „ (Köhlberg):	lön pr ½ år		750: —		
	„ ½ „		850: —		1,600: —
1 „ „ (Månsson):	lön				1,500: —
1 „ „ (Hellman):	lön				1,500: —
				Transport	59,050: —

		Transport	59,050: —
1 ord lärarinna (Norén):	lön		1,500: —
1 „ „ (ej utnämnd):	lön pr 1/2 år		750: —
1 e. o. „ (Maunsbach):	lön		1,300: —
1 „ „ (Häggroth):	lön		1,300: —
1 „ „ (Bostrand):	lön		1,300: —
2 småskollärarinnor (Törngren, Hallin):	lön à 1,200 kr.		2,400: —
1 „ (Berg):	lön		1,150: —
2 „ (Lennmalm, E. Eriksson):	lön à 1,100 kr.		2,200: —
2 „ (Johansson, Norling):	lön à 1,050 kr.		2,100: —
7 „ (J. Kjellin, Karlsson, Ahlström, Sevelin, A. Eriksson, Pettersson och Österberg):	lön à 1,000 kr.		7,000: —
1 småskollärarinna (Elin Svensson):	lön		950: —
9 „ (M. Vahlberg, Sedell, Svanberg, Isakson, Söderholm, Morberg, G. Wahlberg, Boije och 1 ej utnämnd):	lön à 900 kr.		8,100: —
Ersättning för försenad uppfl. i högre lönegrad: (Holmer, Bohlin och Fröier)			400: —
Slöjdundervisning för gossar (olika folkskollärare)			1,150: —
1 lärare i slöjd (Brandt):	lön		2,400: —
	Bostad in natura.		
1 „ „ (Ljung):	lön		1,500: —
1 lärarinna „ (Hellström):	lön		1,300: —
1 „ „ (Vahlbeck):	lön		1,200: —
1 „ „ (Molander):	lön		1,100: —
1 „ „ (Lindqvist):	lön		1,000: —
1 „ „ (Björnström):	lön		1,000: —
1 „ i huslig ekonomi (Tunell):	lön		1,200: —
1 „ „ (Holm):	lön		1,200: —
Vaktmästaren i Herrgärdsskolan (Ekman):	lön		1,000: —
	Bostad, ved och lyse in natura.		
Eldaren m. m. i d:o (Sahlqvist):	lön		800: —
	Bostad, ved och lyse in natura.		
Vaktmästaren i Djäknebergsskolan (Andersson):	lön		1,000: —
	Bostad, ved och lyse in natura.		
Vikariehjälp för sjuka lärare och lärarinnor			2,000: —

Fortsättningsskolan:

Arvode till lärare och lärarinnor			3,120: —

Pensionsafgifter:

Till folkskollärarnes pensionsinrättning, cirka		2,293: —	
„ „ änke- och pupillkassa, cirka		450: —	
„ småskollärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt		540: —	3,283: —

Pensioner:

Till f. folkskolläraren C. L. Lindqvist		800: —	
„ „ småskollärarinnan L. Melin		500: —	
	Transport	1,300: —	113,753: —

Transport	1,300: —	113,753: —
Till f. småskollärarinnan M. Holm	100: —	
„ „ vaktmästaren K. G. Löndborgs änka	200: —	1,600: —

Skolträdgårdarne och skolparkerna:

Anslag till Trädplanteringssällskapet	750: —	
Vid Västgötegatan: omkostnader	200: —	
„ arvode till I. Fröier	150: —	
Vid Herrgärdsskolan: omkostnader	600: —	
arvode till H. Dahlberg.		
Bostad in natura till värde af 300 kr.		
Sand till skolplaner och skolträdgårdarna	1,000: —	2,700: —

Skolköket:

Tredje årets amortering å kostnaden för ny uppsättning af skolköket (slut 1911)	480: —	
Driftkostnad för året	1,800: —	2,280: —

Inventarier:

Sista årets amortering å anskaffning af inventarier i Herrgärdsskolan	440: —	
Årskostnader	1,500: —	1,940: —

Skolmateriel:

Sista årets amortering å uppsättning af materiel till Herrgärdsskolan	200: —	
Årskostnader	2,000: —	2,200: —

Slöjdmateriel:

Sista årets amortering å uppsättning af slöjdmateriel i Herrgärdsskolan	440: —	
Årskostnader	2,000: —	2,440: —

Arvoden:

Arvode för skolkassans räkenskaper	500: —	
„ till skolläkaren	300: —	
„ „ skoltandläkaren	600: —	
„ för hämtning af skolbarn	150: —	1,550: —
Trycknings- och annonskostnader		800: —

Lärare- och lärjungebiblioteken:

Lärarepersonalens bibliotek	300: —	
Lärjungebibliotek	200: —	500: —
Skolkängor		800: —
Transport		130,563: —

		Transport	130,563: —
Vatten, uppvärmning och belysning:			
Vattenafgifter		200: —	
Koks, förslagsvis 2,700 hl.		4,455: —	
Ved, d:o 120 famnar		2,000: —	
Vedhuggning		360: —	
Kol och antracit till ångpannor och kaminer		1,000: —	
Diverse utgifter för uppvärmningen		500: —	
Belysning: elektrisk och gas		2,000: —	10,515: —
Reparationer:			
Andra årets amortering å reparation af lärarebostaden vid Herrgärdsskolan		796: —	
Årskostnader	2,000: —		
Linoleummatta i naturkunnighetsrummet	250: —	2,250: —	3,046: —
Renhållning:			
Skurning och rengörning af skollokalerna		3,000: —	
Renhållning af gator och klosetter		375: —	
Sotning		125: —	
För hjälp vid städning i Herrgärdsskolan	650: —		
„ badning i d:o	250: —	900: —	
„ hjälp vid städning i Djäknebergsskolan	400: —		
„ badning i d:o	250: —	650: —	5,050: —
Diverse utgifter:			
Brandstodsafgifter		370: —	
Telefonafgifter		350: —	
Skötsel af ur		30: —	
Smärre reparationer å materiel och inventarier		1,300: —	
Årsafgift till sjuk- och begrafningskassan för 2 lärarinnor		16: —	
Diverse samt oförutsedda utgifter		4,000: —	6,066: —
Barnavårdsnämnden:			
För 10 barn vid Hall		1,500: —	
„ utackordering i enskilda hem		800: —	
Arvode till sekreterare och fosterhemsinspektör		250: —	
Diverse samt oförutsedda utgifter		200: —	2,750: —
Ränta och amortering å obligationslån:			
a) För andel i 1892 års obligationslån, kr. 100,000, hvaraf återstår d. 1/1 1909 kr. 76,500:			
1 års ränta	3,020: —		
1 „ amortering	2,000: —	5,020: —	
	Transport	5,020: —	157,990: —

	Transport	5,020: —	157,990: —
b) För andel i 1902 års obligationslån, kr. 215,000, hvaraf återstår d. 1/1 1909 kr. 200,057: 50:			
1 års ränta	8,002: 30		
1 „ amortering	2,902: 50	10,904: 80	
c) För andel i 1907 års obligationslån, kr. 44,500, hvaraf återstår d. 1/1 1909 kr. 44,077: 25:			
1 års ränta	1,983: 47		
1 „ amortering	577: 25	2,560: 72	18,485: 52

Ränta å förskott:

Ränta å Drätselkammarens förskott för inredningen af Djäknebergsskolans vind kr. 25,000 kr. à 5 %	1,250: —
Kronor	177,725: 52

Inkomster:

Statsbidrag:

Till folkskolan:

För 3 lärare	à 950: — kr.	2,850: —	
„ 1 lärarinna		800: —	
„ 3 lärare	à 833: 33 kr.	2,499: 99	
„ 4 lärarinnor	à 733: 33 „	2,933: 32	
„ 3 lärare	à 716: 67 „	2,150: 01	
„ 4 lärarinnor	à 666: 67 „	2,666: 68	
„ 7 lärare	à 600: — „	4,200: —	
„ 7 lärarinnor	à 600: — „	4,200: —	22,300: —

Till småskolan:

För 9 lärarinnor	à 453: 33 „	4,079: 97	
„ 4 „	à 413: 33 „	1,653: 32	
„ 3 „	à 373: 33 „	1,119: 99	
„ 8 „	à 333: 33 „	2,666: 64	9,519: 92
Till fortsättningsskolan			375: —

Till slöjdskolan:

för gossar 28 grupper	à 81: — „	2,268: —	
„ flickor 30 „	à 40: 50 „	1,215: —	3,483: —

Till undervisning i huslig ekonomi:

för 6 kurser	à 100: — „	600: —

Arrendemedel:

För jord i Iggebygärdet och äng å Trådarön	43: —
Transport	36,320: 92

	Transport	36,320: 92
Hyresmedel:		
För 1 rum i lärarebostaden vid Herrgärdsskolan - - - -	50: —	
» 2 » » » Västgötegatan - - - - -	200: —	250: —
Skolköket:		
Beräknade afgifter -		1,000: —
Barnavårdsnämnden:		
Af fattigvårdsstyrelsen för 10 barn vid Hall - - - - - -	1,000: —	
» d:o » 5 utackorderade barn - - - -	500: —	
Statsbidrag för 5 barn - - - - - - - - - - - - - - - -	125: —	1,625: —
Att genom uttaxering fyllas:		
För folk- och småskolor - - - - - - - - - - - - - -	117,669: 08	
» barnavårdsnämnden - - - - - - - - - - - - - -	1,125: —	
» ränta och amortering - - - - - - - - - - - - -	19,735: 52	138,529: 60
	Kronor	177,725: 52

Bilaga litt. C.

Utgifts- och Inkomststat för kyrkan och kyrkliga ändamål i Västerås stad för år 1909.

(Godkändt å kyrkostämma i Okt. 1909.)

Utgifter:

Enl. Kungl. brefvet den $^{21}/_{10}$ 1869:			
Pastor: lön i kontant			425: —
Komminister: lön i kontant	700: —		
Ränteersättning för Drottn. Kristinas fond	125: —		
Lönetillägg enligt kyrkostämmobeslut den $^{26}/_{10}$ 1908, cirka	1,000: —		1,825: —
Domkyrkosysslomän: lön i kontant	500: —		
Hyresmedel	277: 50		777: 50
Pastorsadjunkt: lön för 1909, däraf 300 kronor för den s. k. förskrifningen		2,500: —	
Domkyrkoorganist: öfverflyttadt belopp från stadsförsamlingen	825: —		
d:o d:o landsförsamlingen	118: 29		
Lönetillägg enl. kyrkost.-beslut d. $^{25}/_{10}$ 1905 cirka	991: 71		
Från Domkyrkan på församlingarna öfverflyttadt belopp eller lösen för 6,57 hl. (25 kft 1 k:na) spannmål $^1/_2$ råg och $^1/_2$ korn efter medelmarkegångspris med tillägg af forsellön och penningar, cirka	65: —	2,000: —	
Domkyrkoklockaren: lön enl. kyrkost.-beslut den $^{30}/_{10}$ 1888	750: —		
Lönetillägg enl. d:o den $^{31}/_{10}$ 1899	100: —		
Personligt lönetillägg enl. d:o den $^{26}/_{10}$ 1904 med skyldighet att biträda vid förskrifningen	250: —	1,100: —	
Kyrkovaktaren: öfverflyttadt belopp från stadsförsamlingen	273: —		
D:o d:o landsförsamlingen	38: 40		
För inre städning i kyrkan	150: —		
För yttre renhållning	275: —		
Lönetillägg den $^{30}/_{10}$ 1900	75: —		
D:o „ $^{26}/_{10}$ 1904	150: —		
För likvagnens skötsel	20: —		
Från Domkyrkan på församlingarna öfverflyttadt belopp för beklädnad	20: —	1,001: 40	
	Transport	6,601. 40	3,027: 50

	Transport	6,601: 40	3,027: 50
Extra kyrkovaktaren: lön	60: —		
Från Domkyrkan på församlingarna öfverflyttadt belopp för beklädnad	17: 67	77: 67	
Ringareåldermannen: lön enl. kyrkost.-beslut 1888		38: —	
12 ringare: för 12 man à 24 kr.	288: —		
Från Domkyrkan på församlingarna öfverflyttadt belopp för beklädnad, 12 man à 26 kr.	312: —		
Lönetillägg till 12 ringare à 15 kr.	180: —		
D:o d:o à 10 „	120: —		
Kostnadsfri begrafningsringning för obemedlade	90: —		
Olycksfallsförsäkring för 12 ringare	38: 88	1,028: 88	
Dödgräfvaren: lön		250: —	
Enkefru Maria Bolander: pension		300: —	
Enkan Lovisa Pettersson: pension		200: —	
Prästgårdsbyggnadsmedel:			
Diverse utgifter för oförutsedda behof	700: —		
Brandstodsafgifter för domprosthuset	54: 78		
D:o „ komministergården	41: 80		
D:o „ klockaregården	13: 25		809: 83
Pastorsexpeditionen:			
Hyra	600: —		
Bränsle och lyse	200: —		
Städning, eldning och skurning m. m.	240: —		
Inventarier	100: —	1,140: —	
Kyrkans behof:			
Kyrkans belysning med elektriskt ljus samt elektrisk kraft till orgelmotorn		550: —	
Underhåll af ledningar, lampor m. m.		100: —	
Till omläggning af den elektriska installationen kr. 7,000 fördeladt på 5 år, däraf för 1909 (slut 1911)		1,400: —	
Stearinljusbelysning		30: —	
För reparation och tillsyn af orgeln		200: —	
„ tillsyn af den elektriska motorn m. m.		150: —	
Bänkhyresersättning		1,600: —	
Klockor		400: —	
Tornurets skötsel		75: —	
Skurning i kyrkan		100: —	
Konsistorii cirkulär och prästänkemedel		2: 50	
Biblar m. m. till nattvardsbarnen		125: —	
Trycknings- och annonskostnader		250: —	
	Transport	14,618: 45	3,837: 33

	Transport	14,618: 45	3,837: 33
Ljuspengar till kyrkobetjäningen			10: —
Arvode för kyrkans räkenskaper		250: —	
För utdebitering af prästerskapets löner			250: —
Kyrkokören		400: —	
Kyrksalen			250: —
För tvätt och oblater		75: —	
Diverse utgifter		250: —	

Kyrkans och Sakristians uppvärmning:

Koks 1,600 hl. förslagsvis à 1: 25	2,000: —	
Frakt, lämpning, körning m. m. af koks	290: —	
Reparation af värmeapparaten kr. 6,000: — fördeladt på 5 år, däraf för 1909 (slut 1911)	1,200: —	
Sotning af apparaten och skorstenen	40: —	
Hyresafgift för upplag af koks	125: —	
Ved med sågning och späntning	30: —	
Aflöning till eldaren	400: —	
Diverse utgifter	50: —	4,135: —

Kyrkogårdarna:

Anslag till Trädplanteringssällskapet	1,000: —	
Diverse, såsom snöskottning, sprängning af sten m. m.	200: —	
Oförutsedda behof	100: —	
Sand	300: —	1,600: —

Arrende:

Årsafgäld för östra kyrkogården utom Kvarntullen, lösen för 13,19 hl. (50 kft 1 k:na) spannmål, $^1/_2$ råg, $^1/_2$ korn efter medelmarkegångspris, cirka — 100: —

Ränta och amortering å obligationslån:

I 1896 års obligationslån för Västerås stad ingår för anskaffande af ny orgel i domkyrkan ett belopp af 20,000 kr., hvaraf återstår att amortera kr. 15,800,

Ränta för året	560: 16	
Amortering för året	480: —	1,040: 16
	Kronor	22,368: 61
Däraf stadens andel enl. K. Förordn. d. $^{31}/_5$ 1901		21,806: 23
	Summa Kronor	26,253: 56

Inkomster:

	Gemensamt för Västerås och S:t Ilian.	Västerås stads andel.
8:de årets arrende för den inköpta jorden i Kopparbergsvreten, som icke är anordnad till begrafningsplats -	163: 90	
Försäljning af grafplatser, förslagsvis - - - - - - - - -	400: —	
Afgifter för likvagnens begagnande - - - - - - - - - -	100: —	
„ „ klockor - - - - - - - - - - - - - - -	400: —	
Kronor	1,063: 90	
Däraf stadens andel enligt K. Förordningen $^{31}/_{5}$ 1901 - - - - - - - -		1,037: 15
Personella afgifter à 1 kr. pr man och 50 öre pr kvinna för prästerskapets aflöning -		1,625: —
Att genom uttaxering fyllas - - - - - - - - - - - - - - - - -		23,591: 41
Summa Kronor		26,253: 56

Bilaga litt. D.

Utgifts- och inkomststat för Västerås hamn år 1909.

Utgifter:

Såsom ränta och amortering å kostnaden för hamnbyggnaden ingår till stadskassan af inkomsterna för hamnen:			
a) Enligt af Stadsfullmäktige den 21 December 1900 godkänd plan:			
Ett års ränta å ingående balans den 1 Januari 1909 kr. 64,905: — à 5 %	3,245: 25		
Amortering för året	3,000: —	6,245: 25	
b) För nu pågående hamnbyggnad, för hvilken kostnaden beräknats till 226,000 kr.:			
Ett års ränta å kr. 226,000 à 5 %	11,300: —		
Amortering för året	5,650: —	16,950: —	
Tjugonde årets amortering för tullhusbyggnaden enligt af Stadsfullmäktige den 19 Dec. 1890 fastställd plan		1,750: —	24,945: 25
Aflöningar m. m.:			
Hamnuppbördsmannen:			
Lön	1,200: —		
Ålderstillägg	300: —	1,500: —	
Arvode: 6 % å beräknade inkomsterna för hamnen		1,320: —	
Hamnordningsmannens lön		150: —	
Skrifmaterialier för Hamnkontoret		50: —	
Telefonafgifter		85: —	3,105: —
Diverse årskostnader:			
Underhåll af kajerna, renhållning och grusning å hamnen samt skötsel af fyren m. m.		800: —	
Belysning å hamnen med 12 lyktor		800: —	
Omkostnader för tullhuset		150: —	
Reparation af båtbryggor		500: —	2,250: —
		Summa Kronor	30,300: 25

Inkomster:

Beräknad behållning från år 1908	33,200: —
Hamn- och broafgifter, förslagsvis	22,000: —
Summa Kronor	55,200: —

Västerås, A. F. Berghs Boktryckeri, 1909.

Berättelse

öfver

verkställd granskning af Västerås stads räkenskaper

för år 1908.

Till Magistraten i Västerås.

Sedan Ni till oss af Stadsfullmäktige i staden utsedda revisorer öfverlämnat Drätselkammarens i Västerås räkenskaper, däri inbegripna Västerås vatten-, gas- och elektricitetsverks räkenskaper samt räkenskapen för Strömsholms våg, få vi, efter fullbordad revision af oss sålunda tillställda räkenskaper, med återställande af desamma afgifva följande

Revisionsberättelse.

Siffergranskningen af samtliga räkenskaper har verkställts af herr Herman Tersmeden, därvid några skrif- och räknefel iakttagits, hvilka under året blifvit vederbörligen rättade.

Herr Tersmedens härvid nedlagda synnerligen omsorgsfulla arbete är det oss ett nöje att här särskildt vitsorda och erkänna.

Enär räkenskaperna äro förda med noggrannhet, få vi för samtliga vederbörande tillstyrka ansvarsfrihet för den tid, revisionen omfattat.

Dock vilja vi påpeka följande:

I Drätselkammarens berättelse öfver räkenskaperna äro stadens tillgångar upptagna till ett belopp, som med 128,729 kronor 54 öre öfverstiger stadens där upptagna stora skuldsumma om 5,159,167 kronor 22 öre, men detta har endast kunnat ske genom att uppföra vissa tillgångar till, som oss synes, alldeles för höga belopp. Så ha stadens aktier i Sala—Gysinge järnvägsaktiebolag, hvilka åtminstone för närvarande torde vara alldeles värdelösa, i berättelsen upptagits som en tillgång om 34,656 kronor 73 öre, motsvarande icke blott parivärdet å aktierna, 25,000 kronor, utan äfven hvad staden som garant för visst bolagets lån hittills fått för detsamma utbetala. Vidare äro vissa stadens hus, som lämna

ingen eller ganska ringa inkomst, upptagna till rätt höga belopp, t. ex. annexet vid allmänna läroverket till 105,000 kronor, folkskolehusen, som rätteligen ej alls borde upptagas i stadens allmänna drätsels räkenskaper som tillgångar utan i kyrko- och skolräkenskaperna, till 503,500 kronor, paviljongen i stadsparken till 18,000 kronor, hvaraf inkomsten under året varit 300 kronor, m. fl. andra stadens fasta egendomar.

Torngrenska fondens tillgångar bokföras enligt vår mening för högt, då t. ex. dess aktier, 10 stycken, i allmänna svenska elektriska aktiebolaget upptagas till 1,000 kronor hvardera, under det deras nominella värde, hvartill de upptagits i det af revisorerna bestyrkta den 31 December 1908 uppgjorda inventarium, är 500 kronor och deras saluvärde än mindre.

Många af Stadsfullmäktige anvisade fasta anslag ha blifvit betydligt öfverskridna, hvilket synes oss böra påkalla noggrann uppmärksamhet, så att ettdera anslagen, där behofvet pröfvas nödvändigt, höjas eller vederbörande uppmanas att tillse, att utgifterna stanna inom de belopp, som till de olika ändamålen anvisats.

Nettoinkomsten af stadshotellet har under året varit 25,079 kronor 11 öre, således ringa ränta på de pänningar, staden nedlagt i byggnaden, och på tomtvärdet.

Ingen redovisning har ännu blifvit till Drätselkammaren aflämnad för i biljettkontoret vid kallbadhuset försålda biljetter, något som skett föregående år.

Drätselkammaren har utanordnat några belopp, hvarom närmare underrättelse lämnas bl. a. i §§ 193, 46 och 244 Drätselkammarens protokoll för ändamål, hvartill Stadsfullmäktige icke, så vidt vi kunnat finna af vederbörlig stat eller Drätselkammarens protokoll, — Stadsfullmäktiges protokoll ha ej stått till vår disposition — beviljat medel, och som äro af den beskaffenhet, att det åtminstone kan ifrågasättas, om § 10 Drätselkammarens instruktion varit därpå tillämplig; i fallen, omnämnda i § 46 och § 244, åtminstone synes Drätselkammaren ha öfverskridit sin befogenhet.

Gas-, vatten- och elektricitetsverkets räkenskaper torde böra omläggas så, att inkomsters och utgifters förhållande till den fastställda budgeten klart och tydligt framgår, hvilket nu ingalunda är förhållandet.

Slutligen få vi erinra därom, att stadens drätsel numera vuxit till ett omfång att det är hardt när omöjligt för tre revisorer att på den korta tid, som lagligen står dem till buds, och hvilken enligt sakens natur, då revisorsuppdraget är olönadt, måste användas äfven till andra arbeten, fullgöra sina uppdrag på det sätt, som de skulle ha velat, hvarför vi få vördsamt hemställa, huruvida Ni ej ville behaga vidtaga åtgärder för att revisorernas antal ett kommande år måtte ökas exempelvis till nio, på det de måtte kunna sättas i tillfälle att arbeta på afdelningar.

Västerås den 13 Juni 1909.

Aug. Wetterling. ***A. F. Lindblad.*** ***Alrik Hwasser.***

Till Magistraten i Västerås.

Efter verkställd granskning af Västerås stads Fattigvårds räkenskaper och förvaltning för år 1908 få undertecknade af Herrar Stadsfullmäktige utsedde revisorer afgifva följande

Revisionsberättelse.

Siffergranskningen af räkenskaperna har äfven denna gång verkställts af herr Herman Tersmeden med de anmärkningar, som äro upptagna i medföljande bilaga.

Vid besök å fattiggården Karlslund hafva vi funnit förhållandena därstädes tillfredsställande, dock vilja vi äfven nu påpeka nödvändigheten af åtgärders vidtagande för annat belysningssystems införande i logementen samt fästa vederbörandes uppmärksamhet på möjligheten att ordna uppvärmningen därstädes på ett mera ekonomiskt sätt.

De i Fattigvårdsstyrelsens vård varande säkerhetshandlingar och värdepapper hafva af oss granskats och befunnits i god ordning.

Räkenskaperna äro förda med synnerlig noggrannhet och reda, och vi få därför åt Fattigvårdsstyrelsen och dess tjänstemän tillstyrka full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Västerås den 28 Juni 1909.

Karl Hägvall. ***R. Beijnoff.*** ***Isidor Fröier.***

Till Stadsfullmäktige i Västerås.

Till Magistraten inkommen berättelse öfver verkställd revision af stadens räkenskaper med därvid fogadt räkenskapssammandrag får Magistraten härhos öfverlämna.

Då tiden före Stadsfullmäktiges sammanträde denna dag ej medgifvit Magistraten att öfver de framställda anmärkningarne infordra vederbörandes förklaring torde Stadsfullmäktige själfva begära sådana förklaringar.

I anledning af revisorernas framställning om ökning af revisornas antal hemställer Magistraten, att Stadsfullmäktige måtte besluta att härefter utse åtminstone sex revisorer med tre suppleanter.

Västerås rådhus den 22 Juni 1909.

På Magistratens vägnar:

John Karlsson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

I anledning af de anmärkningar, stadens revisorer i afgifven berättelse öfver verkställd granskning af Drätselkammarens räkenskaper för år 1908 framställt, får Drätselkammaren anföra följande:

Revisorerna hafva till en början anmärkt, att en del af stadens tillgångar uppförts till allt för höga belopp och därpå angifvit exempel.

De värden å stadens tillhörigheter, som finnas i Drätselkammarens räkenskaper upptagna, äro, utom i fråga om nytillkomna tillgångar, desamma sedan en följd af år tillbaka. Vid bestämmandet af bokföringsvärdet har i allmänhet följts den regeln, att såsom sådant angifvits den af staden nedlagda kostnaden i hvarje fall.

Hvad de af revisorerna särskildt angifna exemplen närmare angår, så är att börja med stadens mellanvarande mellan Sala—Gysinge—Gefle järnvägsaktiebolag, såsom af förvaltningsberättelsen (sid. 30) synes, bokfördt sålunda:

	Debet
Aktier	25,000: —
Lån	8,346: 16
Upplupna räntor	1,310: 56
Kronor	34,656: 72

De två sistnämnda posterna utgöra stadens fordran på grund af stadens kontanta utlägg i följd af ingången ansvarsförbindelse för en del af ett bolagets obligationslån; och har staden för denna fordran säkerhet uti de inteckningar i järnvägen, som ligga som hypotek för obligationslånet. Staden har sålunda för denna fordran bättre rätt till bolagets egendom än på grund af aktierna. Det är alltså ej fullt riktigt, då revisorerna påstå, att aktierna upptagits som en tillgång om 34,656 kronor 73 öre. Rörande värdet af aktierna och stadens fordran vill Drätselkammaren ej tvista med revisorerna, men nog torde det vara öfverdrift att beteckna denna stadens tillgång såsom värdelös.

Annexet till allmänna läroverket är bokfördt till, hvad det kostat staden. Byggnadskostnaderna för detta hus ansågos vara jämförelsevis låga; och för närvarande torde ett dylikt hus ej kunna utföras under 15 proc. högre kostnad. Ur denna synpunkt torde bokföringsvärdet snarare vara för lågt än för högt. Skulle bokföringsvärdet återigen beräknas efter stadens inkomst af byggnaden, skulle

naturligen ifrågavarande byggnad — liksom åtskillig annan stadens egendom, såsom t. ex. rådhuset — ej upptagas till något värde alls. En sådan synpunkt kan anläggas i fråga om stadens såsom affär drifna verk, särskildt belysningsverken, men enligt Drätselkammarens förmenande icke beträffande stadens öfriga tillhörigheter.

Skulle emellertid Stadsfullmäktige önska, att de bokförda värdena af stadens egendom — liksom ock de af Drätselkammaren förvaltade fondernas tillhörigheter — ändrades efter någon särskild beräkningsgrund eller uppskattning, skall Drätselkammaren ställa sig en sådan önskan till efterrättelse.

Det torde visserligen kunna anses i viss mån oegentligt, att folkskolehusen ingå i Drätselkammarens räkenskaper såsom tillgång, men detta förhållande, som lätteligen kan ändras, har sin grund däri, att folkskolehusens uppförande bestridts af direkt från Drätselkammaren uttagna medel samt att bland stadens i Drätselkammarens räkenskaper ingående skulder äfven finnas upptagna skulderna å folkskolehusen.

Att paviljongen i stadsparken ej lämnat större afkomst än 300 kronor under förlidet år har sin grund däri, att det efter upphörandet af restaurantrörelsen i gamla stadshuset mött svårigheter att få paviljongen uthyrd. Äfven för i år är hyressumman blott 300 kronor, men Drätselkammaren har förhoppning om att nästa år kunna höja densamma. Att i följd af en mera tillfällig nedgång i afkomsten af ifrågavarande byggnad sänka bokföringsvärdet, anser Drätselkammaren icke nödigt.

Revisorerna hafva formulerat den första meningen i sina erinringar på ett sådant sätt, att däraf lätteligen kan dragas den slutsatsen, att Drätselkammaren skulle i ändamål att kunna framvisa ett nöjaktigt öfverskott i tillgångar hafva bokfört en del tillgångar alltför högt.

Utom hvad ofvan erinrats om en del särskilda poster, vill Drätselkammaren till undvikande af en dylik missuppfattning ytterligare framhålla, att bland tillgångarne ej upptagits värdet af de staden tillhöriga vatten- och belysningsverken, hvaremot stadens lån för samma verk ingå i skuldsumman, att stadens hamn ej är bokförd till högre värde än 64,905 kronor, eller motsvarande den återstående skulden å gamla hamnbyggnaden, under det att hamnens verkliga värde med säkerhet är betydligt högre, samt att stadens gator (vare sig gatumark eller gatuanläggningar), hvarå nedlagts betydliga belopp, icke äro bokförda till något som hälst värde, Drätselkammaren har sålunda icke upptagit tillgångarne till för högt belopp, utan snarare med fullt fog kunnat i räkenskaperna införa ytterligare tillgångar eller öka värdet af bokförda tillgångar, hvarigenom beloppet af tillgång utöfver skulderna, 128,729 kronor 54 öre, skulle hafva mångdubblats.

Hvad angår anmärkningen om, att Torngrenska fonden tillhöriga aktier i Allmänna Svenska Elektriska Aktiebolaget bokförts till ett värde af 1,000 kr. pr styck, så hafva dessa aktier likasom öfriga fonden tillhöriga aktier medföljt dona-

tionen vid dess öfverlämnande till staden och hafva alltsedan dess bokförts till det värde, de då blefvo af Drätselkammaren åsatta. Ifrågavarande aktier lydde, som bekant, från början på 1,000 kronor, men hafva de sedermera nedskrifvits med halfva beloppet. Att Drätselkammaren det oaktadt ej ansett nödigt afskrifva en del af det bokförda värdet, har sin grund däri, att det synes Drätselkammaren oegentligt att låta en stiftelses tillgångar fluktuera, allt efter som marknadsvärdena å stiftelsen tillhöriga värdepapper ändra sig. Fonden har för öfrigt andra aktier, som äro bokförda långt under deras nuvarande marknadsvärden. Så t. ex. 45 stycken aktier i Aktiebolaget Stockholms Handelsbank å nominelt 500 kronor, bokförda till 1,000 kronor pr styck och 35 stycken aktier i Aktiebolaget Mälareprovinsernas Bank å nominelt 500 kronor, bokförda till 825 kronor pr styck.

Revisorerna hafva anmärkt, att många af Stadsfullmäktige anvisade fasta anslag hafva blifvit betydligt öfverskridna; men då revisorerna icke angifvit ett enda af dessa fall, kan denna anmärkning icke från Drätselkammarens sida föranleda annat yttrande, än att 1908 års förvaltning — såsom af en jämförelse mellan saldona från år 1907 å kronor 34,276: 47 (sid. 11) och till år 1909 å kronor 52,434: 16 (sid. 10) utvisar — lämnat en *behållning af kronor 18,157: 69.*

Den bokförda nettoinkomsten af stadshotellet har visserligen icke varit större än 25,079 kronor 11 öre, men härvid torde böra beaktas, att två butiker i byggnaden under hela år 1908 varit outhyrda, att rätt stora kostnader nedlagts på kompletteringar och nyanskaffningar, som omedelbart efter byggnadens fullbordande visat sig nödvändiga, och som egentligen borde hafva ingått i byggnadskostnaden, ehuru så ej skett, emedan byggnadsanslaget ej räckt till för ändamålet samt slutligen att nettoinkomsten borde hafva ökats med skäligt hyresvärde och kostnad för uppvärmning af fästvåningen. Någon inkomst af den del af kostnaden för stadshusbyggnaden, som belöper å fästvåningen, torde nämligen staden icke kunna beräkna.

Redovisningen från kallbadhuset har numera inkommit.

Revisorerna hafva till slut framställt anmärkningar emot tre särskilda af Drätselkammaren fattade beslut.

I det första af dessa fall, hvarom § 193 i Drätselkammarens protokoll handlar, har Drätselkammaren beslutat anslå 165 kronor till inköp af en velociped att stå till arbetschefens förfogande. Drätselkammaren anser i motsats mot revisorerna, att detta beslut har fullt stöd i 10 § af reglementet för Drätselkammaren.

Genom det i § 46 af Drätselkammarens protokoll omförmälda beslutet har Kammaren anslagit åt arbetaren L. E. Andersson ett månatligt understöd af 30 kronor tillsvidare från början af år 1908. Vid framläggandet af sitt förslag till budget för år 1909 inför Stadsfullmällmäktige har Drätselkammaren anhållit om Stadsfullmäktiges godkännande af berörda beslut samt uppfört understödet i pensionsstaten — hvarom närmare förmäles i Drätselkammarens protokoll § 334, hvilket protokoll liksom Drätselkammarens öfriga protokoll för året till revisorerna öfverlämnats —; och hafva Stadsfullmäktige vid behandlingen af 1909 års budget

bifallit Drätselkammarens berörda framställning. Stadsfullmäktiges protokoll hafva varit för revisorerna å rådhuset, där revisorerna utfört sitt arbete, liksom för hvarje annan svensk medborgare tillgängliga.

Genom det sist anmärkta beslutet, det under § 244 i Drätselkammarens protokoll omförmälda, har Drätselkammaren, i det Kammaren beslutat att för tillsammans 390 kronor inköpa ett antal trädgårdssoffor från handtverks- och industriutställningen härstädes under sommaren 1908, med 90 kronor öfverskridit gränsen för Drätselkammarens befogenhet att bevilja anslag. Då sofforna visat sig väl behöfliga för beredande af ökadt antal hviloplatser i stadens parker och planteringar samt erhöllos för ett synnerligen billigt pris torde Stadsfullmäktige inse att utgiften blifvit väl använd och godkänna densamma.

Med återställande af de remitterade handlingarne och öfverlämnande af utdrag af Drätselkammarens protokoll för år 1908 §§ 46, 193 och 244, får Drätselkammaren på grund af det ofvan anförda hemställa,

att Stadsfullmäktige ville besluta, att de af revisorerna framställda anmärkningar, i hvad Drätselkammaren angår, icke måtte föranleda annan åtgärd, än att Stadsfullmäktige ville godkänna Drätselkammarens ofvanberörda beslut om inköp af trädgårdssoffor.

Uti Magistratens förslag om ökning af revisorernas antal vill Drätselkammaren instämma.

Västerås den 9 September 1909.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Theofil Öberg.

Utdrag af protokoll, hållet hos Drätselkammaren i Västerås följande dagar år 1908.

Den 13 Februari.

§ 46.

Till Drätselkammaren hade ingifvits följande ansökning:

"*Till Drätselkammaren i Västerås.*

Undertecknad, född den 22 November 1830, får härmed vördsamt anhålla, att Drätselkammaren godhetsfullt ville förhjälpa mig till erhållande af ett årligt

understöd tillräckligt stort att nödtorftigt därå kunna existera under min återstående lefnad.

Som skäl för ofvanstående beder få omnämna att jag varit anställd i Drätselkammarens arbeten öfver fyratio år eller från April månad 1867 och är nu på grund af ålderdom oförmögen att försörja mig och min hustru.

Några besparingar har jag ej kunnat göra och är därför nu i saknad af existensmöjlighet.

Västerås den 18 Januari 1908.

L. E. Andersson.

Ofvanstående uppgift bestyrkes:

Bernh. Carlsson. *P. Wikt: Johansson.*",

efter uppläsande hvaraf Drätselkammaren beslöt till sökanden anslå ett understöd af 30 kronor i månaden att utgå från årets början tills vidare.

Den 4 Juni.

§ 193.

Beslöt Drätselkammaren att inköpa en velociped, att stå till arbetschefens förfogande, för 165 kronor.

Den 26 Augusti.

§ 244.

I enlighet med en af Västerås Trädplanteringssällskap gjord framställning beslöt Drätselkammaren, att från Industriutställningen inköpa trettio stycken soffor till ett pris af 13 kronor pr styck eller tillhopa 390 kronor.

Som ofvan.

In fidem

Theofil Öberg.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Med anledning af Stadsfullmäktiges remiss den 26 nästlidne Augusti till styrelsen med anmodan om förklarings afgifvande rörande af stadens revisorer i revisionsberättelsen för år 1908 påpekade förhållande, att i räkenskaperna för vatten-, gas- och elektricitetsverken inkomsters och utgifters förhållande till den fastställda budgeten icke klart och tydligt framginge, får styrelsen meddela, att styrelsen, hvars uppmärksamhet redan förut varit fäst vid detta förhållande, skall till ett kommande år söka åvägabringa rättelse härutinnan.

Detta torde lämpligen böra ske med början i 1910 års räkenskaper, då dessa enligt hvad Drätselkammaren i samband med ingifvande af förslag till inkomst- och utgiftsstat för detta år föreslagit, torde komma att uppläggas fullt självständiga beträffande de under styrelsens förvaltning ställda verk, så att endast vinsten från verken inginge i stadens allmänna budget.

Västerås den 17 September 1909.

På Vatten- och Gasverksstyrelsens vägnar:

Victor Åsberg.

Gerh. Gustafson.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Västerås.

Fattigvårdsstyrelsen får härmed öfverlämna till styrelsen med utdrag af Magistratens protokoll för den 14 nästlidne Augusti öfverlämnad berättelse öfver vederbörande revisorers granskning af fattigvårdens räkenskaper och förvaltning för år 1908; och får styrelsen, i anledning af hvad revisorerna anmärkt, meddela, att styrelsen gått i författning om införskaffande af kostnadsförslag å införande af elektrisk belysning i fattiggården, hvadan styrelsen torde blifva i tillfälle att i sammanhang med uppgörandet af förslag till budget för nästa år taga i öfvervägande lämpligheten af införande af elektrisk belysning i fattiggården och inför Stadsfullmäktige framlägga förslag i ämnet äfvensom att, då införande af centraluppvärmning i fattiggården icke låter sig göra med ekonomiskt fördelaktigt resultat samt eljes annat uppvärmningssystem än det nuvarande icke torde vara lämpligt, fattigvårdsstyrelsen med hänsyn till de nu rådande mycket höga vedpriserna ej ser sig i stånd att för närvarande nedbringa kostnaden för bränsle till fattiggården.

Västerås den 6 September 1909.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

A. Johansson.

Theofil Öberg.

Register.

1. Sammandrag öfver Utgifter och Inkomster . . . . . Utgifter sid. 1—10 / Inkomster „ 11—15
2. Reserverade köpeskillingsmedel för försåld diverse mark och byggnader . . . . . „ 16—17
3. Räkning öfver Hamnbyggnaden, utvisande med hvilket belopp, som kostnaden för byggnaden beräknas ingå i stadens obligationslån vid 1908 års slut . . . . . „ 18—19
4. Räkning öfver Hamnafgifter för år 1908 . . . . . „ 18—19
5. Räkning öfver Hamnens Underhålls- och Reparationsfond . . . . „ 20—21
6. Sammandrag öfver Renhållningsverkets Utgifter och Inkomster år 1908 „ 22—25
7. D:o „ Tillgångar och Skulder för d:o . . . . . „ 24—25
8. D:o af Drätselkammarens räkenskaper (utgående balanskonto) Tillgångar och Skulder den 31 December 1908 . . . . . „ 26—35
9. D:o öfver Fonder och donerade medel som stå under Drätselkammarens förvaltning . . . . . „ 36—39

Berättelse

öfver

Västerås stads Drätselkammares räkenskaper för år 1908.

Sammandrag öfver allmänna utgifter och inkomster.

Utgifter:

Ränta och amortering å Obligationslån:

Obligationslånet af den 1/6 1892:			
Ränta		12,400: —	
Amortering		8,000: —	
Provision		51: —	20,451: —
Obligationslånet af den 15/6 1896:			
Till Stockholms Handelsbank:			
Ränta	18,972: —		
Amortering	20,000: —		
Provision	48: 71	39,020: 71	
Till fonder under Drätselkammarens förvaltning:			
Ränta	6,048: —		
Amortering	2,000: —	8,048: —	47,068: 71
Obligationslånet af den 1/8 1902:			
Till Stockholms Handelsbank:			
Ränta	68,400: —		
Amortering	25,000: —		
Provision	116: 75	93,516: 75	
Till fonder under Drätselkammarens förvaltning:			
Ränta		5,840: —	
Till Domkapitlet i Västerås:			
Ränta		1.200: —	100,556: 75
		Transport	168,076: 46

		Transport	168,076: 46	
Obligationslånet af den 1/8 1907:				
Aktieb. Mälareprov. Bank:				
Ränta	55,845: —			
Amortering	19,000: —			
Provision	93: 56	74,938: 56		
Afgår upplupna räntor		13,268: 26	61,670: 30	229,746: 76
Intresse-Konto:				
Ränteutgifter			31,429: 04	
Wallöfska liföräntan			1,100: —	32,529: 04
Aflöningar:				
Till Magistraten och underlydande tjänstemän och betjänte			23,440: —	
Vid Drätselkammaren m. m.:				
Stadens ombudsman		4,000: —		
Arvode till vikarie under semester		200: —		
Stadskamreraren		3,500: —		
Räkenskapsföraren o. kontrollanten		2,000: —		
Skrifbiträde å ombudsmanskontoret		1,200: —		
Stadens arbetschef		3,000: —		
» arbetsförman		1,400: —		
Arvode för sifferrevision af stadens räkenskaper		400: —		
Arvode för uppehållande af Rådmansbefattningen		200: —	15,900: —	39,340: —
Pensioner:				
f. Stadsfiskalen Aug. Westerling			1,500: —	
» Poliskonstapeln J. F. Asplund			600: —	
» » E. A. Westén			400: —	
» Tornväktaren J. E. Norén			150: —	
» » C. E. Eriksson			75: —	
» Barnmorskan Carolina Närström			400: —	
» Patrullkarlen T. E. Löfblad			100: —	
» » C. A. Björklund			100: —	
» Syssloman J. E. Pettersson			800: —	
» Räkenskapsföraren Anna Gedda			1,000: —	
» Arbetaren L. E. Andersson			360: —	
» Städerskan Lovisa Almström, 1/4 år			112: 50	
Anslag till Magistratens Ämbets- och Tjänstemäns reservfond enl. Kungl. brefvet den 11/1 1850 och den 21/2 1868, 1 1/5 Rådmanslön efter äldre stat			360: —	5,957: 50
			Transport	307,573: 30

		Transport	307,573: 30
Poliskårens konto:			
Aflöningar		40,112: 30	
Beklädnadspersedlar		3,887: 03	
Olycksfallsförsäkringsafgifter		457: 04	
Läkararvode och medicin		257: 11	
Extra polisbevakning		97: —	
Telefonafgifter och samtal		276: 24	
Tryck- och annonskostnader, skrifmaterialier och bokbinderiarbeten		504: 78	
Eldning och skötsel af ugnarna		50: —	
Renhållning af gata och klosetter		50: —	
Underhåll och nyanskaffning af vapenpersedlar och inventarier		981: 13	
Bränsle och lyse		2,119: 26	
Skurning och städning		240: —	
Brandstodsafgift		42: 64	
Vattenafgift		63: 75	
Krono- och kommunalutskylder		75: 18	
Oförutsedda utgifter		670: 33	
Brist från år 1906		5,494: 60	55,378: 39
Brandkårens konto:			
Aflöningar		14,640: 74	
Beklädnadspersedlar		1,707: 99	
Bränsle och lyse		1,911: 15	
Inventarier		2,294: 60	
Underhåll af inventarier		233: 94	
» » brandredskapen		431: 80	
Stallet: utfodring och skötsel m. m.		2,921: 83	
Skrifmaterialier och trycksaker		182: 80	
Tvätt, skurning och städning		228: 37	
Brandtelegraf och telefonafgifter		492: 05	
Olycksfalls- och brandstodspremier		307: 43	
Verkstäderna		1,561: 66	
Tillbyggnad och reparationer		2,292: 89	
Anslag enl. Stadsfullmäktiges beslut den 13/6 1907 för komplettering af brandtelegrafen		1,450: —	
Brandkårens reserv		791: 75	
Allmänna brandstyrkan		214: —	
Diverse utgifter		1,065: 99	
		32,728: 99	
Årets inkomster	5,726: 33		
Afgår beräknade inkomster	2,500: —	3,226: 33	
		29,502: 66	
Utgifter enligt budgetförslaget			29,676: —
		Transport	392,627: 69

	Transport	392,627: 69
Byggnads-Nämnden:		
Aflöningar	2,800: —	
Diverse utgifter	327: 50	3,127: 50
Sundhetsvården:		
Allmänna hälsovården	10,965: 32	
Epidemiska sjukvården	22,905: 02	
Anslag för vård af medellösa lungsjuka	1,500: —	
	35,370: 34	
Afgår inkomster utöfver budgetförslaget	2,271: 95	33,098: 39
Gatubelysningen:		
(Efter afdrag af 12 gaslyktor som bekostas af hamnen.)		
Belysning med 240 gaslyktor	19,187: 31	
» » 1 lykta vid Epidemiska sjukhuset	35: —	
» » luxlampor	530: —	
» » elektriska lampor	544: 19	20,296: 50
Gatuläggningen:		
(Enligt budgetförslaget)		
Kostnaden för mindre gatuarbeten samt afgäld för nubbstensbrott	5,000: —	
Kostnaden för makadamslagning	4,000: —	
Kostnaden för större gatuarbeten enligt arbetschefens förslag	6,900: —	15,900: —
Vägunderhåll:		
(Enligt budgetförslaget.)		
Grusning och makadamisering af vägar		6,000: —
Pudrettberedningsanstalten:		
Bidrag genom uttaxering till bestridande af renhållningsverkets utgifter för året		16,630: 11
Stadens parker och planteringar:		
Kostnader under året		10,287: 23
Stallet:		
Enligt budgetförslaget		4,733: —
	Transport	502,700: 42

		Transport	502,700: 42
Skogarnes konto:			
Skogvaktarens årslön		1,000: —	
Skogvaktaränkans vedbränsle		50: —	
Kostnad för indelning af skogen		522: 50	
Skogsarbeten		1,270: 54	
Reparationer m. m.		78: 24	2,921: 28
Rådhuset:			
Ett års hyra i Sundinska huset	5,000: —		
Afgår domkapitlets hyra	200: —	4,800: —	
Kostnad för uppvärmning		873: 15	
Skötsel af uren		50: —	
Belysning		773: 15	
Brandstodsafgifter		103: —	
Städningspängar		800: —	
Diverse utgifter		980: 43	
		8,379: 73	
Enligt budgetförslaget			7,636: —
Stadshotellets konto:			
Krono- och kommunalutskylder		752: 87	
Brandstodsafgifter		529: 10	
Afgift för vatten och elektrisk ström		1,720: 51	
Skorstensfejning		99: 80	
Skötsel af klosetterna		60: —	
Kostnad för uppvärmning:			
9,546 hl. koks	13,513: 84		
Maskinisten: Lön	960: —		
» Hyresafgift	312: 50		
Extra eldning	33: 60	14,819: 94	
Hyra för Spritbolagets dräng		250: —	
Diverse mindre reparationer och arbeten		642: 46	
Diverse		45: —	
Nyanskaffning:			
1 st. markis	303: 50		
11 » idealsprutor	266: 25		
1 » 2 låg. gaskök	22: —		
1 » flagga	11: —	602: 75	
		19,522: 43	
Afgår reserverade medel		750: —	18,772: 43
		Transport	532,030: 13

		Transport	532,030: 13
Diverse renhållning:			
S. k. kapitelhjonen för sopning å diverse gator och allmänna platser:			
13 kvinnspersoner à 125 kr.		1,625: —	
Ersättning för extra sopning		65: —	
» » » » 24 söndagar à 6: 50 kr.		156: —	
Vinterunderhåll:			
Plogning, snökörning, sopning och sandning		2,240: 17	
Sommarunderhåll:			
Spolning af gator och allmänna platser samt borträns ning af ogräs		1,024: 98	
Ett års renhållnig af gatan vid Wolfframska gården		36: —	
Kvastar		58: 50	
		5,205: 65	
Enligt budgetförslaget			3,768; —
Arrenden och afgälder:			
För till staden upplåten mark af Stallhagen:			
af Länslasarettets område	20: 39		
» Länsfängelsets »	10: 48		
» » » för järnvägen enl. Kungl. brefvet d. 21/11 1873	100: —	130: 87	
För s. k. Falkenbergska tomten		75: —	
» till staden upplåten mark af Kopparbergsvreten, Ängsgärdet och Herrgärdet		170: 94	
» till staden upplåten äng å Trådarön		7: 95	
» gästgifvarejorden		12: 59	
5:te årets afgäld till Badelunda kommun för Hästholmarnes öfverflyttande till staden		49: 77	
För Klockartorp och Talltorp:			
Kommunalutskylder i S:t Ilian	147: 26		
Prästerskapet »	13: 22	160: 48	
Afgäld för Vasaparken efter 1908 års medelmarkegång		436: 55	1,044: 15
Årliga utgifter:			
Fångars vård och förplägning å Cellfängelset		203: 18	
Krono- och kommunalutskylder		1,006: 03	
Brandstodsafgifter		104: 28	
Telefonafgifter		606: 14	
Stadens andel i skarprättarens lön		75: —	
Arrende för gästgifvaregården		12: 17	
	Transport	2,006: 80	536,842: 28

	Transport	2,006: 80	536,842: 28
Paviljongen i Stadsparken:			
Diverse utgifter under året	215: 72		
Köpesumman för musikpaviljongen och kiosken	200: —	415: 72	
Klapphuset: tillsyn		125: —	
Anslag till sockenbibliotek		163: 75	
Arvode till ombuden vid mantalsskrifningen		120: —	
Premier för olycksfallsförsäkring för stadens arbetare . .		167: 08	
Anslag till uppehållande af skjutsningen vid Västerås skjutsstation		800: —	
Tryckнings- och annonskostnader		3,146: 75	
		6,945: 10	
Enligt budgetförslaget			6,081: 47
Diverse särskilda ändamål:			
(Anslag af uttaxerade medel.)			
till Slöjdskolan och Tekniska skolan		2,500: —	
» Arbetareinstitutets bibliotek		1,500: —	
» föreläsningskurser för arbetsklassen		800: —	
» rektor vid Högre läroverket i Västerås		1,200: —	
för ordnande af velocipedväg i Stallhagen		545: 61	
» polis och brandstations reparation		906: 60	
Diverse anslag:			
Anslag för urinkurar	5,000: —		
För inköp af möbler i gamla stadshuset . .	4,571: —		
Till handtverks- och industriutställningen år 1908	5,000: —		
	14,571: —		
Första årets uttaxering		4,857: —	12,309: 21
Anslag till Magistraten:			
för tryckнings- och annonskostnader m. m.:			
Tryck- och annonskostnader		996: 47	
Skrifmaterialier		1,170: 98	
Bokbinderiarbeten		200: 35	
Telefonsamtal		6: 85	
Diverse		24: 75	
		2,399: 40	
Enligt budgetförslaget			1,000: —
Anslag till Drätselkammaren:			
för skrifmaterialier m. m.:			
Räkenskapsböcker		84: 50	
Skrifmaterialier		328: 83	
	Transport	413: 33	556,232: 96

Transport		413: 33	556,232: 96
Bokbinderiarbeten		173: 35	
Portoafgifter		119: 47	
Telegram och telefonsamtal		27: —	
Diverse		12: 65	
Inköpt en skrifmaskin		432: 75	
		1,178: 55	
Enligt budgetförslaget			775: —

Hästholmarne:

Krono- och kommunalutskylder		65: 77	
Reparationsarbeten och virke		158: 42	
Planeringsarbeten		82: 20	
168 hl. grus		42: —	
Skorstensfejning		9: —	357: 39

Kallbadhuset:

Aflöning åt simlärare och simlärarinna för undervisning i torrsimning af skolbarn		300: —	
Brandstodsafgift		16: —	
Diverse reparationer		487: 11	
Diverse virke		241: 91	
Isväckning		92: 46	
Kostnader vid simuppvisning		62: 96	
Arbete med vågbrytaren		21: 84	
Diverse		25: 45	1,247: 73

Stadsfullmäktige hafva beslutat följande utgifter, hvilka utgifter af Drätselkammaren bestridts, att återgäldas medelst upptagande af lån för amortering på längre tid nämligen:

Inköpta fastigheter:

Gården N:o 70 b Västra kvarteret	21,000: —	
» » 109 » »	42,000: —	
Mark från Myggbo och Malmaberg	45,063: —	

Beslutade utgifter för diverse ändamål:

Anslag till järnvägsundersökningar		10,000: —	
För ny vattenledning	300,000: —		
Köpesumman för gasverket	76,331: 80		
Gasverkets skuld utöfver fordringar	54,788: 62		
Reparation af gasverket och utvidgning af elektricitetsverket	57,200: —		
Vatten och afloppsledning i domkyrkoesplanaden m m.	9,800: —		
Ytterligare utvidgning af gasverket	30,000: —	528,120: 42	
Transport		646,183: 42	558,613: 08

	Transport	646,183: 42	558,613: 08
För beräknad ränta å upplånade medel för nya stadshusbyggnaden under byggnadstiden	45,000: —		
» stadshusbyggnadens fullbordande	60,000: —	105,000: —	
» tryckning af obligationer och stämpelafgifter . . .		6,590: —	
» omändring och reparation af rådhuset		51,500: —	
Kostnader vid uppgörande med donationsjordsägarna å Ängsgärdet	5,375: —		
För utläggande af Malmabergsvägen och utgifter för ändring af hus för ändamålet	3,750: —	9,125: —	
För gator, vatten- och afloppsledning i kvarteret Pamela	35,000: —		
För Stora torget och gatorna närmast Stadshuset	91,900: —		
För nya gator och väganläggningar	39,781: 58	166,681: 58	985,080: —
Genom förskotterade medel verkställda likvider att gäldas genom lånemedel eller på annat sätt:			
Kostnader för triangelmätningar		51: 25	
» » koloniträdgårdar		70: 95	
Till Varmbadhuskommittén		11,085: 35	
» Stadsplanekommittén		906: 33	
Sala—Gysinge—Gäfle Järnvägsaktiebolag:			
Lån till ränta å bolagets obligationslån		1,259: 61	
Köpesumman för en ångspruta		8,120: —	
Till Hamnbyggnadskommitten:			
Kostnader under året	48,201: 97		
Afbetalning å mudderverk	14,400: —	62,601: 97	
Kungl. Västmanlands Regementes mötesplats		8,558: —	
Afbetalning å inteckningslån i gården N:o 4 Norra kv.		2,095: 89	
Inlöst inteckning i gården N:o 75 Västra kv.		3,250: —	
Kommitterade för Folkskolebyggnaden		278: 70	
Uttag för Djäknebergsskolans påbyggnad		20,500: —	
Köpeskilling för lägenheten Rosenberg		7,000: —	
» » tomten N:o 75 Södra kvarteret med däråuppfördt magasin		3,500: —	
» » tomten N:o 2 Kungsängen		4,100: —	
Donationsjordsmedel:			
Kostnader utöfver gäldadt		4,304: 74	
Till kommitterade för Stadshusbyggnaden:			
Kostnader utöfver gäldadt		21,104: 21	158,788: —
Förslagsanslaget:			
Bidrag till utredning af frågan om ordnande af pensionering af tjänstemän och betjänte i ett flertal städer		200: —	
200 st. hundskattemärken		20: 30	
	Transport	220: 30	1,702,481: 08

	Transport	220: 30	1,702,481: 08
Procent å försålda obligationer till belopp 198,000: — kr.		298: —	
Fosterbarnsnämnden:			
Kostnader under året		70: 45	
Målningsarbeten vid Gustafsslätt		87: —	
Kostnader utöfver budgetförslaget:			
Anslaget till Magistraten för tryck- och annonskostnader m. m.	1,399: 40		
D:o till Drätselkammaren för skrifmaterialier m. m.	403: 55		
Diverse renhållning	1,437: 65		
Diverse årliga omkostnader	863: 63		
Rådhusets omkostnader	743: 73	4,847: 96	
Diverse utbetalningar:			
enl. Diverse allm. Utgifters Konto		5,955: 95	
		11,479: 66	
Afgår Kungsängens reserverade nybyggnadsmedel		1,000: —	10,479: 66

Afkortnings-Konto:

Å kommunalutskylder	15,159: 32

Kyrkokassemedel:

Uttaxering år 1908	25,197: 15

Folkskolemedel:

Uttaxering år 1908	129,071: 29

Fattigmedel:

Uttaxering år 1908	51,832: 57

Krono- och tertialtiondemedel:

(som är prästerskapet i Västerås till lön anslagen af jord inom stadsområde)	
Lösen för 329,86 hl. spannmål, ½ råg och ½ korn, medelmarkegångspris 8,11 kr pr hl.	2,675: 16

Saldo till år 1909:

Behållning, motsvarighet i fordringar	52,434: 16
	Kronor 1,989,330: 39

Inkomster:

Saldo från år 1907:

Behållning, motsvarighet i fordringar				34,276: 47

Andelar i ränta och amortering:

å 1892 års obligationslån:				
Af folkskolestyrelsen:				
för nya folkskolebyggnaden:				
Ränta	3,100: —			
Amortering . .	2,000: —	5,100: —		
Af fattigvårdsstyrelsen:				
för fattiggården Karlslund:				
Ränta	620: —			
Amortering . .	400: —	1,020: —	6,120: —	
å 1896 års obligationslån:				
Af kyrkorådet:				
för nya orgeln i Domkyrkan:				
Ränta		576: 72		
Amortering		440: —	1,016: 72	
å 1902 års obligationslån:				
Af folkskolestyrelsen:				
för nya folkskolebyggnaden å Herrgärdet:				
Ränta	8,109: 80			
Amortering . .	2,687: 50	10,797: 30		
Af fattigvårdsstyrelsen:				
för nybyggnad vid Karlslund:				
Ränta . . .	954: 32			
Amortering . .	316: 25	1,270: 57	12,067: 87	
å 1907 års obligationslån:				
Af folkskolestyrelsen:				
för nya folkskolebyggnaden å Herrgärdet:				
Ränta		2,002: 50		
Amortering		422: 75	2,425: 25	21,629: 84

Intresse-Konto:

Ränteinkomster				6,481: 39
			Transport	62,387: 70

		Transport	62,387: 70
Arrenden för diverse jordlägenheter m. m.:			
Östra utmarken:			
För diverse jordlägenheter		3,335: —	
Västra utmarken:			
För diverse byggnadsplatser		550: 90	
Viksäng:			
För villatomter		250: —	
Diverse arrenden		570: 50	
Stadskomministerns f. d. lönejord i Kopparbergsvreten		50: —	
Domkyrkosysslomannens f. d. lönejord å Trådarön		7: —	
Fiskvattenarrenden		385: —	5,148: 40
Hyresmedels konto:			
Paviljongen i Stadsparken		300: —	
Restaurationsbyggnaden å Elba	500: —		
Villa med tomt »	100: —	600: —	
Platshyror		115: —	
Remontstallarne:			
Nettobehållning genom uthyrning		427: 71	
Stadens andel i plats och hyresmedel från Strömsholms våg		500: —	
Upplagsplatser å s. k. Sjöhatten		430: —	
Ett års hyra för Rosenberg		100: —	
Hyra för köttbesiktningsbyrån		2,000: —	4,472: 71
Gräs- och sjöslog:			
Diverse grässlog			286: 20
Skogarne:			
1907 och 1908 års bidrag af Skogsvårdsstyrelsen till skogvaktarens aflöning		200: —	
Diverse skogsprodukter		1,650: 75	1,850: 75
Epidemiska sjukhuset:			
Från landstinget		7,302: 45	
Influtna vårdafgifter		244: 50	
		7,546: 95	
Enligt budgetförslaget			5,275: —
Brandkårens konto:			
Diverse inkomster från verkstäderna m. m. enl. budgetförslaget			2,500: —
		Transport	81,920: 76

		Transport	81,920: 76
Kallbadhuset:			
Influtna badafgifter			150: —
Stadens div. mark och gårdar:			
Behållning för år 1908 af hyror och arrenden			21,888: 37
Stadshotellet:			
Hyresinkomster och värmeafgifter		43,901: 54	
» för fästvåningen		700: —	44,601: 54
Hamnafgifter:			
Ett års ränta å ing. balans den 1/1 1908: 67,905: — kr. à 5 %	3,395: 25		
Amortering	3,000: —	6,395: 25	
19:de årets ränta och amortering:			
För Tullhusbyggnaden enl. af Stadsfullmäktige den 19/12 1890 § 5 fastsällda plan . .		1,750: —	8,145: 25
Utdelning å aktier:			
S.—V.—B:s Järnvägsaktiebolag 1,074,700: — kr. à 5 %			53,735: —
Bränvinsmedel:			
Stadens andel:			
5/10-delar af vinstmedlen för året 1906—1907		85,734: 88	
Influtna afgifter af minutering och utskänkning för tiden 1/4—31/12 1908:			
från Spritbolaget och sällskapet	485: 05		
från ångf. Västerås, landtbruks- och industriutställningen samt Örebro—Västmanlands trafklubb	125: 10	610: 15	86,345: 03
Diverse inkomster:			
Källarfrihetsmedel		349: 05	
Hundskatt för 169 st. hundar		2,535: —	
Stadens andel:			
i bötesmedel		560: 75	
i registreringsafgifter		74: 65	
i auktionsprovision		381: 79	
Platshyror för karuseller, skjutbanor m. m.		385: —	
Hyra för 17 sålubord under den s. k. folkmarknaden .		17: —	
	Transport	4,303: 24	296,785: 95

	Transport	4,303: 24	296,785: 95
För sålda stadgar		102: 65	
Slutlikvid för ett salustånd		12: 50	4,418: 39

Uttaxerade medel:

dels efter 1907 års bevillning och dels utskylder som för löpande året uttaxeras, nämligen:

Kommunalutskylder:		
efter 1907 års bevillning,		
à 7 kr. pr bevillningskrona	451,335: 50	
Tomtören för bebyggda och obebyggda tomter som äro belägna på stadens grund, enl. tomtöreslängd	200: 50	
Afgifter till prästerskapet:		
à 3 öre för bevillningskrona med undantag af bevillning för åker och äng	1,437: 84	
Tomtören för sjöbodar	360: 32	
Personella afgifter för år 1908:		
för prästerskapets aflöning,		
1 kr. för man och 50 öre för kvinna	975: 50	
Krono- och tertialtionde:		
efter 1907 års medelmarkegång	2,675: 16	456,984: 82

Å 1907 års lån å 2,000,000 kronor:

är under året levereradt till Stadskassan	985,080: —

Af Drätselkammaren förskotterade medel:

(Att gäldas genom lånemedel eller på annat sätt.)

Anslag till triangelmätningar	51: 25	
» » koloniträdgårdar	70: 95	
Varmbadhuskommittén	11,085: 35	
Lån till Sala—Gysinge—Gäfle Järnvägsaktiebolag	1,259: 61	
Köpesumman för en ångspruta	8,120: —	
Hamnbyggnadskommittén	62,601: 97	
Kungl. Västmanlands Regementes mötesplats	8,558: —	
Afbetalning å inteckningslån i gården N:o 4 Norra kv.	2,095: 89	
Inlöst inteckningar i gården N:o 75 Västra kvarteret	3,250: —	
Kommitterade för folkskolebyggnaden	278: 70	
Uttag för Djäknebergsskolans påbyggnad	20,500: —	
Köpeskilling för lägenheten Rosenberg	7,000: —	
» » tomten N:o 75 Södra kvarteret	3,500: —	
» » » N:o 2 Kungsängen	4,100: —	
Donationsjordsmedel	4,305: 74	
Kommitterade för Stadshusbyggnaden	21,104: 21	
Transport	157,881: 67	1,743,269: 16

Transport		157,881: 67	1,743,269: 16
(Att gäldas genom uttaxering):			
Anslag till Stadsplanekommittén . .	906: 33		
Trädplanterings-Sällskapet	951: 03		
Hälsovårdsnämnden	11,048: 39		
Poliskåren	1,133: 79	14,039: 54	171,921: 21

Västerås Vatten- & Gasverk:

Vinstmedels-Konto			74,140: 02
		Kronor	1,989,330: 39

Debet. **Reserverade köpeskillingsmedel för**

1908 Dec. 31.	An.	**Utbetalningar år 1908:**		
		Diverse lagfarts- och fastemätningskostnader m. m. . . .		954: 69
		Inköpta fastigheter:		
		Professor C. E. Bergstrand:		
		Mellanafgift för mark i Gåsmyrevreten och Herrgärdet enl. bytesaftal d. 30/1 1903 . .	870: 50	
		Kyrkorådet i Västerås:		
		Köpeskilling för stadskomministerns förut å lön anslagna ägolotterna litt. n och o af tomten N:o 119 Norra kvarteret om tillsammans 615,9 kv.-meter	2,463: 60	3,334: 10
		Saldo till år 1909:		
		Hos Stadskassan innestående		29,029: 29
			Kronor	33,318: 08

försåld diverse Mark och Byggnader. — Kredit.

1908 Jan. 1.	Per *Saldo från år 1907:*		
	Hos Stadskassan innestående		23,558: 63
Dec. 31.	**Inkomster år 1908:**		
	Renhållningsverket:		
	För ett uthus å tomten N:o 3 Klara . . .	50: —	
	Stadsläkaren K. G. Tingvall:		
	Årets räntor	434: 45	
	Byggmästaren A. V. Blomqvist:		
	1 års ränta å 900: — kr. à 5 %	45: —	
	Föreningen Karlsson, Enhörning & Hygrell:		
	1 års ränta å 16,000: — kr. à 5 % . . .	800: —	
	Fru Hedvig Lindroth:		
	1908 års hyra till den 1/4 1909 för tomten N:o 84 i Västra kvarteret	10: —	
	Byggmästaren C. E. Andersson:		
	Köpeskilling för västra delen af tomten N:o 10 b kvart. Nanna 2,800: —		
	1/2 års ränta å 2,300: — kr. à 6 % 69: —	2,869: —	
	Kassören Joh. Wåhlin:		
	Köpeskilling för västra delen af tomten N:o 10 b kvart. Nanna 2,200: —		
	1/2 års ränta å 1,700: — kr. à 6 % 51: —	2,251: —	
	Professor C. E. Bergstrand:		
	Köpeskilling för 107,7 kv.-meter mark af Utanbygatan inom kvart. Harald	500: —	
	Stadsingeniören Fr. Gevalt:		
	Enl. köpe- och byteskontrakt den 3/12 1908: Staden afstår till Gewalt . . . 952 kv.-m. Gewalt afstår till Västerås stad 14,1 »		
	För arealskillnaden . . . . . 937,9 kv.-m. betalar Gewalt till Västerås stad	2,800: —	9,759: 45
		Kronor	33,318: 08

Debet. Hamnbyggnadens

1908			
Jan. 1.	An. *Balans från år 1907:*		
	Det belopp hvarmed kostnaden för hamnbyggnaden beräknas ingå i stadens obligationslån vid 1907 års slut		67,905: —
Dec. 31.	Ett års ränta å 67,905: — kr. à 5 %		3,395: 25
		Kronor	71,300: 25

Debet. Hamnafgifters

1908			
Dec. 31.	An. *Af motstående hamnafgifter ingår till stadskassan:*		
	Till ränta och amortering å kostnaden för hamnbyggnaden, hvilken kostnad ingår i stadens obligationslån	6,395: 25	
	19:de årets ränta och amortering å kostnaden för Tullhusbyggnaden	1,750: —	8,145: 25
	Hamnens Underhålls- och Reparationsfond mottager öfverskottet af hamnintraden för året		13,149: 71
		Kronor	21,294: 96

Konto. **Kredit.**

1908			
Dec. 31.	Pr. I anledning af Kungl. brefvet den 30/12 1899 och Stadsfullmäktiges beslut den 21/12 1900 skall ränta och amortering å beräknade återstående kostnader för hamnbyggnaden sålunda beräknas från och med år 1900, nämligen: ränta 5 % och amortering för år 3,000: — kr. för att kunna åskådliggöra med hvilket belopp kostnaden för hamnbyggnaden vid hvarje års slut beräknas ingå i stadens obligationslån.		
	Ett års ränta å ingående balans 67,905: — kr. à 5 %	3,395: 25	
	Amortering för år 1908	3,000: —	6,395: 25
	Saldo till år 1909:		
	Det belopp hvarmed kostnaden för hamnbyggnaden beräknas ingå i stadens obligationslån vid 1908 års slut		64,905: —
		Kronor	71,300: 25

Konto. **Kredit.**

1908			
Dec. 31.	Pr. *Uppbörd år 1908:*		
	Enligt Hamnuppbördsmans räkning		21,294: 96
		Kronor	21,294: 96

Debet. **Hamnens Underhålls-**

1908				
Dec. 31.	An.	**Utgifter för år 1908:**		
		Lön till Hamnuppbördsman	1,500: —	
		Provision 6 % å inträden 21,435: 96 kr. . .	1,286: 16	
		Lön till Hamnfogden	100: —	
		Ersättning för skrifmateriel	50: —	2,936: 16
		Hamnunderhållskostnader:		
		Diverse utgifter under året		7,074: 91
		Tullhuset:		
		Diverse utgifter under året		110: 45
		Behållning till år 1909		32,085: 19
			Kronor	42,206: 71

och Reparationsfond. — Kredit.

1908 Jan. 1.	Pr.	*Behållning från år 1907*		28,916: —
Dec. 31.	Pr.	**Inkomster för år 1908:**		
		Öfverskott af hamnintraden för året	13,149: 71	
		Influtna afgifter för båtbryggorna vid hamn .	141: —	13,290: 71
		Kronor		42,206: 71

Renhållnings-

Debet. **Sammandrag öfver Utgifter**

1908
Dec. 31. An. **Utgifter under året:**

Diverse utgifter		3,541: 55
Stallet: (Utfodring för 8 hästar.)		
Diverse foderartiklar:		
från jordbruket	2,630: —	
kontant inköpt	1,594: 80	
Hästförsäkring, hästskoning, medicin, läkare-arvode samt sadelmakeriarbeten m. m.	693: 83	4,918: 63
Hästars Konto:		
Inköpt en häst	750: —	
Afgår försäljningssumman för en häst	400: —	350: —
Jordbruket:		
Utsäde	239: 39	
Diverse arbeten m. m.	1,257: 45	1,496: 84
Arrenden:		
Arrende för del af Kungsängen	200: —	
» » från Myggbo inköpt mark	100: —	
Afgäld för upplagsplats å Hammarbygärdet	50: —	
» » » å Rocklunda ägor för åren 1907 och 1908	200: —	550: —
Inventarier:		
Inköpt en sopkärra		114: —
Allm. Sv. Elektr. Aktiebolaget:		
För drifkraft till blandningsmaskin		896: 56
Aflöningar:		
Föreståndaren	2,400: —	
Ord. arbetarne	9,899: 30	
Extra »	1,219: 79	
Läkarearvode	50: —	13,569: 09
Nyanskaffning:		
Uppförande af ett vagnsskjul		281: 83
Torfmull:		
För under året användt torfmull		5,190: 04
	Transport	30,908: 54

verket.

och Inkomster år 1908. Kredit.

1908 Jan. 1.	Pr. *Saldo från år 1907:*			
	Behållning i fordringar			1,963: 19
Dec. 31.	Pr. **Inkomster under året:**			
	Försäljningar:			
	687 ½ balar torfmull		1,237: 50	
	49 st. komposter		911: —	
	621 lass stallströ och sopor		706: —	
	21,964 hl. pudrett		10,172: 90	13,027: 40
	Diverse inkomster:			
	Ersättning från sjukkassan		18: 75	
	För krossning af hafre		56: 60	
	» hämtning af latrinkärl		573: 14	
	» diverse grässlog		167: 50	
	» grönklöfver		15: —	
	» hö, halm och agnar		295: —	1,125: 99
	Jordbruket:			
	(Beräknade värdet af årets skörd.)			
	Hö 28,000 kg.		1,400: —	
	Halm 2,000 kg.		80: —	
	Hafre 11,500 kg.		1,150: —	2,630: —
	Från Drätselkammaren levererade medel af årets uttaxering			16,630: 11

Transport	35,376: 69

Debet. Sammandrag öfver Utgifter

An.			
	Transport		30,908: 54
	Minskad tillgång genom försäljning af inköpt torfmull	1,237: 50	
	genom afskrifning å fordran	133: —	1,370: 50
	Saldo till år 1909:		
	Behållning i fordringar		3,097: 65
	Kronor		35,376: 69

Renhållnings-

Debet Sammandrag öfver Tillgångar och

An.	Tillgångar:		
	Fordringar		3,097: 65
	Fastigheter:		
	Fabriken: anläggningskostnader	10,039: 24	
	Arbetarebostadsbyggnaden m. m.	10,540: 01	
	Källare och magasinsbyggnader	2,085: 52	
	Foderladan	522: 85	23,187: 62
	Inventarier:		
	8 st. hästar	5,700: —	
	Fordon	3,302: 02	
	Latrinkärl	719: 25	
	Målkärl	25: —	
	Diverse inventarier	881: 60	
	Fabrikens diverse inventarier	2,749: 30	
	Stallets » »	695: 20	
	Jordbrukets » »	432: 93	14,505: 30
	Förråder:		
	10,000 hl. pudrett à 45 öre		4,500: —
	Kronor		45,290: 57

och Inkomster år 1908. **Kredit.**

Pr.		Transport	35,376: 69
		Kronor	35,376: 69

verket.

Skulder den 31 December 1908 **Kredit.**

Pr.	**Skulder:**		
	Fabrikens Utgifters och Inkomsters Konto:		
	Motstående fordringar		3,097: 65
	Kapital-Konto:		
	Motstående tillgångar:		
	i Fastigheter	23,187: 62	
	i Inventarier	14,505: 30	
	i Förråder	4,500: —	42,192: 92
	Kronor		45,290: 57

Drätselkammarens

Debet. **Sammandrag öfver Tillgångar och**

Tillgångar:

Kassabehållning		2,760: 21
Fordringar:		
Af enskilda personer	162,234: 72	
Restantier: enligt restlängd	28,580: 61	190,815: 33
(Att gäldas genom uttaxering):		
Diverse anslag	8,532: 85	
Trädplanterings-Sällskapet	1,727: 95	
Hälsovårds-Nämnden	11,048: 39	
Kyrko-kassemedel	1,600: —	
Folkskolemedel	2,308: —	
Fattigmedel	3,000: —	
Poliskåren	2,047: 61	
Brandkåren	363: 75	
Anslag till Stadsplanekommitterade	906: 33	31,534: 88
Wallöfska inteckningarne		20,000: —
Inköpta div. fastigheter:		
(Gäldadt af köpeskillingsmedel.)		
Gården N:o 11 & 12 Västra kvarteret	8,000: —	
» 99 »	4,500: —	
» 70 & 71 Södra kvarteret	13,000: —	
» 6 Norra kvarteret	7,474: 76	
» 7 »	11,000: —	
» 7 & 8 kvarteret Frej	18,000: —	
Lägenheten Adolfsberg	15,000: —	
» Kristineberg	7,000: —	
Jord i Herrgärdet	4,400: —	
» i Gåsmyrevreten	10,813: 20	
» i Västermalm 1 tomt	1,000: —	
Andelar af tomten N:o 143 Södra kvarteret	3,300: —	
Andel af tomten N:o 30 Norra kvarteret	3,677: —	
Tvenne tomter i kvarteret Henrik	7,346: 62	
Andel af tomten N:o 76 Norra kvarteret	500: —	
Tomten N:o 84 b Västra kvarteret	2,500: —	
Andelar af tomterna N:ris 39 och 40 Södra kvarteret	8,000: —	
Gården N:o 9 a Norra kvarteret	18,900: —	
» N:o 35 Västermalm	7,000: —	151,411: 58
	Transport	396,522: —

Räkenskaper.

Skulder den 31 December 1908 — Kredit.

Skulder:

Till enskilda personer		4,939: 40
Reserverade medel:		
(Att af Drätselkammaren tillhandahållas för bestämda ändamål)		
Anslaget för tryckning af senast fastställda stadsplanekartan 2,400 kr., återstod	441: 20	
Förslagsanslaget 2,000 kr. för ordnande af byggnadskvarteret Maria, återstod	1,366: 40	
Anslaget för byggnadsplan å stadsområden, återstoden å anslaget af 1902 års lån	315: 66	
Anslaget för vård af lungsjuka, återstod af 1907 och 1908 årens anslag	2,563: 10	
Anslaget för järnvägsundersökningar, Västerås—V. Fernebo—Rosshyttan	4,300: —	
Förslagsanslaget år 1894 för ny vägdelning	1,000: —	
Klapphusets reparation	1,353: 92	
Reserverade köpeskillingsmedel	29,029: 29	
Västerås allm. läroverks nybyggnad	1,156: 38	
Lillåns igenfyllande	3,733: 61	
Uttaxerade medels konto	53,862: 83	
Krono- och tertialtiondemedel	1,102: 08	
Hamnens underhålls- och reparationsfond	32,085: 19	
Köttbesiktningsbyrån	3,634: 38	
Rådhusets ombyggnad	3,571: 16	
Gatuläggningsmedel	5,925: —	
Lånemedel	23,053: 03	
Reglering af Ängsgärdet	902: 60	
Donationsjordsmedel	2,660: —	
Anslaget för upprättande af karta öfver alla under Västerås stads jurisdiktion hörande ägor 3,500 kr., återstod	600: —	172,655: 83
Kapitalet för Wallöfska lifräntan		20,000: —
1:o) *Ogulden köpeskilling:*		
Västerås stads Sparbank: Inteckningar i gården N:ris 3 och 4 Norra kvarteret	10,000: —	
Upplupen ränta		320: 83
Charl. Larsson Torpman: Resterande köpeskilling	3,500: —	
Stockholms Enskilda Bank: Inteckning i gården N:o 70 b Västra kvarteret	3,100: —	16,600: —
	Transport	214,516: 06

Debet. **Sammandrag öfver Tillgångar och**

	Transport	396,522: —
Lägenheten Sofielund:		
(Gäldadt af 1892 års lån)		9,000: —
Paviljongen i Stadsparken:		
(Gäldadt af 1896 års lån)		18,000: —
Inköpta div. fastigheter:		
(Gäldadt af 1896 års lån.)		
Gården N:o 116 Västra kvarteret	12,000: —	
Lägenheten Loviselund	5,000: —	17,000: —
Gårdsfastigheter:		
Gården N:ris 134 och 136 Södra kvarteret	21,000: —	
» » 137 och 138 »	22,000 —	43,000: —
Inköpta div. fastigheter:		
(Gäldadt af 1902 års lån.)		
Gården N:o 93 Västra kvarteret	25,000: —	
» » 25 Södra kvarteret	18,000: —	
» » 111 »	33,750: —	
» » 112 »	65,000: —	
» » 2 Norra kvarteret	50,000: —	
» » 21 »	30,000: —	
» » 43 »	14,400: —	
» » 60 »	4,000: —	
» » 59 & 120 »	3,500: —	
Lägenheten Berget	50,000: —	
» Smedsbo	20,000: —	
Andel af tomten N:o 18 Norra kvarteret	8,000: —	
Hästholmarne	20,800: —	
Jord i Herrgärdet	5,600: —	
Mark af Mälarborg	4,706: 20	
Jord i Kyrkobacksgärdet	10,000: —	
Andelar af tomten N:o 143 Södra kvarteret	3,606: 95	
Tomterna N:ris 31 och 32 Norra kvarteret	9,215: —	375,578: 15
Inköpta div. fastigheter:		
(Gäldadt af 1907 års lån.)		
Gården N:o 119 Västra kvarteret	4,500: —	
» » 4 Norra kvarteret	55,000: —	
Lägenheten Nyby	6,000: —	
Tvenne tomter i kvarteret Henrik	3,250: —	
Byggnader vid Gustafsslätt	1,200: —	
Mark af Mälarborg	2,800: —	
Gården N:o 70 b Västra kvarteret	21,000: —	
Transport	93,750: —	859,100: 15

Skulder den 31 December 1908. Kredit.

		Transport	214,516: 06
2:o) *Tillfälliga lån:*			
Domkapitlet i Västerås		25,480: 25	
Sundinska donationsfonden, för pauvres honteux m. m.		45,000: —	
Upplupen ränta			325: —
Sundinska beklädnadsfonden		5,000: —	
Fonder under Drätselkammarens förvaltning		333,550: —	409,030: 25
3:o) *Utelöpande obligationer:*			
Obligationslånet d. 1/6 1892		306,000: —	
d:o d. 15/6 1896, Stockholms Handelsbank	517,000: —		
Fonder under Drätselhammarens förvaltn.	167,000: —	684,000: —	
Obligationslånet d. 1/8 1902, Stockholms Handelsbank	1,685,000: —		
Fonder under Drätselkammarens förvaltn.	146,000: —		
Domkapitlet i Västerås	30,000: —	1,861,000: —	
Obligationslånet d. 1/8 1907, Aktieb. Mälareprovinsernas bank		1,629,000: —	4,480,000: —
Upplupna räntor			2,861: 75
Allm. Utgifters och Inkomsters konto:			
Behållning, motsvarighet i fordringar			52,434: 16
		Transport	5,159,167: 22

Debet **Sammandrag öfver Tillgångar och**

	Transport	93,750: —	859,100: 15
Gården N:o 109 Västra kvarteret		42,000: —	
Mark från Myggbo och Malmaberg		45,063: —	
Uppförande af köttbesiktningsbyrå jämte inventarier		15,000: —	195,813: —
Kallbadhuset:			
Bokföringsvärdet motsvarande brandförsäkringsvärdet			8,000: —
Allmänna byggnader			1,568,200: —
Epidemiska sjukhuset			126,300: —
Brandstations nybyggnad			94,211: 94
Aktier:			
S.—V.—B:s Nya järnvägsaktiebolag		1,074,700: —	
Sala—Gysinge—Gäfle d:o:			
Aktier	25,000: —		
Lån	8,346: 16		
Upplupna räntor	1,310: 56	34,656: 72	1,109,356: 72
Hamnen:			
Det belopp, hvarmed kostnaden för hamnbyggnaden beräknas ingå i obligationslånen vid 1908 års slut			64,905: —
Likvider genom tillfälliga lån: (Att gäldas genom obligationslån.)			
Inköp af fastigheter:			
Gården N:o 9 a Norra kvarteret		14,600: —	
Andel i tomterna N:ris 50 och 51 Norra kvarteret		11,000: —	
Tvenne tomter i kvarteret Henrik		4,403: 38	
Lägenheten Rosenberg		7,000: —	
Tomten N:o 75 Södra kvarteret		3,500: —	
» » 2 Kungsängen		4,100: —	
För andra ändamål:			
Anslag till triangelmätningar		826: 05	
» » koloniträdgårdar		70: 95	
» » varmbadhuskommittén		13,494: 92	
Kommitterade för folkskolebyggnaden		3,643: 39	
Kungl. Västmanlands regementes mötesplats		13,664: 39	
Djäknebergsskolans påbyggnad		20,500: —	
Hamnbyggnadskommittén		62,601: 97	
Donationsjordsmedel		10,936: 93	
Kommitterade för stadshusbyggnaden		21,104: 21	191,446: 19
		Transport	4,217,333: —

Skulder den 31 December 1908.	Kredit.
Transport	5,159,167: 22
Transport	5,159,167: 22

Debet. **Sammandrag öfver Tillgångar och**

		Transport	4,217,333: —
Kommitterade för stadshusbyggnaden:			
Värde å stadshustomten		128,000: —	
» å möbler från rådhuset		4,062: —	132,062: —
Jordfastigheter:			
Lägenheten Berget:			
Värde å tomterna N:ris 72—80 Västra kvarteret upptages här till		40,000: —	
Kungsängen:			
Expropriationsvärdet	54,495: —		
Afgår för såld mark t. o. m. 1897	21,750: 45	32,744: 55	
Bokförda värdet:			
Å stallhagen	4,866: 40		
Å Munkängen	7,714: 05	12,580: 45	
I gamla Stohagsjorden:			
(Betaldt af 1896 års lån.)			
Återstod efter försäljning		10,000: —	
Efter taxeringsvärden:			
Bokförda värden å jordbruksfastigheter, dels efter uppskattningsvärden, dels inköpspris, efter afskrifning		106,030: 56	201,355: 56
Västerås Vatten- och Gasverks-konto:			
Stadens förut tillhörande 487 aktier à kr. 140: —		68,180: —	
Förskottsmedel		187,581: 36	255,761: 36
Förråder:			
2 famnar barrved		20: —	
31 tjog stör	31: —		
96 stigar pinnar	480: —		
6 st. stolpar till brandtelegrafen	12: —	523: —	
Inneliggande 400 hl. koks, rådhuset		476: —	
» nubbsten		8,800: —	
Byggnadsmaterialier: enl. arbetschefens uppgift		1,633: 56	11,452: 56
Inventarier:			
För Epidemiska sjukhuset		12,852: 35	
» Brand- och poliskåren		39,925: 35	
» Rådhuset		21,228: 10	
» Marknadsstånden		160: —	
» Vågboden vid Stora torget		326: 88	
	Transport	74,492: 68	4,817,964: 48

Skulder den 31 December 1908. **Kredit.**

Transport 5,159,167: 22

Transport 5,159,167: 22

Debet. **Sammandrag öfver Tillgångar och**

	Transport	74,492: 68	4,817,964: 48
För Skogsredskap		161: 45	
» Trädplanteringen		1,660: 75	
» Arbetsredskap och verktyg m. m.		14,269: 50	
» Stallinventarier		116: 25	
» Hästars konto (3 st. hästar)		1,800: —	
» Tullhuset	1,199: 25		
» Hamnens	756: —		
» Järn- och metallvågen	200: —	2,155: 25	94,655: 88
Fordringar:			
För andelar i 1892 års obligationslån:			
Af Folkskolestyrelsen för Nya Folkskolebyggnaden: (Nominelt 100,000 kr.)			
Återstod efter 1908 års amortering	76,500: —		
Af Fattigvårdsstyrelsen för Karlslund: (Nominelt 20,000 kr.)			
Återstod efter 1908 års amortering	15,300: —	91,800: —	
För andelar i 1896 års obligationslån:			
Af Kyrkorådet för nya orgeln i Domkyrkan: (Nominelt 20,000 kr.)			
Återstod efter 1908 års amortering		15,800: —	
För andelar i 1902 års obligationslån:			
Af Folkskolestyrelsen för Nya folkskolebyggnaden å Herrgärdet: (Nominelt 215,000 kr.)			
Återstod efter 1908 års amortering	200,057: 50		
Af Fattigvårdsstyrelsen för nybyggnad vid Karlslund: (Nominelt 25,300 kr.)			
Återstod efter 1908 års amortering	23,541: 65	223,599: 15	
För andel i 1907 års obligationslån:			
Af Folkskolestyrelsen för Nya folskolebyggnaden å Herrgärdet: (Nominelt 44,500 kr.)			
Återstod efter 1908 års amortering		44,077: 25	375,276: 40
		Kronor	5,287,896: 76

Skulder den 31 December 1908. Kredit.

Transport 5,159,167: 22

Kapital-Konto:

Tillgångar utöfver skulderna 128,729: 54

Kronor 5,287,896: 76

Verkliga skulder den 31/12 1908:

Amorteringslån, återstod	4,480,000: —
Tillfälliga lån	409,030: 25
Ogulden köpeskilling	16,600: —
Kronor	4,905,630: 25

Fonder och donerade medel som stå under Drätselkammarens förvaltning.

Tillgångar den 31 December 1908.

		Kapital.	Ränta.
Sundinska donationsfonden för pauvres honteux m. m.:			
Västerås stad		45,000: —	
d:o	325: —		
Depositionsräkning	465: 61		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	1,214: 94		2,005: 55
Sundinska beklädnadsfonden:			
Västerås stad		5,000: —	
Curry Treffenbergs fond:			
Depositionsräkning		2,000: —	
Gustaf Wahlbecks gåfva:			
Västerås stad, mot obligationer	1,000: —		
Depositionsräkning	2,000: —	3,000: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			84: 52
Västerås Gilles donationsfond:			
Västerås stad, mot obligationer		1,000: —	
Magistratens Ämbets- och Tjänstemäns reservfond:			
Västerås stad, mot obligationer	26,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	10,000: —		
Depositionsräkning	2,396: 94	38,396: 94	
Engvallska donationsfonden:			
Västerås stad, mot obligationer	25,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	5,000: —	30,000: —	
Ränteskillnad	1,370: 74		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	781: 81		2,152: 55
	Transport	124,396: 94	4,242: 62

	Transport	124,396: 94	4,242: 62
Altinska fonden:			
Västerås stad, mot obligationer	3,000: —		
Depositionsräkning	1,000: —	4,000: —	
Sundinska donationsfonden för barnhemmet:			
Obligationer i S.—V.—B:s Nya järnvägsaktiebolag . . .		10,000: —	
Senare halfårets ränta från den 15/7 1908			200: —
Ol. Norelii testamentsfond:			
Västerås stad, mot obligationer	15,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	15,000: —	30,000: —	
Depositionsräkning	1,500: —		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	482: 92		1,982: 92
A. Engströms donationsfond:			
Västerås stad, mot obligationer	9,000: —		
Depositionsräkning	1,000: —	10,000: —	
Zimmermanska slöjdskolefonden:			
Västerås stad, mot obligationer	127,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	62,000: —		
Aktier i Aktieb. Mälareprov. Bank med 10 % förhöjning	52,250: —		
Fondens fastighet: gården N:o 1 Norra kv.	44,750: —		
Depositionsräkning	17,225: —	303,225: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			1,832: 57
Sundinska donationsfonden för välgörande och allmännyttiga ändamål:			
Västerås stad, mot obligationer	8,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	95,500: —		
Fordran mot inteckningar m. m.	11,500: —		
Fondens fastighet: gården N:o 146 Västra kv.	60,000: —	175,000: —	
Gården N:o 146 Västra kv. reservfond:			
Depositionsräkning		3,526: 11	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			183: 97
Sundinska nämndens konto:			
Västerås stad mot gällande depositionsränta		7,000: —	
Nämndens behållning till år 1909			3,580: 36
	Transport	667,148: 95	12,022: 44

		Transport 667,148: 05	12,022: 44
Sundinska donationsfonden för skarpskytteföreningen:			
Depositionsräkning		500: —	
Natalia Anderssons stipendiefond:			
Depositionsräkning		1,000: —	
Bilchierska testamentsfonden:			
Depositionsräkning		275: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			50: 83
Wahlbeckska välgörenhetsfonden:			
Västerås stad, mot obligationer	71,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	64,900: —		
Depositionsräkning	6,190: 85	142,090: 85	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			877: 55
Bergmanska donationsfonden för Arbetareföreningen:			
Västerås stad, mot obligationer	3,000: —		
Fordran mot inteckning	8,000: —	11,000: —	
Bergmanska donationsfonden för nattherberget:			
Depositionsräkning		3,000: —	
Torngrenska fonden:			
Västerås stad, mot obligationer	15,000: —		
d:o mot gällande depositionsränta	41,000: —		
Depositionsräkning	6,706: —		
Aktier:			
(Af Drätselkammaren åsatta värden):			
S.—V.—B:s Nya Järnvägs-a.-b. 9,625: —			
Allm. Sv Elektr. Aktieb. . . 10,000: —			
Aktieb. Stockholms Handelsbank	45,000: —		
Byggnadsaktieb. Vestmannia . 700: —			
V:ås Varmbadhus Aktieb. . . 150: —			
Aktieb. Mölnbacka—Trysil . . 600: —			
» Mälareprov. Bank . . 28,875: —	94,950: —		
Teater-Obligationer:			
Af år 1889, 100 st. . . . 2,000: —			
Af år 1893, 7 st. . . . . 70: —	2,070: —	159,726: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			1,091: 41
		Transport 984,739: 90	14,042: 23

Transport		984,739: 90	14,042: 23
Fastigheten Ålderdomshemmet:			
Bokföringsvärdet	14,900: —		
Västerås stad, mot obligationer	9,000: —	23,900: —	
Wilh:a Erikssons donationsfond:			
Depositionsräkning	1,400: —		
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning	445: 28		1,845: 28
Fru Carolina Hygrells donationsfond:			
Västerås stad, mot gällande depositionsränta	13,000: —		
Depositionsräkning	333: 33	13,333: 33	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			678: 06
Mark Modins minne:			
Depositionsräkning		500: —	
Doktor P. O. Linds fond:			
Västerås stad, mot gällande depositionsränta		10,000: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			122: 15
Katarina Molls fond:			
Depositionsräkning		1,000: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			97: 67
Mobergska guldbröllopsfonden:			
Västerås stad, mot gällande depositionsränta	10,150: —		
Fordran mot inteckning	19,850: —	30,000: —	
Andel i fondernas gemensamma kassabehållning			1,256: 38
	Kronor	1,063,473: 23	18,041: 77

Västerås den 31 Mars 1909.

På Drätselkammarens vägnar:

Georg Enhörning.

Bernh. Carlson.

Västerås, Vestmanl. Allehs tryckeri 1909.